โครงการวิจัยเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง

ปีงบประมาณ 2522

18 พ.ย. 2523

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 พระโขนง กรุงเทพฯ 11 โท 391175 915058

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิสิทธิ์ สารวิจิตร

อาจารย์บุญธรรม คำพอ

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

82445 S 343198

370.19
W238ก

โครงการวิจัยเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง

ปีงบประมาณ ๒๕๒๒

รายงานการวิจัย

เรื่อง โครงการสำรวจความต้องการ ความสนใจ ปัญหา แรงบันดาลใจ และความใฝ่สูงทางการศึกษาของนักเรียนและประชาชน ในตำบลนาแห้ว

ที่ปรึกษา อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

หัวหน้าโครงการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิสิทธิ์ สารวิจิตร

รองหัวหน้าโครงการ อาจารย์ บุญธรรม คำพอ

โครงการปริญญาการศึกษาคุษฎีบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๘ สิงหาคม ๒๕๒๒

แบบแผนการพัฒนาชนบทแบบผสมผสาน

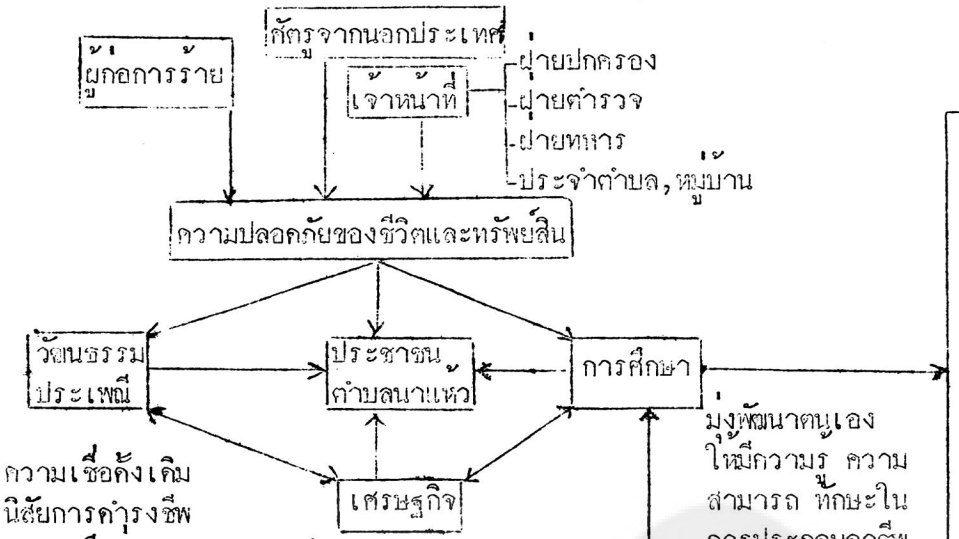

ความเชื่อดั้งเดิม
นิสัยการดำรงชีพ
ประเพณีเกา
ภาษาในการสื่อสาร
ความสามารถใน
การอาน, เขียน
การเลี้ยงอบรมลูก
นิสัยการรับประทาน

ที่ดินทำกิน
นำใช้เพื่อการเพาะปลูก
สินค้าพื้นเมือง
ตลาดจำหน่ายผลิตผล
สัตว์เลี้ยงที่ขายได้
ผลิตผลทางเกษตร
การรุกมนุษกมชนส่งสินค้า
แหล่งให้กู้ยืมเงินมาลงทุน
การเฉลี่ยรายได้
ฯลฯ

มุ่งพัฒนาตนเอง
ให้มีความรู้ ความ
สามารถ ทักษะใน
การประกอบอาชีพ
การติดต่อและการ
ดำรงชีวิตให้อยู่
รอดปลอดภัย

ความรู้ ความเข้าใจ

สภาพปัจจุบัน ปัญหา ความ
ต้องการของท้องถิ่น
เทคนิควิทยาและนวัตกรรม
การเพิ่มผลผลิต
การประกอบอาชีพใหม่
ความเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ
วิธีการพัฒนาตนเองและอนุชน
โอกาสทางการศึกษาและอาชีพ
การออมทรัพย์และการรวมทุน
วิธีการสหกรณ์ ฯลฯ
การถนอมอาหาร
การเตรียมตัวเพื่ออนาคต
การรักษาบำรุงสุขภาพ ฯลฯ

ทักษะ

การรวมทุนในการผลิต
การป้องกันตนเองและทรัพย์
การช่วยเหลือกันในยามคับขัน
การเลี้ยงและอบรมเด็ก บุตร
การทำงานเป็นกลุ่ม
การศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง
การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
การผลิตสินค้าพื้นเมืองจำหน่าย
การใช้วัสดุในท้องถิ่น ฯลฯ

ทัศนคติ

ความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน
การดำรงชีวิตให้เป็นสุข
การสร้างเสริมกำลังใจในการงาน
การสร้างความหวังในอนาคต
ความคิดที่ส่งเสริมความรุ่งโรจน์
ความเมตตาเอื้อเฟื้อช่วยเหลือกัน
ฯลฯ

โครงการวิจัยเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง ณ ตำบลนาแห้ว อำเภอนาแห้วจังหวัดเลย เป็นโครงการพัฒนาชนบทแบบผสมผสานสำหรับประเทศไทย (Integrated Rural Development Strategies for Thailand) เป็นการทดลองใช้การศึกษาเป็นสื่อในการพัฒนาชุมชนและคุณภาพของชีวิต

มุ่งส่งเสริมการพัฒนาตนเองของประชาชนและนักเรียน อนุชนเพื่อให้ทุกคนมีความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน สามารถใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นในการเลี้ยงชีพและรู้จักเตรียมอนาคตอันสดใสให้แก่อนุชนโดยการร่วมมือพัฒนาสถานศึกษาและสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพ ตลอดจนริเริ่มการผลิตใหม่ๆ การอาชีพใหม่ๆเพื่อขยายวงเศรษฐกิจและรายได้ของตนเองและท้องถิ่น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิสิทธิ์ สารวิจิตร
หัวหน้าโครงการวิจัยเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง
อาจารย์ บุญธรรม คำพอ
รองหัวหน้าโครงการฯ
วันที่ ๒๖ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๒๒
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร

"ช่วยกันป้องกันชาติ มิฉลาดอย่าถูกลาย"
"เสียสละประโยชน์ส่วนตัวช่วยชุมชน"

คำขอบคุณ

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณหน่วยงานของรัฐและบุคคลซึ่งได้มีส่วนช่วยเหลือ สนับสนุนและให้ความสะดวกในการดำเนินโครงการวิจัยเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองในงบประมาณ ๒๕๒๒ ดังต่อไปนี้

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒซึ่งได้จัดงบประมาณอุดหนุนการวิจัยให้ ๒๐,๐๐๐ บาทและ

และสำนักงบประมาณ อนุมัติให้คณะผู้วิจัยดำเนินงานวิจัยและปฏิบัติงานภาคสนามได้

ศาสตราจารย์ ดร. สุดใจ เหล่าสุนทร

อาจารย์ จรูญ โกมลบุณย์ ศาสตราจารย์ ดร.จรรจา สุวรรณทัต

ศาสตราจารย์ ดร. สมพร บัวทอง รองศาสตราจารย์ วรวิทย์ วศินสรากร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมควร อภัยพันธุ์ อาจารย์ วันชัย วิเศษสุวรรณ

อาจารย์ จำรัส เสรีพันธุ์ หัวหน้ากองคลัง มศว. ประสานมิตร

อาจารย์ ดารา ภาคสุชน

ศาสตราจารย์ ดร. กานดา ณ ถลาง คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ผู้อำนวยการกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในและเจ้าหน้าที่ซึ่งได้อนุเคราะห์ทำหนังสือ

อนุมัติให้คณะผู้วิจัยเข้าไปดำเนินโครงการวิจัย ณ ตำบลนาแห้วได้

ผู้ว่าราชการจังหวัดเลย

ร.ท. จรูญ บัวชุม นายอำเภอนาแห้ว

นาย โอภาส ศรีสัมพุทธ ปลัดอำเภอนาแห้วฝ่ายส่งเสริม

นาย หิรัญ ไกรศรีสุนทร ปลัดอำเภอนาแห้วฝ่ายป้องกัน

นาย จินดา ผดุงอรรถ สมุห์บัญชีอำเภอนาแห้ว

จ.ส.ต. เกษม ไกรสูงเนิน สัสดีอำเภอนาแห้ว

นาย ประจวบ เสียงฉ่ำ ศึกษาธิการอำเภอนาแห้ว

นาย จวน กมลรัตน์ หัวหน้าหมวดการศึกษาอำเภอนาแห้ว

นาย เสมือน ยศปัญญา สาธารณสุขอำเภอนาแห้ว

น.ส. วิลาวัลย์ ยอดศรีเมือง ไปรษณีย์อำเภอนาแห้ว

นาย อำนวย สีหะวงศ์ แผนกศึกษาธิการอำเภอนาแห้ว

นายดาบตำรวจ สมบูรณ์ เงินงาม

นาย ทวี ยศปัญญา ครูใหญ่โรงเรียนนาแห้ววิทยา

คณะครูและนักเรียนโรงเรียนนาแห้ววิทยา

นาย กาจ ดวงอุปะ ครูใหญ่โรงเรียนบ้านเหมืองแพร่

คณะครูและนักเรียนโรงเรียนบ้านเหมืองแพร่

นาย ที ชัยชนะ กำนันตำบลนาแห้ว

นาย ชู สารแสง ผู้ใหญ่บ้านนาโพธิ์

นาย เลิง สีหะวงศ์ ผู้ใหญ่บ้านบุง

นาย ทรวง เหมือนศรีชัย ผู้ใหญ่บ้านโป่งกูด

นาย แหวน สีหะวงศ์ ผู้ใหญ่บ้านนาแห้วเก่า

นาย กอง ศรีเพชร ผู้ใหญ่บ้านนาแห้วใหม่

นาย คำหมวด อุ่นแก้ว ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านนาโพธิ์

นาย เฉลิม แสนคุ้ม ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านนาโพธิ์

นาย ลาน จันทะคุณ แพทย์ประจำตำบลนาแห้ว

จ.ส.ต. พิชัย ฤกษ์ใหญ่ รองหมวด ตชด.ที่ ๔๐๓ บก.ร้อย ตชด.ที่ ๑อำเภอด่านซ้าย

ญาติพี่น้องในตำบลนาแห้ว นางจันทร์เพ็ง ดวงอุปะ นาย เมฆ ดวงอุปะ นาย พร้อม สารวิจิตร นาง บุญนอง สารวิจิตร นาย บุญเกื้อ สารวิจิตร นางสาว บุญนาง สารวิจิตร นาง บุญได้ ไพรภิบาล นาย ชายแดน ไพรภิบาล นาย ฤทธิ์ พรหมรัตน์ นาย รส มินทนา นาง บุตรดี มินทนานาง ถิน ดวงอุปะ นางสาว จันทร์แจ่ม ดวงอุปะ นาย คำพัน กัณฑะศรี นาง เหมียด กัณฑะศรี นาย ลอง บัวระพัน นาง ไข บัวระพัน นาย สุข ดวงอุปะ นาย ถาด ศรีเพชร นาย เพียร ทิพย์อุดม นาง กู่ ทิพย์อุดม นาย กองสี แสงคำ นาย กุล แสงคำ นาย อวด แสงรัตน์ นาย กอน(พัน) ศรีฟอง นาย ทอง สนิท นาง แอ สนิท นาง เฮียง อุ่นแก้ว นาง เทียบ ศรีเพชร นาย ซุน ทองปลิว นาย คำ สีหะวงศ์ นาย โถ กันดวง นาย อาน ศรีเพชร นาง ซ้วน ศรีเพชร นาย ถัด สาระมโน นาย น้อย ศรีเพชร นาย สาร ดวงอุปะ นาย คำผุก จันทะคุณ นางอินกอง จันทะคุณ นาง แถ่น สารแสง นาย ทองนาค สารแสง นาย แจ้ง ศรีเพชร นาย วันดี ยศปัญญา นาย บุญจันทร์ ดวงอุปะ นาย เพ็ง เนตรแสงสี นางสาว เกี๋ยงคำ ดวงอุปะ เด็กหญิง อุบลรัตน์ ดวงอุปะ เด็กชาย พัฒนจักร ดวงอุปะ เด็กหญิง วงรัก ดวงอุปะ เด็กหญิง บุญแทน ไพรภิบาล เด็กหญิง แผ่นทอง ไพรภิบาล เด็กหญิง สุกัญญา สารวิจิตร เด็กชาย วราวุธ สารวิจิตร ฯลฯ

อาจารย์ แพง ทองปลิว อาจารย์ใหญ่โรงเรียนศรีสองรักษ์วิทยา อำเภอด่านซ้าย
นาย ชิน รักกลาง สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
อาจารย์และเจ้าหน้าที่ในบัณฑิตวิทยาลัย มศว. ประสานมิตร
อาจารย์ ทวี หอมเย็น ฝ่ายวางแผนและพัฒนา มศว. ประสานมิตร
อาจารย์ ประพันธ์ ปลิดปลอดภัย ซึ่งพิมพ์รายงานฉบับนี้
นางสาว พรรณี ทรัพย์ห้วง และนางสาว สุดใจ กำลังเดช ซึ่งช่วยโรเนียว เข้าเล่ม ทำปก
รายงานการวิจัยฉบับนี้

อีกหลายท่านที่ไม่ได้กล่าวนามในที่นี้คณะผู้วิจัยก็ขอขอบคุณทุกๆท่านด้วย ความช่วยเหลืออนุเคราะห์ของทุกคนและหน่วยงานดังกล่าวได้ทำให้งานวิจัยนี้บรรลุผลสำเร็จด้วยดี

คณะผู้วิจัย

๘ สิงหาคม ๒๕๒๒

โครงการปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

คำนำ

โครงการวิจัยเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง เป็นโครงการวิจัยปฏิบัติการ กล่าวคือเป็นการพยายามนำความคิดและรูปแบบเกี่ยวกับการเสริมสร้างคุณภาพของชีวิตควบคู่ไปกับการสร้างสิ่งจูงใจหรือแรงบันดาลใจให้เกิดความขยันหมั่นเพียรในด้านต่างๆ โดยเริ่มให้เกิดกระบวนการพัฒนาตนเองตั้งแต่ต้น เป็นการสร้างพื้นฐานให้เกิดการรวมกลุ่มและเกิดการทำงานร่วมกัน อันจะนำไปสู่การทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวมและประโยชน์ส่วนตัว การนำความคิดนี้ไปทดลองแก้ปัญหาในชุมชนใดชุมชนหนึ่งจำเป็นต้องเลือกชุมชนที่มีลักษณะพึ่งตนเองยังไม่ได้ อยู่ห่างไกลทางคมนาคม ลักษณะของชุมชนส่วนใหญ่ยังอยู่ในสภาพล้าหลังและเป็นสังคมชนบท แต่เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงภายในชุมชน เช่น ประชาชนมีการอพยพย้ายที่ทำกินไปหาแหล่งที่ทำกินใหม่ที่ดีกว่าเดิมและมีแรงผลักดันจากเหตุการณ์และสภาพแวดล้อมภายนอกไปกระทบวิถีชีวิตของประชาชนจนไม่สามารถจะดำรงความเป็นปรกติสุขอยู่ได้ เช่น การรุกรานของศัตรูจากนอกประเทศ

ความคิดริเริ่มก่อนที่จะมีโครงการวิจัยเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง คณะผู้วิจัยโดยเฉพาะอย่างยิ่งหัวหน้าโครงการวิจัยได้เคยพบเห็นสภาพการเปลี่ยนแปลงภายในชุมชนชนบทที่อยู่ใกล้ชายแดนมาแล้วด้วยตนเอง กล่าวคือได้เห็นราษฎรตำบลนาแห้ว อำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย พากันอพยพครอบครัวละทิ้งไร่นา ที่ทำกินของตนเองไปหาที่อยู่ใหม่ เช่น เพชรบูรณ์ ปากเซ (ลาว) จนหมู่บ้านกลายเป็นหมู่บ้านร้าง วัดก็กลายเป็นวัดร้าง เมื่อคนส่วนใหญ่อพยพหนีจากท้องถิ่นเดิมของตนเองดังนี้ ผลที่เกิดขึ้นอาจจะเป็นผลเสียมากกว่าผลดีโดยเฉพาะท้องถิ่นชายแดน จึงมีปัญหาว่า ทำอย่างไรจึงจะสามารถหยุดยั้งมิให้ราษฎรอพยพหนีจากท้องถิ่นของตนเอง แต่หันมาสร้างความภาคภูมิในท้องถิ่นของตนเองและยืนหยัดพัฒนาที่ทำมาหากินและความเป็นอยู่ในท้องถิ่นของตนจนเจริญก้าวหน้าขึ้นเป็นชุมชนที่มั่นคงและเอื้อประโยชน์ต่อทุกคนในชุมชนนั้น

ต่อมาหัวหน้าโครงการวิจัยจึงได้คิดรูปแบบในการพัฒนาชนบทขึ้นโดยอาศัยประสบการณ์ชีวิตของตนเองที่สามารถพัฒนาตนเองจนประสบความสำเร็จในชีวิตการเรียนและการงาน โดยกำหนดแนวคิดในการพัฒนาชุมชนตามวิธีการดังกล่าวข้างต้น รูปแบบจำลองในการพัฒนาชุมชนนี้ตั้งชื่อว่า

โครงการมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการ

ซึ่งตั้งอยู่บนรากฐานความคิดที่ว่า

เพื่อเปิดโอกาสให้อนุชนที่มีทุนทรัพย์น้อยแต่มีความประสงค์จะปรับปรุงพัฒนาตนเอง ได้มีสถานศึกษา ฝึกฝนอบรม ส่งเสริมความคิดและอุดมคติอันเป็นคุณประโยชน์แก่ชุมชนและประเทศชาติ คือให้อนุชนฝึกหัดช่วยชูตนเองด้วยการทำงาน การเพาะปลูก การเลี้ยงสัตว์และกิจกรรมอื่นๆที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจและมีผลผลิตเพื่อเลี้ยงตนเองได้อยู่ในที่ดินของมหาวิทยาลัยในระหว่างที่ศึกษาวิชาการขั้นอุดมศึกษาสาขาต่างๆ

สำหรับการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุผลตามความคิดดังกล่าว คณะผู้วิจัยจึงได้กำหนดรูปแบบเพื่อนำมาทดลองปฏิบัติกับชุมชนขนาดเล็กก่อน เมื่อการทดลองปฏิบัติได้ผลเป็นอย่างไรจึงค่อยนำไปพิจารณาจัดรูปแบบที่เหมาะสมเพื่อนำไปดำเนินการพัฒนาชุมชนชนบทและท้องถิ่นอื่นๆต่อไป

รายงานการวิจัยฉบับนี้เป็นรายงานเบื้องต้นที่แสดงรายละเอียดต่างๆเกี่ยวกับการสำรวจความต้องการ ความสนใจ ปัญหา แรงบันดาลใจและความใฝ่สูงทางการศึกษาของนักเรียนและประชาชนในตำบลนาแห้วรวมทั้งสภาพทั่วไปของท้องถิ่น ทั้งนี้เพื่อเป็นการเตรียมข้อมูลสำหรับงานวิจัยที่ละเอียดเฉพาะเรื่องและการดำเนินงานในปีต่อๆไป โดยมุ่งกระทำกิจกรรมควบคู่ไปกับการวิจัยละเอียดเฉพาะเรื่องอย่างน้อย ๗ ปี (พ.ศ. ๒๕๒๒–๒๕๒๙) เพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์หลักต่อไปนี้

๑. หยุดยั้งการอพยพของประชาชนจากตำบลนาแห้ว
๒. ทำให้ประชาชนมองเห็นคุณค่าและความสำคัญของพื้นที่และช่วยกันพัฒนาท้องถิ่นเดิมของตน
๓. เร่งเร้าให้ประชาชนสนใจการศึกษา การปรับปรุงอาชีพและคุณภาพของครอบครัวของตน
๔. ทำให้ประชาชนรักท้องถิ่นและภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน
๕. ทำให้นักเรียน อนุชนมุ่งสร้างความดี เอาอย่างคนดีและมุ่งเล่าเรียนอย่างจริงจังเพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชีพ การพัฒนาศักยภาพของตนและท้องถิ่น
๖. กระตุ้นให้ประชาชนขยันขันแข็งในการงาน การประกอบอาชีพที่สุจริตยุติธรรมและร่วมมือช่วยเหลือกันในการพัฒนาตนเองและท้องถิ่น ร่วมมือช่วยเหลือกันในการแก้ปัญหาของท้องถิ่นโดยใช้ความพยายามและความสามารถของคนในท้องถิ่น

โครงการวิจัยเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองเป็นความฝันอันสูงสุดของผู้วิจัย ในการดำเนินการวิจัยก็ได้พยายามทำตามอุดมคติทุกอย่าง ทั้งนี้เพราะผู้วิจัยมีความเชื่อว่าการค้นคว้าวิจัยต้องเป็นประโยชน์ ต้องมีคุณค่าแก่สังคมและชุมชน งานทุกอย่างที่ทำนอกจากเน้นความรู้และข้อมูลที่ถูกต้องเชื่อถือได้แล้วต้องมุ่งประโยชน์ในปัจจุบันและอนาคตด้วย อีกอย่างหนึ่งการรวบรวมข้อมูลทั้งที่เป็นตัวเลขและความคิดเห็นผู้วิจัยต้องติดตามดูแลอย่างใกล้ชิด จากเหตุผลข้างต้นการวิจัยคราวนี้จึงมีลักษณะเฉพาะตัว ไม่ได้อาศัยหลักการหรือทฤษฎีของผู้หนึ่งผู้ใดเป็นหลัก

รายงานการวิจัยที่ปรากฏแก่สายตาของท่านผู้อ่านนี้มีความละเอียดและตรงไปตรงมายิ่ง การวิเคราะห์ใช้จำนวนและร้อยละเป็นตัวเปรียบเทียบ การวินิจฉัยใช้ข้อมูลที่เป็นตัวเลขและการดูของจริง สถานการณ์จริงประกอบ เนื่องจากผู้วิจัยเป็นคนในท้องถิ่น ความรัก ความห่วงใยเกี่ยวกับตำบลนาแห้วย่อมมีมากเป็นธรรมดา ในเรื่องนี้ผู้วิจัยได้พยายามเก็บข้อมูลต่างๆอย่างละ เอียดที่สุดและรายงานไว้ครบถ้วนเพื่อเป็นหลักฐานให้ท่านผู้อ่านหรือคนอื่นสอบสวนตรวจตราเองได้อีก

การวิจัยในโครงการวิจัยเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองเป็นการวิจัยปฏิบัติการคือผู้ดำเนินการวิจัยพยายามนำผลการวิจัยไปใช้หรือเผยแพร่ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบในทันทีเพื่อแก้ไขปัญหาหรือวางแผนงานจัดกิจกรรมที่เหมาะสมต่างๆ การเขียนรายงานจึงมุ่งให้อ่านง่าย ผู้ได้รับการศึกษาทุกระดับสามารถอ่านได้เข้าใจ ไม่ต้องการปกปิดหรือใช้เทคนิคการวิเคราะห์ที่ซับซ้อนซึ่งยากแก่การตีความและนำไปปฏิบัติ

อย่างไรก็ดีรายงานและการวิจัยนี้ก็คงจะมีข้อบกพร่อง ผิดพลาดอยู่เป็นอันมาก หากท่านผู้อ่านเห็นควรปรับปรุงแก้ไขอย่างใดก็โปรดได้แจ้งให้ผู้วิจัยทราบด้วย ผู้วิจัยขอน้อมรับคำแนะนำทุกอย่างด้วยความขอบคุณยิ่ง งานนี้มุ่งทำเพื่อประโยชน์สุขของสังคมส่วนรวม ชุมชนและประเทศชาติ ไม่ได้มุ่งเพื่อผลประโยชน์หรือความเด่นส่วนตัว ผู้วิจัยจึงหวังว่าจะได้รับความสนับสนุน ช่วยเหลือจากผู้อ่านหรือผู้สนใจทุกๆท่าน และผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกๆท่านมาล่วงหน้าด้วย

ด้วยความนับถืออย่างสูง

ผู้วิจัย

๘ สิงหาคม ๒๕๒๒

สารบัญ

บทที่		หน้า
๑	บทนำ	๑
	ความเป็นมาของโครงการ	๑
	โครงการมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการ	๖
	จุดมุ่งหมายของโครงการมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการ	๗
	สำเนาจดหมายถึงนายอำเภอนาแห้ว	๙
	สำเนาจดหมายถึงผู้ว่าราชการจังหวัดเลย	๑๐
	ผู้ไปกำหนดเขตที่ตั้งมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการ	๑๓
	สำเนาหนังสือถึง ฯพณฯ ท่านนายกรัฐมนตรี	๑๔
	ประโยชน์ที่จะได้รับจากการพัฒนาที่ดินและตั้งสถานศึกษาชั้นสูง ณ ชายแดน	๑๖
	คณะกรรมการโครงการมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการชุดแรก	๑๙
	มูลนิธิโครงการมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการ	๒๐
	การสร้างห้องสมุด "สารวิจิตร" บ้านนาโพธิ์	๒๒
	คณะกรรมการสร้างห้องสมุด "สารวิจิตร"	๒๖
	ตั้งผู้อำนวยการสร้างห้องสมุด "สารวิจิตร"	๒๗
	ค่าใช้จ่ายในการสร้างห้องสมุด "สารวิจิตร"	๒๘

บทที่ หน้า

สำเนาจดหมายถึงรองผู้ว่าราชการจังหวัดเลย ๒๘

สำเนาจดหมายของรองผู้ว่าราชการจังหวัดเลย ๓๐

รางวัล "มกพ" ๓๒

มูลนิธิ นายเตี๋ยง และ นางจู แซ่ตั้ง ๓๓

การเตรียมงานก่อตั้งมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการ ๓๕

ผู้ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนในระยะเริ่มต้น ๓๗

รางวัลการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับโครงการมหาวิทยาลัยแห่งการงานและ
พัฒนาการในปัจจุบัน ๓๙

รายชื่อผู้บริจาคหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์สนับสนุนการดำเนินโครงการ ๔๐

การส่งหนังสือพิมพ์ให้ห้องสมุด "สารวิจิตร" ๔๑

รายนามผู้ลงนามสนับสนุนในแบ่ลนมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการ
ที่เขียนบนผ้าลินิน เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๔ ..... ๔๑

รายนามผู้บริจาคทรัพย์หรือสิ่งของสนับสนุนโครงการมหาวิทยาลัยแห่งการงาน
และพัฒนาการ เพิ่มเติมจากที่กล่าวในตอนต้น ๔๓

ใจความของ มาร์ช "มกพ" ๔๖

เหตุการณ์พิเศษ ๔๗

บทที่		หน้า
๒	แนวความคิดพื้นฐานของโครงการวิจัยเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง	๔๘
	๑. ปัญหาที่จำเป็นต้องทราบในการพัฒนาชุมชนชนบท	๔๘
	๑.๑ สภาพทั่วไปของท้องถิ่น	๔๘
	๑.๒ ลักษณะของชุมชน	๔๙
	๑.๓ ลักษณะของครอบครัว	๔๙
	๑.๔ บุคลิกภาพของประชาชน	๔๙
	๑.๕ ความเชื่อ ความสนใจ ความต้องการ ความหวัง แรงบันดาลใจ ความใฝ่สูงทางการศึกษา ความเชื่อของประชาชน	๕๐
	๑.๖ ลักษณะสภาพทางการศึกษา เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ความมั่นคง ปลอดภัย ความเป็นธรรมในสังคม	๕๑
	๑.๗ พื้นฐานทางเศรษฐกิจ	๕๓
	๑.๘ สิ่งที่ส่งเสริมความเปลี่ยนแปลงในชุมชน	๕๔
	๑.๙ แนวโน้มด้านต่าง ๆ	๕๕
	๒. การสร้างคุณภาพของผู้วิจัย	๕๖
	ศึกษาหนังสือ "มหาบุรุษ" ของหลวงวิจิตรวาทการ	๕๖
	ฝึกเขียนบันทึกประจำวัน	๕๗
	ฝึกแต่งโคลงสี่สุภาพวันละ ๑ บท	๕๗
	เรียบเรียงหนังสือ คู่มือพัฒนาเพื่อความรุ่งโรจน์และส่งเสริมความก้าวหน้านักเรียน	๕๗

บทที่ หน้า

วางโครงการและดำเนินโครงการมหาวิทยาลัยแห่งการงาน
และพัฒนาการ ๕๘
เรียนวิชาสร้างความสำเร็จรุ่งโรจน์ ๕๘
ทดลองสอนวิชาสร้างความสำเร็จรุ่งโรจน์แก่นักเรียนเป็นคนแรก
ในประเทศไทยที่โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ๕๘
ทดลองสอนวิชาสร้างความสำเร็จรุ่งโรจน์ให้ อาจารย์สมพงษ์ องอาจยุทธ ๕๙
อบรมวิชาการพัฒนาตนเองให้ครูแนะแนว ๕๙
สอนวิชาการพัฒนาตนเองแก่นิสิตปริญญาเอก ๕๙
ประสบการณ์อื่น ๆ ๕๙
๓. ยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมการพัฒนาตนเอง ๕๙
โครงการพัฒนาตนเอง ๖๐
หลักการและเหตุผล ๖๐
สูตรการพัฒนาตนเอง ๖๑
ศึกษาประวัติบุคคลสำคัญ ๖๑
เข้าใจชีวิตและการต่อสู้ ๖๒
ปลูกคุณสมบัติบุคคลสำคัญ ๖๓
ปลุกใจตนเอง ๖๔
ส่งเสริมตนเอง ๖๕
หลักการสอน ๖๖
การประเมินผล ๖๘

บทที่ หน้า

อุปกรณ์การสอน ๖๙

แผนการสอนการพัฒนาตนเอง ๗๑

๔. วิธีการส่งเสริมการพัฒนาชุมชน ๗๒

หลักการของโครงการวิจัยเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง ๗๕

โครงการวิจัยเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง ๗๙

โครงการย่อยที่ ๑ ปีงบประมาณ ๒๕๒๒ ..... ๘๕

ภาคผนวก สภาพทั่วไปของตำบลนาแห้ว จังหวัดเลย ๙๐

โครงการย่อยที่ ๒ ปีงบประมาณ ๒๕๒๓ ..... ๙๗

๓ วิธีการวิจัยในปีงบประมาณ ๒๕๒๒ และการรวบรวมข้อมูล ๙๙

นิยามศัพท์ ๙๙

ความสำคัญของการวิจัย ๑๐๐

จุดมุ่งหมายของการวิจัย ๑๐๐

ปัญหาที่ต้องการคำตอบ ๑๐๑

สมมติฐานเกี่ยวกับการวิจัย ๑๐๓

ขอบเขตของการวิจัย ๑๐๓

กลุ่มตัวอย่าง ๑๐๔

ลำดับขั้นของการวิจัย ๑๐๕

เครื่องมือและอุปกรณ์ในการวิจัย ๑๐๖

บทที่ หน้า

วิธีการเก็บข้อมูล ๑๐๗

การเก็บข้อมูล ๑๐๙

๑. การเตรียมตัวเบื้องต้น ๑๐๙

๒. การปฏิบัติงานภาคสนาม ๑๑๐

๔ สภาพทั่วไปของท้องถิ่น ๑๓๕

ที่ตั้งและลักษณะของพื้นที่ ๑๓๕

ปริมาณฝนตกในตำบลนาแห้ว ๑๓๖

ลักษณะอุณหภูมิในตำบลนาแห้ว ๑๓๗

จำนวนประชากร ๑๔๐

ความเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในตำบลนาแห้ว จาก พ.ศ.๒๕๐๖ – ๒๕๒๒ ..... ๑๔๓

ความต้องการและปัญหาของหมู่บ้านในตำบลนาแห้ว ๑๔๕

สภาพของครอบครัว รายได้และรายจ่าย ๑๕๓

วงจรชีวิตของประชาชนตำบลนาแห้วในรอบหนึ่งปี ๑๖๒

ราคาสินค้าบางประเภทที่ตำบลนาแห้ว ๑๖๔

๕ การศึกษาในตำบลนาแห้ว ๑๖๗

ประวัติย่อของพระครูสุธรรมวงษาโพธิปลัดปัญญา ๑๖๗

วิธีสั่งสอนของพระครูสุธรรมวงษาโพธิปลัดปัญญา ๑๗๑

โรงเรียนบ้านเหมืองแพร่ ๑๗๕

บทที่ หน้า

ประวัติโรงเรียนบ้านเหมืองแพร่ ๑๗๕

รายชื่อผู้ดำรงตำแหน่งครูใหญ่โรงเรียนบ้านเหมืองแพร่ ๑๘๐

รายชื่อครูโรงเรียนบ้านเหมืองแพร่ ๑๘๑

จำนวนนักเรียนโรงเรียนบ้านเหมืองแพร่ ๑๘๒

โรงเรียนนาแห้ววิทยา ๑๘๔

ที่ดินโรงเรียนนาแห้ววิทยา ๑๘๔

จำนวนนักเรียนในอำเภอนาแห้วที่อาจจะมาเข้าเรียนที่โรงเรียนนาแห้ววิทยา ๑๘๕

จำนวนนักเรียนโรงเรียนนาแห้ววิทยาเมื่อ ๘ ธันวาคม ๒๕๒๑ ..... ๑๘๖

ครูและวุฒิของครูในโรงเรียนนาแห้ววิทยา ๑๘๘

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ของโรงเรียนนาแห้ววิทยา ๑๙๐

ผลการสอบข้อสอบมาตรฐานของนักเรียนชั้น มศ. ๓
โรงเรียนนาแห้ววิทยา ปีการศึกษา ๒๕๒๑ ..... ๑๙๓

ทุนการศึกษาของโรงเรียนนาแห้ววิทยา ๑๙๔

ปัญหาทางการศึกษาในตำบลนาแห้ว ๑๙๕

ปรากฏการณ์ทางการศึกษาที่อำเภอนาแห้ว ๑๙๖

เปรียบเทียบจำนวนประชากรในอำเภอนาแห้วและจำนวนนักเรียนในโรงเรียน
นาแห้ววิทยา ๑๙๗

จำนวนนักเรียนจากหมู่บ้านต่าง ๆ ที่เรียนในโรงเรียนนาแห้ววิทยา ในความคิดฝัน ๑๙๙

เปรียบเทียบสภาพปัจจุบันและความคิดฝัน ๒๐๐

บทที่ หน้า

ข้อสังเกตบางประการเกี่ยวกับปรากฏการณ์ทางการศึกษาในอำเภอนาแห้ว ๒๐๐
การพิสูจน์สมมติฐานเกี่ยวกับการวิจัย ๒๐๑
ห้องสมุดและที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านในตำบลนาแห้ว ๒๐๕
รายชื่อผู้ได้รับรางวัลการศึกษาของโครงการ "บกพ" ในปีการศึกษา ๒๕๒๒ ..... ๒๐๙

๖ ความสนใจและความใฝ่สูงทางการศึกษาของประชาชนและนักเรียนในตำบลนาแห้ว ๒๑๐
ความสนใจของประชาชนในตำบลนาแห้ว ๒๑๐
ความใฝ่สูงทางการศึกษาของประชาชนในตำบลนาแห้ว ๒๑๔
สรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาที่ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวกับผู้วิจัย ๒๑๙
ความสนใจของนักเรียนชั้น ป. ๔–๕–๖ โรงเรียนบ้านเหมืองแพร่ ปีการศึกษา ๒๕๒๑ ..... ๒๒๐
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามความสนใจนักเรียนโรงเรียนบ้านเหมืองแพร่ ชั้น ป.๔–๕–๖ ..... ๒๒๑
ร้อยละของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามความสนใจนักเรียนโรงเรียนบ้านเหมืองแพร่ชั้นป.๔–๕–๖ ๒๒๔
สิ่งที่นักเรียนชั้น ป.๔–๕–๖ โรงเรียนบ้านเหมืองแพร่แสดงความสนใจมากและมากยิ่ง ๒๒๗
ความใฝ่สูงทางการศึกษาของนักเรียนชั้น ป.๔–๕–๖ โรงเรียนบ้านเหมืองแพร่ ปีการศึกษา๒๕๒๑ ๒๒๙
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามความใฝ่สูงทางการศึกษานักเรียนโรงเรียนบ้านเหมืองแพร่ชั้นป.๔–๕–๖ ๒๓๐
ร้อยละของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามความใฝ่สูงทางการศึกษานักเรียนโรงเรียน
บ้านเหมืองแพร่ ชั้น ป.๔–๕–๖ ..... ๒๓๓
สิ่งที่นักเรียนชั้น ป.๔–๕–๖ โรงเรียนบ้านเหมืองแพร่มีความปรารถนาหรือปฏิบัติมากและมากยิ่ง ๒๓๕
ความสนใจของนักเรียนชั้น ม.๑,มศ.๑–๒–๓ โรงเรียนนาแห้ววิทยา ปีการศึกษา ๒๕๒๑ ๒๓๘
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามความสนใจนักเรียนโรงเรียนนาแห้ววิทยา ชั้น ม.๑,มศ.๑–๒–๓ ๒๓๙
ร้อยละของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามความสนใจนักเรียนโรงเรียนนาแห้ววิทยา
ชั้น ม.๑,มศ.๑–๒–๓ ที่เกิดในตำบลนาแห้ว ๒๔๒
สิ่งที่นักเรียนชั้น ม.๑,มศ.๑–๒–๓ โรงเรียนนาแห้ววิทยาที่เกิดในตำบลนาแห้ว
แสดงความสนใจมากและมากยิ่ง ๒๔๕

บทที่ หน้า

กลุ่มที่สองนักเรียนที่เกิดในตำบลแสงภาและตำบลนาพึง ๒๔๖
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามความสนใจนักเรียนโรงเรียนนาแห้ววิทยา ชั้น ม.๑,
มศ.๑–๒–๓ ที่เกิดในตำบลแสงภาและตำบลนาพึง ๒๔๗
ร้อยละของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามความสนใจนักเรียนโรงเรียนนาแห้ววิทยา ชั้น ม.๑,
มศ.๑–๒–๓ ที่เกิดในตำบลแสงภาและตำบลนาพึง ๒๔๙
สิ่งที่นักเรียนชั้น ม.๑,มศ.๑–๒–๓ โรงเรียนนาแห้ววิทยาที่เกิดในตำบลแสงภาและ
ตำบลนาพึงแสดงความสนใจมากและมากยิ่ง ๒๕๒
ความใฝ่สูงทางการศึกษาของนักเรียนชั้น ม.๑,มศ.๑–๒–๓ โรงเรียนนาแห้ววิทยา
ปีการศึกษา ๒๕๒๑ ..... ๒๕๔
กลุ่มที่หนึ่งนักเรียนที่เกิดในตำบลนาแห้ว ๒๕๔
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามความใฝ่สูงทางการศึกษานักเรียนโรงเรียนนาแห้ววิทยา
ชั้น ม.๑,มศ.๑–๒–๓ ที่เกิดในตำบลนาแห้ว ๒๕๕
ร้อยละของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามความใฝ่สูงทางการศึกษานักเรียนโรงเรียน
นาแห้ววิทยา ชั้น ม.๑,มศ.๑–๒–๓ ที่เกิดในตำบลนาแห้ว ๒๕๘
สิ่งที่นักเรียนชั้น ม.๑,มศ.๑–๒–๓ โรงเรียนนาแห้ววิทยาที่เกิดในตำบลนาแห้ว
มีความปรารถนาหรือปฏิบัติมากและมากยิ่ง ๒๖๐
กลุ่มที่สองนักเรียนที่เกิดในตำบลแสงภาและตำบลนาพึง ๒๖๒
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามความใฝ่สูงทางการศึกษานักเรียนโรงเรียนนาแห้ววิทยา
ชั้น ม.๑,มศ.๑–๒–๓ ที่เกิดในตำบลแสงภาและตำบลนาพึง ๒๖๓
ร้อยละของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามความใฝ่สูงทางการศึกษา นักเรียนโรงเรียน
นาแห้ววิทยาชั้น ม.๑,มศ.๑–๒–๓ ที่เกิดในตำบลแสงภาและตำบลนาพึง ๒๖๖
สิ่งที่นักเรียนชั้น ม.๑,มศ.๑–๒–๓ โรงเรียนนาแห้ววิทยาที่เกิดในตำบลแสงภาและตำบล
นาพึงปรารถนาหรือปฏิบัติมากและมากยิ่ง ๒๖๘

บทที่		หน้า
๗	สรุปและประเมินผล	๒๙๒
	ปัญหาที่ต้องการคำตอบ	๒๙๒
	ประเมินผลตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย	๒๘๔
	หนังสือที่ใช้ประกอบการค้นคว้า วิจัยและดำเนินโครงการ	๒๘๕
	ภาคผนวก	

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ภาคผนวก

AN EXAMPLE OF A DEVELOPING RURAL THAI COMMUNITY:TAMBOL NAHAEW ผ–๑
Historical Sketch of Tambol Nahaew ผ–๓
Map of Tambol Nahaew ผ–๖
Past Development and Present Status of Tambol Nahaew ผ–๗
The Five Villages in Tambol Nahaew ผ–๙
Cultural Centers ผ–๑๘
Lives of Children and Pupils in Tambol Nahaew ผ–๒๓
Pupils Who Won Educational Awards in 1973 ผ–๒๙
Generalizations About the Community ผ–๒๙
University of Development Project ผ–๓๓
An Overview of the Development of Tambol Nahaew ผ–๔๔

แบบสอบถาม ๑ ผ–๔๙
แบบสอบถาม ๒ ผ–๕๒
แบบสอบถาม ๓ ผ–๕๕
แบบสอบถาม ๔ ผ–๕๘
สำเนาหนังสือแจ้งผลการพิจารณาอนุมัติโครงการ ผ–๖๔
สำเนาหนังสือขออนุมัติแผนปฏิบัติงานโครงการวิจัยเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง ผ–๖๕
แผนปฏิบัติงานโครงการวิจัยเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง ผ–๖๗
สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์และความสะดวกในการวิจัย ผ–๖๘
สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ขอหนังสืออนุมัติเข้าไปปฏิบัติงานในพื้นที่เขตแทรกซึม ผ–๗๐
สำเนาหนังสือขอให้อำนวยความสะดวกแก่คณะวิจัย ผ–๗๒
สำเนาหนังสืออนุมัติให้เข้าไปปฏิบัติงานวิจัยในพื้นที่เขตแทรกซึม ผ–๗๓
สำเนาหนังสือขอความร่วมมือในการให้ข้อมูลตามโครงการวิจัยเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง ผ–๗๕

ครอบครัวบ้านเหมืองแพร่สำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๐ ฝ–๗๖
ครอบครัวบ้านนาโพธิ์ สำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๐ ฝ–๗๘
ครอบครัวบ้านบุ่ง สำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๐ ฝ–๘๐
ครอบครัวบ้านนาแห้วเก่าสำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๐ ฝ–๘๑
ครอบครัวบ้านนาแห้วใหม่สำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๐ ฝ–๘๒
ครอบครัวบ้านโป่งกูด สำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๐ ฝ–๘๔
ประวัติย่อของหัวหน้าโครงการวิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิสิทธิ์ สารวิจิตร ฝ–๘๕
ประวัติย่อของรองหัวหน้าโครงการวิจัย อาจารย์ บุญธรรม คำพอ ฝ–๘๘

บทที่ ๑

บทนำ

บทที่ ๑ เป็นบทนำ เล่าเรื่องความเป็นมาของโครงการมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการ ซึ่งเป็นปฐมเหตุและจุดหมายปลายทางของโครงการวิจัยเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง ณ ตำบลนาแห้ว อำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย เรื่องที่นำมาเขียนเล่าไว้ในบทที่ ๑ เป็นใจความย่อ และเหตุการณ์สำคัญและความสำเร็จบางประการของโครงการมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการ ซึ่งมีจุดเริ่มต้นมาแล้วตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๙๖ รายละเอียดต่าง ๆ จะมีปรากฏอยู่ในเอกสารต่อไปนี้

๑. บันทึกประจำวันของ นายพิสิทธิ์ สารวิจิตร พ.ศ. ๒๔๙๙ ถึง พ.ศ. ๒๕๒๒
๒. สมุดบันทึกการดำเนินโครงการมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการ เล่ม ๑ – ๑๑
๓. ประวัติการดำเนินโครงการมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการ เล่ม ๑ – ๑๓
๔. An Example of a Developing Rural Thai Community Tambol Nahaew, Nahaew Subdistrict ๓๙ หน้า

บทที่ ๑ จะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจปัญหาและจุดมุ่งหมายของการวิจัย วิธีการวิจัย ผลการวิจัยในบทต่อ ๆ ไปดียิ่งขึ้น ถ้าต้องการให้ได้รับความรู้และความเข้าใจรายงานการวิจัยโครงการวิจัยเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองให้ลึกซึ้ง ควรอ่านบทที่ ๑ ก่อน

ความเป็นมาของโครงการ

เมื่อวันที่ ๑๓ มกราคม พ.ศ. ๒๕๑๖ ณ ห้องเลขที่ ๔ บ้านเลขที่ ๔๑๓ ถนนซีดาร์โต้ เมืองมินนิอาโพลิส รัฐมินนิโซต้า ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้มีการประชุมปรึกษาหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการ เมื่อเวลา ๑๗.๐๐ – ๒๒.๐๐ น. ผู้ร่วมประชุมปรึกษาส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาปริญญาโทและปริญญาเอก ที่มหาวิทยาลัยแห่งมินนิโซต้า ซึ่งในปัจจุบันได้ศึกษาจบปริญญาเอกเกือบหมดแล้ว ได้แก่

๑. ดร. ทองอินทร์ วงศ์โสธร

๒. ดร. อัจฉรา วงศ์โสธร

๓. ดร. ธีระ อาชวเมธี

๔. คุณ ชินเธียร อาชวเมธี

๕. คุณ สมภพ สีตะพันธุ์

๖. ดร. กาหลง โพธิปักษ์

๗. ดร. สมดี ภูสอดสี

๘. ดร. พรพรรณ อัมรินทร์นุเคราะห์

๙. คุณ กฤตศรี สามะพุทธิ

๑๐. ดร. พิสิทธิ์ สารวิจิตร

ที่ประชุมได้ให้ข้อคิดเห็นพอสรุปได้ดังนี้

๑. การเริ่มงานมหาวิทยาลัยควรแสวงหาความช่วยเหลือสนับสนุนจากนักวิชาการ ผู้มีอิทธิพลทางด้านการเมือง และผู้มีฐานะมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ

๒. ควรแสวงหาทุนสนับสนุนจากมูลนิธิ องค์การ สถาบัน หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งจากของรัฐบาลและเอกชน ทั้งจากในประเทศ ในท้องถิ่นและจากต่างประเทศ

๓. การรับนักศึกษาควรเปิดโอกาสให้ทุกคน จากทุกส่วนของประเทศ โดยไม่ต้องสอบคัดเลือก

๔. อาจจะไม่เรียกว่ามหาวิทยาลัยก็ได้ คือให้เป็นโรงเรียนอาชีวศึกษา ฝึกหัดอาชีพ ให้นักศึกษามีงานทำในระหว่างเรียนเพื่อเลี้ยงตัวเองได้ด้วย

๕. นโยบายการช่วยตัวเองได้ของมหาวิทยาลัย และของนักศึกษาควรจะให้มีผลผลิตและรายได้เหลือเพื่อจะได้นำไปดำเนินโครงการอื่น ๆ ของมหาวิทยาลัยได้อีก

๖. ควรจะศึกษาวิธีการสร้างหรือจัดตั้งมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ที่ได้ทำสำเร็จแล้วว่า ได้ดำเนินมาอย่างไร มีอุปสรรคอะไร แก้ไขอย่างไร

๗. ควรจะจัดตั้งองค์การ สมาคม หรือตัวแทนเพื่อดำเนินตามโครงการ โดยให้องค์การ สมาคม หรือกลุ่มตัวแทนประกอบด้วยบุคคลที่ประชาชนเสนอชื่อหรือเลือกตั้งขึ้นมา แล้วให้ นายพิสิทธิ์ สารวิจิตร ทำหน้าที่

เป็นที่ปรึกษา

๘. การดำเนินงานขั้นแรก ควรจัดหาทุนสักก้อนหนึ่ง จัดสร้างอาคารขึ้นหลังหนึ่ง เป็นห้องสมุด เก็บรวบรวมหนังสือประทับตรามหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการ แล้วจ้างเจ้าหน้าที่ประจำห้องสมุด หนึ่งคน ดำเนินการให้บริการให้ยืมหนังสือแก่โรงเรียน นักเรียนและบุคคลทั่วไป การสร้างอาคารห้องสมุด ให้สร้างในเขตที่ดินโครงการมหาวิทยาลัย

๙. ควรจะได้มีการจัดวางแปลน ออกแบบอาคาร การใช้ที่ดินไว้ล่วงหน้า เพื่อประโยชน์ในการติดต่อ ขอความช่วยเหลือจากบุคคล มูลนิธิ องค์การและหน่วยงานต่าง ๆ[๑]

ใน วันที่ ๑๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๑๖ เวลา ๗.๑๕ น. นายพิสิทธิ์ สารวิจิตร ได้กำหนดแนวปรัชญาในการสร้างมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการขึ้น ณ ห้อง ๕ – ๒๔๗ เทอร์ทิอเรียล ฮอลล์ มหาวิทยาลัยแห่งมินนิโซต้า ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยมีแนวปรัชญาดังนี้

> "เพื่อเปิดโอกาสให้อนุชนที่มีทุนทรัพย์น้อยแต่มีความประสงค์จะปรับปรุงพัฒนาตนเอง ได้มีสถานศึกษา ฝึกฝนอบรม ส่งเสริมความคิดและอุดมคติอันเป็นคุณประโยชน์แก่ชุมชนและประเทศชาติ คือให้อนุชนฝึกหัดช่วยตนเองด้วยการทำงาน การเพาะปลูก การเลี้ยงสัตว์ และกิจกรรมอื่น ๆ ที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจ และมีผลผลิตเพื่อเลี้ยงตนเองได้อยู่ในที่ดินของมหาวิทยาลัยในระหว่างที่ศึกษาวิชาการขั้นอุดมศึกษาสาขาต่าง ๆ" [๒]

แนวความคิดเรื่องการสร้างสถาบันการศึกษาตามแนวปรัชญานี้ได้เกิดขึ้นที่ ตำบลนาแห้วนานแล้ว คือเมื่อประมาณ วันที่ ๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๙๖ นายเก่ง สารวิจิตร (บิดา อายุ ๓๗ ปี) เด็กชายพิสิทธิ์ สารวิจิตร (อายุ ๑๔ ปี) เด็กชายพร้อม สารวิจิตร (อายุ ๑๐ ปี) เด็กชายพจน์ สารวิจิตร์ (อายุ ๘ ปี) เด็กชายบุญเกื้อ สารวิจิตร (อายุ ๗ ปี) ได้ไปช่วยกันเอาไม้ไผ่และไม้อื่น ๆ ทำหลักกันน้ำหูไม่ให้พังทลิ่งนาบุ่ง

---

[๑] ประวัติการดำเนินโครงการมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการ เล่ม ๔, บันทึกเมื่อ ๑๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๑๖ หน้า ข – ค.

[๒] ประวัติการดำเนินโครงการมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการ เล่ม ๔, หน้า ก.

ระหว่างพักเหนื่อยได้สนทนากันถึงประวัติบุคคลสำคัญและผู้มีชื่อเสียงในอดีต เช่น เอบราแฮม ลินคอล์น คุณปู่แสนพรหมราช (นายพิมสอน สารวิจิตร) และคุณประโยชน์ของการศึกษาในการส่งเสริมคนให้ก้าวหน้าและมีชื่อเสียงโด่งดัง เรื่องต่าง ๆ ประทับใจเด็กชายพิสิทธิ์มาก[๓]

ต่อมาในเดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๔๙๘ นายพิสิทธิ์ สารวิจิตร ได้รับทุนจากจังหวัดเลยให้ไปเรียนครู ป.กศ. ต้น ที่โรงเรียนฝึกหัดครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ธนบุรี นายพิสิทธิ์ได้มีโอกาสเห็นความเจริญต่าง ๆ ของกรุงเทพฯ เมืองหลวงของประเทศไทย และความก้าวหน้าต่าง ๆ ของผู้ได้รับการศึกษาดี ทำให้นายพิสิทธิ์มีแรงบันดาลใจเพิ่มขึ้นในการที่จะช่วยบ้านเกิดของตนให้มีความเจริญบ้าง[๔]

แรงบันดาลใจในการคิดสร้างสถานศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่นเดิมของตนเกิดจากองค์ประกอบหลายอย่างผสมผสานกัน ดังจะเห็นได้จากข้อความที่เขียนไว้ในประวัติการดำเนินโครงการมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการ เล่ม ๑ หน้า ๖ – ๗ เมื่อ ๒๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๔ ว่า

> เนื่องจากความทุรกันดารของท้องถิ่น เพราะมีภูเขาล้อมรอบทุกทิศ ห่างไกลทางคมนาคม และประชาชนได้รับการศึกษาน้อย ความอัตคัดแร้นแค้นจึงมีมาก ทำให้ประชาชนท้องถิ่นอื่นดูหมิ่นดูแคลน ตำบลนาแห้วจึงเป็นดินแดนแห่งความอัปยศอดสู ประชาชนหาทางอพยพไปอยู่แหล่งที่มีความเจริญมากกว่า เช่น บ้านป่าแดง อำเภอนครไทย บ้านวังกระดาษเงิน บ้านวังหิน อำเภอชนแดน สามแยก จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยเริ่มอพยพมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๘๔ ผู้ไปอยู่ท้องถิ่นอื่นเมื่อมีความร่ำรวย ก้าวหน้า ตัวเองได้ดี สบายแล้ว เช่นผู้ไปอยู่บ้านเฉลียง เพชรบูรณ์ หรือ ปากเซ ลาว ไม่กลับบ้านเกิดเพื่อชักชวนญาติพี่น้องอพยพไปอยู่ด้วย ใครไม่ไปก็จะถูกตราหน้าว่าเป็นคนโง่ ดังนั้นจึงมีคนอพยพจากตำบลนาแห้วและตำบลใกล้เคียงมากมาย จนหมู่บ้านทั้งหลายจะกลายเป็นหมู่บ้านร้าง ขวัญของราษฎรตกต่ำที่สุด วัดต่าง ๆ กลายเป็นวัดร้างเกือบทุกหมู่บ้าน แลไปทางไหนจะเห็นเรือนร้าง ไม่มีคนอยู่โดยทั่วไป ที่ทำกิน

---

[๓] ประวัติการดำเนินโครงการมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการ เล่ม ๔, หน้า ๑๓.

[๔] ประวัติการดำเนินโครงการมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการ เล่ม ๑, หน้า ๖.

หลายแห่งถูกทอดทิ้งให้เป็นป่ารกร้างว่างเปล่า แผ่นดินท้องถิ่นตำบลนาแห้วดูเหมือนจะไร้ค่า ไม่มีคนสนใจ ไม่มีใครอยากอยู่ ไม่มีใครรู้สึกภาคภูมิชื่นชมยินดี มีแต่คนอพยพ หนี – หนี– หนี ไปสู่ความเด่น ความเจริญในท้องถิ่นอื่นที่รุ่งเรืองกว่า โดยเฉพาะในระหว่าง พ.ศ. ๒๔๙๔ ถึง พ.ศ. ๒๕๐๔ มีราษฎรราวร้อยละ ๑๐ เป็นอย่างมากที่คิดจะตั้งถิ่นฐานอยู่ที่เดิมตลอดไป โดยทั่วไปไม่มีใครอยากอยู่บ้านเดิม แม้แต่เพทย์ประจำตำบล คือ นายกุล แสงคำ ซึ่งเป็นหลักของบ้าน ก็คิดจะไปและบอกราษฎรทั่วไปอย่างนั้น และบิดาของนายพิสิทธิ์ คือ นายเก่ง สารวิจิตร ก็ได้ไปเที่ยวป่าแดง นครไทย บ้านวังกระดาษเงิน บ้านเฉลียง บ้านสามแยก เพชรบูรณ์ เพื่อหาลู่ทางอพยพถึง ๒ ครั้ง

ความบีบคั้นทางจิตใจอีกอย่างหนึ่งคือ การไม่ได้รับความเป็นธรรมจากเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ทั้งนี้เพราะประชาชนยากจน แร้นแค้น ขาดการศึกษาและความเข้าใจโลกภายนอก ทำให้เจ้าหน้าที่บางคนกดขี่ข่มเหงน้ำใจและเอาเปรียบราษฎร จนก่อให้เกิดความรู้สึกชมขื่นโดยทั่วไป ตลอดระยะเวลาหลายสิบปีที่ผ่านมา

เหตุการณ์ดังกล่าวเป็นสิ่งแวดล้อม แรงบันดาลใจและสิ่งส่งเสริมหล่อหลอมความคิด จิตใจ การกระทำของ นายพิสิทธิ์ สารวิจิตร ให้วางโครงการมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการ โดยสละชีวิตความสุขสบายส่วนตัวและเอาศีรษะของตนเองเสี่ยงดำเนินโครงการมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการด้วยความรักชาติและผืนแผ่นดิน บ้านเกิดมาตุภูมิโดยแท้

วิวัฒนาการของความคิดและการดำเนินการได้เกิดขึ้นติดต่อกันมาเรื่อย ๆ จนปัจจุบัน ลำดับเหตุการณ์ที่สำคัญได้แก่

วันพุธที่ ๑๖ เมษายน พ.ศ. ๒๕๐๑ นายพิสิทธิ์ สารวิจิตร ขณะอายุ ๑๙ ปี ๔ เดือน ๑๔ วัน ได้เดินทางไปที่ฝายน้ำแพร่ และภูค้อ ในตำบลนาแห้วกลับเที่ยวแล้วเกิดแรงบันดาลใจให้คิดสร้างมหาวิทยาลัยในป่า โดยเอาน้ำตกแพร่เป็นศูนย์กลาง ขยายเขตมหาวิทยาลัยออกไปจนจดภูค้อ แม่น้ำหู แม่น้ำเหือง เนื้อที่ประมาณ ๒๐,๐๐๐ ไร่ (สองหมื่นไร่)

วันที่ ๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๐๓ นายพิสิทธิ์ สารวิจิตร เริ่มเรียบเรียงหนังสือคู่มือการพัฒนาตนเอง ต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็น "คู่มือพัฒนาเพื่อความรุ่งโรจน์และส่งเสริมความก้าวหน้านักเรียน" ซึ่งเป็นหนังสือคู่มือในการดำเนินโครงการมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการ

พ.ศ. ๒๕๐๔ นายพิสิทธิ์ สารวิจิตร เรียนจบ กศ.บ. ที่วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร) และเป็นที่ก่อกำเนิดอุดมคติของมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการ

วันที่ ๑๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๐๕ นายพิสิทธิ์ สารวิจิตร ตั้งรางวัล "คำ สารวิจิตร" เพื่อเป็นอนุสรณ์ถึงมารดา รางวัลประกอบด้วยเงินสด ๑๐๐ บาท และแบบเรียนชั้น ป. ๔ จำนวน ๑๐ เล่ม ให้แก่นักเรียน ชั้น ป. ๓ โรงเรียนบ้านเหมืองแพร่ ซึ่งสอบ ป. ๑ – ๒ – ๓ ได้คะแนนเฉลี่ยสูงสุด มีความประพฤติดี และมีความขยันหมั่นเพียรและรักการศึกษา

วันที่ ๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๖ นายพิสิทธิ์ สารวิจิตร วางโครงการมาหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการโดยย่อ ณ ห้องภาษาอังกฤษ โรงเรียนสายน้ำผึ้ง กรุงเทพมหานคร ระหว่าง ๙.๐๐ – ๑๑.๐๐ น.

โครงการมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการ

๑. จะก่อตั้งในวันที่ ๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๐

๒. ที่ตั้ง บริเวณน้ำตกแพร่ ฝ่ายน้ำแพร่ ตำบลนาแห้ว อำเภอด่านซ้าย (ปัจจุบันอำเภอนาแห้ว) จังหวัดเลย

๓. เนื้อที่ที่จำเป็นจะต้องใช้ในการดำเนินกิจการของมหาวิทยาลัย เพื่อให้บรรลุตามความมุ่งหมาย ต้องใช้ประมาณ ๒๐,๐๐๐ ไร่ (สองหมื่นไร่)

๔. สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ในบริเวณและโครงการของมหาวิทยาลัย มีดังนี้

๑) เขื่อนกั้นน้ำ อ่างเก็บน้ำ

๒) โครงการประปา

๓) โครงการไฟฟ้าน้ำตกขนาดเล็ก

๔) สวนสัตว์

๕) สวนพฤกษชาติ

๖) บ้านพักอาจารย์ ศาสตราจารย์

๗) บริเวณทดลองทางเกษตรและเลี้ยงสัตว์

๘) อาคารเรียน คณะวิชาต่าง ๆ

๙) หอพักนิสิต ชาย – หญิง

๑๐) สถาบันการค้นคว้าทางจิตวิทยาเพื่อพัฒนาและส่งเสริมความก้าวหน้าของบุคคล

๑๑) หมู่บ้านตัวอย่าง

วางโครงการเมื่อ วันที่ ๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๖ เวลา ๙.๐๐ น. ณ โรงเรียนสายน้ำผึ้ง อำเภอพระโขนง จังหวัดพระนคร

(นายพิสิทธิ์ สารวิจิตร)

จุดมุ่งหมายของมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการ

๑. ศึกษา ค้นคว้า วิจัยวิธีส่งเสริม พัฒนาอนุชนให้มีชีวิตรุ่งโรจน์

๒. ศึกษา ค้นคว้า วิจัยวิธีทำงาน การสร้างความสำเร็จและความก้าวหน้าต่าง ๆ

๓. ส่งเสริม สนับสนุนการสร้างงานที่มีประโยชน์ต่อมนุษยชาติ

๔. พัฒนาชนบทให้มีความเจริญรุ่งเรือง

๕. สร้างและสำรวจกำลังความคิด กำลังใจและความรู้อันจำเป็นในการพัฒนาชาติไทย

๖. นำความคิด ความพยายาม ความเชื่อมั่น ฯลฯ ของคนไทยมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาชาติไทยทุกส่วนของประเทศ

๗. ค้นคว้า ทดลอง หาทางนำทุกสิ่งทุกอย่างที่มีอยู่ในแผ่นดินไทยมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่

๘. ทำตัวอย่างการพัฒนาประเทศโดยการเริ่มงานจากเงินเพียงเล็กน้อย

๔. ส่งเสริมสนับสนุนการเผยแพร่วิทยาการต่าง ๆ ไปสู่ประชาชนและทุกส่วนของประเทศ

๑๐. ส่งเสริมความร่วมมือ ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างสถาบัน องค์การ สมาคม และประเทศเพื่อความก้าวหน้า สันติภาพ และความเข้าใจอันดีระหว่างกัน

ตั้งเมื่อ วันที่ ๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๖ ณ โรงเรียนสายน้ำผึ้ง อำเภอพระโขนง จังหวัดพระนคร

(นายพิสิทธิ์ สารวิจิตร)

วันที่ ๒๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๖ นายเก่ง สารวิจิตร (บิดา) ราษฎรบ้านนาโพธิ์ นายพิสิทธิ์ สารวิจิตร (บุตร) ครูโรงเรียนสายน้ำผึ้ง นายพร้อม สารวิจิตร (บุตร) ราษฎรบ้านนาโพธิ์ นายพจน์ สารวิจิตร (บุตร) ราษฎรบ้านนาโพธิ์ ได้พากันไปเลือกสถานที่ตั้งมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการ ณ บริเวณน้ำตกแพร่ ตำบลนาแห้ว

วันที่ ๒๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๖ นายพิสิทธิ์ สารวิจิตร เขียนจดหมายถึงนายอำเภอด่านซ้าย (นายจัด สุรเดโช)

(สำเนา)

โรงเรียนสายน้ำผึ้ง, อ.พระโขนง, พระนคร

วันที่ ๒๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๖

กราบเรียน ท่านนายอำเภอด่านซ้ายที่เคารพอย่างสูง

ผมมีโครงการใหญ่ที่จะต้องดำเนินการอยู่จนตลอดชีวิตของผม คือ ก่อตั้งมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการที่บริเวณน้ำตกแพร่ ตำบลนาแห้ว อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ซึ่งตอนนี้เป็นที่รกร้างว่างเปล่า ยังไม่มีใครจับจองไปทำประโยชน์ เนื่องจากความตั้งใจดังกล่าวผมจึงมีความจำเป็นที่จะต้องได้รับความกรุณาช่วยเหลือจากท่าน ด้วยการให้ความสะดวกในการสงวนรักษาเนื้อที่บริเวณนี้ไว้สำหรับสร้างมหาวิทยาลัย ขณะนี้ผมมาดำเนินการเองไม่ได้เพราะต้องเตรียมการเดินทางไปศึกษาต่อทำปริญญาโททางจิตวิทยา ณ สหรัฐอเมริกาในเดือนสิงหาคมนี้ โดยทุนฟุลไบรท์ ผมจึงให้คุณพ่อของผมมาขอยื่นเรื่องราวสงวนรักษาเนื้อที่บริเวณนี้ไว้แทน ผมหวังอย่างยิ่งว่าจะได้รับความกรุณาช่วยเหลือ ให้ความสะดวกจากท่านเป็นอย่างมาก

การดำเนินการใหญ่โตนี้ผมกะโครงการเตรียมการไว้ ๒๔ ปี และเริ่มตั้งแต่บัดนี้ โดยหาที่ตั้งมหาวิทยาลัย พากเพียรหาทางไปทำปริญญาโทและเอก ให้การศึกษาแก่เด็กในตำบลนาแห้วให้ได้เล่าเรียนจนได้ปริญญาตรี ๒๐ คน พิมพ์หนังสือต่าง ๆ ที่ยังค้างไว้แล้วแจก แสวงหาเพื่อนร่วมงาน ครู อาจารย์ ศาสตราจารย์ หาเงินทุน ขอความร่วมมือจากองค์การ สถาบัน ประเทศต่าง ๆ ฯลฯ ผมจะค่อยดำเนินงานไปทีละน้อยตามกำลังและสติปัญญา และจะดำเนินการไปเรื่อย ๆ จนการก่อตั้งมหาวิทยาลัยนี้เป็นผลสำเร็จเรียบร้อย

ผมได้ขอร้องคุณพ่อและน้อง ๆ ของผมให้ช่วยแผ้วถางที่ดินตอนนี้ไปพลาง ๆ ก่อนเพื่อรอผมกลับมาและเมื่อผมหาเงินได้ก็จะได้ตระเตรียมการต่าง ๆ ไปเรื่อย ๆ มหาวิทยาลัยนี้จะนำความเจริญก้าวหน้ามาสู่อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลยและชาติไทยและอื่น ๆ ไม่น้อยเลย ด้วยเหตุนี้ผมจึงหวังอย่างยิ่งว่า จะได้รับ

ความกรุณา ช่วยเหลือร่วมมือจากท่านอย่างดียิ่งสุด

โดยความเคารพอย่างสูง

เมื่อ นายพิสิทธิ์ สารวิจิตร กลับจากต่างประเทศ บิดาได้เล่าให้ฟังว่า นายจัด สุรเดโช ได้ประกาศในที่ประชุมกำนันและผู้ใหญ่บ้านของอำเภอด่านซ้าย ใจความว่า "อย่าอิจฉาเขานะ เขาคิดทำประโยชน์เพื่อบ้านเมืองส่วนรวม อย่าอิจฉาเขานะ" ดังนั้นตลอดสมัยที่ นายจัด สุรเดโช เป็นนายอำเภอด่านซ้ายอยู่จึงไม่มีราษฎรและเจ้าหน้าที่คนใดไปรบกวน แย่งชิงเขตโครงการมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการ ๒๐,๐๐๐ ไร่ ที่บริเวณน้ำตกแพร่เลยแม้แต่คนเดียว

วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๐๗ นายพิสิทธิ์ สารวิจิตร เขียนจดหมายถึงผู้ว่าราชการจังหวัดเลย เกี่ยวกับโครงการมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการ

(สำเนา)

10530 Centennial Hall

University of Minnesota, U.S.A.

วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๐๗

กราบเรียน ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดเลยที่เคารพอย่างสูง

ในวาระที่ท่านได้มาเยี่ยมตำบลนาแห้ว กระผมในฐานะลูกหลานของตำบลนี้ ขอกราบเท้าคารวะท่านด้วยความปลาบปลื้มสูงสุด จากเรื่องราวต่าง ๆ ที่กระผมได้ทราบมาได้ความว่าตำบลนี้ได้ตั้งมาแล้วกว่า ๒๐๐ ปี แต่ยังไม่เคยมีข้าราชการผู้ใหญ่เดินทางมาถึงเลย การเดินทางมาของท่านในวันนี้ย่อมจะเป็น

เหตุการณ์พิเศษที่ประชาชนทั้งที่มีชีวิตอยู่ หรือที่ล่วงลับไปแล้วจะได้แช่ชื่นรื่นสาธุการในความเปลี่ยนแปลงอันใหญ่หลวงจากการมาเยี่ยมของท่านว่าตั้งแต่นี้สืบไปดินแดนส่วนนี้จะไม่ได้ตั้งอยู่โดดเดี่ยว จะไม่ถูกทอดทิ้งให้เป็นป่าเป็นดง การมาเยี่ยมของท่านย่อมเป็นสุภนิมิตมงคลอันแสดงถึงความรุ่งเรืองแห่งตำบลนี้ กระผมในฐานะที่เกิดตำบลนี้และได้คลุกคลีอยู่กับญาติพี่น้องตำบลนี้มาเป็นเวลานาน ได้แลเห็นความทุกข์ยาก ความขาดแคลนและความโง่เขลา จึงได้ลองปรึกษากับญาติพี่น้องร่วมตำบลเป็นส่วนมาก ทุกคนเห็นชอบด้วยกันว่า ลูกหลานและอนุชนแห่งตำบลนี้ต่อไปควรจะได้รับการศึกษาอบรมเป็นอย่างดี โดยมีสถานศึกษาชั้นสูงสำหรับเล่าเรียน เพื่อว่าทุกคนจะได้เข้าใจซาบซึ้งถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีแห่งมนุษยชาติในประเทศเสรีประชาธิปไตย และเพื่อรักษาวัฒนธรรม อารยธรรม และแผ่นดินอันเป็นมรดกของชาติ อันบรรพชนได้พากเพียรแผ้วถางสร้างไว้ให้ ให้ถาวรมั่นคงสืบไป กระผมจึงขอกราบเรียนท่านให้ทราบถึงความต้องการอันแท้จริงจากหัวใจของประชาชนทุกคนว่า ขอให้ที่ดินราว ๒๐,๐๐๐ ไร่ ซึ่งอยู่โดยรอบน้ำตกแพร่ไปประมาณด้านละ ๖ กิโลเมตร ได้เป็นที่ตั้งและเป็นประโยชน์แก่การเตรียมการก่อตั้งมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการ และความปรารถนานี้จงบรรลุผลสำเร็จในโอกาสอันสำคัญยิ่งในประวัติศาสตร์ที่ท่านได้มาเยี่ยมตำบลนี้ ที่ดินราว ๒๐,๐๐๐ ไร่ ซึ่งเป็นที่รกร้างว่างเปล่าอยู่ในขณะนี้จะได้สร้างเป็นประโยชน์แก่ประชาชน คือ เป็นที่สร้างอาคารเรียน ห้องทดลอง หอสมุด บ้านพักอาจารย์และศาสตราจารย์ หอพักนักศึกษา สถาบันการค้นคว้าทางจิตวิทยาเพื่อพัฒนาและส่งเสริมความก้าวหน้าของบุคคล อ่างเก็บน้ำ เขื่อนกั้นน้ำ โรงไฟฟ้าน้ำตกขนาดเล็ก สถานีทดลองทางเกษตรและเลี้ยงสัตว์ สวนพฤกษชาติ สวนสัตว์ หมู่บ้านตัวอย่าง เป็นต้น จุดมุ่งหมายอันสำคัญของมหาวิทยาลัยก็เพื่อส่งเสริมพัฒนาชนบทให้รุ่งเรือง เชิดชูเกียรติคุณของชาติไทยให้สูงเด่นและเพื่อรักษามรดก วัฒนธรรมของชาติไว้ไม่ให้เสื่อมสูญ ตลอดจนเพื่อเชิดชูคุณค่าและศักดิ์ศรีของมนุษยชาติและเป็นที่แสดงความสามารถและความเสียสละอย่างใหญ่หลวงของคนไทยโดยทั่วไป

หากคำขอนี้เป็นผลสำเร็จ เมื่อท่านมาเยี่ยมตำบลนี้อีกครั้งหนึ่งใน พ.ศ. ๒๕๓๐ ก็จะมีนักศึกษา คณะอาจารย์ ศาสตราจารย์จากมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการมาคอยต้อนรับท่านร่วมกับประชาชนทุกคนด้วย การเปลี่ยนแปลงอันอาจจะเกิดขึ้นในภายหน้า ว่าตำบลอ่านซ้ายจะไปขึ้นอยู่กับจังหวัดเพชรบูรณ์หรือจะคงอยู่กับจังหวัดเลย ความประสงค์ของประชาชนตำบลนี้ไม่มีวันเปลี่ยนแปลง

ในโอกาสอันเป็นศุภมงคลนี้ กระผมขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัย และเทพยดาทั้งหลายอันสถิตอยู่ทุกขุนเขาโดยรอบตำบลนี้และวิญญาณแห่งบรรพชนผู้ได้พากเพียรสร้างตำบลนี้สืบ ๆ ต่อกันมา ตลอดจนดวงใจอันบริสุทธิ์ของอนุชนผู้จะได้รับการศึกษาจากมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการในวันข้างหน้า จงช่วยกันอวยชัยท่านให้ประสบแต่ความสุขสวัสดีเทอญ

โดยความเคารพอย่างสูง

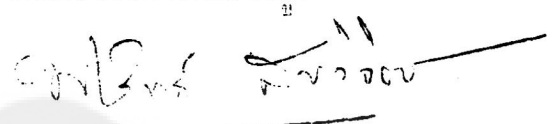

จดหมายฉบับนี้ นายวิศิษฐ์ กิตติสิริวรพันธุ์ ปลัดอำเภอโท อำเภอด่านซ้าย ในขณะนั้นเป็นผู้นำไปมอบแด่ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดเลยแทน นายพิสิทธิ์ สารวิจิตร เพราะ นายพิสิทธิ์ สารวิจิตร กำลังศึกษาต่อทำปริญญาโททางจิตวิทยาการศึกษาอยู่ ณ มหาวิทยาลัยแห่งมินนิโซต้า ประเทศสหรัฐอเมริกา

วันที่ ๒๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๐๗ นายพิสิทธิ์ สารวิจิตร เรียนจบปริญญาโททางจิตวิทยาการศึกษา ณ มหาวิทยาลัยแห่งมินนิโซต้า ประเทศสหรัฐอเมริกา

วันที่ ๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๐๗ นายพิสิทธิ์ สารวิจิตร เริ่มทดลองสอนวิชาสร้างความสำเร็จรุ่งโรจน์แก่นักเรียนที่โรงเรียนสายน้ำผึ้ง อำเภอพระโขนง พระนคร เพื่อค้นคว้าหาแนวทางต่าง ๆ ในการพัฒนาส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าของนักเรียน เพื่อจะได้ปรับปรุงเอาไปใช้สอนนิสิต นักศึกษาของมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการต่อไป ได้สอนวิชานี้ติดต่อไปจนถึงวันที่ ๓๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๑๒ มีผู้เข้าเรียนประมาณ ๕๐๐ คน เรียนจบ ๕๑ คน รวมสอน ๒๖๐ ครั้ง ใช้เงินส่วนตัวดำเนินการประมาณ ๓,๒๐๐ บาท (สามพันสองร้อยบาทถ้วน)

วันที่ ๒๙ มกราคม พ.ศ. ๒๕๐๘ นายพิสิทธิ์ สารวิจิตร จัดพิมพ์หนังสือ "คู่มือพัฒนาและส่งเสริมความก้าวหน้านักเรียน" จำนวน ๕๐๐ เล่ม เพื่อแจกนักเรียน ครู ห้องสมุดต่าง ๆ ได้แจกโรงเรียนต่าง ๆ ในจังหวัดเลย ประมาณ ๑๒๐ เล่ม และได้ส่งไปให้โรงเรียนตามจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนและคนทั่วไปสร้างปรับปรุง พัฒนาตนเองและชุมชน อันเป็นอุดมคติของมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการ

วันที่ ๙ เมษายน พ.ศ. ๒๕๐๔ นายพิสิทธิ์ สารวิจิตร จัดพิมพ์หนังสือ "คู่มือพัฒนาเพื่อความรุ่งโรจน์และส่งเสริมความก้าวหน้านักเรียน" เพื่อเผยแพร่ความคิดในการสร้างตนเองให้มีความเจริญก้าวหน้าโดยยึดตัวอย่างของบุคคลสำคัญที่ได้สร้างตนเองให้รุ่งโรจน์โดยเริ่มต้นจากสิ่งใดก็ไม่มี อันเป็นจุดมุ่งหมายสำคัญประการหนึ่ง ของมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการ

วันที่ ๒๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๙ ราษฎรบ้านนาโพธิ์และบ้านเหมืองแพร่ โดยการนำของ นายเก่ง สารวิจิตร ได้ไปกำหนดเขตที่ตั้งมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการเพื่อส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าและความร่มเย็นเป็นสุขของท้องถิ่นและตระเตรียมสู่ทางอันรุ่งโรจน์ไว้ให้แก่อนุชนชาวไทย คณะผู้กำหนดเขตที่ตั้งมหาวิทยาลัยได้เดินตรวจเขตมหาวิทยาลัยจากที่ทางลงนากกม่วง พากันเดินไปตามทางแยกจนถึงโคกหินลาด นาห้าง ตาดนกกก ภูหมาง้อ โดยกำหนดว่าบริเวณทั้งหมดที่รกร้างว่างเปล่าอยู่ในขณะนั้นให้เป็นเขตของมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการ คือทิศเหนือจดแม่น้ำเหือง ทิศใต้จดภูคอ ทิศตะวันออกจดแม่น้ำหู ทิศตะวันตกจดบ้านโป่งกูด แสงภา ทางหัวหอม บ่อเหมืองน้อยโดยประมาณ ในวันนั้นได้ติดตั้งป้าย "เขตมหาวิทยาลัย" ไว้เป็นเขตสังเขปที่นากกม่วง โคกหินลาด นาห้าง ตาดนกกก และภูหมาง้อ ที่ทางลงตรงบ้านนาแห้วใหม่

ผู้ไปกำหนดเขตที่ตั้งมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการ เมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๙ มีดังนี้

๑. นายเก่ง	สารวิจิตร	ราษฎรบ้านนาโพธิ์
๒. นายที	ชัยชนะ	ผู้ใหญ่บ้านเหมืองแพร่
๓. นายถาด	ศรีเพชร	ผู้ใหญ่บ้านนาโพธิ์
๔. นายทอง	สนิท	ราษฎรบ้านนาโพธิ์
๕. นายลาน	จันทะคุณ	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านนาโพธิ์
๖. นายพัน (กอน)	ศรีฟอง	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านเหมืองแพร่
๗. นายพูน	กงสุข	ราษฎรบ้านเหมืองแพร่
๘. นายเพียร	ทิพย์อุกุม	พ่อค้าบ้านเหมืองแพร่

๙. นายปัน	แสงคำ	ราษฎรบ้านนาโพธิ์
๑๐. นายแสง	พรหมรัตน์	ราษฎรบ้านนาโพธิ์
๑๑. นายมา	ไพรภิบาล	ราษฎรบ้านนาโพธิ์
๑๒. นายพิสิทธิ์	สารวิจิตร	ครูโรงเรียนสายน้ำผึ้ง

วันที่ ๒๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๐๙ นายพิสิทธิ์ สารวิจิตร ได้ทำหนังสือถึง ฯพณฯ ท่านนายกรัฐมนตรี จอมพล ถนอม กิตติขจร ขอประทานกราบเรียนถึงโครงการมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการ และขอความเมตตาอนุเคราะห์ ฯพณฯ ท่านนายกรัฐมนตรี ให้โปรดมีบัญชาให้คณะกรรมการจำแนกที่ดินแห่งชาติ และส่วนราชการที่เกี่ยวข้องสำรวจและสงวนที่ป่ารกร้างว่างเปล่า เนื้อที่ประมาณ ๒๐,๐๐๐ ไร่ (สองหมื่นไร่) ไว้เพื่อประโยชน์ทางการศึกษา เนื้อที่ดังกล่าวก็อเนื้อที่บริเวณน้ำตกแพร่ ตำบลนาแห้ว เขตโครงการมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการ

ต่อไปนี้เป็นสำเนาหนังสือถึง ฯพณฯ ท่านนายกรัฐมนตรี หนังสือฉบับนี้ ฯพณฯ บุญชนะ อัตถากร รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ ในขณะนั้นเป็นผู้กรุณานำไปให้ ฯพณฯ ท่านจอมพล ถนอม กิตติขจร ให้นายพิสิทธิ์ สารวิจิตร

(สำเนา)

บ้านเลขที่ ๖๔ ซอยวีสุวรรณ ๑, อ.พระโขนง, พระนคร

วันที่ ๒๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๐๙

ขอประทานกราบเรียน ฯพณฯ ท่านนายกรัฐมนตรีที่เคารพนับถืออย่างสูงยิ่ง

ด้วยกระผม นายพิสิทธิ์ สารวิจิตร ในฐานะเอกชนผู้หวังดีต่อชาติบ้านเมืองและยินดีที่จะทำประโยชน์แก่ส่วนรวม เห็นว่าตำบลนาแห้ว อำเภอเอราวัณ จังหวัดเลย ซึ่งเป็นที่เกิดของกระผมเป็นท้องถิ่นทุรกันดาร การคมนาคมไม่สะดวก ความเป็นอยู่ของประชาชนยังอยู่ในสภาพแร้นแค้น การศึกษาของประชาชนยังอยู่ในขั้นต่ำ คือจบเพียงชั้นประถมปีที่ ๔ เป็นส่วนมาก ประชาชนได้อยู่ในสภาพเช่นนี้มา

นับด้วย ๑๐๐ ปีแล้ว แม้ปัจจุบันทางราชการจะได้อนุเคราะห์จัดส่งหน่วยพัฒนาการ เคลื่อนที่ไปช่วยพัฒนาถนนหนทาง ช่วยเหลือทางด้านการศึกษาและอื่น ๆ บ้าง แต่สภาพทั่ว ๆ ไปของตำบลนี้ก็ยังเหมือนเดิมอยู่ กระผมได้คิด ใคร่ครวญและมีความตั้งใจอย่างแน่วแน่ที่จะช่วยเหลือปรับปรุง ส่งเสริมสภาพความเป็นอยู่ของญาติพี่น้อง, ประชาชน และยกระดับการศึกษาของอนุชนในท้องถิ่นนี้และบริเวณใกล้เคียงให้ดีขึ้นมาหลายปีแล้ว และตั้งใจเด็ดเดี่ยวที่จะทำอยู่จนตลอดชีวิต ได้พิจารณาเห็นว่า ตำบลนาแห้วนี้มีที่รกร้างว่างเปล่าอยู่เป็นจำนวนมาก โดยทั่วไปที่ดินเป็นป่าโปร่ง เป็นเนินเล็ก ๆ จะทำประโยชน์สิ่งใดก็ไม่บังเกิดผลเต็มที่ในขณะนี้ อย่างไรก็ดีที่รกร้างว่างเปล่าเหล่านี้อาจจะนำมาใช้เป็นประโยชน์ในการปรับปรุง ส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าของท้องถิ่น, อนุชนและสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนในถิ่นแดนส่วนนี้ได้อย่างมากมายหากมีโครงการที่เหมาะสม และมีการจัดการที่ใช้ความรู้เข้าช่วยอย่างเพียงพอ

ที่รกร้างว่างเปล่านี้กระผมเห็นว่าสามารถจะใช้เป็นที่ตั้งสถานศึกษาชั้นสูงและเป็นประโยชน์ในการเตรียมการก่อตั้งสถานศึกษาชั้นสูงได้หากใช้โครงการระยะยาว เช่น ๒๐ ปี เข้าดำเนินการ แต่หากปล่อยทิ้งไว้ที่รกร้างนี้ก็จะเป็นป่ารกร้างต่อไปเช่นเดิมเพราะไม่มีผู้ใดจะเข้าไปแผ้วถาง ปรับปรุง ส่งเสริมให้ดีขึ้น

จากเหตุผลข้างต้นกระผมจึงตั้งใจจะอุทิศความรู้ ความพากเพียร และทุนทรัพย์ทุกสิ่งทุกอย่างที่ตนมีอยู่ช่วยพัฒนาป่าที่รกร้างว่างเปล่าเหล่านี้ ให้อยู่ในสภาพที่เหมาะที่จะใช้เป็นที่ตั้งสถานศึกษาชั้นสูงสำหรับอนุชนบริเวณท้องถิ่นนี้และท้องถิ่นใกล้เคียงโดยตั้งใจว่าใน พ.ศ. ๒๕๓๐ จะจัดตั้งสถานศึกษาชั้นสูง (มหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการ) ขึ้น ณ บริเวณป่าตกเพร ตำบลนาแห้ว อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย เพื่อให้อนุชนได้รับการศึกษาชั้นสูงโดยไม่ต้องใช้ทุนของตนเอง ค่าใช้จ่ายในการศึกษาส่วนใหญ่จะนำมาจากผลประโยชน์ที่ได้จากการดำเนินการปรับปรุงพื้นที่รกร้างว่างเปล่าบริเวณดังกล่าวนี้ เนื้อที่รกร้างว่างเปล่าบริเวณนี้มีอยู่ประมาณ ๒๐,๐๐๐ ไร่ ตามระเบียบในการจับจองที่ดินเอกชนไม่มีสิทธิ์จะจับจองที่ดินผืนใหญ่ได้เกิน ๕๐ ไร่ กระผมจึงได้ทำหนังสือฉบับนี้ร้องเรียนขอความเมตตาอนุเคราะห์จาก ฯพณฯ ท่าน โปรดได้มีบัญชาให้คณะกรรมการจำแนกที่ดินแห่งชาติพิจารณารายละเอียดต่าง ๆ เพื่อสงวนและพัฒนาที่ดินบริเวณนี้เพื่อการศึกษาของอนุชนไทย และป้องกันการแทรกซึมของต่างชาติอันอาจจะทำลายความมั่นคงของประเทศไทยได้

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการพัฒนาที่ดินและตั้งสถานศึกษาชั้นสูง

ณ บริเวณ

๑. จะเป็นประโยชน์แก่การรักษาความมั่นคง ปลอดภัยของชาติและกระชับสัมพันธภาพ ความเข้าใจอันดีระหว่างไทยและลาวโดยอาศัยการศึกษาเป็นสื่อได้อย่างดียิ่งประการหนึ่ง

๒. จะได้ประโยชน์ในด้านพัฒนาคน ตามโครงการพัฒนาเศรษฐกิจของชาติ และเป็นการส่งเสริมการศึกษาของอนุชนในท้องถิ่นทุรกันดาร อันเป็นการสนับสนุนโครงการเร่งรัดพัฒนาชนบทของรัฐบาล

๓. จะได้เป็นที่ค้นคว้า วิจัย และทดลองเกี่ยวกับการพัฒนาพื้นที่รกร้างว่างเปล่าให้เป็นประโยชน์ส่งเสริมความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและผลผลิตทางเกษตรของประเทศ และความรู้ที่ได้รับนี้จะเป็นประโยชน์ในการดำเนินโครงการพัฒนาที่ดินและเศรษฐกิจของประเทศในที่อื่น ๆ ต่อไป

๔. ทางราชการจะได้มีที่ดินในการดำเนินโครงการต่าง ๆ ของรัฐต่อไปในภายหน้าได้สะดวกโดยไม่ต้องเสียเงินในการซื้อจากเอกชน เป็นการประหยัดงบประมาณแผ่นดินตามนโยบายของรัฐบาล

ในการดำเนินการเบื้องต้นกระผมขอประทานกราบเรียนเสนอ ฯพณฯ ท่าน ดังต่อไปนี้

๑. ขอให้ทางราชการอนุเคราะห์สงวนที่รกร้างว่างเปล่านี้ (เนื้อที่ประมาณ ๒๐,๐๐๐ ไร่ รอบ ๆ บริเวณน้ำตกแพร่ ตำบลนาแห้ว อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย) ไว้เพื่อจะใช้เป็นที่ตั้งสถานศึกษาชั้นสูง (มหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการ) ใน พ.ศ. ๒๕๓๐ เพื่อให้อนุชนได้รับการศึกษาอย่างเต็มที่โดยไม่ต้องใช้ทุนของตนเอง หากการเตรียมการต่าง ๆ ดำเนินไปด้วยดี ที่ให้สงวนไว้ก็เพื่อป้องกันการใช้ที่ดินนี้ไปทำสิ่งอื่นที่ไม่ตรงกับความมุ่งหมายเพื่อการศึกษา

๒. สถานที่ดังกล่าวนี้หากทางราชการต้องการเมื่อใดเพื่อใช้ประโยชน์ทางการศึกษาหรือสิ่งใดทางราชการสามารถเรียกคืนหรือใช้ประโยชน์ได้ทันที

๓. พื้นที่ทั้งหมดและผลประโยชน์ทุกอย่างในที่ดินรกร้างว่างเปล่านี้จะอุทิศให้แก่การศึกษาของอนุชนในท้องที่ตำบลนาแห้วและท้องถิ่นใกล้เคียง หากมีผลประโยชน์มากพอจะขยายออกไปได้ ผลกำไรจากการลงทุนทุกอย่างจะใช้เป็นทุนการศึกษาให้อนุชนตำบลนาแห้วไปศึกษาต่อให้ได้ปริญญาตรีจากสถานศึกษาชั้นสูงต่าง ๆ ในจังหวัดพระนคร หรือปริญญาชั้นสูงจากต่างประเทศหากมีผลกำไรมากพอ

๔. ที่ดินทั้งหมดนี้จะปรับปรุง แผ้วถาง ตกแต่ง ให้เป็นที่ทำการเพาะปลูกผลไม้ต่าง ๆ เช่น ส้ม มะม่วง มะขาม มะพร้าว ฯลฯ อันจะได้อุทิศเพื่อการศึกษาทั้งหมด และเป็นที่ทำการเกษตรกรรมอื่น ๆ และเลี้ยงสัตว์ โดยจะยึดหลักการดำเนินการแบบพัฒนาการ คือ ค่อย ๆ ทำไปทีละน้อยตามกำลังความสามารถ

๕. การดำเนินการทั้งหมดนี้ให้อยู่ในความควบคุมของทางราชการโดยตลอด

๖. ความตั้งใจทั้งหมดของกระผมนี้ด้วยปรารถนาจะทำความดี อุทิศแรงงานและความรู้แก่มาตุภูมิของตนเองและชาติบ้านเมือง ไม่มีความประสงค์สิ่งอื่นใดนอกจากนี้

๗. เงินในการลงทุนปรับปรุง แผ้วถาง ตกแต่ง ทำประโยชน์พื้นที่ดังกล่าว กระผมจะใช้เงินส่วนตัวและเงินอื่น ๆ หากมีผู้อุทิศให้ในตอนหลังเพื่อส่งเสริมโครงการนี้

๘. กระผมขออนุมัติทางราชการให้มีสิทธิ์เข้าปรับปรุง แผ้วถาง ตกแต่งที่ดินดังกล่าวได้ทั้งหมดและดำเนินการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์ส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าของท้องถิ่นและการศึกษาของอนุชนดังได้กล่าวมาแล้ว โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมค่าบำรุงท้องที่ ภาษีที่ดิน และสิ่งอื่นใดทั้งสิ้น

ควรมิควรแล้วแต่ ฯพณฯ ท่านจะกรุณา

ด้วยความเคารพนับถืออย่างสูงยิ่ง

(นายพิสิทธิ์ สารวิจิตร)

สำเนาหนังสือถึง ฯพณฯ ท่านนายกรัฐมนตรีฉบับนี้ ที่เขียนด้วยลายมือของ นายพิสิทธิ์ สารวิจิตร ได้ส่งไปยังบุคคลต่อไปนี้ด้วยคือ

๑. นายบรรพต กันสุทธิ พันนากรตำบลนาแห้ว ส่งไปเมื่อ วันที่ ๒๔ เมษายน พ.ศ. ๒๕๐๙

๒. นายเก่ง สารวิจิตร บิดาของ นายพิสิทธิ์ สารวิจิตร ส่งไปเมื่อ วันที่ ๒๘ เมษายน พ.ศ. ๒๕๐๙

๓. นายวิศิษฐ์ กิตติศรีวรพันธุ์ ปลัดอำเภอโพธิ์ เภอด่านซ้าย ส่งไปเมื่อ วันที่ ๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๐๙

๔. นายกาจ ดวงอุปะ ครูใหญ่โรงเรียนบ้านแสงภา ส่งไปเมื่อ วันที่ ๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๐๙

๕. นายหลาย ดวงอุปะ ครูใหญ่โรงเรียนบ้านเหมืองแพร่ ส่งไปเมื่อ วันที่ ๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๐๙

๖. นายแพง ทองปลิว ครูใหญ่โรงเรียนศรีสองรักษ์วิทยา ส่งไปเมื่อ ๑๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๓

ข้าพเจ้าไม่แน่ใจว่าความเหน็ดเหนื่อยทั้งหลาย ความสิ้นเปลือง เวลาและแรงงานในการเขียนหนังสือถึงบุคคลต่าง ๆ มากมายเกี่ยวกับโครงการมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการ จะก่อเกิดประโยชน์ความเจริญก้าวหน้าแก่ตำบลนาแห้ว บ้านเกิดของข้าพเจ้าบ้างหรือไม่ เวลาและเหตุการณ์ภายหน้าอาจจะตอบได้กระมัง ?

๑๒.๑๘ น. ๒๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๔
๖๔ ซอยมีสุวรรณ ๑, อ. พระโขนง, พระนคร ๑๑

เดือน เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๑ ตั้งรางวัล "เก่ง สารวิจิตร" รางวัลประกอบด้วยเงินสด ๒๐๐ บาท (สองร้อยบาทถ้วน)

วันที่ ๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๔ ตั้งรางวัล "พจน์สารวิจิตร" รางวันประกอบด้วยเงินสด ๑๐๐ บาท (หนึ่งร้อยบ้านถ้วน)

วันที่ ๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๔ ตั้งมูลนิธิอนุสรณ์นายพจน์ สารวิจิตร ทุนเริ่มต้น ๑๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งหมื่นบาทถ้วน)

วันที่ ๑๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๖ ตั้งรางวัล บาร์บารา ฮัมฟรีย์ (Mrs. Barbara Humphreys) รางวัลประกอบด้วยหนังสือชั้น ป. ๕ จำนวน ๑๐ เล่ม

รางวัลการศึกษาดังกล่าวมา มีปีละหนึ่งรางวัล โดยมอบให้แก่นักเรียนโรงเรียนบ้านเหมืองแพร่ตำบลนาแห้ว

วันที่ ๒๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๖ เริ่มรวบรวมสะสมเงินเตรียมตั้งรางวัล "มกพ" เพื่อส่งเสริมนักเรียนตำบลนาแห้วไปเรียนครู (ขณะนี้รวบรวมเงินเพื่อตั้งรางวัลนี้ไว้แล้ว ๑๓๐ ดอลลาร์ เป็นเงินไทยประมาณ ๒,๖๐๐.๐๐ บาท)

วันที่ ๒๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๗ ปรึกษาเรื่องการตั้งคณะกรรมการโครงการมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการ กับคุณสมพงษ์ องอาจยุทธ

วันที่ ๒๘ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๗ ปรึกษาตั้งคณะกรรมการโครงการมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการชุดแรก ผู้ร่วมปรึกษามี

๑) ดร. สมดี ภูสอดสี
๒) คุณสมพงษ์ องอาจยุทธ
๓) คุณไพฑูรย์ ทุมสำนัก
๔) นายพิสิทธิ์ สารวิจิตร

วันที่ ๒๘ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๗ แต่งตั้งคณะกรรมการโครงการมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการชุดแรก ประกอบด้วย

๑) นายพิสิทธิ์	สารวิจิตร	ประธาน
๒) ดร. สมดี	ภูสอดสี	รองประธานและที่ปรึกษา
๓) คุณสมพงษ์	องอาจยุทธ	เหรัญญิกและเลขานุการ

วันที่ ๒๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๗ ปรึกษาเรื่องการตั้งมูลนิธิโครงการมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการกับ คุณสมพงษ์ องอาจยุทธ

วันที่ ๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๗ ตั้งมูลนิธิโครงการมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการ เพื่อเก็บรักษาทุนทรัพย์ไว้ให้ยั่งยืนและส่งเสริมการศึกษาของอนุชนไทยให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

(สำเนา)

มูลนิธิโครงการมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการ

(The University of Development Project Foundation)

ตั้งวันที่ ๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๗

ทุน ๒๕๕ ดอลลาร์ ๙๙ เซ็นต์ (๕,๑๑๕ บาท)

รายนามผู้บริจาค

๑. นางสาวกิ่งทิพย์	แจ่มโสภณ	จำนวน	๕	บาท (๒๕ เซ็นต์)
๒. นางสาวยุพา	มะกล่ำทอง	จำนวน	๑๐	บาท (๕๐ เซ็นต์)
๓. Mrs. Barbara Humphreys		จำนวน	๒๐๐	บาท (๑๐ ดอลลาร์)
๔. Mr. R.F. Van Den Houten		จำนวน	๒,๐๐๐	บาท (๑๐๐ ดอลลาร์)
๕. คุณพรพรรณ	อัมรินทร์บุเดราะห์	จำนวน	๒๐๐	บาท (๑๐ ดอลลาร์)
๖. คุณสมพงษ์	องอาจยุทธ	จำนวน	๒,๕๐๐	บาท (๑๒๕ ดอลลาร์)
๗. ดร. สมดี	ภูสอดสี	จำนวน	๒๐๐	บาท (๑๐ ดอลลาร์)

(นายพิสิทธิ์ สารวิจิตร)

๑ กรกฎาคม ๒๕๑๗

ผู้วางโครงการ "มกพ"

รายนามผู้บริจาคเพิ่มเติม

๑. Mrs. Barbara Humphreys ๑๐ ดอลลาร์ (๒๐๐ บาท)

๒. คุณไพฑูรย์ ทุมสำนาน ๓๙ ดอลลาร์ ๒๕ เซ็นต์ (๗๘๕ บาท)

๓. คุณสมพงษ์ องอาจยุทธ ๑๕ ดอลลาร์ ๗๕ เซ็นต์ (๓๑๕ บาท)

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 พระโขนง กรุงเทพฯ 11 โทร. 3921575 3915058

สมุด ๒ เล่ม มูลค่า ๑๒ ดอลลาร์ ๕๐ เซ็นต์ (๒๕๘ บาท)
เทป ๔๐ ม้วน มูลค่า ๔๑ ดอลลาร์ ๖๐ เซ็นต์ (๘๓๒ บาท)
ไสลด์ ๗ รูป มูลค่า ๒ ดอลลาร์ ๑๐ เซ็นต์ (๔๒ บาท)
ให้ พิสิทธิ์ สาราวิจิตร ยืมเงินสร้างห้องสมุด "สาราวิจิตร" โดยไม่คิดดอกเบี้ย ๕๐๐ ดอลลาร์ (๑๐,๐๐๐ บาท)

๔. Assistant Professor James Treece และ Dr. Eleanor Treece หนังสือ ๘ เล่ม

๕. Mr. Jack Armstrong หนังสือ ๑ เล่ม

๖. Mr. Clarence Jordan ๑๐ ดอลลาร์ (๒๐๐ บาท)

๗. คุณพรพรรณ อัมรินทร์นุเคราะห์ ๕ ดอลลาร์ (๑๐๐ บาท)

๘. คุณชัยยุทธ ปิลันธน์โอวาท ๑๐ ดอลลาร์ (๒๐๐ บาท)

๙. คุณกล้า และคุณทิพวัลย์ จิรวิวัฒนา ๑๐ ดอลลาร์ (๒๐๐ บาท)

๑๐. คุณสุรเดช จันทรานุรักษ์ ๑๐ ดอลลาร์ (๒๐๐ บาท)

๑๑. Mr. R.F. Van Den Houten, President of Albany Crane Service, Inc., New York บริจาคหนังสือ (Magazines) ๔๓ ชุด (โดยออกค่าส่งทุกอย่าง) ให้ห้องสมุด "สาราวิจิตร" ที่บ้านนาโพธิ์, ตำบลนาแห้ว (บ้านเกิดของ นายพิสิทธิ์ สาราวิจิตร)

82445

การสร้างห้องสมุด "สารวิจิตร" บ้านนาโพธิ์

การสร้างห้องสมุด "สารวิจิตร" ได้เริ่มสะสมเงินมาตั้งแต่เดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๕ โดย นายพิสิทธิ์ สารวิจิตร จัดแบ่งเงินเดือนของตนเดือนละ ๕๐๐ บาท ไว้เป็นทุนสร้างห้องสมุด "สารวิจิตร" พอถึงเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๗ ได้ลงมือสร้างห้องสมุด "สารวิจิตร" ที่บ้านนาโพธิ์เพื่อเป็นที่รวบรวมเอกสารโครงการ "มกพ" และเป็นสำนักงานในการดำเนินโครงการมหาวิทยาลัยแห่งการงานและการพัฒนาการ แต่เนื่องจากค่าใช้จ่ายแพงขึ้นเท่าตัว การสร้างห้องสมุดอาจช้าไปถึง ๒ ปี จึงจะเสร็จ คุณสมพงษ์ องอาจยุทธ ต้องการให้การสร้างห้องสมุด "สารวิจิตร" เสร็จโดยเร็ว จึงเสนอให้ นายพิสิทธิ์ ยืมเงิน ๕๐๐ ดอลลาร์ (๑๐,๐๐๐ บาท) เพื่อสร้างห้องสมุดให้เสร็จภายใน ๒ เดือน นายพิสิทธิ์ ได้ปรึกษาคณะกรรมการโครงการ "มกพ" และได้ทำสัญญายืมเงินสร้างห้องสมุด "สารวิจิตร" เมื่อ ๑๔ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๗ บุคคลที่ปรึกษาหารือและเป็นพยาน คือ

๑) ดร. สมคิด ภูสอดสี
๒) คุณสมพงษ์ องอาจยุทธ
๓) คุณโชติวิทย์ ชยวัฒนางกูร
๔) นายพิสิทธิ์ สารวิจิตร

ความคิดที่จะสร้างห้องสมุดได้เกิดขึ้นในจิตใจของ นายพิสิทธิ์ สารวิจิตร มากว่า ๑๘ ปีแล้ว พิสิทธิ์ สารวิจิตร ได้หาทางสะสมหนังสือที่มีคุณค่าไปไว้ที่บ้านนาโพธิ์ ตำบลนาแห้ว มาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๙๘ ใน พ.ศ. ๒๕๐๙ นายพิสิทธิ์ ร่วมมือกับน้อง ๆ จัดสร้างห้องสมุด "สารวิจิตร" ชั่วคราวขึ้นในบ้าน เพื่อเก็บรูปภาพเอกสารที่มีคุณประโยชน์ ปลุกใจเตือนใจอนุชนให้รักชาติบ้านเมืองและภาคภูมิใจในบ้านเกิดและท้องถิ่นของตน ปรากฏว่ามีอนุชน และประชาชนให้ความสนใจและสนับสนุนตลอดมา

ใน พ.ศ. ๒๕๑๕ นายพิสิทธิ์ สารวิจิตร ได้รับทุนรัฐบาล (ทุนคุรุสภา) ให้ไปศึกษาปริญญาเอก ณ สหรัฐอเมริกา นายพิสิทธิ์ สารวิจิตร จึงแบ่งเงินเดือนของตนเดือนละ ๕๐๐ บาท (ห้าร้อยบาทถ้วน) เป็นทุนสำหรับสร้างห้องสมุด "สารวิจิตร" ใหม่เพื่อให้ประโยชน์แก่ท้องถิ่น และชุมชนมากกว่าเดิม โดยเริ่มแบ่งเงินเดือนเป็นทุนสร้างห้องสมุดมาตั้งแต่เดือน มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๕ ปัจจุบันมีทุนแล้ว ประมาณ ๑๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งหมื่นบาทถ้วน)

อย่างไรก็ดีเนื่องจากค่าใช้จ่ายในการสร้างห้องสมุดแพงขึ้นเท่าตัว การสร้างห้องสมุดจึงต้องช้ากว่ากำหนด คือจะเสร็จภายในเวลา ๒ ปีข้างหน้า นายพิสิทธิ์ ได้ตัดสินใจจะเอาเงินฝากสะสมของตนเองมาสร้างห้องสมุดทันที ประมาณ ๖,๙๒๓ บาท แต่ว่าเบิกเงินไม่ได้เพราะต้องกลับประเทศไทยเพื่อเปลี่ยนสัญญาฝากเงินใหม่จึงจะเบิกได้

เมื่อวันที่ ๑๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๗ คุณสมพงษ์ องอาจยุทธ ได้มาหาพิสิทธิ์ สารวิจิตร ที่ห้อง E 106 Centennial Hall, University of Minnesota, Minneapolis, Minnesota, U.S.A. และบอกพิสิทธิ์ว่าประสงค์จะให้เงินทดรองจ่ายในการสร้างห้องสมุด "สารวิจิตร" ๕๐๐ ดอลลาร์ (หนึ่งหมื่นบาท) โดยให้พิสิทธิ์ใช้คืนภายในเวลาสองปีเมื่อกลับประเทศไทยแล้ว พิสิทธิ์ บอกคุณสมพงษ์ว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญ ควรปรึกษาหารือกันอีกครั้ง

ในวันที่ ๑๔ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๗ เวลา ๑๙.๐๐ – ๑๙.๕๐ น. พิสิทธิ์ สารวิจิตร ได้เชิญคณะกรรมการโครงการมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการ และคุณโชติวิทย์ ชยวัฒนางกูร มาปรึกษาหารือเรื่องที่ห้อง E 106 Centennial Hall ผู้ปรึกษาหารือมี

๑. นายพิสิทธิ์	สารวิจิตร	ประธาน
๒. ดร. สมดี	ภูสอดสี	รองประธาน
๓. คุณสมพงษ์	องอาจยุทธ	เหรัญญิกและเลขานุการ
๔. คุณโชติวิทย์	ชยวัฒนางกูร	

ที่ประชุมได้ตกลงอนุมัติให้ นายพิสิทธิ์ สารวิจิตร รับเงินเหรียญเพื่อสร้างห้องสมุด "สารวิจิตร" จาก คุณสมพงษ์ องอาจยุทธ จำนวนหาร้อยดอลลาร์ (๕๐๐ ดอลลาร์) ด้วยเหตุผล คือ

๑. เพื่อให้การสร้างห้องสมุด "สารวิจิตร" เสร็จภายในสองเดือน แทนที่จะเสร็จภายในเวลาสองปี เพราะรอรวบรวมเงินเดือนละ ๕๐๐ บาท จากเงินเดือนของนายพิสิทธิ์ สารวิจิตร ตามวิธีการที่ปฏิบัติมาแต่ก่อน

๒. เพื่อสร้างสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ชาติและอนุชนชาวไทย และโครงการมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการให้เร็วที่สุด แทนการเฉื่อยชา ริรอ เชื่องช้า หรือผัดวันประกันพรุ่ง

๓. เพื่อสนองเจตนาอันดีงามและความใฝ่กุศล สร้างประโยชน์อันดีงามแก่ส่วนรวมชาติบ้านเมืองของ คุณสมพงษ์ องอาจยุทธ

๔. นายพิสิทธิ์ สารวิจิตร สามารถใช้เงินคืนได้แน่ ภายในเวลาสองปี เมื่อกลับประเทศไทย

การใช้เงินคืนให้ปฏิบัติดังนี้

๑. ให้จ่ายคืน ๕๐๐ ดอลลาร์ (ห้าร้อยดอลลาร์) สหรัฐ หรือถ้าจ่ายเป็นเงินไทย ให้จ่าย ๑๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งหมื่นบาทถ้วน)

๒. การยืมเงินทดรองจ่ายรายนี้ไม่มีดอกเบี้ยหรือผลตอบแทนพิเศษอะไรทั้งสิ้น

ผู้รับเงินทดรองจ่าย

ผู้มอบเงินทดรองจ่าย

(สมพงษ์ องอาจยุทธ)

พยาน

(ดร. สมคิด ภูสอดส่อง)

พยาน

(โชติวิทย์ ชยาพิมานกูร)

เซ็นหนังสือนี้ วันที่ ๑๔ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๙ เวลา ๒๐.๒๐ น.

โครงการมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการ
แต่งตั้งคณะกรรมการสร้างห้องสมุด "สารวิจิตร"
ที่บ้านนาโพธิ์ ตำบลนาแห้ว จ. เลย

เพื่อให้การสร้างห้องสมุด "สารวิจิตร" เสร็จเรียบร้อยภายในเวลาสองเดือน จึงขอแต่งตั้งผู้มีนามต่อไปนี้เป็นกรรมการในการสร้างห้องสมุด "สารวิจิตร" คือ

นายบุญเกื้อ	สารวิจิตร	ประธาน
นางจันทร์เพ็ง	ดวงอุปะ	รองประธาน
นางสาวบุญนาง	สารวิจิตร	กรรมการ
นางบุญได	ไพรภิบาล	กรรมการ
นางทิป	จันทะคุณ	กรรมการ
นายเมฆ	ดวงอุปะ	กรรมการ
นางสวัสดิ์	สารวิจิตร	กรรมการ
นายชัยเดช	สารวิจิตร	กรรมการและเลขานุการ

สั่ง ณ วันที่ ๑๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๗

(นายพิสิษฐ์ สารวิจิตร)
ประธานโครงการมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการ

ห้อง ซี. ๑๐๖ เซ็นเท็นเนียล ฮอลล์
มหาวิทยาลัยแห่งมินนิโซต้า
เมืองมินนีอาโพลิส, รัฐมินนิโซต้า
ประเทศสหรัฐอเมริกา ๕๕๔๕๕

วันที่ ๑๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๘

เรื่อง การตั้งผู้อำนวยการสร้างห้องสมุด "สารวิจิตร"

เนื่องจากการสร้างห้องสมุด "สารวิจิตร" มีอุปสรรคตลอดมา ไม่เสร็จสิ้นตามเวลาที่กำหนด เพื่อให้งานสร้างห้องสมุดดำเนินไปอย่างรวดเร็ว จึงขอแต่งตั้งให้นายพร้อม สารวิจิตร เป็นผู้อำนวยการสร้างห้องสมุด "สารวิจิตร" ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป และให้กรรมการอื่น ๆ เป็นผู้ช่วย

ตั้งวันที่ ๑๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๘

(นายพิศิษฐ์ สารวิจิตร)
ประธานโครงการมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการ

ค่าใช้จ่ายในการสร้างห้องสมุด "สารวิจิตร"

บ้านนาโพธิ์ ตำบลนาแห้ว อำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย

เริ่มสร้าง พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๗
สร้างเสร็จ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๘

สิ้นเงิน ๒๔,๘๓๓ บาท (สองหมื่นสี่พันแปดร้อยสามสิบสามบาทถ้วน)

เป็นเงินของ นายพิสิทธิ์ สารวิจิตร ๒๓,๗๒๕ บาท
เป็นเงินของ คุณยาย น้อง ๆ อีก ๗๐๘ บาท

E 106 Centennial Hall
University of Minnesota
Minneapolis, Minnesota, U.S.A.,55455

วันที่ ๑๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๗

กราบเรียน ท่านรองผู้ว่าราชการจังหวัดเลยที่เคารพอย่างสูง

ผมได้รับจดหมายจากน้อง (นางสาวบุญนาง สารวิจิตร) ลงวันที่ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๗ เมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๗ แจ้งว่าท่านพร้อมกับอาจารย์สาร สาระทัศนานันท์ และคณะ ได้กรุณาไปเยี่ยมห้องสมุด "สารวิจิตร" ที่บ้านนาโพธิ์, กิ่งอำเภอนาแห้ว ผมขอกราบอภัยที่ทางห้องสมุดไม่ได้จัดสมุดเยี่ยมไว้ให้สมเกียรติ และผมขอถือโอกาสนี้กราบขอบพระคุณท่านและคณะที่ได้แสดงความกรุณาและเอาใจใส่ต่อห้องสมุด "สารวิจิตร" แม้จะอยู่ห่างไกล ท่านและคณะก็ยังเสียสละเวลาอันมีค่า ยอมเหน็ดเหนื่อยเดินทางไปชมกิจการของห้องสมุด ผมและญาติพี่น้องทุกคนมีความปลาบปลื้มใจมาก เย็นวันนี้ผมได้ไปงานต้อนรับ

นักศึกษานานาชาติ ที่บ้านศาสตราจารย์ Jack Merwin (คณบดีวิทยาลัยวิชาการศึกษาของมหาวิทยาลัยแห่งมินนิโซต้า) และได้พบ ศาสตราจารย์ กอร์ดอน เอ็ม. เอ. มอร์ค ซึ่งเป็นที่ปรึกษาทางวิชาการระดับปริญญาเอกของผม ผมได้เล่าเรื่องการที่ท่านและคณะไปเยี่ยมห้องสมุด "สารวิจิตร" ให้ท่านศาสตราจารย์และภรรยาฟัง ท่านทั้งสองปลื้มใจกับผมมาก

ผมตั้งใจจะสร้างห้องสมุด "สารวิจิตร" ให้เป็นศูนย์วิชาการระดับสูง คือเป็นที่เก็บเอกสาร ตำราเรียนระดับปริญญาตรี โท เอก โดยจะสะสมไปทีละน้อย และให้เป็นสำนักงาน ที่พัก สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาโท เอก ที่ประสงค์จะไปค้นคว้าและวิจัยปัญหาการศึกษาและอื่น ๆ ในชนบท งานนี้จะเริ่มทำไปตั้งแต่บัดนี้ โดยผมเริ่มอัดเสียงคำบรรยายวิชาการชั้นปริญญาเอกที่ผมกำลังศึกษาอยู่ไว้ นอกจากนี้ก็อัดเสียงคำปราศรัยของประธานาธิบดี รองประธานาธิบดี รัฐบุรุษคนสำคัญของสหรัฐอเมริกา และเรื่องน่าสนใจอื่น ๆ เก็บไว้ ตอนนี้ผมมีเทปอยู่แล้วราว ๒๕๐ ม้วน

นอกจากเทปก็จะมีสไลด์ หนังสือ รูปภาพ ฯลฯ โดยผมจะรวบรวม สะสม แล้วส่งไปไว้ห้องสมุด "สารวิจิตร" ทีละน้อยตามแต่จะหาได้ เชื่อว่าภายในเวลา ๑๐ ปี ห้องสมุด "สารวิจิตร" จะเป็นศูนย์วิชาการที่ดีที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศ และอาจจะมีเอกสารที่มีคุณค่าหลายอย่างที่แม้แต่หอสมุดแห่งชาติที่กรุงเทพฯ ก็ไม่มี

ห้องสมุด "สารวิจิตร" เริ่มต้นขึ้นจากความยากจน ขัดสน มีจุดประสงค์เพื่อสร้างกำลังมันสมองให้แก่อนุชนและชาติบ้านเมือง และสนองคุณบุพการีและบ้านเกิดมาตุภูมิ

ท่านศึกษาธิการจังหวัดเลย (นายสมลิน โฆษะสุต) ได้ไปเยี่ยมห้องสมุดนี้ ๒ ครั้ง ในเวลา ๓ ปี ท่านหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ (อาจารย์สาร สาระทัศนานันท์) ได้ไปเยี่ยมห้องสมุดนี้ ๓ ครั้ง ในเวลา ๓ ปี ความกรุณาของท่านเหล่านี้เป็นแรงบันดาลใจให้ผมคิดสร้างความดี

พร้อมจดหมายนี้ผมได้ส่งสไลด์ ๒ รูปมาด้วย สิ่งที่อยู่ในรูป คือ เอกสาร วัสดุ สิ่งของบางส่วนที่ผมจะนำไปเก็บไว้ที่ห้องสมุด "สารวิจิตร" ไร้แก่แปลน "มกพ" สีน้ำมันขนาด ๕๔ คูณ ๗๒ นิ้ว ภาพสีน้ำมัน ขนาด ๑๔ คูณ ๑๘ นิ้ว ๕ ภาพ ฯลฯ

ถ้าท่านประสงค์ที่จะให้ผมรับใช้อะไรบ้าง ในระหว่างที่ผมอยู่สหรัฐอเมริกา โปรดบอกผมได้เสมอ

โดยความเคารพอย่างสูง

พิสิทธิ์ สารวิจิตร

สำเนาจดหมายของรองผู้ว่าราชการจังหวัดเลย เกี่ยวกับ
ห้องสมุด "สารวิจิตร" บ้านนาโพธิ์

ศาลากลางจังหวัดเลย

๔ พฤษภาคม ๒๕๑๘

อาจารย์พิสิทธิ์ ที่รักและนับถือ

จดหมายและสไลด์ ได้รับนานแล้ว แต่ไม่ได้ตอบเพราะเห็นว่ายังไม่มีอะไรจะบอกให้อาจารย์ทราบ

บัดนี้ มีเรื่องจะบอกให้ทราบคือ ผมจะต้องย้ายไปอยู่จังหวัดเพชรบูรณ์ ในตำแหน่งเดิม จะเดินทาง วันที่ ๑๘ เดือนนี้

จดหมายของอาจารย์ วางแนวการศึกษาจะทำให้ห้องสมุด "สารวิจิตร" เป็นศูนย์วิชาการระดับสูงนั้น สร้างศรัทธาให้ผมเป็นอย่างยิ่ง

ผมจึงเห็นว่า จดหมายฉบับนี้เป็นอนาคะ ผู้ควรแก่เก็บรักษาไว้เป็นทางราชการ ผมจึงนำจดหมาย ซอง เอกสารภาษาอังกฤษ และสไลด์ เก็บเข้าแฟ้มเจาะรู ส่งให้แผนกศึกษาธิการจังหวัดเลยของเรา เก็บไว้ เป็นทางราชการแล้ว จึงบอกมาให้อาจารย์ทราบ

ขออำนวยพรให้อาจารย์พบแต่ความสำเร็จทางการศึกษา แล้วกลับบ้านเราเพื่อช่วยผดุงการศึกษาของเราให้ดียิ่ง ๆ ขึ้น ขอให้สุขภาพและอนามัยดีที่สุด

รัก นับถือ

นายเกียว วรัสศรี

พิสิทธิ์ สารวิจิตร

๑๗ พฤษภาคม ๒๕๑๘ E 106 Centennial Hall

รางวัล "มกพ"

๑. จุดประสงค์ เพื่อสนับสนุนส่งเสริมการศึกษาของอนุชนในตำบลนาแห้ว กิ่งอำเภอนาแห้ว อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย และเพื่อส่งเสริมการยกย่องครู

๒. รางวัล ประกอบด้วยเงินสด ๑๕๐ บาท (หนึ่งร้อยห้าสิบบาท)

๓. จำนวนรางวัล มีปีละ ๒ รางวัล เริ่มตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๑๘ เป็นต้นไป

๔. ผู้รับรางวัล ให้รางวัลแก่นักเรียนจากตำบลนาแห้วที่เรียนจบชั้น ม.ศ. ๓ จากโรงเรียน* ศรีสองรักษ์วิทยา อ. ด่านซ้าย จ. เลย ซึ่งสอบได้คะแนนสูงสุด และสอบเข้าเรียนต่อวิทยาลัยครูจังหวัดเลยได้

ผู้บริจาคทรัพย์ตั้งรางวัล "มกพ"

๑. นางสาว กิ่งทิพย์	แจ่มโสภณ	๕ บาท	(๒๕ เซ็นต์)
๒. นางสาว ยุพา	มะกล่ำทอง	๑๐ บาท	(๕๐ เซ็นต์)
๓. นาย อาร์. เอฟ.	แวน เคน ยูเต็น	๒,๐๐๐ บาท	(๑๐๐ ดอลลาร์)
๔. คุณพรพรรณ	อัมรินทร์นุเคราะห์	๓๐๐ บาท	(๑๕ ดอลลาร์)
๕. คุณสมพงษ์	องอาจยุทธ	๓๑๕ บาท	(๑๕ ดอลลาร์ ๗๕ เซ็นต์)
๖. คุณไพฑูรย์	ทุมสำนัน	๗๘๕ บาท	(๓๙ ดอลลาร์ ๒๕ เซ็นต์)
๗. ดร. สมคิ	ภูสอดสี	๒๐๐ บาท	(๑๐ ดอลลาร์)
๘. คุณชัยยุทธ	ปิลันธนโอวาท	๒๐๐ บาท	(๑๐ ดอลลาร์)
๙. นาย แคลเรนซ์ อาร์.	จอร์แดน	๒๐๐ บาท	(๑๐ ดอลลาร์)
๑๐. คุณกล้า และ คุณทิพวัลย์	จิรวิวัฒนา	๒๐๐ บาท	(๑๐ ดอลลาร์)

*ปัจจุบันเป็นโรงเรียนนาแห้ววิทยา อ. นาแห้ว จ. เลย

รางวัล "มกพ" เป็นรางวัลของโครงการมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการ การตั้งรางวัล "มกพ" นี้ อาศัยทุนทรัพย์จากบุคคลต่าง ๆ ที่บริจาคสมทบรางวัล "มกพ" เริ่มต้นจากการจำหน่ายหนังสือ "คู่มือพัฒนาเพื่อความรุ่งโรจน์และส่งเสริมความก้าวหน้านักเรียน" ซึ่ง นายพิสิทธิ์ สารวิจิตร เป็นผู้เรียบเรียง ได้จำหน่ายหนังสือเล่มนี้เป็นต้นทุนรางวัล "มกพ" แล้ว ๘ เล่ม เป็นเงิน ๔๑ ดอลลาร์ ๕๐ เซ็นต์ (๘๓๐ บาท)

ตั้งรางวัล "มกพ" วันที่ ๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๗

(นายพิสิทธิ์ สารวิจิตร)
ประธานโครงการมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการ

"มูลนิธินายเตี่ยงและนางจู แซ่ตั้ง"

๑. หลักการและเหตุผล โดยที่ยังมีชนชั้นที่มีสติปัญญาดีอยู่เป็นจำนวนมากในท้องถิ่นทุรกันดารของประเทศไทย ถ้าอนุชนเหล่านี้ได้รับความช่วยเหลือและสนับสนุน ในด้านทุนทรัพย์ กำลังใจ ความรู้และความคิด ก็จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ชาติบ้านเมืองอย่างใหญ่หลวง ในวันนี้เพื่อเป็นการสนองพระคุณของบิดามารดาและประเทศชาติ และเป็นประโยชน์ต่ออนุชน ข้าพเจ้าจึงได้ตั้งมูลนิธิ นายเตี่ยงและนางจู แซ่ตั้งขึ้น โดยอาศัยเงินทุนที่ได้เก็บสะสมมาในระหว่างที่ศึกษาหาความรู้อยู่ ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน ๑๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งหมื่นบาทถ้วน) เป็นทุนเริ่มต้น

๒. จุดมุ่งหมาย

๑) เพื่อแสดงความกตัญญูกตเวที ต่อบิดามารดาที่ข้าพเจ้าเคารพและรักมากที่สุด

๒) เพื่อส่งเสริมการศึกษาของอนุชนในตำบลนาแห้วซึ่งเป็นท้องถิ่นทุรกันดาร

๓) เพื่อส่งเสริมสนับสนุนโครงการมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการ

๓. <u>ทุนเริ่มต้น</u> ๑๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งหมื่นบาทถ้วน)

๔. <u>วิธีดำเนินงาน</u>

๑) นำทุน ๑๐,๐๐๐ บาท ฝากธนาคารไว้เพื่อเก็บดอกผล

๒) ใช้ดอกผลเป็นรางวัลการศึกษาแก่นักเรียนจากตำบลนาแห้ว ปีละ ๒ รางวัล

ก) รางวัล เตียง แซ่ตั้ง

ข) รางวัล จู แซ่ตั้ง

๓) รางวัลประกอบด้วย เงินสดรางวัลละ ๓๕๐ บาท (สามร้อยห้าสิบบาทถ้วน)

๔) ผู้รับรางวัล ให้รางวัลแก่นักเรียนจากตำบลนาแห้วที่เรียนจบ ชั้น ม.ศ. ๓ จาก *โรงเรียนศรีสองรักษ์วิทยา อ. ด่านซ้าย จ. เลย ซึ่งสอบได้คะแนนสูงสุด และสอบเข้าเรียนต่อวิทยาลัยครูจังหวัดเลยได้

๕. <u>ผู้ดำเนินการ</u> ให้ (๑) นายสมพงษ์ องอาจยุทธ และ (๒) นายพิสิทธิ์ สารวิจิตร ดำเนินการไปก่อนจนกว่าจะได้มีคณะกรรมการและจดทะเบียนเป็นทางการ

๖. <u>เวลาและสถานที่</u>

๑) เริ่มฝากเงินทุนมูลนิธินายเตียง และนางจู แซ่ตั้ง ในวันที่ ๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๗

๒) เก็บดอกผล และให้รางวัลครั้งแรก ในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๘

๓) สถานที่ทำงานของมูลนิธินายเตียง และนางจู แซ่ตั้ง เลขที่ ๓๖๗ หมู่ที่ ๑๘ ตลาดมีนบุรี อำเภอมีนบุรี กรุงเทพพระมหานคร

(นายสมพงษ์ องอาจยุทธ)
ผู้ตั้งมูลนิธินายเตียง และนางจู แซ่ตั้ง
วันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๑๗

*ปัจจุบันเป็นโรงเรียนนาแห้ววิทยา อ. นาแห้ว จ. เลย

งานเตรียมการก่อตั้งมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการ

เริ่มต้นเมื่อวันที่ ๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๖ ที่ห้องภาษาอังกฤษ โรงเรียนสายน้ำผึ้ง อำเภอพระโขนง จังหวัดพระนคร โดย นายพิสิทธิ์ สาววิจิตร ครูตรีโรงเรียนสายน้ำผึ้ง เงินเดือน ๑,๐๐๐ บาท อายุ ๒๔ ปี ๓ เดือน ๖ วัน ทั้งนี้เนื่องจากเกิดแรงบันดาลใจเมื่ออ่านหนังสือ "Think and Grow Rich" ซึ่งแต่โดย Mr. Napoleon Hill บทที่ ๓ เรื่อง "Faith" หน้า ๔๘ – ๖๖ โดยเฉพาะตอนเรื่อง "How an Idea Built a Fortune" หน้า ๕๔ – ๖๖ หนังสือ "Think and Grow Rich" ที่อ่านเป็นฉบับ Pocket-Book (Fifth Crest printing, June 1962) พิมพ์ครั้งที่ห้า โดยบริษัท Fawcett Publications, Inc. ซื้อที่ร้านนิพนธ์ สาขาราชประสงค์เมื่อ วันที่ ๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๖ ราคาเล่มละ ๒๐ บาท เพื่อทดลองความคิดที่ว่า "Riches Begin With Thought" จริงหรือไม่ โครงการนี้กะไว้ ๒๔ ปี คือจาก พ.ศ. ๒๕๐๖ ถึง พ.ศ. ๒๕๓๐

ประกอบกับบ้านเกิดของ นายพิสิทธิ์ สาววิจิตร อยู่ในป่าดง มีภูเขาล้อมรอบทั้งสี่ด้าน ประชาชนมีความลำบากยากแค้นเพราะอยู่ห่างไกลความเจริญ นายพิสิทธิ์ สาววิจิตร จึงอยากจะทดลองความคิดว่า "จะเปลี่ยนป่าดงพงไพร อันตระการให้เป็นบ้านเมือง เป็นมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการ และเป็นศูนย์กลางแห่งความเจริญ ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติไทย ได้หรือไม่ ?"

งานเตรียมการก่อตั้งมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการต้องใช้เวลานาน ใช้ความอดทน ความมานะพยายามเป็นอย่างยิ่ง เพราะจะเริ่มงานจากการไม่มีอะไรเลย คือ ไม่มีเงิน ไม่มีพรรคพวก ไม่มีอำนาจ ไม่มีความรู้ ไม่มีโครงการอะไรมาก่อน นอกจากมีความคิดที่ดีงามคือ มีความรักบ้านเกิดเมืองนอน ชาติบ้านเมือง และเตรียมการต่าง ๆ โดยยึดมั่นในความดี ความซื่อสัตย์สุจริต ความยุติธรรมและความปรารถนาดีต่อทุก ๆ คนและอนุชนเป็นหลัก

งานใหญ่ ๆ ในการเตรียมการก่อตั้งมหาวิทยาลัยมีอยู่ ๕ ฝ่าย คือ

๑. การเตรียมผู้วางโครงการและผู้บริหาร ดำเนินงานมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการ

๒. การเตรียมสถานที่สำหรับสร้างมหาวิทยาลัย การปรับปรุงพัฒนาป่าเขาให้เหมาะแก่การเป็นสถานที่ที่จะตั้งมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการ ใน พ.ศ. ๒๕๓๐

๓. การส่งเสริมความสนใจทางการศึกษา การพัฒนาตนเอง การปรับปรุงท้องถิ่น ความเป็นอยู่และชีวิตของตนให้ก้าวหน้าดีกว่าเดิมของประชาชน

๔. การกระตุ้น ส่งเสริมความเจริญของท้องถิ่นต่าง ๆ ในจังหวัดเลย ซึ่งจะมีนักเรียนไปศึกษาในมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการ

๕. การแสวงหาผู้ช่วยเหลือและคนดี มีกำลัง ความรู้ ความสามารถ ความเสียสละ ความรักชาติบ้านเมือง และความเต็มใจที่จะบำเพ็ญประโยชน์แก่ส่วนรวม มาช่วยเหลือ สนับสนุน และดำเนินงานก่อตั้งมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการ เพื่อเชิดชูชาติไทย

การดำเนินการทุกอย่าง การตัดสินใจทุกเรื่องตั้งแต่ต้นมาเป็นเวลาถึงวันนี้ (๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๑) ๕ ปีเต็ม นายพิสิทธิ์ สารวิจิตร เป็นผู้คิด วางแผน ดำเนินการ และรับผิดชอบแต่เพียงผู้เดียว แต่ นายพิสิทธิ์ สารวิจิตร ได้ขอความกรุณาบิดาของเขา คือ นายเก่ง สารวิจิตร ราษฎรบ้านนาโพธิ์ ตำบลนาแห้ว อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ช่วยเหลือในด้านการตระเตรียมที่ตั้งมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการ ทั้งนี้เพราะ นายพิสิทธิ์ สารวิจิตร ไปดำเนินการเองตอนนี้ไม่ได้เนื่องจากต้องรับราชการอยู่ในกรุงเทพฯ

นับตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป นายพิสิทธิ์ สารวิจิตร จะได้แบ่งงานเตรียมการก่อตั้งมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการให้คนอื่น ๆ ช่วยบ้าง แต่ยังไม่เป็นทางการ และความรับผิดชอบทุกอย่าง นายพิสิทธิ์ สารวิจิตร จะรับผิดชอบแต่ผู้เดียวจนกว่าจะได้มีการตั้งมูลนิธิดำเนินการของมหาวิทยาลัยให้เรียบร้อยในเวลาต่อไป เมื่อถึงตอนนั้น นายพิสิทธิ์ สารวิจิตร จะได้โอนความรับผิดชอบทุกอย่างให้คณะกรรมการมูลนิธิมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการรับผิดชอบต่อไป

พิสิทธิ์ สารวิจิตร

วันที่ ๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๑ เวลา ๕.๑๘ น.

ห้อง ๑๒๘ ตึก ๑ ชั้น ๒ โรงเรียนสายน้ำผึ้ง พระนคร

ผู้ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนให้กำลังใจแก่
ผู้วางโครงการมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการในระยะเริ่มต้น

๑. นายเก่ง	สารวิจิตร	บิดา
๒. นางทิป	จันทะคุณ	ยาย
๓. นางจันทร์เพ็ง	ดวงอุปะ	น้องสาว
๔. นายเมฆ	ดวงอุปะ	น้องเขย
๕. นายพร้อม	สารวิจิตร	น้องชาย
๖. นายพจน์	สารวิจิตร	น้องชาย
๗. นายบุญเกื้อ	สารวิจิตร	น้องชาย
๘. นางสาวบุญนาง	สารวิจิตร	น้องสาว
๙. นางบุญได	ไพรภิบาล	น้องสาว
๑๐. นายชัยเด่น	สารวิจิตร	น้องชาย
๑๑. เด็กหญิงเกียงคำ	ดวงอุปะ	หลาน
๑๒. เด็กหญิงอุบลรัตน์	ดวงอุปะ	หลาน
๑๓. เด็กชายพัฒนจักร	ดวงอุปะ	หลาน
๑๔. นายกาจ	ดวงอุปะ	ครูใหญ่โรงเรียนบ้านแสงภา
๑๕. นายหลาย	ดวงอุปะ	อดีตครูใหญ่โรงเรียนบ้านเหมืองแพร่
๑๖. นายแพง	ทองปลิว	ครูใหญ่โรงเรียนศรีสองรักษ์วิทยา
๑๗. นายวิศิษฐ์	กิตติรีวรพันธุ์	ปลัดอำเภอโทอำเภอด่านซ้าย
๑๘. นายบุญมา	เชื้อบุญมี	ครูโรงเรียนเมืองเลย จังหวัดเลย
๑๙. นายฉลอง	บุญชาเนิด	ศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา
๒๐. นายระย้า	อุนแก้ว	บ้านนาโพธิ์
๒๑. นายคำหมวด	อุนแก้ว	บ้านนาโพธิ์
๒๒. นายก้อน	ไพรภิบาล	บ้านแสงภา

๒๓. อาจารย์ศิริสมจิตร	จารุตามร	โรงเรียนสายน้ำผึ้ง พระนคร
๒๔. นายคูณ	จันทะวงศ์	บ้านนาโพธิ์
๒๕. นายสาร	สาระทัศนาภินท์	หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ จังหวัดเลย
๒๖. นายวรดิษฐ์	ทองปลิว	อำเภอวังทอง พิษณุโลก
๒๗. อาจารย์ลาวัลย์	นิชรัตน์ (ยุพกรณ์)	ศึกษานิเทศก์ กรมวิสามัญศึกษา

นายเก่ง สารวิจิตร นางทีป จันทะคุณ นายหลาย ดวงอุปะ นายพจน์ สารวิจิตร นายระย้า อุ่นแก้ว นายก้อน ไพรภิบาล ได้ถึงแก่กรรมแล้ว

"ผู้เริ่มคิดจะอุทิศชีวิต ความพยายาม ความสามารถ กำลังทรัพย์ กำลังใจ กำลังความคิด กำลังกาย ความเสียสละ ทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อให้การก่อตั้งมหาวิทยาลัยแห่งนี้เป็นผลสำเร็จเรียบร้อยและก่อเกิดประโยชน์ตามความมุ่งหมายแก่ชาติไทยและมนุษยชาติ"

๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๖

ณ โรงเรียนสายน้ำผึ้ง อำเภอพระโขนง พระนคร

"ด่านซ้าย ถ้าไม่มีพระธาตุเจ้าสองรักษ์และโครงการมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการ ก็ไม่มีความสำคัญ ไม่มีความหมายอะไร"

ปลัดอำเภอโท วิศิษฐ์ กิติศรีวรพันธุ์ แห่งอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย กล่าวกับ พิสิทธิ์ สารวิจิตร และบุญมา เชื้อบุญมี เมื่อ ๑๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๐๘ ณ ห้องทำงานของ พิสิทธิ์ สารวิจิตร ที่ ๖๔ ซอยมีสุวรรณ ๑ อำเภอพระโขนง จังหวัดพระนคร

"โครงการมหาวิทยาลัยที่อำเภอด่านซ้าย นับว่าเป็นความคิดที่ดีมาก ผมเคยไปตรวจโรงเรียนถึงบ้านแสงภา ได้เห็นภูมิภาพสวยงามแล้ว รู้สึกชอบใจเหลือเกิน หากความคิดของคุณสำเร็จคงจะเป็นมหาวิทยาลัยที่สวยงามที่สุดในประเทศไทย เพราะธรรมชาติอำนวยให้อย่างดีมาก ขอให้ความคิดของคุณจงสำเร็จดังประสงค์เถิด ผมมีทางใดพอช่วยได้ยินดีสนับสนุนเสมอ"

อาจารย์ สาร สาระทัศนานันท์ หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญศึกษา ของจังหวัดเลย ในจดหมายถึง นายพิสิทธิ์ สารวิจิตร อาจารย์วิทยาลัยวิชาการศึกษาพระนคร ลงวันที่ ๑๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๒

เวลา ๑๑.๔๕ น. วันเสาร์ที่ ๒๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๔
ณ ๖๔ ซอยมีสุวรรณ ๑ อำเภอพระโขนง พระนคร ๑๑

<u>รางวัลการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับโครงการมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการ ในปัจจุบัน</u>

(พ.ศ. ๒๕๒๒)

๑. รางวัล "คำ สารวิจิตร" เงินสด ๑๐๐ บาท และหนังสือเรียนชั้น ป. ๔ จำนวน ๑๐ เล่ม (ประมาณ ๗๐ บาท)
๒. รางวัล "เก่ง สารวิจิตร" เงินสด ๒๐๐ บาท ให้นักเรียน ป. ๕
๓. รางวัล "พจน์ สารวิจิตร" เงินสด ๑๐๐ บาท ให้นักเรียน ป. ๕ ที่เกิดบ้านนาโพธิ์
๔. รางวัล "มกพ" เรียน ป.กศ. ต้น เงินสด ๑๕๐ บาท
๕. รางวัล "มกพ" เรียน ป.กศ. ต้น เงินสด ๑๕๐ บาท
๖. รางวัล "มกพ" สำหรับอนุชน เงินสด ๑๕๐ บาท
๗. รางวัล "มกพ" ครูวีรชน (อนุสรณ์ ครูหลาย ดวงอุปะ) เงินสด ๑๕๐ บาท
๘. รางวัล "จู แซ่ตั้ง" เงินสด ๓๕๐ บาท
๙. รางวัล "เตียง แซ่ตั้ง" เงินสด ๓๕๐ บาท

รางวัล ๑, ๒, ๓ ให้นักเรียนโรงเรียนบ้านเหนือแพร่

รางวัล ๖, ๗ ให้นักเรียนโรงเรียนนาแห้ววิทยา

รางวัล ๔, ๕, ๘, ๙ รวมเป็นสองรางวัล รางวัลละ ๕๐๐ บาท ให้นักศึกษาวิทยาลัยครูเลย ที่เกิดตำบลนาแห้ว

<u>รายชื่อผู้บริจาคหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์สนับสนุนการดำเนินโครงการ</u>

๑. ดร. จิรา จันทร์กระจ่าง ให้ สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ จำนวน ๒๑ เล่ม

๒. ดร. ประพาศน์ พฤทธิประภา ให้หนังสือจำนวน ๖ เล่ม

๓. ดร. สมบูรณ์ ชิตพงศ์ ให้หนังสือและเอกสาร สิ่งพิมพ์ จำนวน ๑๑๐ เล่ม

๔. สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร ให้หนังสือ เอกสารและสิ่งพิมพ์ จำนวน ๑๕๐ เล่ม

๕. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สงวน สกุลพานิช ให้หนังสือ ๒๔ เล่ม เอกสารแนะแนว ๑๑ ชุด

๖. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมเจตน์ บรรลือสินธุ์ ให้หนังสือ ๕๖ เล่ม

๗. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ลาวัลย์ พลกล้า ให้หนังสือ จำนวน ๒๐ เล่ม

๘. อาจารย์ ชลัช จงสืบพันธุ์ ให้หนังสือ จำนวน ๔๕ เล่ม

๙. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศรียา นิยมธรรม ให้หนังสือ จำนวน ๘ เล่ม

๑๐. คุณ อารีรัตน์ ณ เชียงใหม่ ให้หนังสือ จำนวน ๖๕ เล่ม

หนังสือ เอกสารและสิ่งพิมพ์ตามรายการที่ ๑ ถึง ๑๐ ได้รับระหว่างวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๒๑ ถึงวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๒๒ หนังสือ เอกสารและสิ่งพิมพ์ดังกล่าวจะได้นำไปไว้ที่ตำบลนาแห้ว ในอำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย โดยพิจารณาหนังสือ เอกสารและสิ่งพิมพ์ที่อยู่ในสภาพดี เหมาะสมและน่าสนใจ เป็นประโยชน์ไปไว้ที่ห้องสมุดโรงเรียนบ้านเหนือแพร่ ห้องสมุดโรงเรียนนาแห้ววิทยาและห้องสมุด"สารวิจิตร" บ้านนาโพธิ์ เพื่อให้ประชาชน ครู เจ้าหน้าที่ราชการและนักเรียนได้ใช้ศึกษาค้นคว้าอย่างทั่วถึงต่อไป ผู้ดำเนินโครงการมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการขอขอบพระคุณผู้มีจิตเมตตาธรรมอย่างยิ่งทุกๆท่าน

การส่งหนังสือพิมพ์ไปให้ห้องสมุด "สารวิจิตร"

เริ่มส่งหนังสือพิมพ์รายวันไปให้ห้องสมุด "สารวิจิตร" บ้านนาโพธิ์ ต. นาแห้ว อ. นาแห้ว จ. เลย เมื่อ ๑๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๙ ถึงวันที่ ๑๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๒๒ ได้ส่งหนังสือพิมพ์ไปให้แล้วรวม ๗๔๗ ฉบับ โดยใช้เงินส่วนตัวของ นายพิสิทธิ์ สารวิจิตร เอง เป็นค่าหนังสือพิมพ์ ๑,๑๔๕ บาท ๕๐ สตางค์ ค่าส่งประมาณ ๒๕๐ บาท เฉลี่ยส่งไปครั้งละ ๗ -- ๑๐ ฉบับ ค่าส่งครั้งละ ๒ บาท ๕๐ สตางค์

รายนามผู้ลงนามสนับสนุนในแปลนมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการ ที่เขียนในผ้าลินินเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๔

๑. นายพิสิทธิ์	สารวิจิตร
๒. นายพจน์	สารวิจิตร
๓. นายบุญเกื้อ	สารวิจิตร
๔. นางสาวบุญนาง	สารวิจิตร
๕. เด็กหญิงเกียงคำ	ดวงอุปะ
๖. เด็กหญิงอุบลรัตน์	ดวงอุปะ
๗. นายทองใบ	แสนสมบัติ
๘. นายสารี	ราชพรหมา
๙. นายที	ชัยชนะ
๑๐. นายคำพัน	กัณหศรี
๑๑. นายจูม	ทองปลิว
๑๒. นายผาบ	นันตะ
๑๓. นายลาน	จันทะคุณ
๑๔. นายทอง	อินท์หนอ
๑๕. นายตอง	เจริญทรัพย์

๑๖. นายหลาย ดวงอุปะ
๑๗. นายอำนวย สีหะวงศ์
๑๘. นายสมสนุก ธรรมวงศ
๑๙. นายเพ็ง เนตรแสงสี
๒๐. นายรส มินทะนา
๒๑. นายบุญทัน จันทะคุณ
๒๒. เด็กหญิง บุญถม จันทะคุณ
๒๓. นางสาวคำหล้า ไพรภิบาล
๒๔. นายวรดิษฐ์ ทองปลิว
๒๕. เด็กหญิง กฤษฎี ทองปลิว (บิดาลง ชื่อแทน)
๒๖. นายสังรวม จันทะคุณ
๒๗. เด็กชาย สนุก จันทะคุณ
๒๘. เด็กหญิง ทองสุก จันทะคุณ
๒๙. นาย เขียน มูลคำภา
๓๐. นายก้อน ไพรภิบาล
๓๑. นายไพร แสงรัตน์
๓๒. นางหนูขิต มูลคำภา
๓๓. นายแสวง พรมผาบ
๓๔. นายคูณ จันทะวงศ์
๓๕. นายสุข ดวงอุปะ
๓๖. นาย เขี่ยน หุมอาจ
๓๗. นายถัด สารมะโน
๓๘. นายปัน แสงคำ
๓๙. นายลิ เนตรแสงสี

๔๐. นายน้อย สีเพ็ชร

๔๑. นายจุน คำภา

๔๒. นายจำเนียร สีหะวงศ์

๔๓. นายบุญมา สุขเจริญ

๔๔. นายบุญธรรม คำพอ

รายที่ ๑ – ๔๓ ลงนามสนับสนุนเมื่อเดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๑๔ รายที่ ๔๔ ลงนามสนับสนุนเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๐

<u>รายนามผู้บริจาคทรัพย์หรือสิ่งของสนับสนุนโครงการมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการและห้องสมุด "สาราจิตร" เพิ่มเติมจากที่กล่าวในตอนต้น</u>

๑. ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม ๒๐๐ บาท (๒๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๗)

๒. คุณชนะ คณารัตนดิลก ๒๐๐ บาท (๒๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๗)

๓. คุณสมพงษ์ องอาจยุทธ ๑,๐๐๔ บาท (กรกฎาคม – สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๗)

๔. ดร. ทองอินทร์ วงศ์โสธร ๒๐๐ บาท (๑๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๗)

๕. คุณสมคิด คณิธมาส ๒๐๐ บาท (๑๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๗)

๖. คุณลีนา สิ่งชูวงศ์ ๒๐๐ บาท (๒๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๗)

๗. คุณโกวิท วงศาธิปัตย์ ๑๐๐ บาท (๑๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๗)

๘. Assistant Professor James Treece และ Dr. Eleanor Treece บริจาคเทป ๓ ม้วน มูลค่าประมาณ ๑๕๐ บาท

๙. ดร. วีระ บำรุงรักษ์ ๑๘๐ บาท (๑๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๗)

๑๐. Mr. Bill Mahaffay ๑๐๐ บาท (๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๑๘)

๑๑. ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม ๑๐๐ บาท (๑๕ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๘)

๑๒. ดร. พรพรรณ อัมรินทร์นุเคราะห์ ๒๐๐ บาท (๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๘)

๑๓. คุณสมพงษ์ องอาจยุทธ ๗๐๐ บาท (๑๓ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๘)

๑๔. ดร. ประพนธ์ เจียรกูล ๒๐๐ บาท (๒๘ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๘)

๑๕. คุณสมพงษ์ องอาจยุทธ ๑๖๐ บาท (มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๘)

๑๖. Mr. R.F. Van Den Houten ๕๐๐ บาท (๒๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๘)

๑๗. คุณสันติ ชูเกียรติศิริชัย ๑,๒๐๐ บาท (๑๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๙) โดยใช้สร้างประวัติโครงการมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการ ๓ เล่ม

๑๘. Mr. & Mrs. Cecil E. Turner และครอบครัว ๕๐๐ บาท (๒๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๙)

๑๙. คุณศรีสว่าง บุตตะกุล ๓๐๐ บาท (๒๒ กันยายน ๒๕๑๘)

๒๐. อาจารย์วิชิช บุญยู ๒๐๐ บาท (๒๒ กันยายน ๒๕๑๘)

๒๑. อาจารย์บุญส่ง วรรธนะสาร ๒๐๐ บาท (๑๘ กันยายน ๒๕๑๙)

๒๒. รองศาสตราจารย์ ดร. บุญชม ไชยะโกษี ๕๐๐ บาท (๒๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๙)

๒๓. อาจารย์ลาวัลย์ นิชรัต (ยุพกรณ์) ๕๐๐ บาท (๒๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๙)

๒๔. อาจารย์อาภา ถนัดช่าง ๕๐ บาท (๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๐)

๒๕. คุณวรรณา วงษ์ศิริ (นิชชากร) ๕๐๐ บาท (๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๐)

๒๖. นายบุญมา เชื้อบุญมี ๑๐๐ บาท (๒๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๒๐)

๒๗. คุณจันทร์ฟอง (เล็ก) แจ้งศริงค์ คุณแววฉวีวรรณ ศรีตวรรณนาศ คุณอภิวัชร (ปุ้ย) รักประชา ดร. ลัดดา รักประชา คุณสมพล (เปี๋ย) ดวงจันทร์ คุณทรงศรี (ตุ๊ด) ดวงจันทร์ ๔๐๔ บาท (๑๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๒)

๒๘. ศาสตราจารย์ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม ๕๑๑ บาท ๒๕ สตางค์ (๑๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๒)

๒๙. คุณสมพงษ์ องอาจยุทธ ๒,๔๐๐ บาท (๒๕๑๙ – ๒๕๒๒) ให้เป็นรางวัล จู แซ่ตั้ง และรางวัล เตียง แซ่ตั้ง ปีละ ๗๐๐ บาท เงินจำนวนนี้ส่วนใหญ่ใช้เป็นรางวัลการศึกษา คือ รางวัล "มกพ" และใช้เป็นค่าดำเนินโครงการมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการ และเก็บไว้เป็นทุนสำรองในการดำเนินโครงการมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการในอนาคต

ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๕ ถึง พ.ศ. ๒๕๒๒ ได้ใช้เงินเพื่อให้รางวัลการศึกษาต่าง ๆ แก่นักเรียนในตำบลนาแห้วแล้วรวมประมาณ ๑๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งหมื่นบาท) บางรางวัลแจกเป็นหนังสือเรียน แต่ละปีราคาหนังสือมักจะไม่คงที่ คือเพิ่มขึ้นทุกปี

การบริจาคเงินหรือสิ่งของสนับสนุนโครงการมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการ และห้องสมุด "สารวิจิตร" เป็นความพอใจของผู้บริจาคเอง นายพิสิทธิ์ สารวิจิตร ไม่ได้เรี่ยไรและไม่ได้ขอเงินใครเพื่อโครงการดังกล่าว เพราะนายพิสิทธิ์ สารวิจิตร ต้องการสร้างงานนี้ให้เป็นตัวอย่างแก่อนุชนไทย โดยเริ่มจากการไม่มีทุน ไม่มีคนช่วยเหลือ ไม่มีความรู้ แต่จากเพียรทำงานด้วยความเที่ยงตรง ซื่อสัตย์ต่อหลักการแห่งคุณงามความดี ไม่เอาเปรียบ ไม่หวังผลลาภ ไม่บีบเบียนอะไร ตั้งใจทำงานด้วยกำลังกาย กำลังใจ กำลังความคิดของตนเอง ทำได้เท่าใดพอใจเท่านั้น หลายๆ สนับสนุน นายพิสิทธิ์ สารวิจิตร ด้วยเลื่อมใสบุคลิกภาพส่วนตัวแล้วให้ความช่วยเหลือโดยไม่หวังสิ่งใดตอบแทน เพราะนายพิสิทธิ์ สารวิจิตรไม่มีอะไรตอบแทนเลย อย่างไรก็ดี นายพิสิทธิ์ สารวิจิตร ก็ประทับใจอย่างสุดซึ้งต่อทุก ๆ คนที่แสดงน้ำใจ ให้ความคิดให้ความรู้ และทรัพย์สิ่งของสนับสนุนโครงการพัฒนาบ้านเกิดเมืองนอนของตนเอง เพื่อไม่ให้เป็นหมู่บ้านร้างความเสียสละของทุก ๆ ท่านเกิดผลอย่างไร โปรดพิจารณาดูได้จากรายงานย่อฉบับนี้

วันที่ ๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๙ นายพิสิทธิ์ สารวิจิตร สอบปากเปล่าครั้งสุดท้ายผ่าน เป็นอันว่าเรียนจบปริญญาเอกทางการศึกษา (การอุดมศึกษาและการฝึกหัดครู) โดยสมบูรณ์

วันที่ ๑๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๙ นายพิสิทธิ์ สารวิจิตร เข้ารับปริญญาเอก (Ph.D.) ที่มหาวิทยาลัยแห่งมินนิโซต้า ประเทศสหรัฐอเมริกา นายพิสิทธิ์ สารวิจิตร จึงเป็นคนที่เกิดในจังหวัดเลยคนแรกที่เรียนจบปริญญาเอก

วันที่ ๑๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๙ นายพิสิทธิ์ สารวิจิตร เดินทางกลับประเทศไทย เป็นการเดินทางรอบโลกทางเครื่องบินครั้งที่สอง

วันที่ ๒๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๐ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒแต่งตั้งให้ นายพิสิทธิ์ สารวิจิตร เป็นกรรมการดำเนินการโครงการปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต แห่งมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ ๙๗/๒๕๒๐ ลงวันที่ ๒๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๐

เนื่องจากการที่ นายพิสิทธิ์ สารวิจิตร ได้อุทิศจิตใจในการคิดและดำเนินโครงการมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการมากว่า ๒๐ ปี เมื่อทางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒส่งเสริมให้คณาจารย์ทำการ

วิจัยสิ่งที่เป็นประโยชน์ทางด้านการศึกษาและการพัฒนาชนบท นายพิสิทธิ์ สารวิจิตร ในฐานะอาจารย์ผู้สอนระดับปริญญาโทและปริญญาเอก จึงได้คิดโครงการวิจัยเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองขึ้นเป็นครั้งแรก เพื่อทำการศึกษาวิเคราะห์วิจัยและส่งเสริมการพัฒนาตำบลนาแห้ว ช่วยเหลือทางราชการหน่วยอื่น ๆ ให้จริงจังและถูกต้องตามหลักวิชา

++

ใจความของ มาร์ช " มกพ " แต่งเมื่อ ๒๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๗ เวลา ๑๗.๐๐–๑๗.๐๖ น. ณ ห้อง อี. ๑๐๖ เซ็นเทนเนียล ฮอลล์ มหาวิทยาลัยแห่งมินิโซต้า เมือง มินิอาโพลิส รัฐมินิโซต้า ประเทศสหรัฐอเมริกา

" ชาติจะมั่นคงก้าวหน้า เพราะเงินกล้าคิดการไกล
มหาวิทยาลัย แห่งการงานและพัฒนาการ
คือความหวังของคนไทย ในถิ่นทุรกันดาร
ขอเชิดชูชาวไทยทุกหมู่บ้าน รวมสุขสำราญบานใจ
ปกป้องคุ้มครองไทย ให้ชัยมั่นอาจวร "

๑. เสียสละประโยชน์ส่วนตัว ร่วมสามัคคี
๒. ช่วยกันป้องกันยาเสพติด ผู้ขายและผู้ผลิต
๓. เปลี่ยนป่าเป็นมหาวิทยาลัย
๔. ขอป่าเนื้อที่สองหมื่นไร่จากรัฐบาลไทย

พิสิทธิ์ สารวิจิตร ผู้คิด ผู้เขียน ผู้แต่งและผู้รับผิดชอบ

มีเหตุการณ์พิเศษเมื่อวันที่ ๑๓ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๘ เมื่อเวลา ๑๑.๔๐ น. ขณะที่นาย พิสิทธิ์ สารวิจิตร และนาย สมพงษ์ องอาจยุทธ กำลังเปิดประวัติโครงการมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการ(มกพ) เล่ม ๙,๑๐,๑๑ ดูอยู่ที่ม้าหินหน้าหอสมุดวอลเตอร์ มหาวิทยาลัยแห่งมินิสโซต้า เมืองมินิอาโพลิส รัฐมินิสโซต้า ประเทศสหรัฐอเมริกา ก็จุนัขตัวหนึ่งได้คาบก้อนหินมาวางที่เท้าของนาย พิสิทธิ์ สารวิจิตร นาย พิสิทธิ์ สารวิจิตรแปลกใจมาก จึงได้หยิบก้อนหินมาตรวจดูและให้อาจารย์สมพงษ์ องอาจยุทธถ่ายสไลด์รูปสุนัขไว้เพราะนี่เป็นเหตุการณ์พิเศษมาก ไม่เคยปรากฏมาก่อน จากการตรวจดูก้อนหินพบว่ามีน้ำหนักประมาณ ๒๕๐ กรัม เป็นดินเนื้อละเอียดและเมื่อเอาเหล็กขูดก้อนหินจะเห็นฝุ่นเป็นสีทอง ผู้วางโครงการและดำเนินโครงการ "มกพ" ประทับใจมาก ดังนั้นจึงได้แต่งโคลงสี่สุภาพหนึ่งบทขอบคุณสุนัขตัวนั้นเมื่อเวลา ๑๗.๔๔ – ๑๗.๕๔ น. ในวันที่ ๑๓ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๘ โดยถือว่าหินทองนี้คือสิ่งมีค่าที่สุนัขนำมาสนับสนุนโครงการมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการ โคลงขอบคุณสุนัขมีดังนี้

๔,๕๓๑. ขอบคุณหมาที่รู้ หลักการ

ฝักใฝ่ทำบุญทาน ค่ำเช้า

คาบทองมหาศาล มาช่วย

สัตย์ซื่อสมควรเข้า อยู่ฟ้าเมืองแมน

ในวันที่ ๑๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๘ นาย พิสิทธิ์ สารวิจิตร ได้แกะสลักตัวอักษรข้อความว่า " มกพ ๑๓ มิ.ย. ๒๕๑๘" ไว้บนหินทองก้อนนั้น

ในวันที่ ๒๘ – ๓๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๒๒ นาย พิสิทธิ์ สารวิจิตร นำหินทองที่สุนัขคาบมาให้นี้ไปแสดงในงานนิทรรศการครบรอบ ๑๐ ปีของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่หอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ปรากฏว่ามีคนแลดงความสนใจจำนวนมาก

สำหรับประวัติโครงการ "มกพ" เล่ม ๙,๑๐,๑๑ นั้นในปัจจุบันได้แยกย้ายกันไปอยู่ตามที่ต่างๆคือ เล่ม ๙ อยู่ที่นาย พิสิทธิ์ สารวิจิตร โครงการปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เล่ม ๑๐ อยู่ที่ ศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร ศรีสอ้าน รองปลัดทบวงมหาวิทยาลัย เล่ม ๑๑ อยู่ที่อาจารย์ สมพงษ์ องอาจยุทธ แผนกชีวเคมี มหาวิทยาลัยมหิดล โรงพยาบาลศิริราช กรุงเทพมหานคร ๗

บทที่ ๒

แนวความคิดพื้นฐานของโครงการวิจัยเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง

บทที่ ๒ จะกล่าวถึงความคิดพื้นฐานของโครงการวิจัยเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง อันได้แก่ปัญหาที่จำเป็นต้องทราบในการพัฒนาชุมชนชนบท การสร้างคุณภาพของผู้วิจัย ยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมการพัฒนาตนเอง และวิธีการส่งเสริมการพัฒนาชุมชน แนวความคิดดังกล่าวเป็นหลักการสำคัญหรือ ปรัชญาของการเสนอและการดำเนินโครงการวิจัยเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง ณ ตำบลนาแห้ว อำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย

๑. ปัญหาที่จำเป็นต้องทราบในการพัฒนาชุมชนชนบท

ชุมชนในชนบทย่อมได้รับผลจากสิ่งต่าง ๆ หลายประการ เช่น ตัวคนในท้องถิ่น สถานที่พื้นภูมิประเทศ ลักษณะดินฟ้าอากาศ แหล่งผลิต วิธีการประกอบอาชีพ เส้นทางคมนาคมขนส่ง ระบบการปกครองท้องถิ่น วัฒนธรรมประเพณี และอิทธิพลทางการเมืองระหว่างประเทศ การอบรมเลี้ยงดูภายในครอบครัว ฯลฯ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้มีส่วนหล่อหลอม ผลักดัน หรือกระตุ้นให้เกิดภาวะ ความเปลี่ยนแปลง และเหตุการณ์ในชุมชนชนบท ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนจึงมักจะเกี่ยวข้องผูกพันกับองค์ประกอบของสังคมในชนบทนั้น ๆ ปัญหาที่จำเป็นต้องทราบในการพัฒนาชนบทจึงอาจแบ่งพิจารณาตามลักษณะ หรือบทบาทขององค์ประกอบของสังคมได้ดังนี้

๑.๑ <u>สภาพทั่วไปของท้องถิ่น</u> สภาพของท้องถิ่นมีลักษณะดินฟ้าอากาศแห้งแล้ง หรืออุดมสมบูรณ์ สภาพภายในท้องถิ่นมีความสงบร่มเย็น หรือมีเหตุการณ์ร้ายรุนแรง เต็มไปด้วยภัยอันตราย ท้องถิ่นกำลังเสื่อมโทรม ผู้คนอพยพหนี หรือท้องถิ่นกำลังพัฒนา และเปลี่ยนแปลงไปในทางดี การคมนาคมของท้องถิ่นมีความทุรกันดาร หรือไปมาสะดวก ความเป็นอยู่ของท้องถิ่นมีความอัตคัด แร้นแค้น ขัดสน หรือมีรายได้มีความกินอยู่ดี เป็นต้น

๑.๒ ลักษณะของชุมชน สมาชิกของชุมชนประกอบด้วยคนมีอายุอยู่ในวัยใด มากน้อยเท่าใด คนที่มีอายุสูงที่สุดอายุเท่าใด คนวัยหนุ่มสาวในชุมชนมีจำนวนมากหรือน้อย เด็กที่เกิดใหม่มีจำนวนมากหรือน้อย ผู้ผลิตอาหารในชุมชนมีจำนวนร้อยละเท่าใดของประชากร ประชาชนได้รับการศึกษาถึงระดับใด ขนาดของชุมชนนั้นเล็กหรือใหญ่ ในชุมชนนั้นมีกี่ครอบครัว การตั้งครอบครัวอยู่อย่างกระจัดกระจายหรืออยู่กันเป็นกลุ่ม ๆ การสร้างบ้านเรือนของแต่ละครัวเรือนมีความมั่นสมัย หรือล้าหลัง วัสดุที่ใช้ปลูกสร้างที่อยู่อาศัย ใช้วัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่นหรือได้รับมาจากที่อื่น ทรัพยากรของชุมชนสามารถเลี้ยงตนเองได้หรือไม่ ค่านิยมของชุมชนนิยมเชื่อถือความคิดแบบโบราณหรือสมัยใหม่ เด็กและคนหนุ่มสาวเคารพเชื่อถือผู้ใหญ่หรือไม่ มีใครบ้างที่คนในชุมชนให้ความเคารพนับถือเชื่อฟัง เป็นต้น ลักษณะของชุมชนเหล่านี้มีประโยชน์ในการพิจารณาแนวโน้มทางพฤติกรรมของบุคคลในชุมชน และการกำหนดแนวทางในการพัฒนาชุมชนชนบท

๑.๓ ลักษณะของครอบครัว ขนาดของครอบครัวส่วนมากมีขนาดเล็กหรือใหญ่ แต่ละครอบครัวประกอบด้วยใครบ้าง ในแต่ละครอบครัวมีจำนวนบุตรเฉลี่ยกี่ คน ใครในครอบครัวมีบทบาทสำคัญในการเลี้ยงดูอบรมลูก สภาพการหย่าร้างมีมากหรือน้อยเพียงใด ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในครอบครัวเป็นอย่างไร สภาพการแต่งงานหรือเลือกคู่ครองนั้นกระทำกันในวงศ์เครือญาติหรือกับคนจากท้องถิ่นอื่น การลงโทษหรือให้รางวัลลูก บิดามารดาปฏิบัติอย่างไร การปฏิบัติตัวของเด็กต่อผู้ใหญ่ในครอบครัวทำอย่างไร แต่ละครอบครัวผลิตอาหารเองหรือเฉลี่ยกันผลิต ความรับผิดชอบของสมาชิกในครอบครัวมีอะไรบ้าง ฯลฯ เป็นต้น ลักษณะของครอบครัวมีความสำคัญมากต่อการสร้างเสริมบุคลิกภาพของประชาชนในสังคม ในการพัฒนาหรือแก้ปัญหาชนบท จะต้องพิจารณาจุดนี้เป็นจุดแรก และลงมือดำเนินงานจากจุดนี้

๑.๔ บุคลิกภาพของประชาชน ประชาชนมีความขยันขันแข็งเพียงใด ความขยันขันแข็งในการงานมีมากหรือไม่ ประชาชนมีความคิดริเริ่ม มีความร่วมมือ มีการเสียสละเพื่อส่วนรวมเป็นอย่างไร ประชาชนชอบทำบุญกุศลหรือไม่ การแสดงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือกันในชุมชนดีหรือไม่ ประชาชนมีนิสัยร่าเริงสนุกสนาน ยิ้มแย้ม ชื่นบาน หรือมีนิสัยเคร่งเครียด เอาจริงเอาจัง เด็ก ๆ ชอบหัวเราะหรือไม่ การต้อนรับคนแปลกหน้ามีอัธยาศัยไมตรีหรือไม่ ประชาชนมีความเชื่อมั่นในตนเองเพียงใด ความสนใจทางการศึกษา การเมืองมีมากน้อยเพียงใด ประชาชนชอบรวมกลุ่มปรึกษาหารือ และทำงานร่วมกันหรือไม่

ประชาชนมีความเท่าเทียมกันในการอาชีพ รายได้ การศึกษา และศาสนาหรือไม่ อย่างไร การแต่งกาย ความสะอาดของเสื้อผ้า เครื่องใช้ เป็นอย่างไร เสียงพูด ท่าทาง การวางตัวดีหรือไม่ ฯลฯ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้จำเป็นต้องรู้อย่างลึกซึ้ง เพื่อจะได้วิเคราะห์ปัญหา และกำหนดแนวทางพัฒนาบุคลิกภาพ นิสัย ความคิด อุดมคติ ทัศนคติของประชาชนได้อย่างเหมาะสมและถูกต้องดีงาม

๑.๕ <u>ความเชื่อ ความสนใจ ความต้องการ ความหวัง แรงบันดาลใจ ความใฝ่สูงทางการศึกษา</u>

<u>ความเชื่อของประชาชน</u> ประชาชนมีความเชื่อในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ มีความเชื่อในความพากเพียรของตนเอง มีความเชื่อในโชคลาง มีความเชื่อในผู้ใหญ่ มีความเชื่อในผู้นำท้องถิ่น หรือมีความเชื่อในสิ่งใด

<u>ความสนใจของประชาชน</u> ประชาชนมีความสนใจในการประกอบอาชีพอะไร มีความสนใจในการศึกษาของบุตรหลาน มีความสนใจเกี่ยวกับที่ทำกิน การพัฒนาตนเอง การทำบุญสร้างวัด โบสถ์ วิหาร การค้าขาย การเลือกผู้แทนราษฎร การหาความรู้เพิ่มเติม การตั้งสหกรณ์ การอ่านหนังสือพิมพ์ ฯลฯ

<u>ความต้องการของประชาชน</u> ประชาชนมีความต้องการสถานที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน รถไถนา โรงเรียนสำหรับอนุชน วิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัย ความยุติธรรม การฝึกฝนอาชีพใหม่ ๆ น้ำเพื่อใช้ทำนาและน้ำดื่มน้ำใช้ ที่ดินทำกินหรือ น.ส. ๓ ถนน (ลาดยาง) ติดต่อกับชุมชนอื่น ๆ ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน นายอำเภอที่เป็นคนดี สถานีอนามัย ตลอดจนมีความต้องการพบปะกับเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล หรือต้องการอะไรที่สำคัญเร่งด่วน

<u>ความมุ่งหวังของประชาชน</u> ประชาชนมีความมุ่งหวังที่จะทำมาหากินให้ดีขึ้นเพียงใด เช่น มีความมุ่งหวังว่าข้าราชการคงจะช่วยเหลือตน ในหมู่บ้านคงจะมีถนนลาดยางมาถึงชุมชน ราคาข้าวและผลิตผลคงจะดีขึ้น ลูกคงจะได้เรียนต่อวิทยาลัยครู ชุมชนคงจะสงบร่มเย็นเป็นปรกติโดยเร็ว ทางราชการคงจะให้ความเป็นธรรมแก่ราษฎร เป็นต้น

<u>แรงบันดาลใจของประชาชน</u> ประชาชนมีความเลื่อมใสใครมากที่สุด ประชาชนมีความภาคภูมิใจในสิ่งใด ความเชื่อในเรื่องการทำบุญในชาตินี้เพื่อหวังความสุขความเจริญในชาติหน้ามีมากน้อยเพียงใด การส่งบุตรหลานให้ได้รับการศึกษาสูงขึ้นช่วยกระตุ้นให้บิดามารดาขยันขันแข็งในการงานเพิ่มขึ้น

หรือไม่ ความสำเร็จในการศึกษาเล่าเรียนของบุตรหลานนำความปลื้มปิติมาสู่บิดามารดาและญาติพี่น้องหรือไม่ ตัวอย่างของคนประพฤติดีมีอิทธิพลต่อความประพฤติของประชาชนในชุมชนหรือไม่ ฯลฯ เป็นต้น

ความใฝ่สูงทางการศึกษาของประชาชน บิดามารดาสนับสนุนให้บุตรธิดาได้เล่าเรียนหรือไม่ ประชาชนส่วนใหญ่เรียนจบชั้นอะไร มีโรงเรียนประถมศึกษา วิทยาลัย มหาวิทยาลัยในท้องถิ่นหรือไม่ เด็กส่วนใหญ่ไปศึกษาต่อที่ไหน มีห้องสมุดในชุมชนหรือไม่ ประชาชนชอบอ่านหนังสือมากเพียงใด ผู้เรียนจบปริญญาในชุมชนมีหรือไม่ การลงทุนเพื่อการศึกษาของบิดามารดามีมากน้อยเพียงใด ประชาชนเรียกร้องให้สร้างโรงเรียนในท้องถิ่นหรือไม่ คนส่วนใหญ่สมัครเรียนวิชาอะไร ฯลฯ เป็นต้น

๑.๖ ลักษณะสภาพทางการศึกษา เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ความมั่นคงปลอดภัย ความเป็นธรรมในสังคม

ลักษณะสภาพทางการศึกษา จำนวนโรงเรียนในชุมชนมีกี่โรงเรียน แต่ละโรงเรียนจัดสอนถึงระดับใด ในชุมชนมีวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหรือไม่ คุณวุฒิทางการศึกษาของครู อาจารย์ที่สอนเป็นอย่างไร ผลการเรียนของนักเรียนเป็นที่พึงพอใจของโรงเรียนหรือไม่ สติปัญญาของนักเรียนสูงหรือต่ำ วิชาที่จัดสอนในโรงเรียนเป็นวิชาชีพหรือวิชาสามัญ ลักษณะของอาคารเรียนเป็นอาคารถาวร หรืออาคารชั่วคราว ฯลฯ เป็นต้น

ลักษณะสภาพทางเศรษฐกิจ ศักยภาพทางเศรษฐกิจของชุมชนสามารถเลี้ยงตนเองได้หรือไม่ ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพอะไรบ้าง เช่น ทำไร่ เลี้ยงสัตว์ ทำสวน ปลูกผัก ทำไร่ออยค้าขาย ทำเหมืองแร่ มีโรงงานอุตสาหกรรมในท้องถิ่นหรือไม่ จำนวนพ่อค้าอาชีพใหม่ ๆ หรือไม่ การคมนาคมขนส่งสินค้า และพืชไร่เป็นอย่างไร ประชาชนส่วนใหญ่ยากจนหรือมั่งคั่ง ในชุมชนมีการออมทรัพย์หรือไม่ มีธนาคารออมสิน ธนาคารพาณิชย์ในท้องถิ่นหรือไม่ ประชาชนมีหนี้สินหรือไม่ รายได้หลักของประชาชนมาจากอะไร ฯลฯ เป็นต้น

ลักษณะสภาพทางสังคม ชุมชนมีความสงบสุขเรียบร้อยร่มเย็นดีหรือไม่ โจรผู้ร้ายและอาชญากรรมในชุมชนมีหรือไม่ ประชาชนมีความพอใจในท้องถิ่นของตนหรือไม่ ผลของการปกครองของเจ้าหน้าที่ได้ก่อให้เกิดความผาสุกสงบเรียบร้อยในชุมชนหรือไม่ ประชาชนมีความสามัคคีปรองดองกันดีหรือไม่ อิทธิพลทางการเมืองระหว่างประเทศ มีผลกระทบกระเทือนต่อความเป็นอยู่ของประชาชนหรือไม่

การต่อสู้ทางอุดมการทางการเมืองเกิดขึ้นในท้องถิ่นหรือไม่ ประชาชนมีความภาคภูมิใจในความเป็นคนไทยมากเพียงใด ท้องถิ่นมีผู้ก่อการร้ายหรือสิ่งรุกรานจากภายนอกประเทศคุกคามหรือไม่ การเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ทำให้ประชาชนเดือดร้อนหรือไม่ เจ้าหน้าที่ที่เข้าไปประจำอยู่ในชุมชนได้ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่เอื้ออำนวยต่อความสงบสุขเรียบร้อยแก่ประชาชนหรือไม่ ฯลฯ เป็นต้น

ลักษณะสภาพทางวัฒนธรรม ประชาชนในท้องถิ่นยังคงยึดมั่นในวัฒนธรรมแบบไทยเดิมหรือมีความนิยมสิ่งเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ การแต่งกายของประชาชนเหมาะสมกับสภาพอาชีพ ความเป็นอยู่และฐานะของครอบครัวหรือไม่ การเลียนแบบหรือเอาอย่างต่างประเทศมีมากเพียงใด แหล่งส่งเสริมให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม เช่น วัด โรงภาพยนตร์ หอสมุด โรงเรียน มีพอเหมาะแก่สภาพของท้องถิ่นหรือไม่ การแสดงออกทางวัฒนธรรม มีความเหมาะสมกับสภาพเหตุการณ์บ้านเมืองหรือไม่ ความเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมเกิดจากคนในท้องถิ่นหรือคนจากต่างถิ่น ประชาชนและข้าราชการมีบทบาทในการส่งเสริม หรือพัฒนาวัฒนธรรมของท้องถิ่นอย่างไรบ้าง ฯลฯ เป็นต้น

ลักษณะสภาพความมั่นคงปลอดภัย ประชาชนมีความมั่นใจในความปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สินมากเพียงใด มีคดีอุกฉกรรจ์ในท้องถิ่นหรือไม่ ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพที่สุจริตถูกต้องตามทำนองคลองธรรมหรือไม่ แหล่งการพนัน แหล่งเสื่อมโทรมมีหรือไม่ ใครเป็นผู้รักษาความปลอดภัยในท้องถิ่น ทางราชการจัดหน่วยรักษาความปลอดภัยไปประจำอยู่ในชุมชนหรือไม่ การเดินทางไปมาหาสู่กันในตอนกลางคืนปลอดภัยหรือไม่ อันตรายต่อชีวิตเกิดจากอะไร การกระทำผิดทางเพศ การข่มขืนมีในท้องถิ่นหรือไม่ ประชาชนได้รับความปลอดภัยในการประกอบอาชีพ การทำไร่ ทำนา ทำสวนในท้องถิ่นของคนมากน้อยเพียงใด การบำรุงทรัพย์ การสงวนหรือยิงทรัพย์มีหรือไม่ ฯลฯ เป็นต้น

ลักษณะสภาพความเป็นธรรมในสังคม ความเป็นธรรมในชุมชนมีหรือไม่ ประชาชนได้รับความเป็นธรรมในการประกอบอาชีพหรือไม่ ผลผลิตที่ได้เป็นของประชาชนหรือมีคนบางกลุ่มตักตวงเอาผลประโยชน์ โดยวิธีการแยบยลต่าง ๆ สิทธิในที่ทำกินได้รับความคุ้มครองหรือไม่ ราษฎรได้รับความสะดวกในการขอ น.ส. ๓ หรือโฉนดที่ดินหรือไม่ มีการยึดที่ดินที่ประชาชนทำมาหากิน ทำประโยชน์มาตั้งแต่ปู่ย่าตาทวดเป็นของสาธารณะหรือไม่ การกระทำผิดกฎของเจ้าหน้าที่เป็นไปตามกฎหมายที่มีความเป็นธรรม และถูกต้องตามประเพณีของท้องถิ่นหรือไม่ การใส่ร้ายป้ายสี กล่าวโทษราษฎรของเจ้าหน้าที่

มีหรือไม่ การปฏิบัติดังกล่าวเจ้าหน้าที่ผู้ใส่ร้ายตั้งข้อหา กล่าวโทษราษฎรโดยไม่เป็นจริง ได้รับโทษตามกฎหมายหรือไม่ เจ้าหน้าที่ใช้อำนาจเบียดเบียนข่มเหงเอารัดเอาเปรียบประชาชนหรือไม่ ราษฎรมีโอกาสเรียกร้องความเป็นธรรมหรือไม่ เจ้าหน้าที่จับคนร้ายที่ทำผิดมาทำโทษได้หรือไม่ ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพในการศึกษา การชุมนุมโดยสงบ และการแสดงความคิดสร้างสรรค์หรือไม่ ผู้รักษากฎหมายปฏิบัติตามกฎหมาย หรือใช้กฎหมายกดขี่คนอื่นเพื่อถือประโยชน์เข้าตนเอง ระเบียบแบบแผนที่ใช้อยู่ในชุมชนถูกต้องตามทำนองคลองธรรมหรือไม่ ชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนได้รับความคุ้มครองหรือไม่ ผู้มีอำนาจในท้องถิ่นปฏิบัติตนตามหลักยุติธรรมหรือไม่ ราษฎรได้รับความเอาใจใส่ดูแล และได้รับความเคารพนับถือหรือไม่ ฯลฯ เป็นต้น

๑.๗ <u>พื้นฐานทางเศรษฐกิจ</u>

<u>แหล่งผลิต</u> ที่ทำกินที่เป็นไร่นามีเพียงพอหรือไม่ สิ่งที่เอื้ออำนวยในการทำมาหากิน เช่น บึง ทราย หินปูน ป่า แม่น้ำ บ่อเกลือ สัตว์เลี้ยง สัตว์ป่า พืช ผัก ผลไม้ ฯลฯ มีอุดมสมบูรณ์เพียงพอแก่จำนวนประชากรในชุมชนหรือไม่ โรงงานอุตสาหกรรม โรงงานทอผ้า โรงงานทำกระเบื้อง โรงโม่หิน เตาเผาถ่าน โรงงานทำน้ำปลา เป็นต้น มีหรือไม่

<u>รายได้</u> รายได้ส่วนใหญ่ของประชากรได้มาจากอะไร เช่น ผลผลิตทางเกษตร การทอผ้า การเผาถ่าน การเลี้ยงวัว การเลี้ยงหมู การเก็บของป่าขาย เงินเดือน การค้าขาย ฯลฯ มีหรือไม่

<u>การคมนาคมขนส่ง</u> การขนส่งสินค้าและพืชไร่ไปสู่ตลาดทำได้สะดวกหรือไม่ มีถนนลูกรัง ถนนลาดยาง หรือถนนคอนกรีตในชุมชน ตลอดจนมีรถยนต์รับจ้าง หรือมีรถประจำทางหรือไม่ ประชาชนไปมาติดต่อกันโดยการเดินหรืออาศัยรถประจำทางหรืออาศัยสัตว์เป็นพาหนะ หรือโดยวิธีใด การติดต่อกับชุมชนใกล้เคียงอาศัยทางน้ำหรือทางบก เป็นสำคัญ ฯลฯ เป็นต้น

<u>ตลาดขายสินค้า</u> ในชุมชนมีตลาดสดสำหรับขายสินค้าหรือไม่ ผลผลิตต่าง ๆ ประชาชนนำไปขายที่ไหน ใครเป็นคนรับซื้อผลผลิตทางเกษตร ใครเป็นพ่อค้าคนกลางรับซื้อ วัว ควาย หมู ไปขายต่อที่อื่น ๆ ประชาชนในท้องถิ่นตั้งร้านค้าขายบ้างหรือไม่ มีร้านขายของในชุมชนกี่ร้าน ขายอะไรบ้าง สินค้าที่ขายไปซื้อมาจากที่ใด หรือผลิตขึ้นเอง คนที่ซื้อสินค้าเป็นคนในท้องถิ่นหรือข้าราชการ หรือเจ้าหน้าที่

ที่มาประจำอยู่ในท้องถิ่นเป็นการชั่วคราว

แหล่งเสริมความรู้ ทางราชการมีหน่วยส่งเสริมการเกษตรตั้งอยู่ในชุมชนหรือไม่ ศูนย์พัฒนาตำบลตั้งอยู่ในท้องถิ่นหรือไม่ โรงเรียนในชุมชนมีการสอนวิชาชีพหรือไม่ ในหมู่บ้านมีห้องสมุดหรือที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านหรือไม่ ในท้องถิ่นมีผู้ชำนาญด้านอาชีพต่าง ๆ หรือไม่ ฯลฯ เป็นต้น

นิสัยของประชาชน ประชาชนในท้องถิ่นมีนิสัยประหยัด ขยันทำงาน รู้ค่าของเวลาหรือไม่ ผู้คนในท้องถิ่นใช้เวลาส่วนใหญ่ประกอบการงานอาชีพอย่างไร พยายามเพิ่มผลผลิต หรือมั่วสุมเล่นการพนัน ดื่มสุรา เที่ยวเตร่ คนส่วนใหญ่ทำงานตลอดปีหรือทำเฉพาะฤดูทำนาเท่านั้น ฯลฯ เป็นต้น

๑.๔ สิ่งที่ส่งเสริมความเปลี่ยนแปลงในชุมชน ความเปลี่ยนแปลงในชุมชนเกิดอยู่ทุกขณะ การเปลี่ยนแปลงตามปรกติเช่น การเกิด การแก่ การเจ็บ การตาย ของสมาชิกในชุมชน ย่อมมีผลต่อสภาพชีวิต จิตใจ และเหตุการณ์ในชุมชนอยู่แล้ว สิ่งอื่น ๆ ที่ส่งเสริมความเปลี่ยนแปลงในชุมชนได้แก่สิ่งต่อไปนี้

สิ่งที่ส่งเสริมความเปลี่ยนแปลงด้านการศึกษา ได้แก่สถาบันชุมชน เช่น โรงเรียน วัด ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน ห้องสมุด ศูนย์ฝึกอาชีพ ศูนย์พัฒนาตำบล ฯลฯ เป็นต้น กิจกรรมของสิ่งดังกล่าวมีอะไรบ้าง

สิ่งที่ส่งเสริมความเปลี่ยนแปลงด้านความมั่นคงปลอดภัย เช่น การยกฐานะท้องถิ่นเป็นตำบล หรือกิ่งอำเภอ หรืออำเภอ การจัดสุขาภิบาล หรือเทศบาล การตั้งหน่วยรักษาความปลอดภัย การอบรมการป้องกันตนเอง การซ้อมการอพยพเมื่อมีศัตรูจากภายนอกรุกราน การสร้างที่หลบภัย การจัดรูปการปกครองหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง การฝึกอาวุธให้ชายฉกรรจ์และหัวหน้าครอบครัวในท้องถิ่น การอบรมอาสากาชาดแก่หญิงสาวหรือสตรีในท้องถิ่น ฯลฯ เป็นต้น

สิ่งที่ส่งเสริมความเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ เช่น โครงการผันเงินสู่ชนบท โครงการส่งเสริมอาชีพในฤดูแล้ง โครงการเพิ่มผลผลิตทางเกษตร การปลูกมะขามหวาน การเลี้ยงปลา การเลี้ยงหมู การทำนาสองครั้ง การสร้างถนนลาดยางเข้าสู่ชุมชน การสร้างศูนย์การค้า คลังเก็บสินค้า การตั้งสหกรณ์ และการรวมกลุ่มชาวนาเพื่อการผลิต และการจำหน่ายผลิตผล การอบรมอาชีพใหม่ ๆ ฯลฯ เป็นต้น

๑.๔ <u>แนวโน้มด้านต่าง ๆ</u> แนวโน้มเป็นสิ่งที่มีความสำคัญยิ่ง แนวโน้มบางอย่างเป็นสิ่งที่งามควรส่งเสริม แนวโน้มบางอย่างอาจจะนำไปสู่ความพินาศ หรือหายนะ จำเป็นต้องหยุดยั้งและเปลี่ยนทิศทางโดยฉับพลัน แนวโน้มที่เกี่ยวกับการพัฒนาชนบทที่ควรพิจารณา ได้แก่สิ่งต่อไปนี้

๑.๔.๑ แนวโน้มทางการศึกษา

๑.๔.๒ แนวโน้มทางเศรษฐกิจ

๑.๔.๓ แนวโน้มทางการปกครอง

๑.๔.๔ แนวโน้มทางวัฒนธรรม

๑.๔.๕ แนวโน้มทางความมั่นคงปลอดภัย

๑.๔.๖ แนวโน้มทางความเป็นธรรมในสังคม

๑.๔.๗ แนวโน้มทางสุขภาพอนามัย

๑.๔.๘ แนวโน้มทางการเมือง

๑.๔.๙ แนวโน้มทางสภาพแวดล้อมของชุมชน

๑.๔.๑๐ แนวโน้มทางความสัมพันธ์กับต่างประเทศ ถ้าชุมชนอยู่ติดชายแดน

ปัญหาที่จำเป็นต้องทราบในการพัฒนาชุมชนชนบท ซึ่งแบ่งพิจารณาตามลักษณะหรือบทบาทขององค์ประกอบของสังคม ๕ ประการดังกล่าวมาแล้ว เป็นหน่วยรวมของความรู้ ความเข้าใจที่ผู้วิจัยเห็นว่ามีความสำคัญยิ่ง และจำเป็นต้องสืบเสาะรวบรวมค้นคว้าวิจัยให้ได้ ถ้าต้องการจะดำเนินโครงการวิจัยเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองให้ประสบผลสำเร็จเต็มที่ ทั้งนี้เพราะปัญหาของชุมชนเป็นสิ่งที่เกาะเกี่ยวผูกพันกันหลายสิ่งหลายอย่าง ไม่ว่าจะมองในวงกว้างหรือทางลึก หรือพิจารณาส่วนใหญ่หรือส่วนย่อย แต่ละเรื่องจะซับซ้อนเกี่ยวข้องกับสิ่งอื่น ๆ มากมาย ถ้าจะให้เข้าใจลึกซึ้งต้องใช้เวลาศึกษาเป็นเวลานาน ข้อนี้เป็นสิ่งหนึ่งที่ผู้วิจัยมีความเห็นว่าจำเป็นต้องใช้คนที่เกิดในชุมชนนั้นซึ่งติดต่อ ผูกพัน ใกล้ชิดกับชุมชนนั้นมานาน เป็นผู้ดำเนินโครงการวิจัยเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง อย่างไรก็ดีการแก้ปัญหาของชุมชนชนบท ไม่จำเป็นต้องแก้ทันทีพร้อมกันทุกอย่าง เพราะไม่มีทางทำได้ การแก้ปัญหาต้องทำทีละน้อยก่อน เหมือนการเล่นหมากฮอสหรือหมากรุก ตารางหมากฮอสหรือหมากรุก เปรียบเหมือนชุมชนชนบท กฎเกณฑ์การเล่นเปรียบเหมือนระเบียบขนบธรรมเนียม ประเพณี กฎหมายของท้องถิ่นและบ้านเมือง ผู้เล่นฝ่ายหนึ่ง

เปรียบเหมือนปัญหาที่จำเป็นต้องทราบในการพัฒนาชุมชนชนบทดังกล่าวมาแล้ว ผู้เล่นอีกฝ่ายหนึ่งเปรียบเหมือนผู้ที่จะไปช่วยพัฒนาชนบท หรือผู้วิจัยในโครงการวิจัยเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง การเล่นหมากฮอตหรือหมากรุกจะใช้เวลานานเท่าใด มีขั้นเชิงการเล่นอย่างไร และฝ่ายใดจะชนะก็ย่อมขึ้นอยู่กับความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถและการฝึกฝนของผู้เล่น การพัฒนาชนบทเป็นเรื่องละเอียดอ่อน ลึกซึ้งและซับซ้อนกว่าการเล่นหมากฮอตหรือหมากรุก เพราะปัญหาส่วนมากมีกำลังแรงหลายอย่างเป็นอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สิน การแก้ปัญหาต้องใช้กำลัง อาจจะเป็นกำลังทรัพย์ กำลังกาย กำลังใจ กำลังความคิด ตลอดจนอาศัยกำลังอาวุธจากเจ้าหน้าที่ส่วนราชการให้ความคุ้มครองป้องกันในบางกรณี

ความรู้ที่ถูกต้องครบถ้วนเกี่ยวกับชุมชนชนบทเป็นสิ่งจำเป็นอันดับแรกที่ต้องเสาะแสวงหา สิ่งที่สำคัญอันดับต่อไปคือคุณภาพของผู้วิจัยซึ่งต้องสามารถพัฒนาตนเอง และสอนการพัฒนาตนเองให้แก่คนอื่นได้ สิ่งสำคัญอันดับสามคือ วิธีการหรือยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมการพัฒนาชุมชนของประชาชน การพัฒนาที่ได้ผลต้องให้ประชาชนพัฒนาตนเอง และชุมชนของตน ไม่ใช่รอรับความช่วยเหลือจากคนอื่นหรือหน่วยราชการเท่านั้น

๒. <u>การสร้างคุณภาพของผู้วิจัย</u>

เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๘ ขณะผู้วิจัยเรียนอยู่ชั้นปีที่ ๑ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา (ป.กศ. ต้น) ที่วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา (โรงเรียนฝึกหัดครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยาในขณะนั้น) ผู้วิจัยเริ่มมองเห็นความจำเป็นของการพัฒนาตนเอง เพื่อปรับตนให้เข้ากับสภาพชีวิตของนักเรียนฝึกหัดครูชั้นหนึ่งของประเทศ แต่ก็ไม่ทราบว่าจะทำอย่างไร บังเอิญผู้วิจัยได้พบหนังสือเก่าและสกปรกจนมีกลิ่นเหม็น แต่มีชื่อน่าสนใจเล่มหนึ่ง คือหนังสือ "มหาบุรุษ" ผู้แต่ง คือ หลวงวิจิตรวาทการ และมีชื่อเขียนที่หุ้มหนังสือว่า "ประเสริฐ สุดบรรทัด" หนังสือเล่มนี้อยู่ในห้องสมุดที่อนุญาตให้นักเรียนยืมได้ ผู้วิจัยจึงยืมไปอ่านโดยยอมทนกลิ่นเหม็น จนอ่านจบเล่มประมาณ ๒๐ เที่ยว และเอาหนังสือสอดไว้ใต้หมอนเมื่อนอนหลับที่เตียงนอน ณ ตึกวิเศษศุภวัตร หนังสือเล่มนี้มีคุณค่ายิ่ง ต่อมาผู้วิจัยได้มาซื้อหนังสือเล่มนี้ (ฉบับพิมพ์ใหม่) ไว้เป็นสมบัติของตนเอง เพื่อเป็นคู่มือในการพัฒนาตนเองติดต่อกันมาอีกหลายปี

ประมาณต้นเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๙๙ อาจารย์ไพรัช วนาพรรณ ซึ่งสอนวิชาคณิตศาสตร์ ได้เล่าวิธีการพัฒนาตนเองอย่างหนึ่งให้นักเรียนในชั้นฟัง คือการเขียนบันทึกประจำวัน ท่านบอกว่าใครอยากเป็นคนสำคัญให้เขียนบันทึกประจำวัน เมื่อครบเจ็ดวันให้อ่านทวนดูพบข้อบกพร่องอะไรให้แก้ไข ผู้วิจัยสนใจวิธีการนี้มาก แต่ก็รีรออยู่ราว ๑๐ วัน จึงได้ลงมือเขียนบันทึกประจำวัน เมื่อ ๑๐ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๙๙ และเขียนติดต่อกันมาทุกวัน ถึงปัจจุบันนี้ ได้เขียนบันทึกประจำวันไว้รวม ๑๕,๐๓๗ หน้า (๑๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๒๒) การฝึกเขียนบันทึกประจำวันนี้เป็นส่วนสำคัญที่พัฒนาชีวิตของผู้วิจัยทุก ๆ ด้าน และทำให้สามารถแต่งหนังสือได้

วันที่ ๑๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๐๑ ผู้วิจัยเริ่มโครงการฝึกแต่งโคลงสี่สุภาพวันละ ๑ บท เพื่อจะได้แต่งโคลงสี่สุภาพสรรเสริญบ้านเกิดของตนเองเมื่อผู้วิจัยอายุได้ ๖๐ ปี ทั้งนี้เพราะตำราวรรณคดีไทยทุกเล่มที่เรียนมาไม่เคยมีกวีที่เกิดในจังหวัดเลยแต่งเลย ผู้วิจัยจึงอยากลองดูว่าถ้าทดลองแต่งโคลงสี่สุภาพวันละ ๑ บท ติดต่อกันไปทุกวัน ประมาณ ๔๐ ปี คุณภาพของโคลงสี่สุภาพที่แต่งตอนสุดท้ายจะเป็นอย่างไร ? จะมีคุณค่าเป็นวรรณกรรมได้ไหม ? เมื่อคิดดังนั้นแล้วผู้วิจัยก็เริ่มแต่งโคลงสี่สุภาพ โดยลงเลขที่บทโคลงไว้ทุกครั้ง และแต่งอย่างน้อยวันละ ๑ บท วันใดที่เจ็บป่วยหรือลืมแต่ง เพราะมีธุระยุ่งมาก ก็รีบแต่งชดเชยในวันต่อมา ตั้งแต่วันที่ ๑๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๑๘ เริ่มกำหนดจำนวนโคลงสี่สุภาพที่แต่งในแต่ละวันใหม่ คือแต่งอย่างน้อยวันละสองบท และได้ปฏิบัติติดต่อกันมาจนปัจจุบัน ถึงวันนี้ (๑๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๒๒ ได้แต่งโคลงสี่สุภาพไว้แล้ว รวม ๑๒,๖๐๑ บท)

วันที่ ๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๐๓ ผู้วิจัยเริ่มลงมือเรียบเรียงหนังสือ "คู่มือพัฒนาเพื่อความรุ่งโรจน์และส่งเสริมความก้าวหน้านักเรียน" เพื่อเป็นแผนที่ชีวิตของตนเองและเรียบเรียงเสร็จในเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๐๓ ระหว่างที่ผู้วิจัยอายุ ๒๑ – ๒๒ ปี ขณะกำลังเรียนอยู่ชั้นปีที่ ๓ – ๔ หลักสูตร กศ.บ. ที่วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตรในปัจจุบัน) หนังสือเล่มนี้ พิมพ์เป็นเล่มครั้งแรกเมื่อเดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๐๘ และพิมพ์เป็นครั้งที่ ๒ เพื่อใช้เป็นคู่มือในการสอนและอบรมการพัฒนาตนเองแก่นิสิตปริญญาโทและปริญญาเอก เมื่อ กันยายน พ.ศ. ๒๕๒๑

วันที่ ๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๖ เมื่อผู้วิจัยอายุประมาณ ๒๔ ปี ผู้วิจัยได้วางโครงการมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการ เพื่อทดลองดูว่าความคิดอันดีงาม ยิ่งใหญ่จะมีผลดีอะไรแก่บ้านเกิดอันทุรกันดารของผู้คิดบ้างในเวลา ๒๔ ปี (พ.ศ. ๒๕๐๖ – ๒๕๓๐) และความคิดนี้จะเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของผู้คิดอย่างไรบ้าง คือผู้คิดจะได้รับความลำบากยากแค้น พบอุปสรรค พบมิตร พบศัตรูผู้อิจฉาเบียดเบียน ได้รับความชมชื่นคับแค้น หรือได้รับความพึงพอใจ ความสุข ความสำเร็จ มีเกียรติยศชื่อเสียงอะไรหรือไม่ ถ้าผู้คิดจดจ่อเอาใจใส่ ทำงานเกี่ยวกับโครงการมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการ ณ บริเวณน้ำตกแพร่ ตำบลนาแห้ว ติดต่อกันอยู่ ๒๔ ปี (ดูบทที่ ๑) อย่างไรก็ดีผู้วิจัยก็มีความเชื่อมั่นว่า ถ้าผู้วิจัยจดจ่อคิด ทำงานหาความรู้เกี่ยวกับเรื่องนี้ตลอดเวลา อย่างน้อยที่สุดในเวลา ๒๔ ปี ก็จะทำให้ผู้วิจัยมีความรู้เรื่อง "โครงการมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการ" เชี่ยวชาญกว่าคนอื่น ๆ ที่ไม่คิดไม่ทำ ไม่สนใจและไม่เอาใจใส่เรื่องนี้ ผู้วิจัยถือว่าการดำเนินโครงการมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการ คือการพัฒนาตนเองที่สำคัญที่สุด ในการฝึกความรับผิดชอบ ความเสียสละ การแก้ปัญหา การสร้างความร่วมมือ ความคิดริเริ่ม ความเพียร ความกล้าหาญ ความสุขุมรอบคอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง การทำงานโดยไม่หวังค่าจ้างรางวัลตอบแทน ความเด็ดเดี่ยวแน่วแน่ของจุดมุ่งหมาย และเป็นการทดสอบอำนาจของคุณธรรมว่าจะสามารถเอาชนะอธรรมได้หรือไม่ด้วย

วันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๐๗ เริ่มเรียนวิชาสร้างความสำเร็จรุ่งโรจน์ (The Science of Personal Achievement) ซึ่ง นะโปเลียน ฮิลล์ อะเคดเดมี เมืองโคลัมเบีย รัฐเซาธ์คาโรไลนา ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นผู้จัดสอนทางไปรษณีย์ เรียนจบเมื่อ ๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๐๗ และได้รับประกาศนียบัตรวิชาสร้างความสำเร็จรุ่งโรจน์ เมื่อ ๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๐๗

วันที่ ๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๐๗ เริ่มสอนวิชาสร้างความสำเร็จรุ่งโรจน์ หรือวิชาการพัฒนาตนเอง แก่นักเรียนเป็นคนแรกในประเทศไทย ที่โรงเรียนสายน้ำผึ้ง สุขุมวิท ๒๒ เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร ๑๑ สอนระหว่างเวลา ๑๒.๒๕ – ๑๓.๕๐ น. ในวัน จันทร์ พุธ ศุกร์ สอนอยู่จนถึงวันที่ ๓๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๑๒ รวมสอน ๒๖๐ ครั้ง มีนักเรียนเข้าฟังราว ๕๐๐ คน เรียนจบ ๕๑ คน

พ.ศ. ๒๕๑๗ – ๒๕๑๘ ทดลองสอนวิชาสร้างความสำเร็จรุ่งโรจน์ให้ อาจารย์สมพงษ์ องอาจยุทธ เป็นการส่วนตัวที่หอพัก เซ็นเทนเนียล ฮอลล์ มหาวิทยาลัยแห่งมินนิโซต้า ประเทศสหรัฐอเมริกา

ระหว่าง วันที่ ๑๐ มิถุนายน ถึง ๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๒๐ อบรมวิชาการพัฒนาตนเองให้แก่ผู้เข้ารับการอบรมครูแนะแนว ระดับวุฒิบัตร พ.ศ. ๒๕๒๐ ที่ สสวท กรุงเทพมหานคร จำนวนผู้เข้ารับการอบรมมี ๕๒ คน

ระหว่าง วันที่ ๑๒ มิถุนายน ถึง ๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๒๑ สอนวิชาการพัฒนาตนเองแก่นิสิตปริญญาเอกสาขาวิจัยและพัฒนาหลักสูตร รุ่นที่ ๓ จำนวน ๕ คน ที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ในวิชาจิต ๗๔๑ สัมมนาการศึกษากับการพัฒนาบุคลิกภาพ

ประสบการณ์อื่น ๆ เกี่ยวกับการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม ได้แก่ เคยอยู่ ณ บ้านเกิดของตนเอง ที่ตำบลนาแห้ว ราว ๑๐ ปี อยู่อำเภอด่านซ้าย ๑ เดือน อยู่ตัวจังหวัดเลย ๕ ปีเศษ อยู่ชลบุรี ๒ ปี อยู่กรุงเทพมหานครแล้ว ๑๘ ปี อยู่ประเทศสหรัฐอเมริกาเพื่อเรียนปริญญาโทและปริญญาเอก ๕ ปีเศษ สิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ได้แก่ เคยเป็นศิษย์วัด ๗ ปี สอนที่โรงเรียนสตรี ระดับมัธยมศึกษา (โรงเรียนสายน้ำผึ้ง) ๗ ปี อยู่หอพักในโรงเรียนฝึกหัดครูและมหาวิทยาลัย ๗ ปี ประสบการณ์ทางการเรียน สอบมัธยมปีที่ ๖ ได้ที่ ๑ ได้ ๙๑.๕๐ % สอบชิงทุนคุรุสภา เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๔ ได้ที่ ๑ ได้รับทุนเล่าเรียนจากชั้น ม. ๑ จนจบปริญญาเอก

ปัจจุบันผู้วิจัยจึงมีความเชื่อมั่นว่าผู้วิจัยได้มีประสบการณ์ในการพัฒนาตนเองมาดีพอควรแล้ว มีความรู้ ความสามารถพอที่จะดำเนินโครงการวิจัยเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองได้ ถึงแม้จะมีอุปสรรคมากมายก็คงจะสามารถแก้ไขให้ลุล่วงไปได้อย่างเรียบร้อย

๓. <u>ยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมการพัฒนาตนเอง</u>

ในการส่งเสริมการพัฒนาชุมชนของประชาชนจำเป็นต้องมีวิธีการ หรือยุทธศาสตร์อันเหมาะสมและดีงาม ผู้วิจัยเชื่อว่าวิธีการพัฒนาตนเอง ตามที่เขียนไว้ในหนังสือ "<u>คู่มือพัฒนาเพื่อความรุ่งโรจน์</u>

และส่งเสริมความก้าวหน้านักเรียน" และหนังสือ "ยุทธศาสตร์การสอนวิชาการพัฒนาตนเองจากระดับอนุบาลศึกษาถึงปริญญาเอก" (ยังเป็นต้นฉบับอยู่) เป็นวิธีการที่ถูกต้อง เหมาะสมและดีงามเท่าที่ผู้วิจัยได้นำไปทดลองปฏิบัติ และทดลองสอนมาด้วยตนเองเป็นเวลานานและได้ผลดีเป็นที่น่าพอใจมาแล้ว ผู้วิจัยจึงประสงค์จะยึดแนวทางดังกล่าวเป็นหลักปฏิบัติในการส่งเสริมการพัฒนาตนเอง เพื่อพัฒนาชุมชนของประชาชนในโครงการวิจัยเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง วิธีการพัฒนาตนเองโดยย่อมีดังต่อไปนี้

โครงการพัฒนาตนเอง

ความหมาย

การพัฒนาตนเอง หมายถึง การพัฒนาปลูกสร้างคุณสมบัติ คุณธรรม นิสัย เจตคติ ความสามารถ ความชำนาญ ความคิด ความรู้ ความเชาใจให้เกิดขึ้นในตนเอง เพื่อช่วยให้ตนเองเป็นบุคคลที่มีความสุข ความเจริญ ความสมบูรณ์และเป็นประโยชน์แก่ตนเอง สังคม ประเทศชาติ และหน่วยงานอย่างสอดคล้องเหมาะสมกับความถนัด ความสนใจ ศักยภาพ และความสามารถของตนเอง

หลักการและเหตุผล

หลักการ

๑. การพัฒนาตนเองควรจัดเป็น ขบวนการระยะยาวติดต่อกัน

๒. การพัฒนาตนเองควรเกิดขึ้นและริเริ่มขึ้น ในตัวบุคคลเอง สิ่งแวดล้องภายนอก ควรเป็นเพียงอุปกรณ์ประกอบ ส่งเสริมการพัฒนาต่นเองเท่านั้น

๓. การพัฒนาตนเองควรยึดความต้องการ และจุดมุ่งหมายแห่งชีวิตของบุคคลเป็นแกนกลางการพัฒนานั้นจึงจะมีประสิทธิภาพและก่อเกิดผลประโยชน์คุ้มค่าเวลา แรงงาน ทรัพยากร และความพยายามที่ใช้ไปในการพัฒนาตนเอง

เหตุผล

๑. การพัฒนาตนเองเป็นงานยากและสลับซับซ้อน

๒. มนุษย์ชอบอิสรภาพ ไม่ชอบการบังคับ และการควบคุม

๓. มนุษย์เป็นผู้มีจุดมุ่งหมาย และความต้องการอันเป็นแรงกระตุ้นให้เกิดการกระทำต่าง ๆ

<u>สูตรการพัฒนาตนเอง</u>

การพัฒนาตนเองที่มีประสิทธิภาพต้องยึดสูตรต่อไปนี้

๑. ศึกษาประวัติบุคคลสำคัญ
๒. เข้าใจชีวิตและการต่อสู้
๓. ปลูกคุณสมบัติบุคคลสำคัญ
๔. ปลุกใจตนเอง
๕. ส่งเสริมตนเอง

<u>ศึกษาประวัติบุคคลสำคัญ</u> บุคคลสำคัญคือคนดีที่ได้สร้างความดีงามต่าง ๆ ไว้ประดับโลก เป็นบุคคลที่มีส่วนราชรี เชิดชูวงศ์สกุลและชาติบ้านเมืองให้สูงเด่น ถ้าหากชาติใดขาดบุคคลประเภทนี้ ชาตินั้นจะต้องขาดสิ่งสำคัญไป ความเจริญหรือความก้าวหน้าทั้งหลายที่เราเห็นอยู่นั้น ก็คือผลงานแห่งหยาดเหงื่อ สายเลือด วิญญาณหรือการต่อสู้อย่างทรหด อดทน ของบุคคลสำคัญนั่นเอง

ทำไมเราจึงต้องศึกษาประวัติบุคคลสำคัญ ข้อนี้เป็นสิ่งที่เราต้องทำความเข้าใจให้ดี เราศึกษาประวัติบุคคลสำคัญ เพื่อดูแบบอย่างที่ดีงาม แนวทางการสร้างความดีและการทำงาน แล้วจดจำไว้เป็นแบบอย่างสำหรับปฏิบัติงานของเราเอง นอกจากนั้นประวัติของบุคคลสำคัญยังเป็นเครื่องกระตุ้นใจ ปลุกใจอย่างดียิ่งอย่างหนึ่งในการชี้ทางอุดมคติ และการดำเนินชีวิตของเรา ทำให้เรามีความใฝ่สูงในทางดี มีความบากบั่นในการงาน มีความตั้งใจจริงที่จะเอาชนะอุปสรรคข้อขัดข้องแห่งชีวิต มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความคิดริเริ่ม มีความคิดสร้างสรรค์ เป็นต้น คุณสมบัติเหล่านี้เองที่จะสร้างตัวเราให้มีค่าและส่งเสริมตัวเราให้เป็นคนมีประโยชน์แก่ชุมชน ชาติบ้านเมืองอย่างมากมาย

ด้วยเหตุนี้การศึกษาประวัติบุคคลสำคัญจึงมีความจำเป็นแก่ผู้ต้องการพัฒนาตนเอง และสร้างงานและสร้างความดีให้บังเกิดผล เราจึงควรอ่านประวัติบุคคลสำคัญและผู้มีชื่อเสียงที่ได้ทำความดีมามาก ๆ บ่อย ๆ

<u>เข้าใจชีวิตและการต่อสู้</u> เราเตรียมตัวของเราสำหรับต่อสู้ในสงครามแห่งชีวิต (ซึ่งโดยธรรมชาติเราได้เริ่มต่อสู้มาแล้วตั้งแต่เราปฏิสนธิขึ้นในครรภ์ของมารดาและเราจะต้องต่อสู้เรื่อยไปจนกระทั่งตาย แต่บางคนไม่รู้ความจริงเพราะคิดว่าตนเองไม่ต้องทำอะไร นอนอยู่เฉย ๆ ก็มีกิน มีใช้ มีความสุขสนุกสบาย ไม่จำเป็นต้องไปขวนขวายให้เหนื่อยยาก) เราจำเป็นต้องรู้ ต้องเข้าใจองค์ประกอบต่าง ๆ ของชีวิต เพื่อจะได้แลเห็นลู่ทางเอาชนะไว้ก่อน สิ่งใดเหมาะสมเราก็เลือกปฏิบัติได้ถูก สิ่งใดดีเราก็จะได้รีบทำ ไม่ต้องมัวลังเลชักช้า หรือพลาดโอกาสงาม ๆ ไปเฉย ๆ

องค์ประกอบแห่งชีวิตที่เราจะต้องรู้ และพยายามนำมาส่งเสริมเชิดชูตัวเรา นำมาช่วยเราให้ทำงานสร้างความดีได้สำเร็จได้แก่

๑. สิ่งแวดล้อมและครอบครัว
   - ๑.๑ บ้าน
   - ๑.๒ มารดา
   - ๑.๓ บิดา
   - ๑.๔ พี่ชาย น้องชาย พี่สาว น้องสาว
   - ๑.๕ ญาติ

๒. ลีลาแห่งชีวิต
   - ๒.๑ การเกิดและที่เกิด
   - ๒.๒ วัยเด็ก
   - ๒.๓ การศึกษา
   - ๒.๔ เพื่อนและผู้ช่วยเหลือ
   - ๒.๕ วัยหนุ่มสาว
   - ๒.๖ ความรัก
   - ๒.๗ การแต่งงาน
   - ๒.๘ วัยผู้ใหญ่
   - ๒.๙ การเดินทาง

๒.๑๐ ความยากลำบาก

๒.๑๑ ความยากจนและความมั่งคั่ง

๒.๑๒ ความล้มเหลวและความสำเร็จ

๒.๑๓ ความสงบเสงี่ยมและความมีชื่อเสียง

๒.๑๔ วัยชรา

๒.๑๕ การตาย

๓. งานและเกียรติ

๓.๑ งาน

๓.๒ ชนิดของงาน

๓.๓ ประโยชน์ของงาน

๓.๔ เกียรติของงาน

ปลูกคุณสมบัติบุคคลสำคัญ คนที่เป็นบุคคลสำคัญย่อมมีคุณสมบัติต่าง ๆ คุณสมบัติที่ดีงามและกล้าแข็งเหล่านั้นเองที่ส่งเสริมให้เขาเป็นบุคคลสำคัญเป็นผู้ที่ทำงานได้สำเร็จ และสร้างความดีงามต่าง ๆ เหลือไว้

คุณสมบัติไม่ใช่สิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิด อาจจะมีบางอย่างที่ติดตัวมาแต่กำเนิดจริง เช่น ความเฉลียวฉลาดสติปัญญา แต่ก็มีคุณสมบัติที่สำคัญ ๆ อีกเป็นอันมากที่เราสามารถจะพัฒนาปลูกสร้างขึ้นในตนเองได้โดยใช้ความพยายามเพียงเล็กน้อย เมื่อเราต้องการทำงานให้สำเร็จ ต้องการทำตนให้เป็นประโยชน์ยิ่งใหญ่ ต้องการความเจริญรุ่งโรจน์ในชีวิตและต้องการเชิดชู บำรุงรักษา พัฒนาบ้านเกิดเมืองนอนมาตุภูมิของเรา เราจำเป็นต้องพัฒนา ปลูกสร้าง ส่งเสริม คุณสมบัติที่ดีให้เกิดขึ้นในตัวเรา เพื่อเป็นทุนเป็นกำลัง เป็นทรัพยากรของเราต่อไป

คุณสมบัติที่สำคัญ ที่เป็นคุณแก่เราและสามารถปลูกสร้างได้คือ

๑. ความมีจุดมุ่งหมายแห่งชีวิตที่แน่นอน

๒. ความรักการศึกษาและฝึกฝนตนเอง

๓. ความอดทนไม่ยอมแพ้อุปสรรค

๔. ความพากเพียรไม่เห็นแก่เหน็ดเหนื่อย

๕. ความรักงาน

๖. ความใฝ่ฝันในทางที่ถูก

๗. ความรู้จักตัดสินใจเด็ดขาด

๘. ความละเอียดถี่ถ้วน

๙. ความกล้าหาญ

๑๐. ความรวดเร็วทันการ

๑๑. ความเมตตากรุณา

๑๒. ความสงบเสงี่ยม

๑๓. ความมีสมาธิในการทำงาน

๑๔. ความเชื่อมั่นในตนเอง

๑๕. ความมีศรัทธาในศาสนา

๑๖. ความรักหน้าที่

๑๗. ความกระตือรือร้น

๑๘. ความประหยัด

๑๙. ความมีหลักการ

๒๐. ความซื่อสัตย์

๒๑. ความรักในการใช้ความคิด

๒๒. ความมีการตรวจสอบตนเอง

<u>ปลุกใจตนเอง</u> การปลุกใจเป็นเรื่องสำคัญเหมือนกัน บางคราวเรารู้สึกท้อแท้ไม่อยากคิดไม่อยากทำอะไร บางครั้งหากทำงานล้มเหลวก็หมดแรงกายแรงใจที่จะสู้ต่อไป บางคราวก็คิดท้อแท้เพราะไม่มีอะไรเหมือนคนอื่น ไม่เทียบเท่าคนอื่น มีความรู้และทรัพย์น้อยกว่าคนอื่นและจะกลายเป็นคนงอมืองอเท้าและยอมแพ้เอาเสียง่าย ๆ ด้วยเหตุนี้เราจึงจำเป็นต้องรู้จักปลุกใจตนเองให้มีความเข้มแข็ง มีความกล้าหาญให้ต้องการที่จะก้าวหน้าอยู่เสมอ ให้พุ่งเข้าสู่อุปสรรคอย่างองอาจ เมื่อเรามีความแข็งแกร่ง มีกำลังใจ

ดีแล้ว การงานก็ดูเป็นของง่าย อุปสรรคยิ่งใหญ่ก็ดูเป็นของเล็กน้อย ดังนั้นการปลุกใจตนเองจึงมีความสำคัญยิ่ง ทุกคนต้องหาวิธีปลุกใจตนเอง สร้างกำลังความแข็งแกร่งให้แก่จิตใจของตนเอง เพื่อที่เราจะได้ต่อสู้สงครามแห่งชีวิตได้อย่างทรหด และประสบชัยชนะ บรรลุเป้าหมายอันดีงามที่เราตั้งไว้โดยเร็ว

<u>ส่งเสริมตนเอง</u> การส่งเสริมตนเองเป็นเรื่องใหญ่และสำคัญที่สุดสำหรับทุก ๆ คน การส่งเสริมตนเองเป็นลักษณะอันสำคัญของผู้ที่จะนำคนอื่น เป็นที่พึ่งของคนอื่นและตนเองได้ คนจะเป็นคนมีประโยชน์และทำงานได้ดีจะต้องรู้จักส่งเสริมตนเอง คนจะก้าวไปข้างหน้าและประสบความสำเร็จได้จะต้องรู้จักส่งเสริมตนเอง นั่นคือคนดีต้องส่งเสริมตนเอง

การส่งเสริมตนเองจำเป็นต้องรู้จักตนเองอย่างดี และรู้ว่ากำลังกาย กำลังใจ และกำลังความคิดมีความสำคัญต่อตน แล้วพยายามสร้างเสริมกำลังทั้งสามนี้ให้มีความเข้มแข็ง มีอำนาจชี้นในตนเอง คือสร้างกำลังกายให้ดี สร้างกำลังใจให้แข็งแกร่ง และสร้างกำลังความคิดของตนให้ล้ำเลิศในขณะเดียวกันก็ต้องรู้จักวางแผนการสร้างชีวิตและอนาคตเพื่อสร้างความสำเร็จอันน่าภาคภูมิแก่ตนเอง โดยปฏิบัติสิ่งต่อไปนี้

๑. ตั้งจุดมุ่งหมายแห่งชีวิตให้แน่นอนโดยอาศัยพิจารณาลักษณะนิสัย ความสามารถ ความสนใจ ความพอใจ และความรักของตนประกอบ

๒. ตั้งใจแน่วแน่ที่จะพากเพียรอย่างยิ่งเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายนั้น

๓. สำรวจตนเองอย่างถี่ถ้วนเพื่อทราบจุดอ่อนและจุดเด่นของตน

๔. แก้ไขข้อบกพร่องของตัวเองและพัฒนา ปลูกสร้าง ส่งเสริมลักษณะเด่นและดีงามของตนให้กล้าแข็งยิ่งขึ้น

๕. ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับคุณสมบัติที่จะช่วยให้คนบรรลุความสำเร็จ แล้วพัฒนาปลูกสร้างคุณสมบัติเหล่านั้นให้เกิดขึ้นในตนเองเพิ่มเติม เช่น

๕.๑ คุณสมบัติพื้นฐานที่ส่งเสริมความรุ่งโรจน์ ๖ ประการ

๕.๒ สูตรการพัฒนาตนเอง ๕ ข้อ

๕.๓ หลักการแห่งความสำเร็จรุ่งโรจน์ ๑๗ ข้อ ของนะโปเลียน ฮิลล์

๖. ศึกษาวิชาต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับบรรลุจุดมุ่งหมาย หรือความสำเร็จในอาชีพที่ตนมุ่งหวังนั้น

๗. ศึกษาความรู้ทั่ว ๆ ไปไว้ เพื่อส่งเสริมบุคลิกภาพและสมรรถภาพของตนให้ดียิ่งขึ้น

๘. แสวงหามิตรหรือบุคคลที่มีความสามารถเยี่ยม ๆ มาเป็นกำลังช่วยเหลือตน

๙. ทำงานที่ตนมุ่งหมายไว้ให้สำเร็จอย่างดีที่สุด อุทิศทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายที่ตนตั้งไว้

๑๐. บำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่น บ้านเกิดมาตุภูมิ และประเทศชาติ สร้างคุณงามความดีและชื่อเสียงในทางที่โลกยกย่องสรรเสริญ

ผู้มีโอกาสชนะหรือมีโอกาสประสบความสำเร็จมากที่สุด คือผู้ที่ได้เตรียมตัว เตรียมการมาอย่างดีที่สุด เราจึงควร ถามตนเองเสมอว่า เราได้เตรียมตัวไว้อย่างดี ได้พัฒนาตนเองพรักพร้อมแล้วหรือยัง ?

<u>หลักการสอน</u>

เน้นตัวอย่างของจริง การปฏิบัติจริง และการมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนของนักเรียนตลอดขบวนการพัฒนาตนเอง นักเรียนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่สุดในการพัฒนาตนเอง ผู้สอนมีหน้าที่จัดสิ่งแวดล้อม สร้างแนวทางและส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียน ตลอดจนเป็นแบบอย่างในการพัฒนาตนเองที่ดีแก่นักเรียนด้วย

<u>ขบวนการเรียนการสอน</u> ประกอบด้วยการปฏิบัติสิ่งต่อไปนี้

๑. การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีความไว้วางใจและความนับถือนิยม ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน

๒. การดูตัวอย่างผลงานหรือรูปภาพของบุคคลสำคัญ

๓. การฟัง การอ่าน การเล่า ประวัติชีวิต ความสำเร็จ ผลงาน อุปสรรค วิธีการพัฒนาตนเองของบุคคลสำคัญและผู้ควรแก่การยกย่องสรรเสริญ กิจกรรมนี้ผู้สอนผู้เรียน ช่วยกันและร่วมมือกันปฏิบัติ

๔. การถาม – ตอบ การสนทนา ปรึกษากันระหว่างผู้สอนและผู้เรียนเกี่ยวกับการพัฒนาตนเองด้านต่าง ๆ

๕. นักเรียนฟัง อ่าน จำ และปฏิบัติตามสูตรการพัฒนาตนเองทั้งห้าข้อ โดยถือเป็นกิจวัตรประจำวันและเป็นส่วนหนึ่งของการดำรงชีวิตและการสร้างความสำเร็จรุ่งโรจน์แก่ตนเองและสังคม

๖. นักเรียนฟัง อ่าน ศึกษา จำ และปฏิบัติตามหลักการแห่งความสำเร็จรุ่งโรจน์จนเป็นนิสัย เพื่อให้ชีวิตของตนมีความสุข ความเจริญ และสมบูรณ์

๗. นักเรียน ฟัง อ่าน จำ และปลูกสร้างคุณสมบัติ พื้นฐานที่ส่งเสริมความรุ่งโรจน์ ๖ ประการ จนเป็นนิสัย คือ

๗.๑ มีความสามัคคีกัน

๗.๒ ขยันขันแข็งในการงาน

๗.๓ ศึกษาหาความรู้ใส่ตนอยู่เป็นนิจ

๗.๔ ใฝ่ก้าวหน้าหาความเจริญใส่ตน

๗.๕ คิดพึ่งตนเอง เชิดชูตนเองด้วยความดี

๗.๖ รักเกียรติเสมอชีวิต

การฟัง อ่าน จำ และปฏิบัติในข้อ ๕, ๖, ๗ ให้ใช้วิธีการพัฒนา ปลูกสร้างนิสัยเป็นแนวปฏิบัติ

๘. นักเรียนทราบจากการฟัง การอ่าน การสังเกต และการฝึกหัดตนเองว่าบุคคลสำคัญมีคุณสมบัติที่จำเป็นอะไรบ้าง และนักเรียนตั้งใจที่จะปลูกสร้างคุณสมบัติดังกล่าวขึ้นในตนเอง โดยใช้วิธีการพัฒนา ปลูกสร้างนิสัยเป็นแนวปฏิบัติ

๙. นักเรียนทราบจากการฟัง การอ่าน การสังเกต และการฝึกหัดตนเองว่าวิธีการพัฒนาปลูกสร้างนิสัยหรือคุณสมบัติที่ดีมีอะไรบ้าง และใช้วิธีการดังกล่าวโดยสม่ำเสมอ

๑๐. นักเรียนทำแบบฝึกหัดและปฏิบัติจริงสิ่งต่อไปนี้

๑๐.๑ การตั้งจุดมุ่งหมายแห่งชีวิต

๑๐.๒ การใช้ความต้องการและแรงขับมาส่งเสริมการพัฒนาตนเอง

๑๐.๓ การควบคุมตนเอง

๑๐.๔ การสร้างความสามัคคี

๑๐.๕ การทำงานให้สำเร็จ

๑๐.๖ การทำกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ

๑๑. นักเรียน อ่าน ศึกษา วิเคราะห์ ประวัติและชีวิตของบุคคลสำคัญ ผู้ควรสรรเสริญยกย่องเอาอย่าง และเลือกสิ่งที่น่าสนใจ เป็นประโยชน์เหมาะแก่ตนเองมาปฏิบัติ เช่น พระพุทธประวัติ ประวัติ

อุบาสกอุบาสิกาคนสำคัญ พระราชประวัติของพระมหากษัตริย์ไทยที่ทรงบำเพ็ญประโยชน์แก่ชาติบ้านเมืองทั้งในอดีตและปัจจุบัน ประวัติบุคคลสำคัญของไทยและต่างประเทศ โดยเลือกอ่านเลือกศึกษาเลือกวิเคราะห์พิจารณา ตามความเหมาะสม ผู้สอนเป็นผู้ช่วยเหลือแนะนำในการเลือก การอ่าน การวิเคราะห์ พิจารณาตามแนวการพัฒนาตนเอง

๑๒. นักเรียนเขียนแผนที่หรือโครงการชีวิตของตนเอง ตามควรแก่วัยและชั้น โดยนึกถึงระยะสั้นและระยะยาวด้วย

๑๓. นักเรียนเขียนสิ่งต่อไปนี้ตามควรแก่วัยและชั้น คือ

๑๓.๑ ประวัติตนเองและบุคคลผู้เกี่ยวข้อง

๑๓.๒ ประวัติสกุลของตนเอง

๑๓.๓ ประวัติชุมชนและท้องถิ่นของตน

๑๔. นักเรียนร่วมมือในกิจกรรมของชั้น ของโรงเรียนและของชุมชน โดยนำสูตรพัฒนาตนเองและคุณสมบัติที่ดีงามที่ได้พัฒนา ปลูกสร้างขึ้นในตนเองไปปฏิบัติจริง

๑๕. นักเรียนทำแบบฝึกหัดสร้างสิ่งแวดล้อมของตนให้ส่งเสริมการพัฒนาตนเองและความรุ่งโรจน์

๑๖. ผู้สอนร่วมมือกับโรงเรียนและชุมชน สร้างสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ห้องเรียน และชุมชนให้กระตุ้น ส่งเสริมการพัฒนาตนเองของนักเรียน

<u>การประเมินผล</u>

การประเมินผลต้องทำติดต่อกันโดยสม่ำเสมอ และต้องแจ้งผลให้นักเรียนทราบ นักเรียนฝึกประเมินผลตนเองและเก็บข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการของตนไว้ทุกระยะและขั้นตอนของการพัฒนาตนเอง

การประเมินผลโดยทั่วไปจะไม่ใช้การสอบเอาคะแนนแต่จะเป็นการประเมินผลเพื่อส่งเสริมพัฒนาการให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ จนถึงระดับที่พึงพอใจ และมีความคงทน แข็งกล้า เต็มที่ การประเมินผลจะใช้การดู การสังเกต การตรวจสอบ การฟัง การอ่าน จากสิ่งต่อไปนี้

๑. การทำงานของนักเรียน

๒. ความร่วมมือในกิจกรรมการเรียนและอื่น ๆ

๓. การมาเรียนโดยสม่ำเสมอ

๔. การพูด ความคิด เนื้อหาที่กล่าวออกมา

๕. กิริยา ท่าทาง การแสดงออกทางกาย

๖. ผลงานที่มองเห็นได้ เช่น รูปภาพ ลายมือ วัสดุสำเร็จรูป

๗. แบบฝึกหัดการพัฒนาคุณสมบัติต่าง ๆ

๘. แบบฝึกหัดการเขียนแผนที่หรือโครงการชีวิต

๙. จุดมุ่งหมายแห่งชีวิตของนักเรียน

๑๐. การอ่านประวัติบุคคลสำคัญ

๑๑. การตอบคำถาม การถาม การอภิปรายของนักเรียนเกี่ยวกับการพัฒนาตนเอง

๑๒. พฤติกรรม ที่นักเรียนแสดงออกมาในขณะทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชั้น ในโรงเรียน ที่บ้าน

๑๓. ถามจากบุคคลใกล้ชิด ผู้ปกครอง เพื่อนของนักเรียนว่านักเรียนเป็นอย่างไร

๑๔. แบบประเมินผลคุณสมบัติของตนเองของนักเรียน

๑๕. บทความ เรียงความ โคลง กลอน ที่นักเรียนแต่ง

๑๖. ประวัติตนเองที่นักเรียนเขียน

๑๗. รูปถ่ายของนักเรียนในวัยและโอกาสต่าง ๆ

๑๘. การใช้เวลาว่างและการใช้จ่ายเงินของนักเรียน

๑๙. วิธีทำงานของนักเรียน

๒๐. ความสนใจและความสม่ำเสมอในการพัฒนาตนเอง

<u>อุปกรณ์การสอน</u>

๑. <u>หนังสือ</u>

๑.๑ ตำราเรียนของกระทรวงศึกษาธิการที่เกี่ยวกับบุคคลสำคัญ

๑.๒ ตำราเรียนกระทรวงศึกษาธิการที่เกี่ยวกับวิชาศีลธรรม

๑.๓ <u>พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนอะไร</u> ? ฉบับพระราชทานของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี

๑.๔ พระมหากษัตริย์ไทยในระบอบประชาธิปไตย ของนายธานินทร์ กรัยวิเชียร

๑.๕ คู่มือพัฒนาเพื่อความรุ่งโรจน์และส่งเสริมความก้าวหน้านักเรียน ของนายพิสิทธิ์ สารวิจิตร

๑.๖ ยุทธศาสตร์การสอนวิชาการพัฒนาตนเอง – จากระดับอนุบาลถึงปริญญาเอก ของ นายพิสิทธิ์ สารวิจิตร (ยังเป็นต้นฉบับอยู่)

๑.๗ The Science of Personal Achievement, Vol. I-IV, by Napoleon Hill.

๑.๘ Law of Success by Napoleon Hill.

๑.๙ Think and Grow Rich by Napoleon Hill.

๑.๑๐ มหาบุรุษ ของหลวงวิจิตรวาทการ

๑.๑๑ มันสมอง ของหลวงวิจิตรวาทการ

๑.๑๒ ตำราเรียนอื่น ๆ ที่กระทรวงศึกษาธิการอนุญาตให้ใช้เป็นแบบเรียนได้

๒. อุปกรณ์อื่น ๆ

๒.๑ รูปภาพพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

๒.๒ พระพุทธรูป

๒.๓ ภาพสมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงกระทำยุทธหัตถี

๒.๔ ภาพพระมหากษัตริย์ไทยรัชกาลต่าง ๆ

๒.๕ เพลงชาติ

๒.๖ เพลงปลุกใจ

๒.๗ คำขวัญ

๒.๘ ภาพบุคคลสำคัญ

๒.๙ หุ่นจำลองรูปบุคคลสำคัญ

๒.๑๐ ผลงานของบุคคลสำคัญ

๒.๑๑ แบบฟอร์มและแบบฝึกหัดต่าง ๆ เกี่ยวกับการพัฒนาตนเอง

๒.๑๒ ตัวอย่างของจริงเกี่ยวกับการพัฒนาตนเอง

แผนการสอนการพัฒนาตนเอง

๑๐ ชั่วโมงแรก

ชั่วโมงที่	ชื่อเรื่อง
๑	ชีวิตและจุดมุ่งหมายของชีวิต
๒	คุณสมบัติพื้นฐานที่ส่งเสริมความรุ่งโรจน์
๓	สูตรการพัฒนาตนเอง
๔	การสร้างอนาคต
๕	กำลังกาย
๖	กำลังใจ
๗	กำลังความคิด
๘	ความรู้เกี่ยวกับตนเอง
๙	สิ่งแวดล้อมและครอบครัว
๑๐	ลีลาชีวิต

ความสำคัญยิ่งใหญ่อยู่ที่การพัฒนาคน คนทุกคนต้องมีความสำนึกที่จะพัฒนาตนเอง การพัฒนาถนนหนทาง การแจกจ่ายเงิน พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ หรือการสร้างโอกาสทางการค้า การศึกษา การสาธารณสุข ฯลฯ จะเกิดประโยชน์น้อยมาก ถ้าพลเมืองยังเกียจคร้าน เห็นแก่ได้ มักง่าย ชอบเล่นการพนัน ชอบเสพสุรา ยาเสพติด และมั่วสุมในกามารมณ์ ชุมชนจะเจริญมั่นคงอยู่ที่ความขยันขันแข็งของประชาชน การรู้จักประหยัด การแก้ปัญหาโดยสันติ การรับผิดชอบต่อความสงบสุขของท้องถิ่น และการประกอบอาชีพโดยสุจริต ยึดมั่นในศีลธรรมอันดีเท่านั้นที่จะส่งผลให้ชุมชนเจริญและพัฒนาถาวร ดังนั้น โครงการนี้จึงมุ่งพัฒนาคนตั้งแต่ยังเล็ก เพื่อให้เกิดคุณค่าแก่สังคมเต็มที่

๔. วิธีการส่งเสริมการพัฒนาชุมชน

หลักสำคัญของการส่งเสริมการพัฒนาชุมชน คือการหาแนวทางให้ประชาชนพัฒนาตนเอง ลูกหลาน และสมาชิกในครอบครัวให้มีความรู้ ความสามารถในการงานและการดำรงชีวิตดีขึ้น แล้วสนับสนุนส่งเสริมให้แต่ละคน แต่ละครอบครัวร่วมมือทำสิ่งที่เกิดประโยชน์ร่วมกัน ช่วยกันสร้างสรรค์ชุมชนของตนโดยใช้ความรู้ความสามารถ ความชำนาญที่ได้รับการพัฒนาขึ้นให้เกิดคุณค่าทางเศรษฐกิจ วัฒนธรรม และการอยู่ดีกินดีมีความสงบสุขสำหรับทุก ๆ คน โดยยึดมั่นในความสามัคคี และการประสานประโยชน์ของทุกคนเป็นแนวทางดำเนินการ

การส่งเสริมการพัฒนาตนเองจะเริ่มตั้งแต่เด็กอยู่ในครรภ์มารดา โดยการพยายามให้ความรู้ความเข้าใจแก่บิดามารดาของเด็กถึงวิธีการส่งเสริมพัฒนาการของลูก สำหรับคนวัยอื่น ๆ คือผู้อยู่ในวัยเด็ก วัยรุ่น วัยหนุ่มสาว วัยผู้ใหญ่ และวัยชราก็ส่งเสริมเช่นกัน คือหาทางให้ทุกคนได้ปฏิบัติภาระกิจ และหน้าที่ที่พึงกระทำ จัดกิจกรรมให้คนทุกวัยมีส่วนร่วม และแนะแนวทางให้บุคคลแต่ละวัยในชุมชนส่งเสริมความสุข ความสำเร็จและความพึงพอใจให้แก่กัน

การดำเนินการต้องทำไปทีละน้อย สม่ำเสมอไม่ขาดตอน และติดต่อกันนานพอสมควร เพื่อให้ทุกคนได้เรียนรู้และปฏิบัติวิธีการพัฒนาตนเองให้เป็นนิสัย ต่อจากนั้นประชาชนก็จะดำเนินการพัฒนาตนเองและชุมชนของตนได้ดีขึ้นเรื่อย ๆ จนทุกคนพึ่งตนเองได้เป็นอย่างดี

วิธีการดำเนินงานของผู้วิจัยโดยการเข้าไปอยู่ในชุมชนเป็นระยะ ๆ เช่น ๓ วัน ๗ วัน ๑๕ วัน หรือ ๓๐ วัน ตามความเหมาะสม เพื่อพบปะกับประชาชนวัยต่าง ๆ ให้คำแนะนำ และทำตัวอย่างการพัฒนาตนเอง สร้างวัสดุ เอกสาร จัดสิ่งแวดล้อมภายในบ้าน ในครอบครัวหรือในชุมชน ร่วมมือประสานงานกับทางราชการหน่วยต่าง ๆ ติดตามดูผลการพัฒนาตนเองและให้กำลังใจแก่เด็ก ๆ บิดามารดา ผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนานิสัย ความรู้ความสามารถของตนและของสมาชิกในครอบครัว ฯลฯ เป็นต้น งานนี้ต้องใช้ความมานะอดทนและความเสียสละ เพราะผลงานปรากฏช้า ต้องค่อย ๆ ทำงานติดต่อกันโดยสม่ำเสมอ นอกจากนั้นต้องใช้ความสุขุมรอบคอบ ความรู้ ความเข้าใจ ความเห็นใจผู้อื่น และมีอุดมคติยึดมั่นในความดีอย่างเหนียวแน่น โดยไม่เห็นแก่ลาภผลหรือประโยชน์ในระยะใกล้ กล่าวคือ

ผู้วิจัยจะต้องมีความพยายามเป็นอย่างสูงคือมีความสามารถสนทนา ปรึกษาหารือทำงานหรือเล่นได้กับคนทุกวัย ตั้งแต่เด็กทารกจนถึงคนชรา และเจ้าหน้าที่ของหน่วยราชการต่าง ๆ ในขณะเดียวกันก็ไม่ลืมตัว ไม่ลืมหน้าที่และบทบาทของตน คือส่งเสริมคนอื่นให้มีความเจริญก้าวหน้า มีความสุข มีความพอใจในชีวิตและการงาน และประสบความสำเร็จต่าง ๆ ตามควรแก่อัตภาพ ในขณะเดียวกันก็เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลและเขียนรายงานเพื่อเผยแพร่ความรู้ที่เป็นประโยชน์แก่นักศึกษา ครูอาจารย์ และนักวิชาการคนอื่น ๆ ต่อไป

นอกจากวิธีการหรือยุทธศาสตร์ที่กล่าวมาในตอนต้นแล้ว การดำเนินการส่งเสริมการพัฒนาตนเองสามารถจะเร่งรัดให้เกิดผลเร็วขึ้นได้ โดยอาศัยวิธีการต่อไปนี้

๑. ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของชุมชนให้ละเอียดถี่ถ้วน

๒. ทำความรู้จักคุ้นเคยสนิทสนมกับบุคคลสำคัญในท้องถิ่น เช่น ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน พ่อค้า ครูใหญ่ ผู้รู้ของหมู่บ้าน หัวหน้าครอบครัว เป็นต้น และศึกษาบทบาทของแต่ละบุคคลในท้องถิ่น

๓. เลือกคนที่มีคุณลักษณะเหมาะสมเป็นตัวแทนหมู่บ้านละ ๕ – ๖ คน เป็นผู้มาฝึกวิธีการพัฒนาตนเองหรือรับความรู้ ความคิดในการพัฒนาตนเองและชุมชน ก่อนที่จะส่งเสริมคนอื่น ๆ ในหมู่บ้านต่อไป การเลือกคนมาเป็นตัวแทน พิจารณาจากสิ่งต่อไปนี้

๓.๑ ความสนใจและความร่วมมือกับผู้วิจัย

๓.๒ ความเชื่อถือที่ชุมชนมีต่อคนนั้น

๓.๓ สภาพบ้านเรือนของคนนั้นว่าเป็นสถานที่ที่มีคนในชุมชนไปมาหาสู่เสมอหรือไม่

๓.๔ ดูความประพฤติและพื้นความรู้ว่าพอจะติดต่อเข้าใจความคิดของผู้วิจัยได้ง่ายหรือไม่

๓.๕ ความเต็มใจและความตั้งใจในการทำงาน

๓.๖ การศึกษาของลูกและในครอบครัวนั้นว่าเป็นอย่างไร

๔. ให้ตัวแทนของหมู่บ้านเป็นผู้ช่วยเผยแพร่วิธีการพัฒนาตนเอง ความรู้ ความคิด และวิธีการพัฒนาหมู่บ้าน การเพิ่มผลผลิต การสหกรณ์ และอื่น ๆ เป็นต้น

๕. ศึกษางานต่าง ๆ ที่หน่วยราชการอื่นทำอยู่แล้ว ดูสิ่งที่ควรสนับสนุน หรือช่วยเหลือแก้ไขในส่วนที่ยังบกพร่องอยู่ตามความเหมาะสม เช่น ถ้าที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านไม่มีหนังสือหรือหนังสือพิมพ์

ก็จัดหาหนังสือหรือหนังสือพิมพ์ไปให้ ถ้าประชาชนขาดความรู้ในการส่งลูกไปเรียนต่อ ก็แนะแนวในการเรียนต่อแก่บิดามารดาผู้ปกครองและนักเรียน นอกจากนี้อาจจะพาเด็กในหมู่บ้านหรือผู้แทนของหมู่บ้านมาชมกรุงเทพมหานคร หรือสถานฝึกอาชีพต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชาวบ้านชายทางราชการ เป็นต้น

๖. จัดกิจกรรมต่าง ๆ ส่งเสริมการพัฒนาตนเองและชุมชน เช่น

๖.๑ จัดส่งหนังสือและหนังสือพิมพ์ หรือรูปภาพไปให้ห้องสมุดประจำหมู่บ้าน

๖.๒ ให้รางวัลการศึกษาแก่นักเรียนในชุมชน

๖.๓ ร่วมจัดพิพิธภัณฑ์สำหรับท้องถิ่น

๖.๔ จัดการอบรมวิธีการเลี้ยงและพัฒนาเด็กให้แก่บิดามารดา ผู้ปกครอง หัวหน้าครอบครัว หนุ่มสาว

๖.๕ สอนการอ่าน การเขียน การคิดเลขให้แก่เด็กและประชาชน

๖.๖ สอนอาชีพใหม่ วิธีการเพิ่มผลผลิตใหม่ ให้แก่เยาวชนและประชาชน

๖.๗ พาผู้แทนหมู่บ้านหรืออนุชนไปชมกรุงเทพมหานคร สถานฝึกอาชีพ ศูนย์พัฒนาตำบล สถานที่ราชการที่ส่งเสริมการเกษตรและอื่น ๆ โรงเรียน วิทยาลัยครู วิทยาลัยเทคนิค มหาวิทยาลัย ฯลฯ

๖.๘ ร่วมโครงการทดลองทางเกษตร เลี้ยงสัตว์ ฯลฯ ของทางราชการ

๖.๙ จัดกลุ่มสหกรณ์ผลิตสินค้า จำหน่ายหรือเก็บพืชผล ฯลฯ

๖.๑๐ แนะแนววิธีการทำงานและการเรียนให้ได้ผลดีแก่นักเรียนและประชาชน

๖.๑๑ แนะนำวิธีการออมทรัพย์ การเสียภาษี กรรมสิทธิ์ในที่ดิน การปรับปรุงที่อยู่อาศัย คุณค่าของอาหาร การรักษาความสะอาด ภายในบ้านและบริเวณบ้าน การใช้เครื่องแต่งกายและเครื่องมือ ตลอดจนการระวังรักษาสุขภาพของเด็ก ประชาชน และความปลอดภัยจากเชื้อโรคของชุมชน เป็นต้น

กิจกรรมต่าง ๆ ดังกล่าวถ้ามีหน่วยงานอื่น ๆ ของทางราชการหรือเอกชนทำอยู่แล้ว โครงการวิจัยเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองก็จะช่วยเสริมให้ดียิ่งขึ้น ถ้ายังไม่มีหน่วยงานหรือองค์การใดทำก็จะกระตุ้นหรือริเริ่มต้นทำดูให้เป็นตัวอย่างหรือแนวทางแก่หน่วยงานอื่น ๆ ต่อไป

๗. มีการติดตามผลและประเมินผลทุกระยะ เช่น

๗.๑ จัดให้มีเจ้าหน้าที่หมู่บ้านละ ๑ คน คอยบันทึกเหตุการณ์สำคัญหรือความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านของตน โดยมอบสมุดบันทึกประจำวันให้หมู่บ้านละ ๑ เล่ม

๗.๒ มีการถ่ายภาพเหตุการณ์สำคัญ หรือความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตำบลไว้เป็นครั้งคราว

๗.๓ มีการบันทึกเสียงเหตุการณ์ คำพูดของประชาชน นักเรียน เด็ก ผู้ใหญ่ ครู เจ้าหน้าที่ ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ฯลฯ ในชุมชนไว้เป็นระยะ ๆ เพื่อวิเคราะห์พัฒนาการด้านต่าง ๆ จากความตื่นเต้น ดีใจ หรือความหวาดเสียว ตกใจต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชุมชน โดยใช้เสียงพูดเป็นเครื่องชี้บ่ง

๗.๔ มีการบันทึก นิทาน นิยาย เหตุการณ์น่าสนใจต่าง ๆ ของชุมชนไว้ทั้งที่เป็นของเก่ามีมาแต่เดิมและสิ่งที่เกิดใหม่ระหว่างโครงการวิจัยด้วย

๘. ความก้าวหน้า ความสำเร็จของโครงการวิจัยเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองจะพิจารณาจากสิ่งต่อไปนี้

๘.๑ ความพอใจของประชาชน

๘.๒ ความก้าวหน้าทางอาชีพใหม่ ๆ

๘.๓ ประสิทธิภาพในการดำรงชีวิตของสมาชิกของชุมชน

จากปัญหาที่จำเป็นต้องทราบในการพัฒนาชุมชนชนบท การสร้างคุณภาพของผู้วิจัย ยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมการพัฒนาตนเอง และวิธีการส่งเสริมการพัฒนาชุมชนที่กล่าวมาแล้ว ย่อมพอจะทำให้แลเห็นหลักการปฏิบัติของโครงการวิจัยเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองได้ชัดเจนขึ้น เพื่อให้โครงการวิจัยเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองเป็นโครงการวิจัยที่มีประโยชน์และประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดหลักการโดยอาศัยเหตุผลจากความคิดพื้นฐานดังกล่าวแล้วดังนี้

๑. <u>โครงการวิจัยเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง ควรเป็นโครงการระยะยาว</u> เช่น ๗ ปี ๑๐ ปี หรือ ๑๕ ปี ทั้งนี้เพราะการพัฒนาตนเองก็ดี การปลูกพืชพันธุ์เพื่อเพิ่มผลผลิตก็ดีหรือการปรับปรุงสิ่งแวดล้อม เช่น สร้างวัด สร้างโรงเรียน สร้างถนนหนทางก็ดีต้องใช้เวลา ไม่มีบุคคลใดจะทำสิ่งดังกล่าวให้เสร็จเรียบร้อยภายในเวลา ๓ เดือน ๖ เดือน ๑๒ เดือน หรือ ๒๔ เดือนได้ ถ้าทำ

เสร็จเร็วก็เป็นการทำลวก ๆ แบบสุกเอาเผ็นกินหรือแบบผักชีโรยหน้า ซึ่งใช้ไม่ได้ กับการสร้างนิสัย การพัฒนาบุคลิกภาพและการพัฒนาชีวิต ครอบครัวและชุมชน

๒. โครงการวิจัยเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองควรให้ผู้เกิดในท้องถิ่นเป็นผู้ริเริ่มและดำเนินการทั้งนี้ด้วยเหตุผลดังนี้

๒.๑ ตามปรกติคนทั่วไปรักถิ่นที่เกิดของตน และไม่ต้องการย้ายไปจากบ้านเดิมถ้าไม่เดือดร้อนจนสุดที่จะทนได้

๒.๒ คนในท้องถิ่นทราบปัญหา ความเดือดร้อนของท้องถิ่นดีและมีความซาบซึ้ง ประทับใจในความเดือดร้อน หรือปัญหาต่าง ๆ อย่างแท้จริง เช่น การขาดแคลนน้ำดื่มน้ำใช้ การไม่มีที่ทำกิน การไม่มีโรงเรียนใกล้บ้านให้บุตรหลานได้เรียน การถูกคุกคามต่อสวัสดิภาพและความปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สินจากศัตรูจากภายนอกและจากเจ้าหน้าที่ของบ้านเมือง การคมนาคมไม่สะดวกเช่นต้องเดินทางด้วยเท้าเป็นเวลา ๒ – ๓ วัน เพื่อไปธุระ หรือต้องหาบของหนักจนหลังไหล่แตกช้ำบวมเพื่อเอาข้าวสารไปขายหาเงินส่งลูกเรียนหนังสือ คนที่ไม่ประสบด้วยตนเองอาจจะเห็นเป็นของน่าขัน ไม่น่าสนใจ ไม่มีความสำคัญ อาจจะเกิดความสุข ความพอใจเสียด้วยซ้ำเมื่อได้รับข่าวหรือทราบความเดือดร้อนของคนอื่น ๆ

๒.๓ คนที่เกิดในท้องถิ่นโดยปรกติย่อมมีความคุ้นเคยกับคนในบ้านเกิดของตนอยู่บ้างแล้ว ความคุ้นเคยกับคนในท้องถิ่นมีความจำเป็นในการสร้างศรัทธา ความนิยมนับถือและความเลื่อมใสยกย่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนที่กลับบ้านเกิดของตนเอง เพื่อช่วยพัฒนาบ้านเกิดของตนจะได้รับความร่วมมือจากชาวบ้านมากกว่าคนที่ไปจากท้องถิ่นอื่นแม้ว่าบุคคลทั้งสองจะมีความสามารถและความดีเท่ากันก็ตาม ประชาชนจะไว้วางใจลูกหลานของตนเองมากกว่าคนแปลกหน้า

๒.๔ วิธีการติดต่อกับประชาชนที่ดีที่สุดคือการพูดภาษาของท้องถิ่น คนที่พูดภาษาถิ่นได้ดีที่สุดก็คือคนที่เกิดและเติบโต ณ ท้องถิ่นนั้น การติดต่อคนอื่น การส่งเสริมคนอื่นให้พัฒนาตนเองจะได้ผลดียิ่งขึ้นถ้าพูดภาษาเดียวกัน รู้เรื่องราวของท้องถิ่นเหมือนกัน มีคำพังเพย หรือคำอุทานเหมือนกัน

๒.๕ คนที่เกิดในท้องถิ่นย่อมทราบวัฒนธรรม ประเพณี ขนบธรรมเนียมของท้องถิ่นอยู่แล้วและย่อมสามารถเลือกปฏิบัติตนได้เหมาะสมกว่าคนจากท้องถิ่นอื่น การตีความคำพูดหรือปฏิกริยาของชาวบ้านย่อมถูกต้องถี่ถ้วนละเอียดละออกว่าคนที่ไม่มีพื้นเพเดิมอยู่ที่นั่น ความเข้าใจผิดต่าง ๆ ย่อมลดน้อยลง และ

สามารถสร้างความพอใจให้แก่ประชาชนได้ง่าย

๒.๖ การพัฒนาชุมชนเป็นงานยาก สลับซับซ้อนและใช้เวลานานต้องลงทุนทั้งกำลังกาย กำลังใจ กำลังความคิด กำลังทรัพย์ และความเสียสละอื่น ๆ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีบุคคลที่มีความมุ่งมั่นเสียสละ และยอมทุ่มเทชีวิตและจิตใจเพื่อเสียสละตนเองยอมทุ่มเททั้งกำลังกาย กำลังใจ กำลังความคิด และกำลังทรัพย์ในการพัฒนาชุมชน ถ้าเป็นบุคคลที่มีการเสียสละดังกล่าว และยิ่งเป็นบุคคลที่เกิดในท้องถิ่นของตนเองแล้ว จะทำให้การดำเนินงานในการพัฒนาชุมชนในท้องถิ่นนั้นง่ายยิ่งขึ้น

๒.๗ คนที่เกิดและเติบโตในท้องถิ่นย่อมรู้จักคุ้นเคยกับสภาพดินฟ้าอากาศ ความเปลี่ยนแปลงของอุณหภูมิร้อนหนาว ลักษณะถนนหนทางการไปมา และอาหาร ตลอดจนวิถีชีวิตประจำวันของชาวบ้าน ย่อมสามารถปรับปรุง สิ่งใดควรละอย่าง ๆ พัฒนา ฯลฯ

๓. <u>โครงการวิจัยเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง ควรมุ่งเสาะแสวงหาความรู้และเผยแพร่วิชาการที่จะส่งเสริมช่วยให้ประชาชนช่วยตนเอง พึ่งตนเองและพัฒนาท้องถิ่นของตนได้เองในเวลาต่อไป</u> โครงการนี้จะต้องหาทางให้ประชาชนได้พัฒนาทักษะที่จำเป็นในการติดต่อสื่อสาร การประกอบอาชีพ การเพิ่มผลผลิต การขายสินค้า การรวมกลุ่มเพื่อความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและความอยู่รอดปลอดภัยของชุมชน ตลอดจนการสร้างความหวังและกำลังใจในการดำรงชีวิต การเน้นคำให้ประชาชนช่วยตนเอง พึ่งตนเองก็มีอุปมาเหมือนการเลี้ยงลูก ตอนเด็กบิดามารดาต้องช่วยเหลือมาก แต่เมื่อถึงวัยพอสมควรลูกต้องพึ่งตนเองได้และต้องช่วยคนอื่นหรือเป็นที่พึ่งของลูกของตนต่อไปได้ด้วย การพัฒนาชุมชนที่ได้ผลต้องมุ่งอย่างนี้

๔. <u>โครงการวิจัยเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองควรเริ่มที่ชุมชนซึ่งมีปัญหาเกินความสามารถของประชาชนในท้องถิ่นจะแก้ไขด้วยตนเองได้ และเกี่ยวข้องกับความมั่นคงปลอดภัยของประเทศชาติ</u> ความสามารถของประชาชนในท้องถิ่นที่จะแก้ปัญหาพิจารณาจากสิ่งต่อไปนี้

๔.๑ พื้นฐานการศึกษาและการฝึกอบรม ว่าประชาชนส่วนใหญ่เรียนจบการศึกษาระดับใด มีความสามารถเชี่ยวชาญทางใด

๔.๒ พื้นฐานทางเศรษฐกิจ ทุนในการผลิต ผลิตผลและรายได้ ตลอดจนหลักทรัพย์และแหล่งการลงทุน

๔.๓ พื้นฐานทางการเมืองและการปกครอง สภาพท้องถิ่นเป็นชุมชนระดับหมู่บ้าน ตำบล หรืออำเภอ หัวหน้าชุมชนมีฐานะเป็นผู้ใหญ่บ้าน กำนันหรือนายอำเภอ ความสำคัญของท้องถิ่นมีมากหรือน้อยทางด้านการเมืองและการปกครอง

๔.๔ ประสบการณ์ของประชาชนในท้องถิ่น บุคคลในชุมชนมีบทบาทและหน้าที่อะไรบ้าง เคยไปศึกษาหรือไปทัศนศึกษาที่ไหนมาบ้าง ฯลฯ เป็นต้น

ความมั่นคงปลอดภัยของท้องถิ่น พิจารณาจากสิ่งต่อไปนี้

๔.๑ ท้องถิ่นนั้นอยู่ติดชายแดนหรือไม่

๔.๒ มีการปะทะโจมตีระหว่างเจ้าหน้าที่และทหารฝ่ายเราและฝ่ายต่างชาติหรือไม่ที่ท้องถิ่นนั้น

๔.๓ ท้องถิ่นนั้นเป็นศูนย์กลางการติดต่อระหว่างจุดสำคัญทางการปกครองและการทหารหรือไม่

๔.๔ ท้องถิ่นนั้นทุรกันดาร แต่อาจจะเป็นทางผ่านของฝ่ายตรงกันข้ามหรือไม่

จากข้อมูลและหลักฐานต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาตั้งแต่ต้นในบทที่ ๑ และบทที่ ๒ ผู้วิจัยจึงได้คิดโครงการวิจัยเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองขึ้น เมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๐ และได้พิมพ์เสนอมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเพื่อพิจารณาอนุมัติ เมื่อวันที่ ๓ มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๑

โครงการวิจัยเลขที่ มศว ๒/๒๕๒๒

๑. ชื่อเรื่อง โครงการวิจัยเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง

๒. ประเภทการวิจัย โครงการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research)

๓. ผู้ดำเนินการวิจัย

๓.๑ ที่ปรึกษาโครงการ

อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๓.๒ หัวหน้าโครงการ

ดร. พิสิทธิ์ สารวิจิตร กศ.บ., Dip. in The Science of Personal Achievement, M.A. (Educational Psychology), Ph.D. (Education)

ตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์, กรรมการดำเนินการโครงการปริญญาการศึกษาคุษฎีบัณฑิต, หัวหน้างานตำราและคำสอน, ผู้ช่วยหัวหน้างานพัฒนาหลักสูตรและส่งเสริมวิชาการ

๓.๓ รองหัวหน้าโครงการ

อาจารย์ บุญธรรม คำพอ ป.ว.ช. (เทคนิคไฟฟ้า), ป.ม., (เทคนิค), กศ.บ., ศศ.ม. (พัฒนาชุมชน), พบ.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์)

ตำแหน่ง อาจารย์, ช่วยราชการฝ่ายวางแผนและพัฒนา

๔. สถานที่ทำการวิจัย

ตำบลนาแห้ว ในอำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย เหตุผลในการเลือกตำบลนาแห้ว โปรดดูภาคผนวก

๕. <u>วัตถุประสงค์ของโครงการ</u>

๕.๑ เพื่อศึกษาสภาพความต้องการ และปัญหาของท้องถิ่นชนบทที่กำลังปรับตัวต่อความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

๕.๒ เพื่อทดลองดำเนินโครงการเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง โดยให้ผู้ที่เกิดในท้องถิ่นมีส่วนสำคัญในการวิจัย และอาศัยความร่วมมือกับหน่วยงานทางราชการ เอกชน และประชาชนในท้องถิ่น และมหาวิทยาลัย ในการให้การศึกษา การฝึกอบรม และการเผยแพร่ความรู้ต่าง ๆ ให้แก่ประชาชนโดยตรง

๕.๓ เพื่อบริการสังคมในด้านการให้ความรู้ เทคนิค และวิธีการใหม่ ๆ ในการประกอบอาชีพ โดยให้การฝึกอบรม คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดการทรัพย์ การเริ่มและทำธุรกิจขนาดเล็ก การทำบัญชี การเสียภาษีอากร การรวมกลุ่มสหกรณ์การผลิตสินค้าหรืออาหาร ตลอดจนการจัดแหล่งวิชาการให้แก่ท้องถิ่น เช่น ขยายงานห้องสมุดชาวบ้าน ขยายที่อ่านหนังสือพิมพ์ของหมู่บ้าน และการให้รางวัลการศึกษาแก่นักเรียนในตำบลเป็นต้น

๕.๔ เพื่อติดตามผลและประเมินผลบริการต่าง ๆ โดยใช้เทคนิคการศึกษาวิจัยที่ถูกหลักวิชาในการรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการรายงานผลที่จะเป็นประโยชน์ และส่งเสริมการศึกษาวิจัยทางด้านการพัฒนาชนบทในประเทศไทยต่อไป

๖. <u>หลักการและเหตุผล</u>

เป็นที่ประจักษ์ชัดว่าประเทศต่าง ๆ ได้พยายามเร่งรัดพัฒนาชุมชนของตนเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และความอยู่รอดของชาติ ประเทศไทยก็ได้ตื่นตัวและทุ่มเททรัพยากรส่วนใหญ่ให้แก่การพัฒนาท้องถิ่นชนบท เพื่อแก้ปัญหาการอพยพของชาวชนบทเข้าสู่เมืองใหญ่เพื่อหางานทำและรายได้เพิ่มเติม ตลอดจนเพื่อป้องกันการแทรกซึมบ่อนทำลายของฝ่ายตรงกันข้ามที่ยึดเอาความยากจนของชาวชนบทมาเป็นข้ออ้าง โดยมีความหวังว่า เมื่อชนบทมีถนนหนทางไปมาสะดวก ชาวบ้านมีรายได้เพิ่มขึ้น อนุชนชาวไร่ชาวนาได้เรียนสูงขึ้น ความรักชาติ ความภาคภูมิใจในท้องถิ่น และคุณภาพของการผลิตและการดำเนิน

ชีวิตของประชาชนจะดีขึ้น มีความสงบสุข และความปลอดภัยเพิ่มขึ้น

ความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทางสังคมและเศรษฐกิจ ควบคู่ไปกับการเพิ่มของจำนวนพลเมือง ภายในเวลาประมาณ ๒๒ ปี ประชากรของประเทศไทยจะเพิ่มเป็นเท่าตัว คือใน พ.ศ. ๒๔๙๗ ประเทศไทยมีพลเมืองประมาณ ๓๐ ล้านคน ใน พ.ศ. ๒๕๐๔ ประมาณ ๑๒ ล้านคน ใน พ.ศ. ๒๕๒๐ ประมาณ ๔๕ ล้านคน และใน พ.ศ. ๒๕๒๙ พลเมืองไทยจะมีประมาณ ๖๖ ล้านคน* ทำให้วิถีชีวิตของคนไทยเปลี่ยนแปลงไปมาก และแตกต่างจากวิถีชีวิตของคนไทยในสมัยก่อน โดยเฉพาะวิถีชีวิตของชาวชนบท คือ ชาวนาย้ายถิ่นที่อยู่ บ้านเกิดเมืองนอนของพ่อไปหาที่ทำกินในแหล่งใหม่ หรือหลั่งไหลเข้าสู่ตัวเมืองใหญ่ เพื่อหารายได้เลี้ยงครอบครัว ปรากฏการณ์ดังกล่าวนี้ได้ก่อให้เกิดปัญหาแหล่งคนยากจนในกรุงเทพมหานคร ปัญหาอาชญากรรมและความผันผวนทางการเมืองและวัฒนธรรมตามมาไม่มีที่สิ้นสุด

งานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาชนบทโดยใช้การศึกษาเป็นตัวกลาง เป็นงานที่ซับซ้อน เพราะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมและวัฒนธรรมของบุคคลและกลุ่มคน จึงจำเป็นต้องใช้วิชาการสาขาต่าง ๆ หลายสาขาผสมผสานกัน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นแหล่งรวมของนักวิชาการสาขาต่าง ๆ อยู่แล้ว จึงเหมาะสมยิ่งที่จะริเริ่มดำเนินการศึกษาวิจัย สภาพความต้องการและปัญหาของชนบทไทย แล้วดำเนินการให้ความช่วยเหลือ เป็นผู้บุกเบิก เป็นผู้นำในการให้บริการทางวิชาการแก่ประชาชน เพื่อช่วยให้การพัฒนาชนบทมีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามทิศทางอันเหมาะสมและชอบธรรมแก่ชาวไทยทุกคน

ด้วยเหตุนี้ ผู้ทำการวิจัยซึ่งรับราชการเป็นอาจารย์ประจำอยู่ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งกำลังอยู่ในระหว่างการเปลี่ยนแปลงเพื่อกำหนดปรัชญา บทบาทและทิศทางใหม่ของมหาวิทยาลัยที่มุ่งพัฒนาสังคม และตัวบุคคลให้สอดคล้องกัน จึงเห็นว่า ผลการศึกษาวิจัยตามโครงการวิจัยเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง นอกจากจะเป็นประโยชน์โดยตรงต่อการพัฒนาชนบท สร้างความมั่นคงปลอดภัย

---

* Current and Projected Secondary Education Programs for Thailand : A Manpower and Educational Development Planning Project, Educational Planning Office, Ministry of Education, 1956, pp. 61, 72.

และสงบสุขให้แก่ประชาชนแล้ว ยังมีประโยชน์เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาปรัชญาและทิศทางใหม่ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ให้เหมาะกับสภาพความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมไทยอีกด้วย ยิ่งไปกว่านั้นการศึกษาวิจัยตามโครงการนี้ยังจะเป็นการบุกเบิกวิทยาการและเทคนิคใหม่ ๆ ทางการศึกษาและสังคมศาสตร์ เป็นการเพิ่มพูนคุณภาพและประสบการณ์ของอาจารย์อีกทางหนึ่ง

๗. แผนการดำเนินงาน

จุดมุ่งหมายสำคัญของโครงการวิจัยนี้ คือเพื่อเสาะแสวงหาวิธีการในการนำหลักการพัฒนาตนเองไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาชนบท เพื่อปรับปรุงสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของครอบครัวในชนบทให้ดีขึ้นในด้านสุขภาพ การใช้ศักยภาพทางสติปัญญา การสร้างความภาคภูมิใจในตนเองและท้องถิ่นของตน การนำทรัพยากรทุกอย่างในท้องถิ่น เช่น หิน ดิน ทราย แม่น้ำ ลำธาร ป่าไม้ ใบหญ้า ฯลฯ มาใช้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรม บำรุงขวัญและกำลังใจในการประกอบสัมมาชีพ หยุดยั้งการอพยพย้ายถิ่นที่อยู่ แล้วพยายามสร้างความสงบสุขความเจริญ และความเป็นปึกแผ่นมั่นคงอยู่ในท้องถิ่นเดิมของตนเอง

การวิจัยในระยะเริ่มแรก คาดว่าจะใช้เวลาทั้งสิ้น ๗ ปี คือ ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๒๒ – ๒๕๒๙ โดยแบ่งออกเป็นขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ ๑ ปีงบประมาณ ๒๕๒๒ เพื่อสำรวจสภาพความต้องการและปัญหาของท้องถิ่นชนบท

ขั้นที่ ๒ ปีงบประมาณ ๒๕๒๓ เพื่อเริ่มโครงการที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน และโครงการให้รางวัลการศึกษาแก่นักเรียน

ขั้นที่ ๓ ปีงบประมาณ ๒๕๒๔ เพื่อเริ่มโครงการอบรมความรู้ในการประกอบอาชีพแก่ประชาชน และโครงการวิจัยความสนใจในการประกอบอาชีพในท้องถิ่น

ขั้นที่ ๔ ปีงบประมาณ ๒๕๒๕ เพื่อเริ่มโครงการเผยแพร่วิธีการสหกรณ์ การจัดธุรกิจขนาดเล็ก การรวมทุน และการผลิตสินค้า การเลี้ยงและการอบรมเด็ก

ขั้นที่ ๕ ปีงบประมาณ ๒๕๒๖ เพื่อเริ่มโครงการส่งเสริมการศึกษา การให้รางวัลการศึกษา และการพัฒนาทักษะในการพัฒนาตนเองแก่นักเรียนและประชาชน

ขั้นที่ ๖ ปีงบประมาณ ๒๕๒๗ เพื่อประเมินผลและติดตามผลการดำเนินงานที่ได้ปฏิบัติมาตั้งแต่เริ่มต้นโครงการจนถึงสิ้นปี พ.ศ. ๒๕๒๗ เพื่อนำมาวิเคราะห์หาข้อบกพร่องแล้วดำเนินการแก้ไขปรับปรุงวิธีการและเทคนิคต่าง ๆ ให้ดียิ่งขึ้นในการดำเนินโครงการในปีถัดไป และขยายโครงการเลี้ยงและอบรมเด็กเล็กทุกหมู่บ้าน ในตำบลบางแห้ว

ขั้นที่ ๗ ปีงบประมาณ ๒๕๒๘ เพื่อจัดตั้งศูนย์การพัฒนาตำบลให้เป็นสถานที่ปฏิบัติการโครงการเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองเป็นการถาวรต่อไป

ทุกขั้นตอนจะมีการเก็บข้อมูล การประเมินผลและติดตามผลการปฏิบัติงานวิจัยทุกระยะ

๘. งบประมาณในการดำเนินโครงการวิจัยปฏิบัติการ ปีงบประมาณ ๒๕๒๒ – ๒๕๒๘ โครงการย่อยที่ ๑ – ๗

โครงการย่อย หมวดเงิน พ.ศ.	๑ ๒๕๒๒	๒ ๒๕๒๓	๓ ๒๕๒๔	๔ ๒๕๒๕	๕ ๒๕๒๖	๖ ๒๕๒๗	๗ ๒๕๒๘	รวม
หมวดครุภัณฑ์และสิ่งก่อสร้าง	๔,๕๐๐	๕,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๕,๐๐๐	๑๕๐,๐๐๐	**๒๐๔,๐๐๐**
หมวดวัสดุ	๑๕,๐๐๐	๑๕,๐๐๐	๓๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๓๕,๐๐๐	๔๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	**๒๑๕,๐๐๐**
หมวดค่าใช้สอย	๑๓,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๔๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๖๐,๐๐๐	๑๕๐,๐๐๐	**๓๘๓,๐๐๐**
หมวดค่าตอบแทน	๗,๕๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๕,๐๐๐	๑๕,๐๐๐	๑๕,๐๐๐	๓๕,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	**๑๙๗,๕๐๐**
รวม	๔๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๑๑๐,๐๐๐	๑๕๐,๐๐๐	๔๕๐,๐๐๐	**๑,๐๐๐,๐๐๐**

หมายเหตุ : รายละเอียดค่าใช้จ่ายแต่ละโครงการจะได้แสดงไว้ในโครงการย่อย

๔. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๔.๑ ประชาชนสามารถสร้างห้องสมุดประจำหมู่บ้านของตนเอง หมู่บ้านละ ๑ แห่ง

๔.๒ รายได้ของประชาชนเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ย ครอบครัวละ ๒,๐๐๐ บาทต่อปี

๔.๓ หมู่บ้านทั้ง ๕ หมู่บ้าน สามารถจัดตั้งสหกรณ์การผลิตและการจำหน่ายของตนเอง โดยมีกรรมการที่เลือกจากราษฎรในแต่ละหมู่บ้าน

๔.๔ ขวัญและกำลังใจของราษฎรที่อาศัยอยู่ในตำบลนาแห้วดีขึ้น เพราะมีความรู้ วิชาการ และประสบการณ์ด้านต่าง ๆ ดีขึ้น เช่น การประกอบอาชีพ การศึกษาและการเลี้ยงอบรมเด็ก เป็นต้น

๔.๕ การศึกษาในตำบลนาแห้วมีระดับสูงขึ้น คือ นักเรียนและประชาชนจบชั้นมัธยมตอนปลาย (ม. ๖ ตามหลักสูตร พ.ศ. ๒๕๒๑)

๔.๖ ประชาชนมีอาชีพใหม่เพิ่มขึ้น เช่น การค้าขาย ช่างวิทยุ ช่างเหล็ก ช่างไฟฟ้า พนักงานบัญชี ช่างเครื่องยนต์ ฯลฯ

๔.๗ ความใฝ่สูงทางการศึกษาและการประกอบอาชีพของอนุชน ในตำบลนาแห้วสูงขึ้น กล่าวคือ ร้อยละ ๕๐ ของนักเรียนที่จบชั้น ป. ๖ เรียนต่อชั้นมัธยมปีที่ ๑ และร้อยละ ๓๐ ของนักเรียนที่จบชั้นมัธยมปีที่ ๖ เรียนต่อในมหาวิทยาลัย

๔.๘ การคมนาคมในท้องถิ่นดีขึ้น มีทางสายยางติดต่อกับอำเภอใกล้เคียง เป็นต้น

๔.๙ อายุเฉลี่ยของประชาชนเพิ่มขึ้น เพราะประชาชนมีสุขภาพ อนามัย และความเป็นอยู่ดีขึ้น

๔.๑๐ ความสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในตำบลนาแห้วสูงขึ้น

(ลงนาม) ..... หัวหน้าโครงการ

(ร. พิสิษฐ์ สารวิจิตร)

๑ มกราคม ๒๕๒๑

โครงการย่อยที่ ๑ ปีงบประมาณ ๒๕๒๒

---

๑. ชื่อเรื่อง โครงการสำรวจความต้องการ ความสนใจ ปัญหา แรงบันดาลใจ และความใฝ่สูงทางการศึกษาของนักเรียนและประชาชนในตำบลนาแห้ว

๒. ประเภทการวิจัย โครงการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research)

๓. ผู้ดำเนินการวิจัย

๓.๑ ที่ปรึกษาโครงการ

อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๓.๒ หัวหน้าโครงการ

ดร. พิสิทธิ์ สารวิจิตร กศ.บ., Dip. in The Science of Personal Achievement, M.A. (Educational Psychology), Ph.D. (Education)

ตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์, กรรมการดำเนินการโครงการปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต, หัวหน้างานตำราและคำสอน, ผู้ช่วยหัวหน้างานพัฒนาหลักสูตรและส่งเสริมวิชาการ

๓.๓ รองหัวหน้าโครงการ

อาจารย์ บุญธรรม คำขอ ป.ว.ส. (เทคนิคไฟฟ้า), ป.ม., (เทคนิค), กศ.บ., ศศ.ม., (พัฒนาชุมชน), ร.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์)

ตำแหน่ง อาจารย์, ช่วยราชการฝ่ายวางแผนและพัฒนา

๔. จุดมุ่งหมาย

ก่อนที่จะดำเนินโครงการเสริมการพัฒนาท้องถิ่น จำเป็นต้องมีความรู้และข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับตำบลนาแห้ว ดังนั้นในการเริ่มโครงการปีแรก จึงมีงานที่ต้องปฏิบัติดังนี้

ก. การสร้างแบบสำรวจ แบบทดสอบ และแบบฟอร์ม

๑. สร้างแบบสำรวจความต้องการ ความสนใจ ปัญหา แรงบันดาลใจ และความใฝ่สูงทางการศึกษาของนักเรียนและประชาชน ในตำบลนาแห้ว ๑ ชุด

๒. สร้างแบบทดสอบความสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ชั้น ป. ๔ ป. ๗ และ ม.ศ. ๑ ม.ศ. ๓ หรือนำข้อทดสอบที่มีอยู่แล้วมาปรับปรุงดัดแปลงเพื่อใช้สอบนักเรียน ชั้น ป. ๔ โรงเรียนบ้านเหมืองแพร่, โรงเรียนบ้านนาแห้ว นักเรียนชั้น ป. ๗ โรงเรียนบ้านเหมืองแพร่ และชั้น ม.ศ. ๑ และ ม.ศ. ๓ โรงเรียนชั้นมัธยมศึกษา (นาแห้ววิทยา)

๓. สร้างแบบสำรวจความใฝ่สูงทางการเรียน และจุดมุ่งหมายทางการศึกษาสำหรับนักเรียนโดยเฉพาะ ๑ ชุด

๔. สร้างแบบฟอร์มสำหรับบันทึกข้อมูลทางสภาพภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ การศึกษาและสังคมของตำบลนาแห้ว

ข. การรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสำรวจแบบทดสอบ และแบบฟอร์มที่สร้างขึ้น ไปสำรวจ ทดสอบ และเก็บรายละเอียดที่ตำบลนาแห้ว

ค. การวิเคราะห์ข้อมูล ที่ได้รวบรวมมาเพื่อใช้ประกอบการวางแผนดำเนินงานเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง ในปีต่อ ๆ ไป (พ.ศ. ๒๕๒๓ – ๒๕๒๙)

ง. การทำรายงานเบื้องต้น เขียนแล้วจัดพิมพ์โรเนียว รายงานเบื้องต้นไว้ ๑๐๐ ชุด

ขั้นดำเนินงานและช่วงเวลา

ตุลาคม – พฤศจิกายน ๒๕๒๒

- ติดต่อกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เช่น ตำบลนาแห้ว อำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย กระทรวงมหาดไทย กรมพัฒนาชุมชน กระทรวงศึกษาธิการ ฯลฯ
- สร้างแบบสำรวจ แบบทดสอบ แบบฟอร์มต่าง ๆ หรือติดต่อขอจากแหล่งที่มีอยู่แล้ว

ธันวาคม ๒๕๒๒ – กุมภาพันธ์ ๒๕๒๓

- รวบรวมข้อมูล ไปสำรวจตำบลนาแห้ว ทดสอบความสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน สำรวจความสนใจ ความต้องการ แรงจูงใจและความใฝ่สูงทางการศึกษาของนักเรียนและประชาชนในตำบลนาแห้ว สำรวจจุดมุ่งหมายทางการศึกษาและความใฝ่สูงทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียนบ้านเหนืองแพร่ (ประถมศึกษา) โรงเรียนบ้านนาแห้ว (ประถมศึกษา) โรงเรียนนาแห้ววิทยา (มัธยมศึกษา)

มีนาคม – พฤษภาคม ๒๕๒๓

- วิเคราะห์ข้อมูล

มิถุนายน – สิงหาคม ๒๕๒๓

- เขียนและพิมพ์รายงานเบื้องต้น และเตรียมรายละเอียดโครงการเสริมพัฒนาการท้องถิ่นของตนเองในขั้นที่สอง (พ.ศ. ๒๕๒๓ – ๒๕๒๔) ต่อไป

ค่าใช้จ่าย งบประมาณปี ๒๕๒๒

หมวดครุภัณฑ์

ตู้เหล็กเก็บเอกสาร	๒,๐๐๐	บาท
เครื่องคำนวณไฟฟ้า	๒,๕๐๐	บาท
รวม	๔,๕๐๐	บาท

หมวดวัสดุ

วัสดุสำนักงาน	๕,๐๐๐	บาท
วัสดุสร้างแบบสำรวจและแบบทดสอบ และแบบฟอร์มต่าง ๆ	๑๐,๐๐๐	บาท
รวม	๑๕,๐๐๐	บาท

หมวดค่าใช้สอย

ค่าเบี้ยเลี้ยงอาจารย์และคนรถ	๑๐,๐๐๐	บาท
ค่าพาหนะเดินทาง	๓,๐๐๐	บาท
ค่าตอบแทน (เงินสมนาคุณและรางวัลการศึกษา)	๗,๕๐๐	บาท
รวม	๒๐,๕๐๐	บาท
รวมเป็นเงินทั้งสิ้น	๔๐,๐๐๐	บาท

(ลงนาม) ..... หัวหน้าโครงการวิจัย

(ดร. พิสิทธิ์ สารวิจิตร)

โครงการวิจัย เลขที่ มสว ๒/๒๕๒๒

๑. ชื่อเรื่อง โครงการวิจัยเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง

โครงการย่อยที่ ๑ งานสำรวจสภาพ ความต้องการและปัญหาของท้องถิ่นชนบท สิ่งที่จะปฏิบัติ สำรวจความต้องการ ความสนใจ ปัญหา แรงบันดาลใจ และความใฝ่สูง ทางการศึกษาของนักเรียนและประชาชนในตำบลนาแห้ว

๒. งบประมาณปี ๒๕๒๒ (ปรับปรุงใหม่ให้สอดคล้องกับงบประมาณที่ได้รับอนุมัติ)

หมวดครุภัณฑ์	๑,๐๐๐ บาท
หมวดวัสดุ	๗,๔๐๐ บาท
หมวดค่าใช้สอย	๑๑,๖๐๐ บาท
รวมเป็นเงินทั้งสิ้น	๒๐,๐๐๐ บาท

๓. งานทั้งหมด มี ๕ งาน

๑. เตรียมงาน	๒ เดือน	(ตุลาคม – พฤศจิกายน ๒๕๒๑)
๒. เก็บข้อมูล	๓ เดือน	(ธันวาคม ๒๕๒๑ – กุมภาพันธ์ ๒๕๒๒)
๓. วิเคราะห์ข้อมูล	๓ เดือน	(มีนาคม – พฤษภาคม ๒๕๒๒)
๔. เขียนรายงาน	๓ เดือน	(มิถุนายน – สิงหาคม ๒๕๒๒)
๕. พิมพ์รายงาน	๑ เดือน	(กันยายน ๒๕๒๒)

๔. การขอเบิกเงิน

งวดที่ ๑	ตุลาคม ๒๕๒๑ – มกราคม ๒๕๒๒	จำนวนเงิน ๘,๐๐๐ บาท	(๔๐ %)
งวดที่ ๒	กุมภาพันธ์ – พฤษภาคม ๒๕๒๒	จำนวนเงิน ๖,๐๐๐ บาท	(๓๐ %)
งวดที่ ๓	มิถุนายน – กันยายน ๒๕๒๒	จำนวนเงิน ๖,๐๐๐ บาท	(๓๐ %)

(ลงนาม) หัวหน้าโครงการวิจัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิสิทธิ์ สารวิจิตร)

๒๓ สิงหาคม ๒๕๒๑

ภาคผนวก

สภาพทั่วไปของตำบลนาแห้ว
อำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย

ตำบลนาแห้วเป็นท้องถิ่นทุรกันดารด้านการคมนาคม แต่อุดมสมบูรณ์ด้านข้าวปลาอาหาร ตำบลนาแห้วตั้งอยู่ติดพรมแดนประเทศลาว โดยมีแม่น้ำเหืองซึ่งกว้างประมาณ ๕๐ เมตร คั่นอยู่ ใน พ.ศ. ๒๔๘๔ – ๒๔๘๘ ประชาชนอพยพออกจากตำบลนาแห้ว ทิ้งบ้านเรือน ไร่นาของตนเองไปเสาะหาที่ทำกินในแหล่งอื่นเกือบร้างทั้งตำบล เหลืออยู่ประมาณ ๑๒๐ ครอบครัว หรือร้อยละ ๓๐ ของจำนวนครัวเรือนที่มีอยู่แต่เดิมราว ๔๐๐ ครอบครัว ต่อมาใน พ.ศ. ๒๕๐๗ ตำบลนาแห้วได้รับการพัฒนาจากหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ของรัฐบาลโดยพัฒนาบ้านเหมืองแพร่เป็นหมู่บ้านตัวอย่าง และใน พ.ศ. ๒๕๑๒ ก็ได้รับการยกฐานะจากตำบลเป็นกิ่งอำเภอนาแห้ว และใน พ.ศ. ๒๕๑๙ ก็ได้รับการยกฐานะเป็นอำเภอนาแห้วตามลำดับ พลเมืองของอำเภอนาแห้ว มีประมาณ ๖,๐๐๐ คน เท่านั้น

ตำบลนาแห้ว มีหมู่บ้าน ๕ หมู่บ้าน คือ บ้านนาแห้ว บ้านบุ่ง บ้านนาโพธิ์ บ้านเหมืองแพร่ และบ้านโป่ง จำนวนราษฎร ข้าราชการ ตำรวจ ที่อาศัยอยู่ในตำบลนาแห้ว มีประมาณ ๒,๐๐๐ คน บ้านเหมืองแพร่ตั้งอยู่ริมแม่น้ำเหืองซึ่งกั้นเขตแดนไทยและลาวนั้น ราษฎรได้รับความเดือดร้อนมากและอยู่ในภาวะที่เป็นอันตรายต่อสภาพจิตใจและทรัพย์สิน เพราะเกิดการปะทะต่อสู้กันด้วยปืนเล็กยาว ปืนกล และจรวดระหว่างตำรวจตระเวณชายแดนของไทยและทหารลาวอยู่เนือง ๆ

จุดที่ตั้งของตำบลนาแห้วเป็นจุดที่มีลักษณะพิเศษยิ่ง คือเป็นจุดรวมของเส้นทางจากภาคกลาง ภาคอีสาน และภาคเหนือของไทยกับเส้นทางที่มาจากประเทศลาว และตั้งอยู่ตรงจุดที่ประเทศลาวยื่นล้ำเข้ามาในประเทศไทยมากที่สุด ตำบลนาแห้วจึงเป็นจุดยุทธศาสตร์และจุดที่ท้าทายสติปัญญาความกล้าหาญ ความเสียสละของนักวิจัย นักคิด และนักการศึกษาอย่างยิ่ง

ปัจจุบันตำบลนาแห้ว มีโรงเรียนตั้งอยู่ ๓ โรงเรียน คือโรงเรียนประถมศึกษา สอนระดับ ป. ๑ – ๔ อยู่ที่บ้านนาแห้ว โรงเรียนประถมศึกษา สอนระดับ ป. ๑ – ๗ อยู่ที่บ้านเหมืองแพร่ โรงเรียนมัธยมศึกษา สอนระดับ ม.ศ. ๑ – ๓ อยู่ที่บ้านนาแห้ว ที่บ้านนาโพธิ์ มีห้องสมุดเอกชนตั้งอยู่ ๑ แห่ง สำหรับบริการให้ชาวบ้าน ครู นักเรียน และเด็ก ได้อ่านหนังสือพิมพ์รายวัน หนังสืออื่น ๆ และภาพเหตุการณ์ต่าง ๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความคิด

ประชาชนในตำบลนาแห้วประกอบอาชีพหลายอย่างได้แก่ การทำนา ทำไร่ ทำสวน เลี้ยงไหม ทอผ้า ต้มเกลือ ค้าขาย เลี้ยงสัตว์ เป็นต้น ตำบลนาแห้วตั้งอยู่ในบริเวณที่แม่น้ำ ๔ สายไหลมารวมกัน คือ แม่น้ำแพร่ แม่น้ำหู แม่น้ำเหือง และแม่น้ำชะแง่ (ไหลมาจากประเทศลาว) แม่น้ำทั้ง ๔ มีน้ำไหลตลอดปี น้ำในแม่น้ำแพร่และแม่น้ำหูใช้ทดน้ำเข้านา แม่น้ำเหืองเป็นแหล่งปลาน้ำจืด โดยเฉพาะแม่น้ำแพรนั้นใช้ทำฝายทดน้ำเข้านามาแต่โบราณ ตำบลนี้จึงอุดมสมบูรณ์ที่สุดในอำเภอนาแห้ว

ปัจจุบันตำบลนาแห้ว มีวัดอยู่ ๒ แห่ง คือ ที่บ้านนาแห้ว และบ้านเหมืองแพร่ โดยทั่วไปประชาชนรักความสงบ เลื่อมใสในพระพุทธศาสนา ชอบทำบุญกุศล รักท้องถิ่นของตนเอง มีความขยันขันแข็งในการประกอบอาชีพเพื่อผลิตอาหารเลี้ยงครอบครัว ไม่มีโจรผู้ร้าย ประชาชนสุจริต

ปัญหาที่สำคัญของตำบลนาแห้วได้แก่ปัญหาความปลอดภัยของท้องถิ่นและชายแดนของประชาชนที่อยู่ติดชายแดน ปัญหาด้านสถานศึกษา โดยทั่วไปประชาชนมีพื้นความรู้จบประถมปีที่ ๔ ปัญหาด้านเศรษฐกิจคือรายได้ยังค่อนข้างต่ำ การผลิตอาหารส่วนใหญ่ทำเพื่อเลี้ยงครอบครัว เพราะการขนส่ง ซื้อขายไม่สะดวก สิ่งที่ทำรายได้มีการต้มเกลือ การทำไร่ยาวโพด และการเลี้ยง โค กระบือ สุกร เป็นต้น

จากข้อมูลเบื้องต้นดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ตำบลนาแห้วแม้จะมีประชาชนอาศัยอยู่ไม่มากนัก แต่ก็มีสถาบันทางสังคม เช่น วัด โรงเรียน ห้องสมุด พร้อมที่จะให้บริการแก่ชุมชน และประชาชนก็ประกอบอาชีพโดยสุจริต ยึดมั่นในหลักศีลธรรมจรรยาตามแบบชุมชนเกษตรกรรมโดยทั่วไป ยิ่งไปกว่านั้นประชาชนกำลังต้องการความช่วยเหลือในการสร้างความมั่นคงแข็งแกร่ง ทั้งทางการศึกษา เศรษฐกิจและกำลังใจเพื่อต่อสู้

กับภัยจากนอกประเทศ อันอาจจะทำลายความมั่นคงของประเทศไทยได้ หากประเทศไทยละเลย จึงนับว่าคำบลนาแห้วเป็นแหล่งที่เหมาะที่จะเป็นสถานที่สำหรับโครงการวิจัยปฏิบัติการแบบเบ็ดเสร็จ เพื่อเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง

(ลงนาม) _____ หัวหน้าโครงการ

(ดร. พิสิทธิ์ สารวิจิตร)

๓ มกราคม ๒๕๒๑

โครงการวิจัยเลขที่ มศว /๒๕๒๓

๑. ชื่อเรื่อง โครงการวิจัยเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง***

โครงการวิจัยย่อยที่ ๒ ปีงบประมาณ ๒๕๒๓ เรื่อง โครงการวิเคราะห์ความสามารถในการอ่านและความสัมพันธ์ของการอ่านกับองค์ประกอบซึ่งส่งเสริมการพัฒนาท้องถิ่นและความมั่นคงของชุมชนหมู่บ้านชายแดน*

๒. ประเภทการวิจัย โครงการวิจัยปฏิบัติการ ผู้ทำการวิจัยมีส่วนร่วมในเหตุการณ์ (Action Research)**

๓. สถานที่ทำการวิจัย ตำบลนาแห้ว อำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย

๔. ผู้ดำเนินการวิจัย

๔.๑ ที่ปรึกษาโครงการ

๔.๑.๑ อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๔.๑.๒ คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

๔.๑.๓ คณะกรรมการดำเนินการโครงการปริญญาการศึกษาคุษฎีบัณฑิต

๔.๒ หัวหน้าโครงการ

ดร. พิสิทธิ์ สารวิจิตร กศ.บ., M.A. in Educational Psychology, Ph.D. in Education, Dip. in the Science of Personal Achievement

ตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กรรมการดำเนินการโครงการปริญญาการศึกษาคุษฎีบัณฑิต หัวหน้างานตำราและคำสอน ผู้ช่วยหัวหน้างานพัฒนาหลักสูตรและส่งเสริมวิชาการ

---

*Analysis of Reading Ability and the Relationship between Reading and Factors that Promote Community Development and Security of Boarder Village Communities.

**Arthur F. Wileden, Community Development: The Dynamics of Planned Change, The Bedminster Press, Totowa, N.J., 1970, p. 125.

***Native Community Development Support Research Project - Tambol Nahaeo.

๔.๓ <u>รองหัวหน้าโครงการ</u>

อาจารย์ บุญธรรม คำพอ ปว.ส. (เทคนิคไฟฟ้า) ป.ม. (เทคนิค) กศ.บ., ศศ.ม. (พัฒนาชุมชน) พบ.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์)

ตำแหน่ง อาจารย์ สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์

๔.๔ <u>ผู้วิเคราะห์ข้อมูล</u>

อาจารย์ ผดุง อารยะวิญญู กศ.บ., M.A. (Special Education)

ตำแหน่ง อาจารย์ บัณฑิตวิทยาลัย

๕. <u>จุดมุ่งหมาย</u>

๕.๑ เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความสามารถในการอ่านของนักเรียนชั้น ป. ๔, ป. ๗ และ ม.ศ. ๓ ของนักเรียนในตำบลนาแห้ว

๕.๒ เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความสามารถในการอ่านของประชาชนวัยต่าง ๆ ในตำบลนาแห้ว

๕.๓ เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของการอ่านกับองค์ประกอบซึ่งส่งเสริมการพัฒนาท้องถิ่น และความมั่นคงของชุมชนหมู่บ้านชายแดน ได้แก่

๕.๓.๑ ความรู้เรื่องจุดมุ่งหมายและหลักการในการพัฒนาท้องถิ่น

๕.๓.๒ ความร่วมมือในการพัฒนาท้องถิ่นของตน

๕.๓.๓ ความรักและความภาคภูมิใจในท้องถิ่นชายแดน

๕.๓.๔ ความร่วมมือกับหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของทางราชการในการรักษาความสงบและความปลอดภัยของท้องถิ่น

๕.๓.๕ การประกอบอาชีพที่สุจริตและการปฏิบัติตามกฎหมายของบ้านเมือง

๕.๓.๖ ความร่วมมือในการส่งเสริมการศึกษาของอนุชนในท้องถิ่น

๕.๓.๗ ความขยันหมั่นเพียรในการเพิ่มผลผลิตและรายได้

๕.๓.๘ ความพึ่งตนเองโดยใช้ความสามารถของตนในการแก้ปัญหาต่าง ๆ

๕.๓.๙ การเตรียมการเพื่ออนาคตที่ดีกว่าเดิม เช่น การออมทรัพย์ การฝึกฝนอาชีพใหม่ ๆ การส่งบุตรหลานศึกษาต่อในชั้นที่สูงขึ้นกว่าระดับประถมศึกษา

๕.๔ เพื่อส่งเสริมการอ่านของนักเรียนและประชาชน โดยการเสริมงานห้องสมุดโรงเรียน ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน การให้บริการแนะแนวผู้ปกครองและนักเรียนเกี่ยวกับการอ่านและการเรียน ฯลฯ

๖. งานที่ต้องปฏิบัติ

๖.๑ สร้างหรือจัดหาข้อทดสอบความสามารถทางการอ่านระดับ ป. ๔, ป. ๗, ม.ศ. ๓ และเกณฑ์อายุต่าง ๆ ที่จะใช้ทดสอบนักเรียนและประชาชนในตำบลนาแห้ว

๖.๒ สร้างเกณฑ์ประเมินองค์ประกอบที่ส่งเสริมการพัฒนาท้องถิ่นและความมั่นคงของชุมชนหมู่บ้านชายแดน เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์นักเรียน ประชาชนและเจ้าหน้าที่

๖.๓ ติดต่อขอความอนุเคราะห์และความสะดวกในการวิจัยกับเจ้าหน้าที่ทางราชการระดับชาติ จังหวัด อำเภอ และตำบล

๖.๔ รวบรวมข้อมูลและไปปฏิบัติการภาคสนามที่ตำบลนาแห้ว ประมาณ ๓๐ วัน

๖.๕ วิเคราะห์ข้อมูลและพิสูจน์สมมติฐาน

๖.๖ ให้บริการเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านและการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองของนักเรียนและประชาชนตำบลนาแห้ว

๗. ขั้นดำเนินงานและช่วงเวลา

ตุลาคม – พฤศจิกายน ๒๕๒๒

๗.๑ ติดต่อกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เช่น กองอำนวยการรักษาความปลอดภัยภายใน จังหวัดเลย อำเภอนาแห้ว ตำบลนาแห้ว

๗.๒ สร้างหรือจัดหาแบบสำรวจ แบบสอบถามและข้อทดสอบความสามารถทางการอ่านสำหรับนักเรียนชั้น ป. ๔, ป. ๗ และ ม.ศ. ๓ และประชาชนวัยต่าง ๆ

๗.๓ สร้างเกณฑ์ประเมินองค์ประกอบซึ่งส่งเสริมการพัฒนาท้องถิ่น และความมั่นคงของชุมชนหมู่บ้านชายแดน

ธันวาคม ๒๕๒๒ – กุมภาพันธ์ ๒๕๒๓

๗.๔ รวบรวมข้อมูล นำข้อทดสอบความสามารถทางการอ่านไปทดสอบนักเรียนและประชาชน

๗.๕ ปฏิบัติงานภาคสนาม ประมาณ ๓๐ วันที่ตำบลนาแห้ว เพื่อสัมภาษณ์แบบลึก (Depth Interview)

มีนาคม – พฤษภาคม ๒๕๒๓

๗.๖ วิเคราะห์ข้อมูลและพิสูจน์สมมติฐานเกี่ยวกับความสามารถในการอ่านและองค์ประกอบซึ่งส่งเสริมการพัฒนาท้องถิ่นและความมั่นคงของชุมชนหมู่บ้านชายแดน

มิถุนายน – กันยายน ๒๕๒๓

๗.๗ เขียนและพิมพ์รายงานการวิจัยและวางโครงการวิจัยเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองสำหรับปีงบประมาณต่อไป

๘. คุณค่าและประโยชน์ของการวิจัย

๘.๑ คุณค่าและประโยชน์ทางวิชาการ

๘.๑.๑ ส่งเสริมการวิจัยแบบลึก (Depth Study) เกี่ยวกับชุมชนหมู่บ้านชายแดนของประเทศไทย แต่เดิมมาการศึกษาวิจัยแบบนี้ฝรั่งและต่างชาตินิยมมาศึกษาในประเทศไทย ส่วนคนไทยและนักวิจัยไทยไม่นิยมศึกษาวิจัยวิธีนี้ เป็นเหตุให้คนไทยขาดข้อมูลที่ลึกซึ้งเกี่ยวกับสังคมของตนเอง จนต้องจ้างผู้เชี่ยวชาญต่างชาติมาเป็นที่ปรึกษาโครงการสำคัญเสมอ

๘.๑.๒ ความรู้แบบลึก (Depth Information) ที่ได้จากโครงการวิจัยเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองโดยเฉพาะโครงการย่อยที่ ๒ จะเป็นประโยชน์ยิ่งในการสอนและอบรมนิสิตปริญญาโทและเอกที่เรียนวิชาสัมมนาการวิจัย วิชาปฏิบัติงาน ในโครงการพัฒนาโรงเรียนและชุมชน และเป็นการสร้างเสริมฐานความรู้สำหรับปริญญาเอกสาขาพัฒนศึกษาศาสตร์โดยตรงด้วย

๘.๒ คุณค่าและประโยชน์ด้านความมั่นคงของชุมชนหมู่บ้านชายแดน

๘.๒.๑ โครงการวิจัยนี้เป็นโครงการทดลองที่ให้ผู้วิจัย (หัวหน้าโครงการวิจัย) ซึ่งเป็นคนเกิดที่หมู่บ้านชายแดน หลังจากได้รับการศึกษาจนจบปริญญาเอก มีความรู้ความสามารถดีเด่นแล้ว ได้มีโอกาสกลับบ้านเกิดของตนเพื่อให้คำปรึกษาแก่ญาติพี่น้อง อนุชนและปฏิบัติงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ทางราชการ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนและป้องกันบ้านเกิดของตน ซึ่งเป็นอุดมคติสูงสุดที่แผ่นดินไทยพึงกระทำมานานแล้ว แต่ว่ายังไม่ได้

กระทำ การวิจัยนี้เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้รักบ้านเกิดเมืองนอนของตนได้สนองคุณแผ่นดิน และใช้ความรู้ที่ตนมีอยู่ได้คุ้มค่าที่พ่อแม่พี่น้องเสียสละขายไร่ขายนา เอาเงินมาให้เรียน และรอคอยการกลับของบุตรหลานมาเป็นเวลา ๓๐ – ๔๐ ปี แต่โดยทั่วไปจะผิดหวังตลอดชีวิตเพราะลูกหลานที่เรียนสูงไม่ยอมกลับบ้านเดิม บางคนก็อพยพไปอยู่ต่างประเทศ เช่น พวกที่เรียนแพทย์เป็นต้น การให้ผู้ที่ได้รับการศึกษาสูงได้กลับไปรับใช้ถิ่นเกิดจึงเป็นความดีและถูกต้องทั้งทางโลกและทางธรรม สมควรที่ทางราชการและรัฐบาลทุกระดับชั้นจะให้การสนับสนุนส่งเสริมให้มากยิ่งขึ้น เพราะเป็นการสร้างแบบอย่างที่ดีแห่งความรักชาติบ้านเมืองและการอุทิศตนเพื่อประโยชน์สุขของสังคมที่แลเห็นได้ชัดเจน

๘.๒.๒ เป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างทางราชการและประชาชนในท้องถิ่นเพราะจะได้มีคนกลางที่เข้าใจระบบราชการและประเพณีท้องถิ่นเดิมของตนเป็นตัวเชื่อมอันจะทำให้งานพัฒนาท้องถิ่นชุมชนหมู่บ้านชายแดนและการรักษาความมั่นคงของชาติดำเนินไปอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพสูงยิ่ง เป็นการสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่กำลังทุ่มเทพัฒนาหมู่บ้านชายแดนเป็นอย่างยิ่ง เมื่อรัฐบาลมีโครงการจะพัฒนาหมู่บ้านชายแดนถึง ๔,๐๐๐ แห่ง จะใช้งบประมาณถึง ๔,๐๐๐ ล้านบาท โครงการวิจัย ณ ตำบลนาแห้วนี้ย่อมจะให้ข้อมูลและความรู้ที่มีคุณค่าแก่รัฐบาลได้เป็นอย่างดี

ในเดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๒๑ ข้อมูลเบื้องต้นที่ได้จาก นายที ชัยชนะ (กำนันตำบลนาแห้ว) เมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๒๑ ปรากฏว่าในตำบลนาแห้วมีประชากรรวม ๑,๖๓๑ คน เป็นชาย ๘๗๙ คน เป็นหญิง ๗๕๒ คน การดำเนินโครงการวิจัยเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองจะช่วยให้พลเมืองไทยดังกล่าวมีกำลังใจดี มีความหวัง มีความสุข มีความภาคภูมิใจในแผ่นดินไทยและรักษาพื้นที่ชายแดนช่วยทางราชการไว้จนสุดความสามารถ

๔. ค่าใช้จ่าย ปีงบประมาณ ๒๕๒๓

๔.๑ หมวดครุภัณฑ์

ตู้เหล็กเก็บเอกสารการวิจัย	๑,๐๐๐	บาท
เครื่องบันทึกเสียงสำหรับบันทึกการสัมภาษณ์	๑,๕๐๐	บาท
แถบบันทึกเสียงสำหรับบันทึกการสัมภาษณ์	๑,๐๐๐	บาท
กล้องถ่ายรูปสำหรับถ่ายภาพเหตุการณ์และสถานที่	๑,๕๐๐	บาท
รวม	๕,๐๐๐	บาท

๔.๒ หมวดวัสดุ

วัสดุสำนักงาน	๖,๐๐๐	บาท
วัสดุสร้างแบบฟอร์ม แบบสำรวจ แบบสอบถาม ฯลฯ	๕,๐๐๐	บาท
ฟิล์ม สไลด์ ถ่านและหลอดไฟฟ้าสำหรับถ่ายรูป	๒,๐๐๐	บาท
วัสดุสำหรับวิเคราะห์ข้อมูล	๒,๐๐๐	บาท
รวม	๑๕,๐๐๐	บาท

๔.๓ หมวดค่าใช้สอย

ค่าส่งจดหมายและโทรเลขในการติดต่อ	๕๐๐	บาท
ค่าเบี้ยเลี้ยง	๑๒,๐๐๐	บาท
ค่าตอบแทนผู้ช่วยเก็บข้อมูล	๓,๐๐๐	บาท
ค่าวิเคราะห์และแจกแจงข้อมูล	๓,๐๐๐	บาท
ค่าล้างรูป อัดรูป เขียนรูป	๑,๐๐๐	บาท
ค่าพิมพ์รายงานลงกระดาษไข	๒,๕๐๐	บาท
เงินสมนาคุณเจ้าหน้าที่และชาวบ้านที่ช่วยงานวิจัย	๔,๐๐๐	บาท
ค่าพาหนะเดินทาง	๔,๐๐๐	บาท
รวม	๓๐,๐๐๐	บาท
รวมเป็นเงินทั้งสิ้น	๕๐,๐๐๐	บาท

(ลงนาม) ..... หัวหน้าโครงการวิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิสิทธิ์ สารวิจิตร

๔ ธันวาคม ๒๕๒๑

บทที่ ๓

วิธีการวิจัยในปีงบประมาณ ๒๕๒๒ และการรวบรวมข้อมูล

สำหรับบทนี้จะได้กล่าวถึง นิยามคำ ความสำคัญของการวิจัย จุดมุ่งหมายของการวิจัย ปัญหาที่ต้องการทราบคำตอบ สมมุติฐานเกี่ยวกับการวิจัยเฉพาะปรากฏการณ์ทางด้านการศึกษา ขอบเขตของการวิจัย สำหรับโครงการย่อยที่ ๑ ปีงบประมาณ ๒๕๒๒ เรื่องโครงการสำรวจความต้องการ ความสนใจ ปัญหาแรงบันดาลใจ และความใฝ่สูงทางการศึกษาของนักเรียนและประชาชน ในตำบลนาแห้ว กลุ่มตัวอย่าง ลำดับขั้นของการวิจัย เครื่องมือและอุปกรณ์ในการวิจัย วิธีการเก็บข้อมูลและการเก็บข้อมูลโดยกล่าวถึงการปฏิบัติงานภาคสนามโดยละเอียดด้วย

นิยามคำ

๑. ความต้องการ หมายถึงสิ่งที่บุคคลอยากได้หรือเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นต่อความอยู่รอดปลอดภัยของชีวิต ทรัพย์สินและความสงบสุขของชุมชน ความต้องการที่จะศึกษาในคราวนี้เป็นความต้องการที่เกี่ยวกับร่างกาย จิตใจ ความปลอดภัย การแสดงออก ตลอดจนความต้องการสร้างความเจริญให้แก่ตนเอง

๒. ความสนใจ หมายถึงแนวโน้มแห่งความพอใจ ความชอบใจ ที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยไม่ต้องมีการบังคับ หรือการกระตุ้นจากสิ่งภายนอก ในการศึกษาคราวนี้จะเน้นความสนใจทางด้านการศึกษา การอาชีพ การพัฒนาตนเอง และชุมชน

๓. ปัญหา หมายถึงอุปสรรค สิ่งขัดข้อง หรือเครื่องกีดขวางไม่ให้กิจกรรม บุคคล องค์การ หรือความคิด บรรลุเป้าหมาย ปัญหาถือว่าเป็นเรื่องธรรมดาของชีวิตและของการวิจัย จุดประสงค์ของการวิจัยคราวนี้เน้นการสำรวจรวบรวมและวิเคราะห์ปัญหา รวมทั้งการหาช่องทางแก้ปัญหาต่าง ๆ ในระยะสั้นและระยะยาว การพบปัญหาในการวิจัย จึงถือว่าเป็นของมีคุณค่า ไม่ได้ถือว่าเป็นความล้มเหลวของการวิจัย

๔. แรงบันดาลใจ หมายถึงสิ่งที่กระตุ้น ส่งเสริม เร่งเร้า หรือจูงใจให้บุคคลหรือองค์การกระทำกิจกรรมหรือแสดงออกอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยมีความเข้มข้น จริงจัง และแสดงให้เห็นถึงความทรหดอดทน เป็นระยะเวลาที่นานกว่าสภาพเหตุการณ์หรือกิจกรรมปรกติ

<u>ความสำคัญของการวิจัย</u>

การวิจัยนี้เชื่อว่าจะมีความสำคัญดังต่อไปนี้

๑. ทำให้ทราบสภาพของตำบลนาแห้วว่าเป็นอย่างไร ในส่วนที่เกี่ยวกับความต้องการ ความสนใจ ปัญหา และแรงบันดาลใจของนักเรียนและประชาชน

๒. ทำให้มองเห็นแนวโน้มต่าง ๆ ของตำบลนาแห้วในทางการศึกษา เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ความมั่นคงปลอดภัยและทางการเมือง อันจะช่วยให้สามารถส่งเสริมการพัฒนาตำบลนาแห้ว ได้ดีและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๓. ทำให้สามารถเตรียมโครงการวิจัยที่ละเอียดสำหรับปีงบประมาณต่อไป ได้ถูกต้องตามความเป็นจริง และเหมาะสมกับท้องถิ่นยิ่งขึ้น

๔. ทำให้ผู้วิจัยคุ้นเคยกับท้องถิ่น และเข้าใจท้องถิ่นตำบลนาแห้วรอบด้าน และจะช่วยให้สามารถวินิจฉัยสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องแม่นยำยิ่งขึ้น

<u>จุดมุ่งหมายของการวิจัย</u>

๑. เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการ ความสนใจ ปัญหา แรงบันดาลใจ และความใฝ่สูงทางการศึกษาของประชาชนและนักเรียนในตำบลนาแห้ว

๒. เพื่อรวบรวมรายละเอียดเกี่ยวกับสภาวะแวดล้อม ดินฟ้าอากาศ และความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจการเมือง การศึกษาและวัฒนธรรมที่มีผลต่อความต้องการ ความสนใจ ปัญหา แรงบันดาลใจ

และความใฝ่สูงทางการศึกษาของประชาชนและนักเรียนในตำบลนาแห้ว

๓. เพื่อรวบรวมข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับครอบครัว หมู่บ้าน และตำบลในส่วนที่เกี่ยวกับจำนวนประชากร อาชีพหลัก พืชผัก ผลไม้ สัตว์เลี้ยง สัตว์ป่า เป็นต้น

๔. เพื่อวิเคราะห์ปรากฏการณ์ต่าง ๆ ทางด้านการศึกษาที่เกิดขึ้น ณ ตำบลนาแห้วในปัจจุบัน เพื่อวางแนวปฏิบัติในการแก้ปัญหา และสนองความต้องการต่าง ๆ ของประชาชนและนักเรียน รวมทั้งกำหนดหลักการในการส่งเสริมการพัฒนาชุมชนและคุณภาพของชีวิตในตำบลนาแห้วสำหรับปีต่อไป

<u>ปัญหาที่ต้องการคำตอบ</u>

การวิจัยตามโครงการย่อยที่ ๑ ปีงบประมาณ ๒๕๒๒ นี้ ผู้วิจัยต้องการทราบคำตอบสำหรับปัญหาต่อไปนี้

๑. ปัญหาอะไรที่รุนแรงที่สุด มีผลกระทบกระเทือนต่อชาวบ้านของประชาชน และความเปลี่ยนแปลงของท้องถิ่นมากที่สุด

๒. สาเหตุของปัญหาที่สำคัญนั้นมีอะไรบ้าง มีช่องทางที่พอจะกำจัดสาเหตุของปัญหาได้หรือไม่

๓. ปัญหาที่รุนแรงเริ่มเกิดขึ้นเมื่อใด มีแนวโน้มหรือจะหยุดหรือไม่

๔. ปัญหาที่รุนแรงเกิดที่จุดใดของตำบล และอาจจะลุกลามไปยังส่วนอื่น ๆ ของตำบลหรือไม่ มีวิธีการใดที่จะหยุดยั้งปัญหาไม่ให้ลุกลามต่อไปหรือไม่

๕. ประชาชนและนักเรียนต้องการอะไรมากที่สุด

๖. ความต้องการต่าง ๆ มีสาเหตุมาจากอะไร

๗. มีช่องทางพอจะสนองตอบความต้องการได้หรือไม่

๘. แหล่งที่จะตอบสนองความต้องการอยู่ที่ใด

๙. ประชาชนและนักเรียนสามารถตอบสนองความต้องการของตนได้มากเพียงใด

๑๐. แนวโน้มของความต้องการด้านต่าง ๆ เป็นอย่างไร

๑๑. ความสนใจของประชาชนและนักเรียนมีอะไรบ้าง

๑๒. ความสนใจต่าง ๆ ได้รับการตอบสนองมากน้อยเพียงใด

๑๓. อุปสรรคที่ขัดขวางความสนใจของประชาชนและนักเรียนมีอะไรบ้าง

๑๔. จะมีช่องทางที่จะกำจัดอุปสรรคที่ขัดขวางความสนใจได้หรือไม่

๑๕. แรงบันดาลใจของประชาชนและนักเรียนเกิดจากอะไร

๑๖. แรงบันดาลใจต่าง ๆ ส่งผลต่อวิธีการดำเนินชีวิตของประชาชนและนักเรียนหรือไม่ อย่างไร

๑๗. ความใฝ่สูงทางการศึกษาของประชาชนและนักเรียนในตำบลนาแห้ว มีการแสดงออกทางใดบ้าง

๑๘. ความใฝ่สูงทางการศึกษาของประชาชนและนักเรียน ได้รับการตอบสนองหรือไม่

๑๙. ความใฝ่สูงทางการศึกษาในแต่ละหมู่บ้าน ในตำบลนาแห้วแตกต่างกันหรือไม่

๒๐. ทางราชการได้ส่งเสริมความใฝ่สูงทางการเรียนของประชาชนและนักเรียนอย่างไรบ้าง

๒๑. มีปรากฏการณ์อะไรบ้างที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ในตำบลนาแห้ว ซึ่งอาจจะส่งผลต่อความเปลี่ยนแปลงของชุมชนในอนาคต

๒๒. ปรากฏการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้รับแรงผลักดันจากอะไรบ้าง

สมมติฐานเกี่ยวกับการวิจัย

ในการวิจัยครั้งแรกนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานเพื่อเป็นแนวทางในการจัดกระทำข้อมูล เฉพาะปรากฏการณ์ทางด้านการศึกษาดังนี้

๑. หมู่บ้านที่มีจำนวนประชากรมาก จะมีจำนวนนักเรียนในชั้นประถมปลายและมัธยมมากกว่าหมู่บ้านที่มีจำนวนประชากรน้อย

๒. หมู่บ้านที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี จะส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนมัธยมมากกว่าหมู่บ้านที่มีฐานะทางเศรษฐกิจด้อย

๓. หมู่บ้านที่อยู่ใกล้ศูนย์กลางการปกครอง คือที่ตั้งของอำเภอจะส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนมัธยมมากกว่าหมู่บ้านอื่น

๔. หมู่บ้านที่มีข้าราชการประจำอยู่มาก จะมีนักเรียนเรียนในชั้นมัธยมมากกว่าหมู่บ้านที่มีข้าราชการประจำอยู่น้อย

๕. หมู่บ้านที่อยู่ใกล้โรงเรียนมัธยม จะส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนมัธยมมากกว่าหมู่บ้านที่อยู่ห่างไกล

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในงบประมาณ ๒๕๒๒ จะเป็นการสำรวจและรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นเพื่อทำความคุ้นเคยกับท้องถิ่น และค้นหาปรากฏการณ์ทางการศึกษา ความสนใจ ความต้องการ และปัญหาของท้องถิ่น เป็นการศึกษาในทางกว้างมากกว่าทางลึก ทั้งนี้เพราะเป็นการเริ่มศึกษาขั้นแรกของโครงการระยะยาว จึงเป็นการปูพื้นฐานการศึกษาสำหรับปีต่อไป มากกว่าเป็นการค้นหาข้อสรุป ซึ่งทำสำหรับการวิจัยที่ทำเพียงครั้งเดียวก็สิ้นสุดโครงการ

ข้อมูลที่ได้มามุ่งจะใช้ประโยชน์ในการเตรียมแนวทางเพื่อพัฒนา ตำบลนาแห้ว โดยใช้การศึกษาเป็นสื่อในการพัฒนาชุมชน และคุณภาพของชีวิตด้านต่าง ๆ เช่น สุขภาพ อนามัย ความคิด สติปัญญา การอาชีพ ความมั่นคงปลอดภัย ความเป็นธรรมในสังคม เศรษฐกิจ การผลิต การขนส่งสินค้า การรวมกลุ่มเป็นสหกรณ์ การสร้างห้องสมุดประชาชน และการสร้างเสริมความสุขและความพึงพอใจให้แก่ชีวิตในที่สุด

กลุ่มตัวอย่างจำกัดอยู่ในท้องที่ตำบลนาแห้ว และผู้ที่ได้รับผลจากสถาบันที่ตั้งอยู่ในตำบลนาแห้วเท่านั้น ได้แก่ ประชาชนในตำบลนาแห้ว นักเรียนในโรงเรียนนาแห้ววิทยา (มัธยม) และนักเรียนโรงเรียนบ้านเหมืองแพร่ กลุ่มตัวอย่างจะไม่เลือกโดยใช้วิธีการสุ่ม แต่จะเลือกตามความสะดวกในการติดต่อ การสัมภาษณ์ และการเดินทางโดยพิจารณาถึงความปลอดภัยในการวิจัยเป็นหลัก

<u>กลุ่มตัวอย่าง</u>

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยจะใช้ประชาชนที่อยู่ในตำบลนาแห้ว และนักเรียนโรงเรียนนาแห้ววิทยา (มัธยม ๑ และมัธยมศึกษา ๑ – ๒ – ๓) และนักเรียนโรงเรียนบ้านเหมืองแพร่ (เฉพาะประถมศึกษาปีที่ ๔ – ๕ – ๖) กลุ่มตัวอย่างนี้ใช้การเลือกไม่ได้ใช้วิธีการสุ่ม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและสมบูรณ์ที่สุดเท่าที่จะทำได้ การเลือกประชาชนเพื่อการสัมภาษณ์และรวบรวมข้อมูลจะถือหลักดังต่อไปนี้

๑. <u>คนที่เป็นหัวหน้าหมู่บ้านและตำบล</u> ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน และกำนัน ผู้ใหญ่บ้านมี ๕ คน กำนันมี ๑ คน เพราะจากประสบการณ์และหน้าที่รับผิดชอบ บุคคลเหล่านี้คงจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นดีกว่าคนอื่น ๆ เป็นส่วนมาก

๒. <u>คนที่อยู่ในท้องถิ่นมานาน</u> ซึ่งย่อมเป็นผู้ทราบประวัติความเป็นมา วัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่นเป็นอย่างดี นอกจากนี้ต้องเป็นบุคคลที่ไปติดต่อง่ายและให้ความร่วมมือ มีความไว้วางใจผู้วิจัย จำนวน ๑๕ คน

๓. <u>ผู้ที่อยู่ในเหตุการณ์ต่าง ๆ หรือทราบเหตุการณ์ต่าง ๆ</u> ที่น่าตื่นเต้นหวาดเสียว หรือน่ากลัวที่เกิดขึ้นในตำบลนาแห้ว จำนวน ๑๕ คน บุคคลเหล่านี้ได้รับประสบการณ์ตรง ย่อมจดจำเหตุการณ์

และรู้รายละเอียดดีกว่าคนอื่น ๆ

๔. คนที่ไปชุมนุมกันในโอกาสต่าง ๆ เช่น ไปทำบุญตักบาตร ไปทอดผ้าป่า ไปสรงน้ำพระพุทธรูป ไปทำบุญบ้าน ไปหาปลา รับประทานอาหารด้วยกัน ไปยิงไก่ตอนเช้าหรือตอนค่ำ ไปชุมนุมที่ห้องสมุด ไปชุมนุมที่หน้าร้านขายของ ฯลฯ เป็นต้น กลุ่มที่ไปชุมนุมนั้นจะมีทั้งผู้หญิงและผู้ชาย เด็กและผู้ใหญ่มีทั้งกลุ่มเล็ก ๔ – ๕ คน จนถึงกลุ่มใหญ่ ๓๐ – ๑๐๐ คน บุคคลเหล่านี้มีจุดประสงค์และไปร่วมกิจกรรมที่แน่นอนอย่างใดอย่างหนึ่งที่พอสังเกตได้ จึงทำให้ถามข้อมูลได้ง่ายและตรวจสอบกับคนอื่น ๆ ได้ทันที

ลำดับขั้นของการวิจัย

การวิจัยเพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตำบลนาแห้ว ได้ดำเนินไปตามขั้นต่าง ๆ ดังนี้*

๑. กำหนดขอบเขตปัญหาหรือข้อมูลที่ต้องการทราบ

๒. กำหนดหน่วยงานและบุคลากรที่จะทำการวิจัย

๓. วางแผนการจัดหาและสร้างแบบสอบถามและอุปกรณ์ที่จะใช้รวบรวมข้อมูล

๔. รวบรวมข้อมูลที่ต้องการจากแหล่งต่าง ๆ และจากการปฏิบัติงานภาคสนาม

๕. การจัดกระทำข้อมูล แจกแจงหมวดหมู่และทำตารางข้อมูล

๖. การตีความสิ่งที่ค้นพบและการเขียนรายงาน การพิมพ์รายงานและเสนอรายงานต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบ ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง และประชาชนในท้องถิ่นตำบลนาแห้ว

๗. สร้างแผนปฏิบัติงานไปดำเนินการที่ตำบลนาแห้ว

---

*ขั้นต่าง ๆ ในการวิจัยจะพยายามให้เด็ก ผู้ใหญ่ ประชาชน และเจ้าหน้าที่ราชการได้ทราบ มีส่วนร่วม มีส่วนปรึกษาหารือ แสดงความคิดเห็นมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยให้คนจำนวนมากได้รู้ได้เห็น และในแต่ละขั้นก็สอดแทรกวิธีการพัฒนาตนเองไปด้วย

๔. นำแผนปฏิบัติงานไปดำเนินการที่ตำบลนาแห้ว

<u>เครื่องมือและอุปกรณ์ในการวิจัย</u>

๑. <u>เครื่องมือในการวิจัยที่ขอยืมมาจากสำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร</u> เป็นข้อสอบมาตรฐานสำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ จำนวน ๔ ฉบับ ฉบับละ ๓๐ ชุด คือ

๑.๑ ภาษาไทย (อ่านเข้าใจ)

๑.๒ คณิตศาสตร์ (ปัญหา ก.)

๑.๓ วิทยาศาสตร์ (ความเข้าใจ)

๑.๔ ประวัติศาสตร์

๒. <u>เครื่องมือในการวิจัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยอาศัยประสบการณ์ที่เคยมีชีวิตอยู่ในชนบทและประสบการณ์การสอนวิชาการพัฒนาตนเอง</u> เป็นแบบสอบถาม จำนวน ๔ ฉบับ คือ

๒.๑ <u>แบบสอบถาม ๑</u> เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความสนใจ แบ่งเป็นหัวข้อใหญ่ ๖ หมวด ได้แก่ การประดิษฐ์สร้างสรรค์ การเพิ่มพูนความรู้และความชำนาญ การเพิ่มพูนรายได้ การเพิ่มผลผลิต การสร้างความสงบสุขและการพักผ่อนหย่อนใจ สิทธิเสรีภาพและความเป็นพลเมืองดี

๒.๒ <u>แบบสอบถาม ๒</u> เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความใฝ่สูงทางการศึกษา แบ่งเป็นหัวข้อใหญ่ ๕ หมวด ได้แก่ ระดับการศึกษา ประเภทของสถานศึกษาที่ต้องการเรียน วิชาที่ต้องการศึกษา ความสำเร็จในการศึกษา ความเสียสละทุ่มเทเพื่อการศึกษา

๒.๓ <u>แบบสอบถาม ๓</u> เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับรายละเอียดของแต่ละครอบครัว เช่น เรื่องจำนวนคน อายุ รายได้ รายจ่าย เนื้อที่ทำการเพาะปลูก ผู้ผลิตในครอบครัว ผู้มีรายได้ ผู้เจ็บป่วย สัตว์เลี้ยง การใช้เวลา สาสนา ความปรารถนาสูงสุดของหัวหน้าครอบครัว ความภาคภูมิใจ ระยะเวลาที่มาตั้งหลักแหล่งอยู่ในตำบลนาแห้ว ฯลฯ เป็นต้น

๒.๔ <u>แบบสอบถาม ๔</u> เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการและปัญหาของหมู่บ้านในตำบลนาแห้ว แบ่งเป็นหัวข้อใหญ่ ๑๐ หมวด ได้แก่ สิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิต สิ่งจำเป็นสำหรับความปลอดภัย สิ่งจำเป็นเกี่ยวกับด้านสุขภาพพลานามัยของประชาชน สิ่งส่งเสริมการศึกษา สิ่งส่งเสริมวัฒนธรรม ประเพณีและความเป็นมาของท้องถิ่น สิ่งส่งเสริมการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สิ่งส่งเสริมกำลังใจและความหวังของชีวิต สถานที่พักผ่อนหย่อนใจและเล่น สิ่งอำนวยความสะดวกในการติดต่อสื่อสารและการคมนาคม สิ่งส่งเสริมการผลิต

๓. <u>อุปกรณ์อื่น ๆ ที่ใช้ในการวิจัย</u>

๓.๑ เครื่องบันทึกเสียง ๑ เครื่อง
๓.๒ แถบบันทึกเสียง ๓๐ ม้วน*
๓.๓ เทอร์โมมิเตอร์ ๑ อัน
๓.๔ กล้องถ่ายรูป ๑ กล้อง*
๓.๕ ฟิล์มสี ๒๐ ม้วน
๓.๖ สไลด์สี ๓ ม้วน

*เครื่องบันทึกเสียงและกล้องถ่ายรูปเป็นของส่วนตัว

๔. <u>ตัวผู้วิจัยเอง</u> ตัวผู้วิจัยเองก็ถือว่าเป็นเครื่องมือในการวิจัยครานี้ด้วย เพราะผู้วิจัยต้องไปประจำอยู่ ณ ตำบลนาแห้ว ประมาณ ๓๐ วัน เพื่อดำรงชีวิตและเผชิญปัญหาต่าง ๆ ที่ชาวตำบลนาแห้วปฏิบัติและประสบอยู่ เช่น รับประทานอาหารและน้ำดื่ม เดินไปมาและปฏิบัติภาระกิจประจำวันเหมือนชาวบ้าน ประสบปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตนของเจ้าหน้าที่ และความปลอดภัยเหมือนชาวบ้าน ฯลฯ เป็นต้น แล้วสะท้อนความรู้สึกนึกคิด อารมณ์ ปฏิกริยาต่าง ๆ ตามที่ได้ประสบการณ์จริง

<u>วิธีการเก็บข้อมูล</u>

วิธีการเก็บข้อมูลจะใช้หลายวิธี เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและเชื่อถือได้ วิธีการเก็บข้อมูลที่สำคัญได้แก่วิธีการต่อไปนี้

๑. <u>การทดสอบ</u> โดยใช้ข้อทดสอบมาตรฐานของสำนักทดสอบ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนนาแห้ววิทยา จำนวน ๒๖ คน

๒. <u>การสัมภาษณ์</u> โดยใช้แบบสัมภาษณ์ จำนวน ๔ ฉบับ สัมภาษณ์หัวหน้าครอบครัว ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน และผู้ที่รู้จักท้องถิ่นเป็นอย่างดี เนื่องจากเกิดในท้องถิ่นและอยู่ในท้องถิ่นมานาน ประมาณ ๓๐ – ๔๐ ปี นอกจากนี้จะสัมภาษณ์กลุ่มด้วย คือ ผู้ให้สัมภาษณ์ จำนวนหลายคน ในเวลาเดียวกัน เช่น ๓ – ๑๐ คน เป็นต้น

๓. <u>การบันทึกเสียง</u> โดยบันทึกเสียงเครื่องดนตรี การพูด การสวดมนต์ และการสู่ขวัญ ฯลฯ ของประชาชน ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ครูใหญ่ เจ้าหน้าที่ราชการ ฯลฯ โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับประเพณี วัฒนธรรม เหตุการณ์สำคัญและโครงการต่าง ๆ เป็นต้น

๔. <u>การถ่ายภาพสีและสไลด์สี</u> โดยการถ่ายภาพสีและสไลด์สี พิธีการ เหตุการณ์ สถานที่ บุคคล ตลอดจนวัตถุสิ่งของที่น่าสนใจ และมีคุณค่าในการศึกษาวัฒนธรรม ประเพณี ความเปลี่ยนแปลง และพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของท้องถิ่นไว้

๕. <u>การสังเกต</u> โดยใช้ตาสังเกต พิจารณาสภาพพื้นภูมิประเทศ ลักษณะของชุมชน การประกอบอาชีพ การคมนาคม ความเคลื่อนไหว ความเปลี่ยนแปลง เหตุการณ์ต่าง ๆ

๖. <u>การเข้าไปอยู่ร่วมในเหตุการณ์และการดำรงชีวิตในชุมชน</u> โดยผู้วิจัยจะไปปฏิบัติงานภาคสนาม ที่ตำบลนาแห้ววรวม ๓๐ วัน เพื่อให้ได้ประสบการณ์จริงเกี่ยวกับสภาพดินฟ้าอากาศ อาหาร น้ำดื่ม ที่พักอาศัย การคมนาคมขนส่ง ความมั่นคงปลอดภัย ความต้องการ แรงบันดาลใจ ความสนใจ และความใฝ่สูงทางการศึกษา ฯลฯ เป็นต้น

การเก็บข้อมูล

๑. การเตรียมตัวเบื้องต้น เนื่องจากการวิจัยโครงการวิจัยเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง เป็นการริเริ่มโครงการยะยะยาว และพื้นที่ปฏิบัติงานเป็นเขตแทรกซึม การดำเนินงานวิจัยเพื่อเก็บข้อมูล จึงเกี่ยวข้องกับส่วนราชการหลายฝ่าย ผู้วิจัยจึงต้องใช้ความสุขุมรอบคอบเป็นพิเศษ โดยได้ปฏิบัติสิ่งต่อไปนี้

๑.๑ ทำหนังสืออนุมัติแผนปฏิบัติงานภาคสนาม เมื่อทางมหาวิทยาลัยโดยรองอธิการบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา ได้ทำหนังสือแจ้งผลการพิจารณาอนุมัติโครงการให้หัวหน้าโครงการ "โครงการวิจัยเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง ตำบลนาแห้ว จังหวัดเลย" ทราบแล้ว หัวหน้าโครงการฯ ได้ทำแผนปฏิบัติงานโครงการเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง งบประมาณ ๒๕๒๒ ขึ้นเมื่อ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๒๑ และทำหนังสือที่ ทม. ๑๐๐๑(๗)/๑๑๗๑ ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๒๑ ขออนุมัติแผนปฏิบัติงานโครงการวิจัยเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง เสนอผ่านผู้บังคับบัญชา คือ คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย และอธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้อนุมัติเมื่อ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๒๑

๑.๒ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทำหนังสือขอความอนุเคราะห์และความสะดวกในการวิจัย ถึงนายอำเภอนาแห้ว ผู้ว่าราชการจังหวัดเลยและผู้อำนวยการกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน เมื่อวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๒๑ คือ หนังสือที่ ทม. ๑๐๐๑/๔๓๔๕ หนังสือที่ ทม. ๑๐๐๑/๔๓๔๗ และหนังสือที่ ทม. ๑๐๐๑/๔๓๔๘ ตามลำดับ

๑.๓ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ขอหนังสืออนุมัติให้เข้าไปปฏิบัติงานในพื้นที่เขตแทรกซึม ถึงผู้อำนวยการกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน เมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๒๑ คือหนังสือ ที่ ทม. ๑๐๐๑/๔๔๔๕ และได้รับหนังสืออนุมัติเมื่อ ๑๑ มกราคม ๒๕๒๒ อนุมัติให้คณะผู้วิจัย ๔ คน คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กร. พิสิทธิ์ สารวิจิตร อาจารย์บุญธรรม คำพอ กร. ประพาศน์ พฤทธิประภา และนายชาคริต อนันทราวัน เดินทางเข้าไปวิจัยเกี่ยวกับความต้องการ ความสนใจ ปัญหา แรงบันดาลใจ และความใฝ่สูงทางการศึกษาของนักเรียนและประชาชน ในตำบลนาแห้ว อำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย ในระหว่างวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๒๑ ถึงวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๒๒

ตามหนังสือที่ สร ๔๐๐๑(๐๓)/๐๐๖ ลงวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๒๒ และ หนังสือที่ สร ๔๐๐๑/๒๙ ลงวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๒๒

๒. การปฏิบัติงานภาคสนาม

๒.๑ แผนการปฏิบัติงานภาคสนาม ณ ตำบลนาแห้ว ผู้วิจัยขออนุมัติทางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒไปปฏิบัติงานภาคสนาม โครงการวิจัยเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง ๕ ครั้ง รวมเวลา ๓๐ วัน คือ

วันเสาร์ที่ ๑๑ ถึงวันจันทร์ที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๒๑ วันที่ ๕ – ๒๐ ธันวาคม ๒๕๒๑
วันเสาร์ที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๒๑ ถึงวันจันทร์ที่ ๑ มกราคม ๒๕๒๒
วันพุธที่ ๑๗ ถึงวันจันทร์ที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๒๒
วันพุธที่ ๑๒ ถึงวันจันทร์ที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๒๒

แต่เนื่องจากมีเหตุขัดข้องบางประการผู้วิจัยจึงต้องงดการไปปฏิบัติงานภาคสนาม ในวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๒๑ และวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๒๑ ถึงวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๒๒ ส่วนวันอื่น ๆ ผู้วิจัยได้ไปปฏิบัติงานภาคสนาม ตามที่ขออนุมัติไว้

๒.๒ รายละเอียดการปฏิบัติงานเก็บข้อมูลภาคสนามเป็นรายวัน

ครั้งที่ ๑ เสาร์ที่ ๑๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๑

- เริ่มปฏิบัติงานภาคสนาม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิสิทธิ์ สารวิจิตร เดินทางจากกรุงเทพมหานคร ไปยังตำบลนาแห้ว ออกเดินทางเวลา ๕.๐๐ น.
- ตอนค่ำสนทนาปรึกษากับนาง จันทร์เพ็ง ดวงอุปะ นายพร้อม สารวิจิตร นายบุญเกื้อ สารวิจิตร นางสาวบุญนาง สารวิจิตร นางบุญได้ ไพรภิบาล นางแอ สนิท นางอินกอง จันทะคุณ นายคำหมวด อุ่นแก้ว และมิญาติพี่น้องมาเยี่ยมเยียนถามข่าวในตอนค่ำประมาณ ๓๐ คน

วันอาทิตย์ที่ ๑๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๒

- ไปพบปรึกษานายอำเภอนาแห้ว (ร.ท. จรูญ บัวชุม) ณ ที่ว่าการอำเภอนาแห้ว เวลา ๙.๒๐ – ๑๐.๑๕ น. ท่านสนับสนุนโครงการวิจัยเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองเต็มที่ คนที่ไปพบนายอำเภอนาแห้วด้วย มี นายหิรัญ ไกรศรีสุนทร (ปลัดอำเภอนาแห้วฝ่ายป้องกัน) นายอำนวย สีหะวงศ์ (ครูโรงเรียนบ้านเหมืองแพร่ ช่วยราชการแผนกศึกษาธิการอำเภอนาแห้ว) นายคำหมวด อุ่นแก้ว (ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านนาโพธิ์) นายเฉลิม แสนคุ้ม (ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านนาโพธิ์) นายพร้อม สารวิจิตร นายบุญเกื้อ สารวิจิตร

- ไปพบหัวหน้าหมวดการศึกษาอำเภอนาแห้ว (นายจวน กมลรัตน์) ศึกษาธิการอำเภอนาแห้ว (นายประจวบ เสียงฉ่ำ) สมุห์บัญชีอำเภอนาแห้ว (นายจินดา ผดุงอรรถ) สัสดีอำเภอนาแห้ว (จ.ส.ต. เกษม ไกรสูงเนิน) อนามัยอำเภอนาแห้ว (นายเหมือน ยศบัญญา) ที่บ้านพักของอนามัยอำเภอนาแห้ว ทุกท่านสนับสนุนโครงการวิจัยเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองเป็นอย่างดี ในโอกาสนี้ได้รวบรวมข้อมูลทางการศึกษาในอำเภอนาแห้ว จากศึกษาธิการอำเภอและหัวหน้าหมวดการศึกษา โดยบันทึกเสียงการสัมภาษณ์ไว้

- ไปพบนายที ชัยชนะ (กำนันตำบลนาแห้ว) ที่บ้านเหมืองแพร่ เพื่อรบวรวมรายชื่อหมู่บ้าน หัวหน้าครอบครัวและจำนวนประชากรชายหญิงในแต่ละครอบครัว ได้ข้อมูลที่ต้องการเรียบร้อย ใช้เวลาคัดลอกรวม ๔ ชั่วโมง

- พบนายกาจ ควงอุปะ (ครูใหญ่โรงเรียนบ้านเหมืองแพร่) โดยท่านนั่งจักรยานยนต์มาจากบ้านโป่งกูด ซึ่งห่างออกไปราว ๕ กิโลเมตร ท่านยินดีร่วมมือสนับสนุนโครงการวิจัยเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองเต็มที่

- ตอนเย็นญาติผู้ใหญ่มาเยี่ยมถามข่าวและสนับสนุนโครงการวิจัยเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง ได้แก่ นายกุล แสงคำ (อดีตแพทย์ประจำตำบล) นายกองสี แสงคำ นายถาด ศรีเพชร (อดีตผู้ใหญ่บ้านนาโพธิ์) นายฤทธิ์ พรมรัตน์ นางไข บัวรพันธ์ (ผู้เคยเลี้ยง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิสิทธิ์ สารวิจิตร ตอนเป็นเด็กทารก)

- ตอนค่ำ รองหมวด ตชด. ที่ ๔๐๓ บก. ร้อย ตชด. ที่ ๑ (จ.ส.ต. พิชัย ฤกษ์ใหญ่) ซึ่งประจำอยู่ที่บ้านเหมืองแพร่มาเยี่ยม วันนี้ได้ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสภาพการณ์ในตำบลนาแห้ว สังเกตดูการแต่งกายของเด็ก ๆ และผู้ใหญ่ในขณะที่ตำบลนาแห้วมีอากาศหนาวมาก นอกจากนี้ได้ไปชมโรงเรียนนาแห้ววิทยา ที่ภูหมาหลับด้วย โดยนายกริช อุทาน ครูโรงเรียนนาแห้ววิทยาเป็นผู้พาไปชม

วันจันทร์ที่ ๑๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๑

- เดินทางกลับกรุงเทพมหานคร ออกจากตำบลนาแห้ว เวลา ๖.๓๕ น.

- ขุดเอาดินที่บ้านนาโพธิ์ ประมาณ ๒ กิโลกรัม และนำกลับกรุงเทพมหานครด้วย

<u>ครั้งที่ ๒</u> วันเสาร์ที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๑

- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิสิทธิ์ สารวิจิตร อาจารย์บุญธรรม คำพอ อาจารย์ ดร. ประพาศน์ พฤทธิประภา และนายชาคริต อนันทราวัน เดินทางจากกรุงเทพมหานครไปยังตำบลนาแห้ว

- ปรึกษาสนทนากับนางจันทร์เพ็ง ดวงอุปะ นายพร้อม สารวิจิตร นายบุญเกื้อ สารวิจิตร นางสาวบุญนาง สารวิจิตร นางบุญได้ ไพรภิบาล นายชายแดน ไพรภิบาล และหลาน ๆ

วันอาทิตย์ที่ ๑๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๑

- ไปเยี่ยม นายถาด ศรีเพชร นายกุล แสงคำ นายคำพัน กัณฑะศรี
- ไปสังเกตการนวดข้าว และลานข้าวที่นาเหียงเหี้ย และนาหัวขัว ดูโฮงแอบอ้อย (ที่หีบอ้อย) ต้นกาแฟ กระเดื่องตำข้าว ที่บ้านนายลาน จันทะคุณ (แพทย์ประจำตำบล)
- ไปชมฝายน้ำแพร่ น้ำตกแพร่ และศูนย์กลางโครงการมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการ เนื้อที่ประมาณ ๒๐,๐๐๐ ไร่ ผู้ไปด้วยกันมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิสิทธิ์ สารวิจิตร อาจารย์บุญธรรม คำพอ อาจารย์ ดร. ประพาศน์ พฤทธิประภา นายชาคริต อนันทราวัน นายคำพัน กัณฑะศรี นายนิยม จันทะคุณ นายบุญเกื้อ สารวิจิตร นายเมฆ ดวงอุปะ ได้แวะชมโรงเรียนนาแห้ววิทยาด้วยทั้งตอนไปและตอนกลับจากฝายน้ำแพร่
- นายกาจ ดวงอุปะ นายกองสี แสงคำ มาเยี่ยม
- ไปชมพัด (ระหัดขนาดใหญ่ใช้กำลังน้ำ) ที่นาอีด และนาเดื่อ
- พบนายทวี ยศปัญญา (ครูใหญ่โรงเรียนนาแห้ววิทยา)

วันนี้ได้ถ่ายภาพบุคคล เหตุการณ์ สถานที่ สิ่งของที่น่าสนใจไว้เป็นระยะ ๆ

วันจันทร์ที่ ๑๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๑

- ไปพบนายอำเภอนาแห้ว ณ ที่ว่าการอำเภอนาแห้ว แต่นายอำเภอนาแห้วไม่อยู่ จึงพบปลัดอำเภอฝ่ายส่งเสริม (นายโอภาส ศรีสัมพุทธ) แทน และขอหนังสือขอความร่วมมือผู้ใหญ่บ้าน กำนันจากอำเภอนาแห้ว นายโอภาส เป็นผู้ออกหนังสือให้ เลขที่ ลย. ๕๙/๒๑๗๒ ลงวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๒๑ เรื่องขอความร่วมมือในการ

ให้ข้อมูลตามโครงการวิจัยเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง

- ไปชมตลาดนาแห้ว วัดนาแห้ว นมัสการเจ้าอาวาสซึ่งเป็นเจ้าคณะอำเภอนาแห้ว (ภูมิลำเนาเดิมอยู่จังหวัดมหาสารคาม) ชมที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านนาแห้ว และหมู่บ้านบุ่ง

- ไปเยี่ยมนางเทียบ ศรีเพชร ซึ่งอายุมากที่สุดในตำบลนาแห้ว (อายุ ๙๙ ปีย่าง) และได้สนทนากับ นายเลิง สีหะวงศ์ (ผู้ใหญ่บ้านบุ่ง) นายลา สุทธิ

- ตอนบ่ายไปชมนาบุ่ง สถานที่เป็นจุดเริ่มต้นของโครงการมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการเมื่อ ๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๙๖ และเป็นที่ดินซึ่งเป็นมรดกตกทอดซื้อขายยึดครองต่อ ๆ มาของสกุล "สารวิจิตร" นายทองอินทร์ จันทะคุณ และนางประทีป จันทะคุณ นายเก่ง สารวิจิตร และนางคำ สารวิจิตร ซึ่งเป็นคุณตา คุณยาย บิดามารดา ของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิสิทธิ์ สารวิจิตร ได้ช่วยกันปรับปรุงพัฒนา รักษาทำประโยชน์ต่อ ๆ กันมารวม ๗๐ ปี แล้ว โดยเฉพาะในระหว่าง พ.ศ. ๒๔๘๕ – ๒๕๑๐ ได้โค่นต้นไม้ใหญ่ ต้นซอยใหญ่ กอไผ่ กอบงทิ้ง ต่อมา นายพจน์ สารวิจิตร ได้ทำรั้วรอบบริเวณนาบุ่งทั้งหมดไว้ในราว พ.ศ. ๒๕๑๑ เมื่อ นายทองอินทร์ นางทีป นายเก่ง นางคำ นายพจน์ ถึงแก่กรรม ลูกหลานคนอื่น ๆ ก็ได้รักษารั้วรอบบริเวณบุ่งทั้งหมดไว้ตลอดมาจนทุกวันนี้ และทำประโยชน์ คือ เลี้ยงปลา ปลูกข้าว ทำสวนส้ม ขนุน มะขาม หมอน ผัก อ้อย ถั่ว มันเทศ ฯลฯ มาเรื่อย ๆ แต่พอต้นปี ๒๕๒๒ เมื่อทางราชการเร่งรัดทำ น.ส. ๓ ให้ราษฎร โดยใช้ภาพถ่ายทางอากาศ เจ้าหน้าที่กลับให้ น.ส. ๓ เฉพาะส่วนที่เป็นที่สูง ส่วนที่เป็นบุ่งที่เป็นมรดกตกทอดมากว่า ๗๐ ปี ไม่ยอมให้ โดยถือว่าเป็นทางน้ำสาธารณะ ซึ่งเป็นการกระทำที่ไม่สมควร ที่ถูกต้องควรจะให้ น.ส. ๓ หรือโฉนดแก่ผู้พยายามพัฒนา ปรับปรุง บำรุง รักษา ใช้ประโยชน์และซื้อขาย ถ่ายทอดมรดกมาสี่ชั่วอายุคน เพื่อเขาจะได้ภาคภูมิใจ ทนุถนอมที่ดินและ

ทำประโยชน์ให้ยิ่ง ๆ ขึ้นต่อไป ที่บางแห่งทางราชการทุ่มเงินมหาศาลเป็นร้อยเป็นพันล้านบาทพัฒนาให้ราษฎร แต่ที่ราษฎรทุเทชีวิต เวลาพัฒนาแล้วกลับไม่ให้ราษฎรอย่างเป็นธรรม ถ้าทางราชการไม่มีความเป็นธรรม แล้วใครจะภาคภูมิใจ

- ไปชมแม่น้ำหูและทดลองอาบแม่น้ำหูที่ใกล้ ๆ นาบุ่ง ดร. ประพาศน์ พฤทธิประภา เก็บต้นหมอน ๑ ต้น เพื่อจะนำไปให้พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์ที่กรุงเทพมหานคร เก็บส้มประมาณ ๑๐ ผล และ ขนุน ๒ ผล จากนาบุ่ง ไปลองรับประทานดู

- สนทนากับ นางจันทร์เพ็ง ดวงอุปะ นางเปี่ยม นนทโคตร

- นางเหมียด กัณหะศรี (ผู้เคยเลี้ยง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิสิทธิ์ สารวิจิตร ตอนเป็นเด็กทารก) เอาข้าวหลามมาให้ ๓ กระบอก

- ตอนกลางคืน นางจันทร์เพ็ง ดวงอุปะ และญาติพี่น้อง นำสิ่งของต่าง ๆ มาจัดพาขวัญเตรียมสู่ขวัญให้คณะผู้วิจัยในวันรุ่งขึ้น

วันอังคารที่ ๑๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๑

- เวลา ๘.๓๐ – ๙.๓๐ น. ไปร่วมพิธีขึ้นบ้านใหม่ที่บ้าน นายอาน ศรีเพชร บ้านนาโพธิ์ ดูพิธีการ และร่วมรับประทานอาหารเช้าด้วย

- เวลา ๑๐.๓๐ – ๑๒.๓๐ น. น้อง ๆ และญาติพี่น้องทำพิธีสู่ขวัญให้คณะผู้วิจัย ๔ คน ที่ห้องสมุด "สารวิจิตร" บ้านนาโพธิ์ มีญาติพี่น้องมาอวยพร ประมาณ ๖๐ คน นายฤทธิ์ พรมรัตน์ (อายุ ๘๐ ปี) เป็นผู้ทำพิธีสู่ขวัญ คนอื่น ๆ ที่มาในพิธีได้แก่ นายกุล แสงคำ นายกองสี แสงคำ นายทอง สนิท นายลา สุทธิ นายเลิง สีหะวงศ์ นายอาน ศรีเพชร นางถิน ดวงอุปะ นาง กองสิน เนตรแสงสี นายอวด แสงรัตน์ มารดานายอวด แสงรัตน์ นาย ซุน ทองปลิว นางเกย

นายลอง บัวรพัน นางไข บัวรพัน นางเหมียก กัณฑะศรี นายถาด ศรีเพชรและภรรยา ภรรยานายกำมา เนตรแสงสี ฯลฯ เป็นต้น

- ตอนบ่ายไปชมปากแม่น้ำหู แม่น้ำเหือง ชมทุ่งนา ชมพัด (ระหัดขนาดใหญ่ใช้กำลังน้ำ) ชมรางไม้ไผสำหรับส่งน้ำเข้านา พระบาท แล้วพากันไปบนยอดผาหนองสูงประมาณ ๑,๐๐๐ เมตร จากระดับน้ำทะเล ทำให้เห็นภูมิประเทศ ทุ่งนา แม่น้ำ ถนนและบ้านเรือนต่าง ๆ ชัดเจนมาก เก็บกุหลาบหิน กล้วยไม้ บรเพ็ด (เครือเขาฮอ) และแผ่นหินจากผาหนองมาด้วย นายชายแดน ไพรภิบาล เป็นคนนำทาง

วันพุธที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๑

- อาจารย์ ดร. ประพาศน์ พฤทธิประภา และ นายชาคริต อนันทราวัน เดินทางไปยังหมู่บ้านไทยคำ อำเภอเชียงคาน ออกจากบ้านนาโพธิ์เวลา ๖.๔๐ น.

- สังเกตดูอากาศตอนเช้าหนาวมาก มีหมอกลงหนัก เวลานอนตอนกลางคืนต้องห่มผ้าห่มนวม ๒ ผืน

- ไปสัมภาษณ์ นายฤทธิ์ พรมรัตน์ นายรส มินทะนา นางบุตรดี มินทะนา นางถิน ดวงอุปะ นายที ชัยชนะ (กำนันตำบลนาแห้ว)

- รวบรวมรายละเอียดเกี่ยวกับครอบครัวได้ ๓ ครอบครัว คือบ้านนาโพธิ์ ๑ ครอบครัว บ้านเหมืองแพร่ ๒ ครอบครัว

วันพฤหัสบดีที่ ๑๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๑

- ไปตักบาตรที่วัดโพนสว่างพัฒนาราม บ้านเหมืองแพร่ สนทนากับ นายเพ็ง เนตรแสงสี นายกุล แสงคำ นายถาด ศรีเพชร นายกองสี แสงคำ นายทอง สนิท นายซุน ทองปลิว (หมอช้างจำ บ้านเหมืองแพร่) และบันทึกเสียง นายสุข ดวงอุปะ เล่าประวัติบ้านนาโพธิ์ที่ข้าง ๆ กองไฟบ้าน นายซุน ทองปลิว

- ไปสัมภาษณ์ นางเหมียด กันทะศรี นายสุข ควงอุปะ นายถาด ศรีเพชร นายลาน จันทะคุณ บ้านนาโพธิ์
- พบปลัดอำเภอนาแห้วฝ่ายส่งเสริม (นายโอภาส ศรีสัมพุทธ)

วันศุกร์ที่ ๑๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๑

- อาจารย์บุญธรรม คำพอ เดินทางกลับกรุงเทพมหานคร ออกจากบ้านาโพธิ์ เวลา ๖.๔๕ น.
- สนทนากับน้องชายของเถ้าแก่ที่รับเหมาสร้างทางจากบ้านเหมืองแพร่ ไปบ้านแสงภา ระยะทางประมาณ ๑๕ กิโลเมตร ค่าก่อสร้าง ๔๑ ล้านบาท
- ไปพบนายอำเภอนาแห้ว ณ ที่ว่าการอำเภอนาแห้ว เวลา ๑๔.๑๕ – ๑๔.๔๕ น. และพบปลัดอำเภอนาแห้วฝ่ายป้องกัน (นายหิรัญ ไกรศรีสุนทร) ด้วย โดยปลัดอำเภอนาแห้วฝ่ายส่งเสริม (นายโอภาส ศรีสัมพุทธ) นำจักรยานยนต์ไปรับที่บ้านนาโพธิ์
- สัมภาษณ์ นายเพียร ทิพย์อุดม และนางกู่ ทิพย์อุดม ที่ร้านค้าบ้านนาแห้วใหม่ เวลา ๑๕.๐๐ – ๑๖.๓๐ น.
- ไปพบนายคำ สีหะวงศ์ เพื่อบันทึกประวัติ นายเก่ง สารวิจิตร และประวัติตำบลนาแห้ว ที่บ้านนาแห้วเก่า ใกล้วัดนาแห้ว ระหว่างเวลา ๑๖.๔๕ – ๑๗.๓๕ น. ผู้เล่าประวัติมี นายโถ กันดวง นายคำ สีหะวงศ์ นายแหวน สีหะวงศ์ (ผู้ใหญ่บ้านนาแห้วใหม่) นายปัน ญาบูฮา และนาย กอง ศรีเพชร (ผู้ใหญ่บ้านนาแห้วใหม่)
- อากาศหนาวเย็นมาก มีหมอกลงหนัก น้ำค้างหยดลง เสียงดัง เปาะแปะ ๆ ตอนกลางคืน

วันเสาร์ที่ ๑๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๑

- ไปโรงเรียนนาแห้ววิทยา พบครูใหญ่ (นายทวี ยศปัญญา) เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ

โรงเรียน จำนวนครู จำนวนนักเรียน รายชื่อครูและวุฒิ รางวัลการศึกษา และความต้องการของทางโรงเรียน ฝากแบบสอบถามความสนใจและความใฝ่สูงทางการศึกษา ไว้รวม ๑๕๐ ชุด ไปเวลา ๙.๐๕ – ๑๑.๐๐ น.

- ไปสัมภาษณ์ นายแหวน สีหะวงศ์ ที่บ้านนาแห้วเก่า เวลา ๑๑.๑๐ – ๑๓.๓๐ น.

- ไปเยี่ยมคุณยายที่บ้านบุ่ง (ภรรยาน้อยของ นายทองอินทร์ จันทะคุณ) เวลา ๑๓.๔๕ – ๑๔.๔๕ น. ขอพันธุ์ถั่วมา ๒ ชนิด คือ ถั่วหลังแตก และถั่วมันแดง ฟังคุณยายและมารดาของนางหนู เล่าวงจรชีวิตการทำงานของประชาชนชาวตำบลนาแห้ว ในรอบหนึ่งปีว่าเริ่มต้นอย่างไรและหมุนเวียนมาจบวงจรเดิมอย่างไร

- ตอนเย็นไปสัมภาษณ์ นายกองสี แสงคำ นายชู สารแสง และนางแถ่น สารแสง ที่บ้านนาโพธิ์ ประมาณ ๓ ชั่วโมง

- วันนี้ มีเหตุการณ์น่าสนใจมากในตอนเช้า คือ ตอน ๗.๐๐ – ๘.๑๕ น. นายที ชัยชนะ (กำนันตำบลนาแห้ว) นายชู สารแสง (ผู้ใหญ่บ้านนาโพธิ์) นายพร้อม สารวิจิตร นายถัด สาระมโน นายคำพัน กัณทะศรี ได้มานั่งผิงไฟที่กองไฟหน้าห้องสมุด "สารวิจิตร" บ้านนาโพธิ์ จึงได้ปรึกษาหารือกันเรื่องการรวมทุนคนละ ๑๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งหมื่นบาท) หาสมาชิก ๑๐ คน เพื่อซื้อรถไถนา บุคคล ๕ คนที่กล่าวชื่อมายินดีจะลงทุนคนละ ๑๐,๐๐๐ บาท

วันอาทิตย์ที่ ๑๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๑

- ตอนกลางคืนหมอกลงหนักมาก ตามชายคามีน้ำหยดลงเหมือนฝนตก อากาศหนาวเย็นมาก ต้องห่มผ้าห่มนวม ๔ ผืน น้อง ๆ หลาน ๆ และชาวบ้านก่อกองไฟผิงทุก ๆ เช้าและก่อนเข้านอน ส่วนตอน ๑๐.๐๐ – ๑๖.๐๐ น. อากาศร้อนมาก เวลานอกจากนี้อากาศหนาว

- นำครกมองขนาดใหญ่ ซึ่งเจาะเองเมื่อราว พ.ศ. ๒๔๙๖ และใช้ตำข้าวเลี้ยงครอบครัวต่อมาอีกราว ๑๓ ปี จึงเลิกใช้เมื่อมีโรงสีข้าวในหมู่บ้าน ไปเก็บไว้ในห้องสมุด "สารวิจิตร" เป็นการเริ่มสร้างพิพิธภัณฑ์หมู่บ้านนาโพธิ์

- ทำกรอบรูปสีน้ำมัน "แปลน มกพ ๑๐" ขนาด ๑๓๐ X ๑๘๒ ตารางเซ็นติเมตร ภาพนี้เขียนที่ห้อง อี ๑๐๖ หอพักเซ็นเทนเนียล ฮอลล์ มหาวิทยาลัย แห่งมินนิโซต้า ประเทศสหรัฐอเมริกา เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๗ โดยเขียนเอง

- สังเกตดูวิถีชีวิตการดำรงชีวิตและกิจวัตรประจำวันของเด็กและประชาชน ในฤดูหนาว

- สังเกตดูวิธีที่เด็ก ๓ คน (เด็กชายสมชาย จันทะคุณ อายุ ๑๒ ปี เรียนชั้น ป. ๖ โรงเรียนบ้านเหมืองแพร่ เด็กหญิงวงรัก ควงอุปะ อายุ ๙ ปี เรียนอยู่ชั้น ป. ๔ เด็กหญิงบุญแทน ไพรภิบาล อายุ ๘ ปี เรียนอยู่ ป. ๒) พากันไปหาหลัว (ไม้ไผ่แห้ง) มาทำเชื้อเพลิงและแบ่งกัน น่าสนใจที่เด็ก ๆ รู้จักร่วมมือกันและแบ่งปันหลัวกันเองได้

วันจันทร์ที่ ๑๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๑

- สนทนากับ นายฤทธิ์ พรมรัตน์ เรื่องการนำครกมองเข้ามาไว้ในห้องสมุดเพื่อทำพิพิธภัณฑ์

- ทำกรอบรูปสีน้ำมัน "มกพ ๑๑" (สมเด็จพระนเรศวรชนช้าง) ขนาด ๑๓๐ X ๑๘๒ ตารางเซ็นติเมตร ภาพนี้เขียนที่ห้อง อี. ๑๐๖ หอพัก เซ็นเทนเนียล ฮอลล์ มหาวิทยาลัยแห่งมินนิโซต้า ประเทศสหรัฐอเมริกา เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๘ โดยเขียนเอง การทำกรอบรูปสีน้ำมัน มีคนช่วย ๓ คน คือ นายบุญเกื้อ สารวิจิตร นางสาว บุญนาง สารวิจิตร และ นายชายแดน ไพรภิบาล

- นางไข บัวรพัน ซึ่งเคยเลี้ยงผู้วิจัยตอนเป็นเด็กทารก มาเยี่ยมและเอาน้ำอ้อยกะทิมาให้ ๑ ห่อ

- นางเหมียด กัณทะศรี ซึ่งเคยเลี้ยงผู้วิจัยตอนเป็นเด็กทารกมาชวนผู้วิจัยไปรับประทานต้มหน่อไม้ แต่ผู้วิจัยไม่ได้ไปเพราะจะกลับมาตำบลนาแห้วอีกหลายครั้ง และตอนนี้มีงานเร่งด่วนหลายอย่าง

- ดูการต้มน้ำอ้อยกะทิ ซึ่ง นายเมฆ ดวงอุปะ นางจันทร์เพ็ง ดวงอุปะ นางสาวบุญนาง สารวิจิตร และหลาน ๆ ต้มเพื่อให้ผู้วิจัยนำกลับกรุงเทพมหานครด้วย

- ตอนเย็นสนทนากับ นายพร้อม สารวิจิตร (น้องชาย) เรื่องนาบุ่ง ผู้วิจัยต้องการให้น้องรักษานาบุ่ง(ที่มีน้ำขังตลอดปี) และดอนบุ่ง (ที่ทำนา ทำสวน ทำไร่) ไว้ตามเดิม ไม่ต้องการให้ถมบุ่ง และสนับสนุนให้นายพร้อมทำนา ๒ ครั้งที่นาบุ่ง โดยจะพยายามหาพันธุ์ข้าวลอยน้ำมาให้ และให้นายพร้อมติดต่อถามเกษตรอำเภอนาแห้วดูเรื่องพันธุ์ข้าวพิเศษที่ปลูกในน้ำลึก (บุ่ง) ได้ว่ามีหรือไม่

- สังเกตดูความเปลี่ยนแปลงทั่ว ๆ ไปของหมู่บ้านนาโพธิ์ เห็นมีการสร้างบ้านใหม่สวยงามอีก ๔ – ๕ หลัง ถนนที่มาจากทางภาคกลาง ทางภาคอีสาน และทางจะไปภาคเหนือมาบรรจบกันที่บ้านนาโพธิ์ ข้าง ๆ บ้าน นายคำหมวด อุ่นแก้ว ห่างจากห้องสมุด "สารวิจิตร" ประมาณ ๕๐ เมตร

- เก็บเอกสาร แบบสอบถาม ข้อมูลที่ได้แล้วเตรียมเดินทางกลับกรุงเทพมหานครในวันรุ่งขึ้น

- มาเก็บข้อมูล ทำงานหนักมากคือเริ่มตั้งแต่ตื่นนอนราว ๕.๐๐ น. จนถึงเวลาเข้านอน ๒๒.๐๐ น. จะไม่มีเวลาพักเลย เพราะต้องทำงานหลายอย่างแข่งเวลา เหตุการณ์และสถานการณ์

วันอังคารที่ ๑๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๑

- เดินทางกลับกรุงเทพมหานคร ออกจากบ้านนาโพธิ์ เวลา ๖.๕๘ น. ก่อนออกเดินทาง ได้ผิงไฟรอรถสองแถวอยู่ที่หน้าห้องสมุด "สารวิจิตร" คนที่มาถามข่าวปรึกษาหารือและสนทนาเรื่องต่าง ๆ อยู่ข้าง ๆ กองไฟ มีนางจันทร์เพ็ง ดวงอุปะ นายเมฆ ดวงอุปะ นายพร้อม สารวิจิตร นายชายแดน ไพรภิบาล นายคำหมวด อุ่นแก้ว นายสุบรรณ กัณทะศรี นายเหมียด กัณทะศรี เด็กชายวราวุธ (ตอก) สารวิจิตร ฯลฯ นางเหมียด กัณทะศรี บอกว่าเมื่อผู้วิจัยกลับมาอยู่บ้านนาโพธิ์ ทำให้รู้สึกอบอุ่นใจ

- อากาศหนาวมากในตอนเช้า อุณหภูมิประมาณ ๕ องศาเซลเซียส (๕°C) สังเกตดูทุกครอบครัวจากบ้านนาโพธิ์ ถึงบ้านนาพึง ก่อกองไฟผิง (บ้านนาโพธิ์ บ้านบุ่ง บ้านนาแห้วเก่า บ้านนาแห้วใหม่ บ้านห้วยนาสี่ บ้านลาด บ้านเกลี้ยง บ้านกลาง บ้านหางนาท่อน บ้านนาพึง)

- เดินทางถึงอำเภอด่านซ้าย เวลา ๙.๐๐ น. ถึงหล่มสัก เวลา ๑๒.๐๐ น. ถึงสถานีขนส่งสายเหนือ (ตลาดหมอชิต) เวลา ๑๗.๔๕ น. ถึงบ้านเลขที่ ๔/๖๒๖ ซอย ๒๗ หมู่บ้านสหกรณ์เคหสถาน ๔ ตำบลคลองกุ่ม เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ๒๔ โดยปลอดภัย เวลา ๑๘.๔๕ น.

- การไปปฏิบัติงานภาคสนามครั้งที่ ๒ รวม ๑๑ วัน ได้ข้อมูลมากมาย และประสบความสำเร็จตามเป้าหมายประมาณ ร้อยละ ๘๐

ครั้งที่ ๓ วันพุธที่ ๑๗ มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๒

- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิสิทธิ์ สารวิจิตร และอาจารย์บุญธรรม คำพอ ออกเดินทางจากกรุงเทพมหานคร เวลา ๕.๑๗ น. ถึงตำบลนาแห้ว เวลา ๑๗.๓๕ น.

- ตอนเย็นมีผู้มาสนทนา คือ นางจันทร์เพ็ง ดวงอุปะ นายเมฆ ดวงอุปะ นายพร้อม สารวิจิตร นายบุญเกื้อ สารวิจิตร นางสาวบุญนาง สารวิจิตร นางบุญได้ ไพรภิบาล นางสาวเกียงคำ (ปนัดดา) ดวงอุปะ เด็กหญิง วงรัก ดวงอุปะ เด็กหญิง อุบลรัตน์ ดวงอุปะ เด็กชาย พัฒนจักร ดวงอุปะ นายคำหมวด อุ่นแก้ว นายลาน จันทะคุณ อาจารย์บุญธรรม คำพอ ถามเกี่ยวกับการเลี้ยงลูก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิสิทธิ์ สารวิจิตร ถามเกี่ยวกับราคาสินค้าและอาหารในตำบลนาแห้วแล้วทำรายการไว้ และเหตุการณ์ทั่ว ๆ ไปในตำบลนาแห้ว

- นำเทอร์โมมิเตอร์ ๑ อัน ไปไว้ที่ห้องสมุด "สารวิจิตร" บ้านาโพธิ์ เพื่อวัดอุณหภูมิ และให้ นางสาว บุญนาง สารวิจิตร เป็นผู้คอยจดอุณหภูมิไว้

วันพฤหัสบดีที่ ๑๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๒

- ไปพบนายอำเภอนาแห้ว ณ ที่ว่าการอำเภอนาแห้ว บ้านนาแห้วใหม่ แต่นายอำเภอไปราชการ จึงพบปลัดอำเภอฝ่ายป้องกัน (นายหิรัญ ไกรศรีสุนทร) ซึ่งรักษาการแทนนายอำเภอ และปลัดอำเภอฝ่ายส่งเสริม (นายโอภาส ศรีสัมพุทธ)

- บันทึกเสียงคำบรรยายเกี่ยวกับประเพณี วัฒนธรรมของอำเภอนาแห้ว ซึ่ง นายหิรัญ ไกรศรีสุนทร กรุณาเล่าให้ฟัง

- ไปโรงเรียนนาแห้ววิทยา พบครูใหญ่ (นายทวี ยศปัญญา) รับแบบสอบถามเกี่ยวกับความสนใจและความต้อง ๑๓๘ ชุด ที่นักเรียนกรอกแล้วคืน และนัดวันเวลาสอบนักเรียนชั้น มศ. ๓

- ไปบ้านบุ่ง เยี่ยมมารดาของ นายเมฆ ดวงอุปะ และ คุณยาย (ภรรยาน้อย นายทองอินทร์ จันทะคุณ) และ มารดาของ นายทรวง เหมือนศรีชัย (ผู้ใหญ่บ้านโป่งกูด)

- ไปโรงเรียนบ้านเหมืองแพร่ พบครูใหญ่ (นายกาจ ควงอุปะ) เพื่อรวบรวมรายละเอียดเกี่ยวกับโรงเรียน และสนทนากับ ครูกาจ ควงอุปะ ครูบุญปัน ควงอุปะ และครูอื่น ๆ อีก ๔ คน นัดเวลาจะเอาแบบสอบถามเกี่ยวกับความสนใจและความใฝ่สูงทางการศึกษาไปให้นักเรียน ป. ๔ – ๕ – ๖ กรอก

- เวลา ๑๖.๐๐ – ๑๖.๕๐ น. นางช้วน ศรีเพชร บ้านเหมืองแพร่ มาสนทนาด้วย และสรรเสริญผลงานของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิสิทธิ์ สารวิจิตร ในการส่งเสริมการศึกษา และการพัฒนาท้องถิ่นตำบลนาแห้า และขอสนับสนุนเต็มที่ และยินดีต้อนรับอาจารย์ และนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเต็มที่ จะพากันมาตำบลนาแห้วตอนใดขอให้บอกล่วงหน้าเพื่อจะได้เตรียมการต้อนรับอย่างดีที่สุดร่วมกับคนอื่น ๆ

- เวลา ๑๗.๐๐ – ๑๘.๒๐ น. ไปสนทนาถามเกี่ยวกับสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ และประวัติเหตุการณ์สำคัญ บุคคลสำคัญของตำบลนาแห้วในอดีต กับ นายกุล แสงคำ นายกองสี แสงคำ นายแดง พรมรัตน์ ที่บ้าน นางอาด บ้านนาโพธิ์ บันทึกเสียงประวัติพระบาท ใกล้แก่งแคนไว้

- นางไข บัวรพัน นำมะขามหวานมาให้ ๑ ถุง

วันศุกร์ที่ ๑๙ มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๒

- ไปสอบนักเรียนชั้น มศ. ๓ โรงเรียนนาแห้ววิทยาที่บ้านนาแห้วใหม่ ใช้ข้อสอบมาตรฐานของสำนักทดสอบ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จำนวน ๔ ฉบับ คือ ภาษาไทย (อ่านเข้าใจ) คณิตศาสตร์ (ปัญหา ก.) วิทยาศาสตร์ (ความเข้าใจ) และประวัติศาสตร์ นักเรียนที่สอบมี ๒๖ คน สอบระหว่าง ๘.๓๐ – ๑๒.๐๐ น. สอบและตรวจข้อสอบเสร็จ แจ้งผลให้นักเรียนและครูทราบ ขอบคุณโรงเรียน ครูและนักเรียน แล้วให้ข้อคิดแก่นักเรียน ประมาณ ๑๕ นาที

- เวลา ๑๓.๐๐ – ๑๖.๐๐ น. ไปโรงเรียนบ้านเหมืองแพร่ ให้นักเรียนชั้น ป. ๔ – ๕ – ๖ จำนวน ๙๐ คน กรอกแบบสอบถามความสนใจและความใฝ่สูงทางการศึกษา ครูกาจ ดวงอุปะ ครูวิเชียร เนตรแสงสี และครูอื่น ๆ ๖ – ๗ คน มาช่วยแจกแบบสอบถามและชี้แจงนักเรียนเวลากรอกแบบสอบถาม

- ครูกาจ ดวงอุปะ (ครูใหญ่โรงเรียนบ้านเหมืองแพร่) เชิญให้ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิสิทธิ์ สารวิจิตร เล่าประวัติการเรียนและการงานให้นักเรียนฟังในฐานะที่เคยเรียนที่โรงเรียนบ้านเหมืองแพร่ ระหว่าง พ.ศ. ๒๔๘๘ – ๒๔๙๒ จนจบ ป.๔ ที่โรงเรียนนี้ ใช้เวลาเล่าประวัติประมาณ ๒๐ นาที

- เวลา ๑๖.๐๐ – ๑๗.๓๐ น. ครูกาจ ดวงอุปะ เล่าประวัติชีวิตการเรียนและการทำงานให้ฟัง บันทึกเสียงคำเล่าไว้ด้วย โดยเล่าอยู่ที่บ้าน นางดวงเดือน ใกล้โรงเรียนบ้านเหมืองแพร่

- เวลา ๑๘.๐๐ – ๒๑.๐๐ น. นายคำพันธ์ กัณทะศรี เล่าประสบการณ์ชีวิต (การศึกษานอกระบบโรงเรียน) ด้านต่าง ๆ ให้ฟังที่ห้องสมุด "สารวิจิตร" บ้านนาโพธิ์ เรื่องที่เล่าได้แก่ วิธีการค้าช้าง การเดินป่า การปลูกส้ม ๓,๐๐๐ ต้น ที่ประเทศลาวก่อนเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครอง การปลูกกระเทียม ความศักดิ์สิทธิ์ของเจ้าบ้านบ้านเหมืองแพร่ ฯลฯ ได้บันทึกเสียงคำเล่าไว้ด้วย ผู้วิจัยประทับใจมาก มีความเชื่อว่าหากนิสิตในมหาวิทยาลัยของไทยได้ผ่านการฝึกอย่างเข้มข้นจากชีวิตจริงแบบนี้ คุณภาพของบัณฑิตและประชาชาติไทยจะต้องสูงเยี่ยมอย่างแน่นอน และจะไม่มีชาติใดมาเอาชนะประเทศไทยได้

- เวลา ๒๑.๐๐ – ๒๒.๓๐ น. นายเฉลิม แสนคุ้ม (ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านนาโพธิ์) มาเล่าเรื่องการไปรับการอบรม "สันติสุข" ที่จังหวัดเลยและจังหวัดอุดรธานีสู่ฟัง ทราบว่าราษฎรชาย ต.นาแห้วได้ไปรับการอบรม "สันติสุข" หมดทุกคนแล้ว

วันเสาร์ที่ ๒๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๒

- เวลา ๘.๐๐ – ๑๐.๓๐ น. นายทรวง เหมือนศรีชัย (ผู้ใหญ่บ้านโป่งกูด) มาเยี่ยมและให้ข้อมูลเกี่ยวกับครอบครัวและบ้านโป่งกูด

- นายอวด แสงรัตน์ (เสี่ยว – เพื่อนร่วมสาบานของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิสิทธิ์ สารวิจิตร) มาเยี่ยมและให้ข้อมูลเกี่ยวกับครอบครัว

- นายเลิง สีหะวงศ์ (ผู้ใหญ่บ้านบุ่ง) และบิดาของเด็กหญิงสุนันต์มาเยี่ยม

- นายกุล แสงคำ (อดีตแพทย์ประจำตำบลนาแห้ว) มาเยี่ยมและให้ความรู้เกี่ยวกับการศึกษาของประชาชนในตำบลนาแห้ว และการศึกษาของ ในสมัยก่อน (อาศัยทาน เรียนตามวัด)

- เวลา ๑๓.๐๐ – ๑๕.๐๐ น. ครูกาจ ควงอุปะ (ครูใหญ่โรงเรียนบ้านเหมืองแพร่) มากรอกแบบสอบถามเกี่ยวกับ ความสนใจ ความใฝ่สูงทางการศึกษาและครอบครัวของท่าน และเล่าประสบการณ์ในการทำการเกษตรของท่านให้ฟังได้บันทึกเสียงคำเล่าไว้ด้วย

- เวลา ๑๖.๐๐ – ๑๗.๓๐ น. ไปบ้านเหมืองแพร่สัมภาษณ์ นายซุน ทองปลิว (หมอข้าวจ้ำบ้านเหมืองแพร่) เกี่ยวกับประเพณีเลี้ยงบ้าน และความศักดิ์สิทธิ์ของเจ้าบ้านบ้านเหมืองแพร่ คนอื่น ๆ ที่มาสนทนาและเล่าเรื่องต่าง ๆ ประกอบ ได้แก่ นายเพ็ง เนตรแสงสี (นายเหมือง) มารดาของนางสมคิด แสงคำ มารดาของนางเพียร นันตะ ภรรยาของ นายซุน ทองปลิว นางแอน้อย ศรีฟอง (เรียนจบชั้นประถมปีที่ ๔ ที่โรงเรียนบ้านเหมืองแพร่พร้อมกับ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิสิทธิ์ สารวิจิตร) นางจันทร์ ราชพรหมา มารดานางบุญหลาย ฯลฯ

วันอาทิตย์ที่ ๒๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๒

- ตอนเช้ามีหมอกลงหนักมาก เสียงหมอกตกใส่ใบหญ้าและพื้นดินดังเผาะแผะ ๆ

- เร่งคัดลอกประวัติโรงเรียนบ้านเหมืองแพร่ เสร็จ ยาว ๗ หน้า

- ไปพบ นางเทียบ ศรีเพชร อายุ ๙๙ ปีย่าง(อายุมากที่สุดในตำบลนาแห้ว) เล่าประวัติความเป็นมา ชีวิตความเป็นอยู่ เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในตำบลนาแห้วในอดีต และประวัติบ้านบุ่งสู่ฟัง แล้วบันทึกเสียงคำเล่าไว้ ณ บ้านเลขที่ ๗๕ บ้านบุ่ง

- ไปพบ นายเลิง สีหะวงศ์ (ผู้ใหญ่บ้านบุ่ง) ณ บ้านหลังเดียวกับที่ นางเทียบ ศรีเพชร อาศัยอยู่ ให้นายเลิง สีหะวงศ์ เล่าประวัติการต่อสู้ดิ้นรน ความทุกข์ยาก จากการเป็นลูกกำพร้า จนได้มาเป็นผู้ใหญ่บ้านบุ่ง เล่าเวลา ๑๑.๓๐ – ๑๒.๓๐ น.

- เวลา ๑๓.๐๐ – ๑๔.๒๐ น. ไปเยี่ยม นายสาร ดวงอุปะ (บิดาของ นายเมฆ ดวงอุปะ) และภรรยา บิดาของ นางสาวสุนันต์ (สามีของนางเลข) ที่บ้านบุ่ง รับประทานอาหารกลางวัน แล้วให้นายสาร เล่าประวัติพระครูสุธรรมวงษาโพธิปลัดปัญญา (พ่อแม่หลักคำเหมืองแพร่) สู่ฟัง พระครูสุธรรมวงษาโพธิปลัดปัญญา เกิดที่บ้านหัวนาไย (ปัจจุบันเป็นหมู่บ้านร่าง) ได้ไปศึกษาพระพุทธศาสนาที่เมืองนครจำปาศักดิ์ แล้วกลับมาบูรณะวัดเหมืองแพร่ให้รุ่งเรืองสูงสุด มีคุณธรรมวิเศษและวิธีการสอนและอบรมศีลธรรมน่าอัศจรรย์ยิ่ง ตำบลนาแห้วร่มเย็นเป็นสุข ไม่มีโจรผู้ร้ายเพราะบารมีของท่าน ท่านเป็นบุคคลสำคัญที่สุดของตำบลนาแห้วในอดีต เมื่อประมาณ พ.ศ. ๒๔๕๐ – ๒๔๘๔ นายสาร บวชเป็นสามเณรที่วัดเหมืองแพร่ และเป็นลูกศิษย์คนหนึ่งของท่านจึงจดจำวิธีสอนของท่านได้แม่นยำ ได้บันทึกเสียงคำเล่าบางส่วนด้วย เห็นว่าเป็นวิธีการสอนที่มีอานุภาพมาก ควรมาทดลองใช้ในโรงเรียนบางส่วน

- จัดสิ่งของ เอกสาร แบบสอบถาม เตรียมเดินทางกลับกรุงเทพมหานคร

- นางไข บัวรพัน เอาผ้าขาม้า ๑ ผืน น้ำอ้อย ๒ ถุง มาให้และเอามะขามหวานของมารดานางผงมาให้ ๑ ถัง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิสิทธิ์ สารวิจิตร ประทับใจมาก และฝากเงินค่ามะขามหวานไปให้มารดาของนางผง บ้านนาโพธิ์ ๖๐ บาท (ราคาที่บอกขายถังละ ๕๕ บาท)

- ตอนเย็นไปสนทนากับ นายรส มินทะนา นางบุตรดี มินทะนา และ นางถิน ดวงอุปะ ที่บ้านเหมืองแพร่ และถ่ายรูปให้ นางเกยด้วย

- นางบุญนอง สารวิจิตร (ภรรยาของนายพร้อม สารวิจิตร) ฝากน้ำอ้อยกะทิมาให้ ๑ ถุง

- ตอนค่ำสนทนา ปรึกษาหารือเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ โครงการวิจัยเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง การมาปฏิบัติงานภาคสนาม การเก็บข้อมูลการพัฒนาท้องถิ่น การส่งเสริมการศึกษาและรางวัลการศึกษา ฯลฯ กับ นายเมฆ ดวงอุปะ นางจันทร์เพ็ง ดวงอุปะ นายบุญเกื้อ สารวิจิตร และ นายชายแดน ไพรภิบาล

วันจันทร์ที่ ๒๒ มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๒

- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิสิทธิ์ สารวิจิตร และ อาจารย์บุญธรรม คำพอ เดินทางกลับกรุงเทพมหานครพร้อมกับข้อมูลต่าง ๆ ออกจากบ้านนาโพธิ์ เวลา ๗.๐๐ น. หมอกลงจัดมาก อากาศหนาวเย็นจนมือสั่น แว่นตาเปียก กระจกหน้ารถโดยสารเปียก มีน้ำหยดลงเหมือนฝนตก ถึงบ้านเลขที่ ๙/๒๒๖ ซอย ๒๗ หมู่บ้านสหกรณ์เคหสถาน ๔ ตำบลคลองกุ่ม เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ๒๔ เวลา ๑๙.๐๐ น.

- ก่อนออกเดินทางกลับกรุงเทพมหานคร นางเหมียด กัณฑะศรี เอาน้ำอ้อยกะทิมาให้ ๒ ถุง ได้ถ่ายรูป นางเหมียด กัณฑะศรี ๑ รูป และ เด็กชายพัฒนจักร ดวงอุปะ ๑ รูป

ที่หน้าห้องสมุด "สารวิจิตร" บ้านนาโพธิ์

ครั้งที่ ๔ วันพฤหัสบดีที่ ๑๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๒

- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิสิทธิ์ สารวิจิตร และ อาจารย์บุญธรรม คำพอ เดินทางจากกรุงเทพมหานครไปยังตำบลนาแห้ว การเดินทางชลุกชลักเพราะมีคนเดินทางกันแน่นมากในวันนี้

- ตอนเย็นพบ นางจันทร์เพ็ง ดวงอุปะ นายพร้อม สารวิจิตร นายบุญเกื้อ สารวิจิตร นางสาวบุญนาง สารวิจิตร นางบุญได้ ไพรภิบาล ผู้ที่มาเยี่ยมและสนทนาเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ในตอนค่ำมี นายพัน (กอน) ศรีฟอง นายมา ไพรภิบาล และคุณยาย (ภรรยาน้อยนายทองอินทร์ จันทะคุณ) ก็มาจากบ้านบุ่ง วันนี้มีฝนตกที่ตำบลนาแห้ว และประชาชนจับปลาน้ำเหืองได้มากมาย เฉลี่ยแล้วได้ครอบครัวละ ๑ – ๒ ถัง จับได้มากที่สุดวานนี้ (๑๑ เมษายน ๒๕๒๒ เพราะปลาตายเถ้าหรือตายด่ัง) ที่ตำบลนาแห้วตอนนี้จึงมีอาหารอุดมสมบูรณ์มากจริง ๆ

- การมารวบรวมข้อมูลคราวนี้จะไม่ใช้แบบสอบถาม แต่จะใช้การสังเกตและการไปอยู่ร่วมในเหตุการณ์ต่าง ๆ และการสนทนาปรึกษาหารือธรรมดา คือดำรงชีวิตแบบชาวบ้านจริง ๆ

วันศุกร์ที่ ๑๓ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๒

- ตอนเช้าสนทนาเกี่ยวกับเหตุการณ์ปลาตายเถ้าหรือตายด่ังและเรื่องทั่ว ๆ ไปกับ นายฤทธิ์ พรมรัตน์ นายสุข ดวงอุปะ นางแอ สนิท นางกุ่ม จันทะคุณ นายอวด แสงรัตน์ และมารดาของ นายอวด แสงรัตน์

- เวลา ๑๑ – ๑๔ น. เดินทางไปสังเกตการจับปลา กุ้ง หอย ปู ตายเถ้าหรือตายด่ังที่หาดหินชน ห่างจากบ้านนาโพธิ์ ๔ กิโลเมตร ผู้เดินทางไปด้วยกันมี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิสิทธิ์ สารวิจิตร อาจารย์บุญธรรม คำพอ นายอวด แสงรัตน์ นายชายแดน ไพรภิบาล ตลอดทางที่ผ่านไปเห็นคนไปจับปลาเป็นจำนวนมาก บางคนที่ไปก่อนก็หาบปลากลับบ้าน เป็นตอนที่ประชาชนมีความสุข เพราะมีอาหารอุดมสมบูรณ์ เหตุการณ์เช่นนี้จะมีปีละ ๑ ครั้ง คือ เมื่อฝนตกหนักครั้งแรก และจะชะขี้เถ้าจากไร่เลื่อนลอยลงสู่แม่น้ำ ทำให้ปลาแสบตาและหายใจไม่สะดวก ต้องลอยคลอผั่งหรือก้อนหินเพื่อหายใจ ประชาชนก็ไปจับเอาปลาตอนนี้ ตามปรกติปลา หอย ปู กุ้ง จะอยู่ในถ้ำหินลึก ไม่ยอมออกมาให้คนจับ ได้ร่วมมือกับเด็ก ๆ ผู้ใหญ่ทั้งชายหญิง จับปลาติดหิน หอย กุ้ง ปู แล้วปิ้งปลาติดหินรับประทานกับเด็ก ๆ ผู้ใหญ่ชายหญิงที่ไปจับปลาด้วยกันไก่ถ่ายสไลด์ เหตุการณ์ไว้ด้วยจนเวลา ๑๔.๐๐ น. จึงเดินทางกลับถึงบ้านนาโพธิ์ เวลา ๑๕.๐๐ น. คณะผู้วิจัยโชคดีมากที่ประสบเหตุการณ์นี้พอดี

- เวลา ๑๕.๔๕ – ๑๖.๔๕ น. ไปร่วมพิธีสรงน้ำพระพุทธรูป และเอาพระลงที่วัดโพนสว่างพัฒนาราม บ้านเหมืองแพร่ มีผู้ไปร่วมพิธีทั้งเด็กผู้ใหญ่ชายหญิง ประมาณ ๑๐๐ คน ได้ถ่ายสไลด์ไว้ประมาณ ๑๕ ภาพ

- นายชุน ทองปลิว มาบอกว่าท่านพอใจมากที่ได้ภาพพระครูสุธรรมวงษาโพธิปลัดปัญญา ขนาด ๑๒ นิ้ว พร้อมกับกรอบไม้สักที่ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิสิทธิ์ สารวิจิตร สร้างให้

- อาจารย์ชาคริต อนันทราวัน เดินทางจากวิทยาลัยครูเลย มาถึงในตอนเย็น และได้ให้ นายเมฆ ดวงอุปะ นางจันทร์เพ็ง ดวงอุปะ นายพัน (กอน) ศรีฟอง บอกภาษาถิ่นนาแห้วเพิ่มเติมด้วย

วันเสาร์ที่ ๑๔ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๒

- เวลา ๑๐.๓๐ – ๑๔.๐๐ น. ไปชมฝายน้ำแพร่ น้ำตกแพร่และต้นมะขามหวานที่

นายเก่ง สารวิจิตร และ นายพจน์ สารวิจิตร ปลูกไว้เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๐ ณ ศูนย์กลางโครงการมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการ ต้นมะขามหวานยังเหลืออยู่ ๒ ต้น แตกใบอ่อนสวยงามดี แต่น้ำแพร่ขุ่นมาก เพราะฝนตกหนักใหม่ ๆ ไม่มีใครลงอาบน้ำแพร่ในวันนี้ ผู้ที่ไปด้วยกันมี ๑๗ คน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิสิทธิ์ สารวิจิตร อาจารย์บุญธรรม คำพอ (จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร) อาจารย์ชาคริต อนันทราวัน อาจารย์จันทร์แจ่ม (จากวิทยาลัยครูเลย) อาจารย์ลำใย ดวงอุปะ (จากโรงเรียนเลยพิทยาคม จังหวัดเลย) นางสาวบุญนาง สารวิจิตร นางสาวชมชื่น สนิท (จากบ้านนาโพธิ์) ตำรวจตระเวณชายแดน ๓ คน ครูหญิงโรงเรียนบ้านเหมืองแพร่ ๑ คน อาจารย์หญิงจากวิทยาลัยครูเลยอีก ๑ คน นอกจากนั้นก็มีน้องสาวของ อาจารย์จันทร์แจ่ม ดวงอุปะ ฯลฯ สังเกตเห็นว่ามีการโค่นไม้ทำลายป่ากันมาก น่าเสียใจและน่าเสียดายจริง ๆ

- ไปชมบ่อเกลือที่ริมแม่น้ำเหือง บ้านเหมืองแพร่ ถ่ายสไลด์สีไว้ ๓ รูป และถ่ายสไลด์สีบ้านเหมืองแพร่ ถนน ร้านค้า โรงเรียน กองผ้าป่า กำนันตำบลนาแห้ว (นายที ชัยชนะ) ครูใหญ่โรงเรียนบ้านเหมืองแพร่ (นายกาจ ดวงอุปะ) ฯลฯ

- นำป้าย "เขตมหาวิทยาลัย" และ "ศูนย์กลางโครงการมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการ" จากฝายน้ำแพร่ไปเก็บไว้เป็นพิพิธภัณฑ์ห้องสมุด "สารวิจิตร" บ้านนาโพธิ์

- ขอครกหิน (สร้างมาแล้วราว ๑๐๐ ปี) จาก นายคำพัน กัณฑะศรี และ นายคำหมวด อุ่นแก้ว แล้วกลิ้งไปเก็บไว้ในห้องสมุด "สารวิจิตร" คู่กับครกมองที่ทำด้วยไม้แก่น เพื่อจัดเป็นพิพิธภัณฑ์หมู่บ้านนาโพธิ์ขึ้น

- ตอน ๑๙.๓๔ – ๒๐.๔๐ น. สังเกตการบอกภาษาถิ่นตำบลนาแห้วของ นางเฮียง อุ่นแก้ว นางเหมียด กัณฑะศรี ฯลฯ

วันอาทิตย์ที่ ๑๕ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๒

- ตอนเช้า นายวรดิษฐ์ ทองปลิว และ อาจารย์แพง ทองปลิว (อาจารย์ใหญ่โรงเรียนศรีสองรักษ์วิทยา อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย) มาเยี่ยมและสนทนากันเกี่ยวกับปัญหาการศึกษา เด็กและประชาชนในอำเภอด่านซ้าย ไม่ค่อยสนใจการเรียนต่อ

- เวลา ๙.๐๐ – ๑๒.๐๐ น. ไปร่วมพิธีสู่ขวัญและทำพิธีรดน้ำผู้เฒ่าผู้แก่ที่บ้านนายกุล แสงคำ มีผู้เฒ่าผู้แก่ไปร่วมพิธีประมาณ ๔๐ คน และเด็ก ๆ คนหนุ่มสาวอีกประมาณ ๓๐ คน เป็นพิธีที่ประทับใจมาก

- เวลา ๑๔.๐๐ – ๑๗.๓๐ น. ไปดูการแข่งขันกีฬาที่สนามโรงเรียนบ้านเหมืองแพร่ระหว่างทีมศิษย์เก่าโรงเรียนบ้านเหมืองแพร่กับประชาชน เช่น การแข่งขันฟุตบอลทีมชายและทีมหญิง ชื่อทีมหนุ่มน้อยและทีมสาวมาก และการแข่งขันแชร์บอลระหว่างทีมสาวน้อยกับทีมหนุ่มแก่ เป็นต้น ประชาชนไปชมประมาณ ๕๐ คน มีผู้เล่นกีฬาประเภทต่าง ๆ อีกราว ๓๐ คน เมื่อเสร็จการแข่งขัน ครูใหญ่โรงเรียนบ้านเหมืองแพร่เชิญผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิสิทธิ์ สารวิจิตร พูดให้กำลังใจแก่นักกีฬาและผู้มาชมประมาณ ๑๐ นาที ระหว่างการแข่งขันมีฝนตกตลอดเวลา

- สนทนากับ นายที ชัยชนะ และ ครูกาจ กวางอุประ เกี่ยวกับเรื่องที่ทางราชการจะให้เงิน ๗๐๐,๐๐๐ บาท (เจ็ดแสนบาทถ้วน) ให้หมู่บ้านเหมืองแพร่เพื่อทดลองปลูกมะขามหวาน โดยจะแบ่งที่ดินให้ราษฎรครอบครัวละ ๔ ไร่ คือกะว่าจะใช้ที่ดินบริเวณห้วยมุ่น ซึ่งเป็นเขตโครงการมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการและสร้างเขื่อนกั้นน้ำที่ห้วยมุ่น ในวงเงิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท (สองแสนบาทถ้วน) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิสิทธิ์ สารวิจิตร เห็นดีด้วย และขอให้ทำจริง ๆ แต่ขอวิงวอนว่า อย่าแย่งที่เขตโครงการมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการจนเสียโครงการ คือยิ่งพัฒนายิ่งยากจนลงทั้งที่ดินและเศรษฐกิจ กลายเป็นตำบลที่มีลักษณะเป็นเบี้ยหัวแตก เพราะทุกคนเห็นแก่ได้ในระยะสั้น แล้วลืมโครงการระยะ

ยาวที่มีคุณค่าแก่ชุมชนอย่างยิ่งเสีย

- สนทนากับปลัดอำเภอนาแห้วฝ่ายส่งเสริม (นายโอภาส ศรีสัมพุทธ) ปลัดอำเภอนาแห้วฝ่ายป้องกันคนใหม่ นายเพียร ทิพย์อุดม และ นางอาน จันทะคุณ เกี่ยวกับเหตุการณ์ทั่ว ๆ ไปในตำบลนาแห้ว ปัญหาการศึกษา และการหาทุนให้ลูกหลานเล่าเรียนต่อ ตลอดจนคุณค่าและประโยชน์ของการศึกษาในการส่งเสริมวงศ์สกุลและท้องถิ่นให้ดีขึ้น

วันจันทร์ที่ ๑๖ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๒

- เวลา ๙.๐๐ – ๑๐.๔๕ น. ไปรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับโครงการพัฒนาอำเภอนาแห้วจาก นายโอภาส ศรีสัมพุทธ (ปลัดอำเภอนาแห้วฝ่ายส่งเสริม) และ นายวิรัตน์ ประคองใจ (รักษาการแทนพัฒนาการอำเภอนาแห้ว) ณ ที่ว่าการอำเภอนาแห้ว บ้านนาแห้วใหม่ นายพร้อม สารวิจิตร และ นายอวด แสงรัตน์ ไปเป็นเพื่อนด้วย

- เวลา ๑๑.๑๕ – ๑๒.๑๕ น. แวะเยี่ยม นายลา สุทธิ ที่บ้านบุ่ง รับประทานอาหารกลางวันและมะพร้าวอ่อน นายลา เปรียบเทียบความอุดมสมบูรณ์ของตำบลนาแห้วว่าดีกว่าที่แม่ฮ่องสอน ซึ่ง นายลา เคยเหมารถเอาหมูไปขายมาแล้วให้ฟัง นายลาเป็นเสี่ยว (เพื่อนร่วมสาบาน) ของ นายเก่ง สารวิจิตร (บิดาของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิสิทธิ์ สารวิจิตร)

- เวลา ๑๓.๑๐ – ๑๕.๐๐ น. ไปร่วมพิธีทอดผ้าป่าที่วัดโพนสว่างพัฒนารามบ้านเหมืองแพร่ พบมารดาของ นายชู สารแสง (ผู้ใหญ่บ้านนาโพธิ์) ซึ่งอยากได้ภาพพระครูสุธรรมวงษาโพธิปัญญาอย่างยิ่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิสิทธิ์ สารวิจิตร จึงได้มอบให้ท่าน ๑ ภาพ ขนาด ๑๒ นิ้ว และใส่กรอบไม้สักเรียบร้อย

- เวลา ๑๕.๐๕ – ๑๖.๐๐ น. สนทนากับ นายทวี ยศปัญญา (ครูใหญ่โรงเรียนนาแห้ววิทยา) เรื่องรางวัล "มกพ" (โครงการมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการ) ที่ให้แก่นักเรียนโรงเรียนมาแห้ววิทยาปีละ ๒ รางวัล รางวัลละ ๑๕๐ บาท และปัญหาบิดามารดาไม่สนใจส่งลูกหลานเรียนหนังสือ บางหมู่บ้านมีฐานะดีมาก แต่ไม่สนใจการศึกษาเล่าเรียนของลูกหลานเลย มีแต่เล่นการพนัน

- เวลา ๑๖.๐๐ – ๑๗.๐๐ น. นางเกิ่ง (มารดาของนายแพทย์กวย) และนางกองสิน (มารดาของ ร.ท. ทองเสี่ยน) มาเยี่ยมที่ห้องสมุด "สารวิจิตร"

- เวลา ๑๗.๐๐ – ๑๘.๑๕ น. สนทนากับ นายกาจ ดวงอุปะ (ครูใหญ่โรงเรียนบ้านเหมืองแพร่) ที่ห้องสมุด "สารวิจิตร" บ้านนาโพธิ์เกี่ยวกับโครงการวิจัยเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง การพัฒนาอาชีพของอนุชนการสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการศึกษาแก่เด็ก การสร้างห้องสมุดประจำครอบครัวและหมู่บ้าน ฯลฯ

- ตอนค่ำไปเยี่ยมมารดาของ นางแอ สนิท ที่บ้านนาโพธิ์ นางแอ สนิท เอาผ้าขาวม้าให้ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิสิทธิ์ สารวิจิตร และ อาจารย์บุญธรรม คำพอ คนละ ๑ ผืน

- ตอนค่ำ นางแอน้อย ศรีฟอง มาปรึกษาว่าควรจะให้ลูกสาวคนโต (นางสาววิมลพร ศรีฟอง) ไปทำงานที่กรุงเทพมหานคร โดยไปอยู่กับครอบครัวของ อาจารย์บุญธรรม คำพอ หรือไม่

- เวลา ๑๘.๓๐ – ๑๙.๓๐ น. รับประทานอาหารเย็นและสนทนากับน้อง ๆ และหลาน ๆ เกี่ยวกับการวางตัว การทำงานและการแก้ปัญหายุ่งยากต่าง ๆ

วันอังคารที่ ๑๗ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๒

- ตอนเช้ามอบเงิน ๑,๗๐๐ บาท (หนึ่งพันเจ็ดร้อยบาท) ให้ นายพร้อม สารวิจิตร

ไว้เพื่อแจกเป็นรางวัลในโครงการมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการรวม ๙ รางวัล

- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิสิทธิ์ สารวิจิตร และ อาจารย์บุญธรรม คำพอ เดินทางกลับกรุงเทพมหานครพร้อมทั้งข้อมูลต่าง ๆ อาจารย์บุญธรรม คำพอ ได้นำนางสาววิมลพร (แต) ศรีฟอง กลับกรุงเทพมหานครด้วยเพื่อหางานทำ และเรียนวิชาชีพเพิ่มเติมตามความเหมาะสม โดยอาจารย์บุญธรรม จะเป็นผู้อุปการะเรื่องที่อยู่อาศัยและการหางานให้ทำ

- เดินทางออกจากบ้านนาโพธิ์ ตำบลนาแห้ว เวลา ๖.๒๒ น. การเดินทางเรียบร้อยดีพอสมควร

- เหตุการณ์ที่ตำบลนาแห้วประทับใจผู้วิจัยมาก การไปวิจัยในโครงการวิจัยเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง เป็นเหตุการณ์พิเศษ เป็นสิ่งที่ไม่เคยมีมาก่อนในวงการศึกษาไทย เป็นความริเริ่มที่ท้าวหาญ ท้าทายและเด็ดเดี่ยว หากโครงการนี้ประสบความสำเร็จตามที่คาดหมายไว้ ก็จะเป็นตัวอย่างอันดียิ่งของโครงการวิจัยเพื่อประโยชน์สุขของสังคม มิคุณค่าคุ้มเงินและแรงงานที่เสียไป ไม่ใช่เป็นโครงการวิจัยที่มีแต่ตัวเลขและตัวอักษรบนแผ่นกระดาษเฉย ๆ

บทต่อไปจะเป็นการวิเคราะห์และสรุปผลการวิจัยบางส่วน ในรายงานเล่มนี้จะเสนอผลการวิจัยบางส่วนก่อน เพราะไม่มีทุนพิมพ์รายงานให้สมบูรณ์ ในปีงบประมาณต่อไปหากได้รับเงินอุดหนุนเพียงพอก็จะได้พิมพ์รายงานให้ครบถ้วน ละเอียดลออทุก ๆ ด้าน

บทที่ ๔

สภาพทั่วไปของท้องถิ่น

ในบทนี้ จะได้รายงานผลของการวิจัยและการรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับตำบลนาแห้ว ในส่วนที่เกี่ยวกับที่ตั้งและลักษณะของพื้นที่ ปริมาณฝนตกในตำบลนาแห้ว ลักษณะอุณหภูมิในตำบลนาแห้ว จำนวนประชากร ความเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของตำบลนาแห้วจาก พ.ศ. ๒๕๐๖ – ๒๕๒๒ ความต้องการและปัญหาของหมู่บ้านในตำบลนาแห้ว สภาพของครัวครัว รายได้ และรายจ่าย วงจรชีวิตของประชาชนตำบลนาแห้วในรอบหนึ่งปี และราคาสินค้าบางประการที่ตำบลนาแห้ว

ที่ตั้งและลักษณะของพื้นที่

ตำบลนาแห้วตั้งอยู่ในอำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย ตรงจุดที่ประเทศลาวยื่นล้ำเข้ามาในประเทศไทยมากที่สุด ตำบลนาแห้ว มีพื้นที่ประมาณ ๕๐ ตารางกิโลเมตร ทิศเหนือ ติดประเทศลาว ทิศใต้จดตำบลนาพึง ทิศตะวันตก จดตำบลแสงภา และทิศตะวันออก จดตำบลนาดี ของอำเภอด่านซ้าย

ตำบลนาแห้วตั้งอยู่ในหุบเขา มีเนื้อที่ที่เป็นที่ราบ ใช้ทำนาได้ประมาณ ๑,๐๐๐ ไร่ นอกนั้นก็เป็นเนินเขา และพีดเขาซึ่งใช้ทำการเพาะปลูกข้าวไร่ หรือทำสวนได้เป็นส่วนมาก ถ้าขึ้นไปอยู่บนยอดผาหนองจะทำให้สามารถมองเห็นลักษณะภูมิประเทศได้เป็นอย่างดี คือจะแลเห็นแม่น้ำเหือง เส้นกั้นอาณาเขตของประเทศไทยและประเทศลาวอยู่ทางด้านขวามือ เป็นแม่น้ำสายใหญ่ที่สุด มีน้ำไหลตลอดปี ด้านซ้ายมือจะเห็นแม่น้ำหู ไหลผ่านหมู่บ้านนาแห้ว บ้านบุง บ้านนาโพธิ์ แล้วไหลไปจด แม่น้ำเหืองที่ปากหู ใกล้ ๆ บ้านเหมืองแพร่ ระหว่างแม่น้ำหูและแม่น้ำเหืองจะมีแม่น้ำแพร่ ซึ่งไหลมาจากตำบลแสงภา ผ่านหมู่บ้านโป่งกูด และบริเวณที่ดินเขตโครงการมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการสองหมื่นไร่ แล้วไหลไปจดแม่น้ำหูที่บ้านบุง เมื่อมองไปทางทิศตะวันตกจะเห็นที่ว่าการอำเภอนาแห้ว หมู่บ้านนาแห้ว หมู่บ้านบุง หมู่บ้านนาโพธิ์ หมู่บ้านเหมืองแพร่ และทุ่งนาชัดเจนพอสมควร ที่นาส่วนใหญ่อยู่ทางฝั่งประเทศลาวตามลำแม่น้ำชะแง่ซึ่งไหลผ่านที่ดินทางประเทศลาว มาจดแม่น้ำเหืองที่บ้านนาเดื่อ ห่างจากปากหู ประมาณ

๑ กิโลเมตร บริเวณตำบลนาแห้วจึงมีแม่น้ำลำธารไหลมารวมกัน ๕ สาย เป็นพื้นที่อุดมสมบูรณ์ยิ่งแห่งหนึ่งของประเทศไทย ข้าว ปลา อาหาร ผลไม้ ไม่ขาดแคลนเลย

<u>ปริมาณฝนตกในตำบลนาแห้ว</u>

ตำบลนาแห้วมีฝนตกชุกและสม่ำเสมอ โดยทั่วไปประชาชนจะใช้น้ำฝนในการทำนาเรียกว่านาน้ำฟ้า แต่นาน้ำฟ้าไม่ค่อยได้ผลดีเท่านาน้ำเหมือง ใน พ.ศ. ๒๕๒๑ นางสาวบุญนาง สารวิจิตร ได้บันทึกวันที่มีฝนตกในตำบลนาแห้วไว้ ระหว่างเดือนกรกฎาคม ถึงเดือนธันวาคม ๒๕๒๑ ดังนี้[๑]

เดือนกรกฎาคม มีฝนตกรวม ๑๘ วัน คือวันที่ ๑, ๒, ๓, ๕, ๖, ๗, ๘, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๕, ๒๒, ๒๔, ๒๘, ๓๐, ๓๑

เดือนสิงหาคม มีฝนตกรวม ๖ วัน คือวันที่ ๑, ๑๒, ๑๓, ๒๓, ๒๔, ๓๑ โดยเฉพาะวันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๒๑ ฝนตกหนักและน้ำท่วมบ้านนาโพธิ์ เหมืองแพร่มากที่สุดในรอบ ๕๐ ปีที่ผ่านมา ในวันที่ ๑๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๒๑ บริเวณห้องสมุด "สารวิจิตร" น้ำสูงถึงคอ คือระดับน้ำสูงราว ๑๕๐ เซ็นติเมตร น้ำลดในวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๒๑

เดือนกันยายน มีฝนตก ๑๖ วัน คือวันที่ ๓, ๔, ๗, ๙, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๗, ๑๘, ๑๙, ๒๒, ๒๔, ๒๕, ๒๘, ๒๙, ๓๐

เดือนตุลาคม มีฝนตก ๕ วัน คือ วันที่ ๑, ๒, ๓, ๑๐, ๑๑

เดือนพฤศจิกายนและธันวาคม ๒๕๒๑ ไม่มีบันทึกว่ามีฝนตกในวันใด

จากบันทึกของนางสาวบุญนาง สารวิจิตร พอจะสังเกตได้ว่าตำบลนาแห้วมีฝนตกชุกในเดือนกรกฎาคมและกันยายน มากกว่าเดือนอื่น ๆ ในครึ่งปีหลัง ในเดือนพฤศจิกายนและธันวาคมอากาศหนาวมาก

---

[๑]นางสาวบุญนาง สารวิจิตร <u>บันทึกวันที่มีฝนตกในตำบลนาแห้ว ใน พ.ศ. ๒๕๒๑</u>.

โดยปรกติก็ไม่มีฝนตก

ใน พ.ศ. ๒๕๒๒ มีฝนตกครั้งแรกในตำบลนาแห้วเมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน ทำให้มีปลาตายเถ้าหรือตายดั่งที่แม่น้ำเหือง ชาวบ้านไปจับปลา ได้มากมาย ในวันที่ ๑๑ – ๑๒ เมษายน ๒๕๒๒ ทั้งนี้ตามคำบอกเล่าของ นายบุญเกื้อ สารวิจิตร และ นางสาวบุญนาง สารวิจิตร

ระหว่างที่ผู้วิจัยไปรวบรวมข้อมูลที่ตำบลนาแห้ว ครั้งที่ ๔ ตั้งแต่ วันที่ ๑๒ – ๑๗ เมษายน ๒๕๒๒ นั้น ก็มีฝนตกในวันที่ ๑๒, ๑๓, ๑๔ เมษายน แต่ไม่ตกหนักมากนัก

ในวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๒๒ มีฝนตกหนัก พายุจัดบริเวณบ้านนาโพธิ์ และบ้านเหมืองแพร่ ทำให้มีบ้านพังไปรวม ๙ หลัง คือที่นาโพธิ์ ๔ หลัง ที่เหมืองแพร่ ๕ หลัง ส่วนบ้านนาแห้วฝนไม่ตกเลย[๒]

ลักษณะอุณหภูมิในตำบลนาแห้ว

ความเปลี่ยนแปลงของอุณหภูมิในตำบลนาแห้วมีช่วงยาวพอสมควรคือระหว่าง ๑ องศาเซลเซียส ถึง ๓๕ องศาเซลเซียส (1 - 35 ° C)ในฤดูหนาวบางปีอุณหภูมิลดต่ำลงมากจนถึงประมาณ ๑ องศาเซลเซียส (1 ° C)ทำให้ต้นมะพร้าว ส้ม มะขาม ต้นกล้วย และผลไม้อื่น ๆ ได้รับความเสียหาย ไม่มีดอกผลตามปรกติ และพืชบางอย่างก็ตายไปเลยก็มี ในตอนหนาว ๆ นายพร้อม สารวิจิตร เล่าว่าตามโอ่งน้ำจะเห็นน้ำที่ผิวเกาะกันเป็นฝ้า หรือแผ่นบาง ๆ และหมอกตามทุ่งนาจะกลายเป็นสะเก็ดขาว ๆ คล้ายส่ำเกลือ ถ้าเอาน้ำใส่จานไว้น้ำจะแข็งเป็นเกล็ด ๆ ส่วนในฤดูร้อนอากาศจะร้อนมากในตอนกลางวัน อุณหภูมิอาจจะสูงถึง ๓๕ องศาเซลเซียส (35 ° C)

---

[๒] นางสาว ปนัดดา (เกียงคำ) ดวงอุปะ จดหมายส่วนตัว ลงวันที่ ๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๒๒.

ผู้วิจัยได้นำเทอร์เซมิเตอร์ ๑ อัน ไปวัดอุณหภูมิที่ตำบลนาแห้วด้วย โดยเอาไว้ที่ห้องสมุด "สารวิจิตร" บ้านนาโพธิ์ และได้จดอุณหภูมิไว้บางวันดังนี้ (อุณหภูมิที่ตลาดบางกะปิ กรุงเทพมหานคร เวลา ๑๗.๐๐ น. วันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๒๒ เท่ากับ 29°C หรือ 82 ° F)

วันที่ ๑๗ มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๒

เวลา	อุณหภูมิ	
๑๘.๐๘ น.	22.5 ° C	(67 ° F)
๑๙.๑๕ น.	19 ° C	(63 ° F)
๒๐.๕๕ น.	18 ° C	(62.5 ° F)

วันที่ ๑๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๒

เวลา	อุณหภูมิ	
๖.๒๕ น.	12 ° C	(47 ° F)
๖.๔๓ น.	9 ° C	(44 ° F)
๑๒.๑๐ น.	19 ° C	(64 ° F)
๑๙.๒๒ น.	20 ° C	(64.5 ° F)

วันที่ ๑๙ มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๒

เวลา	อุณหภูมิ	
๖.๑๐ น.	15 ° C	(60 ° F)
๗.๒๐ น.	14 ° C	(59 ° F)
๑๑.๕๐ น.	24 ° C	(68 ° F)
๑๗.๑๐ น.	25 ° C	(68.5 ° F)
๒๐.๕๐ น.	20 ° C	(64.5 ° F)

วันที่ ๒๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๒

เวลา	อุณหภูมิ	
๕.๔๕ น.	14 ° C	(59 ° F)
๑๓.๑๐ น.	25 ° C	(68.5 ° F)
๑๕.๔๕ น.	22.5 ° C	(67.5 ° F)
๑๙.๔๕ น.	23 ° C	(67 ° F)

วันที่ ๒๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๒ *

เวลา	อุณหภูมิ	
๕.๕๗ น.	14 ° C	(59 ° F)
๑๖.๒๐ น.	28.5 ° C	(81.5 ° F)
๑๘.๔๔ น.	23 ° C	(68 ° F)

* ตอนเช้ามีหมอกลงหนัก เสียงหมอกตกลงใส่ใบหญ้าและพื้นดินดัง เผาะแผะ ๆ ทัศนวิสัยไม่ค่อยกระจ่าง

วันที่ ๒๒ มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๒

เวลา	อุณหภูมิ	
๕.๔๕ น.	15 ° C	(59.5 ° F)

วันที่ ๑๓ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๒

เวลา	อุณหภูมิ	
๗.๑๙ น.	19 ° C	(66 ° F)
๑๕.๑๗ น.	22 ° C	(72 ° F)
๑๖.๐๐ น.	21 ° C	(70 ° F)

วันที่ ๑๔ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๒

เวลา	อุณหภูมิ	
๖.๐๒ น.	19 ° C	(66 ° F)
๑๗.๐๐ น.	25 ° C	(78 ° F)

วันที่ ๑๕ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๒

เวลา	อุณหภูมิ	
๖.๑๐ น.	19 ° C	(66 ° F)
๑๔.๕๒ น.	22.5 ° C	(73 ° F)

วันที่ ๑๖ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๒

เวลา	อุณหภูมิ	
๗.๐๕ น.	18 ° C	(64 ° F)

วันที่ ๑๗ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๒

เวลา	อุณหภูมิ	
๕.๔๕ น.	19 ° C	(66 ° F)

จากการไปเก็บข้อมูลที่ตำบลนาแห้ว ๔ ครั้ง ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่าระยะที่หนาวที่สุด คือ เดือนพฤศจิกายนถึงธันวาคม เดือนมกราคมอากาศจะอบอุ่นขึ้น และในเดือนเมษายน อากาศจะร้อนอบอ้าวที่สุด

จำนวนประชากร

เมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๔ ผู้วิจัยได้ไปเยี่ยมโรงเรียนบ้านเหมืองแพร่ ได้เห็นสถิติจำนวนประชากรหมู่บ้านต่าง ๆ ที่มีนักเรียนโรงเรียนนี้ เขียนไว้บนกระดานดำ ผู้วิจัยจึงได้ลอกจำนวนใส่

ในกากตั๋วรถเมล์ไว้ดังนี้ [๓]

เหมืองแพร่	จำนวนครอบครัว	๔๐	ครอบครัว		
	ประชากร ชาย ๑๖๕ คน	หญิง	๑๕๖ คน	รวม	๓๒๑ คน
นาโพธิ์	จำนวนครอบครัว	๔๐	ครอบครัว		
	ประชากร ชาย ๑๘๕ คน	หญิง	๒๐๘ คน	รวม	๓๙๓ คน
นาแห้ว	จำนวนครอบครัว	๔๐	ครอบครัว		
	ประชากร ชาย ๑๔๔ คน	หญิง	๑๕๘ คน	รวม	๓๐๒ คน
	รวมทั้งสามหมู่บ้านมีประชากรทั้งสิ้น				๑,๐๑๖ คน

ใน พ.ศ. ๒๕๑๖ เมื่อผู้วิจัยกำลังศึกษาปริญญาเอกอยู่ ณ สหรัฐอเมริกาและต้องการเขียนรายงานเกี่ยวกับตำบลนาแห้ว ผู้วิจัยได้ขอให้น้องชายไปรวบรวมตัวเลขจำนวนประชากรตำบลนาแห้ว จาก นายที ชัยชนะ (กำนันตำบลนาแห้ว) จึงได้จำนวนประชากรในตำบลนาแห้ว ดังนี้ [๔]

ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนครอบครัว	จำนวนประชากร
นาแห้ว	๖๘	๔๐๔
เหมืองแพร่	๔๖	๓๐๘
นาโพธิ์	๓๘	๒๗๖
บ้านบุ่ง	๒๐	๑๕๔
บ้านโป่งกูด	๑๒	๘๐
รวม	๑๘๔	๑,๒๓๒

[๓] นายพิสิทธิ์ สาราวิจิตร ประวัติส่วนตัว หน้า ๒๘๐.

[๔] Pisit Sarawichitr, An Example of a Developing Rural Thai Community : Tambol Nahaew, 1973, pp. 6 - 13.

สถิติประชากรในตำบลนาแห้ว สำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๐ จากแฟ้มของ นายที ชัยชนะ (กำนันตำบลนาแห้ว) ซึ่งผู้วิจัยไปขอคัดลอก เมื่อ ๑๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๑ มีดังนี้

ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนครอบครัว	ชาย	หญิง	รวม
๑. เหมืองแพร่	๔๓	๑๔๓	๑๔๓	๒๘๖
๒. นาโพธิ์	๓๘	๑๔๓	๑๓๒	๒๗๕
๓. บ้านบุ่ง	๑๙	๙๐	๑๐๒	๑๙๒
๔. นาแห้ว (เก่า)	๒๐	๕๔	๕๗	๑๑๑
๕. นาแห้ว (ใหม่)	๔๖	๑๔๓	๑๖๕	๓๐๘
๖. บ้านโป่งกูด	๑๒	๔๒	๔๐	๘๒
รวม	๑๗๘	๖๑๕	๖๓๙	๑,๒๕๔

สถิติประชากรตำบลนาแห้วที่เขียนไว้ที่กระดาน ณ ที่ว่าการอำเภอนาแห้ว และผู้วิจัยได้อ่านตัวเลขใส่แถบบันทึกเสียงไว้เมื่อ วันที่ ๑๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๒ มีดังนี้

ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนครอบครัว	ชาย	หญิง	รวม
๑. เหมืองแพร่	๔๖	๑๕๘	๑๕๒	๓๑๐
๒. นาโพธิ์	๓๘	๑๓๐	๑๔๑	๒๗๑
๓. บานบุง	๒๐	๗๘	๘๑	๑๕๙
๔. นาแหว (เกา)	๒๐	๕๕	๕๖	๑๑๑
๕. นาแหว (ใหม)	๔๘	๑๓๘	๑๖๙	๓๐๗
๖. บานโปงกูด	๑๒	๓๙	๔๑	๘๐
รวม	๑๘๔	๕๙๘	๖๔๐	๑,๒๓๘

จำนวนประชากรในตำบลนาแห้วมีความเปลี่ยนแปลงบ้างในระยะเวลา ๑๐ ปี จำนวนพลเมืองเพิ่มขึ้น ประมาณ ๑๐๐ – ๒๐๐ คน ต่อไปเมื่อมีการคมนาคมดีขึ้น มีสถานศึกษาชั้นสูงเพิ่มขึ้น จำนวนประชากร

อาจจะเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วก็ได้ อีกประการหนึ่งที่ประชากรไม่เพิ่มเลยเป็นเวลาสิบ ๆ ปีอาจจะเป็นเพราะท้องถิ่นอยู่ในที่ไปมาไม่สะดวก ประชาชนจึงพากันอพยพไปอยู่ที่อื่น ๆ เรื่อย ๆ ทำให้จำนวนประชากรในระยะ ๑๐ ปีที่ผ่านมาเกือบคงที่

ความเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในตำบลนาแห้วจาก พ.ศ. ๒๕๐๖ – ๒๕๒๒

ข้อมูลที่ได้มาเก็บรวบรวมจากจดหมายส่วนตัวของ นายเก่ง สารวิจิตร ที่เขียนถึงผู้วิจัยระหว่าง พ.ศ. ๒๕๐๖ – ๒๕๑๑ และจากการไต่ถามญาติพี่น้อง และจากจดหมายที่น้องและหลานของผู้วิจัยเขียนถึงผู้วิจัย แล้วผู้วิจัยได้รวบรวมไว้ในประวัติการดำเนินโครงการมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการ โดยเขียนบันทึกเหตุการณ์ต่อเติมจากของเก่าที่ได้เริ่มรวบรวมไว้ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๔ สรุปเหตุการณ์สำคัญมีดังนี้ [๕]

พ.ศ. ๒๕๐๖ ทางราชการสำรวจ รวบรวมรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับตำบลนาแห้ว

พ.ศ. ๒๕๐๗ หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่พัฒนาบ้านเหมืองแพร่ให้เป็นหมู่บ้านตัวอย่าง หัวหน้าพัฒนาหมู่บ้าน คือ พันโท ปิ่น สุชาตะนันท์ ทางราชการและชาวบ้านร่วมกันสร้างสนามบินที่กอนเชียงจำปา ใกล้นาส้มผ่อและนาหนองเป็ด และทางราชการสร้างบ้านพักตำรวจตระเวณชายแดนระหว่างบ้านนาโพธิ์ และบ้านบุ่ง

พ.ศ. ๒๕๐๘ ทางราชการสร้างทางลำลองรถยนต์วิ่งได้ จากด่านช้ายถึงบ้านเหมืองแพร่ และสร้างที่พักนางผดุงครรภ์ที่บ้านนาโพธิ์

พ.ศ. ๒๕๐๙ ทางราชการและประชาชนสร้างวัดโพนสว่างพัฒนาราม (วัดศรีโพนเพีย) ที่ดอนเพีย บ้านเหมืองแพร่ มีการโรยลูกรังถนนจากด่านช้ายถึงเหมืองแพร่

พ.ศ. ๒๕๑๐ ทางราชการสร้างสถานีตำรวจตำบลที่บ้านนาแห้วใหม่

---

[๕] พิสิทธิ์ สารวิจิตร และ สมพงษ์ องอาจยุทธ ประวัติการดำเนินโครงการมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการ เล่ม ๔ หน้า ๖๘.

พ.ศ. ๒๕๑๑ ห้องสมุดเคลื่อนที่ของทางราชการได้ไปเปิดบริการที่ศาลาประชาคม บ้านเหมืองแพร่ เป็นเวลานานราว ๖ เดือน

พ.ศ. ๒๕๑๒ ทางราชการตั้งกิ่งอำเภอนาแห้ว โดยรวมเข้ากับตำบลนาพึง และแยกตำบลนาแห้วเป็น ๒ ตำบล คือ ตำบลนาแห้ว และตำบลแสงภา มีประชากรทั้งอำเภอในตอนนั้น ประมาณ ๖,๐๐๐ คน

พ.ศ. ๒๕๑๓ ทางราชการสร้างสถานีอนามัยชั้น ๒ ที่ดอนเพีย บ้านเหมืองแพร่ เป็นสถานีอนามัยประจำตำบลนาแห้ว ราษฎรลงมติเลือกที่ตั้งกิ่ง อำเภอนาแห้ว นายสารี ราชพรหมา ซื้อเครื่องทำไฟฟ้ามาทำไฟฟ้าใช้ในร้านขายของของตนเอง

พ.ศ. ๒๕๑๔ ทางราชการเริ่มสร้างทางเลียบชายแดน เหมืองแพร่ – แสงภา – ห้วยมุ่น กว้าง ๑๒ เมตร เป็นถนนสายสำคัญยิ่ง มีพิธีแห่และประกวดนางสงกรานต์เป็นครั้งแรก โรงเรียนบ้านเหมืองแพร่เปิดชั้นประถมปีที่ ๕ เป็นครั้งแรก สร้างที่พักตำรวจตระเวณชายแดนใหม่ที่ดอนเพีย บ้านเหมืองแพร่

พ.ศ. ๒๕๑๗ มีการเตรียมการตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ตำบลนาแห้ว

พ.ศ. ๒๕๑๘ ทางราชการตั้งโรงเรียนมัธยมประจำกิ่งอำเภอนาแห้ว ที่บ้านนาแห้วใหม่ บริเวณภูหมาง้อ ซึ่งอยู่ในเขตโครงการมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการ

พ.ศ. ๒๕๑๙ กิ่งอำเภอนาแล้วได้รับการยกฐานะเป็นอำเภอนาแห้ว

พ.ศ. ๒๕๒๐ โรงเรียนนาแห้ววิทยา ที่บ้านนาแห้วใหม่ มีถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ เป็นครั้งแรก

พ.ศ. ๒๕๒๑ ทางราชการจัดงบประมาณสร้างทางลาดยางจากอำเภอด่านซ้ายถึงบ้านเหมืองแพร่ ระยะทาง ๓๕ กิโลเมตร เป็นเงินประมาณ ๗๑ ล้านบาท และจากบ้านเหมืองแพร่ถึงบ้านแสงภา ประมาณ ๑๕ กิโลเมตร เป็นเงินประมาณ ๔๑ ล้านบาท

คณะผู้วิจัยจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิสิทธิ์ สารวิจิตร อาจารย์บุญธรรม คำพอ ดร. ประพาศน์ พฤทธิประภา และ นายชาตรี ถนันทราวัน ได้ริเริ่มดำเนินโครงการวิจัยเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง และโครงการวิจัยภาษาถิ่นตำบลนาแห้ว และได้เริ่มไปรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่ตำบลนาแห้วเป็นครั้งแรก นับเป็นครั้งแรกที่อาจารย์จากมหาวิทยาลัยมาศึกษาตำบลนาแห้ว โดยใช้งบประมาณของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

พ.ศ. ๒๕๒๒ ทางลาดยางถึงตำบลนาแห้ว และเตรียมติดตั้งเสาไฟฟ้าในตำบลนาแห้ว

<u>ความต้องการและปัญหาของหมู่บ้านในตำบลนาแห้ว</u>

ข้อมูลนี้ได้มาจากการสัมภาษณ์ กำนันตำบลนาแห้ว (นายที ชัยชนะ) ผู้ใหญ่บ้านนาโพธิ์ (นายชู สารแสง) ผู้ใหญ่บ้านนาแห้วเก่า (นายแหวน สีทะวงศ์) และผู้ใหญ่บ้านโป่งกูด (นายทรวง เหมือนศรีชัย) การตีความการสัมภาษณ์เป็นของผู้วิจัยเอง

การรายงานจะใช้ตัวเลขและอักษรย่อเพื่อความสะดวกในการพิมพ์ ดังต่อไปนี้

๒ = มีเพียงพอ
๑ = มีแต่ไม่เพียงพอ
๐ = ไม่มี
ย = อยากได้

๑. สิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิต	นาโพธิ์	นาแห้วเก่า	บ้านโป่งกูด	ต.นาแห้ว	หมายเหตุ
๑) ข้าว	๒	๒	๒	๑	บางครอบครัวไม่พอ
๒) น้ำดื่ม, น้ำสะอาด	๑	๑	๑	๑	น้ำดื่มขาด
๓) น้ำใช้	๒	๒	๒	๒	
๔) ยารักษาโรค ยามเจ็บป่วย	๐	๐	๐	๐	
๕) ฟืน ถ่าน เชื้อเพลิงหุงต้มอาหาร	๒	๒	๒	๒	
๖) น้ำมันก๊าซสำหรับจุดไฟให้แสงสว่าง	๒	๒	๒	๒	
๗) อาหารสด	๒	๑	๒	๑	
๘) น้ำประปา	๐	๐	๐	๐	ย
๙) น้ำอ้อย น้ำตาล	๒	๒	๒	๒	

๒. สิ่งจำเป็นสำหรับความปลอดภัย	นาโพธิ์	นาแห้วเก่า	บ้านโป่งกูด	ต.นาแห้ว	หมายเหตุ
๑) เวรยามดูแลหมู่บ้าน	๐	๐	๐	๐	ย
๒) เจ้าหน้าที่ตำรวจรักษาการณ์ในหมู่บ้าน	๐	๐	๐	๐	ย
๓) เจ้าหน้าที่ฝ่ายรักษาความปลอดภัย	๐	๐	๐	๐	ย
๔) หมวดตำรวจตระเวณชายแดน	๐	๐	๐	๒	อยู่เหมืองแพร่
๕) หน่วยอาสาป้องกันหมู่บ้าน	๐	๐	๐	๐	ย
๖) สัญญาณเตือนอันตรายเมื่อถูกโจมตี	๐	๐	๐	๐	มีแต่ไม้ไผ่ (คะลอ)
๗) ที่หลบภัยเมื่อถูกโจมตีทางพื้นดิน	๑	๐	๑	๑	ย
๘) ที่หลบภัยเมื่อถูกโจมตีทางอากาศ	๐	๐	๐	๐	
๙) เจ้าหน้าที่ประจำการในหมู่บ้าน	๐	๐	๐	๐	ย

๓. สิ่งจำเป็นเกี่ยวกับด้านสุขภาพพลานามัยของประชาชน	นาโพธิ์	นาแห้วเก่า	บ้านโป่งกูด	ต.นาแห้ว	หมายเหตุ
๑) สถานพยาบาลหรือสุขศาลา	๐	๐	๐	๑	อยู่เหมืองแพร่
๒) แพทย์ประจำตำบล	๑	๐	๐	๑	อยู่นาโพธิ์
๓) แพทย์ปริญญา	๐	๐	๐	๐	
๔) อนามัยอำเภอ	๐	๐	๐	๑	อยู่นาแห้วใหม่
๕) ร้านขายยา	๐	๐	๐	๐	ย
๖) บริการรักษาพยาบาลเวลาเจ็บป่วย	๐	๑	๐	๐	
๗) การป้องกันโรคติดต่อ	๑	๑	๑	๑	
๘) การระวังรักษาสุขภาพ	๑	๑	๑	๐	
๙) การส่งเสริมสุขภาพของประชาชน	๑	๑	๑	๐	
๑๐) การรับประทานอาหารที่ถูกหลักอนามัย	๑	๐	๑	๐	

๔. สิ่งส่งเสริมการศึกษา	นาโพธิ์	นาแห้วเก่า	บ้านโป่งกูด	ต.นาแห้ว	หมายเหตุ
๑) โรงเรียนอนุบาล	๐	๐	๐	๐	
๒) โรงเรียนประถมศึกษา	๐	๐	๐	๒	อยู่เหมืองแพร่และนาแห้วใหม่
๓) โรงเรียนมัธยมศึกษา	๐	๐	๐	๒	อยู่นาแห้วใหม่
๔) โรงเรียนอาชีวศึกษา	๐	๐	๐	๐	
๕) วิทยาลัยครู	๐	๐	๐	๐	
๖) มหาวิทยาลัย	๐	๐	๐	๐	
๗) ห้องสมุด	๑	๐	๐	๐	ของเอกชน
๘) ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน	๑	๑	๐	๑	มี ๔ แห่ง แต่ขาดวัสดุ
๙) ร้านขายหนังสือพิมพ์	๐	๐	๐	๐	
๑๐) ร้านขายเครื่องเขียน แบบเรียน	๐	๐	๐	๐	
๑๑) หน่วยบริการข่าวสารทางราชการ	๐	๐	๐	๐	
๑๒) ครูสอนวิชาเครื่องยนต์กลไกแก่นักเรียน	๐	๐	๐	๐	ย

๕. สิ่งส่งเสริมวัฒนธรรม ประเพณี และความเป็นมาของท้องถิ่น	นาโพธิ์	นาแห้วเก่า	บ้านโป่งกูด	ต.นาแห้ว	หมายเหตุ
๑) วัด	๐	๒	๐	๒	อยู่เหมืองแพร่และนาแห้วเก่า
๒) ศาลาประชาคม	๐	๐	๐	๑	อยู่เหมืองแพร่
๓) คอนหอ	๒	๒	๒	๒	มีทุกหมู่บ้าน
๔) ป่าช้า	๒	๒	๒	๒	มีทุกหมู่บ้าน

๖. สิ่งส่งเสริมการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ	นาโพธิ์	นาแห้วเก่า	บ้านโป่งกูด	ต.นาแห้ว	หมายเหตุ
๑) ตลาดขายสินค้ารวม	๐	๐	๐	๐	ย
๒) ตลาดสด	๐	๐	๐	๑	อยู่นาแห้วใหม่
๓) ร้านขายของ	๒	๐	๐	๒	มี ๑๐ ร้าน
๔) ร้านขายทองคำ	๐	๐	๐	๐	
๕) ร้านขายอาหาร	๐	๐	๐	๑	อยู่เหมืองแพร่และนาแห้วใหม่
๖) ร้านสหกรณ์	๐	๐	๐	๐	
๗) ธนาคาร	๐	๐	๐	๐	
๘) โรงรับจำนำ	๐	๐	๐	๐	
๙) สถานที่แลกเงินตรา	๐	๐	๐	๐	
๑๐) ร้านขายกาแฟ	๐	๐	๐	๑	มี ๕ ร้าน
๑๑) โรงงาน	๐	๐	๐	๐	
๑๒) คลังสินค้า	๐	๐	๐	๐	
๑๓) โรงสีข้าวขนาดเล็ก	๒	๒	๒	๒	มี ๙ โรง
๑๔) ที่หีบอ้อย (โรงแอบอ้อย)	๒	๐	๒	๒	มี ๑๕ แห่ง
๑๕) บ่อเกลือ	๐	๐	๐	๑	อยู่เหมืองแพร่
๑๖) โรงตีเหล็ก	๐	๑	๑	๑	มี ๔ แห่ง
๑๗) ร้านตัดผม	๐	๐	๐	๑	มี ๑ แห่ง

๗. สิ่งส่งเสริมกำลังใจและความหวังของชีวิต	นาโพธิ์	นาแห้วเก่า	บ้านโป่งกูด	ต.นาแห้ว	หมายเหตุ
๑) พระภิกษุ สามเณร	๐	๑	๐	๑	อยู่เหมืองแพร่และนาแห้วเก่า
๒) คนแก่	๒	๒	๒	๒	
๓) ผู้รู้ประเพณีของท้องถิ่น	๒	๒	๒	๒	
๔) เจ้าหน้าที่ยุติธรรม	๑	๑	๐	๑	ต้องการมาก
๕) บุตรหลานที่ได้เรียนหนังสือชั้นสูง	๑	๑	๐	๑	
๖) รายได้ที่สม่ำเสมอ	๑	๐	๐	๑	ปานกลาง
๗) ดินดีเพาะปลูกง่าย	๑	๑	๑	๑	ขาดปุ๋ย
๘) น้ำดีใช้เพาะปลูกสะดวก	๑	๐	๑	๑	
๙) สุขภาพดีไม่มีโรคภัยเบียดเบียน	๑	๑	๑	๑	ปานกลาง
๑๐) คนดีมีศีลธรรม	๒	๒	๒	๒	มีมาก

๘. สถานที่พักผ่อนหย่อนใจและเล่น	นาโพธิ์	นาแห้วเก่า	บ้านโป่งกูด	ต.นาแห้ว	หมายเหตุ
๑) สนามกีฬา	๐	๐	๐	๐	ย
๒) ลานกว้างในหมู่บ้าน	๐	๐	๑	๐	
๓) โรงภาพยนตร์	๐	๐	๐	๐	
๔) โรงสิเก	๐	๐	๐	๐	
๕) สวนสัตว์	๐	๐	๐	๐	
๖) สวนพฤกษชาติ	๐	๐	๐	๐	
๗) สถานที่พักผ่อน	๐	๐	-	๐	
๘) โรงอาบ อบ นวด	๐	๐	๐	๐	
๙) บอนไก	๐	๐	๐	๐	
๑๐) สนามชนสุัตว์	๐	๐	๐	๐	
๑๑) สูถานที่เล่นโบว์ลิ่ง	๐	๐	๐	๐	
๑๒) ร้านขายเครื่องกีฬา	๐	๐	๐	๐	
๑๓) แหล่งการพนัน	๐	๐	๐	๐	

๙. สิ่งอำนวยความสะดวกในการติดต่อสื่อสารและการคมนาคม	นาโพธิ์	นาแห้วเก่า	บ้านโป่งกูด	ต.นาแห้ว	หมายเหตุ
๑) ถนนลูกรัง	๑	๐	๑	๑	
๒) ถนนลาดยาง	๐	๐	๐	๐	กำลังสร้าง
๓) ทางน้ำที่เรือแล่นได้	๐	๐	๐	๐	
๔) รถประจำทาง	๐	๐	๐	๐	
๕) รถยนต์ส่วนตัว	๐	๐	๐	๐	
๖) รถจักรยานสองล้อ	๑	๑	๑	๑	มีประมาณ ๕๐ คัน
๗) รถจักรยานยนต์	๑	๑	๑	๑	มีประมาณ ๑๗ คัน
๘) รถจักรยานสามล้อ	๐	๐	๐	๐	
๙) รถยนต์รับจ้างสองแถว	๑	๐	๐	๑	มี ๒ คัน
๑๐) ไปรษณีย์โทรเลข	๐	๐	๐	๑	อยู่นาแห้วใหม่
๑๑) บริการฝากเงิน – จ่ายเงินทางธนาณัติ	๐	๐	๐	๐	
๑๒) บุรุษไปรษณีย์	๐	๐	๐	๐	
๑๓) โทรศัพท์	๐	๐	๐	๐	
๑๔) วิทยุ	๑	๑	๑	๑	มีบ้าง

๑๐. สิ่งส่งเสริมการผลิต	นาโพธิ์	นาแห้วเก่า	บ้านโป่งกูด	ต.นาแห้ว	หมายเหตุ
๑) เหมืองฝาย	๑	๐	๐	๑	อยากได้มาก
๒) แมนำ	๒	๒	๒	๒	มี ๔ สาย
๓) คลองส่งน้ำ	๐	๐	๐	๐	
๔) บึง หนองน้ำ	๑	๐	๑	๑	มี ๔ บึง
๕) ที่ดินทำการเพาะปลูก	๑	๑	๑	๑	ยังไม่เพียงพอ
๖) ยากำจัดศัตรูพืช	๐	๐	๐	๐	
๗) กำลังงานของครอบครัว (ผู้ผลิต)	๒	๒	๒	๒	มีเพียงพอ
๘) ทุนทรัพย์ในการผลิต	๑	๐	๑	๑	

๑๐. สิ่งส่งเสริมการผลิต (ต่อ)	นาโพธิ์	นาแห้วเก่า	บ้านโป่งกูด	ต.นาแห้ว	หมายเหตุ
๙) ความรู้และวิทยาการใหม่ ๆ	○	○	○	○	
๑๐) ตลาดจำหน่ายสินค้า	○	○	○	○	
๑๑) สถานที่เก็บพืชผล	○	○	○	○	
๑๒) พันธุ์พืชใหม่ ๆ	○	○	○	○	
๑๓) พันธุ์สัตว์	○	○	○	○	
๑๔) ปุ๋ย	○	○	○	○	

๑๑. สรุปความต้องการและปัญหาของตำบลนาแห้ว

บ้านนาโพธิ์

ความต้องการ

๑) น้ำประปาในหมู่บ้าน

๒) ยารักษาโรคต่าง ๆ

๓) ถนนลูกรังในหมู่บ้าน

ปัญหา

๑) ขายสินค้าที่ทำขึ้นไม่สะดวก เพราะมีพ่อค้าคนกลางมากดราคาสินค้า

๒) การไปมา ทำมาหากินตามป่าเขาไม่ค่อยสะดวก (ทำไร่ทำสวนไกลหมู่บ้าน ใกล้ชิดชายแดน)

๓) การเข้าทำราชการต้องเสียเงิน คนยากจนไม่ได้ทำราชการ

บ้านนาแห้วเก่า

ความต้องการ

๑) ชลประทาน เหมืองฝาย เอาน้ำมาใส่นา สวน

๒) ถนนเข้าหมู่บ้าน ซอยเข้าหมู่บ้าน

๓) บริการรักษาพยาบาลที่ดี

ปัญหา

๑) สิ่งที่เคยเสนอขอทางราชการ เช่น เหมืองฝาย แต่ไม่เคยได้ตามที่ขอ

๒) ความไม่สะดวกในการทำมาหากิน หาที่ทำไร่และเพาะปลูกลำบาก

๓) ความปลอดภัยของหมู่บ้านซึ่งอยู่ใกล้ชายแดน

บ้านโป่งกูด

ความต้องการ

๑) ชุดคุ้มครองหมู่บ้านเพื่อความปลอดภัย

๒) โรงเรียนให้เด็ก ๆ ในหมู่บ้านได้เรียนหนังสือ

๓) พันธุ์พืชยืนต้นใหม่ ๆ เช่น มะขาม ลำไย ลิ้นจี่

ปัญหา

๑) เรื่องความปลอดภัยในการไปทำมาหากินสำคัญที่สุด

๒) เจ้าหน้าที่ไปชู้เช็ญว่าเป็นคอมมิวนิสต์

๓) หมู่บ้านเล็ก มีคนจำนวนน้อย เกรงว่าจะกลายเป็นหมู่บ้านร้าง

ตำบลนาแห้ว

ความต้องการ

๑) วิทยาลัยเกษตร วิทยาลัยครู

๒) เครื่องอุปกรณ์การสอน

๓) มหาวิทยาลัย

ปัญหา

๑) สินค้าขายไม่ได้ พ่อค้าคนกลางกดราคา

๒) อยากเป็นข้าราชการต้องเสียเงินจึงได้เป็น

๓) อยู่ชายแดนคอมมิวนิสต์มารบกวน

สภาพของครอบครัว รายได้และรายจ่าย

ข้อมูลนี้ได้มาจากการสัมภาษณ์หัวหน้าครอบครัว รวม ๑๔ ครอบครัว คนที่สัมภาษณ์ใช้วิธีพิจารณาคัดเลือกผู้ที่เชื่อว่าจะให้ความร่วมมือและมีความไว้วางใจผู้วิจัย ไม่ได้ใช้วิธีการสุ่ม ข้อมูลที่ได้มาจึงไม่ใช่สิ่งแทนของคนทั้งตำบลนาแห้ว แต่ก็เป็นสิ่งแทนของครอบครัวกลุ่มหนึ่งที่ผู้วิจัยสามารถสัมภาษณ์ได้ในเวลาอันจำกัด และมีความจำเป็นอื่น ๆ อีกหลายประการ ครอบครัวที่สัมภาษณ์ดังกล่าว อยู่ในบ้านนาโพธิ์ ๘ ครอบครัว บ้านนาแห้วเก่า ๑ ครอบครัว บ้านนาแห้วใหม่ ๑ ครอบครัว บ้านเหมืองแพร่ ๒ ครอบครัว และบ้านโป่งกูด ๒ ครอบครัว รวมจำนวนคนที่ให้สัมภาษณ์ ๑๘ คน อายุระหว่าง ๔๑ – ๘๕ ปี ใช้เวลาสัมภาษณ์ครอบครัวละ ๒ – ๔ ชั่วโมง โดยเฉลี่ยสัมภาษณ์ได้วันละ ๓ ครอบครัว ใช้เวลาในการติดต่อ ๒ – ๓ ครั้งต่อคน ข้อมูลต่าง ๆ พอสรุปได้ดังนี้

๑. จำนวนคนในครอบครัว ๑๒๕ คน

			ร้อยละ	เฉลี่ยครอบครัวละ
ชาย	๖๗	คน	๕๓.๖๐	๔.๗
หญิง	๕๘	คน	๔๖.๔๐	๔.๑
เด็ก	๔๙	คน	๓๙.๒๐	๓.๕
ผู้ใหญ่	๗๖	คน	๖๐.๘๐	๕.๔

๒. อายุของคนในครอบครัว

๑ – ๕	ปี	๙	คน	เฉลี่ยครอบครัวละ ๐.๖
๖ – ๑๐	ปี	๑๔	คน	เฉลี่ยครอบครัวละ ๑.๐
๑๑ – ๑๕	ปี	๒๗	คน	เฉลี่ยครอบครัวละ ๑.๙
๑๖ – ๒๐	ปี	๑๙	คน	เฉลี่ยครอบครัวละ ๑.๔
๒๑ – ๒๕	ปี	๘	คน	เฉลี่ยครอบครัวละ ๐.๖
๒๖ – ๓๐	ปี	๑๒	คน	เฉลี่ยครอบครัวละ ๐.๙
๓๑ – ๔๐	ปี	๖	คน	เฉลี่ยครอบครัวละ ๐.๔

๔๑ – ๕๐ ปี	๑๔	คน	เฉลี่ยครอบครัวละ	๑.๐
๕๑ – ๖๐ ปี	๖	คน	เฉลี่ยครอบครัวละ	๐.๔
๖๑ – ๗๐ ปี	๒	คน	เฉลี่ยครอบครัวละ	๐.๑
๗๑ – ๘๐ ปี	๖	คน	เฉลี่ยครอบครัวละ	๐.๔
๘๑ – ๙๐ ปี	๒	คน	เฉลี่ยครอบครัวละ	๐.๑
๙๑ – ๑๐๐ ปี	–	คน	เฉลี่ยครอบครัวละ	๐
๑๐๑ – ๑๑๐ ปี	–	คน	เฉลี่ยครอบครัวละ	๐
๑๑๑ – ๑๒๐ ปี	–	คน	เฉลี่ยครอบครัวละ	๐

		รอยละ	เฉลี่ยครอบครัวละ
๓. คนที่กำลังเรียนหนังสือ	๔๙ คน	๓๙.๒	๓.๕
๔. คนที่ไม่ได้เรียนหนังสือขณะสำรวจ	๗๖ คน	๖๐.๘	๕.๕
๕. ผู้ที่กำลังเรียนหนังสืออยู่	๔๙ คน		

แบ่งเป็นระดับต่าง ๆ ได้ดังนี้

ชั้นเด็กเล็ก	๕ คน	๐.๔
ชั้นประถมต้น	๑๔ คน	๑.๐
ชั้นประถมปลาย	๘ คน	๐.๖
ชั้นมัธยมต้น	๑๔ คน	๑.๐
ชั้นมัธยมปลาย	๔ คน	๐.๓
โรงเรียนอาชีวศึกษา	๑ คน	๐.๑
โรงเรียนพนักงานวิทยาศาสตรการแพทย์	๑ คน	๐.๑
วิทยาลัยพลศึกษา	๒ คน	๐.๑
วิทยาลัยครู	๐ คน	๐
มหาวิทยาลัย	๐ คน	๐
อื่น ๆ	๐ คน	๐

๖. รายได้ของทั้ง ๑๔ ครอบครัว ประมาณปีละ ๓๘๒,๘๐๘ บาท รายได้สูงสุด ๖๔,๒๑๐ บาท รายได้ต่ำสุด ๘,๘๐๐ บาทต่อปี เฉลี่ยครอบครัวละ ๒๗,๓๘๓.๔๓ บาท

	ประมาณปีละ (บาท)	ร้อยละ	เฉลี่ยครอบครัวละ (บาท)
การทำนาข้าว	๑๔๓,๐๘๐	๓๗.๓๘	๑๐,๒๒๐
ทำไร่ข้าวโพด	๔๗,๗๖๘	๑๒.๔๘	๓,๔๑๒
ต้มเกลือขาย	๑,๓๐๐	๐.๓๔	๔๒.๘๖
ขายควาย	๒๕,๗๐๐	๖.๗๑	๑,๘๓๕.๗๑
ขายหมูที่เลี้ยง	๔,๓๐๐	๑.๑๒	๓๐๗.๑๔
ขายวัว	๑๒,๕๐๐	๓.๒๗	๘๙๒.๘๖
ขายเป็ดไก่	๑๐๐	๐.๐๓	๗.๑๔
ขายของป่า	–	–	–
การขายของในร้าน	๑๙,๐๐๐	๔.๙๖	๑,๓๕๗.๑๔
รายได้จากเงินเดือน	๙๙,๒๖๐	๒๕.๙๓	๗,๐๙๐
รายได้จากเบี้ยเลี้ยง	–	–	–
รายได้อื่น ๆ	๒๙,๘๐๐	๗.๗๘	๒,๑๒๘.๕๗

๗. รายจ่ายเกี่ยวกับการศึกษาของคนในครอบครัว ประมาณปีละ ๑๔๐,๘๐๐ บาท ครอบครัวที่ใช้มากที่สุด ๓๘,๐๐๐ บาท ครอบครัวที่ใช้น้อยที่สุด ๘๐๐ บาทต่อปี

เฉลี่ยครอบครัวละ	๑๐,๐๕๗.๑๔ บาท	
เฉลี่ยคนละ	๒,๘๗๓.๔๗ บาท	(นักเรียน ๔๙ คน)
คนที่ใช้จ่ายมากที่สุดประมาณ ปีละ	๑๖,๐๐๐.๐๐ บาท	
คนที่ใช้จ่ายน้อยที่สุดประมาณ ปีละ	๒๐๐.๐๐ บาท	

๘. เนื้อที่ทำการเพาะปลูก

เนื้อที่ทำนามี ประมาณ	๑๒๓	ไร่	เฉลี่ยครอบครัวละ ๘.๗๕ ไร่
ครอบครัวที่มีที่นามากที่สุด มีประมาณ	๒๐	ไร่	ครอบครัวที่มีน้อยที่สุด มีประมาณ ๓ ไร่
เนื้อที่ทำสวนมี ประมาณ	๑๖๔.๕	ไร่	เฉลี่ยครอบครัวละ ๑๑.๗๕ ไร่
ครอบครัวที่มีที่สวนมากที่สุด มีประมาณ	๑๐๐	ไร่	ครอบครัวที่มีที่สวนน้อยที่สุด มี ๐.๕ ไร่
น้ำทำนาใช้น้ำเหมือง	๑๑	ครอบครัว	(เหมืองน้ำแพร่)
น้ำทำนาในน้ำฝน (ฟ้า)	๓	ครอบครัว	
น้ำทำนาใช้น้ำพัด (ระหัด)	๓	ครอบครัว	

บางครอบครัวมีที่นาที่ใช้น้ำจากแหล่งต่าง ๆ หลายอย่าง แต่นาน้ำเหมืองได้ผลดีที่สุด

๙. พืชที่ปลูกในสวน

มะขาม	๑๑	ครอบครัว	สับปะรด	๑๑	ครอบครัว
มะพร้าว	๑๓	ครอบครัว	หน่อไม้หวาน	๙	ครอบครัว
ส้มโอ	๘	ครอบครัว	อ้อย	๑๔	ครอบครัว
มะไฟ	๑๑	ครอบครัว	ผักต่าง ๆ	๑๓	ครอบครัว
ขนุน	๙	ครอบครัว			

๑๐. ผู้ผลิตในครอบครัว มี

			ร้อยละ	เฉลี่ยครอบครัวละ (คน)
	๖๑	คน เป็น	๔๘.๘๐	๔.๔
ชาย	๓๐	คน	๒๔.๐๐	๒.๒
หญิง	๓๑	คน	๒๔.๘๐	๒.๒

๑๑. ผู้มีเงินเดือนในครอบครัว มี

			ร้อยละ	เฉลี่ยครอบครัวละ (คน)
	๑๓	คน เป็น	๑๐.๔๐	๐.๔
ชาย	๑๒	คน	๙.๖๐	๐.๘
หญิง	๑	คน	๐.๘๐	๐.๑

๑๒. ผู้ช่วยตนเองไม่ได้ (หมายถึงเลี้ยงตัวเองยังไม่ได้ ต้องอาศัยแรงงานจากสมาชิกอื่น ๆ ในครอบครัวเป็นส่วนใหญ่อยู่) ในครอบครัวมี

			เฉลี่ยครอบครัวละ (คน)
	๕๖	คน	๔.๐
ชาย	๒๗	คน	๑.๙
หญิง	๒๙	คน	๒.๑

๑๓. ผู้เจ็บป่วยในครอบครัว มี

	–	คน	–
ชาย	–	คน	–
หญิง	–	คน	–

๑๔. รายได้ส่วนใหญ่ของครอบครัวได้มาจาก

			ร้อยละ
การทำนา	๑๓	ครอบครัว	๙๒.๘๕
การทำสวน	๘	ครอบครัว	๕๗.๑๔
การทำไร่	๘	ครอบครัว	๕๗.๑๔
เงินเดือน	๕	ครอบครัว	๓๕.๗๑
การเล่นการพนัน	–	ครอบครัว	–
เลี้ยงสัตว์	–	ครอบครัว	–
ค้าขาย	๒	ครอบครัว	๑๔.๒๙

๑๔. รายได้ส่วนใหญ่ของครอบครัวได้มาจาก (ต่อ)

		ร้อยละ
เงินตอบแทนในตำแหน่งอาสาป้องกันหมู่บ้าน	๑ ครอบครัว	๗.๑๔
เงินตอบแทนในตำแหน่งกำนัน	๑ ครอบครัว	๗.๑๔
เงินตอบแทนในตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน	๓ ครอบครัว	๒๑.๔๓
เงินตอบแทนในตำแหน่งผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	๑ ครอบครัว	๗.๑๔
เงินตอบแทนในตำแหน่งแพทย์ประจำตำบล	๑ ครอบครัว	๗.๑๔
เงินช่วยค่าครองชีพ	๑ ครอบครัว	๗.๑๔

๑๕. สัตว์เลี้ยงที่เลี้ยงไว้

ช้าง	๑	เชือก	เฉลี่ยครอบครัวละ	๐.๑	เชือก
ม้า	–	ตัว	เฉลี่ยครอบครัวละ	–	ตัว
ควาย	๕๓	ตัว	เฉลี่ยครอบครัวละ	๓.๘	ตัว
วัว	๑๓๐	ตัว	เฉลี่ยครอบครัวละ	๙.๓	ตัว
หมู	๒๕	ตัว	เฉลี่ยครอบครัวละ	๑.๙	ตัว
สุนัข	๑๓	ตัว	เฉลี่ยครอบครัวละ	๐.๙	ตัว
เป็ด	๕๙	ตัว	เฉลี่ยครอบครัวละ	๔.๒	ตัว
ไก่	๑๙๙	ตัว	เฉลี่ยครอบครัวละ	๑๔.๒	ตัว
นก	–	ตัว	เฉลี่ยครอบครัวละ	–	ตัว
ปลา	๔	บ่อ	เฉลี่ยครอบครัวละ	๐.๓	บ่อ

๑๖. การใช้เวลาส่วนใหญ่ของครอบครัว

			ร้อยละ
การทำนา	๑๒	ครอบครัว	๘๕.๗๑
ทำสวน	๑๒	ครอบครัว	๘๕.๗๑
ทำไร่	๙	ครอบครัว	๖๔.๒๙
ทอผ้า	๓	ครอบครัว	๒๑.๔๓

๑๖. การใช้เวลาส่วนใหญ่ของครอบครัว (ต่อ)

			ร้อยละ
ค้าขาย	๒	ครอบครัว	๑๔.๒๙
รับจ้าง	–	ครอบครัว	–
ล่าสัตว์	–	ครอบครัว	–
ทำราชการ	๗	ครอบครัว	๕๐.๐๐
เล่นการพนัน	–	ครอบครัว	–
หาอาหาร	๒	ครอบครัว	๑๔.๒๙
เลี้ยงไหม	๑	ครอบครัว	๗.๑๔
เลี้ยงวัว	๑	ครอบครัว	๗.๑๔

๑๗. การไปท่องเที่ยวตามเมืองต่าง ๆ ของสมาชิกในครอบครัว ทั้ง ๑๔ ครอบครัว จำนวนคน ๑๒๕ คน

			ร้อยละ	เฉลี่ยครอบครัวละ (คน)
กรุงเทพมหานคร	๓๗	คน	๒๙.๖๐	๒.๖
ด่านซ้าย	๑๐๘	คน	๘๖.๔๐	๗.๗
จังหวัดเลย	๗๔	คน	๕๙.๒๐	๕.๓
หล่มสัก	๔๑	คน	๗๒.๘๐	๖.๕
เพชรบูรณ์	๔๑	คน	๗๒.๘๐	๖.๕
พิษณุโลก	๓๔	คน	๒๗.๒๐	๒.๔
เวียงจันทน์	๑๘	คน	๑๔.๔๐	๑.๓
ยุโรปหรืออเมริกา	–	คน	–	–

๑๘. ศาสนาที่สมาชิกในครอบครัวนับถือ

			ร้อยละ
พุทธ	๑๔	ครอบครัว	๑๐๐.๐๐
คริสต์	–	ครอบครัว	–
อิสลาม	–	ครอบครัว	–
ผีสางเทวดา	๗	ครอบครัว	๕๐.๐๐

๑๙. การมีคนไปมาหาสู่ที่บ้าน

			ร้อยละ
บ่อย ๆ	๑๒	ครอบครัว	๘๕.๗๑
บ่อย	๑	ครอบครัว	๗.๑๔
มีคนไปมาหาสู่น้อย	๑	ครอบครัว	๗.๑๔

๒๐. ความปรารถนาสูงสุดของหัวหน้าครอบครัว

๑) อยากให้สมาชิกในครอบครัวเป็นผู้มีอันจะกินทุกคน

๒) ความอยู่ดีกินดี อยากได้เงินทองมาก ๆ

๓) อยากได้หลานที่ไปอยู่ไกล คืนกลับมาบ้านเดิม

๔) ให้ลูกได้เล่าเรียนได้รับราชการ

๕) ปรารถนาให้ลูกหลานได้เล่าเรียน ได้รับการศึกษาดี มีความรู้

๖) ต้องการให้มีอาคารสถานที่ให้ลูกหลานศึกษามากกว่าอย่างอื่น

๗) ให้ลูกได้เล่าเรียน ได้รับราชการ

๘) อยากอยู่ดีกินดี ไม่มีอะไรเบียดเบียน ไม่มีหนี้สิน ได้ยินแต่สิ่งดีงาม

๙) เงิน ถ้ามีเงินก็มีความสุข

๑๐) สุข ๓ ประการ

๑๑) อยากให้ลูกหลานได้เรียนสูง ๆ

๑๒) ปรารถนาได้ทำบุญทำทาน ออกจากกองทุกข์ กิเลส

๑๓) อยากมีอายุมั่นขวัญยืน

๒๑. ความภาคภูมิใจของครอบครัว

			ร้อยละ
ความสำเร็จในการเรียนของบุตรหลาน	๖	ครอบครัว	๔๒.๘๖
ลูกหลานได้รับราชการ	๖	ครอบครัว	๔๒.๘๖
ลูกหลานอยู่ดีมีสุข	๑	ครอบครัว	๗.๑๔
ครอบครัวมีรายได้ดี มีเงินทองมาก	๒	ครอบครัว	๑๔.๒๙

๒๑. ความภาคภูมิใจของครอบครัว (ต่อ)

			ร้อยละ
เป็นสกุลที่มีชื่อเสียงมานาน	–	ครอบครัว	–
ลูกชายได้เป็นครู	๑	ครอบครัว	๗.๑๔
ทำบุญทำทาน	๑	ครอบครัว	๗.๑๔
มีทรัพย์ สิ่งของ ที่บ้าน ที่ดิน วัว ควาย	๑	ครอบครัว	๗.๑๔
มีความสุข อยู่ดีกินดี ไม่มีโรคเบียดเบียน	๒	ครอบครัว	๑๔.๒๙
ลูกหลานไม่ทะเลาะวิวาทกันมีความสามัคคีกัน	๑	ครอบครัว	๗.๑๔

๒๒. เวลาที่ครอบครัวมาตั้งหลักแหล่งที่ตำบลนาแห้ว

จำนวนเวลา (ปี)			ร้อยละ
๓๐	๑	ครอบครัว	๗.๑๔
๓๒	๑	ครอบครัว	๗.๑๔
๓๕	๑	ครอบครัว	๗.๑๔
๔๐	๑	ครอบครัว	๑๔.๒๘
๕๐	๑	ครอบครัว	๗.๑๔
๕๓	๑	ครอบครัว	๗.๑๔
๖๘	๑	ครอบครัว	๗.๑๔
๗๒	๖	ครอบครัว	๔๒.๘๖

๒๓. สิ่งที่ครอบครัวต้องการความช่วยเหลือจากทางราชการหรือคนอื่น

			ร้อยละ
สุขภาพ	๑	ครอบครัว	๗.๑๔
ความปลอดภัย	๓	ครอบครัว	๒๑.๔๓
เศรษฐกิจ	๔	ครอบครัว	๒๘.๕๗
การศึกษา	๗	ครอบครัว	๕๐.๐๐
ที่อยู่อาศัย	–	ครอบครัว	–
เหมืองฝายเพื่อเอาน้ำใส่นา	๑	ครอบครัว	๗.๑๔

๒๔. ที่อ่านหนังสือพิมพ์ในหมู่บ้าน

			ร้อยละ
สมาชิกในครอบครัวต้องการ	๑๔	ครอบครัว	๑๐๐.๐๐
สมาชิกในครอบครัวไม่ต้องการ	–	ครอบครัว	–

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับตำบลนาแห้ว เพียง ๑๔ ครอบครัว ก็ได้ตัวเลขที่น่าสนใจไม่น้อย ชีวิต ความเป็นอยู่ของกลุ่มตัวอย่างนี้ค่อนข้างดี ไม่อดอยาก มีบ้านเรือนที่อาศัยสะดวกสบาย ไม่เดือดร้อน ไม่มีครอบครัวใดเดือดร้อนหรือต้องการความช่วยเหลือเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยเลย ทุกครอบครัวสนใจด้านการศึกษามาก ต้องการให้ลูกหลานได้เล่าเรียน เป็นความปรารถนาที่รุนแรงและจริงจังมาก ประชาชนนับถือพระพุทธศาสนาทุกครอบครัว โดยทั่วไปมีการไปมาหาสู่กันเสมอ ไม่มีครอบครัวใดอยู่โดดเดี่ยว

จำนวนครอบครัวที่ศึกษา มี ๑๔ ครอบครัว จากจำนวนครอบครัวทั้งหมด ที่มีในตำบลนาแห้ว ๑๗๘ ครอบครัว หรือเท่ากับ ๗.๘๙

จำนวนประชากรที่ศึกษา มี ๑๒๕ คน จากจำนวนประชากรในตำบลนาแห้วทั้งหมด ๑,๒๕๔ คน หรือเท่ากับร้อยละ ๙.๙๗

ผลการศึกษาถือว่าเป็นการศึกษาเบื้องต้น เพราะมีเวลา และค่าใช้จ่ายจำกัด อย่างไรก็ดี ข้อมูลที่ได้มานับว่ามีประโยชน์อยู่มาก ในการช่วยให้แลเห็นสภาพชีวิต ความเป็นอยู่ การศึกษา รายได้ รายจ่าย การทำงาน และกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันของคนในตำบลนาแห้ว

<u>วงจรชีวิตของประชาชน ตำบลนาแห้วในรอบหนึ่งปี</u>

ข้อมูลนี้ส่วนใหญ่ได้มาจากการสัมภาษณ์ คุณยาย (ภรรยาน้อยของ นายทองอินทร์ จันทะคุณ) อายุประมาณ ๗๗ ปี และมารดาของนางหนู อายุประมาณ ๕๒ ปี ที่บ้านบุ่ง เมื่อ ๑๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๑ และจากการไปดูไร่ถั่วตามลำแม่น้ำหู แม่น้ำเหือง ๔ – ๕ แห่ง การสนทนากับชาวบ้านซึ่งกำลังเก็บถั่วอยู่ และการไปดูลานข้าว การนวดข้าว ต้นข้าวและฟางในนา ดูไร่เลื่อนลอยตามริมแม่น้ำแพร่ แม่น้ำหู

แม่น้ำเหือง และการไปดูผู้ใหญ่บ้านนาโพธิ์ และภรรยาช่วยกันนวดฝักถั่วด้วยมือเพื่อเอาเมล็ดถั่วออกจากฝัก เป็นต้น นอกจากนี้ก็ได้ฟังคำเล่าจากชาวบ้านคนอื่น ๆ รวมทั้งจากอาจารย์แพง ทองปลิว (อาจารย์ใหญ่โรงเรียนศรีสองรักษ์วิทยา อำเภอด่านซ้าย) ซึ่งเกิดที่บ้านห้วยส้มกบ เมื่อบิดามารดาของท่านไปปลูกบ้านชั่วคราว อยู่ในป่าเพื่อทำไร่ครั่งซึ่งอยู่ห่างจากบ้านนาโพธิ์ ประมาณ ๘ กิโลเมตร วงจรชีวิตหมายถึงวิถีชีวิตของชาวตำบลนาแห้ว ซึ่งหมุนเวียนคล้าย ๆ กันอย่างนี้มาเป็นเวลานานแล้ว และวิวัฒนาการไปตามสภาพความเจริญของท้องถิ่น คือ เมื่อท้องถิ่นมีความเจริญขึ้น มีถนนหนทางดีขึ้น มีการขายสินค้าได้มากขึ้น และมีรายจ่ายมากขึ้น การดำเนินชีวิตของประชาชนก็เข้มงวด ทำงานหนักติดต่อกันมากขึ้นทั้งปี เกือบไม่มีเวลาพักผ่อนหย่อนใจ หรือเอาใจใส่กับการทำบุญ การไปวัดเพื่อจำศีลภาวนาเหมือนสมัยเมื่อ ๒๐ – ๓๐ ปีมาแล้ว

วงจรชีวิตในรอบหนึ่งปีของประชาชนตำบลนาแห้ว พอสรุปได้ดังนี้

เดือนอ้าย	–	เก็บถั่ว
เดือนยี่	–	ฟันไห่ ฟันสวน (ถางป่าเพื่อทำไร่ทำสวน)
เดือนสาม	–	จิไห่ (จุดไฟเผาป่าที่ถางไว้)
เดือนสี่	–	หยอดข้าวโพด หยอดถั่วดิน (เอาเมล็ดข้าวโพด และถั่วลิสงลงปลูกในดินตามหลุมเล็ก ๆ ที่เตรียมไว้)
เดือนห้า	–	หยอดข้าวโพด หยอดถั่วดินไว้ก่อนฝนเริ่มตก
เดือนหก	–	หยอดข้าวไห่ เอาเหมือง (เอาเมล็ดข้าวไปหยอดตามหลุมที่ทำไว้ในไร่ และเริ่มไปซ่อมแซมเหมืองฝายและทางส่งน้ำเข้านา)
เดือนเจ็ด	–	ดำนา
เดือนแปด	–	ดำนา
เดือนเก้า	–	หลกถั่วดิน (เก็บถั่วลิสง) หยอดถั่วแดง (ถั่วหลังแตก) ถั่วมัน ถั่วดำ ตามช่องว่างระหว่างต้นข้าวโพด
เดือนสิบ	–	เหมือนเดือนเก้า

เดือนสิบเอ็ด – เกี่ยวข้าว

เดือนสิบสอง – เกี่ยวข้าว

ชาวบ้านทำงานกันทั้งปี ไม่มีวันเวลาหยุดเลย นอกจากการปลูกข้าว ถั่ว ข้าวโพดที่กล่าวมาแล้ว ชาวบ้านยังปลูกอ้อย หีบอ้อย ต้มน้ำอ้อย ทำน้ำผักกะทอน ต้มเกลือ ทำสวนผัก เลี้ยงไหม เลี้ยงหมู วัว ม้า ควาย ช้าง เป็ด ไก่ ปลา ฯลฯ ด้วย ทุกครอบครัวจึงมีงานมาก ยิ่งไปกว่านั้น บางครอบครัวก็ค้าขาย โดยเปิดร้านขายของที่บ้าน ชีวิตแบบนี้ดี โดยทั่วไปไม่มีใครอดอยาก เว้นแต่ว่าผู้ผลิตในครอบครัวไม่เพียงพอ เช่น มีแต่คนชรา หรือเด็ก หรือบุคคลในครอบครัวเจ็บป่วยทำงานไม่ได้เป็นต้น

<u>ราคาสินค้าบางประเภทที่ตำบลนาแห้ว</u>

สินค้าที่ซื้อขายกันในตำบลนาแห้วส่วนใหญ่ก็เป็นผลิตผลทางเกษตร หรือสิ่งที่ผลิตได้ในท้องถิ่น ข้อมูลเหล่านี้ได้มาจากการถาม นางจันทร์เพ็ง ควงอุปะ นางสาวปนัดดา (เกียง คำ) ควงอุปะ นางสาวบุญนาง สารวิจิตร และ นางบุญได้ ไพรภิบาล ที่บ้านนาโพธิ์ เมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๒ ราคาสินค้าที่ซื้อขายกันในตำบลนาแห้ว มีดังนี้

๑. ข้าวเปลือก	ถังละ	๓๐	บาท	
๒. ข้าวสารเหนียว	ถังละ	๘๐ – ๙๐	บาท	
๓. ไก่	ตัวละ	๒๕ – ๓๐	บาท	
๔. เป็ด	ตัวละ	๓๐	บาท	
๕. ไข่เป็ด	ฟองละ	๑	บาท	๕๐ สตางค์
๖. น้ำอ้อยกะทิ	แผ่นละ	–	บาท	๒๕ สตางค์
๗. มันเทศ	กิโลกรัมละ	๒	บาท	
๘. มันแกวขาว	กิโลกรัมละ	๓	บาท	
๙. กวยเตี๋ยว	ชามละ	๔	บาท	
๑๐. เนื้อหมู	กิโลกรัมละ	๒๕	บาท	(รวมทั้งหนังและกระดูกไม่ได้ขายเนื้อล้วน ๆ)

๑๑. เนื้อวัว	กิโลกรัมละ	๒๕	บาท	(รวมทั้งกระดูกด้วย)
๑๒. ปลา	กิโลกรัมละ	๓๐	บาท	
๑๓. ปลาเพ้า	ตัวละ	๕	บาท	(ปลาที่อร่อยที่สุดในตำบล)
๑๔. กล่ำปลี	กิโลกรัมละ	๒	บาท	
๑๕. ผักกาดขาวปลี	กิโลกรัมละ	๓	บาท	
๑๖. ต้นหอม	ขีดละ	๒	บาท	
๑๗. มะนาว	ผลละ	–	บาท	๒๕ สตางค์
๑๘. ขนุน	ผลโตผลละ	๓๐	บาท	
	ผลเล็กผลละ	๑๐	บาท	
๑๙. กล้วยน้ำว้า	หวีละ	๑	บาท	
๒๐. กล้วยหอม	หวีละ	๒	บาท	
๒๑. สับปะรด	ผลละ	๑	บาท	๕๐ สตางค์
๒๒. มะม่วงสามปี้น	สามผล	๑	บาท	
๒๓. มะขาม	ถังละ	๖๐	บาท	
๒๔. ส้มเขียวหวาน	กิโลกรัมละ	๕	บาท	
๒๕. ถั่วคำ	ถังละ	๖๐	บาท	
๒๖. ถั่วแดง (หลังแตก)	ถังละ	๕๐	บาท	
๒๗. ถั่วมัน (เขียว)	ถังละ	๗๐	บาท	(๑ ถัง = ๑๕ กิโลกรัม)
๒๘. น้ำผักกะหอน	ขวดใหญ่ขวดละ	๕	บาท	
๒๙. ถั่วฝักยาว	กำละ (๑๐ ฝัก)	๑	บาท	
๓๐. ข้าวโพด	ถังละ	๒๕	บาท	
๓๑. มะละกอ	ผลละ	๑	บาท	
๓๒. ปลาร้า	กิโลกรัมละ	๘	บาท	
๓๓. ปลาดุก	กิโลกรัมละ	๒๐	บาท	
๓๔. ไหม	กิโลกรัมละ	๓๗๐	บาท	

สินค้าส่วนใหญ่ถูกกว่าที่ตลาดในกรุงเทพมหานคร ประมาณ ๒ – ๕ เท่า เมื่อชาวบ้านเป็นผู้ผลิตและสินค้าราคาถูกจึงทำให้ครอบครัวในตำบลนาแห้วมีรายได้น้อย และเกิดปัญหาที่ชาวบ้านประสบอยู่ คือ มีพ่อค้าคนกลางมากดราคาสินค้า เนื่องจากชาวบ้านไม่มีโอกาสส่งสินค้าเข้าสู่ตลาดใหญ่ได้ด้วยตนเอง คนที่เป็นข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ที่ไปประจำที่ตำบลนาแห้ว ย่อมใช้จ่ายถูกลง เพราะค่าอาหาร และค่าครองชีพถูกลงกว่าส่วนกลางมาก

บทที่ ๕

การศึกษาในตำบลนาแห้ว

การศึกษาในตำบลนาแห้วเป็นสิ่งที่น่าสนใจ เพราะมีบทบาทต่อสภาพความเป็นอยู่และพัฒนาการของท้องถิ่น ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาในตำบลนาแห้ว ได้มาจากการสัมภาษณ์ นายกุล แสงคำ บ้านนาโพธิ์ อดีตแพทย์ ประจำตำบลนาแห้ว อายุประมาณ ๗๗ ปี นายรส มินทะนา บ้านเหมืองแพร่ อายุ ๘๕ ปี นางบุตรดี มินทะนา นายสาร ดวงอุปะ บ้านบุ่ง อายุประมาณ ๗๐ ปี นายกาจ ดวงอุปะ อายุ ๕๖ ปี ครูใหญ่โรงเรียนบ้านเหมืองแพร่ เกิดที่บ้านนาโพธิ์ นายทวี ยศปัญญา อายุประมาณ ๔๕ ปี ครูใหญ่โรงเรียนนาแห้ววิทยา สัมภาษณ์ใน พ.ศ. ๒๕๒๑ – ๒๕๒๒ นอกจากนี้ก็ได้ข้อมูลมาจากการสัมภาษณ์ นายกุล แสงคำ แพทย์ประจำตำบลนาแห้ว นายระย้า อุ่นแก้ว นางทิป จันทะคุณ นายรส มินทะนา นายเก่ง สารวิจิตร คุณตาของ นางแอ้นอ้อย (แต่ง) ศรีฟอง นางเหมียด กัณฑะศรี เมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๑ ณ บ้านเลขที่ ๓๖ บ้านาโพธิ์ ตำบลนาแห้ว อำเภอนาแห้ว (ตอนนั้นเป็นอำเภอด่านซ้าย) จังหวัดเลย

ในระหว่างที่ไม่มีโรงเรียน สถานศึกษาที่สำคัญยิ่งในตำบลนาแห้ว คือ วัดโพธิ์ศรี บ้านเหมืองแพร่ ปัจจุบันอยู่ในเขตประเทศลาว ห่างจากริมแม่น้ำเหือง ประมาณ ๘๐ เมตร สมัยก่อน พ.ศ. ๒๕๑๑ ราษฎรทางฝั่งไทยยังไปทำบุญที่วัดโพธิ์ศรีอยู่ วัดโพธิ์ศรีรุ่งเรืองที่สุด ระหว่าง พ.ศ. ๒๔๔๐ – ๒๔๘๔ โดยมีเจ้าอาวาสที่ทรงคุณความรู้ และคุณธรรมวิเศษ คือ พระครูสุธรรมวงษาโพธิปลัดปัญญา (พ่อแม่หลักคำ เหมืองแพร่) เป็นผู้อำนวยการสอนและอบรม

<u>ประวัติย่อของพระครูสุธรรมวงษาโพธิปลัดปัญญา</u>

เดิมชื่อ สิมมา บวชตั้งแต่อายุ ๑๕ ปี ถึงแก่มรณภาพเมื่ออายุ ๗๗ ปี รวมเวลาที่บวช ๖๒ ปี ถึงแก่มรณภาพประมาณ พ.ศ. ๒๔๘๔ ปีเกิดคงจะประมาณ พ.ศ. ๒๔๐๗ เดิมบวชอยู่ที่วัดบ้านหัวนาไฮ (ปัจจุบันเป็นบ้านร้าง) ต่อมาได้ย้ายไปอยู่วัดโพธิ์ศรีบ้านฟากน้ำ (เหมืองแพร่) แล้วได้เป็นเจ้าอาวาส มีสมญานามว่า พระครูสุธรรมวงษาโพธิปลัดปัญญา คนทั่ว ๆ ไปเรียกว่า พ่อแม่หลักคำ หรือครูบาหลักคำ

พระครูสุธรรมวงษาโพธิปลัดปัญญา เกิดที่ภูค้ออ่างหินงาม ซึ่งเป็นบ้านป่า อยู่ในเขตตำบลนาแห้ว ด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้ เวลาจะเกิดมารดาของท่านฝันเห็นดวงแก้วลอยมาจากท้องฟ้า จึงเอาสวิงรับไว้ ทางเมืองแก่นท้าวเรียกท่านว่า "พญาราดน้ำ" ทางเมืองแก่นท้าวเคารพนับถือท่านมาก ท่านเป็นผู้มีเดชบารมีมาก ผู้คนทั่วไปเกรงกลัวบารมียิ่งนัก ท่านเป็นผู้บุกเบิกรุ่นแรกที่ได้เดินทางไปเรียนพระพุทธศาสนาและบาลีถึงนครจำปาศักดิ์ เดินทางด้วยเท้าครั้งแรมข้ามประเทศไทยจากชายแดนด้านตะวันออกเฉียงเหนือ ไปยังชายแดนด้านตะวันออกเฉียงใต้ด้วยความลำบากยิ่ง ผ่านสกลนครและอุบลราชธานี เมื่อเรียนจบแล้วได้กลับมาเผยแพร่พระพุทธศาสนา ประจำอยู่ที่วัดโพธิ์ศรี เหมืองแพร่ (บ้านฟากน้ำ)

งานสำคัญที่พระครูสุธรรมวงษาโพธิปลัดปัญญาได้จัดทำได้แก่

๑. สร้างอารามสิม กุฏิต่าง ๆ และภาพพุทธประวัติรอบผนังอาราม

๒. สร้างกำแพงวัดและผาม (ปะรำ) รอบกำแพง

๓. สร้างหอไตร (หอสมุดเกี่ยวกับคำสอนพระพุทธศาสนา)

๔. สร้างพระธาตุริมแม่น้ำเหือง และพระธาตุในวัดโพธิ์ศรี

บุคคลสำคัญที่ได้เป็นกำลังช่วยสร้างและบำรุงวัดโพธิ์ศรี มีดังนี้

๑. หลวงภิบาล (อยู่บ้านฟากน้ำ) ตำแหน่งนายอำเภอหรือเทียบนายอำเภอ ต้นตระกูล "ไพรภิบาล"

๒. พ่อโซ้นเผิ้ง (อยู่บ้านนาเทา)

๓. ขุนกรรณกิจ หรือ พ่อโซ้นจันที (อยู่บ้านนาโพธิ์) ต้นตระกูล "จันทะคุณ"

ประวัติตอนนี้เรียบเรียง เมื่อ ๒๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๑ ประวัติต่อจากนี้ไปเรียบเรียงในวันจันทร์ที่ ๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๒๒ วันอาสาฬหบูชา ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ ปีมะแม จุลศักราช ๑๓๔๑ และวันเข้าพรรษาที่ ๑๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๒๒ แรม ๑ ค่ำ เดือน ๘ ปีมะแม ณ บ้านเลขที่ ๔/๖๒๖ ซอย ๒๗ หมู่บ้านสหกรณ์เคหสถาน ๔ ตำบลคลองกุ่ม เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ๒๔ ประเทศไทย โดยเรียบเรียงจากคำเล่าของ นายสาร ดวงอุปะ และภรรยา เล่าที่บ้านบุ่ง ตำบลนาแห้ว เมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งผู้วิจัยได้บันทึกเสียงไว้

นายสาร บวชเป็นสามเณรที่วัดโพธิ์ศรี และศึกษาพุทธศาสนาและภาษาบาลีกับพระครูสุธรรมวงษาโพธิปลัดปัญญา อยู่ ๕ ปี ท่านอยากจะบวชเป็นพระต่อแต่ทนชีวิตเคร่งครัด เข้มงวดและการเรียนที่กวดขันไม่ไหวจึงลาสิกขาบทออกมาก่อน แม้จะบวชเป็นเพียงสามเณรแต่ก็ท่องจำตำรา ๔ เล่ม สวดมนต์ต่าง ๆ ได้หมด มีความรอบรู้เชี่ยวชาญเป็นที่ยอมรับของประชาชนในท้องถิ่นแล้ว

นายสาร ดวงอุปะ เล่าว่าพระครูสุธรรมวงษาโพธิปลัดปัญญา บ้านเดิมอยู่บ้านหัวนาไฮ และบวชตั้งแต่อายุ ๑๒ ปี จนเป็นพระที่วัดบ้านหัวนาไฮแล้วจึงไปเรียนศัพท์ เรียนแปล เรียนบาลีที่จังหวัดอุบลราชธานี ในสมัยนั้นในเขตเมืองลาวไม่มีผู้ใดมีความรู้เก่งกล้าเสมอท่าน ท่านมีชื่อเสียงเลื่องลือไปทั่วในบริเวณใกล้เคียง มีหมู่บ้านต่าง ๆ คือ นาหลม นาเทา เหมืองแพร นาแห้ว แสงพา ฯลฯ ทุกหมู่บ้านมีวัด แต่เวลามีบุญที่วัด ไม่มีบุญบ้านใดสนุกสนานเท่าบุญเหมืองแพร ทุกหมู่บ้านจะมารวมทำบุญที่วัดเหมืองแพร ที่เป็นเช่นนี้เพราะวัดเหมืองแพรมีพระอาจารย์ที่มีชื่อเสียง มีคนเคารพนับถือมาก และเป็นวัดใหญ่ที่สุดในแถบนี้ ในขณะหนึ่ง ๆ จะมีพระภิกษุอยู่ประมาณ ๓๐ องค์ และสามเณรประมาณ ๕๐ องค์ ในท้องถิ่นนี้พระครูสุธรรมวงษาโพธิปลัดปัญญามีคุณความรู้สูงสุด (ปัจจุบันตำบลนาแห้ว ที่วัดนาแห้ว ซึ่งเจ้าคณะอำเภอประจำอยู่ มีพระภิกษุ ๑ องค์ สามเณร ๗ องค์ ที่วัดโพนสว่างพัฒนาราม บ้านเหมืองแพร มีพระองค์เดียวประจำอยู่ สามเณรไม่มี) ท่านมีความจำดีมาก จดจำพระสูตรในตำรา ๔ ผูก (มัดใบลาน) ได้หมด เวลาสามเณรท่องหนังสือ พระสูตรต่าง ๆ ครั้งละ ๓๐ – ๕๐ องค์ ท่านสามารถบอกได้ว่าสามเณรองค์ใดท่องผิดที่ใด เมื่อฝรั่งได้ยินกิตติศัพท์ของท่านก็ได้มาถ่ายรูปหอไตรที่วัดแต่ท่านไม่อนุญาต จึงถ่ายรูปไม่ติด ครั้งต่อมาได้มาขออนุญาตท่านก่อน พอท่านอนุญาตก็ถ่ายรูปติด

ในการไปเรียนหนังสือนั้นก็มีพระภิกษุอีกองค์หนึ่งไปเรียนด้วย คือ บิดาของ นายกุล แสงคำ แต่พระภิกษุที่ไปด้วยท่านจดจำอะไรไม่ได้ ไม่มีความรู้แตกฉานเท่าท่าน พระครูสุธรรมวงษาโพธิปลัดปัญญาจดจำพระสูตรได้หมด หนังสือธรรม ๔ ผูกนั้นท่องกันตลอดคืนจึงจะจบ สามเณรองค์ใดท่องผิดตอนใดท่านบอกได้หมด นายสาร บอกว่าท่านเก่งน่าอัศจรรย์จริง ๆ ในโลกนี้คงจะหาคนจดจำเก่งเสมอท่านได้ยาก

คนในท้องถิ่นถ้าเป็นรุ่นราวคราวเดียวกันก็เป็นผู้เคยบวชเรียนพร้อมกัน หากเป็นรุ่นลูกรุ่นหลานก็เป็นลูกศิษย์ บวชเรียนกับท่าน คนจึงเกรงกลัวนับถือท่านมาก หมดสมัยท่านแล้ว บวชก็เหมือนบวชเฉย ๆ

ไม่มีความรู้ความเชี่ยวชาญแต่อย่างใด ท่านเป็นคนขยันขันแข็งในการสอนจริง ๆ ตอนเช้าหลังจากกวาดลานวัดต้องเรียนหนังสือและเรียนหนังสือสูตร และหนังสือเทศน์ ตอนเย็นเรียนหนังสือสูตร ส่วนหนังสือเทศน์ใครอยากเรียนก็เรียน แต่ตอนเช้าขาดไม่ได้ เรียนทุกวัน ใครเรียนไม่ได้ จดจำไม่ได้ ก็เฆี่ยนด้วยแส้หรือหวาย ไม่ได้ว่าแต่ปากเฉย ๆ ถึงขนาดนั้นบางคนก็จดจำอะไรไม่ได้ ท่านเป็นคนเอาจริงเอาจังมาก บางคราวถ้าอารมณ์ดีก็ดีจริง ๆ ถึงขนาดหยอกเย้าสามเณร ลูกศิษย์ ถ้าท่านโมโหต้องริบหนี ไม่หนีจะถูกเฆี่ยน ถ้าท่านนั่งอยู่ที่กุฏิใหญ่ เวลาผ่านหน้าท่านต้องคลาน บวชอยู่ ๕ ปี คลานจนหัวเข่าด้าน ในตอนเย็นหลังจากสวดมนต์ทำวัตรและเจริญภาวนา ประมาณ ๒ ชั่วโมง แล้วประมาณ ๑ ทุ่ม ก็เริ่มท่องสูตรธรรมต่าง ๆ เช่นสวดมนต์น้อย สวดมนต์กลางกับปาก เสียงสนั่นวัด ท่องไปเรื่อยจนง่วงนอน ถ้ายังมีสีกาสนทนากับท่านอยู่จะเข้าจำวัดไม่ได้ ท่านจะไปไล่มาท่องต่อจนสว่าง สามเณรท่องสูตรคราวละ ๓๐ องค์ ๔๐ องค์ บางคราวก็ ๕๐ องค์ เสียงสนั่นลั่นวัดไปหมด ท่านจำได้ว่าองค์ใดท่อง องค์ใดไม่ท่องหรือท่องผิดที่ไหน ตอนเช้าเมื่อฉันจังหัน ท่านทักเสียงเลยว่าองค์นั้นเป็นอย่างไร องค์นี้เป็นอย่างไร ท่านเอาจริงเอาจังถึงขนาดนี้ ไม่ให้ว่างได้เลย จะกลับบ้านไปธุระเยี่ยมบิดามารดาต้องไปไหว้ท่าน เมื่อกลับมาแล้วต้องไปกราบ จะไปต้องลา เมื่อมาต้องกราบ (คอบ) ไม่เหมือนทุกวันนี้ซึ่งไปไม่ลามาไม่บอก ถ้าใครแอบไปจะต้องถูกเฆี่ยนด้วยหวาย

ในระหว่างบวชใหม่พรรษาหนึ่งหรือสอง ถ้าจดจำบทเรียนต่าง ๆ ยังไม่แม่นยำ ก็ให้เรียนอยู่วัดก่อน พอเก่งแล้วจึงให้ไปสวดมนต์ตามบ้านและสวดต่าง ๆ ได้หมด ถ้าจบ ๔ ผูก ก็เรียนจบทุกอย่าง คือ สามารถสูตรบ้าน สูตรบุญคุณได้หมด ไม่ได้เรียนเฉพาะเรื่องเหมือนสมัยนี้ ในหลักสูตร มีเรียนสวดมนต์น้อย เรียนสวดมนต์กลาง เรียนปาฏิโมกข์ และเรียนศัทธาสังคหะ พอเรียนจบ ๔ ผูก (มัด) ก็ให้หยุดได้ ผู้ใดอยากหยุดเรียนการเทศน์หนังสือธรรม ให้เอาตัวมาทดลองโดยเอาหนังสือมัดยาก ๆ ตอนชัด ๆ ที่เคยติดมากองใส่ พาข้าวใบใหญ่ เอาผ้ายผูกหู ผู้ที่จะถูกทดลองไว้แล้วให้พิสูจน์อ่านหนังสือตลอดวัน ถ้าอ่านไม่ติดขัดก็หยุดเรียนได้ ถ้าจะไปถ่ายอุจจาระ ปัสสาวะต้องบอกท่านก่อน จะดึงผ้ายออกเองไม่ได้ถ้าดึงเองต้องถูกแส้ ด้วยเหตุนี้ อ้ายทิด อ้ายเซียง (ผู้เคยบวชเป็นพระ ผู้เคยบวชเป็นสามเณรแล้วลาสิกขาบท) สมัยก่อนจึงมีความรู้แตกฉานในด้านหลักธรรมพระสูตร การสวดมนต์ฯลฯ ใช้ให้ทำพิธีการต่าง ๆ ได้อย่างคล่องแคล่ว ไม่เหมือนทุกวันนี้ซึ่งบวชเฉย ๆ แต่ไม่ได้บวชเรียน

อย่างจริงจัง

ในตอนที่ นายสาร เป็นสามเณร ได้ติดตามพระครูสุธรรมวงษาโพธิปลัดปัญญาไปเข้ากรรมที่วัดนาข่า และไปเลื่อยไม้สร้างวัดจอมแจ้งที่เมืองแก่นท้าว เมื่อท่องหนังสือ ๔ ผูก (มัดใบลาน) ขึ้น จะมีสีกาและประชาชนมาฟังกันมากมาย และบอกว่าท่องได้เพราะจริง ๆ ตราวไปเข้ากรรมที่นาข่า เมื่อไปถึงในตอนเย็นหลังจากสวดมนต์เสร็จก็ท่องหนังสือ นอนท่องเป็นคู่ ๆ ทีละ ๒ องค์บ้าง ๔ องค์บ้าง เรื่องปาฏิโมกข์ ศรัทธาสังคหะ สีกขา ปรากฏว่ามีสีกามานั่งฟังจนเต็มลานวัด สามเณรสารและเพื่อนไม่คิดว่าจะมีคนฟัง แต่สีกาและชาวบ้านบอกว่าขอนิมนต์ให้ท่องอีกเพราะว่าเพราะจริง ๆ แม้แต่พระภิกษุก็เกรงขามเมื่อสามเณรจากวัดเหมืองแพร่ท่องบทสวดต่าง ๆ เข้าคู่กันทีละ ๔ องค์ พระครูสุธรรมวงษาโพธิปลัดปัญญาเป็นพระผู้ทรงคุณวุฒิและอาวุโสสูงสุดในเขตนั้น เวลานั่งเข้าพิธีท่านจะนั่งใกล้พระประธานในอารามวัดนาข่า อารามนาข่ามีขนาดพอ ๆ กับอารามวัดเหมืองแพร่ มีพระภิกษุนั่งเป็นแถวเรียงรายตามลำดับ พระครูสุธรรมวงษาโพธิปลัดปัญญานั่งอยู่ชั้นบนสุด ตอนสวดมนต์ตั้ง ก็สวดมนต์ธรรมดาก่อน แล้วสวดมนต์น้อยวรรคหนึ่ง สวดมนต์กลางวรรคหนึ่ง สวดปาฏิโมกข์วรรคหนึ่ง สวดศรัทธาสังคหะวรรคหนึ่ง โดยสวดทีละวรรคสลับกัน พระครูสุธรรมวงษาโพธิปลัดปัญญาสวดอยู่ข้างบน สามเณรจากวัดเหมืองแพร่นั่งอยู่ใกล้ฝ่าด้านล่าง เวลาสวดก็สวดโต้งรับกับอาจารย์ซึ่งอยู่ด้านสูงสุดตรงกันข้าม ส่งเสียงสวดข้ามพระภิกษุอื่น ๆ ไป พระภิกษุจากวัดอื่น ๆ ต่างก็หลบเพื่อหลีกทางให้สามเณรจากวัดเหมืองแพร่ และบอกให้สามเณรจากวัดเหมืองแพร่ขึ้นไปข้างบน เพื่ออยู่ใกล้ ๆ พ่อแม่หลักคำ แต่สามเณรจากวัดเหมืองแพร่ไม่ขึ้นไป กลับอยู่ข้างล่างสวดโต้งใส่กัน ด้วยเหตุดังกล่าวเวลาพ่อแม่หลักคำไปที่ใด จึงมีคนเคารพยำเกรงมากทั้งในหมู่พระภิกษุสงฆ์และประชาชนชาวบ้าน

<u>วิธีสั่งสอนของพระครูสุธรรมวงษาโพธิปลัดปัญญา</u>

ในวัดเหมืองแพร่มีแต่พระภิกษุเท่านั้นที่ไปบิณฑบาตร ส่วนสามเณรเป็นผู้ไปรับบาตร เพราะว่ามีพระภิกษุจำนวนมากแล้วนั่นเอง พระภิกษุจะอุ้มบาตรเดินไปก่อนเป็นแถวยาว สามเณรต้องไปยืนรออยู่ด้านหลัง เวลาข้าวบาตรเต็มบาตรแล้วพระภิกษุก็ยื่นบาตรให้สามเณร สามเณรก็รับสายบาตรคล้องคอและอุ้มบาตรกลับวัด พระภิกษุก็จะถือตาลปัตรองค์ละอันเดินกลับวัดตามหลังสามเณร วันหนึ่งสามเณร

ไม่ได้ไปรับบาตร เพราะมัวแต่เล่นและเพลินอยู่ เพราะเป็นตอนกลางพรรษา พระภิกษุไปบิณฑบาตรที่บ้านป่ากล้วย แม้จะมีสามเณรจำนวนมากก็ไม่มีองค์ใดเห็นพระไปบิณฑบาตร เพราะแต่ละองค์ก็ง่วนทำงานของตัวเอง เช่นเร่งทำบั้งไฟ เมื่อพระภิกษุ (ครูบา) ไปบิณฑบาตรหมดทุกองค์ แต่สามเณรไม่มีองค์ใดไปรับบาตรเลย พอรู้ตัวสามเณรทั้งหลายต่างวิ่งไปรับบาตรกลางทาง แต่พระภิกษุไม่ยอมให้รับ แต่ทะยอยกันเอาข้าวบาตรไปบูชาพระที่อาราม เมื่อพ่อแม่หลักคำเห็นก็ไม่พอใจ ตอนเย็นหลังสวดมนต์แล้วท่านก็ถามขึ้นว่าเป็นอย่างใด สามเณรเหล่านี้ตั้งยี่สิบสามสิบ ทำไมไม่ไปรับบาตรพระ สามเณรต่างก็อ้างเหตุผลต่าง ๆ ว่าองค์นั้นทำงานนั้น องค์นี้มีธุระอย่างนี้ เมื่อทราบแล้วไปรับพระภิกษุก็ไม่ยอมให้รับ พ่อแม่หลักคำจึงตัดสินว่าเพื่อไม่ให้เป็นเยี่ยงอย่างต่อไป สามเณรสามสิบองค์นี้ให้เขียนคนละเจ็ดครั้ง สามเณรทุกองค์เศร้าหมด ทุกองค์ถูกเขียนเจ็ดครั้งด้วยแส้หวาย ยกเว้นองค์เดียวที่ไปรับบาตรพ่อแม่หลักคำซึ่งใกล้ ๆ เพราะรับบาตรที่ใกล้หอไตร การเขียนนี้แส้หวายขาดสองเส้น ผิวเนื้อที่ถูกตีมีสีช้ำเหมือนผลหมากเกนสุก ผู้ที่เขียนคือพระหนุ่ม ๆ ท่านสั่งสอนหลังการเขียนว่าให้จดจำไว้ อย่าเพลินจนลืมไปรับบาตร

สำหรับสามเณรที่ต่อยตีกัน ท่านก็ให้เอาตัวมาต่อยตีกันให้ดูต่อหน้าท่าน ไม่ใช้วิธีเขียน บางครั้งก็ดัดสันดานให้อาย ทำผิดอย่างหนึ่งอย่างใดก็ให้ไปบอกสีกา ให้สีกาขอให้ครูบาสั่งสอนไม่ให้กระทำอีก ให้ทำครั้งเดียวไม่ให้ทำอีก เอาตอนน่าอาย เช่น ขณะบิดามารดา หรือสาว ๆ มาจังหันก็เรียกมาประจานสั่งสอนตอนนั้น

ในวันพระวันศีล ๘ ค่ำ หรือ ๑๕ ค่ำ ห้ามขาดไม่ให้ชาวบ้านไปหากิน จับกบ จับเขียด หาปลา ฯลฯ ถ้าใครเห็นให้ไปบอกพ่อแม่หลักคำ เมื่อบอกแล้วก็เอาผู้ทำผิดไปผูกหูให้เข็ดให้หลาบ คนจึงนับถือศีลถือธรรม เมื่อท่านพูดแนะนำสั่งสอนอย่างใดก็เป็นอันยุติ คนเชื่อฟังท่านพูดจริง ทำจริง สิ่งใดไม่ดีท่านดัดแปลงเอาจนดี

ในสมัยที่นายสารบวชเป็นสามเณรที่วัดโพธิ์ศรีเหมืองแพร่มีพระสงฆ์จำนวนมาก จำนวนพระภิกษุมีประมาณ ๓๐ องค์ขึ้นไป และจำนวนสามเณรก็มีประมาณ ๕๐ องค์ขึ้นไป ที่ฉฏิใหญ่นั้นมีพระภิกษุสามเณรเต็มแน่นไปหมดจนไม่มีทางนอน ผู้ที่มาบวชมาจากหลายแห่ง เช่นจากบ้านไร่ บ้านสวน บ้านป่า โดยรอบเขตนี้

นายสารบอกว่า พ่อแม่หลักคำท่านเป็นครูจริง ๆ ท่านสั่งสอนทุกสิ่งทุกอย่าง สมชื่อว่าเป็นครูแท้ ๆ การได้ทำบุญทำทานมาก็ออกมาจากท่านคนเดียว ที่ท่านได้ไปเรียนมาจากทางอิสานใต้ ท่านจดจำมาทุกสิ่งทุกอย่าง มือของท่านมีระกับไม่เสมอกัน เพราะเขียนหนังสือและเหล็กจารหั่นมือจนกิ่ว เมื่อฉันข้าวจังหันแล้ว (ฉันมื้อเดียว) ท่านพ่อแม่หลักคำจะมานั่งประจำอยู่ที่ม้านั่งเพื่อจารหนังสือ ท่านนอนประเดี๋ยวเดียวในตอนกลางวัน พอท่านนอนจะมีความเงียบทั่วบริเวณวัด ทั้งพระภิกษุสามเณรต่างก็เงียบ เหมือนไม่มีผู้ใดอยู่ในวัดเลย ลายมือของพ่อแม่หลักคำอ่านง่าย เขียนสม่ำเสมอเป็นเส้นตรง ตัวงาม ตัวบรรจงเหมือนตัวพิมพ์ ใบลานแต่ละแผ่นเขียน (จาร) เป็น ๔ แถว แต่ละแถวยาว ประมาณ ๔๐ เซ็นติเมตร ท่านเขียนจนนิ้วมือโก่ง เวลาท่านบอกหนังสือและบอกไม่จำขณะโมโหและท่านกำลังจารหนังสืออยู่ ท่านจะเอาเหล็กจานฟาดศีรษะ สามเณรจะน้ำตาไหลพรากเลยทีเดียว นายสารบอกว่าทุกข์จริง ๆ เรียนหนังสือกับท่านโดยบวชเป็นสามเณรอยู่ ๕ ปี จะอดทนอยู่บวชเป็นพระก็ไม่ไหว จึงตัดสินใจสึกออกมา ทั้งต้องอดหลับอดนอน และข้าวก็ไม่ได้ฉันอิ่ม เพราะมีพระภิกษุและสามเณรจำนวนมาก และฉันข้าวคาบเดียว เมื่อฉันจังหันเสร็จก็เป็นอันว่าไม่ต้องห่วงเรื่องการกินอีกต่อไป ส่วนการทำงานและการก่อสร้างทำงานกันทั้งวัน ตอนกลางวันหลังจากเรียนหนังสือแล้วก็ปั้นดินขอจนถึงเวลาตีกลองแลง (เย็น) ก็กลับวัด ตอนกลางคืนท่องหนังสือจนดึก พอไก่ขันกกก็ปลุกกันลุกท่องหนังสือต่อไปจนสว่าง เมื่อองค์อื่น ๆ ตื่นแล้ว หากมีองค์ใดไม่ตื่นก็จะถูกน้ำทั้งครุ (ถัง) สาด ในขณะที่องค์อื่น ๆ หลับแล้ว พ่อแม่หลักคำก็ยังภาวนาพิมพำ ๆ อยู่ พอสามเณรไปหลับได้งีบหนึ่งไม่หนักอึดตาก็ถึงเวลาไก่ขันกก พ่อแม่หลักคำก็ตื่นภาวนาอยู่แล้ว ท่านหมั่นขยันยอดเยี่ยมจริง ๆ ท่านนอนน้อยที่สุด ท่านปฏิบัติกิจวัตรต่าง ๆ เสมอต้นเสมอปลายตั้งแต่หนุ่มจนชราภาพก็ไม่เคยขาด

เมื่อท่านชราก็เกิดโรคเจ็บขา เดี๋ยวหาย เดี๋ยวเจ็บแล้วถึงแก่อนิจกรรม บางคนก็ว่าท่านไม่ได้ให้เงินครบจำนวนแก่ผู้เขียนภาพผนังอารามวัดเหมืองแพร่ แล้วเขาก็ใส่ท่าน นายสารบอกว่าคงจะไม่ใช่ถึงใส่ (ทำร้ายด้วยคุณไสย) ท่านก็คงจะไม่ถูกท่านคงจะเป็นโรคชรามากกว่า

คนบ้านไห่ (บ้านที่ทำไร่เป็นอาชีพ) แต่ก่อนอยู่บ้านช้าง ในระยะนั้นบ้านนาเดื่อ (ปัจจุบันเป็นบ้านร้าง) ก็มีคนอยู่เต็ม รวมทั้งบ้านอื่น ๆ ก็มีคนแน่นมาก เวลาแห่ต้นดอกไม้เดือนห้า มีคนไปแห่ต้นดอกไม้ที่วัดมากกว่าคนมาบุญหลวง (บุญพระเวส) ที่วัดเหมืองแพร่ (วัดโพนสว่างพัฒนาราม) ในปัจจุบันหลายเท่า

สนุกสนานจริง ๆ ด้วยความเลื่อมใสศรัทธา คนบ้านซ้างจึงอยากมาบวชที่วัดโพธิ์ศรี (บ้านฟากน้ำ) ได้ส่งลูกหลานมาเข้าวัดมาอยู่ได้ ๓ วัน เห็นสามเณรสารและเพื่อน ๆ ท่องหนังสือทั้งวันทั้งคืน การเรียนพุทธรัง ธัมมัง นั้นไม่ต้องเรียน อิติปิโสก็ไม่ได้เรียน อยู่ไปฟังไปก็จำได้เอง พวกอยู่บ้านไหเมื่อมาได้ยินการท่องมาก ๆ ท่องทั้งคืนก็มี ก็เกิดความท้อแท้ว่าตนเคยเรียนเพียงแต่นโมมาจะเรียนต่อไปไหวหรือแล้วก็พากันหนีกลับบ้าน ไม่สู้เพราะมาเห็นการตีสามเณร การดุสามเณร มาเห็นเหตุการณ์น่าตกใจต่าง ๆ ทางการเรียนซึ่งเอาจริงเอาจังมาก ก็จึงพากันหนีไปเลย ไม่กล้าอยู่เรียนต่อ

จบคำเล่าส่วนหนึ่งของนายสาร ดวงอุปะและภรรยา ประวัติของพระครูสุธรรมวงษาโพธิปลัดปัญญายังมีอีกมาก ลูกศิษย์ของท่านแต่ละคนก็จดจำเหตุการณ์ได้แตกต่างกันไป นอกจาก นายสาร ดวงอุปะ ลูกศิษย์ของพ่อแม่หลักคำคนอื่น ๆ ได้แก่ นายกุล แสงคำ นายเก่ง สารวิจิตร นายชุน ทองปลิว เป็นต้น

นายรส มินทะนา เล่าว่าพ่อแม่หลักคำ เหมืองแพร่ รู้ภาษานก ท่านเคยบอกสามเณรให้ฟังนกสองตัวพูดกัน และบอกว่านกสองตัวนั้นมันจะพากันบินไปทางไหน นางบุตรดี มินทะนา เล่าเรื่องที่พ่อแม่หลักคำ ทำโทษมัดหูที่วัด คือ ผู้ทำผิดเอาผ้ายมัดหูตัวเองตากแดด

เมื่อผู้วิจัยอายุราว ๔ ขวบ ได้มีโอกาสไปในพิธีเผาศพของพ่อแม่หลักคำ เหมืองแพร่ ที่วัดโพธิ์ศรีบ้านฟากน้ำ ผู้วิจัยจำได้ติดตาว่ามีคนแน่นลานวัดและบริเวณกุฏิใหญ่ ต่อมาก็ได้ยินเสียงชวานผ่าโลงศพ แต่ผู้วิจัยยังเด็กจึงจำรายละเอียดไม่ได้ แต่ภาพเหตุการณ์นั้นยังติดตาผู้วิจัยมาจนทุกวันนี้

พ่อแม่หลักคำ เหมืองแพร่ เป็นบุคคลสำคัญยิ่งใหญ่ที่สุดคนหนึ่งในแถบลุ่มแม่น้ำเหือง ท่านเป็นผู้มีความเพียรอุตสาหะวิริยะในการศึกษา การทำงานและมีคุณธรรมเป็นแบบอย่างอันดีเลิศ ทำให้ท้องถิ่นตำบลนาแล้วและเขตใกล้เคียงรุ่งเรืองด้านพระพุทธศาสนาและศีลธรรมจรรยา และประชาชนมีชีวิตที่สงบสุขติดต่อกันมาหลายสิบปี เกียรติคุณของท่านโด่งดังไปถึงบ่อแตน แก่นท้าว ปากลาย แขวงไชยะบุรีของลาว และไปถึงนครไทย เพชรบูรณ์ พิษณุโลก ผู้วิจัยได้ฟังคำบอกเล่าประวัติและผลงานของท่านจากบิดามารดา คุณตา คุณยาย และญาติพี่น้องแล้วรู้สึกประทับใจยิ่ง และภาคภูมิใจที่สุดที่แถบลุ่มแม่น้ำเหืองก็เคยมีคนดีมีวิชาความรู้รุ่งโรจน์ ยิ่งใหญ่ ไม่แพ้คนแถบอื่น ๆ จึงหวังใจว่าชนรุ่นหลังจะได้เอา

อย่างบุคคลสำคัญของท้องถิ่นในอดีต และพยายามสร้างความดีให้ยิ่ง ๆ ขึ้นไป

การศึกษาในตำบลนาแห้วในทางด้านพระพุทธศาสนา ก่อนการตั้งโรงเรียนได้กล่าวถึงโดยย่อแล้ว ในเรื่องประวัติของพระครูสุธรรมวงษาโพธิปลัดปัญญา (พ่อแม่หลักคำ เหมืองแพร่) ความสนใจในการศึกษาเล่าเรียนของประชาชนในตำบลนาแห้วมีมานานแล้ว เมื่อทางราชการตั้งโรงเรียนขึ้นก็มีประชาชนสนใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนไม่ได้ขาด แต่เนื่องจากท้องถิ่นอยู่ห่างไกลเส้นทางคมนาคม รายได้ของประชาชนมีน้อย ไม่เพียงพอที่จะส่งบุตรหลานเรียนต่อในชั้นสูงได้ อนุชนในตำบลนาแห้วโดยทั่วไปจึงเรียนจบแค่ชั้นประถมปีที่ ๔ เป็นส่วนใหญ่ เมื่อทางราชการได้ขยาย ชั้น ป. ๕ – ป. ๖ – ป. ๗ และตั้งโรงเรียนมัธยมขึ้นในตำบลนาแห้ว การศึกษาของประชาชนก็มีระดับสูงขึ้นเป็นเงาตามตัว

เกี่ยวกับการศึกษาในตำบลนาแห้ว ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลเบื้องต้นมา จากสองโรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านเหมืองแพร่ และโรงเรียนนาแห้ววิทยา ส่วนโรงเรียนบ้านนาแห้ว ซึ่งสอน ป. ๑ – ๔ นั้นยังไม่ได้รวบรวมเลย

<u>โรงเรียนบ้านเหมืองแพร่</u>

ต่อไปนี้เป็นประวัติโรงเรียนบ้านเหมืองแพร่ ที่คัดจาก<u>สมุดหมายเหตุรายวันที่</u> นายกาจ ควงอุปะ ครูใหญ่โรงเรียนบ้านเหมืองแพร่กรุณาให้ขอยืม เมื่อ ๑๙ – ๒๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๒

<u>ประวัติโรงเรียนบ้านเหมืองแพร่</u>

โรงเรียนบ้านเหมืองแพร่ "เหมืองแพร่วิทยาคม" ได้จัดตั้งทำการสอนมาจนถึงบัดนี้ เป็นเวลาประมาณ ๕๕ ปี ครั้งแรกตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๐ ถึง พ.ศ. ๒๔๖๗ รวมเป็นเวลา ๗ ปี ก็ยุบ เหตุที่ยุบโรงเรียนในคราวนั้นคงจะเป็นเพราะการเงินฝืดเคือง ครั้งที่ ๒ ได้จัดตั้งขึ้นอีกเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๐ มาจนถึงปัจจุบันนี้

ผู้ที่ดำริจัดตั้ง หรืออุปการะ คือ นายอำเภอ เจ้าหน้าที่ที่ดำเนินงาน คือ ศึกษาธิการอำเภอ

โรงเรียนนี้ดำรงอยู่ด้วยวิธีใด ครั้งแรกเมื่อตั้งขึ้นแล้วดำรงอยู่ด้วยเงินก้อนหนึ่ง เก็บจากราษฎรเดือนหนึ่งคนละ ๕๐ สตางค์ จนถึง พ.ศ. ๒๔๖๓ จึงงดไม่เก็บ ต่อมารัฐบาลจึงเปลี่ยนใช้วิธีอื่นแทน คือ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๔ รัฐบาลได้ออก พ.ร.บ. เงินศึกษาพลี เก็บจากราษฎรชายฉกรรจ์คนละ ๖ บาท ใช้เป็นเงินช่วยศึกษาประชาบาล ตลอดมาจนถึง พ.ศ. ๒๔.... จึงงดไม่เก็บ ครั้นงดเก็บเงินศึกษาพลีแล้วรัฐบาลจึงใช้เงินก้อนหนึ่งเรียกว่าเงินอุดหนุนการศึกษาประชาบาล จนถึง พ.ศ. ๒๔.... ครั้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔.... รัฐบาลจึงได้ร้องขอให้ราษฎรเสียเงินคนละ ๑ บาท เรียกว่าเงินช่วยเหลือประถมศึกษาประชาบาลเพื่อเอาไปช่วยเงินอุดหนุนการศึกษาประชาบาล

สถานที่เล่าเรียน เมื่อจัดตั้งเปิดโรงเรียนทำการสอนขึ้นครั้งแรก ไปอาศัยโรงธรรมสำนักสงฆ์บ้านนาแห้ว หมู่ที่ ๑ เป็นสถานที่เล่าเรียนจนถึง พ.ศ. ๒๔๖๕ แล้วจึงได้ย้ายสถานที่เล่าเรียนไปอาศัยศาลาที่พักคนเดินทางบ้านเหมืองแพร่ หมู่ที่ ๔ เป็นสถานที่เล่าเรียน ตลอดจนถึง พ.ศ. ๒๔๗๖ แล้วจึงย้าย สถานที่เล่าเรียนไปอาศัยโรงธรรมบ้านนาแห้ว หมู่ที่ ๑ เป็นสถานที่เล่าเรียนตามเดิม ครั้น พ.ศ. ๒๔๘๑ ทางอำเภอจึงสั่งย้ายสถานที่เล่าเรียนไปอาศัยที่ซึ่งราษฎร หมู่ที่ ๔ บ้านเหมืองแพร่ นาโพธิ์ มีความยินดีอุทิศปลูกสร้างให้เป็นสถานที่เล่าเรียนตลอดมาจนถึงปัจจุบันนี้ ต่อมาทางอำเภอได้อนุญาตให้เงินก้อนหนึ่ง จำนวน ๖๐๐ บาท สำหรับเป็นค่าปลูกสร้างในตำบลนี้ และบัดนี้ตัวโรงเรียนก็ได้ก่อสร้างขึ้นเป็นโรงเรียนถาวรใช้เป็นสถานที่เล่าเรียนได้ใน พ.ศ. ๒๔๘๕ แต่ยังไม่ได้ตีฝารอบเลย เป็นแต่เพียงเตรียมไม้ฝากระดาน เชนฝาและบานประตูหน้าต่างไว้เท่านั้น

ต่อมา พ.ศ. ๒๔๙๐ นายกาจ ดวงอุปะ ได้ย้ายมาเป็นครูใหญ่จึงได้ขอความช่วยเหลือจากครูน้อย คือ นายฤทธิ์ กันสุทธิ นางออน สุพรม นางบุญปัน ดวงอุปะ ภารโรง เป็นเงิน ๑๕๐ บาท เพื่อจ้างนายวงษ์ ปัญญานะ ตีฝาให้ ก็สำเร็จในเดือนกันยายน พ.ศ. ๒๔๙๑ ใน พ.ศ. ๒๔๙๒ นายกาจ ดวงอุปะ ครูใหญ่ ได้ติดต่อกำนันผู้ใหญ่บ้านขอความช่วยเหลือ ขอกระเบื้องไม้จากราษฎรคนละ ๑๐๐ แผ่น รวมทั้งหมด ๓,๐๐๐ แผ่น เพื่อซ่อมแซมหลังคาที่ชำรุด ต่อมา พ.ศ. ๒๔๙๔ ทางอำเภอได้ส่งครูช่างไม้มาทำบานประตูหน้าต่างให้เสร็จเรียบร้อย ครูที่ส่งมา คือ นายประชา แสงสว่าง นายเฝือน ยศปัญญา นายถัน สาระโน มาทำอยู่ ๑ ปี จึงเสร็จเรียบร้อยและในปีเดียวกันนั้น นายกาจ ดวงอุปะ ได้ทำห้องพัสดุไว้เก็บหนังสือโดยจ้าง นายยืน ทำเป็นเงิน ๔๐ บาท

ต่อมาใน วันที่ ๓ เมษายน พ.ศ. ๒๕๐๐ เวลา ๑๗.๔๐ น. ได้เกิดพายุพัดอย่างแรง ทำให้โรงเรียนต้องล้มพังทะลายซึ่งการซ่อมแซมพึ่งเสร็จในเดือนกุมภาพันธ์ โดยทางอำเภอให้เงินซ่อม ๒,๐๐๐ บาท นายกาจ ดวงอุปะ ต้องขอแรงจากราษฎรร้อสิ้นเงินค่าอาหารเลี้ยง ๓๐๐ บาท และได้ปลูกโรงเรียนชั่วคราว ทำการสอนต่อไป ครั้นเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๐๐ ทางอำเภอจึงได้ย้าย นายกาจ ดวงอุปะ ไปเป็นครูใหญ่โรงเรียนบ้านแก่งม่วง และย้าย นายหลาย ดวงอุปะ มาเป็นครูใหญ่แทน คงทำการสอนอยู่โรงเรียนชั่วคราวตามเดิม

การจัดการสอน ครูซึ่งทำการสอนครั้งแรก คือ นายนุ่ม พรหมรักษา ครูใหญ่ นายเขตต์ หุมอาจ ครูน้อย การศึกษาในสมัยนั้นยังไม่เจริญ ผู้ที่มีความรู้จบชั้นประถมปีที่ ๔ อย่างต่ำเพียงชั้นประถมปีที่ ๒ ก็ออกเป็นครูได้ การสอนได้แบ่งความรู้ออกเป็นชั้น ๆ คือ ชั้น ป. ๑ – ๒ – ๓ ผู้ที่สอบได้ชั้นประถมปีที่ ๓ นับว่าเรียนจบชั้นประถมบริบูรณ์ แต่ต้องส่งไปสอบที่อำเภอหรือจังหวัด ส่วนชั้น ป. ๑ – ๒ ไม่มีสอบ ครูเลื่อนชั้นเองตามความรู้ของเด็ก

การจัดตั้งโรงเรียนครั้งที่ ๒ เมื่อโรงเรียนถูกยุบลงแล้ว เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๗ ถึง พ.ศ. ๒๔๖๙ รวมเวลา ๓ ปี ที่เลิกล้มไป จึงได้จัดตั้งขึ้นอีก พ.ศ. ๒๔๗๐ เรียกว่าโรงเรียนประชาบาล ตำบลนาแห้ว ๑ ครูที่มาทำการสอน นายทุ่ม นนทะโคตร ครูใหญ่ นายแห่ว สิทธิศักดิ์ ครูน้อย ต่อมารัฐบาลได้ขยายการศึกษาขึ้น จึงได้โยกย้ายสับเปลี่ยนกันต่อ ๆ ไป

การศึกษาตลอดเวลาที่ได้จัดตั้งโรงเรียนมาเป็นเวลา ๕๓ ปี การศึกษาได้เจริญขึ้นมาเป็นลำดับ เพราะครูที่ทำการสอนมีความรู้สูงกว่าแต่ก่อน

หลักสูตรประมวลการสอนใน พ.ศ. ๒๔๗๕ เป็นต้น การศึกษาชั้นประถมได้จัดแบ่งออกเป็น ป. ๑ – ๒ – ๓ – ๔ – ๕ กำหนดการเรียนชั้นละปี ผู้เรียนจบชั้น ป. ๕ นับว่าเรียนจบชั้นประถมบริบูรณ์ ต่อมากระทรวงศึกษาธิการได้เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอีก โดยมีชั้นประถมปีที่ ๖ และเรียนจนจบชั้นประถมปีที่ ๔ แล้วจะเรียนต่อชั้นมัธยมสามัญก็ได้

ต่อมา พ.ศ. ๒๔๗๕ ทางราชการได้ขยายการศึกษาออกเป็นชั้นประถม มัธยมและมหาวิทยาลัย ชั้น ชั้นประถมศึกษาได้จัดออกเป็นชั้นเตรียมประถม ประถม ๑ – ๒ – ๓ – ๔ กำหนดเวลาเรียนชั้นละ ๑ ปี เรียนจบชั้น ป. ๔ ก็เรียนจบชั้นประถมบริบูรณ์ และถ้าจะเรียนต่อก็ไปเรียนต่อชั้นมัธยมสามัญศึกษาหรือโรงเรียนเกษตรกรรมได้

การอนุกาชาดและลูกเสือได้จัดตั้งขึ้นครั้งแรกใน พ.ศ. ๒๔๗๓ โดยนายทุ่ม นนทะโคตร เป็นหัวหน้า ต่อมาได้เลิกล้มไป และตั้งขึ้นอีกใน พ.ศ. ๒๔๗๕ ส่วนการลูกเสือได้จัดตั้งขึ้น (กองลูกเสือ) เมื่อวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๔๗๕ เรียกว่า กองลูกเสือจังหวัดเลยที่ ๗ (ประจำตำบลนาแห้ว) การลูกเสือโรงเรียนอื่นได้มาขึ้นอยู่กับสังกัดโรงเรียนนี้

เมื่อ นายกาจ ดวงอุปะ ได้มาดำรงตำแหน่งครูใหญ่แล้ว ตัวโรงเรียนขณะนั้นยังไม่ได้ตีฝา เพียงแต่เตรียมไม้กระดานฝาไว้เท่านั้น นายกาจ ดวงอุปะ ได้เรี่ยไรเงินกับครูน้อย ภารโรง ได้เงิน ๑๕๐ บาท จ้างนายวงษ์ ปัญญานะ ตีฝาทำกรอบประตูหน้าต่างไว้เสร็จเรียบร้อยในเดือนกันยายน พ.ศ. ๒๔๙๐

โรงเรียนหลังนี้เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ในท้องถิ่นนี้ คือมีขนาด ๙ x ๒๗ ม. สร้างแบบ ป. ๑ จึงได้เงินซ่อมแซมเป็น ๒ ครั้ง คือ ครั้งแรกใน พ.ศ. ๒๔๙๔ ได้เงิน ๑,๖๐๐ บาท และเมื่อวันที่ ๓ เมษายน พ.ศ. ๒๕๐๐ ก็ถูกพายุพัดพังทะลาย โดยเหตุที่ทำการซ่อมแซมไม่เรียบร้อยคือต่อเสาไม่ดี ไม่ได้เอาน็อตหรือตะปูขันเสาไว้

ต่อมาทางราชการก็ย้าย นายกาจ ดวงอุปะ ครูใหญ่ไปเป็นครูใหญ่ โรงเรียนบ้านแก่งม่วง และย้าย นายหลาย ดวงอุปะ มาดำรงครูใหญ่แทน เมื่อนายหลาย ดวงอุปะ มาเป็นครูใหญ่แล้วเห็นว่าโรงเรียนชำรุดทรุดโทรม จึงได้รวมมือกับคณะครูและภารโรงภายในโรงเรียนเสียสละเงินส่วนตัวได้เงิน ๕,๐๐๐ บาท จัดการซื้อเสาและอุปกรณ์การก่อสร้าง สิ่งใดไม่พอก็ขอความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่บ้าน ขอตัวไม้จากราษฎรคนละเล็กละน้อย ในที่สุดก็ได้ตัวไม้พอที่จะยกโครงร่างอาคารขึ้นได้ จึงได้ยกโครงร่างอาคารเรียนขึ้นในเดือนมกราคม พ.ศ. ๒๕๐๒ และ นายกาจ ดวงอุปะ ได้ขอความช่วยเหลือจากอำเภอ อำเภอได้ส่งครูมาช่วยสองคน คือ นายกุล สิงห์สุรีย์ นายสี พรหมรักษา ในที่สุดก็ใช้เป็นสถานที่เล่าเรียนได้ใน วันที่ ๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๐๒ ขณะนั้นมีครูทำการสอน คือ

๑. นายหลาย ดวงอุปะ ครูใหญ่ ๒. นางออน สุพรหม ๓. นางบุญปัน ดวงอุปะ ครั้งเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๗ ทางราชการได้ให้เงินงบประมาณปลูกสร้างอาคารเรียนเหมืองแพร่ ๕๐,๐๐๐ บาท จึงสร้างเสร็จและใช้เป็นสถานที่เล่าเรียนได้ใน พ.ศ. ๒๕๐๘ ได้สร้างอาคารเรียนแบบ ป. ๑ ตามแบบเดิม ๓ ห้องเรียน ปัจจุบันมีครูสอน ๔ คน คือ ๑. นายหลาย ดวงอุปะ ครูใหญ่ ๒. นางออน สุพรหม ๓. นางบุญปัน ดวงอุปะ ๔. นายประวินทร์ คัมภ์บุญยอ

ต่อมา พ.ศ. ๒๕๑๔ ทางราชการได้ปรับปรุงขยายการศึกษาในท้องถิ่นให้สูงขึ้น พร้อมกับได้เงินงบประมาณมาก่อสร้างอาคารเรียนอีกหลังหนึ่ง จำนวน ๓ ห้องเรียน ขนาด ๕ x ๒๗ ม. แบบ ป. ๑ ช. เรียกว่าอาคารเรียนของชั้นประถมศึกษาตอนปลาย คือ มีตั้งแต่ชั้นประถมปีที่ ๕ ถึงชั้นประถมปีที่ ๗ โดยให้มีขึ้นปีละชั้น ทางราชการจึงแต่งตั้งให้ นายจวน กมลรัตน์ ครูประถมศึกษาตอนปลายโรงเรียนบ้านนาพึง มาดำรงตำแหน่งครูใหญ่โรงเรียนบ้านเหมืองแพร่ เมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๔

เมื่อ นายจวน กมลรัตน์ ได้ย้ายมาดำรงตำแหน่งครูใหญ่ตรีแล้ว เห็นว่า อาคารเรียนห้องเรียนหลังเก่า ยังไม่เรียบร้อย จึงได้พาคณะครูและภารโรงจัดทำฝากั้นห้องเรียนให้เป็นชั้น ๆ เพื่อให้เด็กได้รับความรู้ดียิ่งขึ้น พร้อมกับทาสีอาคารเรียนให้สวยงามเป็นเงิน ๒,๐๐๐ บาท โดยไม่ได้ใช้เงินงบประมาณของทางราชการและได้ไปติดต่อรถ Scraper จากกรมทางหลวงแผ่นดินมาตัดสนามหน้าอาคารเรียน เพื่อให้เด็กได้เล่นกีฬาและกรีฑาได้อย่างดี คิดเป็นมูลค่า ๓๐,๐๐๐ บาท (สามหมื่นบาทถ้วน) ปัจจุบันมีครูทำการสอนใน พ.ศ. ๒๕๑๔ จำนวน ๗ คน คือ

๑. นายจวน กมลรัตน์ ครูใหญ่
๒. นายหลาย ดวงอุปะ
๓. นางออน สุพรหม
๔. นางบุญปัน ดวงอุปะ
๕. นายประวินทร์ คัมภ์บุญยอ
๖. นายสมบูรณ์ ประจันตเสน
๗. นายอำนวย สีหะวงษ์

เมื่อวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๒๑ นายกาจ ดวงอุปะ ได้มาดำรงตำแหน่งครูใหญ่แทน นายจวน กมลรัตน์ ซึ่งระยะนี้มีครูทำการสอนอยู่ ๑๐ คน คือ ๑. นายวิเรียร เนตรแสงสี ๒. นางปิยวรรณ จันทะคุณ ๓. นางบุญปัน ดวงอุปะ ๔. นางชื่นใจ บุญมีวิเศษ ๕. นางวิไลวรรณ พาสูงชน ๖. นางอุทัยวรรณ เกษเกษร ๗. นายจำนงค์ แถลงกณิฑ์ ๘. นายกองเหรียญ รักษ์ชันธ์แสง ๙. นายชัยชาญ สีหะวงษ์ ๑๐. น.ส.ศุภมาส เงินงาม คณะครูทั้งหมดได้ร่วมกันจัดงานออกพรรษา ร่วม ตชด. ซึ่งมี ร.ต.ต. ศิริพงษ์ เมืองสน ร่วมด้วย ได้กำไรสุทธิ ๗๐๐ กว่าบาท ทางกณะกรรมการได้มอบให้โรงเรียน ทางโรงเรียนได้จัดซื้อเครื่องใช้ในการครัวจนครบสามารถรับแขกได้ถึง ๑๐๐ กว่าคน

เมื่อวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๒๑ คณะครูชุดนี้ยังได้ติดต่อกับผู้รับสร้างทางซึ่งมีบริษัทใช้โยธาการเป็นผู้ดำเนินการ ทางโรงเรียนได้ติดต่อขอร้องให้ช่วยเหลือปราบสนาม บริษัทรับทำเมื่อ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๒๑ เสร็จเรียบร้อยดีกว่าเดิมมาก ซึ่งดังปรากฏอยู่ขณะนี้คิดเป็นมูลค่าประมาณ ๓๐,๐๐๐ บาท คณะครูได้ต้อนรับอาหาร ๒ มื้อ สิ้นเงิน ๑,๐๔๐ บาท วันรุ่งขึ้นรถบริษัทถูก ผกค. เผารถรวม ๗ คัน ค่าเสียหายประมาณ ๑๐ กว่าล้าน คณะครูเสียใจมาก

<u>รายชื่อผู้ดำรงตำแหน่งครูใหญ่โรงเรียนบ้านเหมืองแพร่</u>

รายชื่อครูใหญ่โรงเรียนบ้านเหมืองแพร่ต่อไปนี้ คัดลอกจากแผ่นป้ายที่เขียนรายชื่อครูใหญ่ไว้และติดอยู่หน้าห้องทำงานครูใหญ่ โรงเรียนบ้านเหมืองแพร่ ตำบลนาแห้ว อำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย คัดลอกเมื่อ ๑๙ มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๒

๑. นายทุ่ม	นนทะโคตร	พ.ศ.	๒๔๗๐ – ๒๔๗๖
๒. นายชีด	ชรจันทร์	พ.ศ.	๒๔๗๖ – ๒๔๗๙
*๓. นายณรงค์ (บุญช่วย)	สุทธิ	พ.ศ.	๒๔๗๙ – ๒๔๘๑
*๔. นายสาย	ดวงอุปะ	พ.ศ.	๒๔๘๑ – ๒๔๙๔
*๕. นายกาจ	ดวงอุปะ	พ.ศ.	๒๔๙๔ – ๒๕๐๐

*รายที่ ๓, ๔, ๕ อาจจะสับกันและปี พ.ศ. ผิด – ทั้งนี้เพราะเมื่อผู้วิจัยเรียนอยู่ชั้น ก.ไก่ ถึงประถมปีที่ ๒ ที่โรงเรียนบ้านเหมืองแพร่ ระหว่าง พ.ศ. ๒๔๘๘ – ๒๔๙๐ นั้น ครูบุญช่วย เป็นครูใหญ่

และตอน พ.ศ. ๒๔๔๐ – ๒๔๔๒ ที่ผู้วิจัยเรียนประถมปีที่ ๓ ถึงประถมปีที่ ๔ นั้น ครู กาจ ดวงอุปะ เป็นครูใหญ่ ในระหว่างที่ผู้วิจัยเรียนหนังสือที่โรงเรียนบ้านเหมืองแพร่ตั้งแต่ชั้น ก. ไก จนจบประถมปีที่ ๔ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๘ – ๒๔๙๒ นั้น ไม่เคยเห็นครูสาย ดวงอุปะ ที่โรงเรียนบ้านเหมืองแพร่เลย – ผู้วิจัย

๖. นายหลาย	ดวงอุปะ	พ.ศ. ๒๕๐๐ – ๒๕๑๔
๗. นายจวน	กมลรัตน์	พ.ศ. ๒๕๑๔ – ๒๕๒๑
๘. นายกาจ	ดวงอุปะ	พ.ศ. ๒๕๒๑ –

<u>รายชื่อครูโรงเรียนบ้านเหมืองแพร่</u>

รายชื่อครูโรงเรียนบ้านเหมืองแพร่ต่อไปนี้ ได้คัดลอกจากแผ่นป้ายที่ติดไว้หน้าห้องทำงานครูโรงเรียนบ้านเหมืองแพร่ เมื่อ ๑๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๒

๑. นายกาจ	ดวงอุปะ	ครูใหญ่
๒. นายจำนงค์	แถลงกัณฑ์	หัวหน้าปรับปรุงและปกครอง
๓. นางสาวสุภมาส	เงินงาม	วิชาการและการเงิน
๔. นางชื่นใจ	บุญมีวิเศษ	ผู้ช่วยพยาบาล
๕. นายกองเหรียญ	รักษ์ชันธ์แสง	พลานามัย
๖. นายชัยชาญ	สีหะวงศ์	ผู้ช่วยปรับปรุง
๗. นางบุญปัน	ดวงอุปะ	ผู้ช่วยพยาบาล
๘. นายวิเชียร	เนตรแสงสี	ผู้ช่วยครูใหญ่
๙. นางวิไลวรรณ	นาสูงชน	พัสดุ
๑๐. นางอุทัยวรรณ	เกษเกษร	ผู้ช่วยพยาบาล
๑๑. นางปิยวรรณ	จันทะคุณ	พยาบาล
๑๒. นายเจริญ	บุตรเรียงพันธ์	ผู้ช่วยพลานามัย
๑๓. นายวันดี	ยศปัญญา	ภารโรง

ครูมี ๑๒ คน และมีภารโรงอีก ๑ คน

<u>จำนวนนักเรียนโรงเรียนบ้านเหมืองแพร่</u>

ใน พ.ศ. ๒๔๙๒ เมื่อผู้วิจัยเรียนอยู่ชั้นประถมปีที่ ๔ ที่โรงเรียนบ้านเหมืองแพร่ ทั้งโรงเรียนจากชั้น ก. ไก่ถึงประถมปีที่ ๔ มีนักเรียนประมาณ ๑๒๐ คน มีครู ๓ คน คือ ครูกาจ ดวงอุปะ ครูบุญปัน ดวงอุปะ และ ครูออน แสนคุ้ม (สุพรหม)

สำหรับนักเรียนที่เรียนจบชั้นประถมปีที่ ๔ ใน พ.ศ. ๒๔๙๒ มีจำนวน ๒๒ คน มาจากบ้านนาโพธิ์ ๑๒ คน คือ ผู้ชาย ๑. ท้อน จันทะคุณ ๒. น้อย ดวงอุปะ ๓. ร้อย จันทะคุณ (ร.ท. วิลาศ จันทะคุณ) ๔. ม่วง ศรีเพชร ๕. คำผุก จันทะคุณ ๖. เตียน (อิ้ม) ๗. พิสิทธิ์ สารวิจิตร (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิสิทธิ์ สารวิจิตร) ผู้หญิง ๑. ขุนทา จุฬาราช ๒. ขันที จุฬาราช ๓. ขัน จันทะคุณ ๔. คาน ๕. พัก บ้านเหมืองแพร่ มี ๓ คน คือ ผู้ชาย ๑. อาน ๒. หลอด ทองปลิว ผู้หญิงมีคนเดียว คือ แต่ง (แอ้นอย ศรีฟอง) ส่วนบ้านนาแห้ว มี ๗ คน คือ ผู้ชาย ๑. มี ๒. กิ่ง ๓. ไว ผู้หญิง ๑. เปรื่อง ๒. บู่ ๓. สิน ๔. นัด [๑]

เมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๙ ผู้วิจัยไปเยี่ยมโรงเรียนบ้านเหมืองแพร่ และเห็นสถิติจำนวนครูและนักเรียน เขียนไว้บนกระดานดำ ผู้วิจัยจึงลอกใส่ตัวโดยสารรถประจำทางไว้ดังนี้

<u>สถิติที่น่าสนใจเกี่ยวกับโรงเรียนบ้านเหมืองแพร่ ตำบลนาแห้ว อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย</u>

<u>สถิติครู นักเรียน วันที่ ๑๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๙</u>

นักเรียนชาย ๗๒ คน นักเรียนหญิง ๕๘ คน

รวม ๑๓๐ คน ครูมี ๕ คน คือ

---

[๑] พิสิทธิ์ สารวิจิตร <u>ประวัติส่วนตัว</u> หน้า ๒๕ เขียน เมื่อ ๑๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๙๙.

๑. นายหลาย	ดวงอุปะ	ครูใหญ่
๒. นางออน	แสนคุม	(สุพรหม)
๓. นางบุญปัน	ดวงอุปะ	
๔. นางสาวนพรัตน์	หอมวุฒิวงศ์	
๕. นายกิติพงศ์	นนทะโคตร	[๒]

ในตอนนั้นโรงเรียนบ้านเหมืองแพร่ มีชั้นเรียนตั้งแต่ชั้นเด็กเล็กถึงชั้นประถมปีที่ ๔

ในวันที่ ๑๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ นายจวน กมลรัตน์ ครูใหญ่โรงเรียนบ้านเหมืองแพร่ได้ให้สถิติจำนวนครูและจำนวนนักเรียนในโรงเรียนบ้านเหมืองแพร่ ไว้ดังนี้

ชั้นเรียน มีตั้งแต่ ป. ๑ – ป. ๗

ครู มีจำนวน ๗ คน

นักเรียน มีจำนวน ๒๖๔ คน แบ่งเป็นชั้นต่าง ๆ คือ

ป. ๑	๕๐	คน
ป. ๒	๕๕	คน
ป. ๓	๕๑	คน
ป. ๔	๔๔	คน
ป. ๕	๒๗	คน
ป. ๖	๑๘	คน
ป. ๗	๒๔	คน [๓]

---

[๒] พิสิทธิ์ สารวิจิตร และ สมพงษ์ องอาจยุทธ ประวัติการดำเนินโครงการมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการ เล่ม ๔ แผ่นที่ ๘๘ หน้า ๒.

[๓] Pisit Sarawichitr, An Example of a Developing Rural Thai Community: Tambol Nahaew, p. 16.

เมื่อวันที่ ๑๙ มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๒ ผู้วิจัยไปรวบรวมข้อมูลที่โรงเรียนบ้านเหมืองแพร่ ก็ได้ถามสถิติจำนวนนักเรียนนี้อีกได้ตัวเลขมาดังนี้ จำนวนนักเรียนทั้งหมด ๑๗๔ คน แบ่งเป็นชั้นต่าง ๆ คือ

ป. ๑	๒๑	คน
ป. ๒	๔๒	คน
ป. ๓	๒๑	คน
ป. ๔	๑๙	คน
ป. ๕	๔๖	คน
ป. ๖	๒๕	คน

ที่จำนวนนักเรียนโรงเรียนบ้านเหมืองแพร่ลดลงเกือบเท่าตัว เป็นเพราะว่าทางราชการได้ตั้งโรงเรียนชั้นประถมอีก ๑ แห่ง ที่บ้านนาแห้วใหม่ นักเรียนจากบ้านนาแห้วเก่าและบ้านนาแห้วใหม่จึงไปเรียนชั้น ป. ๑ – ป. ๔ ที่โรงเรียนบ้านนาแห้ว

สำหรับที่โรงเรียนบ้านเหมืองแพร่ทางโรงเรียนยังจัดชั้นเด็กเล็กด้วย โดยเก็บค่าดูแลสอนและอบรมเด็กเป็นรายหัว หัวละ ๒๐ บาทต่อปี มีนักเรียนในชั้นเด็กเล็ก ประมาณ ๑๕ คน

<u>โรงเรียนนาแห้ววิทยา</u>

โรงเรียนนาแห้ววิทยาตั้งเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๘ เปิดสอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เป็นครั้งแรก อาคารเรียนหลังแรกเป็นสถานที่เรียนชั่วคราว ฝาทำด้วยไม้ไผ่ หลังคามุงด้วยใบค้อ ตั้งอยู่บนเนินภูหมาหมอ ในเขตโครงการมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการที่ชาวบ้านนาโพธิ์ – เหมืองแพร่ไปกำหนดไว้เมื่อ ๒๓ มีนาคม มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๙ นั่นเอง

เมื่อวันที่ ๑๖ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๒ ผู้วิจัยไปรวบรวมข้อมูล ณ ที่ว่าการอำเภอนาแห้ว ก็ได้เห็นประกาศจังหวัดเลย เรื่องขอขึ้นทะเบียนที่ดินของรัฐเป็นของทบวงการเมือง ประกาศวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๒ ผู้ประกาศ คือ นายปรีชา พงศ์ศิวรานันท์ รองผู้ว่าราชการจังหวัดเลย รักษาราชการ

แทนผู้ว่าราชการจังหวัดเลย ใจความว่า ที่ดินโรงเรียนนาแห้ววิทยา

ทิศเหนือ	ยาว	๖๖๐	เมตร	จดทางสาธารณะประโยชน์
ทิศใต้ยาว	ยาว	๓๕๐	เมตร	จดสถานีตำรวจภูธรอำเภอนาแห้ว
ทิศตะวันออก	ยาว	๒๘๐	เมตร	จดถนนสายด่านซ้าย – เหมืองแพร่
ทิศตะวันตก	ยาว	๖๓๐	เมตร	จดทางสาธารณะและที่ว่างเปล่า
	รวมเนื้อที่ประมาณ	๑๓๓	ไร่	๕๐ ตารางวา

ผู้วิจัยมีความตื่นเต้นดีใจมากที่เห็นเอกสารทางราชการเกี่ยวกับที่ดินโรงเรียนนาแห้ววิทยา อย่างน้อยก็มีที่ดินสำหรับสร้างสถานศึกษาให้แก่อนุชนและประชาชนตำบลนาแห้วแล้ว ๑๓๓ ไร่ ๕๐ ตารางวา ผู้วิจัยเห็นว่าหากทางราชการจะขอสงวนเขตโครงการมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการซึ่งยังเป็นความฝันอยู่ และยังเป็นที่รกร้างว่างเปล่าอยู่ในขณะนี้ จำนวน ๒๐,๐๐๐ ไร่ (สองหมื่นไร่) เพื่อใช้ประโยชน์ทางการศึกษา และการพัฒนาท้องถิ่นย่อมเป็นสิ่งที่เหมาะสมดีงาม และมองการณ์ไกลได้ถูกต้องแน่นอน และประชาชนทุกคนในตำบลนาแห้วก็คงจะพอใจและภาคภูมิใจที่สุด

<u>จำนวนนักเรียนในอำเภอนาแห้วที่อาจจะมาเข้าเรียนที่โรงเรียนนาแห้ววิทยา</u>

สถิตินี้ นายทวี ยศปัญญา ครูใหญ่โรงเรียนนาแห้ววิทยาเป็นคนรวบรวมไว้ และผู้วิจัยขอคัดลอกมาประกอบการวิจัยครานี้ เมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๒๑ สถิตินี้เป็นสถิติเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๑

ชั้น		ชาย	หญิง	รวม
<u>ประถมต้น</u>	ป. ๑	๑๙๐	๑๖๐	๓๕๐
	ป. ๒	๑๓๙	๑๒๗	๒๖๖
	ป. ๓	๑๑๘	๑๑๒	๒๓๐
	ป. ๔	๘๙	๑๑๒	๒๐๑
	รวม	๕๓๖	๕๑๑	๑,๐๔๗
<u>ประถมปลาย</u>	ป. ๕	๗๓	๖๑	๑๓๔
	ป. ๖	๖๘	๖๓	๑๓๑
	รวม	๑๔๑	๑๒๔	๒๕๖

ในจำนวนนักเรียนชั้น ป. ๖ จำนวน ๑๓๑ คนนั้น ทางโรงเรียนนาแห้ววิทยาสามารถรับเข้าเรียนชั้น ม. ๑ ได้ ๑๐๐ คน เพราะทางโรงเรียนมีห้องเรียนและครูเพียงพอ ปัญหาที่ทางโรงเรียนประสบอยู่คือ ทำอย่างไรจึงจะมีนักเรียนมาเข้าเรียนชั้น ม. ๑ ให้ถึงปีละ ๑๐๐ คน

จำนวนนักเรียนโรงเรียนนาแห้ววิทยาในวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๒๑

ชั้น	ชาย	หญิง	รวม
ม. ๑	๒๔	๑๓	๓๗
มศ. ๑/๑	๑๓	๑๒	๒๕
มศ. ๑/๒	๑๓	๑๒	๒๕
มศ. ๒	๒๒	๑๐	๓๒
มศ. ๓	๑๑	๑๕	๒๖
รวม	๘๓	๖๒	๑๔๕

ครูใหญ่โรงเรียนนาแห้ววิทยา (นายทวี ยศปัญญา – เกิดที่บ้านนาพึง บิดา เป็นอดีตกำนันผู้มีชื่อเสียงของตำบลนาพึง ชื่อ นายตัน ยศปัญญา) กล่าวหนักแน่นว่า นักเรียนโรงเรียนนาแห้ววิทยาทุกคนเป็นบุตรหลานของคนไทยร้อยเปอร์เซ็นต์ ไม่มีเชื้อสายต่างชาติเลย

นักเรียนส่วนใหญ่คือ จำนวน ๑๓๐ คน (ร้อยละ ๘๙.๖๖) เป็นบุตรหลานชาวไร่ชาวนาในอำเภอนาแห้ว ส่วนลูกข้าราชการมีเพียง ๑๕ คน (ร้อยละ ๑๐.๓๔) เท่านั้น ซึ่งครูใหญ่บอกว่าพึงพอใจมากที่ลูกหลานชาวไร่ชาวนา ได้เรียนในระดับมัธยมศึกษาจำนวนมาก ครูสมบูรณ์ ดวงอุปะ ได้กรุณาจดรายชื่อลูกข้าราชการที่เรียน ณ โรงเรียนนาแห้ววิทยาเพื่อเป็นหลักฐานแน่ชัด ดังนี้

ชั้น ม. ๑

๑.	เด็กหญิง	วไลรัตน์	ไชยวิเศษ
๒.	เด็กชาย	ยิ่งยศ	ยศปัญญา
๓.	เด็กชาย	ชวัชชัย	ศรีมงคล

ชั้น มศ. ๑/๑

๑.	เด็กหญิง	พัฒนา	เงินงาม
๒.	เด็กชาย	กอเกียรติ	นนทะโคตร
๓.	เด็กชาย	ชวัชชัย	ยศปัญญา
๔.	เด็กชาย	เมธี	สุขเสริม

ชั้น มศ. ๑/๒

๑.	เด็กหญิง	สมประสงค์	จันทะคุณ
๒.	เด็กชาย	เนาวรัตน์	จันดาหาญ

ชั้น มศ. ๒

๑.	เด็กหญิง	รำพึง	แสนคุ้ม
๒.	นาย	ถนัด	ยศปัญญา
๓.	นาย	เรืองวิทย์	ศรีมงคล

ชั้น มศ. ๓

๑.	นางสาว	นิตยา	ดวงอุปะ
๒.	นางสาว	พรทิพย์	กมลรัตน์
๓.	นางสาว	ประกายพร	ทรงพุฒิ

เมื่อตรวจดูรายชื่อและนามสกุลลูกข้าราชการที่เรียนโรงเรียนนาแห้ววิทยาแล้ว ก็น่ายินดีที่นักเรียนเหล่านี้ก็มีปู่ย่าตายายเป็นชาวไร่ชาวนาเป็นส่วนมาก ซึ่งหมายความว่าโรงเรียนนาแห้ววิทยาได้เปิดโอกาสให้ผู้มีโอกาสน้อยได้ศึกษาเพิ่มพูนความรู้ ความคิด ความสามารถต่าง ๆ เพื่อจะได้นำความรู้ ความคิด ความชำนาญเหล่านั้นไปช่วยพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ และวงศ์สกุลของตนให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป ทันตาเห็นของบิดามารดา ญาติพี่น้อง

ครูและวุฒิของครูในโรงเรียนนาแห้ววิทยา

ชื่อ สกุล	วุฒิ	อายุ ปี	ตำแหน่ง	บ้านเดิม
๑. นายทวี ยศปัญญา	พ.ม.,กศ.บ.	๔๔	ครูใหญ่	บ้านนาพึง ต.นาพึง อ.นาแห้ว
๒. นายกริช อุทาน	ปวส. เกษตร	๒๖	ครู	นครสวรรค์ มีภรรยาคูนาพึง
๓. นายสมบูรณ์ ดวงอุปะ	ป.กศ.สูง	๒๔	ครู	บานเหมืองแพร ต.นาแห้ว
๔. นายรังสรรค์ ชนะวงศ์	ศษ.บ.	๒๓	ครู	เมืองพล,ขอนแก่น
๕. นายพรชัย อำไพพร	ป.กศ.สูง	๒๕	ครู	จังหวัดเลย
๖. นายพลศิวะ วงศ์โสภา	ป.กศ.สูง	๒๕	ครู	ด่านซ้าย
๗. นายวิเนตร นนทะโคตร	ป.กศ.สูง		ครู	ด่านซ้าย
๘. นายสัมฤทธิ์ สุภามา	ป.กศ.สูง	๒๑	ครู	เมือง เลย
๙. นายพจน์ มูลถวิล	ป.กศ.สูง	๒๑	ครู	เมือง เลย
๑๐. นางสาวสุดารัตน์ กมลรัตน์	ป.กศ.สูง	๑๙	ครู	บ้านนาพึง,ต.นาพึง, อ.นาแห้ว
๑๑. นางสาวพูนสวัสดิ์ จันทะคุณ	ป.กศ.สูง	๒๐	ครู	ด่านซ้าย
๑๒. นางอุบลวรรณ อันทะลัย	ป.กศ.สูง	๒๓	ครู	บ.นาแห้ว ต.นาแห้ว

จำนวนนักเรียนโรงเรียนนาแห้ววิทยามี ๑๔๕ คน มีครู ๑๒ คน อัตราส่วนของครูต่อนักเรียนเท่ากับ ๑ ต่อ ๑๒ ซึ่งนับว่าเป็นอัตราส่วนที่ดียิ่ง พอ ๆ กับอัตราส่วนของอาจารย์ต่อนิสิตในมหาวิทยาลัยชั้นดีของประเทศหรือของโลก

วุฒิของครูในโรงเรียนนาแห้ววิทยาก็ค่อนข้างสูง หรือดี แม้จะมีครูปริญญาเพียง ๒ คนก็ตาม

ใน พ.ศ. ๒๕๑๓ กิ่งอำเภอนาแห้ว (ตำบลนาแห้ว ตำบลแสงภา ตำบลนาพึง) มีนักเรียนชาย ๖๒๗ คน นักเรียนหญิง ๕๒๙ คน รวมทั้งหมด ๑,๑๕๖ คน[๔] ใน พ.ศ. ๒๕๒๑ อำเภอนาแห้ว (ตำบลนาแห้ว ตำบลแสงภา ตำบลนาพึง) มีนักเรียนระดับประถมศึกษา รวม ๑,๓๓๘ คน นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ๑๔๕ คน รวมทั้งอำเภอ มีนักเรียน ๑,๔๘๓ คน[๕] ใน พ.ศ. ๒๕๑๓ นั้นยังไม่มีโรงเรียนมัธยมศึกษาในกิ่งอำเภอนาแห้ว เพราะโรงเรียนนาแห้ววิทยาพึ่งจะตั้งใน พ.ศ. ๒๕๑๘ ก่อนกิ่งอำเภอนาแห้วได้รับการยกฐานะเป็นอำเภอ ๑ ปี

ใน พ.ศ. ๒๕๑๓ วุฒิของครูในกิ่งอำเภอนาแห้ว มีดังนี้

ปริญญา	–	คน
ป.ม.	๒	คน
ป.ป.	๑๑	คน
ป.	๗	คน

---

[๔] สถิติจำนวนโรงเรียน ห้องเรียน นักเรียน ประถมศึกษาทุกประเภทของจังหวัดเลย ปีการศึกษา ๒๕๑๓ (กระดาษโรเนียว) ได้รับแจกเมื่อ ๑๔ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๔.

[๕] สัมภาษณ์ นายจวน กมลรัตน์ (หัวหน้าหมวดการศึกษา อำเภอนาแห้ว) และ นายประจวบ เสียงฉ่ำ (ศึกษาธิการอำเภอนาแห้ว) เมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๑.

ว.	–	คน
ม. ๘	–	คน
ม. ๗	๑	คน
ม. ๖	๗	คน
ม. ๕	–	คน
ม. ๔	–	คน
ม. ๓	๑	คน
ม. ๒	๑	คน
ม. ๑	๒	คน
ป. ๔	๑	คน
อาชีวะ	๓	คน
รวม	๓๖	คน

ในจำนวนครู ๓๖ คนนี้ เป็นชาย ๓๐ คน หญิง ๖ คน ครูที่สอนจริงมี ๓๔ คน เป็นชาย ๒๘ คน หญิง ๖ คน ครูทำงานที่อื่น อีก ๒ คน เป็นชายทั้งหมด[๖]

เมื่อตั้งโรงเรียนนาแห้ววิทยา (โรงเรียนมัธยมศึกษา) ก็ทำให้วุฒิครูในอำเภอนาแห้วเพิ่มขึ้น คือ มีครูที่ได้วุฒิทางการศึกษาสูงมาสอนมากขึ้น ซึ่งย่อมเป็นผลดีแก่การศึกษาและการพัฒนาท้องถิ่นไปในตัว

การมีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ที่โรงเรียนนาแห้ววิทยาถึง ๒๖ คน ในปีการศึกษา ๒๕๒๑ ก็เป็นความก้าวหน้าอย่างหนึ่งทางการศึกษาและการพัฒนาสังคม ในตำบลนาแห้ว นักเรียนชั้น มศ. ๓ ในโรงเรียนนาแห้ววิทยา มีรายชื่อดังนี้

---

[๖] สถิติจำนวนครูโรงเรียนประถมศึกษาทุกประเภทของจังหวัดเลย ปีการศึกษา ๒๕๒๓ (กระดาษโรเนียว) ได้รับแจกเมื่อ ๑๔ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๔.

นักเรียนชาย ๑๑ คน

๑. กองทัพ	คงสุข
๒. จรวต	กมลรัตน์
๓. ทองอยู่	จันทะวงศ์
๔. พานิชย์	ยศปัญญา
๕. บรรจง	สีหะวงศ์
๖. บุญช่วย	อินทร์แผลง
๗. ประยงค์	เนตรแสงศรี
๘. ยรรยง	บุญพรหม
๙. ราตรี	พรมใจ
๑๐. วัชระ	ศรีคำ
๑๑. สำรวย	สารแสง

นักเรียนหญิง ๑๕ คน

๑. เกียงคำ	ดวงอุปะ
๒. นิตยา	ดวงอุปะ
๓. บุญคำ	แสงคำ
๔. บัวคำ	ชัยชนะ
๕. พรทิพย์	กมลรัตน์
๖. ละคร	พันสารี
๗. ลำพูน	ศรีเพชร
๘. สมัย	สีหะวงศ์
๙. สุชาดา	จันทะคุณ
๑๐. สุวิทย์	พรหมรัตน์
๑๑. ประกายพร	ทรงพลี
๑๒. คำหมอน	เสวิสิทธิ์
๑๓. สุวรรณ	ทองมา
๑๔. พันทอง	พรมใจ
๑๕. ประเทือง	ชิณโคตร

เมื่อวันที่ ๑๙ มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๒ ผู้วิจัยได้นำข้อสอบมาตรฐาน ของสำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จำนวน ๔ ฉบับ คือ ฉบับที่ ๑ ภาษาไทย (อ่านเข้าใจ) ฉบับที่ ๒ คณิตศาสตร์ (ปัญหา ก.) ฉบับที่ ๓ วิทยาศาสตร์ (ความเข้าใจ) และฉบับที่ ๔ ประวัติศาสตร์ ไปสอบนักเรียนชั้น มศ. ๓ โรงเรียนนาแห้ววิทยา ระหว่างเวลา ๘.๓๐ - ๑๑.๐๐ น. ผลการสอบปรากฏอยู่ในตารางถัดไป คะแนนที่ได้ยังไม่สูงนัก การสอบครั้งนี้เป็นครั้งแรกที่ใช้ข้อสอบมาตรฐาน ในปีต่อ ๆ ไปเมื่อมีการวิจัยเพิ่มเติมผู้วิจัยก็จะนำข้อทดสอบมาตรฐานมาทดลองสอบนักเรียนอีก ถ้ามีการเก็บข้อมูลไว้เปรียบเทียบกันหลาย ๆ ปี ก็จะทำให้เห็นความเปลี่ยนแปลงของผลการเรียนที่โรงเรียนนาแห้ววิทยาได้แจ่มชัดยิ่งขึ้น คณะครูที่เกี่ยวข้องกับการสอบ รวมทั้งครูใหญ่ได้ให้ความสนใจ และร่วมมือในการสอบนักเรียนอย่างดียิ่ง และอยากให้นำวิชาอื่น ๆ ไปทดลองสอบด้วย เพื่อทางโรงเรียนจะได้ทราบผลการเรียนเปรียบเทียบกับสถานศึกษาอื่น ๆ ว่าเป็นอย่างไร

ผลการสอบข้อสอบมาตรฐานของนักเรียนชั้น ม. ๓ โรงเรียนนาแห้ววิทยา ปีการศึกษา ๒๕๒๑

เลขที่	อ่านเข้าใจ	T	ปัญหา ก.	T	ความเข้าใจ	T	ประวัติ	T	รวม	ร้อยละ
	๔๐	๔๐	๓๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๑๕๐	
๑	๑๑	๓๗	๗	๔๕	๑๓	๕๐	๑๐	๔๐	๔๑	๒๗.๐๖
๒	๒๐	๕๗	๖	๔๓	๑๕	๕๔	๗	๓๔	๔๘	๓๑.๖๘
๓	๑๔	๔๔	๒	๓๕	๑๓	๕๐	๑๒	๔๔	๔๑	๒๗.๐๖
๔	๑๕	๔๖	๖	๔๓	๑๒	๔๖	๑๖	๕๔	๔๙	๓๒.๓๔
๕	๑๒	๓๙	๓	๓๗	๑๑	๔๕	๘	๓๖	๓๔	๒๒.๔๔
๖	๙	๓๓	๕	๔๑	๓	๓๑	๘	๓๖	๒๕	๑๖.๕๐
๗	๒๑	๕๙	๓	๓๗	๑๕	๕๔	๑๕	๕๒	๕๔	๓๕.๖๔
๘	๑๖	๔๘	๙	๔๙	๑๓	๕๐	๑๑	๔๒	๔๙	๓๒.๓๔
๙	๑๖	๔๘	๖	๔๓	๑๖	๕๕	๑๗	๕๖	๕๕	๓๖.๓๑
๑๐	๑๕	๔๖	๓	๓๗	๑๒	๔๖	๑๕	๕๒	๔๕	๒๙.๗๐
๑๑	๑๑	๓๗	๕	๔๑	๘	๔๐	๖	๓๑	๓๐	๑๙.๘๐
๑๒	๗	๒๙	๙	๔๙	๙	๔๑	๕	๒๙	๓๐	๑๙.๘๐
๑๓	๑๕	๔๖	๗	๔๕	๙	๔๑	๑๙	๖๐	๕๐	๓๓.๐๐
๑๔	๑๕	๔๖	๖	๔๓	๙	๔๑	๒๐	๖๒	๕๐	๓๓.๐๐
๑๕	๒๐	๕๗	๖	๔๓	๑๗	๕๗	๒๐	๖๒	๖๓	๔๑.๕๘
๑๖	๑๑	๓๗	๕	๔๑	๑๖	๕๕	๑๑	๔๒	๔๓	๒๘.๓๘
๑๗	๑๗	๕๐	๑๑	๕๓	๑๑	๔๕	๒๐	๖๒	๕๙	๓๘.๔๔
๑๘	๑๓	๔๒	๑๑	๕๓	๑๔	๕๒	๑๙	๖๐	๕๗	๓๗.๖๒
๑๙	๑๕	๔๖	๖	๔๓	๑๑	๔๕	๑๘	๕๘	๕๐	๓๓.๐๐
๒๐	๑๕	๔๖	๑๐	๕๑	๑๒	๔๖	๑๒	๔๔	๔๙	๓๒.๓๔
๒๑	๑๓	๔๒	๗	๔๕	๑๕	๕๔	๑๔	๔๙	๔๙	๓๒.๓๔
๒๒	๑๕	๔๖	๖	๔๓	๘	๔๐	๑๑	๔๒	๔๐	๒๖.๔๐
๒๓	๙	๓๓	๗	๕๕	๙	๔๑	๑๑	๔๒	๓๖	๒๓.๗๖
๒๔	๙	๓๓	๘	๔๗	๑๒	๔๖	๒๐	๖๒	๔๙	๓๒.๓๔
๒๕	๑๘	๕๒	๖	๔๓	๑๔	๕๒	๑๐	๔๐	๔๘	๓๑.๖๘
๒๖	๑๓	๔๒	๗	๔๕	๑๑	๔๕	๘	๓๖	๓๙	๒๕.๗๔

ครูใหญ่โรงเรียนนาแห้ววิทยาได้แจ้งให้ผู้วิจัยทราบเมื่อวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๒๒ ว่า นักเรียนชั้น มศ. ๓ ของโรงเรียนนาแห้ววิทยา ได้ที่เรียนต่อแล้ว รวม ๑๑ คน ยังเหลืออีก ๑๕ คน คงจะทะยอยหาที่เรียนต่อได้อีกเรื่อย ๆ ประมาณว่าคงจะเรียนต่อทั้งหมดไม่ต่ำกว่า ๒๐ คน ซึ่งก็เป็นอัตราส่วนที่ค่อนข้างสูง คือ ประมาณร้อยละ ๘๗.๖๙

คณะครูโรงเรียนนาแห้ววิทยาได้พยายามหาทางกระตุ้น ส่งเสริมให้นักเรียนตั้งใจเรียน และสร้างความดี โดยจัดตั้งรางวัลหรือทุนแก่นักเรียน และจัดบริการแนะแนวการศึกษาต่อ ทุนของโรงเรียนนาแห้ววิทยาที่คณะครูจัดตั้งขึ้น มี ๓ ทุน ทุนละ ๑๐๐ บาท คือ

๑. ทุนเรียนดี

๒. ทุนยากจน

๓. ทุนช่วยการงานดี มารยาทดี

การมอบทุนทั้ง ๓ ทุน มอบตอนปลายปีการศึกษา คือราวเดือนกุมภาพันธ์ ผู้วิจัยได้แบ่งรางวัล "มกพ" สำหรับอนุชนมาให้ครูใหญ่โรงเรียนนาแห้ววิทยา จัดพิจารณามอบแก่นักเรียนอีกปีละ ๑ รางวัล รางวัลละ ๑๕๐ บาท เริ่มตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๒๒ เป็นต้นไปด้วย เดิมรางวัลนี้ให้แก่ผู้ที่เกิดในตำบลนาแห้วเท่านั้น แต่ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๒๒ เป็นต้นไป รางวัล "มกพ" สำหรับอนุชน จะมอบให้แก่นักเรียนที่มาจากตำบลใดก็ได้ ตามที่ทางคณะครูโรงเรียนนาแห้ววิทยาเห็นสมควร

ปัจจุบันโรงเรียนนาแห้ววิทยาต้องการสร้างห้องสมุด เพื่อส่งเสริมการอ่านและการค้นคว้าของนักเรียน เนื่องจากโรงเรียนตั้งอยู่ห่างไกลศูนย์กลางของประเทศไทย และอยู่ในท้องถิ่นกันดาร จึงขาดแคลนในด้านแหล่งวิชาความรู้ ราวสาร เอกสาร และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ

สำหรับครูใหญ่เองนั้นต้องการอยากได้ครูที่เป็นคนในท้องถิ่นตำบลละอย่างน้อย ๒ คน เพื่อช่วยเป็นหูเป็นตาดูแลนักเรียน เป็นที่ปรึกษาแนะแนวการเรียนและความประพฤติ ตลอดจนเป็นตัวอย่างและแรงบันดาลใจแก่อนุชนในท้องถิ่น ขณะนี้ตำบลนาพึง มี ๒ คนแล้ว ตำบลนาแห้ว มี ๒ คน แต่อาจจะย้ายไปที่อื่น ๑ คน ส่วนตำบลแสงภายังไม่มีเลย

ปัญหาทางการศึกษาในตำบลนาแห้ว

ปัญหาทางการศึกษาในตำบลนาแห้วที่จะรายงานในตอนนี้ เป็นการเขียนสรุปความคิดเห็นของศึกษาธิการอำเภอนาแห้ว (นายประจวบ เสียงฉ่ำ) หัวหน้าหมวดการศึกษาอำเภอนาแห้ว (นายจวน กมลรัตน์) ครูใหญ่โรงเรียนบ้านเหมืองแพร่ (นายกาจ ดวงอุปะ) ครูใหญ่โรงเรียนนาแห้ววิทยา (นายทวี ยศปัญญา) และอาจารย์ใหญ่โรงเรียนศรีของรักษ์วิทยา อำเภอด่านซ้าย (นายแพง ทองปลิว ซึ่งเกิดที่ตำบลนาแห้ว) ความคิดเห็นต่าง ๆ เหล่านี้ได้จากการสัมภาษณ์และการฟังบันทึกเสียงการสัมภาษณ์บุคคลดังกล่าวไว้

ปัญหาสำคัญคือ การที่ประชาชนไม่สนใจการศึกษา ไม่ส่งลูกหลานเรียนต่อ ทั้ง ๆ ที่บางครอบครัวมีฐานะดี มีรายได้จากการขายข้าวโพดปีละหลายหมื่นบาท บางตำบล เช่นตำบลแสงภา ขายข้าวโพดได้ครอบครัวละ ๒๐,๐๐๐ - ๔๐,๐๐๐ บาทต่อปี แต่ประชาชนไม่นิยมส่งบุตรหลานเรียนต่อ ในบางหมู่บ้าน เช่น บ้านโคก ในตำบลนาพึง ประชาชนมีรายได้ดีมากจากการทำไร่ข้าวโพด ประมาณปีละ ๔๐,๐๐๐ - ๕๐,๐๐๐ บาทต่อครอบครัว แต่ไม่นิยมใช้เงินส่งบุตรหลานเรียนหนังสือต่อในชั้นมัธยมศึกษา กลับพอใจใช้จ่ายสนุกสนาน เล่นการพนันแทน รายละเอียดต่าง ๆ ยังไม่มีการรวบรวมทำสถิติไว้ แต่ก็พอสังเกตเห็นได้หรือสอบถามได้จากผู้ที่อยู่ในท้องถิ่นนั้น ๆ

ครูใหญ่และเจ้าหน้าที่การศึกษาในตำบลนาแห้วได้พยายามส่งเสริมให้นักเรียน และประชาชนสนใจการศึกษาโดยวิธีการต่าง ๆ เช่น การพูดชักชวนให้เห็นความสำคัญของการศึกษา ตั้งรางวัลและทุนการศึกษา แนะแนวทางศึกษาต่อให้แก่นักเรียนและผู้ปกครอง นิคามารดาของนักเรียน ไปเยี่ยมเยียนตามหมู่บ้านต่าง ๆ เป็นต้น ตัวอย่างคำพูดชักชวน และคำปลุกใจต่าง ๆ ให้นักเรียนและประชาชนสนใจการศึกษา ได้แก่

"บ้านไม่ต้องเช่า ข้าวไม่ต้องซื้อ ให้พากันไปเรียนที่โรงเรียนนาแห้ววิทยา"

(นายกาจ ดวงอุปะ)

"แม้รางวัลจะเป็นเงินจำนวนน้อย แต่ก็เพื่อให้กำลังใจให้นักเรียนพากเพียรเล่าเรียน"

(นายจวน กมลรัตน์)

"แม้แต่หมายังรักลูกของมัน"

(นายประจวบ เสียงฉ่ำ)

"ไม่ต้องกลัวว่าจะเรียนไม่ได้ คนที่เรียนสำเร็จได้ ทำงานมีรายได้ดีมีมากมาย"

(นายแพง ทองปลิว)

"ผมอยากได้ครูที่เป็นคนในท้องถิ่น เพื่อช่วยดูแลลูกหลาน"

(นายทวี ยศปัญญา)

<u>ปรากฏการณ์ทางการศึกษาที่อำเภอนาแห้ว</u>

ปรากฏการณ์ทางการศึกษาในอำเภอนาแห้วนี้ เกิดจากการที่ผู้วิจัยวิเคราะห์บ้านเกิดของนักเรียนโรงเรียนนาแห้ววิทยา ที่กรอกแบบสอบถามความสนใจและความใฝ่สูงทางการศึกษา เมื่อปลายปี พ.ศ. ๒๕๒๑ จำนวนนักเรียนที่กรอกแบบสอบถาม มี ๑๓๘ คน จากจำนวนนักเรียนทั้งหมด ๑๔๕ คน เมื่อทราบว่านักเรียนคนใดเกิดบ้านใด ตำบลใดในอำเภอนาแห้วแล้ว ผู้วิจัยได้จัดนักเรียนที่เกิดในหมู่บ้านเดียวกันและตำบลเดียวกันไว้ด้วยกัน แล้วนับจำนวนคูและจดตัวเลขไว้ ต่อจากนั้นผู้วิจัยได้เอาตัวเลขบอกจำนวนประชากรของแต่ละหมู่บ้าน และตำบลในอำเภอนาแห้ว ที่ผู้วิจัยได้มาจากแผ่นป้ายที่ติดอยู่ ณ ห้องทำงานของนายอำเภอนาแห้ว ที่ว่าการอำเภอนาแห้ว มาเปรียบเทียบกันดู แล้วทำเป็นตารางคำนวณร้อยละของจำนวนนักเรียนและประชากรในแต่ละหมู่บ้าน เมื่อพิจารณาดูตารางดังกล่าวก็ทำให้แลเห็นปรากฏการณ์ทางการศึกษาที่อำเภอนาแห้วว่ามีลักษณะพิเศษบางอย่าง คือ มีหมู่บ้าน ๒ หมู่บ้าน (บ้านนาโพธิ์ และบ้านเหมืองแพร่) ที่มีจำนวนนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาที่โรงเรียนนาแห้ววิทยา เป็นอัตราส่วนกับประชากรในหมู่บ้านสูงผิดปรกติ คือ บ้านนาโพธิ์ มีประชากร ๒๗๑ คน (๓๘ ครอบครัว) เป็นร้อยละ ๓.๗๖ ของประชากรในอำเภอนาแห้ว แต่มีนักเรียนที่โรงเรียนนาแห้ววิทยาถึง ๒๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๒๕ ของนักเรียนที่เกิดในอำเภอนาแห้ว (๑๓๗ คน) บ้านเหมืองแพร่ มีประชากร ๓๑๐ คน (๔๖ ครอบครัว) คิดเป็นร้อยละ ๔.๓๐ ของประชากรในอำเภอนาแห้ว แต่มีนักเรียนในโรงเรียนนาแห้ววิทยาถึง ๓๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๖๓ ของนักเรียนที่เกิดในอำเภอนาแห้ว (๑๓๗ คน) นักเรียน ๑ คน ที่กรอกแบบสอบถาม เกิดที่คลองเตย กรุงเทพมหานคร

เปรียบเทียบจำนวนประชากรในอำเภอนาแห้วและจำนวนนักเรียนในโรงเรียนนาแห้ววิทยา

ตำบล	หมู่บ้าน	จำนวนครอบครัว	ประชากร ชาย	หญิง	รวม	ร้อยละ	จำนวนนักเรียน จำนวน	ร้อยละ	จำนวนนักเรียนเป็นร้อยละของประชากร
นาแห้ว	๑.บานบุง	๒๐	๗๘	๘๑	๑๕๙	๒.๒๑	๔	๒.๔๒	๒.๕๒
	๒.นาโพธิ์	๓๘	๑๓๐	๑๔๑	๒๗๑	๓.๗๖	๒๕	๑๘.๒๕	๙.๒๓
	๓.เหมืองแพร่	๔๖	๑๕๘	๑๕๒	๓๑๐	๔.๓๐	๓๑	๒๒.๖๓	๑๐.๐๐
	๔.นาแหวเกา, ใหม่	๖๘	๑๙๓	๒๒๕	๔๑๘	๕.๘๐	๑๔	๑๐.๒๒	๓.๓๕
	๕.โป่งกูด	๑๒	๓๙	๔๑	๘๐	๑.๑๑	–	๐.๐๐	๐.๐๐
	รวม ๕(๖) หมู่บ้าน	๑๘๔	๕๙๘	๖๔๐	๑,๒๓๘	๑๗.๑๗	๗๔	๕๔.๐๑	๕.๙๘
แสงภา	๑.แสงภา	๗๖	๒๒๐	๑๘๐	๔๐๑	๕.๕๖	๑๑	๘.๐๓	๒.๗๔
	๒.ปากอ	๔๖	๑๔๗	๑๕๖	๓๐๓	๔.๒๐	๒	๑.๔๖	๐.๖๖
	๓.เหลากอหก	๔๗	๑๖๕	๑๔๖	๓๑๑	๔.๓๑	–	๐.๐๐	๐.๐๐
	๔.นาลึง	๕๐	๒๑๘	๑๔๖	๓๖๔	๕.๐๕	–	๐.๐๐	๐.๐๐
	๕.นาซากู	๒๒	๗๐	๖๔	๑๓๔	๑.๘๖	–	๐.๐๐	๐.๐๐
	๖.นาผักกาม	๒๖	๖๐	๗๘	๑๓๘	๑.๔๑	–	๐.๐๐	๐.๐๐
	รวม ๖ หมูบาน	๒๖๗	๘๘๐	๗๗๑	๑,๖๕๑	๒๒.๔๐	๑๓	๔.๔๔	๐.๗๘
นาพึง	๑.นาพึ่ง	๘๔	๒๘๔	๒๖๔	๕๔๘	๗.๖๐	๒๓	๑๖.๗๔	๔.๒๐
	๒.หัวดาน	๔๖	๑๗๓	๑๗๔	๓๔๗	๔.๘๑	๓	๒.๑๔	๐.๘๖
	๓.นาจาน	๔๕	๑๓๖	๑๔๔	๒๗๕	๓.๔๕	–	๐.๐๐	๐.๐๐
	๔.หนองหวาย	๒๓	๘๖	๖๔	๑๕๐	๒.๐๘	–	๐.๐๐	๐.๐๐
	๕.หนองสิม	๒๘	๗๕	๘๔	๑๖๔	๒.๒๗	–	๐.๐๐	๐.๐๐
	๖.นาพุระ	๒๒	๗๕	๖๔	๑๔๔	๒.๐๐	๒	๑.๔๖	๑.๓๔
	๗.นูาทอน	๕๗	๒๐๑	๒๐๕	๔๐๖	๕.๖๓	๖	๔.๓๘	๑.๔๘
	๘.บานเกลี้ยง	๖๖	๒๔๓	๒๐๓	๔๔๖	๖.๑๔	๕	๓.๖๕	๑.๑๒
	๙.ซูำทอง	๕๘	๑๕๗	๑๗๑	๓๒๘	๔.๕๕	–	๐.๐๐	๐.๐๐
	๑๐.บานโคก	๔๓	๒๐๕	๒๘๔	๔๘๔	๖.๗๘	๑	๐.๗๓	๐.๒๐
	๑๑.นูามาลา	๕๔	๑๒๘	๑๔๗	๓๑๕	๔.๓๗	๔	๒.๔๒	๑.๒๗
	๑๒.บานลาด	๒๕	๘๕	๘๔	๑๖๙	๒.๓๔	๓	๒.๑๙	๑.๗๖
	๑๓.นาแซง	๒๘	๘๐	๘๑	๑๖๑	๒.๒๓	–	๐.๐๐	๐.๐๐
	๑๔.นูาปูน	๒๗	๘๕	๗๔	๑๕๙	๒.๒๑	๑	๐.๗๓	๐.๖๓
	๑๕.บานกลางู	๒๕	๑๑๒	๙๘	๒๑๐	๒.๙๑	๒	๑.๔๖	๐.๙๕
	รวม ๑๕ หมูบาน	๒๒๘	๒,๑๒๕	๒๑๔๖	๔,๓๒๑	๕๙.๙๓	๕๐	๓๖.๕๐	๑.๑๖
รวม ๓ ตำบล ๒๖(๒๗) หมูบาน		๑,๐๗๙	๓,๖๐๓	๓๖๐๗	๗,๒๑๐	๑๐๐.๐๐	๑๓๗	๑๐๐.๐๐	๑.๙๐

เมื่อพิจารณาดูความแตกต่างของ ๓ ตำบล คือตำบลนาแห้ว ตำบลแสงภา และตำบลนาพึง จะเห็นว่าตำบลนาแห้วมีนักเรียนในโรงเรียนนาแห้ววิทยามากที่สุด คือ ๗๔ คน เท่ากับร้อยละ ๕๔.๐๑ ของจำนวนนักเรียนที่เกิดในอำเภอนาแห้ว (๑๓๗ คน) และอัตราส่วนของจำนวนนักเรียนต่อจำนวนประชากรทั้งตำบลเท่ากับร้อยละ ๕.๔๘

ตำบลนาพึงมีนักเรียนในโรงเรียนนาแห้ววิทยา ๕๐ คน เท่ากับร้อยละ ๓๖.๕๐ ของจำนวนนักเรียนที่เกิดในอำเภอนาแห้ว (๑๓๗ คน) และอัตราส่วนของจำนวนนักเรียนต่อจำนวนประชากรทั้งตำบล เท่ากับร้อยละ ๑.๑๖

ตำบลแสงภามีนักเรียนในโรงเรียนนาแห้ววิทยา ๑๓ คน เท่ากับร้อยละ ๙.๔๔ ของจำนวนนักเรียนที่เกิดในอำเภอนาแห้ว (๑๓๗ คน) และอัตราส่วนของจำนวนนักเรียนต่อจำนวนประชากรทั้งตำบลเท่ากับร้อยละ ๐.๗๘

ถ้าสามารถสร้างแรงจูงใจหรือปลุกเร้าความสนใจในการศึกษาของประชาชนและนักเรียนในตำบลนาแห้วให้สูงขึ้น ถึงขนาดที่หมู่บ้านต่าง ๆ ส่งบุตรหลานของตนเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาเป็นอัตราส่วนร้อยละ ๙ ของจำนวนประชากรในหมู่บ้าน (ปัจจุบันทำได้เพียง ๒ หมู่บ้าน คือ บ้านนาโพธิ์และบ้านเหมืองแพร่)

จำนวนนักเรียนจากหมู่บ้านต่าง ๆ ที่เรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา (นาแห้ววิทยา) จะเป็นดังนี้

ตำบล	หมู่บ้าน	จำนวนประชากร	จำนวนนักเรียน (คิดจำนวนเต็ม)
นาแห้ว	๑. บานบง	๑๕๙	๑๔
	๒. นาโพธิ์	๒๗๑	๒๔
	๓. เหมืองแพร่	๓๑๐	๒๘
	๔. นาแหวเกา, ใหม่	๔๑๘	๓๘
	๕. โป่งกูด	๘๐	๗
	รวม ๕(๖) หมู่บ้าน	๑,๒๓๘	๑๑๑
แสงภา	๑. แสงภา	๔๐๑	๓๖
	๒. ปากอ	๓๐๓	๒๗
	๓. เหล่ากอหก	๓๑๑	๒๘
	๔. นาลึง	๓๖๔	๓๓
	๕. นาชากู	๑๓๔	๑๒
	๖. นาผักกูม	๑๓๘	๑๒
	รวม ๖ หมู่บ้าน	๑,๖๕๑	๑๔๘
นาพึง	๑. นาพึง	๕๔๘	๔๙
	๒. หัวดาน	๓๔๗	๓๑
	๓. นาจาน	๒๘๕	๒๖
	๔. หนองหวาย	๑๕๐	๑๔
	๕. หนองสิม	๑๖๔	๑๕
	๖. นาพุระ	๑๔๔	๑๓
	๗. นาทอน	๘๐๖	๓๗
	๘. บานเกลี้ยง	๔๔๖	๔๐
	๙. ชุ่าทอง	๓๒๘	๓๐
	๑๐. บานโคก	๔๘๙	๔๔
	๑๑. นามาลา	๓๑๕	๒๘
	๑๒. บานลาด	๑๖๙	๑๕
	๑๓. นาแซง	๑๖๑	๑๔
	๑๔. นาปุน	๑๕๙	๑๔
	๑๕. บานกลาง	๒๑๐	๑๙
	รวม ๑๕ หมู่บ้าน	๔,๓๒๑	๓๘๙
รวม ๓ ตำบล	๒๖(๒๗) หมู่บ้าน	๗,๒๑๐	๖๔๘

ถ้าทำได้จริงตามเกณฑ์ที่บ้านนาโพธิ์และบ้านเหมืองแพร่ทำได้แล้วในขณะนี้ โรงเรียนนาแห้ววิทยาควรจะมีนักเรียน ๖๔๘ คน เมื่อประชากรในอำเภอนาแห้วมี ๗,๒๑๐ คน เมื่ออัตราส่วนของครูและนักเรียนในโรงเรียนนาแห้วปัจจุบันเท่ากับ ๑ ต่อ ๑๒ ถ้ามีนักเรียน ๖๔๘ คน ควรจะมีครูจำนวน ๕๔ คน

เปรียบเทียบสภาพปัจจุบันและความคิดฝัน

ตัวเทียบ	สภาพปัจจุบันของโรงเรียนนาแห้ววิทยา	ถ้าทุกหมู่บ้านมีจำนวนนักเรียนเป็นร้อยละ ๙ ของประชากรในหมู่บ้าน	เพิ่มจากเดิมร้อยละ
นักเรียน	๑๔๕	๖๔๘	๔๔๖.๙๐
ครู	๑๒	๕๔	๔๕๐.๐๐
ห้องเรียน	๕	๒๒	๔๔๐.๐๐
จำนวนประชากรในหมู่บ้าน	๗,๒๑๐	๗,๒๑๐	๐.๐๐

ความคิดฝันนี้อาจจะเป็นไปได้ ถ้าสามารถค้นหาตัวแปรต่าง ๆ ที่ทำให้บ้านนาโพธิ์ และบ้านเหมืองแพร่ แตกต่างจากหมู่บ้านอื่น ๆ ได้ และจัดหาตัวแปรต่าง ๆ นั้นให้แก่หมู่บ้านต่าง ๆ ปัญหานี้น่าสนใจมากและควรจะได้ทดลองทำดู

<u>ข้อสังเกตบางประการเกี่ยวกับปรากฏการณ์ทางการศึกษาในอำเภอนาแห้ว</u>

๑. ข้าราชการทุกระดับของอำเภอนาแห้วส่วนใหญ่พักและทำงานประจำอยู่ที่บ้านนาแห้วใหม่ติดต่อกันมาประมาณ ๑๐ ปีแล้ว (ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๒) แต่ไม่ได้ช่วยให้ความสนใจทางการศึกษาของ

นักเรียนและประชาชนในตำบลนาแห้วเพิ่มมากนัก เป็นเพราะอะไร ?

๒. ศูนย์พัฒนาตำบลตั้งอยู่ที่บ้านนาพึงและข้าราชการของอำเภอนาแห้ว ประมาณร้อยละ ๕๐ เป็นคนที่เกิดในตำบลนาพึง แต่ทำไมหมู่บ้านต่าง ๆ ในตำบลนาพึงหลายหมู่บ้านไม่ส่งลูกหลานไปเรียนที่โรงเรียนนาแห้ววิทยา ทั้ง ๆ ที่ครูใหญ่ก็เป็นคนที่เกิดตำบลนาพึง ?

๓. ตำบลแสงภามีรายได้มาณีผู้คำนวณว่า ตำบลแสงภามีรายได้สะสมไว้เป็นเงินไม่ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท (สิบล้านบาท) แต่ทำไมจึงส่งบุตรหลานเรียนต่อจำนวนน้อยมาก ?

ปัญหาและข้อสังเกตต่าง ๆ ต้องใช้เวลาในการศึกษาวิเคราะห์ แต่เป็นสิ่งที่น่าสนใจมาก น่าจะมีนักวิจัยหรือหน่วยงานของรัฐให้ความสนใจศึกษาค้นคว้าดู เพราะความรู้ที่ได้จากการศึกษาปัญหาดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาสังคม และอนุชนในระยะยาวได้เป็นอย่างดียิ่ง

<u>การพิสูจน์สมมติฐานเกี่ยวกับการวิจัย</u>

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานเพื่อเป็นแนวทางในการจัดกระทำข้อมูลเกี่ยวกับปรากฏการณ์ทางด้านการศึกษาในตำบลนาแห้วไว้ดังนี้

๑. หมู่บ้านที่มีจำนวนประชากรมาก จะมีจำนวนนักเรียนชั้นประถมปลายและมัธยมมากกว่าหมู่บ้านที่มีจำนวนประชากรน้อย

๒. หมู่บ้านที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีจะส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนมัธยมมากกว่าหมู่บ้านที่มีเศรษฐกิจด้อย

๓. หมู่บ้านที่อยู่ใกล้ศูนย์กลางการปกครองคือที่ตั้งของอำเภอ จะส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนมัธยมมากกว่าหมู่บ้านอื่น

๔. หมู่บ้านที่มีข้าราชการประจำอยู่มาก จะมีนักเรียนเรียนในชั้นมัธยมมากกว่าหมู่บ้านที่มีข้าราชการประจำอยู่น้อย

๕. หมู่บ้านที่อยู่ใกล้โรงเรียนมัธยมจะส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนมัธยมมากกว่าหมู่บ้านที่อยู่ห่างไกล

ข้อมูลที่เก็บได้ ในการวิจัยคราวนี้ยังไม่เพียงพอที่จะพิสูจน์สมมติฐานดังกล่าวได้ทุกข้อ แต่ก็มีข้อมูลจากตำบลนาแห้วบางประการพอที่จะชี้แนวทางการวินิจฉัยปัญหาได้

จากการตรวจดูแบบสอบถามที่นักเรียนชั้น ป. ๔ - ๕ - ๖* โรงเรียนบ้านเหมืองแพร่กรอก ทำให้ทราบว่า ในจำนวนนักเรียนที่กรอกแบบสอบถาม จำนวน ๘๓ คนนั้น มีบ้านเกิดอยู่ตามหมู่บ้านต่าง ๆ ดังนี้

ตำบล	หมู่บ้าน	จำนวนนักเรียนชั้น ป.๔,๕,๖	ประชากร	ร้อยละของประชากรในหมู่บ้าน
	๑. บ้านบุง	๙	๑๕๙	๕.๖๖
	๒. นาโพธิ์	๓๒	๒๗๑	๑๑.๘๑
	๓. เหมืองแพร่	๒๘	๓๑๐	๕.๐๓
	๔. นาแห้วเก่า, ใหม่	๑๔	๔๑๘	๓.๓๕
	๕. โป่งกูด	-	๘๐	๐.๐๐
รวม	๕(๖) หมู่บ้าน	๘๓	๑,๒๓๘	๖.๗๐

จากข้อมูลนี้ปรากฏว่ามี ๒ หมู่บ้าน คือบ้านนาโพธิ์ และบ้านเหมืองแพร่ที่มีนักเรียนในชั้น ป.๔, ป.๕, ป.๖ ที่โรงเรียนบ้านเหมืองแพร่ เกินร้อยละ ๙ ของประชากรในหมู่บ้าน บ้านนาโพธิ์มีนักเรียน

---

* เนื่องจากชั้น ป.๗ ยุบเลิกไป จึงเอาชั้น ป.๔ เพิ่มในการวิจัยอีกหนึ่งระดับ เพื่อให้ได้จำนวนนักเรียนมากขึ้น

ชั้น ป.๔, ป.๕, ป.๖ ร้อยละ ๑๑.๔๑ บ้านเหมืองแพร่ มีนักเรียนชั้น ป.๔, ป.๕, ป.๖ ร้อยละ ๙.๐๓ ของจำนวนประชากร

ตำบล	หมู่บ้าน	จำนวนครอบครัว	จำนวนประชากร	จำนวนนักเรียน ป.๔,๕,๖	จำนวนนักเรียน มศ.๑,มศ.๑-๓	จำนวนนักเรียน รวม	ร้อยละของประชากรในหมู่บ้าน
นาแห้ว	๑. บ้านบุง	๒๐	๑๕๔	๔	๔	๑๓	๘.๑๘
	๒. นาโพธิ์	๓๘	๒๗๑	๓๒	๒๕	๕๗	๒๑.๐๓
	๓. เหมืองแพร่	๔๖	๓๑๐	๒๘	๓๑	๕๙	๑๙.๐๓
	๔. นาแห้วเก่า,ใหม่	๖๘	๔๑๘	๑๔	๑๔	๒๘	๖.๗๐
	๕. โป่งกด	๑๒	๘๐	–	–	–	๐.๐๐
รวม	๕(๖) หมู่บ้าน	๑๘๔	๑,๒๓๘	๘๓	๗๔	๑๕๗	๑๒.๖๘

เมื่อรวมจำนวนนักเรียนในชั้น ป.๔, ป.๕, ป.๖ ที่โรงเรียนบ้านเหมืองแพร่ และนักเรียนชั้น ม.๑, มศ.๑, มศ.๒, มศ.๓ ที่โรงเรียนนาแห้ววิทยาเข้าด้วยกัน เฉพาะผู้ที่เกิดในตำบลนาแห้วก็จะได้จำนวนและร้อยละของประชากรตามตารางข้างบน บ้านนาโพธิ์ มีจำนวนนักเรียนถึงร้อยละ ๒๑.๐๓ ของจำนวนประชากร บ้านเหมืองแพร่มีจำนวนนักเรียนร้อยละ ๑๙.๐๓ ของจำนวนประชากร บ้านบุงมีจำนวนนักเรียนร้อยละ ๘.๑๘ ของจำนวนประชากร บ้านนาแห้วเก่าและบ้านนาแห้วใหม่รวมกันมีจำนวนนักเรียนร้อยละ ๖.๗๐ ของจำนวนประชากร ส่วนบ้านโป่งกดไม่มีนักเรียนเรียนในชั้น ป.๔, ป.๕, ป.๖ และ ม.๑, มศ.๑, มศ. ๒, มศ.๓ เลยแม้แต่คนเดียว

สมมติฐานข้อ ๑ กล่าวว่า หมู่บ้านที่มีจำนวนประชากรมาก จะมีจำนวนนักเรียนชั้นประถมปลายและมัธยมมากกว่าหมู่บ้านที่มีจำนวนประชากรน้อย สมมติฐานนี้อาจจะมีความจริงอยู่มากสำหรับบ้านนาโพธิ์

และบ้านเหมืองแพร่ที่มีจำนวนนักเรียนมากกว่า บ้านบุง และบ้านโป่งกูด แต่ไม่จริงสำหรับบ้านนาแห้วเก่าและนาแห้วใหม่ ซึ่งมีประชากรมากกว่าบ้านนาโพธิ์ หรือเหมืองแพร่ แต่มีจำนวนนักเรียนน้อยกว่าทั้งบ้านนาโพธิ์และบ้านเหมืองแพร่

สมมติฐานข้อ ๒ กล่าวว่า หมู่บ้านที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีจะส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนมัธยมมากกว่าหมู่บ้านที่มีเศรษฐกิจด้อย สมมติฐานข้อนี้ยังไม่มีข้อมูลเพียงพอที่จะวินิจฉัยได้ ต้องเก็บข้อมูลเพิ่มเติมก่อน และควรจะได้สำรวจภาวะทางเศรษฐกิจทุกหมู่บ้านอย่างละเอียดจึงค่อยพิจารณาพิสูจน์

สมมติฐานข้อ ๓ กล่าวว่า หมู่บ้านที่อยู่ใกล้ศูนย์กลางการปกครองคือ ที่ตั้งของอำเภอจะส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนมัธยมมากกว่าหมู่บ้านอื่น สมมติฐานข้อนี้ไม่เป็นความจริง เพราะหมู่บ้านนาแห้วเก่าและหมู่บ้านนาแห้วใหม่ ซึ่งอยู่ใกล้ที่ตั้งของที่ว่าการอำเภอและส่วนราชการต่าง ๆ นั้นมีนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา (นาแห้ววิทยา) น้อยกว่า บ้านนาโพธิ์และบ้านเหมืองแพร่ประมาณหนึ่งเท่าตัว หรือร้อยละ ๑๐๐.๐๐

สมมติฐานข้อ ๔ กล่าวว่า หมู่บ้านที่มีข้าราชการอยู่มากจะมีนักเรียนในชั้นมัธยมมากกว่าหมู่บ้านที่มีข้าราชการประจำอยู่น้อย สมมติฐานข้อนี้ก็ไม่เป็นความจริง เพราะหมู่บ้านนาแห้วเก่าและหมู่บ้านนาแห้วใหม่ มีข้าราชการประจำอยู่มากที่สุดแต่มีจำนวนนักเรียนในชั้นมัธยมน้อยกว่า บ้านนาโพธิ์และบ้านเหมืองแพร่

สมมติฐานข้อ ๕ กล่าวว่า หมู่บ้านที่อยู่ใกล้โรงเรียนมัธยมจะส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนมัธยมมากกว่าหมู่บ้านที่อยู่ห่างไกล สมมติฐานข้อนี้ไม่เป็นความจริงสำหรับตำบลนาแห้ว เพราะหมู่บ้านบุง หมู่บ้านนาแห้วเก่าและหมู่บ้านนาแห้วใหม่ ซึ่งอยู่ใกล้โรงเรียนมัธยม (นาแห้ววิทยา) มากกว่าบ้านนาโพธิ์และบ้านเหมืองแพร่ แต่มีอัตราส่วนของจำนวนนักเรียนต่อประชากรในหมู่บ้านน้อยกว่าบ้านนาโพธิ์และบ้านเหมืองแพร่ อย่างไรก็ดีถ้าพิจารณาทั้งอำเภอนาแห้ว สมมติฐานข้อนี้อาจจะมีความจริงอยู่มาก

สมมติฐานที่ตั้งไว้นี้มีประโยชน์อยู่มากในการพิจารณาจัดกระทำข้อมูลเกี่ยวกับปรากฏการณ์ทางการศึกษาในอำเภอนาแห้ว และเพื่อเป็นเครื่องชี้นำให้สามารถพิจารณาหาข้อมูลที่ละเอียดลึกซึ้งต่อไป

ห้องสมุดและที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านในตำบลนาแห้ว

ตำบลนาแห้วแบ่งเป็น ๖ หมู่บ้าน คือ บ้านบุ่ง บ้านนาโพธิ์ บ้านเหมืองแพร่ บ้านนาแห้วเก่า บ้านนาแห้วใหม่และบ้านโป่งกูด ปัจจุบันมีห้องสมุดในตำบล ๑ แห่ง อยู่ที่บ้านนาโพธิ์ เป็นห้องสมุดเอกชนของโครงการมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการ มี นางสาวบุญนาง สารวิจิตร เป็นผู้ดูแลห้องสมุด ให้บริการอ่านหนังสือพิมพ์รายวัน หนังสือเรียน และหนังสืออื่น ๆ บ้างเล็กน้อย ได้รับเงินอุดหนุนจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิสิทธิ์ สารวิจิตร และคนอื่น ๆ บ้าง เช่นให้หนังสือเก่า เอกสารเก่า เป็นต้น

ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านมีอยู่ ๓ แห่ง คือมีอยู่ที่บ้านนาแห้วเก่า ๑ แห่ง บ้านบุ่ง ๑ แห่ง และที่บ้านเหมืองแพร่ ๑ แห่ง จากการไปสังเกตการอ่านหนังสือแห่งละครั้ง ปรากฏว่าที่บ้านนาแห้ว มีหนังสือพิมพ์รายวัน จำนวน ๑๑ ฉบับ มีเด็กอ่านอยู่ ๑ คน ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านนาแห้วเก่า หลังคามุงสังกะสี ท่าแข็งแรงดี และอยู่ติดวัด ส่วนที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านที่บ้านบุ่งนั้นไม่มีหนังสือพิมพ์เลย ลักษณะเหมือนเล้าไก่ หลังคามุงด้วยหญ้าคา และมีต้นน้ำเต้าหรือเถาวัลย์คลุมหลังคาด้วย คาดว่าคงไม่มีคนเข้าไปที่นั่น ๒ – ๓ เดือนเป็นอย่างน้อย ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านเหมืองแพร่พึ่งจะสร้างเสร็จใหม่ ๆ มีหนังสือพิมพ์ ๒ – ๓ ฉบับ และเอกสารรายสัปดาห์ ๓ – ๔ เล่ม มีเด็กนั่งอ่านอยู่ ๑ คน ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านเหล่านี้หากปรับปรุงให้ดี จัดหาหนังสือพิมพ์และหนังสือที่มีคุณค่าอื่น ๆ เช่น หนังสือ แนะแนวการประกอบอาชีพ หรือหนังสือนวนิยายดี ๆ มาให้ประชาชนอ่านบ้าง คงจะได้ประโยชน์มาก และเป็นการส่งเสริมให้คนศึกษาหาความรู้ พัฒนาตนเองและท้องถิ่นของตนให้ดีขึ้นได้

สำหรับห้องสมุดที่บ้านนาโพธิ์นั้น มีผู้ไปใช้บริการสม่ำเสมอพอสมควร นางสาวบุญนาง สารวิจิตร ได้บันทึกจำนวนผู้ไปใช้ห้องสมุดไว้ดังนี้

เดือนกรกฎาคม ๒๕๒๑

วันที่	จำนวนผู้ไปใช้บริการห้องสมุด
๑	๒
๒	๑
๓	๒

วันที่	จำนวนผู้ไปใช้บริการห้องสมุด
๕	๒
๖	๓
๗	๖
๘	๓
๙	๒
๑๑	๓
๑๒	๔
๑๙	๑๐
๒๑	๑๐
๒๗	๗
๓๑	๖

เดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๒๑

วันที่	จำนวนผู้ไปใช้บริการห้องสมุด
๕	๓
๖	๗
๑๑	๒
๑๒	๘
๑๘	๑๐
๒๓	๓
๒๖	๑๑

เดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๒๑

วันที่	จำนวนผู้ไปใช้บริการห้องสมุด
๓	๑
๙	๓
๑๑	๓
๑๒	๑
๑๓	๑๐
๑๕	๗
๑๘	๔
๑๙	๓
๒๑	๑
๒๓	๓

เดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๒๑

วันที่	จำนวนผู้ไปใช้บริการห้องสมุด
๑๐	๒
๑๒	๓
๑๕	๒๐
๑๖	๑๕
๒๒	๕
๒๕	๔
๒๖	๒
๓๐	๕

เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๑

วันที่	จำนวนผู้ไปใช้บริการห้องสมุด
๓	๑๐
๔	๖
๕	๑๐
๘	๗
๑๑	๑๐
๑๒	๑๕
๑๔	๒๐

เดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๑

วันที่	จำนวนผู้ไปใช้บริการห้องสมุด
๗	๒
๑๑	๗
๑๒	๓
๑๓	๘
๑๔	๕
๑๖	๓
๑๗	๕
๑๘	๕

โดยเฉลี่ยเดือนหนึ่ง ๆ มีผู้ไปใช้บริการห้องสมุด ๕๒ คน บางทีก็ไปคนเดียว บางทีก็ไปเป็นกลุ่ม ในเดือนหนึ่งจะมีผู้ไปใช้ห้องสมุด ประมาณ ๙ วัน

รายชื่อผู้ได้รับรางวัลการศึกษาของโครงการ "มกพ" ในปีการศึกษา ๒๕๒๒

๑. รางวัล เก่ง สารวิจิตร (๒๐๐ บาท) ด.ญ. สวิต วรรณจันที

๒. รางวัล กำ สารวิจิตร (๑๕๐ บาท) ด.ญ. สุกัญญา สารวิจิตร

๓. รางวัล พจน์ สารวิจิตร (๑๐๐ บาท) ด.ญ. พูลัน ศรีเพชร

๔. รางวัล "มกพ" กรูวีรชน อนุสรณ์กรูหลาย ดวงอุปะ
(๑๕๐ บาท)

๕. รางวัล "มกพ" เรียนครู ป.กศ. (๑๕๐บาท) น.ส. ลลิตา ศรีเพชร

๖. รางวัล จู แซ่ตั้ง (๓๕๐บาท) น.ส. ลลิตา ศรีเพชร

๗. รางวัล "มกพ" เรียนครู ป.กศ. (๑๕๐บาท) น.ส. สุชาดา จันทะคุณ

๘. รางวัล เตียง แซ่ตั้ง (๓๕๐บาท) น.ส. สุชาดา จันทะคุณ

๙. รางวัล "มกพ" สำหรับอนุชน (๑๕๐บาท) ด.ช. นิพนธ์ สีหะวงศ์

การศึกษาในตำบลนาแห้วที่รายงานไว้ในบทนี้เป็นความเป็นมาในอดีต สภาพปัจจุบันและความหวังในอนาคต ผู้วิจัยได้พยายามเก็บรายละเอียดเล็กๆน้อยๆไว้เพื่อเป็นหลักฐานสำหรับการค้นคว้าวิจัยคราวต่อๆไปด้วย ภาพพจน์ที่ปรากฏบนหน้ากระดาษเหล่านี้ก็อแรงบันดาลใจ ความคิด ประสบการณ์และการวินิจฉัยของผู้วิจัยเอง

บทที่ ๖

ความสนใจและความใฝ่สูงทางการศึกษาของประชาชน และนักเรียนในตำบลนาแห้ว

ความสนใจและความใฝ่สูงทางการศึกษาของประชาชนและนักเรียนในตำบลนาแห้ว

การศึกษาความสนใจและความใฝ่สูงทางการศึกษาของประชาชนและนักเรียน ในตำบลนาแห้ว เป็นการรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นเพื่อประโยชน์ในการวางโครงการวิจัยเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง ในปีต่อ ๆ ไป วิธีการรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถาม ๒ ฉบับ คือ แบบสอบถาม ๑ สอบถามเกี่ยวกับความสนใจ และแบบสอบถาม ๒ สอบถามเกี่ยวกับความใฝ่สูงทางการศึกษา

ความสนใจของประชาชนในตำบลนาแห้ว

ประชาชนในตำบลนาแห้วที่ตอบแบบสอบถาม ๑ มีจำนวน ๑๕ คน เป็นชาย ๑๐ คน หญิง ๕ คน อายุ ๑๙ ปี ๑ คน อายุ ๒๐ ปี ๒ คน อายุ ๓๐ ปี ๒ คน อายุ ๓๘ ปี ๑ คน อายุ ๔๐ ปี ๒ อายุ ๔๕ ปี ๒ คน อายุ ๕๐ ปี ๓ คน อายุ ๕๖ ปี ๑ คน อายุ ๗๒ ปี ๑ คน วุฒิการศึกษา อ่านออกเขียนได้ ๑ คน จบ ป. ๔ จำนวน ๑๐ คน จบ ม. ๖ จำนวน ๑ คน จบ มศ. ๒ จำนวน ๑ คน จบ มศ. ๕ จำนวน ๑ คน เคยเรียนในมหาวิทยาลัย จำนวน ๑ คน อยู่บ้านนาโพธิ์ ๕ คน บ้านเหมืองแพร่ ๑ คน บ้านนาแห้วเก่า ๑ คน บ้านนาแห้วใหม่ ๒ คน บ้านโป่งกูด ๒ คน ตำแหน่งเป็นผู้ใหญ่บ้าน ๓ คน ครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา ๑ คน อดีตผู้ใหญ่บ้าน ๑ คน แพทย์ประจำตำบล ๑ คน ผู้ดูแลห้องสมุด ๑ คน พ่อค้า ๑ คน แม่บ้าน ๓ คน พ่อบ้าน ๑ คน อื่น ๆ ๓ คน ผลของการสัมภาษณ์ ปรากฏตามตารางต่อไปนี้

ความสนใจของประชาชนในตำบลนาแห้ว

	มากยิ่ง	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก	รวม
๑. การประดิษฐ์สร้างสรรค์						
๑. ตัดเสื้อกางเกง เครื่องแต่งกาย	๑	๒	๖	๓	๓	๑๕
๒. ช่างไม้	๐	๔	๔	๒	๕	๑๕
๓. เครื่องจักร เครื่องยนต์	๑	๒	๕	๔	๓	๑๕
๔. ปลูกผัก ผลไม้	๖	๖	๒	๑	๐	๑๕
๕. ปั้นรูป	๐	๐	๔	๕	๖	๑๕
๖. เขียนภาพ	๒	๐	๓	๖	๔	๑๕
๗. แกะสลักไม้	๑	๐	๓	๓	๘	๑๕
๘. ทำเครื่องใช้ในครัวเรือน	๕	๔	๔	๐	๒	๑๕
๙. ทอผ้า	๓	๒	๓	๒	๕	๑๕
๑๐. ถักเสื้อ เครื่องใช้	๒	๔	๐	๒	๗	๑๕
๒. การเพิ่มพูนความรู้ ความชำนาญ						
๑. เรียนพิเศษวิชาชีพใหม่ ๆ	๕	๔	๑	๑	๔	๑๕
๒. ไปเที่ยวกรุงเทพมหานครหรือเมืองอื่น ๆ	๕	๔	๔	๑	๐	๑๔
๓. ไปชมแหล่งฝึกอาชีพ	๗	๕	๑๐	๐	๒	๑๕
๔. ไปรับการอบรมอาสาพัฒนาหมู่บ้าน	๕	๒	๖	๑	๑	๑๕
๕. ไปรับการอบรมวิชาแพทย์	๓	๔	๓	๑	๔	๑๕
๖. ไปรับการอบรมวิชาพยาบาล	๓	๕	๑	๒	๔	๑๕
๗. สนทนาแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดจากหนังสือพิมพ์	๕	๕	๓	๑	๑	๑๕
๘. เข้าเรียนในโรงเรียนผู้ใหญ่	๔	๓	๔	๑	๓	๑๕
๙. เรียนต่อในชั้นที่สูงกว่าประถมศึกษา	๔	๔	๑	๐	๖	๑๕
๑๐. อ่านหนังสือในห้องสมุด	๑	๐	๐	๐	๐	๑
๑๑. อยากเรียนต่อในมหาวิทยาลัย	๑	๐	๐	๐	๐	๑

ความสนใจของประชาชนในตำบลนาแห้ว (ต่อ)

๓. การเพิ่มพูนรายได้	มากยิ่ง	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก	รวม
๑. ขายสินค้าที่ทำเอง.....	๕	๔	๓	๐	๓	๑๕
๒. เปิดร้านขายของในหมู่บ้าน.....	๓	๓	๔	๐	๕	๑๕
๓. เลี้ยงสัตว์ไว้ขาย.....	๒	๕	๕	๒	๑	๑๕
๔. รับซื้อถั่วเขียว ข้าวโพดหรือผลิตผลอื่น ๆ ไว้ขายต่อ	๐	๓	๕	๓	๔	๑๕
๕. ทำขนมขาย.....	๑	๐	๔	๓	๗	๑๕
๖. สร้างบ้านขาย.....	๐	๐	๒	๕	๘	๑๕
๗. ขายที่ดิน.....	๑	๑	๓	๑	๙	๑๕
๘. ขายหนังสือต่าง ๆ.....	๑	๐	๐	๐	๐	๑
๔. การเพิ่มผลผลิต						
๑. ใส่ปุ๋ยและฉีดยาฆ่าแมลงให้แก่พืช.....	๑๐	๒	๑	๐	๑	๑๔
๒. ใช้เครื่องจักรไถนา.....	๔	๕	๒	๑	๓	๑๕
๓. ยืมเงินญาติมาทำนาทำไร่.....	๑	๑	๒	๓	๘	๑๕
๔. กู้เงินธนาคารมาทำการค้า.....	๑	๒	๒	๓	๗	๑๕
๕. ไปรับการอบรมการเกษตรแผนใหม่.....	๕	๔	๓	๑	๒	๑๕
๖. ทดลองเพาะปลูกพืชพันธุ์ใหม่ ๆ.....	๖	๗	๑	๐	๑	๑๕
๗. ร่วมมือกันทำงานเพาะปลูกเพื่อขายผลิตผล.....	๗	๓	๔	๐	๑	๑๕
๘. ลงทุนร่วมกันเพื่อผลิตสินค้า.....	๒	๑	๘	๑	๓	๑๕
๙. สร้างเขื่อนกั้นน้ำ หรือทำฝายใหญ่ ๆ.....	๑	๐	๐	๐	๐	๑

ความสนใจของประชาชนในตำบลนาแห้ว (ต่อ)

๕. การสร้างความสงบสุข การพักผ่อนหย่อนใจ	มากยิ่ง	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก	รวม
๑. การสร้างสนามเด็กเล่นในหมู่บ้าน.....	๖	๔	๒	๑	๒	๑๕
๒. การจัดงานประจำปีของท้องถิ่น.....	๓	๖	๕	๑	๐	๑๕
๓. การสร้างสนามกีฬาในหมู่บ้าน.....	๖	๒	๓	๒	๒	๑๕
๔. การทำบุญต่าง ๆ.....	๘	๖	๑	๐	๐	๑๕
๕. การจัดงานสังสรรและงานสังคม.....	๓	๖	๔	๒	๐	๑๕
๖. การไปเยี่ยมเยียนสนทนากับเพื่อบ้าน.....	๖	๖	๒	๐	๑	๑๕
๗. การไปตกปลาเพื่อการพักผ่อน.....	๑	๒	๕	๓	๔	๑๕
๘. การไปล่าสัตว์เพื่อความเพลิดเพลิน.....	๑	๐	๔	๕	๕	๑๕
๙. การทำงานอดิเรกเพื่อความเพลิดเพลิน.....	๓	๓	๔	๓	๒	๑๕
๑๐. อ่านหนังสือเล่น.....	๑	๐	๐	๐	๐	๑
๖. สิทธิ เสรีภาพและความเป็นพลเมืองดี						
๑. การมีส่วนรู้เห็นในการเลือกผู้ใหญ่บ้านกำนัน.....	๖	๔	๒	๒	๑	๑๕
๒. การสมัครเป็นกรรมการสภาตำบล.....	๒	๓	๕	๒	๓	๑๕
๓. การเป็นกรรมการเหมืองฝายของหมู่บ้าน.....	๖	๔	๒	๑	๒	๑๕
๔. การเป็นกรรมการจัดงานวัดและงานบุญต่าง ๆ...	๖	๔	๔	๑	๐	๑๕
๕. การออกทรัพย์ช่วยกิจการสาธารณะ.....	๕	๓	๕	๑	๐	๑๔
๖. การอาสาป้องกันหมู่บ้าน.....	๒	๕	๕	๑	๒	๑๕
๗. การเป็นกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	๓	๖	๓	๐	๓	๑๕
๘. การสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร.	๑	๒	๒	๑	๙	๑๕
๙. การออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร...	๗	๑	๒	๒	๒	๑๔
๑๐. การช่วยเหลือเพื่อนบ้านในคราวฉุกเฉิน.....	๗	๖	๑	๐	๑	๑๕
๑๑. ช่วยสอนหนังสือให้เด็ก ๆ.....	๑	๐	๐	๐	๐	๑

ในจำนวนผู้ที่ตอบคำถาม ๑๕ คน สิ่งที่มีผู้สนใจมากและมากยิ่ง รวมกันตั้งแต่ ๙ คนขึ้นไป หรือประมาณร้อยละ ๖๐.๐๓ ได้แก่การปลูกผักผลไม้ การทำเครื่องใช้ในครัวเรือน การเรียนพิเศษวิชาชีพใหม่ ๆ การไปเที่ยวกรุงเทพมหานครหรือเมืองอื่น ๆ การไปชมแหล่งฝึกอาชีพ การสนทนาแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดจากหนังสือพิมพ์ การขายสินค้าที่ทำเอง การใส่ปุ๋ยและฉีดยาฆ่าแมลงให้แก่พืช การใช้เครื่องจักรไถนา การไปรับการอบรมเกษตรแผนใหม่ การทดลองเพาะปลูกพืชพันธุ์ใหม่ ๆ การร่วมมือกันทำงานเพาะปลูกเพื่อขายผลิตผล การสร้างสนามเด็กเล่นในหมู่บ้าน การจัดงานประจำปีของท้องถิ่น การทำบุญต่าง ๆ การจัดงานสังสรรและงานสังคม การไปเยี่ยมเยียนสนทนากับเพื่อนบ้าน การมีส่วนรู้เห็นในการเลือกผู้ใหญ่บ้านกำนัน การเป็นกรรมการเหมืองฝายของหมู่บ้าน การเป็นกรรมการจัดงานวัดและงานบุญต่าง ๆ การเป็นกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการช่วยเหลือเพื่อนบ้านในคราวฉุกเฉิน

สิ่งที่มีผู้สนใจมากและมากยิ่งรวมกันตั้งแต่ ๑๓ คนขึ้นไป หรือประมาณร้อยละ ๘๖.๗๑ มีเพียง ๓ อย่างคือ การทำบุญต่าง ๆ (๑๔ คน หรือร้อยละ ๙๓.๓๘) การช่วยเหลือเพื่อนบ้านในยามฉุกเฉิน (๑๓ คน หรือร้อยละ ๘๖.๗๑) การทดลองเพาะปลูกพืชพันธุ์ใหม่ ๆ (๑๓ คน หรือร้อยละ ๘๖.๗๑)

ในจำนวนผู้ที่ตอบคำถาม ๑๕ คน สิ่งที่มีผู้สนใจน้อยและน้อยมาก รวมกันตั้งแต่ ๙ คนขึ้นไป หรือประมาณร้อยละ ๖๐.๐๓ ได้แก่การปั้นรูปการเขียนภาพ การแกะสลักไม้ การถักเสื้อ การถักเครื่องใช้ การทำขนมขาย การสร้างบ้านขาย การขายที่ดิน การยืมเงินญาติมาทำนาทำไร่ การกู้เงินธนาคารมาทำการค้า การไปล่าสัตว์เพื่อความเพลิดเพลิน และการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

<u>ความใฝ่สูงทางการศึกษาของประชาชนในตำบลนาแห้ว</u>

ประชาชนตำบลนาแห้วที่ตอบแบบสอบถาม มีจำนวน ๑๖ คน เป็นชาย ๑๓ คน หญิง ๓ คน อายุ ๓๐ ปี ๑ คน อายุ ๔๐ ปี ๒ คน อายุ ๔๕ ปี ๒ คน อายุ ๕๐ ปี ๓ คน อายุ ๕๔ ปี ๑ คน อายุ ๕๖ ปี ๒ คน อายุ ๗๑ ปี ๑ คน อายุ ๗๒ ปี ๒ คน อายุ ๘๐ ปี ๑ คน อายุ ๘๕ ปี ๑ คน

วุฒิการศึกษา อ่านเขียนไม่ได้ ๑ คน อ่านออกเขียนได้ ๔ คน จบชั้นประถมปีที่สี่ ๕ คน จบชั้นมัธยมปีที่หก ๑ คน เคยเรียนในมหาวิทยาลัย ๑ คน อยู่บ้านนาโพธิ์ ๕ คน บ้านเหมืองแพร่ ๒ คน บ้านนาแห้วเก่า ๑ คน บ้านนาแห้วใหม่ ๒ คน บ้านโป่งกูด ๒ คน ตำแหน่งเป็นกำนัน ๑ คน ผู้ใหญ่บ้าน ๓ คน ครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา ๑ คน อดีตผู้ใหญ่บ้าน ๑ คน แพทย์ประจำตำบล ๑ คน ผู้ดูแลห้องสมุด ๑ คน พ่อค้า ๑ คน แม่บ้าน ๒ คน พ่อบ้าน ๑ คน อื่น ๆ ๔ คน ผลของการสัมภาษณ์ปรากฏตามตารางต่อไปนี้

ความใฝ่สูงทางการศึกษาของประชาชน ในตำบลนาแห้ว

ท่านมีความปรารถนาหรือปฏิบัติสิ่งต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด ?	มากยิ่ง	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก	รวม
๑. ระดับการศึกษา						
๑. อนุบาล	๓	๐	๑	๐	๐	๔
๒. ประถมศึกษาตอนต้น	๑	๒	๑	๐	๐	๔
๓. ประถมศึกษาตอนปลาย	๑	๐	๑	๐	๐	๒
๔. มัธยมศึกษาตอนต้น	๔	๐	๐	๐	๐	๔
๕. มัธยมศึกษาตอนปลาย	๔	๐	๐	๐	๐	๔
๖. ป.กศ. ต้น	๑	๒	๐	๐	๑	๔
๗. ป.กศ. สูง	๔	๒	๐	๐	๐	๖
๘. ปริญญา, มหาวิทยาลัย	๑๓	๑	๐	๐	๐	๑๔
๙. อื่น ๆ – เรียนตามความสามารถของผู้เรียน	๑	๐	๐	๐	๐	๑
๒. ประเภทของสถานศึกษาที่ต้องการเรียน						
๑. สถานศึกษาของทางราชการ	๔	๑	๐	๐	๐	๕
๒. สถานศึกษาของเอกชน	๐	๑	๐	๐	๓	๔
๓. วิทยาลัยครู	๔	๑	๑	๐	๐	๖
๔. โรงเรียนอาชีวศึกษา	๒	๑	๒	๐	๐	๕

๒. ประเภทของสถานศึกษาที่ต้องการเรียน (ต่อ)	มากยิ่ง	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก	รวม
๕. มหาวิทยาลัย	๗	๑	๐	๐	๐	๘
๖. วิทยาลัยเอกชน	๐	๐	๑	๐	๓	๔
๗. โรงเรียนการศึกษาผู้ใหญ่	๑	๑	๑	๐	๑	๔
๘. โรงเรียนภาคค่ำ	๑	๐	๑	๐	๒	๔
๙. สถานฝึกอาชีพระยะสั้น	๒	๑	๑	๐	๑	๕
๑๐. อื่น ๆ – เรียนตามความสามารถของผู้เรียน	๑	๐	๐	๐	๐	๑
๓. วิชาที่ต้องการศึกษา						
๑. ความรู้วิชาสามัญทั่ว ๆ ไป	๐	๒	๐	๐	๑	๓
๒. วิชาแพทย์	๕	๑	๑	๐	๐	๗
๓. วิชาพยาบาล	๒	๓	๐	๐	๐	๕
๔. วิชาครู	๔	๑	๑	๐	๐	๖
๕. วิชาการทหาร	๑	๑	๑	๑	๑	๕
๖. วิชาการตำรวจ	๐	๑	๑	๐	๒	๔
๗. วิชาการเกษตร	๓	๒	๐	๐	๐	๕
๘. วิชากฎหมาย	๕	๑	๐	๐	๑	๗
๙. วิชาการค้าและธุรกิจ	๐	๑	๓	๐	๐	๔
๑๐. วิชาเครื่องยนต์กลไก	๓	๑	๒	๐	๑	๗
๑๑. วิชาไฟฟ้า	๒	๑	๒	๐	๐	๕
๑๒. วิชาเหมืองแร่	๐	๑	๐	๑	๒	๔
๑๓. วิชาก่อสร้าง	๑	๑	๒	๐	๑	๕
๑๔. วิชาเขียนภาพ	๑	๑	๐	๑	๑	๔
๑๕. วิชาอาหาร	๑	๒	๐	๐	๑	๔
๑๖. วิชาดนตรี	๐	๐	๒	๐	๒	๔
๑๗. ช่างตัดเสื้อ – ถักเสื้อ	๐	๐	๐	๐	๑	๑
๑๘. ตามความสนใจของผู้เรียน	๒	๐	๐	๐	๐	๒

๔. ความสำเร็จในการศึกษา	มากยิ่ง	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก	รวม
๑. เรียนพอสอบได้	๐	๑	๑	๐	๒	๔
๒. เรียนให้เก่ง	๕	๑	๐	๐	๐	๖
๓. เรียนให้ได้ที่หนึ่ง	๒	๒	๑	๐	๐	๕
๔. เรียนจนได้รางวัลและทุนการศึกษา	๔	๒	๐	๐	๐	๖
๕. เรียนให้เชี่ยวชาญประกอบอาชีพได้	๒	๒	๑	๐	๐	๕
๖. เรียนจนมีชื่อเสียงโด่งดัง	๒	๒	๑	๐	๐	๕
๗. เรียนจนได้ไปศึกษาต่อต่างประเทศ	๘	๓	๐	๐	๐	๑๑
๘. เรียนจนสุดความสามารถ	๑	๐	๐	๐	๐	๑
๕. ความเสียสละทุ่มเทเพื่อการศึกษา						
๑. คิดถึงการเรียนในวันหนึ่ง ๆ	๑๑	๓	๒	๐	๐	๑๖
๒. พยายามเรียนวิชาต่าง ๆ	๑๒	๓	๑	๐	๐	๑๖
๓. จดบันทึกสิ่งที่เรียนหรืออ่านไว้	๑๓	๒	๐	๐	๑	๑๖
๔. ทบทวนสิ่งที่เรียนแล้ว	๑๒	๓	๑	๐	๐	๑๖
๕. แสวงหาอุปกรณ์การเรียนเพิ่มเติม	๑๒	๔	๐	๐	๐	๑๖
๖. ออมเงินไว้ใช้จ่ายในการเรียน	๑๓	๒	๑	๐	๐	๑๖
๗. อดอาหารกลางวันเพื่อออมเงินไว้ซื้อหนังสือ	๗	๑	๑	๐	๗	๑๖
๘. ขายที่นาหรือที่สวนเอาเงินมาใช้จ่ายในการเรียน	๘	๐	๔	๐	๔	๑๖
๙. แม้เจ็บป่วยก็ไปโรงเรียน	๒	๑	๒	๒	๙	๑๖
๑๐. หาทรัพย์ในทางผิดกฎหมายมาใช้จ่ายในการเรียน	๐	๐	๑	๐	๑๕	๑๖
๑๑. ยืมเงินมาใช้จ่ายในการศึกษา	๘	๐	๑	๑	๖	๑๖
๑๒. ยามว่างทำขนมขายเพื่อหารายได้มาเรียนหนังสือ	๐	๐	๐	๐	๑	๑

ในการตอบแบบสอบถามความใฝ่สูงทางการศึกษาฉบับนี้ หลายข้อที่ไม่มีผู้สนใจตอบ ข้อที่มีผู้ต้องการมากหรือมากยิ่ง รวมกันตั้งแต่ ๖ คนขึ้นไปหรือประมาณร้อยละ ๓๗.๕๐ สำหรับระดับการศึกษาได้แก่ ป.กศ. สูง (๖ คน หรือร้อยละ ๓๗.๕๐) ปริญญา, มหาวิทยาลัย (๑๔ คน หรือร้อยละ ๘๗.๕๐) สำหรับประเภทของสถานศึกษาที่ต้องการเรียนหรือให้ลูกหลานเรียนได้แก่ มหาวิทยาลัย (๘ คน หรือร้อยละ ๕๐.๐๐) สำหรับวิชาที่ต้องการศึกษาได้แก่ วิชาแพทย์ (๖ คน หรือร้อยละ ๓๗.๕๐) วิชากฎหมาย (๖ คน หรือร้อยละ ๓๗.๕๐) สำหรับความสำเร็จในการเรียนได้แก่ เรียนให้เก่ง (๖ คน หรือร้อยละ ๓๗.๕๐) เรียนจนได้รางวัลและทุนการศึกษา (๖ คน หรือร้อยละ ๓๗.๕๐) เรียนจนได้ไปศึกษาต่อต่างประเทศ (๑๑ คน หรือร้อยละ ๖๘.๗๕)

สำหรับหัวข้อความเสียสละทุ่มเทเพื่อการศึกษานั้น มีถึง ๖ หัวข้อ ที่มีจำนวนคนที่ตอบแบบสอบถามตอบว่าปฏิบัติหรือเห็นว่าควรปฏิบัติมากหรือมากยิ่งรวมกันตั้งแต่ ๑๔ คน หรือร้อยละ ๘๗.๕๐ ขึ้นไปได้แก่

ความเสียสละทุ่มเทเพื่อการศึกษา	จำนวนผู้ที่ปฏิบัติหรือเห็นว่าควรปฏิบัติมากและมากยิ่ง	ร้อยละ
๑. คิดถึงการเรียนในวันหนึ่ง ๆ	๑๔	๘๗.๕๐
๒. พยายามเรียนวิชาต่าง ๆ	๑๕	๙๓.๗๕
๓. จดบันทึกสิ่งที่เรียนหรืออ่านไว้	๑๕	๙๓.๗๕
๔. ทบทวนสิ่งที่เรียนแล้ว	๑๕	๙๓.๗๕
๕. แสวงหาอุปกรณ์การเรียนเพิ่มเติม	๑๖	๑๐๐.๐๐
๖. ออมเงินไว้ใช้จ่ายในการเรียน	๑๕	๙๓.๗๕

การยืมเงินมาใช้จ่ายในการศึกษา การอดอาหารกลางวันเพื่อออมเงินไว้ซื้อหนังสือ และการขายที่นาหรือที่สวน เพื่อเอาเงินมาใช้จ่ายในการเรียน มีผู้ตอบว่าปฏิบัติหรือเห็นว่าควรปฏิบัติมากหรือมากยิ่ง จำนวน ๘ คน หรือร้อยละ ๕๐.๐๐ เท่ากัน

สิ่งที่ผู้ตอบแบบสอบถาม ตอบว่าปฏิบัติหรือเห็นว่าควรปฏิบัติน้อยและน้อยมากเกิน ๑๐ คน หรือร้อยละ ๖๒.๕๐ ได้แก่ แม้เจ็บป่วยก็ไปโรงเรียน (๑๑ คน หรือร้อยละ ๖๘.๗๕) การหาทรัพย์ในทางผิดกฎหมายมาใช้จ่ายในการเรียน (๑๕ คน หรือร้อยละ ๙๓.๗๕)

สรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาที่ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวกับผู้วิจัย

ระดับการศึกษา

๑. แล้วแต่ความสามารถของลูกหลาน ให้สูงสุดเท่าที่จะทำได้ (ถึงขั้นปริญญาเอก)
๒. อยากให้ลูกได้เรียนถึงปริญญาเอกและไปศึกษาต่างประเทศ
๓. อยากให้ได้ไปนอกหรือจบปริญญา
๔. ให้เรียนพอปานกลาง เพราะขาดแคลนทุน ส่งไม่ถึงขั้นปริญญา

ประเภทของสถานศึกษาที่ต้องการเรียน

๑. ตามใจเด็ก จะเป็นโรงเรียนราษฎร์หรือรัฐบาลก็ได้
๒. อยากให้เรียนทุกคนจนสุดความสามารถ ไม่อยากให้อยู่บ้านเพราะทำงานหนัก
๓. ตามความถนัด ความสามารถของลูกหลาน
๔. ตามความสามารถของผู้เรียน แล้วแต่ว่าสนาของผู้เรียน อยากให้เรียนมีความรู้ดีกว่าไม่มีความรู้

วิชาที่ต้องการศึกษา

๑. ตามความสามารถของเด็ก
๒. อยากให้เรียนกฎหมายเพราะทันคน ทำงานไม่หนัก
๓. อยากให้เรียนช่าง เพราะมีอาชีพติดตัว ไม่ให้เรียนแล้วอยู่เฉย ๆ

ความสำเร็จในการศึกษา

๑. ตามความสามารถของเด็ก ไม่ได้กำหนดไว้ล่วงหน้า
๒. สมใจแท้ก็ให้ได้ไปเรียนต่อต่างประเทศ

ความเสียสละทุ่มเทเพื่อการศึกษา

๑. ถ้าลูกหลานเรียนดี ก็มีกำลังใจสนับสนุนส่งเสริมเต็มที่จนถึงที่สุด
๒. ขายที่นาหรือสวนเอาเงินมาใช้จ่ายในการเรียนให้ได้ถ้าลูกเอาใจใส่

จากความเห็นของประชาชน ๑๖ คน ในตำบลนาแห้วที่ตอบแบบสอบถาม ความใฝ่สูงทางการศึกษาพอจะตั้งข้อสังเกตได้ว่า ประชาชนกลุ่มนี้มีความใฝ่สูงทางการศึกษาสูงมาก คือต้องการการศึกษาระดับปริญญา และมหาวิทยาลัย ตลอดจนต้องการให้ลูกหลานได้เรียนถึงระดับปริญญาเอกและได้ไปศึกษาต่อต่างประเทศ ส่วนการศึกษาระดับอื่น ๆ เกือบไม่สนใจเลย

ความเสียสละทุ่มเทเพื่อการศึกษาของประชาชน ๑๖ คนนี้ก็มากยิ่ง จากตัวอย่างหัวข้อคำถามที่ยกมาแสดงว่าประชาชนกลุ่มนี้ ได้เสียสละเวลาเอาใจใส่จดจ่อกับการศึกษา เสียสละทุนทรัพย์และแรงงานเพื่อการศึกษาของลูกหลานอย่างมากมายจริง ๆ

ความสนใจของนักเรียนชั้น ป. ๔ – ๕ – ๖
โรงเรียนบ้านเหมืองแพร่ ตำบลนาแห้ว ปีการศึกษา ๒๕๒๑

นักเรียนชั้น ป. ๔ – ๕ – ๖ โรงเรียนบ้านเหมืองแพร่มีทั้งหมด ๙๐ คน กรอกแบบสอบถามจำนวน ๘๓ คน แบบสอบถามที่สมบูรณ์ นำมาวิเคราะห์ได้มี ๗๙ ชุด อีก ๔ ชุด ขาดความสมบูรณ์บางประการจึงไม่ได้เอามาวิเคราะห์ในคราวนี้ นักเรียนชั้น ป. ๔ – ๕ – ๖ ที่ตอบแบบสอบถาม ๗๙ คน เป็นร้อยละ ๘๗.๗๘ ของจำนวนนักเรียนชั้นป. ๔ – ๕ – ๖ ของโรงเรียนบ้านเหมืองแพร่ทั้งหมด นักเรียนเหล่านี้มากจากบ้านนาโพธิ์ ๓๑ คน บ้านเหมืองแพร่ ๒๗ คน บ้านนาแห้วเก่าและบ้านนาแห้วใหม่ ๑๒ คน บ้านบุ่ง ๙ คน อายุ ๙ ปี ๒ คน อายุ ๑๐ ปี ๘ คน อายุ ๑๑ ปี ๒๘ คน อายุ ๑๒ ปี ๒๓ คน อายุ ๑๓ ปี ๑๔ คน อายุ ๑๔ ปี ๑ คน ไม่บอกอายุ ๓ คน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามความสนใจและร้อยละของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามความสนใจปรากฏดังต่อไปนี้

จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามความสนใจนักเรียนโรงเรียนบ้านเหมืองแพร่ ชั้น ป. ๔ – ๕ – ๖

๑. การประดิษฐ์สร้างสรรค์	มากยิ่ง	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก	รวม
๑. ตัดเสื้อ กางเกง เครื่องแต่งกาย	๓๖	๑๗	๑๓	๓	๘	๗๗
๒. ช่างไม้	๘	๑๖	๒๗	๑๑	๑๗	๗๔
๓. เครื่องจักร เครื่องยนต์	๑๕	๑๗	๒๔	๑๐	๑๓	๗๔
๔. ปลูกผัก ผลไม้	๒๘	๑๔	๑๘	๔	๕	๗๔
๕. ปั้นรูป	๒๒	๑๔	๑๔	๑๑	๘	๗๔
๖. เขียนภาพ	๓๒	๑๒	๑๗	๑๓	๓	๗๗
๗. แกะสลักไม้	๑๑	๑๒	๒๖	๑๓	๑๕	๗๗
๘. ทำเครื่องใช้ในครัวเรือน	๓๐	๒๔	๑๔	๒	๓	๗๘
๙. ทอผ้า	๑๔	๑๕	๒๑	๑๖	๑๒	๗๘
๑๐. ถักเสื้อ เครื่องใช้	๒๗	๑๒	๑๗	๑๑	๑๒	๗๔
๑๑. อื่น ๆ	๑๖	๒๒	๑๕	๗	๑๕	๗๕
๒. การเพิ่มพูนความรู้ ความชำนาญ						
๑. เรียนพิเศษวิชาชีพใหม่ ๆ	๒๗	๒๐	๒๐	๘	๔	๗๔
๒. ไปเที่ยวกรุงเทพมหานครหรือเมืองอื่น ๆ	๕๔	๑๖	๓	๒	๔	๗๔
๓. ไปชมแหล่งฝึกอาชีพ	๑๔	๓๐	๒๕	๔	๓	๗๖
๔. ไปรับการอบรมอาสาพัฒนาหมู่บ้าน	๑๗	๑๖	๒๖	๑๒	๘	๗๔
๕. ไปรับการอบรมวิชาแพทย์	๓๔	๑๑	๒๓	๖	๔	๗๗
๖. ไปรับการอบรมวิชาพยาบาล	๒๑	๒๔	๑๕	๑๓	๖	๗๔
๗. สนทนาแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดจากหนังสือพิมพ์	๒๐	๒๒	๒๔	๘	๕	๗๔
๘. เข้าเรียนในโรงเรียนผู้ใหญ่	๑๒	๒๐	๑๓	๑๖	๑๗	๗๘
๙. เรียนต่อในชั้นที่สูงกว่าประถมศึกษา	๔๔	๑๓	๔	๔	๔	๗๔
๑๐. อื่น ๆ	๑๖	๑๗	๑๗	๘	๑๕	๗๓

จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามความสนใจนักเรียนในโรงเรียนบ้านเหมืองแพร่ ชั้น ป. ๔ – ๕ – ๖ (ต่อ)

๓. การเพิ่มพูนรายได้	มากยิ่ง	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก	รวม
๑. ขายสินค้าที่ทำเอง	๓๓	๒๔	๑๖	๒	๔	๗๔
๒. เปิดร้านขายของในหมู่บ้าน	๑๔	๒๒	๒๗	๑	๑๐	๗๔
๓. เลี้ยงสัตว์ไว้ขาย	๓๒	๑๘	๑๔	๘	๒	๗๔
๔. รับซื้อถั่วเขียว ข้าวโพด หรือผลิตผลอื่น ๆ ไว้ขายต่อ	๗	๑๔	๒๕	๑๓	๑๓	๗๗
๕. ทำขนมขาย	๒๘	๘	๑๘	๔	๑๖	๗๔
๖. สร้างบ้านขาย	๑๖	๑๐	๑๓	๑๘	๒๐	๗๗
๗. ขายที่ดิน	๑๒	๑๒	๒๑	๑๒	๒๒	๗๔
๘. อื่น ๆ	๑๔	๑๘	๑๔	๗	๑๔	๗๓
๔. การเพิ่มผลผลิต						
๑. ใส่ปุ๋ยและฉีดยาฆ่าแมลงให้แก่พืช	๒๘	๑๒	๒๐	๗	๗	๗๔
๒. ใช้เครื่องจักรไถนา	๒๗	๑๘	๒๘	๓	๓	๗๔
๓. ยืมเงินญาติมาทำนาทำไร่	๓	๗	๑๐	๒๐	๓๔	๗๔
๔. กู้เงินธนาคารมาทำการค้า	๗	๗	๒๑	๒๕	๑๔	๗๔
๕. ไปรับการอบรมการเกษตรแผนใหม่	๒๑	๒๔	๒๐	๘	๖	๗๔
๖. ทดลองเพาะปลูกพืชพันธุ์ใหม่ ๆ	๒๒	๒๒	๓๐	๕	๐	๗๔
๗. ร่วมมือกันทำงานเพาะปลูกเพื่อขายผลิตผล	๒๖	๑๔	๒๐	๑๓	๑	๗๔
๘. ลงทุนร่วมกันเพื่อผลิตสินค้า	๑๗	๒๑	๒๑	๑๒	๘	๗๔
๙. อื่น ๆ	๑๖	๑๑	๑๘	๑๓	๑๕	๗๓
๕. การสร้างความสงบสุข การพักผ่อนหย่อนใจ						
๑. การสร้างสนามเด็กเล่นในหมู่บ้าน	๓๔	๑๓	๑๘	๔	๔	๗๘
๒. การจัดงานประจำปีของท้องถิ่น	๒๔	๓๐	๑๑	๗	๒	๗๔
๓. การสร้างสนามกีฬาในหมู่บ้าน	๒๕	๑๗	๒๒	๑๑	๔	๗๔

จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามความสนใจนักเรียนโรงเรียนบ้านเหมืองแพร่ ชั้น ป. ๔ – ๕ – ๖

๕. การสร้างความสงบสุข การพักผ่อนหย่อนใจ (ต่อ)	มากยิ่ง	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก	รวม
๔. การทำบุญต่าง ๆ	๓๒	๒๐	๒๑	๕	๑	๗๙
๕. การจัดงานสังสรรและงานสังคม	๑๖	๒๑	๒๙	๖	๖	๗๘
๖. การไปเยี่ยมเยียนสนทนากับเพื่อนบ้าน	๑๗	๒๑	๒๗	๑๐	๓	๗๘
๗. การไปตกปลาเพื่อการพักผ่อน	๑๗	๑๔	๒๑	๑๕	๙	๗๖
๘. การไปล่าสัตว์เพื่อความเพลิดเพลิน	๑๙	๑๒	๑๗	๑๖	๑๔	๗๘
๙. การทำงานอดิเรกเพื่อความเพลิดเพลิน	๒๓	๒๐	๑๙	๘	๘	๗๘
๑๐. อื่น ๆ	๑๙	๑๔	๑๓	๑๒	๑๒	๗๒
๖. สิทธิ เสรีภาพและความเป็นพลเมืองดี						
๑. การมีส่วนรู้เห็นในการเลือกผู้ใหญ่บ้านกำนัน	๒๑	๒๔	๒๒	๖	๕	๗๘
๒. การสมัครเป็นกรรมการสภาตำบล	๒๔	๒๕	๑๖	๗	๓	๗๕
๓. การเป็นกรรมการเหมืองฝายของหมู่บ้าน	๑๓	๑๘	๒๖	๙	๑๑	๗๗
๔. การเป็นกรรมการจัดงานวัดและงานบุญต่าง ๆ	๓๓	๑๕	๒๐	๙	๑	๗๘
๕. การออกทรัพย์ช่วยกิจการสาธารณะ	๑๓	๒๕	๒๕	๑๑	๕	๗๙
๖. การอาสาป้องกันหมู่บ้าน	๓๒	๒๒	๑๓	๕	๗	๗๙
๗. การเป็นกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	๒๐	๑๗	๑๙	๑๓	๙	๗๘
๘. การสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	๒๐	๒๒	๑๘	๑๑	๗	๗๘

จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามความสนใจนักเรียนโรงเรียนบ้านเหมืองแพร่ ชั้น ป. ๔ – ๕ – ๖

๖. สิทธิ เสรีภาพและความเป็นพลเมืองดี (ต่อ)	มากยิ่ง	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก	รวม
๙. การออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	๒๐	๑๘	๒๐	๑๒	๗	๗๗
๑๐. การช่วยเหลือเพื่อนบ้านในคราวฉุกเฉิน	๒๘	๒๓	๑๘	๗	๓	๗๙
๑๑. อื่น ๆ	๑๖	๑๗	๑๔	๘	๑๗	๗๒

ร้อยละของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามความสนใจ นักเรียนโรงเรียนบ้านเหมืองแพร่ ชั้น ป. ๔ – ๕ – ๖

๑. การประดิษฐ์สร้างสรรค์	มากยิ่ง	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก	รวม
๑. ตัดเสื้อ กางเกง เครื่องแต่งกาย	๔๖.๗๕	๒๒.๐๘	๑๖.๘๘	๓.๔๐	๑๐.๓๙	๑๐๐.๐๐
๒. ช่างไม้	๑๐.๑๓	๒๐.๒๕	๓๔.๑๘	๑๓.๔๒	๒๑.๕๒	๑๐๐.๐๐
๓. เครื่องจักร เครื่องยนต์	๑๘.๔๔	๒๑.๕๒	๓๐.๓๘	๑๒.๖๖	๑๖.๔๖	๑๐๐.๐๐
๔. ปลูกผัก ผลไม้	๓๕.๔๔	๒๔.๐๕	๒๒.๗๘	๑๑.๓๙	๖.๓๓	๑๐๐.๐๐
๕. ปั้นรูป	๒๗.๘๕	๒๔.๐๕	๒๔.๐๕	๑๓.๔๒	๑๐.๑๓	๑๐๐.๐๐
๖. เขียนภาพ	๔๑.๕๖	๑๕.๕๘	๒๒.๐๘	๑๖.๘๘	๓.๔๐	๑๐๐.๐๐
๗. แกะสลักไม้	๑๔.๒๔	๑๕.๕๘	๓๓.๗๗	๑๖.๘๘	๑๔.๔๘	๑๐๐.๐๐
๘. ทำเครื่องใช้ในครัวเรือน	๓๘.๔๖	๓๐.๗๗	๒๔.๓๖	๒.๕๖	๓.๘๕	๑๐๐.๐๐
๙. ทอผ้า	๑๗.๔๕	๑๙.๒๓	๒๖.๔๒	๒๐.๕๑	๑๕.๓๘	๑๐๐.๐๐
๑๐. ถักเสื้อ เครื่องใช้	๓๔.๑๘	๑๕.๑๙	๒๑.๕๒	๑๓.๔๒	๑๕.๑๙	๑๐๐.๐๐
๑๑. อื่น ๆ	๒๑.๓๓	๒๔.๓๓	๒๐.๐๐	๙.๓๓	๒๐.๐๐	๑๐๐.๐๐

ร้อยละของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามความสนใจนักเรียนโรงเรียนบ้านเหมืองแพร่ ชั้น ป. ๔-๕-๖

(ต่อ)

๒. การเพิ่มพูนความรู้ ความชำนาญ	มากยิ่ง	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก	รวม
๑. เรียนพิเศษวิชาชีพใหม่ ๆ	๓๔.๑๘	๒๕.๓๒	๒๕.๓๒	๑๐.๑๓	๕.๐๖	๑๐๐.๐๐
๒. ไปเที่ยวกรุงเทพมหานครหรือเมืองอื่น ๆ	๖๘.๓๕	๒๐.๒๕	๓.๘๐	๒.๕๓	๕.๐๖	๑๐๐.๐๐
๓. ไปชมแหล่งฝึกอาชีพ	๑๘.๔๒	๓๔.๔๗	๓๒.๘๔	๕.๒๖	๓.๔๕	๑๐๐.๐๐
๔. ไปรับการอบรมอาสาพัฒนาหมู่บ้าน	๒๑.๕๒	๒๐.๒๕	๓๒.๔๑	๑๕.๑๔	๑๐.๑๓	๑๐๐.๐๐
๕. ไปรับการอบรมวิชาแพทย์	๔๔.๑๖	๑๔.๒๘	๒๔.๘๗	๗.๗๔	๕.๑๔	๑๐๐.๐๐
๖. ไปรับการอบรมวิชาพยาบาล	๒๖.๕๘	๓๐.๓๘	๑๘.๔๔	๑๖.๔๖	๗.๕๔	๑๐๐.๐๐
๗. สนทนาแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดจากหนังสือพิมพ์	๒๕.๓๒	๒๗.๘๕	๓๐.๓๘	๑๐.๑๓	๖.๓๓	๑๐๐.๐๐
๘. เข้าเรียนในโรงเรียนผู้ใหญ่	๑๕.๓๘	๒๕.๖๔	๑๖.๖๗	๒๐.๕๑	๒๑.๗๔	๑๐๐.๐๐
๙. เรียนต่อในชั้นที่สูงกว่าประถมศึกษา	๖๒.๐๓	๑๖.๔๖	๑๑.๓๔	๕.๐๖	๕.๐๖	๑๐๐.๐๐
๑๐. อื่น ๆ	๒๑.๔๒	๒๓.๒๔	๒๓.๒๔	๑๐.๔๖	๒๐.๕๕	๑๐๐.๐๐
๓. การเพิ่มพูนรายได้						
๑. ขายสินค้าที่ทำเอง	๔๑.๗๗	๓๐.๓๘	๒๐.๒๕	๒.๕๓	๕.๐๖	๑๐๐.๐๐
๒. เปิดร้านขายของในหมู่บ้าน	๒๔.๐๕	๒๗.๘๕	๓๔.๑๘	๑.๒๗	๑๒.๖๖	๑๐๐.๐๐
๓. เลี้ยงสัตว์ไว้ขาย	๔๐.๕๑	๒๒.๗๘	๒๔.๐๕	๑๐.๑๓	๒.๕๓	๑๐๐.๐๐
๔. รับซื้อถั่วเขียว ข้าวโพด หรือผลิตผลอื่น ๆ ไว้ขายต่อ	๕.๐๔	๒๔.๖๘	๓๒.๔๗	๑๖.๘๘	๑๖.๘๘	๑๐๐.๐๐
๕. ทำขนมขาย	๓๕.๔๔	๑๐.๑๓	๒๒.๗๘	๑๑.๓๔	๒๐.๒๕	๑๐๐.๐๐
๖. สร้างบ้านขาย	๒๐.๗๘	๑๒.๔๔	๑๖.๘๘	๒๓.๓๗	๒๕.๔๗	๑๐๐.๐๐
๗. ขายที่ดิน	๑๕.๑๔	๑๕.๑๔	๒๖.๕๘	๑๕.๑๔	๒๗.๘๕	๑๐๐.๐๐
๘. อื่น ๆ	๑๔.๑๘	๒๔.๖๖	๒๖.๐๒	๔.๕๔	๒๐.๕๕	๑๐๐.๐๐

ร้อยละของจำนวนผู้ตอบแบบสอบ ถามความสนใจนักเรียนโรงเรียนบ้านเหมืองแพร่ ชั้น ป. ๔ – ๕ – ๖

๔. การเพิ่มผลผลิต (ต่อ)	มากยิ่ง	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก	รวม
๑. ใส่ปุ๋ยและฉีดยาฆ่าแมลงให้แก่พืช	๓๗.๘๔	๑๖.๒๒	๒๗.๐๓	๔.๔๖	๔.๔๖	๑๐๐.๐๐
๒. ใช้เครื่องจักรไถนา	๓๔.๑๘	๒๒.๗๘	๓๕.๔๔	๓.๘๐	๓.๘๐	๑๐๐.๐๐
๓. ยืมเงินสหกรณ์การเกษตรมาทำนาทำไร่	๓.๘๐	๘.๘๖	๑๒.๖๖	๒๕.๓๒	๔๔.๓๗	๑๐๐.๐๐
๔. กู้เงินธนาคารมาทำการค้า	๘.๘๖	๘.๘๖	๒๖.๕๘	๓๑.๖๕	๒๔.๐๕	๑๐๐.๐๐
๕. ไปรับการอบรมการเกษตรแผนใหม่	๒๖.๕๘	๓๐.๓๘	๒๕.๓๒	๑๐.๑๓	๗.๕๔	๑๐๐.๐๐
๖. ทดลองเพาะปลูกพืชพันธุ์ใหม่ ๆ	๒๗.๘๕	๒๗.๘๕	๓๗.๔๗	๖.๓๓	๐.๐๐	๑๐๐.๐๐
๗. ร่วมมือกันทำงานเพาะปลูกเพื่อขายผลิตผล	๓๒.๔๑	๒๔.๐๕	๒๕.๓๒	๑๖.๔๖	๑.๒๗	๑๐๐.๐๐
๘. ลงทุนร่วมกันเพื่อผลิตสินค้า	๒๑.๕๒	๒๖.๕๘	๒๖.๕๘	๑๕.๑๔	๑๐.๑๓	๑๐๐.๐๐
๙. อื่น ๆ	๒๐.๔๒	๑๕.๐๗	๒๔.๖๖	๑๗.๘๑	๒๐.๕๕	๑๐๐.๐๐

๕. การสร้างความสงบสุข การพักผ่อนหย่อนใจ	มากยิ่ง	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก	รวม
๑. การสร้างสนามเด็กเล่นในหมู่บ้าน	๔๓.๕๔	๑๖.๖๗	๒๓.๐๘	๑๑.๕๔	๕.๑๓	๑๐๐.๐๐
๒. การจัดงานประจำปีของท้องถิ่น	๓๖.๗๑	๓๗.๔๗	๑๓.๔๒	๘.๘๖	๒.๕๓	๑๐๐.๐๐
๓. การสร้างสนามกีฬาในหมู่บ้าน	๓๑.๖๕	๒๑.๕๒	๒๗.๘๕	๑๓.๔๒	๕.๐๖	๑๐๐.๐๐
๔. การทำบุญต่าง ๆ	๔๐.๕๑	๒๕.๓๒	๒๖.๕๘	๖.๓๓	๑.๒๗	๑๐๐.๐๐
๕. การจัดงานสังสรรและงานสังคม	๒๐.๕๑	๒๖.๔๒	๓๗.๑๘	๗.๖๔	๗.๖๔	๑๐๐.๐๐
๖. การไปเยี่ยมเยียนสนทนากับเพื่อนบ้าน	๒๑.๗๔	๒๖.๔๒	๓๔.๖๒	๑๒.๘๒	๓.๘๕	๑๐๐.๐๐
๗. การไปตกปลาเพื่อการพักผ่อน	๒๒.๓๗	๑๘.๔๒	๒๗.๖๓	๑๔.๗๔	๑๑.๘๔	๑๐๐.๐๐
๘. การไปล่าสัตว์เพื่อความเพลิดเพลิน	๒๔.๓๕	๑๕.๓๘	๒๑.๗๔	๒๐.๕๑	๑๗.๔๕	๑๐๐.๐๐
๙. การทำงานอดิเรกเพื่อความเพลิดเพลิน	๒๔.๔๔	๒๕.๖๔	๒๔.๓๖	๑๐.๒๖	๑๐.๒๖	๑๐๐.๐๐
๑๐. อื่น ๆ	๒๖.๓๔	๑๔.๔๔	๑๘.๐๖	๑๖.๖๗	๑๔.๔๔	๑๐๐.๐๐

ร้อยละของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามความสนใจนักเรียนโรงเรียนบ้านเหมืองแพร่ ชั้น ป. ๔ – ๕ – ๖

๖. สิทธิ เสรีภาพและความเป็นพลเมืองดี	มากยิ่ง	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก	รวม
๑. การมีส่วนรู้เห็นในการเลือกผู้ใหญ่บ้านกำนัน	๒๖.๙๒	๓๐.๗๗	๒๘.๒๑	๗.๖๙	๖.๔๑	๑๐๐.๐๐
๒. การสมัครเป็นกรรมการสภาตำบล	๓๒.๐๐	๓๓.๓๓	๒๑.๓๓	๔.๓๓	๔.๐๐	๑๐๐.๐๐
๓. การเป็นกรรมการเหมืองฝายของหมู่บ้าน	๑๖.๘๘	๒๓.๓๗	๓๓.๗๗	๑๑.๖๙	๑๔.๒๙	๑๐๐.๐๐
๔. การเป็นกรรมการจัดงานวัดและงานบุญต่าง ๆ	๔๒.๓๑	๑๙.๒๓	๒๕.๖๔	๑๑.๕๔	๑.๒๘	๑๐๐.๐๐
๕. การออกทรัพย์ช่วยกิจการสาธารณะ	๑๖.๔๕	๓๑.๖๕	๓๑.๖๕	๑๓.๙๒	๖.๓๓	๑๐๐.๐๐
๖. การอาสาป้องกันหมู่บ้าน	๔๐.๕๑	๒๗.๘๕	๑๖.๔๖	๖.๓๓	๘.๘๖	๑๐๐.๐๐
๗. การเป็นกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	๒๕.๖๔	๒๑.๗๙	๒๔.๓๖	๑๖.๖๗	๑๑.๕๔	๑๐๐.๐๐
๘. การสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	๒๕.๖๔	๒๘.๒๑	๒๓.๐๘	๑๔.๑๐	๘.๙๗	๑๐๐.๐๐
๙. การออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	๒๕.๙๗	๒๓.๓๘	๒๕.๙๗	๑๕.๕๘	๙.๐๙	๑๐๐.๐๐
๑๐. การช่วยเหลือเพื่อนบ้านในคราวฉุกเฉิน	๓๕.๔๔	๒๙.๑๑	๒๒.๗๘	๘.๘๖	๓.๘๐	๑๐๐.๐๐
๑๑. อื่น ๆ	๒๒.๒๒	๒๓.๖๑	๑๙.๔๔	๑๑.๑๑	๒๓.๖๑	๑๐๐.๐๐

สิ่งที่นักเรียนชั้น ป. ๔ – ๕ – ๖ โรงเรียนบ้านเหมืองแพร่แสดงความสนใจมาก และมากยิ่ง รวมกันตั้งแต่ ๔๐ คนขึ้นไป หรือประมาณร้อยละ ๕๐.๖๓ ของจำนวนนักเรียนที่กรอกแบบสอบถามความสนใจ (๗๙ คน) ได้แก่

สิ่งที่สนใจ	จำนวนผู้แสดงความสนใจมากและมากยิ่ง	ร้อยละ
๑. การตัดเสื้อ กางเกง เครื่องแต่งกาย	๕๓	๖๘.๘๓
๒. การปลูกผัก ผลไม้	๔๗	๕๙.๔๙
๓. การปั้นรูป	๔๑	๕๑.๙๐
๔. การเขียนภาพ	๔๔	๕๗.๑๔
๕. การทำเครื่องใช้ในครัวเรือน	๕๔	๖๙.๒๔

สิ่งที่นักเรียนชั้น ป ๔ – ๕ – ๖ โรงเรียนบ้านเหมืองแพร่แสดงความสนใจมากและมากยิ่ง รวมกันตั้งแต่ ๔๐ คนขึ้นไป หรือประมาณร้อยละ ๕๐.๖๓ ของจำนวนนักเรียนที่กรอกแบบสอบถามความสนใจ (๗๙ คน) ได้แก่ (ต่อ)

สิ่งที่สนใจ	จำนวนผู้แสดงความสนใจมากและมากยิ่ง	ร้อยละ
๖. การเรียนพิเศษวิชาชีพใหม่ ๆ	๔๗	๕๙.๔๙
๗. การไปเที่ยวกรุงเทพมหานครหรือเมืองอื่น ๆ	๗๐	๘๘.๖๑
๘. การไปชมแหล่งฝึกอาชีพ	๔๔	๕๗.๘๙
๙. การไปรับการอบรมวิชาแพทย์	๔๕	๕๘.๔๔
๑๐. การไปรับการอบรมวิชาพยาบาล	๔๕	๕๖.๙๖
๑๑. การสนทนาแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดจากหนังสือพิมพ์	๔๒	๕๓.๑๖
๑๒. การเรียนต่อในชั้นที่สูงกว่าประถมศึกษา	๖๒	๗๘.๔๘
๑๓. การขายสินค้าที่ทำเอง	๕๗	๗๒.๑๕
๑๔. การเปิดร้านขายของในหมู่บ้าน	๔๑	๕๑.๙๐
๑๕. การเลี้ยงสัตว์ไว้ขาย	๕๐	๖๓.๒๙
๑๖. การใส่ปุ๋ยและฉีดยาฆ่าแมลงให้แก่พืช	๔๐	๕๔.๐๕
๑๗. การใช้เครื่องจักรไถนา	๔๕	๕๖.๙๖
๑๘. การไปรับการอบรมการเกษตรแผนใหม่	๔๕	๕๖.๙๖
๑๙. การทดลองเพาะปลูกพืชพันธุ์ใหม่ ๆ	๔๔	๕๕.๗๐
๒๐. การร่วมมือกันทำงานเพาะปลูกเพื่อขายผลิตผล	๔๕	๕๖.๙๖
๒๑. การสร้างสนามเด็กเล่นในหมู่บ้าน	๔๗	๖๐.๒๖
๒๒. การจัดงานประจำปีของท้องถิ่น	๕๙	๗๔.๖๘
๒๓. การสร้างสนามกีฬาในหมู่บ้าน	๔๒	๕๓.๑๖
๒๔. การทำบุญต่าง ๆ	๕๒	๖๕.๘๒
๒๕. การทำงานอดิเรกเพื่อความเพลิดเพลิน	๔๓	๕๕.๑๓

สิ่งที่นักเรียนชั้น ป. ๔ – ๕ – ๖ โรงเรียนบ้านเหมืองแพร่แสดงความสนใจมากและมากยิ่ง รวมกันตั้งแต่ ๔๐ คนขึ้นไป หรือประมาณร้อยละ ๕๐.๖๓ ของจำนวนนักเรียนที่กรอกแบบสอบถามความสนใจ (๗๙ คน) ได้แก่ (ต่อ)

สิ่งที่สนใจ	จำนวนผู้แสดงความสนใจมากและมากยิ่ง	ร้อยละ
๒๖. การมีส่วนรู้เห็นในการเลือกผู้ใหญ่บ้านกำนัน	๔๕	๕๗.๖๕
๒๗. การสมัครเป็นกรรมการสภาตำบล	๔๙	๖๕.๓๓
๒๘. การเป็นกรรมการจัดงานวัดและงานบุญต่าง ๆ	๔๘	๖๑.๕๔
๒๙. การอาสาป้องกันหมู่บ้าน	๕๔	๖๘.๓๕
๓๐. การสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	๔๒	๕๓.๘๕
๓๑. การช่วยเหลือเพื่อนบ้านในคราวฉุกเฉิน	๕๑	๖๔.๕๖

* ร้อยละใช้ตัวหารจากจำนวนเต็มของผู้ตอบแต่ละหัวข้อ

ความใฝ่สูงทางการศึกษาของนักเรียนชั้น ป. ๔ – ๕ – ๖ โรงเรียนบ้านเหมืองแพร่ ตำบลนาแห้ว ปีการศึกษา ๒๕๒๑

นักเรียนที่กรอกแบบสอบถามความใฝ่สูงทางการศึกษาก็เป็นกลุ่มเดียวกับที่กรอกแบบสอบถามความสนใจนั่นเอง คือ มีผู้กรอกแบบสอบถาม ๘๓ คน คัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาวิเคราะห์ ๗๙ ชุด อีก ๔ ชุด ขาดความสมบูรณ์บางประการจึงไม่เอามาวิเคราะห์คราวนี้ อย่างไรก็ดีผู้กรอกแบบสอบถามที่นำมาวิเคราะห์ แตกต่างจากกลุ่มที่กรอกแบบสอบถามความสนใจเล็กน้อย นักเรียนชั้น ป. ๔ – ๕ – ๖ ที่กรอกแบบสอบถามความใฝ่สูงทางการศึกษามาจากบ้านนาโพธิ์ ๓๑ คน บ้านเหมืองแพร่ ๒๖ คน บ้านนาแห้วใหม่ ๑๓ คน บ้านบุ่ง ๙ คน รวม ๗๙ คน หรือร้อยละ ๘๗.๗๘ ของจำนวนนักเรียน ชั้น ป. ๔ – ๕ – ๖ ทั้งหมด ในโรงเรียนบ้านเหมืองแพร่ สำหรับอายุของผู้กรอกแบบสอบถามความใฝ่สูงทางการศึกษามีตั้งแต่ ๑๐ – ๑๔ ปี คือ อายุ ๑๐ ปี ๙ คน อายุ ๑๑ ปี ๒๙ คน อายุ ๑๒ ปี ๒๕ คน อายุ ๑๓ ปี ๑๓ คน

อายุ ๑๔ ปี ๒ คน ไม่บอกอายุ ๑ คน

จำนวนของผู้ตอบแบบสอบถามความใฝ่สูงทางการศึกษาและร้อยละของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามความใฝ่สูงทางการศึกษา ปรากฏดังต่อไปนี้

จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามความใฝ่สูงทางการศึกษานักเรียนโรงเรียนบ้านเหมืองแพร่ ชั้น ป.๔-๕-๖

ท่านมีความปรารถนาหรือปฏิบัติสิ่งต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด ?

๑. ระดับการศึกษา	มากยิ่ง	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก	รวม
๑. อนุบาล	๓๓	๘	๖	๖	๒๔	๗๗
๒. ประถมศึกษาตอนต้น	๒๗	๒๕	๑๕	๖	๖	๗๔
๓. ประถมศึกษาตอนปลาย	๔๗	๑๕	๑๐	๗	๐	๗๔
๔. มัธยมศึกษาตอนต้น	๔๘	๑๘	๘	๒	๓	๗๔
๕. มัธยมศึกษาตอนปลาย	๔๗	๒๑	๗	๓	๑	๗๔
๖. ป.กศ. ต้น	๔๔	๑๒	๑๖	๓	๒	๗๗
๗. ป.กศ. สูง	๔๔	๑๔	๗	๒	๑	๗๘
๘. ปริญญา, มหาวิทยาลัย	๕๑	๑๐	๑๒	๓	๓	๗๔
๙. อื่น ๆ	๑๕	๒๑	๒๒	๖	๑๐	๖๔
๒. ประเภทของสถานศึกษาที่ต้องการเรียน						
๑. สถานศึกษาของทางราชการ	๓๔	๒๐	๑๕	๓	๗	๗๔
๒. สถานศึกษาของเอกชน	๙	๒๘	๒๖	๔	๗	๗๔
๓. วิทยาลัยครู	๕๘	๑๑	๔	๕	๑	๗๔
๔. โรงเรียนอาชีวศึกษา	๒๕	๒๔	๑๔	๓	๓	๗๔

๒. ประเภทของสถานศึกษาที่ต้องการเรียน (ต่อ)	มากยิ่ง	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก	รวม
๕. มหาวิทยาลัย	๔๕	๒๑	๗	๓	๓	๗๙
๖. วิทยาลัยเอกชน	๒๒	๒๐	๒๓	๕	๙	๗๙
๗. โรงเรียนการศึกษาผู้ใหญ่	๑๔	๑๓	๒๖	๑๐	๑๕	๗๘
๘. โรงเรียนภาคค่ำ	๑๓	๑๕	๑๘	๙	๒๓	๗๘
๙. สถานฝึกอาชีพระยะสั้น	๑๓	๑๗	๑๘	๑๘	๑๓	๗๙
๑๐. อื่น ๆ	๑๘	๑๔	๒๐	๔	๑๖	๗๒

๓. วิชาที่ต้องการศึกษา						
๑. ความรู้วิชาสามัญทั่ว ๆ ไป	๓๖	๑๔	๒๒	๔	๒	๗๘
๒. วิชาแพทย์	๓๖	๑๘	๑๕	๕	๔	๗๘
๓. วิชาพยาบาล	๓๕	๒๐	๑๐	๕	๖	๗๖
๔. วิชาครู	๕๑	๑๕	๑๐	๐	๒	๗๘
๕. วิชาการทหาร	๓๓	๑๕	๑๑	๔	๑๓	๗๖
๖. วิชาการตำรวจ	๓๒	๑๙	๑๕	๒	๑๑	๗๙
๗. วิชาการเกษตร	๒๗	๑๖	๒๕	๙	๒	๗๙
๘. วิชากฎหมาย	๒๖	๒๐	๒๔	๘	๑	๗๙
๙. วิชาการค้าและธุรกิจ	๑๑	๒๘	๒๘	๘	๓	๗๘
๑๐. วิชาเครื่องยนต์กลไก	๒๕	๑๗	๑๕	๑๗	๕	๗๙
๑๑. วิชาไฟฟ้า	๓๙	๑๙	๑๐	๒	๙	๗๙
๑๒. วิชาเหมืองแร่	๒๐	๑๙	๒๐	๘	๑๑	๗๘
๑๓. วิชาก่อสร้าง	๒๒	๑๖	๓๐	๕	๔	๗๗
๑๔. วิชาเขียนภาพ	๓๙	๑๗	๑๕	๗	๑	๗๙
๑๕. วิชาอาหาร	๓๑	๑๙	๒๐	๓	๖	๖๙
๑๖. วิชาดนตรี	๓๒	๑๗	๒๒	๖	๒	๗๙
๑๗. อื่น ๆ	๒๐	๑๒	๑๘	๑๐	๑๙	๗๙

๔. ความสำเร็จในการศึกษา (ต่อ)	มากยิ่ง	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก	รวม
๑. เรียนพอสอบได้	๒๔	๑๐	๑๖	๑๑	๑๓	๗๔
๒. เรียนให้เก่ง	๕๖	๑๓	๗	๓	๐	๗๔
๓. เรียนให้ได้ที่หนึ่ง	๖๔	๖	๗	๒	๐	๗๔
๔. เรียนจนได้รางวัลและทุนการศึกษา	๕๗	๑๐	๑๑	๐	๑	๗๔
๕. เรียนให้เชี่ยวชาญประกอบอาชีพได้	๓๖	๒๑	๑๗	๓	๒	๗๔
๖. เรียนจนมีชื่อเสียงโด่งดัง	๔๒	๑๒	๔	๔	๑	๗๘
๗. เรียนจนได้ไปศึกษาต่อต่างประเทศ	๔๔	๑๔	๗	๒	๒	๗๔
๘. อื่น ๆ	๒๐	๑๗	๒๒	๕	๑๑	๗๕
๕. ความเสียสละทุ่มเทเพื่อการศึกษา						
๑. คิดถึงการเรียนในวันหนึ่ง ๆ	๔๕	๒๑	๖	๕	๒	๗๔
๒. พยายามเรียนวิชาต่าง ๆ	๓๔	๓๒	๖	๒	๐	๗๔
๓. จดบันทึกสิ่งที่เรียนหรืออ่านไว้	๓๕	๑๖	๒๔	๓	๑	๗๔
๔. ทบทวนสิ่งที่เรียนแล้ว	๔๗	๒๐	๗	๓	๑	๗๘
๕. แสวงหาอุปกรณ์การเรียนเพิ่มเติม	๓๘	๑๖	๑๗	๒	๖	๗๔
๖. ออมเงินไว้ใช้จ่ายในการเรียน	๓๒	๒๔	๑๕	๕	๒	๗๘
๗. อดอาหารกลางวันเพื่อออมเงินไว้ซื้อหนังสือ	๑๖	๑๑	๒๔	๑๐	๑๖	๗๗
๘. ขายที่นาหรือที่สวนเอาเงินมาใช้จ่ายในการเรียน	๒๔	๑๐	๑๑	๑๘	๑๖	๗๔
๙. แม้เจ็บป่วยก็ไปโรงเรียน	๒๑	๑๑	๑๔	๑๕	๑๘	๗๔
๑๐. หาทรัพย์ในทางผิดกฎหมายมาใช้จ่ายในการเรียน	๑๓	๑๓	๑๕	๗	๓๑	๗๔
๑๑. ยืมเงินมาใช้จ่ายในการศึกษา	๑๑	๑๓	๑๖	๒๒	๑๗	๗๔
๑๒. อื่น ๆ	๑๘	๑๗	๒๒	๖	๑๑	๗๔

ร้อยละของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามความใฝ่สูงทางการศึกษานักเรียนโรงเรียนบ้านเหมืองแพร่ชั้น ป.๔ – ๕ – ๖

ท่านมีความปรารถนาหรือปฏิบัติสิ่งต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด ?

๑. ระดับการศึกษา	มากยิ่ง	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก	รวม
๑. อนุบาล	๔๒.๘๖	๑๐.๓๔	๗.๗๔	๗.๗๔	๓๑.๑๗	๑๐๐.๐๐
๒. ประถมศึกษาตอนต้น	๓๔.๑๘	๓๑.๖๔	๑๘.๔๔	๗.๕๔	๗.๕๔	๑๐๐.๐๐
๓. ประถมศึกษาตอนปลาย	๕๔.๔๔	๑๘.๔๔	๑๒.๖๖	๘.๘๖	๐.๐๐	๑๐๐.๐๐
๔. มัธยมศึกษาตอนต้น	๖๐.๗๖	๒๒.๗๘	๑๐.๑๓	๒.๕๓	๓.๘๐	๑๐๐.๐๐
๕. มัธยมศึกษาตอนปลาย	๕๔.๔๔	๒๖.๕๘	๘.๘๖	๓.๘๐	๑.๒๗	๑๐๐.๐๐
๖. ป.กศ. ต้น	๕๗.๑๔	๑๕.๕๘	๒๐.๗๘	๓.๔๐	๒.๖๐	๑๐๐.๐๐
๗. ป.กศ. สูง	๖๒.๘๒	๒๔.๓๖	๘.๔๗	๒.๕๖	๑.๒๘	๑๐๐.๐๐
๘. ปริญญา, มหาวิทยาลัย	๖๔.๕๖	๑๒.๖๖	๑๕.๑๔	๓.๘๐	๓.๘๐	๑๐๐.๐๐
๙. อื่น ๆ	๒๓.๔๔	๓๒.๘๑	๓๔.๓๘	๔.๓๘	๑๕.๖๓	๑๐๐.๐๐
๒. ประเภทของสถานศึกษาที่ต้องการเรียน						
๑. สถานศึกษาของทางราชการ	๔๓.๐๔	๒๕.๓๒	๑๘.๔๔	๓.๘๐	๘.๘๖	๑๐๐.๐๐
๒. สถานศึกษาของเอกชน	๑๑.๓๔	๓๕.๔๔	๓๒.๔๑	๑๑.๓๔	๘.๘๖	๑๐๐.๐๐
๓. วิทยาลัยครู	๑๓.๔๒	๑๓.๔๒	๕.๐๖	๖.๓๓	๑.๒๗	๑๐๐.๐๐
๔. โรงเรียนอาชีวศึกษา	๓๑.๖๕	๓๖.๗๑	๒๔.๐๕	๓.๘๐	๓.๘๐	๑๐๐.๐๐
๕. มหาวิทยาลัย	๕๖.๔๖	๒๖.๕๘	๘.๘๖	๓.๘๐	๓.๘๐	๑๐๐.๐๐
๖. วิทยาลัยเอกชน	๒๗.๘๕	๒๕.๓๒	๒๔.๑๑	๖.๓๓	๑๑.๓๔	๑๐๐.๐๐
๗. โรงเรียนการศึกษาผู้ใหญ่	๑๗.๔๕	๑๖.๖๗	๓๓.๓๓	๑๒.๘๒	๑๔.๒๓	๑๐๐.๐๐
๘. โรงเรียนภาคค่ำ	๑๖.๖๗	๑๔.๒๓	๒๓.๐๘	๑๑.๕๔	๒๔.๔๔	๑๐๐.๐๐
๙. สถานฝึกอาชีพระยะสั้น	๑๖.๘๖	๒๑.๕๒	๒๒.๗๘	๒๒.๗๘	๑๖.๔๖	๑๐๐.๐๐
๑๐. อื่น ๆ	๒๕.๐๐	๑๔.๔๔	๒๗.๗๘	๕.๕๖	๒๒.๒๒	๑๐๐.๐๐

๓. วิชาที่ต้องการศึกษา (ต่อ)	มากยิ่ง	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก	รวม
๑. ความรู้วิชาสามัญทั่ว ๆ ไป	๘๖.๑๕	๑๗.๔๕	๒๘.๒๑	๕.๑๓	๒.๕๖	๑๐๐.๐๐
๒. วิชาแพทย์	๘๖.๑๕	๒๓.๐๗	๑๔.๒๓	๖.๔๑	๕.๑๒	๑๐๐.๐๐
๓. วิชาพยาบาล	๘๑.๐๕	๒๖.๓๒	๑๓.๑๖	๖.๕๘	๗.๔๐	๑๐๐.๐๐
๔. วิชาครู	๖๕.๓๘	๑๔.๒๓	๑๒.๘๒	๐.๐๐	๒.๕๖	๑๐๐.๐๐
๕. วิชาการทหาร	๘๓.๔๒	๑๔.๗๔	๑๔.๔๗	๕.๒๖	๑๗.๑๑	๑๐๐.๐๐
๖. วิชาการตำรวจ	๔๐.๕๑	๒๔.๐๕	๑๘.๔๔	๒.๕๓	๑๓.๔๒	๑๐๐.๐๐
๗. วิชาการเกษตร	๓๔.๑๘	๒๐.๒๕	๓๑.๖๕	๑๑.๓๔	๒.๕๓	๑๐๐.๐๐
๘. วิชากฎหมาย	๓๒.๔๑	๒๕.๗๒	๓๐.๓๘	๑๐.๑๓	๑.๒๗	๑๐๐.๐๐
๙. วิชาการค้าและธุรกิจ	๑๔.๑๐	๓๕.๔๐	๓๕.๔๐	๑๐.๒๖	๓.๘๕	๑๐๐.๐๐
๑๐. วิชาเครื่องยนต์กลไก	๓๑.๖๕	๒๑.๕๒	๑๘.๔๔	๒๑.๕๒	๖.๓๓	๑๐๐.๐๐
๑๑. วิชาไฟฟ้า	๔๔.๓๗	๒๔.๐๕	๑๒.๖๖	๒.๕๓	๑๑.๓๔	๑๐๐.๐๐
๑๒. วิชาเหมืองแร่	๒๕.๖๔	๒๔.๓๖	๒๕.๖๔	๑๐.๒๖	๑๔.๑๐	๑๐๐.๐๐
๑๓. วิชาก่อสร้าง	๒๘.๕๗	๒๐.๗๘	๓๘.๔๖	๖.๔๔	๕.๑๔	๑๐๐.๐๐
๑๔. วิชาเขียนภาพ	๔๔.๓๗	๒๑.๕๒	๑๘.๔๔	๘.๘๖	๑.๒๗	๑๐๐.๐๐
๑๕. วิชาอาหาร	๔๔.๔๓	๒๗.๕๔	๒๘.๔๔	๔.๓๕	๘.๗๐	๑๐๐.๐๐
๑๖. วิชาดนตรี	๔๐.๕๑	๒๑.๕๒	๒๗.๘๕	๗.๕๔	๒.๕๓	๑๐๐.๐๐
๑๗. อื่น ๆ	๒๗.๐๓	๑๖.๒๒	๒๔.๑๒	๑๓.๕๑	๑๘.๔๒	๑๐๐.๐๐

๔. ความสำเร็จในการศึกษา						
๑. เรียนพอสอบได้	๓๖.๗๑	๑๒.๖๖	๒๐.๒๕	๑๓.๔๒	๑๖.๔๖	๑๐๐.๐๐
๒. เรียนให้เก่ง	๗๐.๘๔	๑๖.๔๖	๘.๘๖	๓.๘๐	๐.๐๐	๑๐๐.๐๐
๓. เรียนให้ได้ที่หนึ่ง	๘๑.๐๑	๗.๕๔	๘.๘๖	๒.๕๓	๐.๐๐	๑๐๐.๐๐
๔. เรียนจนได้รางวัลและทุนการศึกษา	๗๒.๑๕	๑๒.๖๖	๑๓.๔๒	๐.๐๐	๑.๒๗	๑๐๐.๐๐
๕. เรียนให้เชี่ยวชาญประกอบอาชีพได้	๔๕.๕๗	๒๖.๕๔	๒๑.๕๒	๓.๘๐	๒.๕๓	๑๐๐.๐๐

๔. ความสำเร็จในการศึกษา (ต่อ)	มากยิ่ง	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก	รวม
๖. เรียนจนมีชื่อเสียงโด่งดัง	๖๕.๘๒	๑๕.๑๔	๑๑.๓๔	๕.๐๖	๑.๒๗	๑๐๐.๐๐
๗. เรียนจนได้ไปศึกษาต่อต่างประเทศ	๖๒.๐๓	๒๔.๐๕	๘.๘๖	๒.๕๓	๒.๕๓	๑๐๐.๐๐
๘. อื่น ๆ	๒๖.๖๗	๒๒.๖๗	๒๔.๓๓	๖.๖๗	๑๔.๖๗	๑๐๐.๐๐
๕. ความเสียสละทุ่มเทเพื่อการศึกษา						
๑. คิดถึงการเรียนในวันหนึ่ง ๆ	๕๖.๔๖	๒๖.๕๘	๗.๕๔	๖.๓๓	๒.๕๓	๑๐๐.๐๐
๒. พยายามเรียนวิชาต่าง ๆ	๔๔.๓๗	๔๐.๕๑	๗.๕๔	๒.๕๓	๐.๐๐	๑๐๐.๐๐
๓. จดบันทึกสิ่งที่เรียนหรืออ่านไว้	๔๔.๓๐	๒๐.๒๕	๓๐.๓๘	๓.๘๐	๑.๒๗	๑๐๐.๐๐
๔. ทบทวนสิ่งที่เรียนแล้ว	๖๐.๒๖	๒๕.๖๔	๘.๔๗	๓.๘๕	๑.๒๘	๑๐๐.๐๐
๕. แสวงหาอุปกรณ์การเรียนเพิ่มเติม	๔๘.๑๐	๒๐.๒๕	๒๑.๕๒	๒.๕๓	๗.๕๔	๑๐๐.๐๐
๖. ออมเงินไว้ใช้จ่ายในการเรียน	๔๑.๐๓	๓๐.๗๗	๑๔.๒๓	๖.๔๑	๒.๕๖	๑๐๐.๐๐
๗. อดอาหารกลางวันเพื่อออมเงินไว้ซื้อหนังสือ	๒๐.๗๔	๑๔.๒๔	๓๑.๑๗	๑๒.๔๔	๒๐.๗๘	๑๐๐.๐๐
๘. ขายที่นาหรือที่สวนเอาเงินมาใช้จ่ายในการเรียน	๓๐.๓๘	๑๒.๖๖	๑๓.๔๒	๒๒.๗๘	๒๐.๒๕	๑๐๐.๐๐
๙. แม้เจ็บป่วยก็ไปโรงเรียน	๒๖.๕๘	๑๓.๔๒	๑๗.๗๒	๑๘.๔๔	๒๒.๗๘	๑๐๐.๐๐
๑๐. หาทรัพย์ในทางผิดกฎหมายมาใช้จ่ายในการเรียน	๑๖.๔๖	๑๖.๔๖	๑๘.๔๔	๘.๘๖	๓๔.๒๔	๑๐๐.๐๐
๑๑. ยืมเงินมาใช้จ่ายในการศึกษา	๑๓.๕๒	๑๖.๔๖	๒๐.๒๕	๒๗.๘๕	๒๑.๕๒	๑๐๐.๐๐
๑๒. อื่น ๆ	๒๔.๓๒	๓๖.๔๔	๒๔.๗๓	๘.๑๑	๑๔.๘๖	๑๐๐.๐๐

สิ่งที่นักเรียนชั้น ป. ๔ – ๕ – ๖ โรงเรียนบ้านเหมืองแพร่มีความปรารถนาหรือปฏิบัติมากและมากยิ่ง รวมกันตั้งแต่ ๕๐ คนขึ้นไป หรือประมาณร้อยละ ๖๓.๒๔ ของจำนวนนักเรียนที่กรอกแบบสอบถาม (๗๔ คน) ได้แก่

สิ่งที่ปรารถนาหรือปฏิบัติ	จำนวนผู้ปรารถนาหรือปฏิบัติมากและมากยิ่ง	ร้อยละ
๑. ระดับการศึกษา		
๑. ประถมศึกษาตอนต้น	๕๒	๖๕.๘๒
๒. ประถมศึกษาตอนปลาย	๖๒	๗๘.๔๘
๓. มัธยมศึกษาตอนต้น	๖๖	๘๓.๕๔
๔. มัธยมศึกษาตอนปลาย	๖๘	๘๖.๐๘
๕. ป.กศ. ต้น	๕๖	๗๒.๗๓
๖. ป.กศ. สูง	๖๘	๘๗.๑๘
๗. ปริญญา, มหาวิทยาลัย	๖๑	๗๗.๒๒
๒. ประเภทของสถานศึกษาที่ต้องการเรียน		
๑. สถานศึกษาของทางราชการ	๕๔	๖๘.๓๕
๒. วิทยาลัยครู	๖๙	๘๗.๓๔
๓. โรงเรียนอาชีวศึกษา	๕๔	๖๘.๓๕
๔. มหาวิทยาลัย	๖๖	๘๓.๕๔
๓. วิชาที่ต้องการศึกษา		
๑. ความรู้วิชาสามัญทั่ว ๆ ไป	๕๐	๖๔.๑๐
๒. วิชาแพทย์	๕๔	๖๙.๒๓
๓. วิชาพยาบาล	๕๕	๗๒.๓๗
๔. วิชาครู	๖๖	๘๔.๖๒
๕. วิชาการตำรวจ	๕๑	๖๔.๕๖
๖. วิชาไฟฟ้า	๕๘	๗๓.๔๒

สิ่งที่ปรารถนาหรือปฏิบัติ	จำนวนผู้ปรารถนาหรือปฏิบัติมากและมากยิ่ง	ร้อยละ
๓. วิชาที่ต้องการศึกษา (ต่อ)		
๗. วิชาเขียนภาพ	๕๖	๗๐.๘๘
๘. วิชาอาหาร	๕๐	๗๒.๔๖
๔. ความสำเร็จในการศึกษา		
๑. เรียนให้เก่ง	๖๔	๘๗.๓๔
๒. เรียนให้ได้ที่หนึ่ง	๗๐	๘๘.๖๑
๓. เรียนจนได้รางวัลและทุนการศึกษา	๖๗	๘๔.๘๑
๔. เรียนให้เชี่ยวชาญประกอบอาชีพได้	๕๗	๗๒.๑๕
๕. เรียนจนมีชื่อเสียงโด่งดัง	๖๔	๘๒.๐๕
๖. เรียนจนได้ไปศึกษาต่อต่างประเทศ	๖๘	๘๖.๐๘
๕. ความเสียสละทุ่มเทเพื่อการศึกษา		
๑. คิดถึงการเรียนในวันหนึ่ง ๆ	๖๖	๘๓.๕๔
๒. พยายามเรียนวิชาต่าง ๆ	๗๑	๘๔.๘๗
๓. จดบันทึกสิ่งที่เรียนหรืออ่านไว้	๕๑	๖๔.๕๖
๔. ทบทวนสิ่งที่เรียนแล้ว	๖๗	๘๕.๔๐
๕. แสวงหาอุปกรณ์การเรียนเพิ่มเติม	๕๔	๖๘.๓๕
๖. ออมเงินไว้ใช้จ่ายในการเรียน	๕๖	๗๑.๗๔

ความใฝ่สูงทางการศึกษาของนักเรียนชั้น ป. ๔ – ๕ – ๖ โรงเรียนบ้านเหมืองแพร่ ตำบลนาแห้ว อำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย ที่แสดงออกตามข้อมูลข้างต้น อยู่ในระดับที่สูงมาก ผู้วิจัยรู้สึกประหลาดใจที่พบว่านักเรียนในระดับประถมศึกษา ตำบลนาแห้วมีความใฝ่สูงทางการศึกษาอยู่ในระดับสูงถึงเพียงนี้ โรงเรียนบ้านเหมืองแพร่อยู่ใกล้ชาย ของประเทศลาว ห่างจากแม่น้ำเหืองซึ่งเป็นเส้นกั้นเขตแดน

เพียง ๓๐๐ เมตร เมื่อมีการปะทะกันระหว่างทหารลาวกับตำรวจตระเวนชายแดนและเจ้าหน้าที่ฝ่ายไทย โรงเรียนบ้านเหมืองแพร่ก็อยู่ในวิถีห่ากระสุนทุกครั้ง ดังนั้นนักเรียนโรงเรียนบ้านเหมืองแพร่ในขณะกำลังเจริญเติบโตจึงได้เคยเห็นและผ่านสนามรบมาตั้งแต่เล็ก ๆ ผู้วิจัยเชื่อว่าหากความปรารถนาของเด็กเหล่านี้เป็นความจริง ประเทศชาติก็คงจะมีนักคิด นักเขียน และผู้ทำประโยชน์แก่ประเทศชาติในด้านต่าง ๆ เพิ่มขึ้นอีกมากมายทีเดียว และผู้วิจัยก็ตั้งใจว่าจะพยายามทุกวิถีทางเพื่อสร้างความหวังของเด็กเหล่านี้ให้เป็นความจริง ความพยายามอย่างหนึ่งก็คือโครงการวิจัยเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง ณ ตำบลนาแห้วนั่นเอง

<u>ความสนใจของนักเรียนชั้น ม. ๑, มศ. ๑ – ๒ – ๓ โรงเรียนนาแห้ววิทยา ตำบลนาแห้ว ปีการศึกษา ๒๕๒๑</u>

นักเรียนชั้น ม. ๑, มศ. ๑ – ๒ – ๓ โรงเรียนนาแห้ววิทยา ตำบลนาแห้ว มีทั้งหมด ๑๔๕ คน กรอกแบบสอบถาม ๑๓๘ คน แบบสอบถามที่สมบูรณ์นำมาวิเคราะห์ความสนใจของนักเรียนมี ๑๒๙ ชุด หรือคิดเป็นร้อยละ ๘๘.๙๗ ของจำนวนนักเรียนทั้งโรงเรียน (๑๔๕ คน) การวิเคราะห์จะแบ่งเป็น ๒ กลุ่มคือ กลุ่มนักเรียนที่เกิดในตำบลนาแห้ว ๗๐ คนและกลุ่มนักเรียนที่เกิดในตำบลแสงภาและตำบลนาพึงอีก ๕๙ คน

<u>กลุ่มที่หนึ่งนักเรียนที่เกิดในตำบลนาแห้ว</u>

กลุ่มที่หนึ่งมีนักเรียนจำนวน ๗๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๔.๒๖ ของจำนวนผู้กรอกแบบสอบถามความสนใจที่นำมาวิเคราะห์ (๑๒๙ คน) และคิดเป็นร้อยละ ๔๘.๒๘ ของจำนวนนักเรียนทั้งโรงเรียน (๑๔๕ คน) นักเรียนที่เกิดในตำบลนาแห้วมาจากบ้านเหมืองแพร่ ๒๙ คน บ้านนาโพธิ์ ๒๓ คน บ้านนาแห้วเก่า และบ้านนาแห้วใหม่ ๑๔ คน บ้านบุ่ง ๔ คน และมีอายุตั้งแต่ ๑๒ – ๑๘ ปี คือ อายุ ๑๒ ปี ๒ คน อายุ ๑๓ ปี ๑๓ คน อายุ ๑๔ ปี ๒๓ คน อายุ ๑๕ ปี ๑๓ คน อายุ ๑๖ ปี ๕ คน อายุ ๑๗ ปี ๗ คน อายุ ๑๘ ปี ๑ คน ไม่บอกอายุ ๑ คน

จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามความสนใจ และร้อยละของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามความสนใจที่เกิดในตำบลนาแห้ว ปรากฏดังต่อไปนี้

จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามความสนใจนักเรียนโรงเรียนนาแห้ววิทยา ชั้น ม. ๑, ม.ศ. ๑ – ๓ ที่เกิดในตำบลนาแห้ว

๑. การประดิษฐ์สร้างสรรค์	มากยิ่ง	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก	รวม
๑. ตัดเสื้อ กางเกง เครื่องแต่งกาย	๑๕	๑๔	๓๐	๒	๓	๖๔
๒. ช่างไม้	๗	๑๓	๓๐	๑๕	๔	๖๔
๓. เครื่องจักร เครื่องยนต์	๑๑	๑๗	๒๒	๑๑	๘	๖๔
๔. ปลูกผัก ผลไม้	๑๘	๒๔	๑๔	๕	๒	๖๘
๕. ปั้นรูป	๕	๑๔	๓๓	๑๒	๕	๖๔
๖. เขียนภาพ	๑๑	๑๖	๒๔	๘	๓	๖๗
๗. แกะสลักไม้	๑๐	๑๖	๓๑	๑๐	๒	๖๔
๘. ทำเครื่องใช้ในครัวเรือน	๒๑	๒๐	๒๕	๒	๒	๗๐
๙. ทอผ้า	๑๐	๑๕	๑๘	๑๔	๖	๖๓
๑๐. ถักเสื้อ เครื่องใช้	๒๑	๑๕	๑๕	๘	๘	๖๗
๑๑. อื่น ๆ	๕	๔	๓๑	๖	๑๘	๖๔
๒. การเพิ่มพูนความรู้ ความชำนาญ						
๑. เรียนพิเศษวิชาชีพใหม่ ๆ	๑๔	๒๑	๑๗	๗	๑	๖๕
๒. ไปเที่ยวกรุงเทพมหานครหรือเมืองอื่น ๆ	๑๕	๑๕	๒๑	๗	๑๑	๖๔
๓. ไปชมแหล่งฝึกอาชีพ	๒๒	๑๕	๑๗	๑๒	๒	๖๘
๔. ไปรับการอบรมอาสาพัฒนาหมู่บ้าน	๑๖	๒๔	๑๔	๖	๕	๗๐
๕. ไปรับการอบรมวิชาแพทย์	๑๔	๑๔	๑๘	๔	๔	๖๔
๖. ไปรับการอบรมวิชาพยาบาล	๒๕	๑๘	๑๖	๕	๕	๖๔

๒. การเพิ่มพูนความรู้ ความชำนาญ (ต่อ)	มากยิ่ง	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก	รวม
๗. สนทนาแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดจากหนังสือพิมพ์	๑๕	๑๓	๒๔	๑๑	๒	๗๐
๘. เข้าเรียนในโรงเรียนผู้ใหญ่	๘	๑๑	๒๔	๑๑	๑๑	๗๐
๙. เรียนต่อในชั้นที่สูงกว่าประถมศึกษา	๒๑	๑๕	๒๖	๔	๑	๖๗
๑๐. อื่น ๆ	๔	๔	๒๗	๘	๑๗	๖๐
๓. การเพิ่มพูนรายได้						
๑. ขายสินค้าที่ทำเอง	๒๖	๑๔	๑๔	๘	๑	๖๘
๒. เปิดร้านขายของในหมู่บ้าน	๒๐	๑๗	๒๒	๖	๕	๗๐
๓. เลี้ยงสัตว์ไว้ขาย	๑๘	๒๐	๒๒	๘	๐	๖๘
๔. รับซื้อถั่วเขียว ข้าวโพด หรือผลิตผลอื่น ๆ ไว้ขายต่อ	๕	๕	๒๗	๒๑	๑๒	๗๐
๕. ทำขนมขาย	๑๑	๑๐	๒๘	๑๕	๖	๗๐
๖. สร้างบ้านขาย	๔	๑๐	๑๔	๑๖	๒๕	๖๔
๗. ขายที่ดิน	๑	๕	๑๕	๒๑	๒๖	๖๘
๘. อื่น ๆ	๓	๕	๒๒	๑๔	๒๒	๖๖
๔. การเพิ่มผลผลิต						
๑. ใส่ปุ๋ยและฉีดยาฆ่าแมลงให้แก่พืช	๒๗	๑๗	๑๘	๓	๓	๖๘
๒. ใช้เครื่องจักรไถนา	๑๕	๑๕	๒๐	๑๒	๘	๗๐
๓. ยืมเงินญาติมาทำนาทำไร่	๔	๔	๑๖	๒๒	๒๒	๖๘
๔. กู้เงินธนาคารมาทำการค้า	๖	๔	๒๘	๑๑	๒๐	๖๔
๕. ไปรับการอบรมการเกษตรแผนใหม่	๒๐	๑๔	๑๗	๔	๔	๖๔
๖. ทดลองเพาะปลูกพืชพันธุ์ใหม่ ๆ	๒๓	๑๘	๒๐	๖	๒	๖๔
๗. ร่วมมือกันทำงานเพาะปลูกเพื่อขายผลิตผล	๑๖	๑๘	๒๒	๘	๓	๖๗
๘. ลงทุนร่วมกันเพื่อผลิตสินค้า	๑๐	๑๕	๒๘	๘	๗	๖๘
๙. อื่น ๆ	๖	๓	๒๖	๑๕	๑๓	๖๓

๕. การสร้างความสงบสุข การพักผ่อนหย่อนใจ	มากยิ่ง	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก	รวม
๑. การสร้างสนามเด็กเล่นในหมู่บ้าน	๑๕	๑๕	๒๔	๖	๘	๖๘
๒. การจัดงานประจำปีของท้องถิ่น	๑๘	๒๑	๒๓	๔	๔	๗๐
๓. การสร้างสนามกีฬาในหมู่บ้าน	๑๕	๑๗	๒๘	๖	๔	๗๐
๔. การทำบุญต่าง ๆ	๒๗	๒๓	๑๔	๔	๐	๖๘
๕. การจัดงานสังสรรและงานสังคม	๑๒	๒๐	๒๔	๔	๒	๖๗
๖. การไปเยี่ยมเยียนสนทนากับเพื่อนบ้าน	๑๒	๒๐	๓๒	๒	๒	๖๘
๗. การไปตกปลาเพื่อการพักผ่อน	๑๓	๘	๒๗	๑๐	๙	๖๗
๘. การไปล่าสัตว์เพื่อความเพลิดเพลิน	๙	๗	๑๑	๑๗	๒๔	๖๘
๙. การทำงานอดิเรกเพื่อความเพลิดเพลิน	๑๕	๑๖	๒๓	๗	๖	๖๗
๑๐. อื่น ๆ	๓	๕	๒๘	๑๓	๑๓	๖๒
๖. สิทธิ เสรีภาพและความเป็นพลเมืองดี						
๑. การมีส่วนรู้เห็นในการเลือกผู้ใหญ่บ้านกำนัน	๒๒	๒๕	๑๕	๓	๔	๖๙
๒. การสมัครเป็นกรรมการสภาตำบล	๑๑	๑๗	๒๘	๗	๖	๖๙
๓. การเป็นกรรมการเหมืองฝายของหมู่บ้าน	๗	๑๒	๓๓	๑๒	๔	๖๘
๔. การเป็นกรรมการจัดงานวัดและงานบุญต่าง ๆ	๑๗	๑๒	๒๖	๑๐	๔	๖๙
๕. การออกทรัพย์ช่วยกิจการสาธารณะ	๑๕	๒๕	๒๔	๐	๔	๖๘
๖. การอาสาป้องกันหมู่บ้าน	๒๔	๑๗	๑๗	๖	๕	๖๙
๗. การเป็นกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	๑๔	๑๙	๒๓	๗	๗	๖๗
๘. การสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	๑๕	๑๓	๒๒	๗	๘	๖๕
๙. การออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	๒๖	๑๖	๑๕	๘	๔	๖๙
๑๐. การช่วยเหลือเพื่อนบ้านในคราวฉุกเฉิน	๓๒	๑๓	๑๘	๕	๑	๖๙
๑๑. อื่น ๆ	๖	๙	๒๗	๖	๑๕	๖๓

ร้อยละของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามความสนใจนักเรียนโรงเรียนนาแห้ววิทยา ชั้น ม. ๑, ม.ศ. ๑ – ๓ ที่เกิดในตำบลนาแห้ว

๑. การประดิษฐ์สร้างสรรค์	มากยิ่ง	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก	รวม
๑. ตัดเสื้อ กางเกง เครื่องแต่งกาย	๒๑.๗๔	๒๗.๕๔	๔๓.๔๘	๒.๔๐	๔.๓๕	๑๐๐.๐๐
๒. ช่างไม้	๑๐.๑๔	๑๘.๘๔	๔๓.๔๘	๒๑.๗๔	๕.๘๐	๑๐๐.๐๐
๓. เครื่องจักร เครื่องยนต์	๑๕.๔๔	๒๔.๖๔	๓๑.๘๘	๑๕.๔๔	๑๑.๕๔	๑๐๐.๐๐
๔. ปลูกผัก ผลไม้	๒๖.๔๗	๓๕.๒๔	๒๗.๔๔	๗.๓๕	๒.๔๔	๑๐๐.๐๐
๕. ปั้นรูป	๗.๒๕	๒๐.๒๔	๔๗.๘๓	๑๗.๓๔	๗.๒๕	๑๐๐.๐๐
๖. เขียนภาพ	๑๖.๔๒	๒๓.๘๔	๔๓.๒๘	๑๑.๔๔	๔.๔๘	๑๐๐.๐๐
๗. แกะสลักไม้	๑๔.๔๔	๒๓.๑๔	๔๔.๔๓	๑๔.๔๔	๒.๔๐	๑๐๐.๐๐
๘. ทำเครื่องใช้ในครัวเรือน	๓๐.๐๐	๒๘.๕๗	๓๕.๗๑	๒.๘๖	๒.๘๖	๑๐๐.๐๐
๙. ทอผ้า	๑๕.๘๗	๒๓.๘๑	๒๘.๕๗	๒๒.๒๒	๙.๕๒	๑๐๐.๐๐
๑๐. ถักเสื้อ เครื่องใช้	๓๑.๓๔	๒๒.๓๔	๒๒.๓๔	๑๑.๔๔	๑๑.๔๔	๑๐๐.๐๐
๑๑. อื่น ๆ	๗.๘๑	๖.๒๕	๔๘.๔๔	๔.๓๘	๒๘.๑๓	๑๐๐.๐๐
๒. การเพิ่มพูนความรู้ ความชำนาญ						
๑. เรียนพิเศษวิชาชีพใหม่ ๆ	๒๔.๒๓	๓๒.๓๑	๒๖.๑๕	๑๐.๗๗	๑.๕๔	๑๐๐.๐๐
๒. ไปเที่ยวกรุงเทพมหานครหรือเมืองอื่น ๆ	๒๑.๗๓	๒๑.๗๓	๓๐.๔๓	๑๐.๑๔	๑๕.๔๔	๑๐๐.๐๐
๓. ไปชมแหล่งฝึกอาชีพ	๓๒.๓๕	๒๒.๐๖	๒๕.๐๐	๑๗.๖๕	๒.๔๔	๑๐๐.๐๐
๔. ไปรับการอบรมอาสาพัฒนาหมู่บ้าน	๒๒.๘๖	๓๔.๒๔	๒๗.๑๔	๘.๕๗	๗.๑๔	๑๐๐.๐๐
๕. ไปรับการอบรมวิชาแพทย์	๒๗.๕๔	๒๗.๕๔	๒๖.๐๔	๑๓.๐๔	๕.๘๐	๑๐๐.๐๐
๖. ไปรับการอบรมวิชาพยาบาล	๓๖.๒๓	๒๖.๐๔	๒๓.๑๔	๗.๒๕	๗.๒๕	๑๐๐.๐๐
๗. สนทนาแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดจากหนังสือพิมพ์	๒๑.๔๓	๑๘.๕๗	๔๑.๔๓	๑๕.๗๑	๒.๘๖	๑๐๐.๐๐
๘. เข้าเรียนในโรงเรียนผู้ใหญ่	๑๑.๔๓	๑๕.๗๑	๔๑.๔๓	๑๕.๗๑	๑๕.๗๑	๑๐๐.๐๐

๒. การเพิ่มพูนความรู้ ความชำนาญ (ต่อ)	มากยิ่ง	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก	รวม
๙. เรียนต่อในชั้นที่สูงกว่าประถมศึกษา	๓๑.๓๔	๒๒.๓๔	๓๘.๘๑	๕.๔๗	๑.๔๔	๑๐๐.๐๐
๑๐. อื่น ๆ	๖.๖๗	๖.๖๗	๔๕.๐๐	๑๓.๓๓	๒๘.๓๓	๑๐๐.๐๐
๓. การเพิ่มพูนรายได้						
๑. ขายสินค้าที่ทำเอง	๓๘.๒๓	๒๐.๕๔	๒๗.๔๔	๑๑.๗๖	๑.๔๗	๑๐๐.๐๐
๒. เปิดร้านขายของในหมู่บ้าน	๒๘.๕๗	๒๔.๒๔	๓๑.๔๓	๘.๕๗	๗.๑๔	๑๐๐.๐๐
๓. เลี้ยงสัตว์ไว้ขาย	๒๖.๔๗	๒๔.๔๑	๓๒.๓๕	๑๑.๗๖	๐.๐๐	๑๐๐.๐๐
๔. รับซื้อถั่วเขียว ข้าวโพด หรือผลิตผลอื่น ๆไว้ขายต่อ	๗.๑๔	๗.๑๔	๓๘.๕๗	๓๐.๐๐	๑๗.๑๔	๑๐๐.๐๐
๕. ทำขนมขาย	๑๕.๗๑	๑๔.๒๔	๔๐.๐๐	๒๑.๔๓	๘.๕๗	๑๐๐.๐๐
๖. สร้างบ้านขาย	๕.๘๐	๑๔.๔๔	๒๐.๒๔	๒๓.๑๔	๓๖.๒๓	๑๐๐.๐๐
๗. ขายที่ดิน	๑.๔๗	๗.๓๕	๒๒.๐๖	๓๐.๘๘	๓๘.๒๔	๑๐๐.๐๐
๘. อื่น ๆ	๔.๕๕	๗.๕๘	๓๓.๓๓	๒๑.๒๑	๓๓.๓๓	๑๐๐.๐๐
๔. การเพิ่มผลผลิต						
๑. ใส่ปุ๋ยและฉีดยาฆ่าแมลงให้แก่พืช	๓๔.๗๑	๒๕.๐๐	๒๖.๔๗	๔.๔๑	๔.๔๑	๑๐๐.๐๐
๒. ใช้เครื่องจักรไถนา	๒๑.๔๓	๒๑.๔๓	๒๘.๕๗	๑๗.๑๔	๑๑.๔๓	๑๐๐.๐๐
๓. ยืมเงินญาติมาทำนาทำไร่	๕.๘๘	๕.๘๘	๒๓.๕๓	๓๒.๓๕	๓๒.๓๕	๑๐๐.๐๐
๔. กู้เงินธนาคารมาทำการค้า	๘.๗๐	๕.๘๐	๔๐.๕๘	๑๕.๔๔	๒๘.๔๔	๑๐๐.๐๐
๕. ไปรับการอบรมการเกษตรแผนใหม่	๒๘.๔๔	๒๗.๕๔	๒๔.๖๔	๑๓.๐๔	๕.๘๐	๑๐๐.๐๐
๖. ทดลองเพาะปลูกพืชพันธุ์ใหม่ ๆ	๓๓.๓๓	๒๖.๐๕	๒๘.๔๔	๘.๗๐	๒.๔๐	๑๐๐.๐๐
๗. ร่วมมือกันทำงานเพาะปลูกเพื่อขายผลิตผล	๒๓.๘๘	๒๖.๘๗	๓๒.๘๔	๑๑.๔๔	๔.๔๘	๑๐๐.๐๐
๘. ลงทุนร่วมกันเพื่อผลิตสินค้า	๑๔.๗๑	๒๒.๐๖	๔๑.๑๘	๑๑.๗๖	๑๐.๒๔	๑๐๐.๐๐
๙. อื่น ๆ	๔.๕๒	๔.๗๖	๔๑.๒๗	๒๓.๘๑	๒๐.๖๓	๑๐๐.๐๐

๕. การสร้างความสงบสุข การพักผ่อนหย่อนใจ (ต่อ)	มากยิ่ง	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก	รวม
๑. การสร้างสนามเด็กเล่นในหมู่บ้าน	๒๒.๐๖	๒๒.๐๖	๓๕.๒๔	๘.๘๒	๑๑.๗๖	๑๐๐.๐๐
๒. การจัดงานประจำปีของท้องถิ่น	๒๕.๗๑	๓๐.๐๐	๓๒.๘๖	๕.๗๑	๕.๗๑	๑๐๐.๐๐
๓. การสร้างสนามกีฬาในหมู่บ้าน	๒๑.๔๓	๒๔.๒๔	๔๐.๐๐	๘.๕๗	๕.๗๑	๑๐๐.๐๐
๔. การทำบุญต่าง ๆ	๓๔.๗๑	๓๓.๘๒	๒๐.๕๔	๕.๘๘	๐.๐๐	๑๐๐.๐๐
๕. การจัดงานสังสรรค์และงานสังคม	๑๗.๔๑	๒๔.๘๕	๔๓.๒๘	๕.๔๗	๒.๔๔	๑๐๐.๐๐
๖. การไปเยี่ยมเยียนสนทนากับเพื่อนบ้าน	๑๗.๖๕	๒๔.๔๑	๔๗.๐๖	๒.๔๔	๒.๔๔	๑๐๐.๐๐
๗. การไปตกปลาเพื่อการพักผ่อน	๑๔.๔๐	๑๑.๔๔	๔๐.๓๐	๑๔.๔๓	๑๓.๔๓	๑๐๐.๐๐
๘. การไปล่าสัตว์เพื่อความเพลิดเพลิน	๑๓.๒๔	๑๐.๒๔	๑๖.๑๘	๒๕.๐๐	๓๕.๒๔	๑๐๐.๐๐
๙. การทำงานอดิเรกเพื่อความเพลิดเพลิน	๒๒.๓๔	๒๓.๘๘	๓๔.๓๓	๑๐.๔๕	๘.๔๖	๑๐๐.๐๐
๑๐. อื่น ๆ	๔.๘๔	๘.๐๖	๔๕.๑๖	๒๐.๔๗	๒๐.๔๗	๑๐๐.๐๐

๖. สิทธิ เสรีภาพและความเป็นพลเมืองดี						
๑. การมีส่วนรู้เห็นในการเลือกผู้ใหญ่บ้านกำนัน	๓๑.๘๘	๓๖.๒๓	๒๑.๗๔	๔.๓๕	๕.๘๐	๑๐๐.๐๐
๒. การสมัครเป็นกรรมการสภาตำบล	๑๕.๔๔	๒๔.๖๔	๔๐.๕๘	๑๐.๑๔	๘.๗๐	๑๐๐.๐๐
๓. การเป็นกรรมการเหมืองฝายของหมู่บ้าน	๑๐.๒๔	๑๗.๖๕	๔๘.๕๓	๑๗.๖๕	๕.๘๘	๑๐๐.๐๐
๔. การเป็นกรรมการจัดงานวัดและงานบุญต่าง ๆ	๒๔.๖๔	๑๗.๓๔	๓๗.๖๘	๑๔.๔๔	๕.๘๐	๑๐๐.๐๐
๕. การออกทรัพย์ช่วยกิจการสาธารณะ	๒๒.๐๖	๓๖.๗๖	๓๕.๒๔	๐.๐๐	๕.๘๘	๑๐๐.๐๐
๖. การอาสาป้องกันหมู่บ้าน	๓๔.๗๘	๒๔.๖๔	๒๔.๖๔	๘.๗๐	๗.๒๕	๑๐๐.๐๐
๗. การเป็นกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	๒๐.๔๐	๒๘.๗๖	๓๔.๓๓	๑๐.๔๕	๑๐.๔๕	๑๐๐.๐๐
๘. การสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	๒๓.๐๘	๒๐.๐๐	๓๓.๘๕	๑๐.๗๗	๑๒.๓๑	๑๐๐.๐๐
๙. การออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	๓๗.๖๘	๒๓.๑๔	๒๑.๗๔	๑๑.๕๔	๕.๘๐	๑๐๐.๐๐
๑๐. การช่วยเหลือเพื่อนบ้านในคราวฉุกเฉิน	๔๖.๓๘	๑๘.๘๔	๒๖.๐๔	๗.๒๕	๒.๔๐	๑๐๐.๐๐
๑๑. อื่น ๆ	๔.๕๒	๑๔.๒๔	๔๒.๘๖	๔.๕๒	๒๓.๘๑	๑๐๐.๐๐

สิ่งที่นักเรียนชั้น ม. ๑, มศ. ๑ – ๒ – ๓ โรงเรียนนาแห้ววิทยาที่เกิดในตำบลนาแห้ว แสดงความสนใจมากและมากยิ่ง รวมกันตั้งแต่ ๓๕ คนขึ้นไป หรือประมาณร้อยละ ๕๐.๐๐ ของจำนวนผู้ที่เกิดในตำบลนาแห้วที่กรอกแบบสอบถามความสนใจ (๗๐ คน) ได้แก่

สิ่งที่สนใจ	จำนวนผู้แสดงความสนใจมากและมากยิ่ง	ร้อยละ
๑. การปลูกผักผลไม้	๔๒	๖๑.๗๖
๒. การทำเครื่องใช้ในครัวเรือน	๔๑	๕๘.๕๗
๓. การถักเสื้อ เครื่องใช้	๓๖	๕๓.๗๓
๔. การเรียนพิเศษวิชาชีพใหม่ ๆ	๔๐	๖๑.๕๔
๕. การไปชมแหล่งฝึกอาชีพ	๓๗	๕๔.๔๑
๖. การไปรับการอบรมอาสาพัฒนาหมู่บ้าน	๔๐	๕๗.๑๔
๗. การไปรับการอบรมวิชาแพทย์	๓๘	๕๕.๐๗
๘. การไปรับการอบรมวิชาพยาบาล	๔๓	๖๒.๓๒
๙. การเรียนต่อในชั้นที่สูงกว่าประถมศึกษา	๓๖	๕๓.๗๓
๑๐. การขายสินค้าที่ทำเอง	๔๐	๕๘.๘๒
๑๑. การเปิดร้านขายของในหมู่บ้าน	๓๗	๕๒.๘๖
๑๒. การเลี้ยงสัตว์ไว้ขาย	๓๘	๕๕.๘๘
๑๓. การใส่ปุ๋ยและฉีดยาฆ่าแมลงให้แก่พืช	๔๔	๖๔.๗๑
๑๔. การไปอบรมการเกษตรแผนใหม่	๓๙	๕๖.๕๒
๑๕. การทดลองเพาะปลูกพืชพันธุ์ใหม่ ๆ	๔๑	๕๙.๔๒
๑๖. การจัดงานประจำปีของท้องถิ่น	๓๙	๕๕.๗๑
๑๗. การทำบุญต่าง ๆ	๕๐	๗๓.๕๒
๑๘. การมีส่วนรู้เห็นในการเลือกผู้ใหญ่บ้านกำนัน	๔๗	๖๘.๑๒
๑๙. การออกทรัพย์ช่วยกิจการสาธารณะ	๔๐	๕๘.๘๒

สิ่งที่สนใจ (ต่อ)	จำนวนผู้แสดงความสนใจมากและมากยิ่ง	ร้อยละ
๒๐. การอาสาป้องกันหมู่บ้าน	๔๑	๕๔.๔๒
๒๑. การออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	๔๒	๖๐.๘๗
๒๒. การช่วยเหลือเพื่อนบ้านในคราวฉุกเฉิน	๔๕	๖๕.๒๒

กลุ่มที่สองนักเรียนที่เกิดในตำบลแสงภาและตำบลนาพึง

กลุ่มที่สองเป็นนักเรียนที่เกิดในตำบลแสงภา ๑๑ คน เกิดในตำบลนาพึง ๔๘ คน รวม ๕๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๗๔ ของจำนวนผู้กรอกแบบสอบถามความสนใจที่นำมาวิเคราะห์ (๑๒๙ คน) และคิดเป็นร้อยละ ๔๐.๖๙ ของจำนวนนักเรียนทั้งโรงเรียน (๑๔๕ คน) นักเรียนที่เกิดในตำบลแสงภา มาจากบ้านแสงภา ๙ คน บ้านป่าก่อ ๒ คน นักเรียนที่เกิดในตำบลนาพึง มาจากบ้านนาพึง ๒๒ คน บ้านหัวด่าน ๓ คน บ้านนาพระ ๒ คน บ้านนาท่อน ๖ คน บ้านเกลี้ยง ๕ คน บ้านโคก ๑ คน บ้านนามาลา ๔ คน บ้านลาด ๒ คน บ้านนาปูน ๑ คน บ้านกลาง ๒ คน นักเรียนเหล่านี้มีอายุ ตั้งแต่ ๑๒ – ๑๙ ปี คือ อายุ ๑๒ ปี ๓ คน อายุ ๑๓ ปี ๑๗ คน อายุ ๑๔ ปี ๑๘ คน อายุ ๑๕ ปี ๗ คน อายุ ๑๖ ปี ๖ คน อายุ ๑๗ ปี ๖ คน อายุ ๑๘ ปี ๑ คน อายุ ๑๙ ปี ๑ คน

จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามความสนใจ และร้อยละของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามความสนใจที่เกิดในตำบลแสงภาและตำบลนาพึง ปรากฏดังต่อไปนี้

จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามความสนใจนักเรียนโรงเรียนนาแห้ววิทยา ชั้น ม.๑, มศ. ๑ – ๓ ที่เกิดในตำบลแสงภาและนาพึง

๑. การประดิษฐ์สร้างสรรค์	มากยิ่ง	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก	รวม
๑. ตัดเสื้อ กางเกง เครื่องแต่งกาย	๖	๑๖	๒๕	๑๐	๐	๕๗
๒. ช่างไม้	๗	๑๙	๒๔	๖	๒	๕๘
๓. เครื่องจักร เครื่องยนต์	๑๗	๑๓	๑๙	๗	๓	๕๙
๔. ปลูกผัก ผลไม้	๑๑	๑๙	๒๓	๒	๔	๕๙

๑. การประดิษฐ์สร้างสรรค์ (ต่อ)	มากยิ่ง	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก	รวม
๕. ปั้นรูป	๖	๑๖	๒๒	๑๓	๒	๕๙
๖. เขียนภาพ	๑๒	๑๐	๒๕	๙	๒	๕๘
๗. แกะสลักไม้	๘	๑๕	๒๕	๖	๕	๕๙
๘. ทำเครื่องใช้ในครัวเรือน	๑๖	๑๗	๑๗	๕	๓	๕๘
๙. ทอผ้า	๖	๑๐	๑๗	๑๖	๘	๕๗
๑๐. ถักเสื้อ เครื่องใช้	๑๕	๘	๑๐	๑๗	๗	๕๗
๑๑. อื่น ๆ	๔	๖	๒๒	๑๐	๑๐	๕๒
๒. การเพิ่มพูนความรู้ ความชำนาญ						
๑. เรียนพิเศษวิชาชีพใหม่ ๆ	๑๔	๒๐	๑๖	๔	๒	๕๖
๒. ไปเที่ยวกรุงเทพมหานครหรือเมืองอื่น ๆ	๑๑	๑๖	๑๔	๘	๔	๕๔
๓. ไปชมแหล่งฝึกอาชีพ	๑๐	๒๕	๑๗	๒	๓	๕๗
๔. ไปรับการอบรมอาสาพัฒนาหมู่บ้าน	๑๔	๒๑	๑๖	๕	๑	๕๔
๕. ไปรับการอบรมวิชาแพทย์	๑๑	๒๐	๑๖	๖	๕	๕๘
๖. ไปรับการอบรมวิชาพยาบาล	๑๕	๑๕	๒๐	๓	๕	๕๘
๗. สนทนาแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดจากหนังสือพิมพ์	๖	๒๐	๒๕	๕	๒	๕๘
๘. เข้าเรียนในโรงเรียนผู้ใหญ่	๕	๑๐	๒๓	๑๓	๘	๕๔
๙. เรียนต่อในชั้นที่สูงกว่าประถมศึกษา	๑๔	๑๗	๑๖	๕	๑	๕๘
๑๐. อื่น ๆ	๖	๖	๒๒	๑๑	๑๐	๕๕
๓. การเพิ่มพูนรายได้						
๑. ขายสินค้าที่ทำเอง	๑๓	๒๓	๑๕	๒	๓	๕๖
๒. เปิดร้านขายของในหมู่บ้าน	๑๖	๑๗	๒๑	๓	๒	๕๔
๓. เลี้ยงสัตว์ไว้ขาย	๑๗	๑๔	๒๓	๓	๒	๕๔
๔. รับซื้อถั่วเขียว ข้าวโพด หรือผลิตผลอื่น ๆ ไว้ขายต่อ	๑๑	๖	๒๗	๑๑	๓	๕๘

๓. การเพิ่มพูนรายได้ (ต่อ)	มากยิ่ง	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก	รวม
๕. ทำขนมขาย	๑๐	๙	๑๘	๑๗	๕	๕๙
๖. สร้างบ้านขาย	๒	๖	๑๖	๑๕	๒๐	๕๙
๗. ขายที่ดิน	๓	๔	๑๒	๑๗	๒๓	๕๙
๘. อื่น ๆ	๕	๒	๒๑	๖	๒๑	๕๕
๔. การเพิ่มผลผลิต						
๑. ใส่ปุ๋ยและฉีดยาฆ่าแมลงให้แก่พืช	๒๓	๒๐	๑๑	๒	๑	๕๗
๒. ใช้เครื่องจักรไถนา	๑๕	๒๓	๑๑	๖	๔	๕๙
๓. ยืมเงินฌาติมาทำนาทำไร่	๐	๙	๑๑	๑๙	๒๐	๕๙
๔. กู้เงินธนาคารมาทำการค้า	๓	๖	๒๑	๑๖	๑๒	๕๘
๕. ไปรับการอบรมการเกษตรแผนใหม่	๘	๑๘	๒๔	๗	๒	๕๙
๖. ทดลองเพาะปลูกพืชพันธุ์ใหม่ ๆ	๑๗	๑๖	๒๒	๒	๑	๕๘
๗. ร่วมมือกันทำงานเพาะปลูกเพื่อขายผลิตผล	๒๐	๑๑	๒๑	๕	๒	๕๙
๘. ลงหุ้นร่วมกันเพื่อผลิตสินค้า	๑๑	๑๐	๒๓	๑๐	๔	๕๘
๙. อื่น ๆ	๕	๕	๒๔	๙	๑๒	๕๕
๕. การสร้างความสงบสุข การพักผ่อนหย่อนใจ						
๑. การสร้างสนามเด็กเล่นในหมู่บ้าน	๑๓	๑๘	๑๗	๘	๓	๕๙
๒. การจัดงานประจำปีของท้องถิ่น	๑๖	๒๔	๑๔	๕	๐	๕๙
๓. การสร้างสนามกีฬาในหมู่บ้าน	๒๑	๑๘	๑๔	๒	๓	๕๘
๔. การทำบุญต่าง ๆ	๒๖	๑๗	๑๔	๐	๑	๕๘
๕. การจัดงานสังสรรและงานสังคม	๑๖	๑๗	๒๐	๔	๑	๕๘
๖. การไปเยี่ยมเยียนสนทนากับเพื่อนบ้าน	๑๑	๒๔	๒๐	๔	๐	๕๙
๗. การไปตกปลาเพื่อการพักผ่อน	๙	๑๒	๑๗	๑๑	๘	๕๗

๕. การสร้างความสงบสุข การพักผ่อนหย่อนใจ (ต่อ)	มากยิ่ง	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก	รวม
๘. การไปล่าสัตว์เพื่อความเพลิดเพลิน	๓	๔	๒๑	๑๖	๑๔	๕๘
๙. การทำงานอดิเรกเพื่อความเพลิดเพลิน	๙	๑๙	๒๑	๗	๑	๕๗
๑๐. อื่น ๆ	๕	๕	๒๑	๘	๑๔	๕๓

๖. สิทธิ เสรีภาพและความเป็นพลเมืองดี						
๑. การมีส่วนรู้เห็นในการเลือกผู้ใหญ่บ้านกำนัน	๑๘	๒๒	๑๔	๓	๑	๕๘
๒. การสมัครเป็นกรรมการสภาตำบล	๑๐	๑๕	๓	๑๒	๓	๔๓
๓. การเป็นกรรมการเหมืองฝายของหมู่บ้าน	๙	๑๐	๒๔	๑๐	๖	๕๙
๔. การเป็นกรรมการจัดงานวัดและงานบุญต่าง ๆ	๑๕	๑๓	๒๕	๒	๓	๕๘
๕. การออกทรัพย์ช่วยกิจการสาธารณะ	๑๗	๒๓	๑๔	๔	๐	๕๘
๖. การอาสาป้องกันหมู่บ้าน	๑๗	๒๗	๙	๔	๒	๕๙
๗. การเป็นกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	๑๒	๑๕	๒๓	๖	๒	๕๘
๘. การสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	๑๒	๑๔	๑๘	๘	๖	๕๘
๙. การออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	๒๗	๑๒	๑๓	๔	๒	๕๘
๑๐. การช่วยเหลือเพื่อนบ้านในคราวฉุกเฉิน	๑๕	๒๓	๑๖	๔	๑	๕๙
๑๑. อื่น ๆ	๗	๔	๒๓	๘	๑๓	๕๕

ร้อยละของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามความสนใจนักเรียนโรงเรียนนาแห้ววิทยา ชั้น ม. ๑, มศ. ๑ – ๓ ที่เกิดในตำบลแสงภาและนาพึง

๑. การประดิษฐ์สร้างสรรค์	มากยิ่ง	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก	รวม
๑. ตัดเสื้อ กางเกง เครื่องแต่งกาย	๑๐.๕๒	๒๘.๐๗	๔๓.๘๖	๑๗.๕๔	๐.๐๐	๑๐๐.๐
๒. ช่างไม้	๑๒.๐๗	๓๒.๗๖	๔๑.๓๘	๑๐.๗๕	๓.๔๕	๑๐๐.๐
๓. เครื่องจักร เครื่องยนต์	๒๘.๘๑	๒๒.๐๓	๓๒.๒๐	๑๑.๘๖	๕.๐๘	๑๐๐.๐

๑. การประดิษฐ์สร้างสรรค์ (ต่อ)	มากยิ่ง	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก	รวม
๔. ปลูกผัก ผลไม้	๑๘.๖๔	๓๒.๒๐	๓๘.๔๘	๓.๓๔	๖.๗๘	๑๐๐.๐๐
๕. ปั้นรูป	๑๐.๑๗	๒๗.๑๒	๓๗.๒๔	๒๒.๐๓	๓.๓๔	๑๐๐.๐๐
๖. เขียนภาพ	๒๐.๖๔	๑๗.๒๔	๔๓.๑๐	๑๕.๕๒	๓.๔๕	๑๐๐.๐๐
๗. แกะสลักไม้	๑๓.๕๖	๒๕.๔๒	๔๒.๓๗	๑๐.๑๗	๘.๔๗	๑๐๐.๐๐
๘. ทำเครื่องใช้ในครัวเรือน	๒๗.๕๔	๒๔.๓๑	๒๔.๓๑	๘.๖๒	๕.๑๗	๑๐๐.๐๐
๙. ทอผ้า	๑๐.๕๓	๑๗.๕๔	๒๔.๘๒	๒๘.๐๗	๑๔.๐๔	๑๐๐.๐๐
๑๐. ถักเสื้อ เครื่องใช้	๒๖.๗๒	๑๔.๐๔	๑๗.๕๔	๒๔.๘๒	๑๒.๒๘	๑๐๐.๐๐
๑๑. อื่น ๆ	๗.๖๔	๑๑.๕๔	๔๒.๓๑	๑๔.๒๓	๑๔.๒๓	๑๐๐.๐๐
๒. การเพิ่มพูนความรู้ ความชำนาญ						
๑. เรียนพิเศษวิชาชีพใหม่ ๆ	๒๕.๐๐	๓๕.๗๑	๒๘.๕๗	๗.๑๔	๓.๕๗	๑๐๐.๐๐
๒. ไปเที่ยวกรุงเทพมหานครหรือเมืองอื่น ๆ	๑๘.๔๗	๒๗.๕๔	๓๒.๗๖	๑๓.๗๔	๖.๔๐	๑๐๐.๐๐
๓. ไปชมแหล่งฝึกอาชีพ	๑๗.๕๔	๔๓.๘๖	๒๔.๘๒	๓.๕๑	๕.๒๖	๑๐๐.๐๐
๔. ไปรับการอบรมอาสาพัฒนาหมู่บ้าน	๒๓.๗๓	๓๕.๕๔	๒๗.๑๒	๘.๔๗	๕.๐๘	๑๐๐.๐๐
๕. ไปรับการอบรมวิชาแพทย์	๑๘.๔๗	๓๔.๔๘	๒๗.๕๔	๑๐.๓๔	๘.๖๒	๑๐๐.๐๐
๖. ไปรับการอบรมวิชาพยาบาล	๒๕.๘๖	๒๕.๘๖	๓๔.๔๘	๕.๑๗	๘.๖๒	๑๐๐.๐๐
๗. สนทนาแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดจากหนังสือพิมพ์	๑๐.๓๔	๓๔.๔๘	๔๓.๑๐	๘.๖๒	๓.๔๕	๑๐๐.๐๐
๘. เข้าเรียนในโรงเรียนผู้ใหญ่	๘.๔๗	๑๖.๔๕	๓๘.๔๘	๒๒.๐๓	๑๓.๕๖	๑๐๐.๐๐
๙. เรียนต่อในชั้นที่สูงกว่าประถมศึกษา	๓๒.๗๖	๒๔.๓๑	๒๗.๕๔	๘.๖๒	๑.๗๒	๑๐๐.๐๐
๑๐. อื่น ๆ	๑๐.๔๑	๑๐.๔๑	๔๐.๐๐	๒๐.๐๐	๑๘.๑๘	๑๐๐.๐๐
๓. การเพิ่มพูนรายได้						
๑. ขายสินค้าที่ทำเอง	๒๓.๒๑	๔๑.๐๗	๒๖.๗๔	๓.๕๗	๕.๓๖	๑๐๐.๐๐
๒. เปิดร้านขายของในหมู่บ้าน	๒๗.๑๒	๒๘.๘๑	๓๕.๕๔	๕.๐๘	๓.๓๔	๑๐๐.๐๐

๓. การเพิ่มพูนรายได้ (ต่อ)	มากยิ่ง	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก	รวม
๓. เลี้ยงสัตว์ไว้ขาย	๒๘.๘๑	๒๓.๗๓	๓๘.๔๘	๕.๐๘	๓.๓๔	๑๐๐.๐๐
๔. รับซื้อถั่วเขียว ข้าวโพด หรือผลิตผลอื่น ๆ ไว้ขายต่อ	๑๘.๔๗	๑๐.๓๔	๔๖.๕๕	๑๘.๔๗	๕.๑๗	๑๐๐.๐๐
๕. ทำขนมขาย	๑๖.๔๕	๑๕.๒๕	๓๐.๕๑	๒๘.๘๑	๘.๔๗	๑๐๐.๐๐
๖. สร้างบ้านขาย	๓.๓๔	๑๐.๑๗	๒๗.๑๒	๒๕.๔๒	๓๓.๔๐	๑๐๐.๐๐
๗. ขายที่ดิน	๕.๐๘	๖.๗๘	๒๐.๓๔	๒๘.๘๑	๓๘.๔๘	๑๐๐.๐๐
๘. อื่น ๆ	๔.๐๔	๓.๖๔	๓๘.๑๘	๑๐.๔๑	๓๘.๑๘	๑๐๐.๐๐
๔. การเพิ่มผลผลิต						
๑. ใส่ปุ๋ยและฉีดยาฆ่าแมลงให้แก่พืช	๔๐.๓๕	๓๕.๐๔	๑๔.๓๐	๓.๕๑	๑.๗๕	๑๐๐.๐๐
๒. ใช้เครื่องจักรไถนา	๒๕.๔๒	๓๘.๔๘	๑๘.๖๔	๑๐.๑๗	๖.๗๘	๑๐๐.๐๐
๓. ยืมเงินญาติมาทำนาทำไร่	๐.๐๐	๑๕.๒๕	๑๘.๖๔	๓๒.๒๐	๓๓.๔๐	๑๐๐.๐๐
๔. กู้เงินธนาคารมาทำการค้า	๕.๑๗	๑๐.๓๔	๓๖.๒๑	๒๗.๕๔	๒๐.๖๔	๑๐๐.๐๐
๕. ไปรับการอบรมการเกษตรแผนใหม่	๑๓.๕๖	๓๐.๕๑	๔๐.๖๘	๑๑.๘๖	๓.๓๔	๑๐๐.๐๐
๖. ทดลองเพาะปลูกพืชพันธุ์ใหม่ ๆ	๒๔.๓๑	๒๗.๕๔	๓๗.๔๓	๓.๔๕	๑.๗๒	๑๐๐.๐๐
๗. ร่วมมือกันทำงานเพาะปลูกเพื่อขายผลิตผล	๓๓.๔๐	๑๘.๖๔	๓๕.๕๔	๘.๔๗	๓.๓๔	๑๐๐.๐๐
๘. ลงทุนร่วมกันเพื่อผลิตสินค้า	๑๘.๔๗	๑๗.๒๔	๓๔.๖๖	๑๗.๒๔	๖.๔๐	๑๐๐.๐๐
๙. อื่น ๆ	๔.๐๔	๔.๐๔	๔๓.๖๔	๑๖.๓๖	๒๑.๘๒	๑๐๐.๐๐
๕. การสร้างความสงบสุข การพักผ่อนหย่อนใจ						
๑. การสร้างสนามเด็กเล่นในหมู่บ้าน	๒๒.๐๓	๓๐.๕๑	๒๘.๘๑	๑๓.๕๖	๕.๐๘	๑๐๐.๐๐
๒. การจัดงานประจำปีของท้องถิ่น	๒๗.๑๒	๔๐.๖๘	๒๓.๗๓	๘.๔๗	๐.๐๐	๑๐๐.๐๐
๓. การสร้างสนามกีฬาในหมู่บ้าน	๓๖.๒๑	๓๑.๐๓	๒๔.๑๔	๓.๔๕	๕.๑๗	๑๐๐.๐๐
๔. การทำบุญต่าง ๆ	๔๔.๘๓	๒๔.๓๑	๒๔.๑๔	๐.๐๐	๑.๗๒	๑๐๐.๐๐

๕. การสร้างความสงบสุข การพักผ่อนหย่อนใจ (ต่อ)	มากยิ่ง	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก	รวม
๕. การจัดงานสังสรรและงานสังคม	๒๗.๕๘	๒๔.๓๑	๓๔.๔๘	๖.๔๐	๑.๗๒	๑๐๐.๐๐
๖. การไปเยี่ยมเยียนสนทนากับเพื่อนบ้าน	๑๘.๖๔	๔๐.๖๘	๓๓.๔๐	๖.๗๘	๐.๐๐	๑๐๐.๐๐
๗. การไปตกปลาเพื่อการพักผ่อน	๑๕.๗๔	๒๑.๐๕	๒๔.๘๒	๑๔.๓๐	๑๔.๐๔	๑๐๐.๐๐
๘. การไปล่าสัตว์เพื่อความเพลิดเพลิน	๖.๑๗	๖.๔๐	๓๖.๒๑	๒๗.๕๔	๒๔.๑๔	๑๐๐.๐๐
๙. การทำงานอดิเรกเพื่อความเพลิดเพลิน	๑๕.๗๔	๓๓.๓๓	๓๖.๘๔	๑๒.๒๘	๑.๗๕	๑๐๐.๐๐
๑๐. อื่น ๆ	๔.๔๓	๔.๔๓	๓๔.๖๒	๑๕.๐๔	๒๖.๔๒	๑๐๐.๐๐

๖. สิทธิ เสรีภาพและความเป็นพลเมืองดี						
๑. การมีส่วนรู้เห็นในการเลือกผู้ใหญ่บ้านกำนัน	๓๑.๐๓	๓๗.๔๓	๒๔.๑๔	๕.๑๗	๑.๗๒	๑๐๐.๐๐
๒. การสมัครเป็นกรรมการสภาตำบล	๒๓.๒๖	๓๔.๘๓	๖.๔๘	๒๗.๔๑	๖.๔๘	๑๐๐.๐๐
๓. การเป็นกรรมการเหมืองฝายของหมู่บ้าน	๑๕.๒๕	๑๖.๔๕	๔๐.๖๘	๑๖.๔๕	๑๐.๑๗	๑๐๐.๐๐
๔. การเป็นกรรมการจัดงานวัดและงานบุญต่าง ๆ	๒๕.๘๖	๒๒.๔๑	๔๓.๑๐	๓.๔๕	๕.๑๗	๑๐๐.๐๐
๕. การออกทรัพย์ช่วยกิจการสาธารณะ	๒๔.๓๑	๓๔.๖๖	๒๔.๑๔	๖.๔๐	๐.๐๐	๑๐๐.๐๐
๖. การอาสาป้องกันหมู่บ้าน	๒๘.๘๑	๔๕.๗๖	๑๕.๒๕	๖.๗๘	๓.๓๔	๑๐๐.๐๐
๗. การเป็นกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	๒๐.๖๔	๒๕.๘๖	๓๔.๖๖	๑๐.๓๔	๓.๔๕	๑๐๐.๐๐
๘. การสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	๒๐.๖๔	๒๔.๑๔	๓๑.๐๓	๑๓.๗๔	๑๐.๓๔	๑๐๐.๐๐
๙. การออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	๔๖.๕๕	๒๐.๖๔	๒๒.๔๑	๖.๔๐	๓.๔๕	๑๐๐.๐๐
๑๐. การช่วยเหลือเพื่อนบ้านในคราวฉุกเฉิน	๒๕.๔๒	๓๘.๔๘	๒๗.๑๒	๖.๗๘	๑.๖๔	๑๐๐.๐๐
๑๑. อื่น ๆ	๑๒.๗๓	๗.๒๗	๔๑.๘๒	๑๔.๕๕	๒๓.๖๔	๑๐๐.๐๐

สิ่งที่นักเรียนชั้น ม. ๑, มศ. ๑ / ๒ – ๓ โรงเรียนนาแห้ววิทยาที่เกิดในตำบลแสงภา และตำบลนาพึง แสดงความสนใจมากและมากยิ่ง รวมกันตั้งแต่ ๓๐ คนขึ้นไป หรือประมาณร้อยละ ๕๐.๘๕ ของจำนวนผู้ที่เกิดในตำบลแสงภาและตำบลนาพึงที่กรอกแบบสอบถามความสนใจ (๕๔ คน) ได้แก่

สิ่งที่สนใจ	จำนวนผู้แสดงความสนใจมากและมากยิ่ง	ร้อยละ
๑. เครื่องจักร เครื่องยนต์	๓๐	๕๐.๘๔
๒. การปลูกผักผลไม้	๓๐	๕๐.๘๔
๓. การทำเครื่องใช้ในครัวเรือน	๓๓	๕๖.๘๔
๔. การเรียนพิเศษวิชาชีพใหม่ ๆ	๓๔	๖๐.๗๑
๕. การไปชมแหล่งฝึกอาชีพ	๓๕	๖๑.๔๐
๖. การไปรับการอบรมอาสาพัฒนาหมู่บ้าน	๓๕	๕๔.๓๒
๗. การไปรับการอบรมวิชาแพทย์	๓๑	๕๓.๔๕
๘. การไปรับการอบรมวิชาพยาบาล	๓๐	๕๑.๗๒
๙. การเรียนต่อในชั้นที่สูงกว่าประถมศึกษา	๓๖	๖๒.๐๗
๑๐. การขายสินค้าที่ทำเอง	๓๖	๖๔.๒๔
๑๑. การเปิดร้านขายของในหมู่บ้าน	๓๓	๕๕.๔๓
๑๒. การเลี้ยงสัตว์ไว้ขาย	๓๑	๕๒.๕๔
๑๓. การใส่ปุ๋ยและฉีดยาฆ่าแมลงให้แก่พืช	๔๓	๗๕.๔๔
๑๔. การใช้เครื่องจักรไถนา	๓๘	๖๔.๔๑
๑๕. การทดลองเพาะปลูกพืชพันธุ์ใหม่ ๆ	๓๓	๕๖.๔๐
๑๖. การร่วมมือกันทำงานเพาะปลูกเพื่อขายผลิตผล	๓๑	๕๒.๕๔
๑๗. การสร้างสนามเด็กเล่นในหมู่บ้าน	๓๑	๕๒.๕๔
๑๘. การจัดงานประจำปีของท้องถิ่น	๔๐	๖๗.๘๐
๑๙. การสร้างสนามกีฬาในหมู่บ้าน	๓๘	๖๗.๒๔
๒๐. การทำบุญต่าง ๆ	๘๓	๗๔.๑๔
๒๑. การจัดงานสังสรรและงานสังคม	๓๓	๕๖.๔๐
๒๒. การไปเยี่ยมเยียนสนทนากับเพื่อนบ้าน	๓๕	๕๔.๓๒
๒๓. การมีส่วนรู้เห็นในการเลือกผู้ใหญ่บ้านกำนัน	๔๐	๖๘.๔๗

สิ่งที่สนใจ (ต่อ)	จำนวนผู้แสดงความสนใจมากและมากยิ่ง	ร้อยละ
๒๔. การออกทรัพย์ช่วยกิจการสาธารณะ	๔๐	๖๘.๙๗
๒๕. การอาสาป้องกันหมู่บ้าน	๔๔	๗๔.๕๘
๒๖. การออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	๓๙	๖๔.๒๔
๒๗. การช่วยเหลือเพื่อนบ้านในคราวฉุกเฉิน	๓๘	๖๔.๔๑

ความใฝ่สูงทางการศึกษาของนักเรียนชั้น ม. ๑, มศ. ๑ – ๒ – ๓ โรงเรียนนาแห้ววิทยา ตำบลนาแห้ว ปีการศึกษา ๒๕๒๑

นักเรียนชั้น ม. ๑, มศ. ๑ – ๒ – ๓ ในโรงเรียนนาแห้ววิทยาที่มีทั้งหมด กรอกแบบสอบถาม ๑๓๘ คน แบบสอบถามที่สมบูรณ์นำมาวิเคราะห์ ความใฝ่สูงทางการศึกษาของนักเรียน มี ๑๓๒ ชุด หรือคิดเป็นร้อยละ ๙๑.๐๓ ของจำนวนนักเรียนทั้งโรงเรียน (๑๔๕ คน) การวิเคราะห์จะแบ่งเป็น ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มที่หนึ่งนักเรียนที่เกิดในตำบลนาแห้ว ๗๒ คน และกลุ่มที่สอง นักเรียนที่เกิดในตำบลแสงภา และตำบลนาพึงอีก ๖๐ คน

กลุ่มที่หนึ่งนักเรียนที่เกิดในตำบลนาแห้ว

กลุ่มที่หนึ่งมีนักเรียน ๗๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๔.๕๕ ของจำนวนผู้กรอกแบบสอบถาม ความใฝ่สูงทางการศึกษาที่นำมาวิเคราะห์ (๑๓๒ คน) และคิดเป็นร้อยละ ๔๙.๖๖ ของจำนวนนักเรียนทั้งโรงเรียน (๑๔๕ คน) นักเรียนที่เกิดในตำบลนาแห้ว มาจากบ้านเหมืองแพร่ ๒๙ คน บ้านนาโพธิ์ ๒๕ คน บ้านนาแห้วเก่า และบ้านนาแห้วใหม่ ๑๔ คน บ้านบุ่ง ๔ คน โดยแตกต่างจากกลุ่มที่ตอบแบบสอบถามความสนใจเล็กน้อย เพราะบ้านนาโพธิ์ มีนักเรียนเพิ่มมากกว่ากลุ่มที่ตอบแบบสอบถามความสนใจ ๒ คน นักเรียนที่เกิดในตำบลนาแห้ว มีอายุตั้งแต่ ๑๒ – ๑๘ ปี คือ อายุ ๑๒ ปี ๑ คน อายุ ๑๓ ปี ๑๖ คน อายุ ๑๔ ปี ๒๑ คน อายุ ๑๕ ปี ๑๔ คน อายุ ๑๖ ปี ๑๑ คน อายุ ๑๗ ปี ๗ คน อายุ ๑๘ ปี ๑ คน ไม่บอกอายุ ๑ คน

จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามความใฝ่สูงทางการศึกษา และร้อยละของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามความใฝ่สูงทางการศึกษา ปรากฏดังต่อไปนี้

จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามความใฝ่สูงทางการศึกษา นักเรียนโรงเรียนนาแห้ววิทยา ชั้น ม. ๑ ม.ศ. ๑ – ๓ ที่เกิดในตำบลนาแห้ว

ท่านมีความปรารถนาหรือปฏิบัติสิ่งต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด ?

๑. ระดับการศึกษา	มากยิ่ง	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก	รวม
๑. อนุบาล	๑๙	๑๔	๑๔	๑๓	๘	๖๘
๒. ประถมศึกษาตอนต้น	๑๙	๒๐	๑๙	๘	๖	๗๒
๓. ประถมศึกษาตอนปลาย	๒๓	๒๑	๑๗	๘	๒	๗๑
๔. มัธยมศึกษาตอนต้น	๓๒	๑๕	๑๙	๔	๑	๗๑
๕. มัธยมศึกษาตอนปลาย	๒๘	๒๗	๑๑	๕	๑	๗๒
๖. ป.กศ. ต้น	๑๕	๒๐	๒๒	๙	๖	๗๒
๗. ป.กศ. สูง	๒๓	๑๖	๑๗	๘	๗	๗๑
๘. ปริญญา, มหาวิทยาลัย	๒๘	๑๒	๑๗	๖	๙	๗๒
๙. อื่น ๆ	๔	๓	๒๕	๑๑	๑๘	๖๑
๒. ประเภทของสถานศึกษาที่ต้องการเรียน						
๑. สถานศึกษาของทางราชการ	๓๕	๑๑	๑๗	๔	๓	๗๐
๒. สถานศึกษาของเอกชน	๕	๑๑	๑๙	๒๕	๑๐	๗๐
๓. วิทยาลัยครู	๒๔	๒๐	๑๗	๖	๔	๗๑
๔. โรงเรียนอาชีวศึกษา	๒๔	๑๔	๒๖	๔	๔	๗๒
๕. มหาวิทยาลัย	๒๗	๒๐	๑๙	๒	๔	๗๒
๖. วิทยาลัยเอกชน	๔	๙	๒๖	๑๗	๑๔	๗๐
๗. โรงเรียนการศึกษาผู้ใหญ่	๒๒	๑๖	๒๒	๖	๕	๗๑
๘. โรงเรียนภาคค่ำ	๖	๕	๒๙	๑๖	๑๕	๗๑
๙. สถานฝึกอาชีพระยะสั้น	๕	๕	๒๑	๒๐	๑๙	๗๐
๑๐. อื่น ๆ	๑๒	๑๕	๑๘	๑๓	๑๒	๗๐

๓. วิชาที่ต้องการศึกษา (ต่อ)	มากยิ่ง	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก	รวม
๑. ความรู้วิชาสามัญทั่ว ๆ ไป	๑๓	๒๑	๓๒	๒	๓	๗๑
๒. วิชาแพทย์	๑๔	๒๓	๑๔	๔	๗	๗๒
๓. วิชาพยาบาล	๒๔	๑๔	๑๐	๔	๕	๗๒
๔. วิชาครู	๒๕	๑๔	๒๑	๖	๖	๗๑
๕. วิชาการทหาร	๒๘	๑๖	๑๒	๘	๗	๗๑
๖. วิชาการตำรวจ	๒๓	๑๖	๑๑	๘	๑๑	๖๔
๗. วิชาการเกษตร	๑๗	๑๒	๒๕	๕	๑๑	๗๐
๘. วิชากฎหมาย	๑๗	๔	๒๖	๑๐	๘	๗๐
๙. วิชาการค้าและธุรกิจ	๑๐	๑๕	๒๘	๑๑	๗	๗๑
๑๐. วิชาเครื่องยนต์กลไก	๑๒	๗	๒๔	๑๖	๑๒	๗๑
๑๑. วิชาไฟฟ้า	๙	๘	๒๑	๒๑	๑๓	๗๒
๑๒. วิชาเหมืองแร่	๕	๕	๒๑	๑๙	๒๑	๗๑
๑๓. วิชาก่อสร้าง	๖	๘	๒๐	๒๓	๑๔	๗๑
๑๔. วิชาเขียนภาพ	๑๒	๑๐	๒๙	๑๑	๘	๗๐
๑๕. วิชาอาหาร	๒๐	๑๘	๑๖	๑๐	๗	๗๑
๑๖. วิชาดนตรี	๒๐	๑๓	๒๙	๕	๔	๗๑
๑๗. อื่น ๆ	๒	๖	๒๘	๑๐	๑๔	๖๐

๔. ความสำเร็จในการศึกษา						
๑. เรียนพอสอบได้	๗	๗	๓๐	๑๓	๑๓	๗๐
๒. เรียนให้เก่ง	๒๓	๑๖	๒๕	๕	๒	๗๑
๓. เรียนให้ได้ที่หนึ่ง	๑๙	๑๐	๒๘	๑๐	๕	๗๒
๔. เรียนจนได้รางวัลและทุนการศึกษา	๑๗	๑๒	๒๖	๑๑	๔	๗๐
๕. เรียนให้เชี่ยวชาญประกอบอาชีพได้	๒๖	๒๐	๑๘	๔	๒	๗๐

๔. ความสำเร็จในการศึกษา (ต่อ)	มากยิ่ง	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก	รวม
๖. เรียนจนมีชื่อเสียงโด่งดัง	๔	๑๔	๒๖	๑๒	๑๐	๗๑
๗. เรียนจนได้ไปศึกษาต่อต่างประเทศ	๑๗	๑๔	๒๑	๑๐	๘	๗๐
๘. อื่น ๆ	๔	๓	๓๑	๘	๑๖	๖๒
๕. ความเสียสละทุ่มเทเพื่อการศึกษา						
๑. คิดถึงการเรียนในวันหนึ่ง ๆ	๘	๑๗	๔	๑๑	๒๒	๖๗
๒. พยายามเรียนวิชาต่าง ๆ	๒๐	๒๔	๑๗	๔	๒	๗๒
๓. จดบันทึกสิ่งที่เรียนหรืออ่านไว้	๑๔	๑๘	๓๒	๑	๒	๗๒
๔. ทบทวนสิ่งที่เรียนแล้ว	๑๔	๒๕	๑๔	๘	๑	๗๒
๕. แสวงหาอุปกรณ์การเรียนเพิ่มเติม	๒๗	๒๐	๑๔	๒	๔	๗๒
๖. ออมเงินไว้ใช้จ่ายในการเรียน	๒๐	๒๔	๒๐	๔	๔	๗๒
๗. อดอาหารกลางวันเพื่อออมเงินไว้ซื้อหนังสือ	๓	๒	๑๗	๒๒	๒๖	๗๐
๘. ขายที่นาหรือที่สวนเอาเงินมาใช้จ่ายในการเรียน	๒	๒	๑๔	๒๑	๓๑	๗๐
๙. แม้เจ็บป่วยก็ไปโรงเรียน	๗	๙	๒๑	๑๒	๒๒	๗๑
๑๐. หาทรัพย์ในทางผิดกฎหมายมาใช้จ่ายในการเรียน	๑	๐	๔	๕	๖๑	๗๑
๑๑. ยืมเงินมาใช้จ่ายในการศึกษา	๒	๑	๔	๒๒	๓๕	๖๔
๑๒. อื่น ๆ	๐	๐	๐	๐	๐	๐

ร้อยละของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามใฝ่สูงทางการศึกษานักเรียนโรงเรียนนาแห้ววิทยา ชั้น ม. ๑, ม.ศ. ๑ – ๓ ที่เกิดในตำบลนาแห้ว ความ

ท่านมีความปรารถนาหรือปฏิบัติสิ่งต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด ?

๑. ระดับการศึกษา	มากยิ่ง	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก	รวม
๑. อนุบาล	๒๗.๕๔	๒๐.๕๔	๒๐.๕๔	๑๔.๑๒	๑๑.๗๖	๑๐๐.๐๐
๒. ประถมศึกษาตอนต้น	๒๖.๓๔	๒๗.๗๘	๒๖.๓๔	๑๑.๑๑	๘.๓๓	๑๐๐.๐๐
๓. ประถมศึกษาตอนปลาย	๓๒.๓๔	๒๔.๕๘	๒๓.๔๔	๑๑.๒๗	๒.๘๒	๑๐๐.๐๐
๔. มัธยมศึกษาตอนต้น	๔๕.๐๗	๒๑.๑๓	๒๖.๗๖	๕.๖๓	๑.๔๑	๑๐๐.๐๐
๕. มัธยมศึกษาตอนปลาย	๓๘.๘๔	๓๗.๕๐	๑๕.๒๘	๖.๔๔	๑.๓๔	๑๐๐.๐๐
๖. ป.กศ. ต้น	๒๐.๘๓	๒๗.๗๘	๓๐.๕๖	๑๒.๕๐	๘.๓๓	๑๐๐.๐๐
๗. ป.กศ. สูง	๓๒.๓๔	๒๒.๕๔	๒๓.๔๔	๑๑.๒๗	๔.๘๖	๑๐๐.๐๐
๘. ปริญญา, มหาวิทยาลัย	๓๘.๘๔	๑๖.๖๗	๒๓.๖๑	๘.๓๓	๑๒.๕๐	๑๐๐.๐๐
๙. อื่น ๆ	๖.๕๖	๔.๔๒	๔๐.๔๘	๑๘.๐๓	๒๔.๕๑	๑๐๐.๐๐

๒. ประเภทของสถานศึกษาที่ต้องการเรียน						
๑. สถานศึกษาของทางราชการ	๕๐.๐๐	๑๕.๗๑	๒๔.๒๔	๕.๗๑	๔.๒๔	๑๐๐.๐๐
๒. สถานศึกษาของเอกชน	๗.๑๒	๑๕.๗๑	๒๗.๑๔	๓๕.๗๑	๑๔.๒๔	๑๐๐.๐๐
๓. วิทยาลัยครู	๓๔.๒๔	๒๘.๑๗	๒๓.๔๔	๘.๔๕	๕.๖๓	๑๐๐.๐๐
๔. โรงเรียนอาชีวศึกษา	๓๓.๓๓	๑๔.๔๔	๓๖.๑๑	๕.๕๕	๕.๕๕	๑๐๐.๐๐
๕. มหาวิทยาลัย	๓๗.๕๐	๒๗.๗๘	๒๖.๓๔	๒.๗๘	๕.๕๕	๑๐๐.๐๐
๖. วิทยาลัยเอกชน	๕.๗๑	๑๒.๘๖	๓๗.๑๔	๒๔.๒๔	๒๐.๐๐	๑๐๐.๐๐
๗. โรงเรียนการศึกษาผู้ใหญ่	๓๐.๔๔	๒๒.๕๔	๓๐.๔๔	๘.๔๕	๗.๐๔	๑๐๐.๐๐
๘. โรงเรียนภาคค่ำ	๘.๔๕	๗.๐๔	๔๐.๘๕	๒๒.๕๔	๒๑.๑๓	๑๐๐.๐๐

๒. ประเภทของสถานศึกษาที่ต้องการเรียน (ต่อ)	มากยิ่ง	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก	รวม
๙. สถานฝึกอาชีพระยะสั้น	๗.๑๔	๗.๑๔	๓๐.๐๐	๒๘.๕๗	๒๗.๑๔	๑๐๐.๐๐
๑๐. อื่น ๆ	๑๗.๑๔	๒๑.๔๓	๒๕.๗๑	๑๘.๕๗	๗.๑๔	๑๐๐.๐๐
๓. วิชาที่ต้องการศึกษา						
๑. ความรู้วิชาสามัญทั่ว ๆ ไป	๑๘.๓๑	๒๔.๕๘	๔๕.๐๗	๒.๘๒	๔.๒๓	๑๐๐.๐๐
๒. วิชาแพทย์	๒๖.๓๔	๓๑.๔๘	๑๔.๔๔	๑๒.๕๐	๔.๗๒	๑๐๐.๐๐
๓. วิชาพยาบาล	๔๐.๒๘	๒๖.๓๔	๑๓.๘๔	๑๒.๕๐	๖.๔๔	๑๐๐.๐๐
๔. วิชาครู	๓๔.๗๒	๑๔.๔๔	๒๔.๑๗	๘.๓๓	๘.๓๓	๑๐๐.๐๐
๕. วิชาการทหาร	๓๔.๔๔	๒๒.๕๔	๑๖.๔๐	๑๑.๒๗	๔.๘๖	๑๐๐.๐๐
๖. วิชาการตำรวจ	๓๓.๓๓	๒๓.๑๔	๑๕.๔๔	๑๑.๕๔	๑๕.๔๔	๑๐๐.๐๐
๗. วิชาการเกษตร	๒๔.๒๔	๑๗.๑๔	๓๕.๗๑	๗.๑๔	๑๕.๗๑	๑๐๐.๐๐
๘. วิชากฎหมาย	๒๔.๒๔	๑๒.๘๖	๓๗.๑๔	๑๔.๒๔	๑๑.๔๓	๑๐๐.๐๐
๙. วิชาการค้าและธุรกิจ	๑๔.๐๘	๒๑.๑๓	๓๔.๔๔	๑๕.๔๔	๔.๘๖	๑๐๐.๐๐
๑๐. วิชาเครื่องยนต์กลไก	๑๖.๔๐	๔.๘๖	๓๓.๘๐	๒๒.๕๔	๑๖.๔๐	๑๐๐.๐๐
๑๑. วิชาไฟฟ้า	๑๒.๕๐	๑๑.๑๑	๒๔.๑๗	๒๔.๑๗	๑๘.๐๖	๑๐๐.๐๐
๑๒. วิชาเหมืองแร่	๗.๐๔	๗.๐๔	๒๔.๑๗	๒๖.๗๖	๒๔.๑๗	๑๐๐.๐๐
๑๓. วิชาก่อสร้าง	๘.๔๕	๑๑.๒๗	๒๘.๑๗	๓๒.๓๔	๑๙.๗๒	๑๐๐.๐๐
๑๔. วิชาเขียนภาพ	๑๗.๑๔	๑๔.๒๔	๔๑.๔๓	๑๕.๗๑	๑๑.๔๓	๑๐๐.๐๐
๑๕. วิชาอาหาร	๒๘.๑๗	๒๕.๓๕	๒๒.๕๔	๑๔.๐๘	๔.๘๖	๑๐๐.๐๐
๑๖. วิชาดนตรี	๒๘.๑๗	๑๘.๓๑	๔๐.๘๕	๗.๐๔	๕.๖๓	๑๐๐.๐๐
๑๗. อื่น ๆ	๓.๓๓	๑๐.๐๐	๔๖.๖๗	๑๖.๖๗	๒๓.๓๓	๑๐๐.๐๐
๔. ความสำเร็จในการศึกษา						
๑. เรียนพอสอบได้	๑๐.๐๐	๑๐.๐๐	๔๒.๘๖	๑๘.๕๗	๑๘.๕๗	๑๐๐.๐๐
๒. เรียนให้เก่ง	๓๒.๓๔	๒๒.๕๔	๓๕.๒๑	๗.๐๔	๒.๘๒	๑๐๐.๐๐

๔. ความสำเร็จในการศึกษา (ต่อ)	มากยิ่ง	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก	รวม
๓. เรียนให้ได้ที่หนึ่ง	๒๖.๓๔	๑๓.๘๔	๓๘.๘๔	๑๓.๘๔	๖.๔๔	๑๐๐.๐๐
๔. เรียนจนได้รางวัลและทุนการศึกษา	๒๔.๒๔	๑๗.๑๔	๓๗.๑๔	๑๕.๗๑	๕.๗๑	๑๐๐.๐๐
๕. เรียนให้เชี่ยวชาญประกอบอาชีพได้	๓๗.๑๔	๒๘.๕๗	๒๕.๗๑	๕.๗๑	๒.๘๖	๑๐๐.๐๐
๖. เรียนจนมีชื่อเสียงโด่งดัง	๑๒.๖๘	๑๔.๗๒	๓๖.๖๒	๑๗.๑๔	๑๔.๐๘	๑๐๐.๐๐
๗. เรียนจนได้ไปศึกษาต่อต่างประเทศ	๒๔.๒๔	๒๐.๐๐	๓๐.๐๐	๑๔.๒๔	๑๑.๔๓	๑๐๐.๐๐
๘. อื่น ๆ	๖.๔๕	๔.๘๔	๕๐.๐๐	๑๒.๔๐	๒๕.๘๑	๑๐๐.๐๐
๕. ความเสียสละทุ่มเทเพื่อการศึกษา						
๑. คิดถึงการเรียนในวันหนึ่ง ๆ	๑๑.๔๔	๒๕.๓๗	๑๓.๔๓	๑๖.๔๒	๓๒.๘๔	๑๐๐.๐๐
๒. พยายามเรียนวิชาต่าง ๆ	๒๗.๗๘	๔๐.๒๘	๒๓.๖๑	๕.๕๕	๒.๗๘	๑๐๐.๐๐
๓. จดบันทึกสิ่งที่เรียนหรืออ่านไว้	๒๖.๓๔	๒๕.๐๐	๔๔.๔๔	๑.๓๔	๒.๗๘	๑๐๐.๐๐
๔. ทบทวนสิ่งที่เรียนแล้ว	๒๖.๓๔	๓๔.๗๒	๒๖.๓๔	๑๑.๑๑	๑.๓๔	๑๐๐.๐๐
๕. แสวงหาอุปกรณ์การเรียนเพิ่มเติม	๓๗.๕๐	๒๗.๗๘	๒๖.๓๔	๒.๗๘	๕.๕๕	๑๐๐.๐๐
๖. ออมเงินไว้ใช้จ่ายในการเรียน	๒๗.๗๘	๓๓.๓๓	๒๗.๗๘	๕.๕๕	๕.๕๕	๑๐๐.๐๐
๗. อดอาหารกลางวันเพื่อออมเงินไว้ซื้อหนังสือ	๔.๒๔	๒.๘๖	๒๔.๒๔	๓๑.๔๓	๓๗.๑๔	๑๐๐.๐๐
๘. ขายที่นาหรือที่สวนเอาเงินมาใช้จ่ายในการเรียน	๒.๘๖	๒.๘๖	๒๐.๐๐	๓๐.๐๐	๔๔.๒๔	๑๐๐.๐๐
๙. แม้เจ็บป่วยก็ไปโรงเรียน	๔.๘๖	๑๒.๖๘	๒๔.๕๘	๑๖.๔๐	๓๐.๔๔	๑๐๐.๐๐
๑๐. หาทรัพย์ในทางผิดกฎหมายมาใช้จ่ายในการเรียน	๑.๔๑	๐.๐๐	๕.๖๓	๗.๐๔	๘๕.๔๒	๑๐๐.๐๐
๑๑. ยืมเงินมาใช้จ่ายในการศึกษา	๒.๔๐	๑.๔๕	๑๓.๐๔	๓๑.๘๘	๕๐.๗๒	๑๐๐.๐๐
๑๒. อื่น ๆ	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐

สิ่งที่นักเรียนชั้น ม. ๑, มศ. ๑ – ๒ – ๓ โรงเรียนนาแห้ววิทยาที่เกิดในตำบลนาแห้วมีความปรารถนาหรือปฏิบัติมากและมากยิ่งรวมกันตั้งแต่ ๓๖ คนขึ้นไป หรือประมาณร้อยละ ๕๐.๐๐ ของจำนวนนักเรียนที่กรอกแบบสอบถามความใฝ่สูงทางการศึกษา (๗๒ คน) ได้แก่

สิ่งที่ปรารถนาหรือปฏิบัติ	จำนวนผู้ปรารถนาหรือปฏิบัติมากและมากยิ่ง	ร้อยละ
๑. ระดับการศึกษา		
๑. ประถมศึกษาตอนต้น	๓๙	๕๔.๑๗
๒. ประถมศึกษาตอนปลาย	๔๔	๖๑.๔๗
๓. มัธยมศึกษาตอนต้น	๔๗	๖๖.๒๐
๔. มัธยมศึกษาตอนปลาย	๕๕	๗๖.๓๙
๕. ป.กศ. สูง	๓๙	๕๔.๔๓
๖. ปริญญา, มหาวิทยาลัย	๔๐	๕๕.๕๖
๒. ประเภทของสถานศึกษา		
๑. สถานศึกษาของทางราชการ	๔๖	๖๕.๗๑
๒. วิทยาลัยครู	๔๔	๖๑.๔๗
๓. โรงเรียนอาชีวศึกษา	๓๘	๕๒.๗๘
๔. มหาวิทยาลัย	๔๗	๖๕.๒๘
๕. โรงเรียนการศึกษาผู้ใหญ่	๓๘	๕๓.๕๒
๓. วิชาที่ต้องการศึกษา		
๑. วิชาแพทย์	๔๒	๕๘.๓๓
๒. วิชาพยาบาล	๔๘	๖๖.๖๗
๓. วิชาครู	๓๙	๕๔.๑๗
๔. วิชาทหาร	๔๔	๖๑.๔๗
๕. วิชาการตำรวจ	๓๙	๕๖.๕๒
๖. วิชาอาหาร	๓๘	๕๓.๕๒

สิ่งที่ปรารถนาหรือปฏิบัติ	จำนานผู้ปรารถนาหรือปฏิบัติมากและมากยิ่ง	ร้อยละ
๔. ความสำเร็จในการศึกษา		
๑. เรียนให้เก่ง	๓๙	๕๔.๔๓
๒. เรียนให้เชี่ยวชาญประกอบอาชีพได้	๔๖	๖๕.๗๑
๕. ความเสียสละทุ่มเทเพื่อการศึกษา		
๑. พยายามเรียนวิชาต่าง ๆ	๔๙	๖๘.๐๖
๒. จดบันทึกสิ่งที่เรียนหรืออ่านไว้	๓๗	๕๑.๓๙
๓. ทบทวนสิ่งที่เรียนแล้ว	๔๔	๖๑.๑๑
๔. แสวงหาอุปกรณ์การเรียนเพิ่มเติม	๔๗	๖๕.๒๘
๕. ออมเงินไว้ใช้จ่ายในการเรียน	๔๔	๖๑.๑๑

กลุ่มที่สองนักเรียนที่เกิดในตำบลแสงภาและตำบลนาพึง

กลุ่มที่สองมีนักเรียน ๖๐ คน เป็นนักเรียนที่เกิดในตำบลแสงภา ๑๓ คน เกิดในตำบลนาพึง ๔๗ คน กลุ่มนี้คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๔๕ ของผู้กรอกแบบสอบถามความใฝ่สูงทางการศึกษาที่นำมาวิเคราะห์ (๑๓๒ คน) และคิดเป็นร้อยละ ๔๑.๓๗ ของจำนวนนักเรียนทั้งโรงเรียน (๑๔๕ คน)

นักเรียนที่เกิดในตำบลแสงภามาจากบ้านแสงภา ๑๑ คน บ้านป่าก่อ ๒ คน จึงแตกต่างจากกลุ่มที่ตอบแบบสอบถามความสนใจเล็กน้อย นักเรียนที่เกิดในตำบลนาพึง มากจากบ้านนาพึง ๒๒ คน บ้านหัวดาน ๓ คน บ้านนาพระ ๒ คน บ้านนาท่อน ๖ คน บ้านเกลี้ยง ๕ คน บ้านโคก ๑ คน บ้านนามาลา ๔ คน บ้านลาด ๒ คน บ้านนาปูน ๑ คน บ้านกลาง ๑ คน นักเรียนที่มาจากตำบลนาพึงก็แตกต่างจากกลุ่มที่ตอบแบบสอบถามความสนใจเล็กน้อย เพราะนักเรียนที่มาจากบ้านกลางมีเพียง ๑ คน ซึ่งในกลุ่มที่ตอบแบบสอบถามความสนใจนักเรียนจากบ้านกลางมี ๒ คน อายุของนักเรียนที่เกิดในตำบลแสงภาและตำบลนาพึง มีตั้งแต่ ๑๒ – ๑๘ ปี คืออายุ ๑๒ ปี ๔ คน อายุ ๑๓ ปี ๑๖ คน อายุ ๑๔ ปี ๑๖ คน อายุ ๑๕ ปี ๑๐ คน อายุ ๑๖ ปี ๖ คน อายุ ๑๗ ปี ๖ คน อายุ ๑๘ ปี ๑ คน ไม่บอกอายุ ๑ คน

จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามความใฝ่สูงทางการศึกษาและร้อยละของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามความใฝ่สูงทางการศึกษาปรากฏดังต่อไปนี้

จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามความใฝ่สูงทางการศึกษานักเรียนโรงเรียนนาแห้ววิทยา ชั้น ม. ๑,มศ.๑-๓ ที่เกิดในตำบลแสงภาและนาพึง

ท่านมีความปรารถนาหรือปฏิบัติสิ่งต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด ?

๑. ระดับการศึกษา	มากยิ่ง	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก	รวม
๑. อนุบาล	๑๔	๕	๒๐	๘	๑๓	๖๐
๒. ประถมศึกษาตอนต้น	๑๗	๑๑	๒๑	๔	๗	๖๐
๓. ประถมศึกษาตอนปลาย	๑๘	๑๗	๑๕	๖	๔	๖๐
๔. มัธยมศึกษาตอนต้น	๓๐	๑๗	๑๐	๒	๑	๖๐
๕. มัธยมศึกษาตอนปลาย	๒๔	๑๖	๑๐	๑	๓	๕๔
๖. ป.กศ. ต้น	๑๓	๑๔	๒๑	๕	๖	๕๔
๗. ป.กศ. สูง	๑๔	๑๓	๒๒	๗	๔	๖๐
๘. ปริญญา, มหาวิทยาลัย	๑๘	๑๓	๑๖	๘	๕	๖๐
๙. อื่น ๆ	๖	๖	๒๒	๔	๑๕	๕๘

๒. ประเภทของสถานศึกษาที่ต้องการเรียน						
๑. สถานศึกษาของทางราชการ	๒๖	๑๐	๑๓	๔	๓	๕๖
๒. สถานศึกษาของเอกชน	๔	๓	๑๘	๑๗	๑๖	๕๘
๓. วิทยาลัยครู	๒๐	๑๖	๑๗	๔	๓	๖๐
๔. โรงเรียนอาชีวศึกษา	๑๑	๒๐	๒๒	๕	๒	๖๐
๕. มหาวิทยาลัย	๒๒	๑๓	๑๗	๗	๑	๖๐
๖. วิทยาลัยเอกชน	๔	๕	๒๒	๑๓	๑๕	๕๔

๒. ประเภทของสถานศึกษาที่ต้องการเรียน (ต่อ)	มากยิ่ง	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก	รวม
๗. โรงเรียนการศึกษาผู้ใหญ่	๑๗	๑๔	๒๐	๗	๒	๖๐
๘. โรงเรียนภาคค่ำ	๕	๕	๒๒	๑๖	๑๑	๕๔
๙. สถานฝึกอาชีพระยะสั้น	๖	๙	๒๑	๙	๑๓	๕๘
๑๐. อื่น ๆ	๗	๙	๒๗	๗	๙	๕๔

๓. วิชาที่ต้องการศึกษา						
๑. ความรู้วิชาสามัญทั่ว ๆ ไป	๑๗	๑๐	๒๑	๘	๒	๕๘
๒. วิชาแพทย์	๑๓	๑๖	๒๒	๘	๑	๖๐
๓. วิชาพยาบาล	๑๒	๑๕	๒๓	๗	๓	๖๐
๔. วิชาครู	๒๒	๑๗	๑๘	๑	๒	๖๐
๕. วิชาการทหาร	๒๐	๑๗	๑๖	๓	๔	๖๐
๖. วิชาการตำรวจ	๑๕	๑๔	๒๐	๕	๕	๕๔
๗. วิชาการเกษตร	๑๘	๑๖	๒๐	๕	๕	๖๐
๘. วิชากฎหมาย	๑๑	๑๕	๒๒	๔	๖	๕๘
๙. วิชาการค้าและธุรกิจ	๑๑	๙	๒๕	๙	๕	๕๔
๑๐. วิชาเครื่องยนต์กลไก	๑๕	๑๔	๑๗	๕	๘	๕๔
๑๑. วิชาไฟฟ้า	๑๔	๑๗	๑๖	๖	๖	๕๔
๑๒. วิชาเหมืองแร่	๗	๗	๒๐	๑๒	๑๓	๕๔
๑๓. วิชาก่อสร้าง	๘	๑๔	๒๒	๕	๘	๕๗
๑๔. วิชาเขียนภาพ	๘	๑๐	๒๕	๙	๖	๕๘
๑๕. วิชาอาหาร	๙	๑๔	๒๔	๙	๒	๕๘
๑๖. วิชาดนตรี	๑๐	๘	๒๔	๘	๓	๕๘
๑๗. อื่น ๆ	๕	๖	๑๙	๑๑	๑๓	๕๔

๔. ความสำเร็จในการศึกษา	มากยิ่ง	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก	รวม
๑. เรียนพอสอบได้	๕	๑๑	๑๕	๑๒	๑๔	๕๗
๒. เรียนให้เก่ง	๑๑	๒๓	๑๑	๗	๗	๕๔
๓. เรียนให้ได้ที่หนึ่ง	๑๐	๑๔	๒๑	๕	๗	๕๗
๔. เรียนจนได้รางวัลและทุนการศึกษา	๔	๑๔	๑๔	๕	๗	๕๔
๕. เรียนให้เชี่ยวชาญประกอบอาชีพได้	๒๔	๑๒	๑๕	๓	๕	๕๔
๖. เรียนจนมีชื่อเสียงโด่งดัง	๔	๖	๒๕	๘	๑๑	๕๔
๗. เรียนจนได้ไปศึกษาต่อต่างประเทศ	๗	๑๐	๑๔	๑๐	๑๓	๕๔
๘. อื่น ๆ	๕	๓	๑๗	๑๒	๑๔	๕๖
๕. ความเสียสละทุ่มเทเพื่อการศึกษา						
๑. คิดถึงการเรียนในวันหนึ่ง ๆ	๗	๑๒	๑๓	๕	๑๗	๕๔
๒. พยายามเรียนวิชาต่าง ๆ	๑๘	๒๕	๑๐	๔	๑	๕๘
๓. จดบันทึกสิ่งที่เรียนหรืออ่านไว	๑๖	๒๑	๑๘	๒	๒	๕๔
๔. ทบทวนสิ่งที่เรียนแล้ว	๑๔	๒๖	๑๕	๓	๑	๕๔
๕. แสวงหาอุปกรณ์การเรียนเพิ่มเติม	๒๐	๑๘	๑๔	๐	๒	๕๔
๖. ออมเงินไว้ใช้จ่ายในการเรียน	๑๑	๑๕	๒๒	๘	๔	๖๐
๗. อดอาหารกลางวันเพื่อออมเงินไว้ซื้อหนังสือ	๒	๔	๑๒	๑๕	๒๖	๕๔
๘. ขายที่นาหรือที่สวนเอาเงินมาใช้จ่ายในการเรียน	๐	๕	๑๒	๑๒	๒๔	๕๘
๙. แม้เจ็บป่วยก็ไปโรงเรียน	๔	๕	๒๓	๑๓	๑๔	๕๔
๑๐. หาทรัพย์ในทางผิดกฎหมายมาใช้จ่ายในการเรียน	๑	๒	๖	๕	๔๕	๕๔
๑๑. ยืมเงินมาใช้จ่ายในการศึกษา	๑	๑	๔	๑๖	๓๒	๕๔
๑๒. อื่น ๆ	๐	๐	๐	๐	๐	๐

ร้อยละของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามความใฝ่สูงทางการศึกษานักเรียนโรงเรียนนาแห้ววิทยา ชั้น ม. ๑, มศ. ๑ – ๓ ที่เกิดในตำบลแสงภาและนาพึง

ท่านมีความปรารถนาหรือปฏิบัติส่งต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด ?

๑. ระดับการศึกษา	มากยิ่ง	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก	รวม
๑. อนุบาล	๒๓.๓๓	๘.๓๓	๓๓.๓๓	๑๓.๓๓	๒๑.๖๗	๑๐๐.๐๐
๒. ประถมศึกษาตอนต้น	๒๘.๓๓	๑๘.๓๓	๓๕.๐๐	๖.๖๗	๑๑.๖๗	๑๐๐.๐๐
๓. ประถมศึกษาตอนปลาย	๓๐.๐๐	๒๘.๓๓	๒๕.๐๐	๑๐.๐๐	๖.๖๗	๑๐๐.๐๐
๔. มัธยมศึกษาตอนต้น	๕๐.๐๐	๒๘.๓๓	๑๖.๖๗	๓.๓๓	๑.๖๗	๑๐๐.๐๐
๕. มัธยมศึกษาตอนปลาย	๔๔.๑๕	๒๗.๑๒	๑๖.๔๕	๑.๖๔	๕.๐๘	๑๐๐.๐๐
๖. ป.กศ. ต้น	๒๒.๐๓	๒๓.๗๓	๓๕.๖๐	๘.๔๗	๑๐.๗๗	๑๐๐.๐๐
๗. ป.กศ. สูง	๒๓.๓๓	๒๑.๖๗	๓๖.๖๗	๑๑.๖๗	๖.๖๗	๑๐๐.๐๐
๘. ปริญญา, มหาวิทยาลัย	๓๐.๐๐	๒๑.๖๗	๒๖.๖๗	๑๓.๓๓	๘.๓๓	๑๐๐.๐๐
๙. อื่น ๆ	๑๐.๓๔	๑๐.๓๔	๓๗.๔๓	๑๕.๕๒	๒๕.๘๖	๑๐๐.๐๐
๒. ประเภทของสถานศึกษาที่ต้องการเรียน						
๑. สถานศึกษาของทางราชการ	๔๖.๔๓	๑๗.๘๖	๒๓.๒๑	๗.๑๔	๕.๓๖	๑๐๐.๐๐
๒. สถานศึกษาของเอกชน	๖.๔๐	๕.๗๗	๓๑.๐๓	๒๔.๓๑	๒๗.๕๔	๑๐๐.๐๐
๓. วิทยาลัยครู	๓๓.๓๓	๒๖.๖๗	๒๘.๓๓	๖.๖๗	๕.๐๐	๑๐๐.๐๐
๔. โรงเรียนอาชีวศึกษา	๑๘.๓๓	๓๓.๓๓	๓๖.๖๗	๘.๓๓	๓.๓๓	๑๐๐.๐๐
๕. มหาวิทยาลัย	๓๖.๖๗	๒๑.๖๗	๒๘.๓๓	๑๑.๖๗	๑.๖๗	๑๐๐.๐๐
๖. วิทยาลัยเอกชน	๖.๗๘	๘.๔๗	๓๗.๒๔	๒๒.๐๓	๒๕.๔๒	๑๐๐.๐๐
๗. โรงเรียนการศึกษาผู้ใหญ่	๒๘.๓๓	๒๓.๓๓	๓๓.๓๓	๑๑.๖๗	๓.๓๓	๑๐๐.๐๐
๘. โรงเรียนภาคค่ำ	๘.๔๗	๘.๔๗	๓๗.๒๔	๒๗.๑๒	๑๘.๖๔	๑๐๐.๐๐

๒. ประเภทของสถานศึกษาที่ต้องการเรียน (ต่อ)	มากยิ่ง	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก	รวม
๙. สถานฝึกอาชีพระยะสั้น	๑๐.๓๔	๑๕.๕๒	๓๖.๒๑	๑๕.๕๒	๒๒.๔๑	๑๐๐.๐๐
๑๐. อื่น ๆ	๑๑.๘๖	๑๕.๒๕	๔๕.๗๖	๑๑.๘๖	๑๕.๒๕	๑๐๐.๐๐
๓. วิชาที่ต้องการศึกษา						
๑. ความรู้วิชาสามัญทั่ว ๆ ไป	๒๔.๓๑	๑๗.๒๔	๓๖.๒๑	๑๓.๗๔	๓.๔๕	๑๐๐.๐๐
๒. วิชาแพทย์	๒๑.๖๗	๒๖.๖๗	๓๖.๖๗	๑๓.๓๓	๑.๖๗	๑๐๐.๐๐
๓. วิชาพยาบาล	๒๐.๐๐	๒๔.๐๐	๓๘.๓๓	๑๑.๖๗	๕.๐๐	๑๐๐.๐๐
๔. วิชาครู	๓๖.๖๗	๒๘.๓๓	๓๐.๐๐	๑.๖๗	๓.๓๓	๑๐๐.๐๐
๕. วิชาการทหาร	๓๓.๓๓	๒๘.๓๓	๒๖.๖๗	๕.๐๐	๖.๖๗	๑๐๐.๐๐
๖. วิชาการตำรวจ	๒๕.๘๒	๒๓.๗๓	๓๓.๔๐	๘.๔๗	๘.๔๗	๑๐๐.๐๐
๗. วิชาการเกษตร	๓๐.๐๐	๒๖.๖๗	๓๓.๓๓	๑.๖๗	๘.๓๓	๑๐๐.๐๐
๘. วิชากฎหมาย	๑๘.๔๗	๒๕.๘๖	๓๗.๔๓	๖.๔๐	๑๐.๓๔	๑๐๐.๐๐
๙. วิชาการค้าและธุรกิจ	๑๘.๖๔	๑๕.๒๕	๔๒.๓๗	๑๕.๒๕	๘.๔๗	๑๐๐.๐๐
๑๐. วิชาเครื่องยนต์กลไก	๒๕.๔๒	๒๓.๗๓	๒๘.๘๑	๘.๔๗	๑๓.๕๖	๑๐๐.๐๐
๑๑. วิชาไฟฟ้า	๒๓.๗๓	๒๘.๘๑	๒๗.๑๒	๑๐.๑๗	๑๐.๑๗	๑๐๐.๐๐
๑๒. วิชาเหมืองแร่	๑๑.๘๖	๑๑.๘๖	๓๓.๔๐	๒๐.๓๔	๒๒.๐๓	๑๐๐.๐๐
๑๓. วิชาก่อสร้าง	๑๔.๐๔	๒๔.๕๖	๓๘.๖๐	๘.๗๗	๑๔.๐๔	๑๐๐.๐๐
๑๔. วิชาเขียนภาพ	๑๓.๗๔	๑๗.๒๔	๔๓.๑๐	๑๕.๕๒	๑๐.๓๔	๑๐๐.๐๐
๑๕. วิชาอาหาร	๑๕.๕๒	๒๔.๑๔	๔๑.๓๘	๑๕.๕๒	๓.๔๕	๑๐๐.๐๐
๑๖. วิชาดนตรี	๗.๒๔	๑๓.๗๔	๕๐.๐๐	๑๓.๗๔	๕.๑๗	๑๐๐.๐๐
๑๗. อื่น ๆ	๔.๒๖	๑๑.๑๑	๓๕.๑๔	๒๐.๓๗	๒๔.๐๗	๑๐๐.๐๐
๔. ความสำเร็จในการศึกษา						
๑. เรียนพอสอบได้	๘.๗๗	๑๔.๓๐	๒๖.๓๒	๒๑.๐๕	๒๔.๕๖	๑๐๐.๐๐
๒. เรียนให้เก่ง	๑๘.๖๔	๓๘.๔๘	๑๘.๖๔	๑๑.๘๖	๑๑.๘๖	๑๐๐.๐๐

๔. ความสำเร็จในการศึกษา (ต่อ)	มากยิ่ง	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก	รวม
๓. เรียนให้ได้ที่หนึ่ง	๑๗.๕๔	๒๔.๕๖	๓๖.๘๔	๘.๗๗	๑๒.๒๘	๑๐๐.๐๐
๔. เรียนจนได้รางวัลและทุนการศึกษา	๑๕.๒๕	๓๒.๒๐	๓๒.๒๐	๘.๔๗	๑๑.๘๖	๑๐๐.๐๐
๕. เรียนให้เชี่ยวชาญประกอบอาชีพได้	๔๐.๖๘	๒๐.๓๔	๒๕.๔๒	๕.๐๘	๘.๔๗	๑๐๐.๐๐
๖. เรียนจนมีชื่อเสียงโด่งดัง	๑๕.๒๕	๑๐.๑๗	๔๒.๓๗	๑๓.๕๖	๑๘.๖๔	๑๐๐.๐๐
๗. เรียนจนได้ไปศึกษาต่อต่างประเทศ	๑๑.๘๖	๑๖.๔๕	๓๗.๒๐	๑๖.๔๕	๒๒.๐๓	๑๐๐.๐๐
๘. อื่น ๆ	๘.๔๓	๕.๓๖	๓๐.๓๖	๒๑.๔๓	๓๓.๔๓	๑๐๐.๐๐
๕. ความเสียสละทุ่มเทเพื่อการศึกษา						
๑. คิดถึงการเรียนในวันหนึ่ง ๆ	๑๒.๔๖	๒๒.๒๓	๒๔.๐๗	๔.๒๖	๓๑.๔๘	๑๐๐.๐๐
๒. พยายามเรียนวิชาต่าง ๆ	๓๑.๐๓	๔๓.๑๐	๑๗.๒๔	๖.๔๐	๑.๗๒	๑๐๐.๐๐
๓. จดบันทึกสิ่งที่เรียนหรืออ่านไว้	๒๗.๑๒	๓๕.๕๔	๓๐.๕๑	๓.๓๔	๓.๓๔	๑๐๐.๐๐
๔. ทบทวนสิ่งที่เรียนแล้ว	๒๓.๗๓	๔๔.๐๗	๒๕.๔๒	๕.๐๘	๑.๖๔	๑๐๐.๐๐
๕. แสวงหาอุปกรณ์การเรียนเพิ่มเติม	๓๓.๔๐	๓๐.๕๑	๓๒.๒๐	๐.๐๐	๓.๓๔	๑๐๐.๐๐
๖. ออมเงินไว้ใช้จ่ายในการเรียน	๑๘.๓๓	๒๕.๐๐	๓๖.๖๗	๑๓.๓๓	๖.๖๗	๑๐๐.๐๐
๗. อดอาหารกลางวันเพื่อออมเงินไว้ซื้อหนังสือ	๓.๓๔	๖.๖๗	๒๐.๓๔	๒๕.๔๒	๔๔.๐๗	๑๐๐.๐๐
๘. ขายที่นาหรือที่สวนเอาเงินมาใช้จ่ายในการเรียน	๐.๐๐	๘.๖๒	๒๐.๖๔	๒๐.๖๔	๕๐.๐๐	๑๐๐.๐๐
๙. แม้เจ็บป่วยก็ไปโรงเรียน	๖.๗๘	๘.๔๗	๓๘.๔๘	๒๒.๐๓	๒๓.๗๓	๑๐๐.๐๐
๑๐. หาทรัพย์ในทางผิดกฎหมายมาใช้จ่ายในการเรียน	๑.๖๔	๓.๓๔	๑๐.๙๗	๘.๔๗	๗๖.๒๗	๑๐๐.๐๐
๑๑. ยืมเงินมาใช้จ่ายในการศึกษา	๑.๖๔	๑.๖๔	๑๕.๒๕	๒๗.๑๒	๕๔.๒๔	๑๐๐.๐๐
๑๒. อื่น ๆ	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐

สิ่งที่นักเรียนชั้น ม. ๑, มศ. ๑ – ๒ – ๓ โรงเรียนนาแห้ววิทยา ที่เกิดในตำบลแสงภาและตำบลนาพึงมีความปรารถนาหรือปฏิบัติมากและมากยิ่ง รวมกันตั้งแต่ ๓๐ คนขึ้นไป หรือประมาณร้อยละ ๕๐.๐๐ ของจำนวนนักเรียนที่กรอกแบบสอบถามความใฝ่สูงทางการศึกษา (๖๐ คน) ได้แก่

สิ่งที่ปรารถนาหรือปฏิบัติ	จำนวนผู้ปรารถนาหรือปฏิบัติมากและมากยิ่ง	ร้อยละ
๑. ระดับการศึกษา		
๑. ประถมศึกษาตอนปลาย	๓๕	๕๘.๓๓
๒. มัธยมศึกษาตอนต้น	๔๗	๗๘.๓๓
๓. มัธยมศึกษาตอนปลาย	๔๕	๗๖.๒๗
๔. ปริญญา, มหาวิทยาลัย	๓๑	๕๑.๖๗
๒. ประเภทของสถานศึกษาที่ต้องการเรียน		
๑. สถานศึกษาของทางราชการ	๓๖	๖๔.๒๔
๒. วิทยาลัยครู	๓๖	๖๐.๐๐
๓. โรงเรียนอาชีวศึกษา	๓๑	๕๑.๖๗
๔. มหาวิทยาลัย	๓๕	๕๘.๓๓
๕. โรงเรียนการศึกษาผู้ใหญ่	๓๑	๕๑.๖๗
๓. วิชาที่ต้องการศึกษา		
๑. วิชาครู	๓๙	๖๕.๐๐
๒. วิชาทหาร	๓๗	๖๑.๖๗
๓. วิชาการเกษตร	๓๔	๕๖.๖๗
๔. วิชาไฟฟ้า	๓๑	๕๒.๕๔
๔. ความสำเร็จในการศึกษา		
๑. เรียนให้เก่ง	๓๔	๕๗.๖๓
๒. เรียนให้เชี่ยวชาญประกอบอาชีพได้	๓๖	๖๑.๐๒
๕. ความเสียสละทุ่มเทเพื่อการศึกษา		
๑. พยายามเรียนวิชาต่าง ๆ	๔๓	๗๔.๑๔

สิ่งที่ปรารถนาหรือปฏิบัติ	จำนวนผู้ปรารถนาหรือปฏิบัติมากและมากยิ่ง	ร้อยละ
๕. ความเสียสละทุ่มเทเพื่อการศึกษา (ต่อ)		
๒. จดบันทึกสิ่งที่เรียนหรืออ่านไว้	๓๗	๖๒.๗๑
๓. ทบทวนสิ่งที่เรียนแล้ว	๔๐	๖๗.๘๐
๔. แสวงหาอุปกรณ์การเรียนเพิ่มเติม	๓๘	๖๔.๔๑

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความสนใจและความใฝ่สูงทางการศึกษาของประชาชน และนักเรียนในตำบลนาแห้วในบทที่ ๖ นี้ ทำให้แลเห็นภาพแบบแผนพฤติกรรมและความนึกคิดของประชาชนและนักเรียนในตำบลนาแห้วดีขึ้นทั้งยังช่วยให้เข้าใจปรากฏการณ์ต่าง ๆ ทางวัฒนธรรม ประเพณี และการศึกษา ตลอดจนการดำเนินชีวิตของประชาชนได้อย่างดีอีกด้วย นับว่าการศึกษารวบรวมข้อมูลดังกล่าวมีประโยชน์คุ้มค่าแรงงาน เวลาและค่าใช้จ่าย ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้แจกแจงจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม ร้อยละของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามตลอดจนหัวข้อที่มีผู้สนใจ ปรารถนาหรือปฏิบัติมากและมากยิ่งมาไว้ในบทนี้ ไม่ได้นำไปไว้ภาคผนวกเพราะเห็นว่าข้อมูลดังกล่าวมีความสำคัญยิ่งคือมีความจำเป็นในการดำเนินโครงการเพื่อใช้เป็นคู่มือ และเป็นหลักฐานอ้างอิงหรือแผนที่ในการวินิจฉัยปัญหาและวางแผนการปฏิบัติงานเฉพาะด้านในชุมชน ข้อมูลดังกล่าวควรอยู่ใกล้ชิดผู้ปฏิบัติงานในสนามมากที่สุด จึงเห็นสมควรนำมาไว้ด้วยกันในบทนี้ นอกจากนี้ข้อมูลดังกล่าวยังมีความสำคัญในฐานะข้อมูลชุดแรก ที่จะใช้เป็นแนวทางศึกษาและรวบรวมข้อมูลที่มีคุณค่าในการพัฒนาชนบทอื่น ๆ ต่อไปด้วยจึงต้องพิมพ์ไว้ในรายงานนี้อย่างละเอียด

การแยกวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็นกลุ่มประชาชน กลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนบ้านเหมืองแพร่ กลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาโรงเรียนนาแห้ววิทยาที่เกิดในตำบลนาแห้ว และกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาโรงเรียนนาแห้ววิทยา ที่เกิดในตำบลแสงภาและตำบลนาพึง ก็เพื่อเปรียบเทียบความสนใจและความใฝ่สูงทางการศึกษาระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งช่วยให้แลเห็นแบบแผนพฤติกรรม ความคิด ความสนใจ ความปรารถนาของแต่ละกลุ่มดีขึ้น เพราะมีการเปรียบเทียบกันไปในตัว การวิจัยคราวนี้ใช้เฉพาะร้อยละเป็นเครื่องเปรียบเทียบเท่านั้น ข้อมูลต่าง ๆ จะได้วิเคราะห์อีกเมื่อศึกษาตำบลนาแห้วในหัวข้ออื่น ๆ และเมื่อมีทุน

วิจัยเพียงพอ การวิจัยในงบประมาณปี ๒๕๒๒ จะเน้นการสำรวจเบื้องต้นเพื่อวางพื้นฐานการศึกษาท้องถิ่น การสร้างไมตรีจิตมิตรภาพและความเข้าใจอันดีกับประชาชน จึงไม่จำเป็นต้องใช้เทคนิควิจัยเชิงสถิติชั้นสูง มาวิเคราะห์ข้อมูลให้ยุ่งยาก ซับซ้อน จนไม่มีประชาชนชาวไร่ชาวนา หรือผู้ร่วมงานที่มีความรู้อ่านออกเขียนได้ เท่านั้นเข้าใจผลการวิจัยได้ ผลการวิจัยนี้มุ่งให้ผู้อ่านทุกระดับการศึกษาและอาชีพ และผู้บริหารจากต่ำสุด ถึงระดับสูงสุดของประเทศอ่านได้ เข้าใจและร่วมมือ สนับสนุนได้ทุกคน จึงพยายามเขียนให้ง่ายที่สุดเท่าที่ภาษาไทยจะมีให้ใช้ได้

บทที่ ๗

สรุปและประเมินผล

การวิจัยปีงบประมาณ ๒๕๒๒ ของโครงการวิจัยเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง เรื่องโครงการสำรวจความต้องการ ความสนใจ ปัญหา แรงบันดาลใจ และความใฝ่สูงทางการศึกษาของนักเรียนและประชาชนในตำบลนาแห้วที่ทำเสร็จแล้วนี้ สามารถตอบคำถามต่าง ๆ ที่ต้องการคำตอบได้มากน้อยเพียงใด และการวิจัยนี้บรรลุจุดประสงค์มากน้อยเพียงใดจะได้นำมาสรุปไว้ในบทนี้

<u>ปัญหาที่ต้องการคำตอบ</u>

๑. ปัญหาอะไรที่รุนแรงที่สุด มีผลกระทบกระเทือนรุนแรงต่อขวัญของประชาชน และความเปลี่ยนแปลงของท้องถิ่นมากที่สุด

คำตอบคือ ความปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนอันเกิดจากปัญหาการปะทะกันระหว่างผู้ก่อการร้าย ทหารลาวกับเจ้าหน้าที่ตำรวจตระเวณชายแดน และเจ้าหน้าที่ฝ่ายไทย ทำให้ประชาชนมีความหวาดกลัวต่อภัยอันตราย และขาดที่พึ่ง ไม่มีผู้ใดรับประกันความปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สินให้ต้องพยายามช่วยตนเองแก้ปัญหาไปตามมีตามเกิด จากการสัมภาษณ์เด็ก ผู้ใหญ่ คนชรา ครูและผู้ใหญ่บ้านกำนันต่างยืนยันเหมือนกัน

๒. สาเหตุของปัญหาที่สำคัญนั้นมีอะไรบ้าง มีช่องทางที่พอจะกำจัดสาเหตุของปัญหาได้หรือไม่

คำตอบคือ สาเหตุของปัญหาที่สำคัญได้แก่

๒.๑ ตำบลนาแห้วอยู่ติดชายแดนประเทศลาว จึงมีการปะทะกันระหว่างทหารลาวกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายไทยที่ทางราชการส่งไปรักษาพื้นที่อยู่เสมอ

๒.๒ ตำบลนาแห้วอยู่ใกล้ทางผ่านของฝ่ายตรงกันข้าม จึงทำให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อน เจ้าหน้าที่ทางราชการก็สงสัยและหวาดกลัวประชาชน ประชาชนจึงไม่มีที่พึ่ง ไม่ทราบว่า

จะพึ่งใคร จึงไม่มีความมั่นคงในการดำรงชีวิตเหมือนในท้องที่ที่สงบ

๒.๓ การทำมาหากิน เช่น การไปทำไร่ ทำสวนในท้องถิ่นไกลหมู่บ้านไม่ได้รับความสะดวกจะถูกเจ้าหน้าที่เพ่งเล็งไปในทางไม่ดี ทำให้ชีวิตขาดหลักประกันในการดำรงชีพ

การแก้ปัญหาอาจจะทำได้โดยทางราชการจัดส่งเจ้าหน้าที่ระดับต่าง ๆ ที่เป็นคนดี มีคุณธรรม และได้รับการอบรมพัฒนาจิตใจดีแล้ว ไปทำงานในตำบลนาแห้ว และพยายามให้คนที่เกิดในตำบลนาแห้วได้รับราชการและทำงานรับใช้ท้องถิ่นหรือบ้านเกิดของตนเองให้มากที่สุด

อีกประการหนึ่ง คือ เจ้าหน้าที่ต้องทำตนให้เป็นประโยชน์แก่ประชาชน เป็นที่ปรึกษา เป็นที่พึ่งในคราวคับขัน หรือในภาวะอันตราย ไม่ใช่คอยซ้ำเติมหรือหาเหตุใส่ความ กล่าวร้ายประชาชนโดยปราศจากคุณธรรม และจรรยา

๓. ปัญหาที่รุนแรงเริ่มเกิดขึ้นเมื่อใด มีแนวโน้มหรือจะหยุดหรือไม่

คำตอบคือ ปัญหาที่รุนแรงเกิดขึ้นเมื่อมีคนจากท้องถิ่นอื่นที่ไม่เข้าใจวัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่นเข้าไปอยู่ในตำบลนาแห้ว แล้วไปสร้างความเดือดร้อน เหยียบย่ำ ลบหลู่ดูแคลนคนในท้องถิ่นเดิม และเมื่อประเทศลาวมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบบใหม่

ปัญหาจะสงบหรือหยุดเมื่อประเทศไทยและลาวไม่มีการส่งเจ้าหน้าที่ไปปะทะกัน ณ ตำบลนาแห้ว นั่นคือต่างฝ่ายต่างมีเมตตาอารีต่อกัน และช่วยกันแก้ปัญหาโดยสันติวิธี ไม่ใช้อาวุธประหัตประหารกัน

๔. ปัญหาที่รุนแรงเกิดที่จุดใดของตำบล และอาจจะลุกลามไปยังส่วนอื่น ๆ ของตำบลหรือไม่ มีวิธีการใดที่จะหยุดยั้งปัญหาไม่ให้ลุกลามต่อไปหรือไม่

คำตอบคือ ปัญหาที่รุนแรงเกิดขึ้น ณ จุดริมแม่น้ำเหือง บ้านเหมืองแพร่ ตั้งแต่บ่อเกลือจนถึงปากหู ระยะทางราว ๒ กิโลเมตร เป็นจุดที่มีการปะทะบ่อยและรุนแรงที่สุด ทำให้เกิดเป็นแถบบ้านร้างในระยะจากริมแม่น้ำเหืองเข้ามาทางบ้านเหมืองแพร่ ราว ๒๐๐ – ๕๐๐ เมตร ซึ่งแต่เดิมเป็นแถบที่เจริญและมีคนอยู่หนาแน่นที่สุด

ถ้าการปะทะไม่รุนแรงถึงขั้นเป็นสงครามระหว่างประเทศ เหตุการณ์รุนแรงก็คงจะอยู่ ณ จุดดังกล่าวแล้ว จากการสอบถามประชาชนที่ประจำอยู่ตามชายแดนตรงบริเวณที่มีการปะทะกันได้ความว่าหากเจ้าหน้าที่ฝ่ายไทยและทหารลาวมีผู้ใหญ่คอยแนะนำ ตักเตือน การปะทะก็จะไม่มี เรื่องยุ่งยากและอันตรายส่วนมากเกิดจากคนอายุน้อยที่มีอารมณ์วู่วาม พอก่อเหตุแล้วก็ทำให้ได้รับความเดือดร้อนไปทั่ว เสียทั้งชีวิตของเจ้าหน้าที่ และทรัพย์สินของประชาชน และของชาติ ผู้วิจัยไปรวบรวมข้อมูลมา และเขียนรายงานตามที่เป็นจริง หากความพยายามของผู้วิจัยมีประโยชน์บ้าง ผู้วิจัยก็จะมีความสุขใจยิ่ง

๕. ประชาชนและนักเรียนต้องการอะไรมากที่สุด

คำตอบคือ ประชาชนต้องการสิ่งต่อไปนี้มากที่สุด

๕.๑ ความปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สิน

๕.๒ ความสะดวกในการทำมาหากิน คือการทำไร่ ทำสวนโดยต้องการให้มีที่ทำกินและไปมายังที่ทำกินสะดวกปลอดภัย

๕.๓ ขายสินค้าที่ผลิตขึ้น เช่น ข้าวโพด ข้าว น้ำอ้อย ฯลฯ เป็นต้น โดยได้ราคาดีพอสมควร ไม่มีคนกลางกดราคา

๕.๔ ถนนเข้าหมู่บ้าน

๕.๕ น้ำใช้ในการทำนา ทำสวน และพันธุ์พืชใหม่ ๆ

๕.๖ บริการการรักษาพยาบาลที่ดี

๕.๗ สถานศึกษาและอุปกรณ์การศึกษาที่มีคุณภาพให้ลูกหลาน

๕.๘ ชุดคุ้มครองหมู่บ้านและเจ้าหน้าที่ที่ยุติธรรม

นักเรียนต้องการสิ่งต่อไปนี้มากที่สุด

๑) หนังสือและอุปกรณ์การเรียน

๒) สถานศึกษาที่สูงกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น

๓) ความสะดวก ปลอดภัยในการไปและกลับจากสถานศึกษา

๖. ความต้องการต่าง ๆ มีสาเหตุมาจากอะไร

คำตอบ คือ ความต้องการต่าง ๆ มีสาเหตุมากจากสิ่งต่อไปนี้

๖.๑ ความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ การเมืองและสังคมของประเทศลาว ซึ่งอยู่ติดกับประเทศไทย ทำให้มีผลกระทบรุนแรงที่สุด

๖.๒ การปราบปรามผู้ก่อการร้าย และการป้องกันประเทศของเจ้าหน้าที่ฝ่ายไทย ทำให้มีผลกระทบต่อสภาพความเป็นอยู่ และวิถีชีวิตประจำวันของประชาชนมาก

๖.๓ การพัฒนาท้องถิ่นโดยส่วนราชการต่าง ๆ โดยที่ประชาชนไม่ได้มีส่วนรู้ส่วนเห็นหรือริเริ่มการพัฒนาด้วยตนเอง

๖.๔ การที่คนจากท้องถิ่นอื่นไปมีอำนาจเหนือประชาชน โดยใช้กฎหมาย อาวุธ อำนาจเงิน หรือ เทคนิควิทยา เครื่องจักร เครื่องกล เป็นเครื่องมือ ทำให้ผู้สุจริตและยึดมั่นในหลักศีลธรรมจรรยาขาดที่พึ่ง

๗. มีช่องทางพอจะสนองตอบความต้องการได้หรือไม่

คำตอบคือ มีช่องทางพอจะสนองตอบความต้องการได้หลายทาง ได้แก่

๗.๑ ให้ประชาชนมีส่วนรู้เห็นในการพัฒนาท้องถิ่น และการส่งเสริมความสุข สวัสดิภาพของตนเอง โดยมีเจ้าหน้าที่ยุติธรรม และได้รับการฝึกฝนอบรมมาดีทั้งความรู้ และคุณธรรมเป็นที่ปรึกษาแนะนำ

๗.๒ จัดเจ้าหน้าที่ที่เป็นคนในท้องถิ่นไปพบปะกับญาติพี่น้อง แนะแนวทางการดำรงชีวิต การให้การศึกษาแก่ลูกหลาน อนุชน และการพัฒนาอาชีพ รายได้ใหม่ ๆ เป็นต้น

๗.๓ ให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ เข้าไปทำงานถึงระดับหมู่บ้านโดยให้รับรู้ความทุกข์ยากคับแค้นของประชาชนตามความเป็นจริง ไม่บิดเบือน หรือคอยใส่ร้ายป้ายสีอย่างไร้คุณธรรม

๗.๔ อบรมเยาวชนของท้องถิ่นในการประกอบอาชีพ การศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม การรักษาสุขภาพอนามัย การทำอาหารและการถนอมอาหารไว้ให้มีคุณภาพคือยู่ได้นาน ๆ

๗.๕ จัดศูนย์อ่านหนังสือ หรือที่อ่านหนังสือพิมพ์ทุกหมู่บ้าน ให้ประชาชนได้ทราบความเปลี่ยนแปลงของโลกภายนอก เพื่อจะได้ทราบแนวทางปรับปรุงหมู่บ้านของตนให้ทันสมัยและเหตุการณ์

๗.๖ จัดประชาชนชายหญิงในหมู่บ้านให้รับผิดชอบต่อความมั่นคงปลอดภัยของหมู่บ้าน เช่น แบ่งเวรยาม ฝึกเจ้าหน้าที่พยาบาลของหมู่บ้าน อบรมชายฉกรรจ์ไว้คอยช่วยเหลือเพื่อนบ้านในคราวฉุกเฉิน เช่นเมื่อเกิดไฟไหม้ น้ำท่วม หรือตอนอพยพประชาชนจากหมู่บ้านไปยังที่ปลอดภัย

๗.๗ ส่งเสริมประชาชนให้รู้จักร่วมมือช่วยเหลือกันเอง และช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน เช่นการรักษาบ่อน้ำ การปลูกต้นไม้เพื่อความสวยงามและเพื่อรับประทานผล ตลอดจนการดูแลรักษาสะพาน และสมบัติส่วนรวมต่าง ๆ เช่น โรงเรียน ศาลาประชาคม ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน ฯลฯ เป็นต้น

๗.๘ ให้ประชาชนมีโอกาสปรึกษาหารือกันแก้ปัญหาของท้องถิ่น โดยมีเจ้าหน้าที่ของทางราชการทุก ๆ ฝ่ายเป็นที่ปรึกษา และช่วยดำเนินการติดต่อขอความช่วยเหลือจากองค์การและหน่วยงานของรัฐระดับสูง

๗.๙ ฝึกอบรมวิธีการสหกรณ์ การรวมทุนผลิตและจำหน่ายสินค้า

๗.๑๐ จัดบริการแนะแนวการศึกษาการอาชีพ และการแก้ปัญหาส่วนตัวแก่ประชาชนและนักเรียน

๘. แหล่งที่จะตอบสนองความต้องการอยู่ที่ใด

คำตอบ คือ แหล่งที่จะตอบสนองความต้องการของประชาชน และนักเรียนมีกระจายอยู่เกือบทั่วตำบล เช่น

<u>บ้านนาแห้วใหม่</u> มี ๑) ที่ว่าการอำเภอนาแห้ว

๒) สถานีตำรวจภูธรอำเภอนาแห้ว

๓) โรงเรียนมัธยมศึกษา "นาแห้ววิทยา"

๔) โรงเรียนประถมศึกษา คือโรงเรียนบ้านนาแห้ว (ป. ๑ – ๔)

บ้านนาแห้วเก่า	มี	๑) ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน ๒) วัดนาแห้วซึ่งมีเจ้าคณะอำเภอนาแห้วเป็นเจ้าอาวาส
บ้านบุ่ง	มี	ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน
บ้านนาโพธิ์	มี	ห้องสมุดเอกชน (ห้องสมุด "สารวิจิตร" ของโครงการมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการ)
บ้านเหมืองแพร่	มี	๑) โรงเรียนบ้านเหมืองแพร่ (ป. ๑ – ๖) ๒) วัดเหมืองแพร่ ๓) สถานีอนามัยประจำตำบล ๔) ที่พักตำรวจตระเวณชายแดน ๑ หมวด ๕) ศาลาประชาคม ๖) ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน
บ้านโป่งกูด	–	ยังไม่มีแหล่งสนองความต้องการของประชาชนและนักเรียนเลย

หากแหล่งต่าง ๆ ดังกล่าวจัดบริการให้ดี มีคุณภาพและประสิทธิภาพสูง ก็คงจะสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนและนักเรียนได้มากทีเดียว

๔. ประชาชนและนักเรียนสามารถตอบสนองความต้องการของตนได้มากเพียงใด

คำตอบ คือ ประชาชนและนักเรียนได้พยายามช่วยตนเองอย่างเต็มที่ โดยการทำงานหนัก มีความอดทนต่อสภาพความบีบคั้นต่าง ๆ พยายามให้คุณธรรมในการแก้ปัญหา และยึดมั่นในความดี ไม่เบียดเบียนกันเป็นเครื่องจรรโลงชีวิต

อย่างไรก็ดีปัญหาหลายอย่างก็เกินกำลังความสามารถของประชาชนที่จะแก้ไข เช่นเรื่องศัตรูจากนอกประเทศ ผู้ก่อการร้าย หรือเจ้าหน้าที่ที่ขาดคุณธรรม เป็นต้น สิ่งเหล่านี้จำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือจากทางราชการทุกระดับ

๑๐. แนวโน้มของความต้องการด้านต่าง ๆ เป็นอย่างไร

คำตอบ คือ ความต้องการด้านที่ทำมาหากินจะมีความรุนแรงยิ่งขึ้น เพราะประชากรเพิ่มขึ้น การอาชีพใหม่ ๆ ก็มีความจำเป็น เช่น ช่างแก้รถยนต์ ช่างไฟฟ้า ช่างประปา ตลอดจนช่างก่อสร้างบ้านเรือน และคนทำอาหารจำหน่าย

ทางด้านการศึกษาจะมีความต้องการเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ อีกประมาณ ๔ ปี ควรมีมัธยมศึกษาตอนปลายหรือสถานฝึกอาชีพระยะสั้น เพื่อให้ประชาชนประกอบอาชีพในท้องถิ่นได้ เช่น ตัดเย็บเสื้อผ้า ปั้นอิฐเพื่อการก่อสร้างบ้านเรือน หรือช่างไม้ ช่างปูน โดยเปิดสอนทีละอย่างสองอย่างก่อน แต่ให้ทำงานได้จริง ๆ เป็นการพัฒนาอาชีพ และสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจให้แก่ท้องถิ่นไปในตัว

๑๑. ความสนใจของประชาชนและนักเรียนมีอะไรบ้าง

คำตอบ คือ สิ่งที่ประชาชนสนใจมาก ๓ ประการ ได้แก่

๑๑.๑ การทำบุญต่าง ๆ

๑๑.๒ การช่วยเหลือเพื่อนบ้านในยามฉุกเฉิน

๑๑.๓ การทดลองเพาะปลูกพืชพันธุ์ใหม่ ๆ

สิ่งที่นักเรียนสนใจมาก ๑๒ ประการได้แก่

๑) การตัดเสื้อ กางเกง เครื่องแต่งกาย

๒) การทำเครื่องใช้ในครัวเรือน

๓) การไปเที่ยวกรุงเทพมหานครหรือเมืองอื่น ๆ

๔) การเรียนต่อในชั้นที่สูงกว่าประถมศึกษา

๕) การขายสินค้าที่ทำเอง

๖) การเลี้ยงสัตว์ไว้ขาย

๗) การจัดงานประจำปีของท้องถิ่น

๘) การอาสาป้องกันหมู่บ้าน

๙) การมีส่วนรู้เห็นในการเลือกผู้ใหญ่บ้านกำนัน

๑๐) การทำบุญตาง ๆ

๑๑) การใส่ปุ๋ยและฉีดยาฆ่าแมลงให้แก่พืช

๑๒) การช่วยเหลือเพื่อนบ้านในคราวฉุกเฉิน

๑๒. ความสนใจต่าง ๆ ได้รับการตอบสนองมากน้อยเพียงใด

คำตอบ คือ ความสนใจต่าง ๆ ได้รับการตอบสนองพอสมควร โดยเฉพาะเรื่องการทำบุญได้รับการตอบสนองเป็นพิเศษ ในตำบลนาแห้วมีงานบุญต่าง ๆ เกือบทุกเดือน และประชาชนก็ไปร่วมกันเป็นส่วนมาก การตอบสนองความสนใจด้านการศึกษาต่อ ก็มีโรงเรียนให้ศึกษาได้ในตำบลถึงชั้นมัธยมต้นแล้ว ถ้ามีถึงชั้นมัธยมปลาย ประชาชนและนักเรียนคงจะพอใจยิ่ง ด้านการเพาะปลูกพืชพันธุ์ใหม่ ทางราชการก็ส่งเสริมอยู่ ตอนนี้ทางอำเภอนาแห้วมีโครงการให้ประชาชนบ้านเหมืองแพร ๔๖ ครอบครัว ปลูกมะขามหวานครอบครัวละ ๔ ไร่ โดยจะใช้ที่ดินเขตโครงการมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการ ใกล้ ๆ หวยมุน เจ้าหน้าที่พัฒนาการอำเภอนาแห้ว บอกว่าจะใช้งบประมาณจำนวน ๗๐๐,๐๐๐ บาท (เจ็ดแสนบาทถ้วน)

๑๓. อุปสรรคที่ขัดขวางความสนใจของประชาชนและนักเรียนมีอะไรบ้าง

คำตอบคือ สภาพการคมนาคมไม่สะดวก เพราะอยู่ห่างไกลเมืองใหญ่ หรือศูนย์การปกครองของประเทศ แหล่งวิชาการมีน้อย การผลิตสินค้าและการจำหน่ายยังดำเนินไปแบบโบราณ คือ ขาดอุปกรณ์ที่ทันสมัย ขาดหน่วยงานส่งเสริม และขาดผู้จัดการธุรกิจ นอกจากนี้ก็เกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สิน ทำให้ความสนใจของประชาชนและนักเรียนจำกัดอยู่ในวงแคบ

๑๔. มีช่องทางที่จะกำจัดอุปสรรคที่ขัดขวางความสนใจได้หรือไม่

คำตอบ คือ มีช่องทางที่จะกำจัดอุปสรรคที่ขัดขวางความสนใจได้ โดยการจัดกิจกรรมและต่าง ๆ ดังที่กล่าวไว้แล้วในข้อ ๗ เกี่ยวกับการตอบสนองความต้องการ

๑๕. แรงบันดาลใจของประชาชนและนักเรียนเกิดจากอะไร

คำตอบ คือ แรงบันดาลใจของประชาชนและนักเรียนเกิดจากสิ่งต่อไปนี้

๑๕.๑ การเลื่อมใส เอาอย่าง ปฏิบัติตามคำสั่งสอนของคนดีของท้องถิ่น (พระครูสุธรรมวงษาโพธิปลัดปัญญา – พ่อแม่หลักคำเหมืองแพร่)

๑๕.๒ การตื่นตัวทางการศึกษาเพราะมีคนในท้องถิ่นได้รับการศึกษาจนถึงระดับสูงสุด (ปริญญาเอก – ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิสิทธิ์ สารวิจิตร)

๑๕.๓ การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจตระเวณชายแดนที่รักษาป้องกันหมู่บ้านจนสุดความสามารถ และทำงานช่วยเหลือประชาชนในคราวเดือดร้อน เช่น ตอนน้ำท่วมใหญ่ในวันที่ ๑๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๒๑

๑๕.๔ การพบเห็นเหตุการณ์รุนแรง การปะทะกันระหว่างทหารลาวกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายไทยและอื่น ๆ ทำให้ประชาชนมีความอดทน มีความสามัคคี และช่วยเหลือกันในคราวฉุกเฉิน

๑๕.๕ การได้รับรางวัลการศึกษา และคำยกย่องทางด้านการเรียน ทำให้ประชาชนส่งเสริมบุตรหลานให้เรียนหนังสือจนเต็มความสามารถ และทำงานหนักเพื่อหาเงินมาใช้จ่ายในการศึกษาของบุตรหลานที่ตั้งใจเรียน

๑๖. แรงบันดาลใจต่าง ๆ ส่งผลต่อวิธีการดำเนินชีวิตของประชาชนและนักเรียนหรือไม่ อย่างไร

คำตอบ คือ แรงบันดาลใจต่าง ๆ ส่งผลต่อวิธีการดำเนินชีวิตของประชาชนและนักเรียนเป็นอย่างยิ่ง เช่น

๑๖.๑ ทำให้บิดามารดา ผู้ปกครองส่งบุตรหลานเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา (โรงเรียนนาแห้ววิทยา) เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะบ้านนาโพธิ์และบ้านเหมืองแพร่มีนักเรียนในโรงเรียนนาแห้ววิทยา ถึงร้อยละ ๙.๒๓ และ ร้อยละ ๑๐.๐๐ ของประชากรในหมู่บ้านทั้งสองตามลำดับ ซึ่งเป็นอัตราส่วนที่สูงมากสำหรับหมู่บ้านในชนบทอันห่างไกลจากกรุงเทพมหานคร

๑๖.๒ ทำให้ประชาชนมีความขยันขันแข็งในการทำงานเพื่อหารายได้มาเป็นค่าใช้จ่ายในการศึกษาของบุตรหลาน ประชาชนทำงานตลอดปี ไม่มีเวลาว่างเพื่อเที่ยวเตร่สนุกสนานเช่นที่ผ่านมาตั้งแต่เวลา ๔.๐๐ น. ไปตัดอ้อย เวลา ๖.๐๐ – ๑๖.๐๐ น. ขนอ้อยไปหีบ และต้มเคี่ยวทำน้ำอ้อย เวลา ๑๖.๐๐ – ๑๘.๐๐ น. ไปหาฟืนมาทำเชื้อเพลิง ฯลฯ บางครอบครัวก็ทำสวนผัก ทำสวนอ้อย เลี้ยงวัว ทำไร่ข้าวโพด ทำไร่ถั่วลิสง และตั้งร้านขายของ ฯลฯ กล่าวได้ว่าพยายามทำงานทั้งวันทั้งคืนเพื่อหาเงินมาให้ลูกหลานได้เรียน ให้ทัดเทียมกับลูกหลานของเพื่อนบ้านใกล้เคียง

๑๖.๓ ประชาชนมีความสามัคคี ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เมื่อมีปัญหาหรือความเดือดร้อน โดยรวมกลุ่มกันอย่างรวดเร็ว เพื่อแก้ปัญหาเฉพาะหน้าและปฏิบัติภารกิจที่จำเป็น

๑๖.๔ ประชาชนอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ไม่ทะเลาะวิวาทกัน ต่างก็เห็นใจและเผื่อแผ่กันตามสมควร

๑๖.๕ ประชาชนสนใจความก้าวหน้าใหม่ ๆ ความเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ และหมั่นสนทนาปรึกษากันเสมอ

๑๖.๖ ประชาชนให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ที่ไปพัฒนาท้องถิ่นอย่างดียิ่ง และนิยมยกย่องผู้ไปพัฒนาท้องถิ่นอย่างสูง

๑๗. ความใฝ่สูงทางการศึกษาของประชาชนและนักเรียนในตำบลนาแห้ว มีการแสดงออกทางใดบ้าง

คำตอบ คือ ความสูงทางการศึกษาของประชาชนและนักเรียนในตำบลนาแห้ว มีการแสดงออกหลายทาง ได้แก่

๑๗.๑ การส่งบุตรหลานเรียนต่อในชั้นมัธยมศึกษาและวิทยาลัยครู มีจำนวนมากขึ้น

๑๗.๒ การสนทนาพูดคุยกันเกี่ยวกับการศึกษาเป็นกิจวัตรประจำวัน

๑๗.๓ ประชาชนสนับสนุนโครงการมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการมาตั้งแต่ต้น ร่วม ๑๗ ปีแล้ว

๑๗.๔ จากแบบสอบถามประชาชนและนักเรียนต้องการเรียนถึงระดับปริญญา หรือมหาวิทยาลัย เกินร้อยละ ๕๐.๐๐ ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

๑๗.๕ ประชาชนและนักเรียนสนับสนุนที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน และไปใช้บริหารห้องสมุดอยู่เสมอ

๑๘. ความใฝ่สูงทางการศึกษาของประชาชน และนักเรียนได้รับการตอบสนองหรือไม่

คำตอบ คือ ความใฝ่สูงทางการศึกษาของประชาชนและนักเรียนได้รับการตอบสนองพอสมควร ปัจจุบันตำบลนาแห้วมีโรงเรียนมัธยมศึกษาแล้ว มีที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน ๓ แห่ง มีห้องสมุดเอกชน ๑ แห่ง และมีโครงการมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการ ที่ตำบลนาแห้วมาราว ๑๗ ปีแล้ว

๑๙. ความใฝ่สูงทางการศึกษาในแต่ละหมู่บ้านในตำบลนาแห้ว แตกต่างกันหรือไม่

คำตอบ คือ ความใฝ่สูงทางการศึกษาในแต่ละหมู่บ้านในตำบลนาแห้ว แตกต่างกัน หมู่บ้านนาโพธิ์และเหมืองแพร่อาจจะกล่าวได้ว่า มีความใฝ่สูงทางการศึกษาอยู่ในระดับที่สูงยิ่ง หมู่บ้านนาแห้วเก่า หมู่บ้านนาแห้วใหม่และบ้านบุ่ง อยู่ในระดับกลาง ๆ ส่วนหมู่บ้านโป่งกูด ความใฝ่สูงทางการศึกษายังอยู่ในระดับต่ำ ทั้งนี้วินิจฉัยจากข้อมูลเบื้องต้น ดังที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ ๕ แล้ว

๒๐. ทางราชการได้ส่งเสริมความใฝ่สูงทางการศึกษาของประชาชนและนักเรียนอย่างไรบ้าง

คำตอบ คือ ทางราชการได้ส่งเสริมความใฝ่สูงทางการศึกษาของประชาชน และนักเรียนหลายประการ เช่น

๒๐.๑ ขยายชั้นเรียนโรงเรียนบ้านเหมืองแพร่ จากชั้น ป. ๔ ถึง ป. ๗ แต่ปัจจุบันลดลงเหลือแค่ ป. ๖

๒๐.๒ ตั้งโรงเรียนประถมศึกษาอีก ๑ โรง คือ โรงเรียนบ้านนาแห้ว

๒๐.๓ ตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษา คือ โรงเรียนนาแห้ววิทยาขึ้น ใน พ.ศ. ๒๕๑๘

๒๐.๔ จัดหนังสือให้ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านนาแห้วเก่า บ้านบุ่ง และบ้านเหมืองแพร่

๒๐.๕ ทางราชการไม่ได้ขัดขวางการดำเนินโครงการมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนากาของประชาชน แต่ได้สนับสนุนทางอ้อมหลายอย่าง

๒๑. มีปรากฏการณ์อะไรบ้างที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในตำบลนาแห้ว ซึ่งอาจจะส่งผลต่อความเปลี่ยนแปลงของชุมชนในอนาคต

คำตอบ คือ ปรากฏการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในตำบลนาแห้ว ซึ่งอาจจะส่งผลต่อความเปลี่ยนแปลงของชุมชนในอนาคต มีดังนี้

๒๑.๑ การตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษา "นาแห้ววิทยา" เป็นเหตุการณ์ที่สำคัญยิ่งที่จะทำให้ตำบลนาแห้ว เปลี่ยนแปลงทั้งในปัจจุบันและอนาคต เพราะโรงเรียนนี้จะทำให้เกือบทุกครอบครัวในตำบลนาแห้ว มีลูกหลานเรียนจบชั้นมัธยมศึกษา อย่างน้อยครอบครัวละ ๑ คน ในที่สุด คุณภาพของประชาชนในตำบลนาแห้วจะสูงขึ้นเรื่อย ๆ

๒๑.๒ โครงการมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการซึ่งได้ดำเนินงานมาตั้งแต่ ๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๖ เป็นความหวังอันสูงสุดของประชาชนและนักเรียนในตำบลนาแห้ว ความหวังนี้จะเป็นจริงหรือไม่ เวลาเท่านั้นจะเป็นผู้ตัดสิน

๒๑.๓ การที่นักเรียนในโรงเรียนนาแห้ววิทยา จากบ้านนาโพธิ์และบ้านเหมืองแพร่เพียง ๒ หมู่บ้าน รวมกันมีจำนวนถึง ๕๖ คน ทั้ง ๆ ที่สองหมู่บ้านนี้มีประชากรรวมกันเพียง ๕๘๑ คน และนักเรียนจากอีก ๒๕ หมู่บ้าน ในอำเภอนาแห้ว มีจำนวนรวมกัน ๘๙ คน จากจำนวนประชากรถึง ๖,๖๒๕ คนนั้น เป็นสิ่งที่น่าเอาใจใส่อย่างยิ่ง และไม่ควรจะให้ปรากฏการณ์นี้เป็นเช่นนี้ต่อไป นั่นคือจำเป็นต้องเร่งรัดหาทางให้ประชาชนในหมู่บ้านอื่น ๆ ส่งบุตรหลานเรียนต่อในชั้นมัธยมศึกษาให้มากขึ้น

๒๒. ปรากฏการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ได้รับแรงผลักดันจากอะไรบ้าง

คำตอบ คือ ปรากฏการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้รับแรงผลักดันจากสิ่งต่อไปนี้

๒๒.๑ การเอาอย่างกันในทางดีงาม ครอบครัวใดมีบุตรหลานเรียนดี ได้ที่ ๑ หรือได้รับรางวัลการศึกษาก็เป็นที่ยอมรับนับถือยกย่องในชุมชน จึงทำให้บิดามารดาทุ่มเทเพื่อการศึกษาของลูก ๆ อย่างยิ่ง

๒๒.๒ การสร้างแรงจูงใจทางการศึกษา เช่น การสร้างห้องสมุดประจำครอบครัว การสร้างที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน การตั้งรางวัลการศึกษา ฯลฯ ทำให้ประชาชนและอนุชนสนใจการศึกษาตั้งแต่อายุ ๒ – ๓ ปี เด็กบางคนอ่านหนังสือได้ตั้งแต่อายุ ๓ ปี ทั้ง ๆ ที่บิดามารดามีความรู้จบ ป. ๔ (เด็กหญิง บุญแทน ไพรภิบาล)

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยตามที่ปรากฏในรายงานฉบับนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ตลอดจนวินิจฉัยสิ่งต่าง ๆ ที่พบเห็นและได้ยินได้ฟังมาบรรลุจุดมุ่งหมาย เป็นที่น่าพึงพอใจ การวิจัยจะดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยกว่านี้หากได้รับทุนอุดหนุนเพียงพอ (๔๐,๐๐๐ บาท) แต่ในปีงบประมาณ ๒๕๒๒ นี้ได้รับเงินอุดหนุนการวิจัยเพียง ๒๐,๐๐๐ บาท หรือร้อยละ ๕๐.๐๐ ของจำนวนที่กะไว้ นอกจากนี้การเบิกจ่ายเงินก็ทำได้อย่างล่าช้าและยุ่งยาก ไม่ทันกับการดำเนินโครงการ จึงทำให้การวิจัยนี้ชลุกชลักไม่คล่องตัวเท่าที่ควร

สิ่งที่ประทับใจยิ่งสำหรับการวิจัยคราวนี้คือ ความร่วมมือช่วยเหลือ เต็มใจให้ข้อมูลต่าง ๆ ของญาติพี่น้องชาวตำบลนาแห้ว คณะครู และนักเรียนโรงเรียนบ้านเหมืองแพร่ โรงเรียนนาแห้ววิทยา ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน แพทย์ประจำตำบล ประชาชนทั้งเด็กและผู้ใหญ่ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ของอำเภอนาแห้วทุก ๆ คน ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างสุดซึ้งไว้ ณ ที่นี้ด้วย

หนังสือที่ใช้ประกอบการค้นคว้า วิจัยและดำเนินโครงการ

๑. พิสิทธิ์ สารวิจิตร คู่มือพัฒนาเพื่อความรุ่งโรจน์และส่งเสริมความก้าวหน้านักเรียน งานตำราและคำสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ๒๕๒๑

๒. พิสิทธิ์ สารวิจิตร ประวัติการดำเนินโครงการมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการ เล่ม ๑ (ต้นฉบับ) ๒๕๑๔

๓. พิสิทธิ์ สารวิจิตร ยุทธศาสตร์การสอนวิชาการพัฒนาตนเองจากระดับอนุบาลถึงปริญญาเอก (ต้นฉบับ) ๒๕๒๑

๔. พิสิทธิ์ สารวิจิตร และ สมพงษ์ องอาจยุทธ ประวัติการดำเนินโครงการมหาวิทยาลัยแห่งการงานและพัฒนาการ เล่ม ๔ ๒๕๑๘

๕. สาร สาระทัศนานันท์ ตำนานพระธาตุศรีสองรักษ์และอำเภอด่านซ้าย ทวีกิจการพิมพ์ กรุงเทพมหานคร ๒๕๐๘

๖. Beck, L. Adams. The Story of Oriental Philosophy. New York: The New Home Library, 1928.

๗. Carnegie, Dale. How To Win Friends and Influence People. New York: Pocket Books, Inc.,1962.

๘. Daiches, David. Ed. The Ideas of A New University. London: Andre Deutsch Limited, 1964.

๙. Hill, Napoleon. The Master-Key To Riches. Greenwich, Conn: Fawcett Publications, Inc.,1965.

๑๐. Hill, Napoleon. Think and Grow Rich. Greenwich, Conn: Fawcett Publications,Inc.,1962.

๑๑. Kaplan,Justin D. Ed. The Jowett Translations. Dialogues of Plato. New York: Pocket Books,Inc.,1977.

๑๒. Korda, Michael. Success. New York: Ballantine Books, 1977.

๑๓. Leedy, Paul D. Practical Research: Planning and Design. New York: Macmillan Publishing Co.,Inc.,1974.

๑๔. Penniman, T.K. A Hundred Years of Anthropology. New York: William Morrow & Company,Inc.,1974.

๑๕. Rogers, Carl R. Carl Rogers on Personal Power. New York: Dale Publishing Co.,1977.

๑๖. Schwartz, Alvin. University. New York: The Viking Press, 1969.

๑๗. Uris, Auren. Techniques of Leadership. New York: McGraw-Hill Book Company,1964.

๑๘. Wileden, Arthur F. Community Development: The Dynamics of Planned Change. Totowa,N.J.:The Bedminster Press, 1970.

๑๙. Wingo. G. Max. The Philosophy of American Education. Lexington, Massachusetts:D.C. Heath and Company,1965.

๒๐. Wirsing, Marie E. Teaching and Philosophy: A Synthesis. Boston: Houghton Mifflin Company, 1972.

AN EXAMPLE OF A DEVELOPING RURAL THAI COMMUNITY

TAMBOL NAHAEW, NAHAEW SUBDISTRICT

Dedicated to

Mr. Keng Sarawichitr

Mr. Pote Sarawichitr

WHO HAD CARRIED OUT THE UNIVERSITY OF DEVELOPMENT PROJECT

THROUGH THE END OF THEIR LIVES

by

Pisit Sarawichitr

June 21, 1973

AN EXAMPLE OF A DEVELOPING RURAL THAI COMMUNITY

Many people want to know more about Thailand and her development in recent years. They try to find information from books but most of the references were written by foreigners who visited Thailand for a short period of time. The writings usually omitted the feeling tone of some particular groups of Thai people. It is also difficult for a Thai to write about his community because of language difficulty and the lack of writing skills. Besides, very few written documents on particular communities are available.

I have presented the picture of a developing rural Thai community in this paper. My writing reflects personal observations and experiences in a Thai community during the past 30 years. I hope to make this account as a starting point for more rigorous studies and research on this community to help realize her ambitions and aspirations.

The writing was encouraged by Professor Gordon M.A. Mork, my academic adviser and Dr. Eleanor Treece who also helped to improve my writing with patience and understanding.

Pisit Sarawichitr

Mr. Pisit Sarawichitr

June 21, 1973

AN EXAMPLE OF A DEVELOPING RURAL THAI COMMUNITY

TAMBOL NAHAEW, NAHAEW SUBDISTRICT

HISTORICAL SKETCH OF TAMBOL NAHAEW

SOURCES OF REFERENCES

For ten years after I was born on Friday, September 2, 1938, about 5 a.m. in Ban Napho, Tambol Nahaew, I lived in Tambol Nahaew. Then I left home to continue my education in Loey Province, Dhonburi, and Bangkok. During the first 12 years I returned home for about two months each year, then from 1961 to 1972 I returned to my native village once or twice every three years. On May 23 - 25, 1972 I visited my family in my native village before leaving for the United States for the second time, to work for a Ph.D. degree using the Thai Government Scholarship.

The observations, the conversations, and the participations in hundreds of activities that had happened in Tambol Nahaew have been my source of references. Old, important, and knowledgeable persons in this community told me of many events and happenings that they had experienced, observed, or remembered from stories of previous generations. They asked me to preserve those stories for posterity. For many years I stored hundreds of stories in my mind. Then after February 10, 1956, I have photographed events, places, important people, and children in Tambol Nahaew in order to preserve them and collect materials for a library built in my family home. Every time I visited my family I photographed 60 - 100 pictures so that at

the present time I have approximately 300 pictures in my collection. In 1972 I began taking colored slides in order to preserve on film the artistic objects and valuable scenes in Tambol Nahaew. I took 60 colored slides before leaving for the United States.

In 1971 I began to write the history of the University of Development Project including stories about Tambol Nahaew. That document is the only written record concerning the primary sources of my inspiration. A copy of this document is in the library in my home in Tambol Nahaew. Another copy is in Mr. Boonma Chuaboonmi's home in Loey Province; the original manuscript and a copy are in my possession.

The persons who told me so many stories are as follows:

Name	Relationship
1) Mr. Keng Sarawichitr	Father
2) Mrs. Kam Sarawichitr	Mother
3) Mr. Tong-in Chantakoon	Grandfather
4) Mrs. Teep Chantakoon	Grandmother
5) Mrs. Noochan Sarawichitr	Grandmother
6) Mr. Korn Praipibal	Uncle
7) Mr. Raya Ounkeo	Uncle
8) Mr. Cherd Chantakoon	Uncle
9) Mr. Kongsri Saengkam	Uncle
10) Mr. Kul Saengkam	Uncle, Village doctor
11) Mr. Karj Doungupa	Teacher
12) Mr. Lai Doungupa	Relative

Name	Relationship
13) Mrs. Miad Kanasri	Relative
14) Mrs. Air Sanit	Relative
15) Mrs. Air Sanit's mother	Relative
16) Mrs. Boonpan Doungupa's father	Acquaintance
17) Mr. Suk Doungupa	Acquaintance
18) Mr. Non Doungupa	Acquaintance
19) Mr. Tong Sanit	Uncle
20) Mr. Parp Nanta	Friend
21) Mr. Muen Chularaj	Acquaintance
22) Mr. Daeng's father	Acquaintance
23) Mr. Poon Sarawichitr	Relative
24) Mr. Kai Sarawichitr	Relative
25) Mr. Boonmi Sarawichitr	Grandfather
26) Mr. Ruam Doungupa	Relative
27) Mr. Choo Srifong's mother	Acquaintance
28) Mr. Korn (Pan) Srifong's mother	Acquaintance
29) Mrs. Chanpeng Doungupa	Sister
30) Mr. Prom Sarawichitr	Brother
31) Mr. Pote Sarawichitr	Brother
32) Mr. Boongua Sarawichitr	Brother
33) Miss Boonnang Sarawichitr	Sister
34) Mrs. Boondai Praipibal	Sister
35) Mr. Chaiden Sarawichitr	Brother

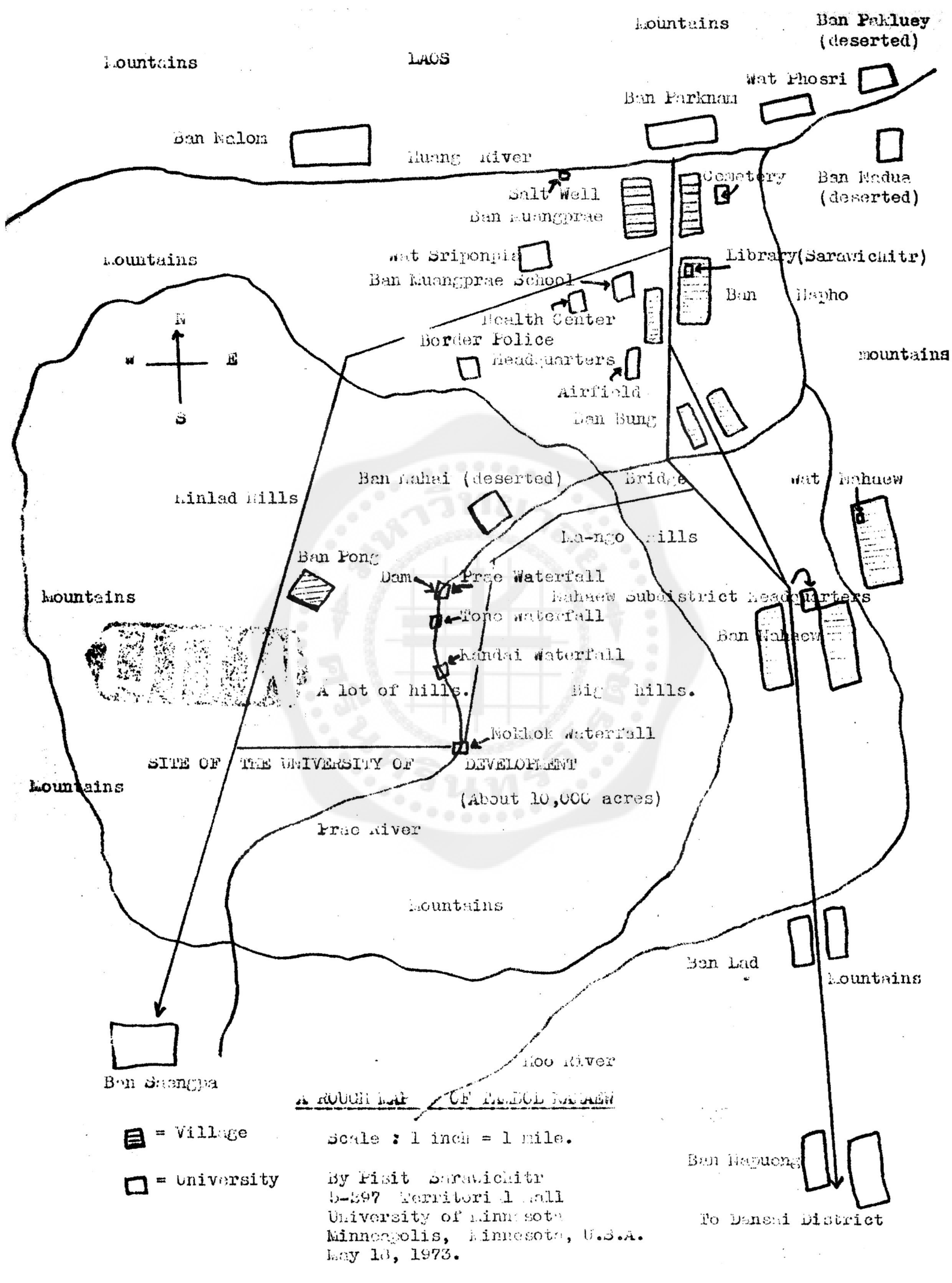

A ROUGH MAP OF LAOS NAHUEW

Scale : 1 inch = 1 mile.

By Pisit Saravichitr
B-597 Territorial Hall
University of Minnesota
Minneapolis, Minnesota, U.S.A.
May 18, 1973.

My brothers and sisters were the best sources of information of what happened in Tambol Nahaew during my absence from home.

I have visited almost every important mountain, cave, river, lake, waterfall, monastery, and source of information situated in Tambol Nahaew. These first-hand experiences were useful in writing this account.

PAST DEVELOPMENT AND PRESENT STATUS OF TAMBOL NAHAEW

Tambol Nahaew is a group of five small villages consisting of Ban Nahaew, Ban Bung, Ban Napho, Ban Muangprae, and Ban Pong. The area of the Tambol is about fifty square miles. There are 1,232 persons living in this area. Tambol Nahaew is situated in Dansai District, Loey Province, in the northeast part of Thailand. It is nearly surrounded by mountain chains on its four sides. Most of the area is made up of hills, forests, and mountain chains. Three main rivers called the Hoo, the Huang, and the Prae flow through the area making it fertile land.

The principal occupation is farming. The people grow rice, sugar canes, peppers, ground nuts, cow peas, pigeon peas, corn, jute, and vegetables such as cabbages, and corianders. Some of the fruit include: mangoes, coconuts, jack-fruits, tamarinds, rambehs, carambolas, papayas, oranges, pomeloes, and limes. Among the animals that are raised are cows, elephants, water buffaloes, horses, pigs, cats, dogs, chickens, and ducks.

Rivers and forests furnish many of the main foods of the people in the form of fish, wild animals, birds, wild vegetables, bamboo shoots,

shrimp. The people grow other foods on their land such as egg-plants, tomatoes, rice, gourds, and cow peas.

The Thais came to settle in this area about three hundred years ago. They built monasteries near their villages and every village had at least one place of worship or a monastery. Their religion was Buddhism.

Many people lived in this region in the past. About 1910 more than 3,000 persons inhabited this small area. They were successful in building Nam Prae Dam which has become a source of water for farming for almost 80 years. The people lived peacefully and prosperously. They produced salt and made roads to transport their products which were sold in other parts of the country. They also produced lacquer, silk, and grew cotton.

At times, there seemed to be fierce fighting in this area. Old people suggested that there might have been forts near Ban Muangprae because the little hills looked like thick walls of forts.

This account of Tambol Nahaew presents a chronological compilation of stories told about this area of Thailand. The stories were derived from conversations with my grandmother, Mrs. Teep Chantakoon, now 81 years old, and with people who are more than 60 years old, such as Mr. Kul Saengkam, Mr. Suk Doungupa, and Miss Wang Chantakoon's grandfather. I believe that the account is plausible because of such evidence as a big, old tamarind tree on the Huang River bank near Phosri Monastery estimated to be more than three hundred years old, a big mango tree in Ban Muangprae estimated

more than two hundred years old, and Phosri Monastery estimated about three hundred years old. Besides, there are many deserted villages such as Ban Nahai and Ban Nadua that were once prosperous and overcrowded. On the Laotian bank of the Huang River, which formerly belonged to Thailand, there were once many villages that were the most developed and prosperous villages in this region. They were the center of administration and commerce from 1900 to 1930. At the present time these villages are almost deserted.

The colonization of Laos by France was the main cause of the disastrous change of the community because the Thais loved peace and freedom. They could not stand colonization and the lack of freedom. Therefore they crossed the Huang River and moved to such provinces as Pisanuloke and Petchaboon in the central part of Thailand. World War II was the second terrible cause of great change. Many people were killed by the Laotian revolutionary soldiers and the hopeless situations drove the people into the middle part of Thailand. These causes made the once prosperous and peaceful area small and less important than in the past. When this region became less populated very few people desired to stay. Therefore one movement bred another movement. The movement of many families diminished the developed and prosperous community to a neglected and insignificant area for more than forty years (1933 - 1973).

THE FIVE VILLAGES IN TAMBOL NAHAEW

BAN NAHAEW

The village of Nahaew was the center of education and administration for many years but it stopped developing during the period 1940 - 1965,

and its importance diminished. In 1969 this village was selected to be the site of a new subdistrict headquaters or the center of administration. Therefore its importance was revitalized and in the near future it may became a very important village in this area. At the present time there are 68 families, comprising of 409 persons, living in this village.

The people in this village are not rich. They own some land but they do not have an irrigational system like the people in Ban Napho and Ban Muangprae. Most families grow rice on the hillsides. Some grow jute for sale. They work hard but they live far from school. Therefore their children are not very interested in education and their parents are not wealthy enough to send their children to towns or cities for higher education.

Mr. Keed was the first man to become a teacher in this village. He taught in the first school set up in Tambol Nahaew in 1929. Now he is living in Ban Nahaew and is about 67 years old.

Mrs. Orn Suprom, born in Ban Nahaew, became a teacher after she finished Grade 5. She is now teaching at Ban Muangprae School which was first situated in Ban Nahaew. In 1947, she was my teacher. She was kind and helpful. She is about 48 years old now.

Two women born in Ban Nahaew have finished Grade 10. One is Mr. Keed's daughter and the other is Mrs. Orn Suprom's daughter. They are both about 24 years old.

In the near future this village will develop greatly because it is the seat of the subdistrict headquaters. Newcomers and government officials who come to work in this village will cause the greatest change to occur. The people may change slowly, but they will change steadily. It may take at least 15 years for this village to produce its own leaders and educators.

BAN MUANGPRAE

Ban Muangprae is the most developed and prosperous of all the villages in Tambol Nahaew. The market place is comprised of 11 shops. There are 46 families and 308 persons in this village. An elementary school (Grade 1 - 7), a new monastery, a health center, a border police headquarters, and a community hall are situated in Ban Muangprae. The headman of Tambol Nahaew lives in this village.

The people in Ban Muangprae are more active, progressive, and impressive than the people in other villages. Ban Muangprae has been proclaimed the examplary village and given more funds by the Thai Government than the other villages. Situated near the Huang River, bordering on Laos, its location provides it with great potential for development and economic progress. Its salt well has been an economic source for the people for more than fifty years. This salt well was neglected for centuries and no one knew of its existence until the bank of the Huang River collapsed about 60 - 80 years ago. Then the people saw the large hollowed tree trunk which had been used as a big pipe to get the salt water from the base of the Huang River. Certain people improved and cleaned the pipe and the salt

business was begun again in this village.

In the period of 53 years since 1920 only three persons born in this village became teachers. (Teaching is considered prestigious and suitable for well-educated persons.) They are as follows:

1. Mrs. Suparp Yotpanya; finished about Grade 7; retired from teaching; about 53 years old; is a housewife and sells merchandise at her shop in Ban Muangprae at the present time.

2. Mr. Srimol Chantakoon; Mrs. Suparp's brother; finished Grade 9; about 42 years old; is now a headmaster of an elementary school in Dansai District.

3. Mr. Paeng Tongplew; born about 1931; Grade 10 (1951), Cert. in Ed. (1954), B.Ed. (1971); is now a headmaster of a government secondary school in Dansai District.

Two ladies are preparing to become teachers in the near future. Both have finished Grade 10. One lady, Miss Chancham Doungupa, is about 20 years old. She is Mr. Lai and Mrs. Tin Doungupa's eldest daughter. She is currently studying at Ban Somdej Chaopraya Teachers College in Dhonburi for her Dip. in Ed., and expects to receive it in 1974. The second lady, Miss Lamduan Rajpromma, is about 18 years old. She is Mr. Sari and Mrs. Chan Rajpromma's eldest daughter. She finished her Cert. in Ed., program in 1973 at Udornthani Teachers College.

The people in Ban Muangprae are more progressive in their views. They like to travel to faraway places and to move to other areas 200 - 800 miles from their native village. They are adventurous people who want new experiences and excitement. The younger generations of Ban Muangprae may become leaders in almost every endeavour in this community in the near future.

BAN NAPHO

Ban Napho is more conservative in general. The village doctor lives here. There are 38 families consisting of 276 persons. All the families are farmers. The economy of this village is not thriving. There is no shop. The people grow their own food and raise their own animals and fowl. In the early times, about 1910, the people who came to settle in Ban Napho were the most advanturous and progressive persons. They broke new trails for others to follow. They were interested in education and sent their sons to study in faraway places. They had become leaders in the past. They owned most of the land and controlled the economy of this community. Their houses were the biggest, most beautiful, and developed. They also moved to other provinces and to Pakse in Laos. Many of the famous families moved to settle in Pisanuloke and Petchaboon Provinces. Later generations have not been as famous and influential as their ancestors.

Persons born in Ban Napho who finished Grade 9 and beyond during the past 50 years include the following:

1. Mr. Karj Doungupa; finished Grade 10; about 50 years old; is now a third grade official and head master of Ban Saengpa School in Tambol Saengpa.

2. Mr. Lai Doungupa; Mr. Karj's brother; finished Grade 10 and the second year of the Cert. in Ed. program; about 45 years old; former headmaster of Ban Saengpa School and Ban Muangprae School; is now a teacher at Ban Muangprae School. He lives in Ban Muangprae.

3. Mr. Choo Srifong; Dip. in Journalism; about 40 years old; is now a government transportation official of Lopburi Province and is working for a B.A. degree in Journalism at Thamasart University in Bangkok.

4. Mr. Pisit Sarawichitr; born September 2, 1938; entered Ban Muangprae School in 1945, Grade 4 (1949), Grade 10 (1955), Cert. in Ed. (1957), B.Ed. (1961), M.A. in Educational Psychology from University of Minnesota, U.S.A. (1964), started working for a Ph.D. in Education at University of Minnesota, September 25, 1972; first grade official (1971); a senior lecturer at the Pranakorn College of Education in Bangkok. Mr. Pisit Sarawichitr is the first man born in Ban Napho who won government funds and scholarships to pursue his studies from Grade 5 through the Ph.D. program. He is currently studying

at the University of Minnesota, Minneapolis, Minnesota, U.S.A. for a Ph.D. degree in Education and is financed through a Thai Government Scholarship. He is also the first man born in Ban Napho who travelled around the world. He is the author of this account.

5. Sergeant - Major Wilas (Roy) Chantakoon; finished Grade 9; about 37 years old; is now a recruiting-officer of Sukhothai District in Sukhothai Province.

6. Mr. Plaeng Saengkam; Cert. in Ed.; about 35 years old; is now a headmaster of an elementary school in Pisanuloke Province.

7. Miss Boonnang Sarawichitr; born May 29, 1948; finished Grade 12 at Sai Nam Pueng School in Bangkok, and the first year of the Administration Development Institution.

8. Mr. Chaiden Sarawichitr; born March 1, 1952; finished Grade 12 at Patumkongka School in Bangkok, and Grade 12 at Hale Center High School, Hale Center, Texas, U.S.A. (1971); American Field Service grantee to study in the United States of America in 1970 - 1971; is now studying at Thamasart University in Bangkok to work for a B.A. in Laws. Mr. Chaiden Sarawichitr is the second man born in Ban Napho who has studied in the United States of America.

9. Mr. Nikai Tipudom: about 21 years old; Cert. in Ed.; a teacher in an elementary school in Nahaew Subdistrict.

The prospects for this village in the future are bright. There is a small library and a larger one is being built. The people are more interested in education at the present time. Two pupils born in Ban Napho won educational awards in 1973. This village may be the birthplace of many distinguished persons in the future. The people in Ban Muangprae who may lead all the people in other villages in the near future. The people are quite ambitious but the progress is slow compared to the people in Ban Muengprae who may lead all the people in other villages in the near future.

BAN BUNG

Ban Bung is a small village between Ban Napho and Ban Nahaew. There are 20 families and 159 persons in this village. The people are not rich and the source of their income is negligible. They grow rice and raise animals like the people in other villages.

Mr. Huon Nanta who died about 25 years ago was the only man born in this village who became a teacher. He finished about Grade 10 and died at about 23 years of age after two or three years of teaching.

A woman teacher is living in this village now. Mrs. Boonpan Doungupa was born in the deserted village of Nahai, which is about one mile from Ban Bung. Her family was the last one to leave its native village in about 1943. Mrs. Boonpan finished Grade 4. She is about 55 years old now. She was my teacher at Ban Muangprae School in 1947 - 1948. Mrs. Boonpan has a daughter, Miss Wasana, born in Ban Bung who studied Cert.

in Ed. at Udornthani Teachers College in Udornthani Province. She may become a teacher soon.

BAN PONG

Ban Pong is the least developed of the villages. It is situated quite faraway from the other four clustered villages. Between Ban Pong and the rest of this community is the undeveloped piece of land of about 10,000 acres in area. My father, two brothers, and I selected this piece of land to be the site of the University of Development on March 22, 1963. Therefore, in the near future this small village may become the center of cultural, educational, and technological development in this corner of the world.

There are 12 families and 80 persons living in Ban Pong. There is a limited rice field available for the people in this village so the people grow rice on the hillsides. Most of the people cannot read and write and less interested than other villagers in education. Their leadership in this Tambol is minimal. Their homes are temporary. No progress has been made in motivating the people in this village. They are not as ambitious as the rest of the people in Tambol Nahaew and seem to be satisfied with their lot and station in life. No one born in this village has become a teacher. The hope of getting leadership from these villagers in education and economy is quite remote.

CULTURAL CENTERS

WAT PHOSRI

Wat Phosri is situated in Laos, about 150 yards from Ban Muangprae. It belonged to Thailand in the past. This monastery was the most important cultural center for this community for more than 100 years. It houses the precious images of Buddha and artistic materials revealing the past development of this community. I consider the paintings on the walls of its abbey to be the most precious work of art in that region.

This wat or monastery was partitioned to Laos about 50 years ago but its influence on the learned men of Tambol Nahaew is still great because the well-educated and powerful old persons of Tambol Nahaew were educated and ordained at this monastery.

To me, Wat Phosri was the most inspiring and wonderful place in the world when I was a child. Its inspiration has guided me until the present time and it will remain an inspirational place to me through the remainder of my life or afterwards if one can have another life.

The last visit that I made to this monastery was on May 24, 1972. I went to photograph the mural paintings about Buddha's life and legends on the walls of the abbey, the abbot, and the abbey, using colored slides, and to pay homage to the images of the Lord Buddha and the remains of my father. The present abbot of this monastery is Phra Archarn Kongmee Mahapanyo who was born in Ban Nahaew. The abbot is about 70 years old now.

BAN MUANGPRAE SCHOOL

Ban Muangprae School has been the center of development and progress of Tambol Nahaew for almost 44 years. It was founded in 1929 at Ban Nahaew and moved to the present site about 1940. The first teacher was Mr. Keed of Ban Nahaew.

From 1942 - 1962 there were three teachers teaching at Ban Muangprae School. In 1948, when I was in Grade 4 at Ban Muangprae School, there were 22 pupils in Grade 4. They came from Ban Nahaew, Ban Napho, and Ban Muangprae. Mr. Karj Doungupa was the headmaster at that time. The other two teachers were Mrs. Boonpan Doungupa and Mrs. Orn Suprom.

In 1966, I visited Ban Muangprae School to photograph the school, teachers, and pupils. There were statistics written on the blackboard; the total population of Ban Nahaew, Ban Bung, Ban Napho, and Ban Muangprae from which the pupils came was 1,003. There were about 123 pupils and 5 teachers in Ban Muangprae School. I remembered the number of families in Ban Nahaew, Ban Napho, and Ban Muangprae to be the same -- 44 families each. I wrote the statistics on my bus ticket bought at Pisanuloke during the trip to visit my family in March, 1966. I valued this information very much and kept the note secure in my personal notebook in Bangkok. I thought that this notebook was too personal for anyone to look at the material in it for me. Therefore at the present time I cannot obtain the note to verify my memory of the statistics about Tambol Nahaew that were written on the blackboard at Ban Muangprae School in March, 1966. But the numbers mentioned

seem correct according to my memory.

In 1971 Ban Muangprae School started the upper elementary program by initiating Grade 5 for the first time. Forty-six pupils finished Grade 4 that year and 25 of them continued to study in Grade 5. That was the greatest number of pupils to continue to study in Grade 5 in the period of 42 years since the founding of this school in 1929. I was very happy to witness the progress and I went to see the first Grade 5 class and talk to the teacher at the community hall where the class was taught.

The following statistics are about the number of pupils who continued to study in Grade 5 after finishing Grade 4 at Ban Muangprae School. These statistics were compiled from information gathered casually.

Year	Number of Pupils in Tambol Nahaew That Continued to Study in Grade 5
1930 - 1940	2
1941 - 1948	6
1949 - 1958	4
1959 - 1968	10
1969 - 1970	6
Total	28

On May 6, 1973 I wrote a letter to my brother, Mr. Chaiden Sarawichitr, who went to Ban Napho, in Tambol Nahaew, on summer vacation, requesting him to collect the latest statistics about Tambol Nahaew from Mr. Tee Chaichana,

the village headman, and Mr. Juan Kamolrat, Headmaster of Ban Muangprae School. Mr. Chaiden received my letter on May 16, 1973 and went to see Mr. Tee and Mr. Juan to gather the latest statistics about the population, pupils, teachers, monks, novices, etc. Mr. Chaiden wrote the letter on May 17, 1973 and mailed it to me. I received his letter on May 29, 1973. The statistics gathered by Mr. Chaiden Sarawichitr are the latest information about Tambol Nahaew that I have at the present time.

In May, 1973 Ban Muangprae School has Grades 1 - 7, 7 teachers, and 269 pupils. Mr. Juan Kamolrat is the headmaster. He earned Cert. in Ed. about 1957. He is about 38 years old now.

The following statistics are actual number of pupils in each grade in Ban Muangprae School on May 16, 1973.

Grade 1	50
Grade 2	55
Grade 3	51
Grade 4	44
Grade 5	27
Grade 6	18
Grade 7	24
Total	269

In 1973 there are many pupils in Ban Muangprae School. In fact, the number of the pupils has surprised me. I do expect, however, that the

number of the pupils will continue to grow rapidly in the future.

WAT SRIPONPIA

Wat Sriponpia is a new monastery founded in 1966. It is sometimes called Wat Sawangarome. I prefer the former name because it connotes the previous owner of the land where the monastery is situated. I asked my grandmother, Mrs. Teep Chantakoon, once about the word "Pia" after which this group of small hills was named. She told me that the land once belonged to a "Pia" who was a nobleman. That was the only information everyone knew. Other old people suggested the same story to me.

Wat Sriponpia is becoming a new center of religious and spiritual inspiration of the community. It is situated on a hill overlooking Ban Muangprae. Its influence is quite limited now but in the near future it may exert more influence on the thinking and doing of the people in this community.

I visited this monastery many times (such as on May 8, 12, 14, and 15, 1971) and took many pictures of the monks, and the people who went to this monastery on those days. In 1973 there are 1 monk and 3 novices in this monastery.

WAT NAHAEW

Wat Nahaew is quite old. It may have been founded more than a hundred years ago. When I was about 14 years old I visited this monastery

at the time of a great festival. I can still visualize some of the scenes in my mind. There were many people on the monastery grounds at that time. About 15 years ago this monastery was deserted because many people in Ban Nahaew had moved to live elsewhere. Wat Nahaew was resurrected about 1967. When I visited this monastery in April, 1971, I met one monk and the monastery grounds were clear and clean. There were only one monk and one or two novices at that time. In 1973 there are 2 monks and two or three novices living in Wat Nahaew.

Wat Nahaew will be one of the cultural and educational centers of Tambol Nahaew and may have a great impact on the spiritual lives of the people living in this area. It had been beneficial to the people in the past and it will be more influential in the future.

LIVES OF CHILDREN AND PUPILS IN TAMBOL NAHAEW

GENERAL LIFE STYLE

The following is a general account of the lives of the children and the pupils in Tambol Nahaew as I observed them during the past 30 years. This period was from 1942 to 1972.

The children are the great treasures of the family. The parents love their offspring very much. They never want to give their sons or daughters to anyone even if they have more than seven offspring and they are too poor to bring up their children adequately. The older brothers

and sisters are responsible for acting as baby sisters and take care of the younger ones while their parents go to work on the farms or in the gardens. When a child is about five years old, he or she must take care of himself or herself and begin to take care of younger brothers and sisters. This is a form of general education that the family passes to the child. The girls usually work side by side with their mothers and the boys usually follow their fathers to the forests or accompany them to faraway villages on business trips.

Some families demand that their children begin to work at about three years of age by giving them small bottle - gourds to practice carrying water as far as 150 - 2,000 yards from the rivers or wells. Some children start working by imitating their parents carrying firewood from the forests.

In 1971 I returned home to live in Tambol Nahaew for forty-five days the longest block of time in the past 15 years. I observed the lives of the children closely by going fishing with them, teaching them English, giving them candies, eating food with them, showing them pictures, asking them questions, working with them, and going to school and to the monastery with them. The general pattern of life had not changed much over the years. The children still obeyed their parents like former generations did. Most of the children were dependent on their parents' mercy. They did not demand justice or any rights because they already had the appropriate rights produced from the great love and concern of their parents.

IN THE MORNING

In the morning the children usually get up early at almost the same time as their parents. The parents, especially the mother, usually gets up about four or five o'clock to cook rice for the family. The younger children may demand attention by crying very early in the morning and there may be a little spanking in the family to calm the naughty ones. It seemed to me that this was not serious. In general, parents are more considerate than parents in big cities. Most of the children get up about six to seven o'clock in the morning. They call on their friends and play together on the grounds near their homes. Some go to fetch water from the rivers or wells for the family. Some take the family buffaloes or cows to feed in the fields. Some go to the rivers to catch fish for family breakfast. Everybody has to do something -- even the grandfather and grandmother help to look after the children.

GOING TO SCHOOL

About 7.30 a.m. the children eat their breakfast and prepare to go to school. The school opens at 9.00 o'clock in the morning and closes at 3.00 p.m. At noon the children go home for lunch and they return to school before 1.00 p.m. Pupils from Ban Nahaew and Ban Bung cannot return home for lunch because their homes are about one and a half miles from school. Therefore, after preparing their lunch in the morning, they take their lunch to school, and eat it during recess.

Children go to school and return home on foot. They do not use bicycles or cars.

AFTER SCHOOL

After school the children usually go to the rivers to take a bath or to practice swimming. Some children have to take pails with them to fetch water when they return home. Some pupils go to fish or find vegetables for the family dinner. Since about 1960, the children and their parents, especially the mother, have not had to grind rice. This was hard work and took two to three hours each day. At the present time, the rice mills perform this labourious task. I had to grind rice with my mother, brothers, and sisters until I was twenty-years old. (That was until 1958 - before there was a rice mill in the village.) The absence of this tedious job allows the children now to have more free time to prepare themselves for school and to enjoy much more leisure than I had when I was young.

IN THE EVENING

In the evening the children usually help their parents by going to take their animals (such as water buffaloes, cows, horses) back to their home sheds. Some children take their fish-hooks with worms, crickets, or small frogs as baits to the rivers for fish. These fish-hooks may provide them with a delicious breakfast in the morning if they are able to catch some fish. The older pupils may go to work in the fields or on the hill-sides with their parents and return home after the sun sets. They usually

take a bath at the rivers, before returning home. This is because the rivers nearly surround the villages.

Families often eat dinner about eight o'clock in the evening. The food may consist of chicken, fish, vegetables, rice, pepper sauce, or special pork or beef. The families rarely have pork or beef because there is not a slaughterhouse in the village. When there is a special festival, the people often kill some pigs, buffaloes or cows for food but this is usually the occasion when the people may eat pork or beef. In general, they eat wild birds, fish, beetles, squirrels, rats, snakes, turtles, wild fowl, ducks, vegetables, bamboo shoots, mushrooms, fruits, and rice. They seldom have seafood.

After dinner the families may talk about general everyday happenings. There are no newspapers and magazines to read. Families who own radio sets listen to music and news. They may review their experiences of the day by telling them to the rest of the family. The children may listen and ask about what has happened.

In the evening the children may play with their friends in the moonlight if they live near each other and the parents are working nearby but most children stay in the houses after sunset. Pupils sometimes do their homework in the evening. Some parents pay much attention to the education of their children and demand that their children read lessons while the parents themselves do housework. It seems to me that life is more comfortable at the present time than when I was a small boy.

Most families use kerosene lamps for light at night whereas some shops in Ban Muangprae now produce their own electricity for light. This progress began about 1970. The first man to produce his own electricity to light his shop was Mr. Sari Rajpromma of Ban Muangprae.

A NEW OUTLOOK

Children are more active and ambitious at the present time. Their world has changed quite quickly. They have more opportunities to see many people coming to the community, new and exciting advertising, motion pictures, and government officials, policemen, and soldiers. They hear more talks about development projects such as the University of Development Project. Their parents often encourage them to study harder to win educational awards. They have seen different types of cars, buses, tractors, and many new inventions. These things may influence their outlook on life. The world is changing and they must develop a variety of skills in order to survive. They seem to have higher hopes and their hopes seem realizable.

When the children are about three to four years old some parents encourage them to go to school with their older brothers or sisters. The compulsory age for school attendance is seven years. Pupils must stay in school until they finish Grade Four or until they are fifteen years old. Some children continue to study until they finish Grade Seven. Ban Muangprae School began its upper elementary education in 1971. Now it has seven grades. This movement is the sign of change and progress of Tambol Nahaew.

PUPILS WHO WON EDUCATIONAL AWARDS IN 1973

Kam Sarawichitr Award

Sithichai Doungupa; Ban Napho; Mr. Lhaw and Mrs. Guam Doungupa's son.

Keng Sarawichitr Award

Suporn Ngern-ngarm; Ban Nahaew; Police Corporal Somboon Ngern-ngarm's daughter.

Pote Sarawichitr Award

Chiengkam Doungupa; Ban Napho; Mr. Mek and Mrs. Chanpeng Doungupa's daughter.

GENERALIZATIONS ABOUT THE COMMUNITY BASED ON PERSONAL EXPERIENCES, OBSERVATIONS, AND CONVERSATIONS WITH THE PEOPLE IN TAMBOL NAHAEW

FAMILY INCOME

Family income ranges between 1,000 - 10,000 baht ($ 50 - 500) a year.

Average income is about 4,000 baht ($ 200) a year.

FAMILY SIZE

Family size ranges between 3 - 12 persons per family.

Average size of family is 7 persons per family.

NUMBER OF CHILDREN PER FAMILY

Number of children per family ranges between 3 - 10 children a family. Average number of children per family is 5 children.

LEVEL OF EDUCATION OF THE PEOPLE

Level of education of the people may be limited to Grade Four. Most people can read. Few people over 60 years of age can read and write. About 60 percent of the fourth graders continue to study in the fifth grade.

RELIGION OF THE PEOPLE

The only religion of the people is Buddhism. The people believe in doing good deeds. They are kind and honest. They go to the monastery often. They give alms to the monks and novices. There are few thefts. There are about one or two thefts in five years in this region.

OLD PEOPLE

Old people are revered by their younger generations. Old persons are useful in passing family traditions to young children.

MARRIAGE AGE

The age of marriage for women is about 15 - 20 years old. The marriage age for men is at about 20 - 25 years old.

A GENERAL OUTLOOK ON LIFE

The general outlook on life of the people is positive. Life is good and meaningful. The people do not question their fate. They seem to accept what is handed to them and most of them work hard. Some elderly people resort to opium as a source of happiness, leisure and good life but most people now are too busy and have other means of enjoying themselves. The people love peace and freedom. They frequently help each other. One of the prevalent troubles concerns disputes among members of the family for the legacy. If this problem could be eliminated, this community would be very happy and enlightened. The people are afraid of and have little faith in government officials because they were treated badly by them in the past.

LIFE EXPECTANCY

Life expectancy is about 60 years. Women live longer than men. There are about 10 women who are older than seventy-five years at the present time but there are no men who are older than seventy-five years. In 1943, I used to visit my friend, Mr. Oud Saengrat, in Ban Napho. Mr. Oud had a great-grandmother who was more than one hundred years old. She would stay behind a curtain because she was blind. Some years later my father told me that this woman was able to see again and came out of the house. I estimated from the information provided by my father that the woman was about 110 years old when she died. She lived longer than any person in this community I had ever known.

LIFE EXPECTANCY STATISTICS

The following is information about my family's length of life, compiled as an example of the general life expectancy of the people in Tambol Nahaew.

Name	Born	Died	Age	Relationship
Mr. Sarn Sarawichitr	1887	1931	44	Grandfather
Mr. Tong-in Chantakoon	1886	1948	62	Grandfather
Mrs. Kam Sarawichitr	1918	1954	36	Mother
Mr. Keng Sarawichitr	1916	1968	52	Father
Mrs. Noochan Sarawichitr	1892	1969	77	Grandmother
Mr. Pote Sarawichitr	1944	1971	27	Brother

The average life expectancy was 50 years. I observed many years ago that my family's life expectancy was shorter than other families' life expectancy. This caused me to avoid risking unnecessary activities. I wanted to live until I reached the age of seventy-five in order to accomplish the many projects that I had initiated, especially the University of Development Project.

NOTE: HISTORICAL SKETCH OF TAMBOL NAHAEW was compiled May 5 - 12, 1973 in Room 5 - 297 Territorial Hall, University of Minnesota, Minneapolis, Minnesota, U.S.A. Some statistics were corrected on June 3, 1973. ---- Pisit Sarawichitr

UNIVERSITY OF DEVELOPMENT PROJECT

INSPIRATION OF IDEAS

The hardships of life in the mountainous area of Thailand, the remoteness of the community faraway from modern and efficient transportation, and the lack of adequate education were the sources of suffering that the people in Tambol Nahaew underwent for centuries. These problems made this region inferior and contemptible. People in other regions looked down upon and derided those who lived in Tambol Nahaew. Tambol Nahaew had become the land of shame and abandonment. Many people in this tambol moved to more prosperous and developed provinces and districts such as to Ban Padaeng, Nakornthai District, Ban Wanghin, Ban Wangkadart-ngern, Chondan District in Pisanuloke Province, and Samyak in Petchaboon Province.

The people first began to move in great numbers in 1941, during World War II, and this increased the hardships manyfold. When the Thais who moved and became successful returned home to visit their relatives, they would persuade their relatives to move back with them because they had no hope that the conditions would change in their motherland. An example of such instability was the movement of persons who went to Ban Chalieng in Petchaboon Province or Pakse in Laos. People who remained were derided as fools, therefore more than one thousand persons or about seventy-five percent of the population at that time moved to other places. The morale of the people reached the lowest point because no one wanted to be called a fool. The monasteries, the houses, the land, the gardens,

and the plantations were deserted. If one looked around he saw the unoccupied houses, the wild lots, and the hopeless faces everywhere. The children were lonely. They had few friends left to play with. Adults were uncertain about their future. They would sit together and discuss the latest news about who would move next, who would sell the farm land, and who had just returned from other more prosperous and promising places.

This period was the saddest and most desperate that I experienced in life. The land of Tambol Nahaew seemed worthless. No one was interested in it. No one wanted to live there. No one felt proud of it. Everyone wanted to go away from it --- to the more prosperous, more developed, and more prestigious places. Especially during the years 1941 - 1951 only ten percent of the population (about fifty persons) really wanted to live in Tambol Nahaew. They were the old people who could not go anywhere and the young children who did not know what was happening. In general, no one wanted to stay. Even Mr. Kul Saengkam, the village doctor, who was the most important person in the area, decided to move and told everyone so. My father, Mr. Keng Sarawichitr, visited Ban Padaeng, Nakornthai, Ban Wangkadart-ngern, Ban Chalieng, and Ban Samyak in Petchaboon Province twice to find appropriate ways to move there.

One of the most prssing problems was the suppression of unjust government officials who tried to take advantage of the ignorance, the lack of outside world information of the people. The bad treatment left indelible scars on the hearts of the people for many years. These various

events and circumstances caused and inspired me to do something worthwhile for my native village. I decided to sacrifice my personal comfort and risk my life to carry out a 24 - year - project to develop and bring honor to my motherland through establishing the University of Development. I did this because I loved my country, my native village, and the people who raised me when I was a child.

The University of Development was planned on March 8, 1963 at 9.00 a.m. in the English Room, Sai Nam Pueng School, Bangkok 11, Thailand. I was twenty-four years old at that time. The twenty-four-year-project was designed to become a reality on September 2, 1987. The two persons who withnessed my witing the plans for the University of Development at 9.00 a.m. on March 8, 1963 were Miss Boonsong Wattanasarn, Headmistress of Sai Nam Pueng School and Mrs. Tongchua Kamkhoo, an instructor of Physical Education of Sai Nam Pueng School.

PROJECT DEVELOPMENT PLANS

The project will try to seek the answer to the following question:

> Can man change and develop the unproductive and undersirable wilderness to be a beautiful city, to be a great university, and to be a center of civilization, arts, and Thai culture ?

The project will take many years for all the dreams to be realized. It will require a great deal of effort, perseverance, persistency, and sacrifice from the persons involved. The project will start from scratch -- without money, friends, power, knowledge, and programs at the beginning

except with the desire to do good to the land, the love of the country, and the intention to exercise honesty, justice, and goodwill to all mankind as guidelines.

There are five important programs to be carried out during the preliminary twenty-four years beginning from March 8, 1963 to September 2, 1987. The programs are stated briefly as follows:

1. Developing and recruiting planners, and administrators of the university. This may take as long as twenty-four years or more.

2. Preparing the site of the university by selecting an appropriate piece of land, developing the environment surrounding the site of the university, securing necessary equipment, materials, and resources to build roads, facilities, and buildings of the university.

3. Promoting the interest of the people, students, and younger generations in education, and encouraging the people to develop themselves, improve their way of life, status, and economic security.

4. Promoting development in every village in Loey Province to prepare students to study at the university.

5. Seeking and recruiting helpers, philanthropists, good people, influential persons, educators, and supporters to endorse and support the project.

These five major programs were carried out with the assistance of Mr. Keng Sarawichitr, his sons, daughters, and relatives from the conception of the project. After a few years several friends and supporters began to take part in carrying out the programs.

SOME SUCCESSES

1. Educational Awards

1) Kam Sarawichitr Award

In 1962 I set up an educational award consisting of 100 baht ($ 5.00) and ten books for Grade Four in remembrance of my beloved mother and to promote an interest in education of the pupils in Tambol Nahaew. This was the educational award set up especially for the pupils in this area and it was the first award set up by a man born in Tambol Nahaew. The award is given to a fourth grader at Ban Muangprae School yearly. It has become prestigious among the pupils and their parents for more than ten years.

2) Keng Sarawichitr Award

In 1968 one more award was set up in remembrance of my father who was the first person who helped me to carry out the University of Development Project. This educational award consists of 200 baht ($10.00). It is given to a fifth grader at Ban Muangprae School yearly for his merit and highest marks.

3) Pote Sarawichitr Award

In 1971 I set up another award in remembrance of my faithful and honest brother, Mr. Pote Sarawichitr, who had helped in carrying out the University of Development Project from the start. The award consists of 100 baht ($ 5.00). It is given yearly to a fifth grader at Ban Muangprae School, who was born in Ban Napho, for his or her merit and high marks.

2. Educational Foundation

On September 2, 1971, my 34th birthday, I set up an educational foundation called "Mr. Pote Sarawichitr Foundation" in remembrance of my faithful and honest brother who helped to carry out the University of Development Project from the beginning. The foundation consists of 10,000 baht ($500.00). This sum of money has been deposited in a bank in Bangkok and earns 700 baht ($ 35.00) interest yearly. Part of the interest is used to give three educational awards to Ban Muangprae School pupils each year.

3. A Library

In 1966, my father and brothers helped me to build a small library in our home to house inspiring pictures, books, and objects concerning the University of Development Project. Since June, 1972 I have allotted the amount of 500 baht ($ 25.00) of my salary for the building of a new library in my home. The library will cost about 10,000 baht ($ 500.00). Some of the materials for building of the library have already been bought. Mrs. Chanpeng, Mr. Boongua, Miss Boonnang, Mrs. Boondai, and Mr. Chaiden (my brothers and sisters) will help to supervise and build the library on

the family ground in Ban Napho. The library will be used as the temporary headquarters of the University of Development Project. It will also be an educational landmark of this remote community of Thailand, and it is a tangible sign of achievement of the University of Development Project.

SOME OF THE PUPILS WHO HAVE WON EDUCATIONAL AWARDS

1. Chomchuen Sanit;

   Ban Napho; Mr. Tong and Mrs. Air Sanit's daughter; the first pupil to win Kam Sarawichitr Award in 1963.

2. Paopong Doungupa;

   Ban Muangprae; Mr. Lai and Mrs. Tin Doungupa's son.

3. Son-glin Saetia;

   Ban Muangprae; Mrs. Kongtong Saetia's daughter; the first pupil to win Keng Sarawichitr Award in 1968.

4. Toumtei Sarnsaeng;

   Ban Muangprae; Mr. Supan Sarnsaeng's son.

5. Chantong Tipudom;

   Ban Muangprae; Mr. Pian and Mrs. Koo Tipudom's daughter; won Keng Sarawichitr Award in 1972.

6. Banchop Doungupa;

Ban Muangprae; Mr. Lai and Mrs. Tin Doungupa's daughter;; won Kam Sarawichitr Award in 1972.

7. Klieng Sripet;

Ban Napho; Mr. Noi and Mrs. Pong Sripet's son; won Pote Sarawichitr Award in 1972.

The total number of pupils who have won educational awards set up by Mr. Pisit Sarawichitr is about fifteen. These pupils and their parents and relatives were proud of the awards. The awards have become the symbols of merit and goodness of the pupils and their families. The awards have achieved what they are aimed to achieve --- stimulating the interest in education of the people in Tambol Nahaew. They are great successes of the University of Development Project.

RECOGNITION AND PROMOTION OF THE PROJECT

It has been my aim to be careful in carrying out the project. This is because the University of Development Project involves many people and government agencies; the project itself is vast in scope and programs. Careful operation will be the most effective.

Some important events are summarized here to provide information concerning the general development of the project since its concepttion eleven years ago, on March 8, 1963.

March 8, 1963 Mr. Pisit Sarawichitr put the ideas of the project on paper for the first time at Sai Nam Pueng School, Phrakhanong District, Bangkok 11, Thailand.

March 22, 1963 Mr. Keng Sarawichitr, Mr. Pisit Sarawichitr, Mr. Prom Sarawichitr, and Mr. Pote Sarawichitr went to select the site of the University of Development at Prae Waterfall and decided to use about 10,000 acres of land for this project.

March 28, 1963 Mr. Pisit Sarawichitr wrote a letter to inform Mr. Chad Suradecho who was Dansai District Officer about the University of Development Project.

February 8, 1964 Mr. Pisit Sarawichitr wrote letters to Governors of Loey and Petchaboon Provinces asking for support. These letters were written in Room 10530 Centennial Hall, University of Minnesota, Minneapolis, Minnesota, U.S.A., 55455

March 23, 1966 Twelve interested citizens of Tambol Nahaew went to mark the site of the University of Development at Prae Waterfall and other places.

April 15, 1966 Mr. Pisit Sarawichitr drew a detailed plan of the site of the University of Development for the first time.

April 22, 1966 Mr. Pisit Sarawichitr went to see Mr. Bunchana Attakara, Deputy Minister of National Development, concerning the University of Development Project.

April 22, 1966 Mr. Pisit Sarawichitr wrote a letter to the Prime Minister of Thailand, Field-marshal Thanom Kittikhachorn, requesting permission to use and develop the site of the University of Development about 10,000 acres around Prae Waterfall.

April 3, 1971 (3 p.m.) Mr. Pisit Sarawichitr, Mr. Pote Sarawichitr, Mr. Mek Doungupa, and two gentlemen of Ban Nahaew put up the permanent mark "SITE OF THE UNIVERSITY" at Ma-ngo Hill. This sign is near Nahaew Subdistrict Headquarters. Three other permanent signs are at Prae Waterfall, Nokkok Waterfall, and Kok Hin Lad Hills.

April 14, 1971 (10.00 a.m.) Mr. Somsin Tonasut, Educational Superintendent of Loey Province, invited Mr. Pisit Sarawichitr to speak about the University of Development Project to thirty-two Nahaew Subdistrict teachers at Nahaew Subdistrict Headquarters.

May 22, 1971 Mr. Pisit Sarawichitr began to summarize the history of the University of Development Project into a coherent account to facilitate the explanation of

the project to interested people. This may be the most important task that Mr. Pisit Sarawichitr has done during the past eleven years.

January 1, 1973 Mr. Sompop Sitapan, who is studying architecture at the University of Minnesota, Minneapolis, Minnesota, U.S.A., decided to do his Master Thesis on developing plans for buildings, and land development for the University of Development. This is one of the most important achievement of this project.

June 11, 1973 Mrs. Barbara Humphreys, Supervisor of Student Teaching, University of Minnesota, U.S.A., contributed ten dollars to support the University of Development Project. This was the first real contribution. The money will be used to set up "Barbara Humphreys Award," the fourth award will be consisted of ten books for Grade 5 and given to a pupil at Ban Muangprae School who does not win Keng and Pote awards. Barbara Humphreys Award will begin in 1974.

Carrying out the University of Development Project is very difficult indeed. It needs much insight, understanding, and courage. This project is a worthwhile endeavour and ought to be encouraged and supported.

NOTE: UNIVERSITY OF DEVELOPMENT PROJECT was adapted from UNIVERSITY OF DEVELOPMENT by Pisit Sarawichitr, compiled in May, 1971, pp. 1 - 60. This revised version was compiled May 5 - 13, 1973. Some information was added on June 18 - 21, 1973. -- Pisit Sarawichitr

AN OVERVIEW OF THE DEVELOPMENT OF TAMBOL NAHAEW

The social, political, and economic lives of the people in Tambol Nahaew began to change rapidly after 1963: high ranking government officials began to visit the area, new development projects began to appear, the people were more interested in improving their lives and status, they sent their sons and daughters to study in large towns and cities, and they earned more money and bought more goods. Shops in Ban Muangprae increased in size and number. Before 1963 the rate of earning for all day's work was three baht ($ 0.15) whereas after 1963, the rate began to increase until it has reached the present level of ten baht ($ 0.50) a day.

The people of Tambol Nahaew have become more enthusiastic about working harder to earn more money. Formerly, each summer for about ten to fifteen days a month, adult men would go to fish or hunt along the

Huang River. This practice was prevalent for more than one hundred years. It was a tradition for men to sleep overnight along the Huang River banks in the summer to enjoy leisure life and vacation. It was indeed a free life and an enlightening one. The places where the adult men slept and fished or hunted were about five to ten miles from their homes. They liked to sleep under the trees, on the big rocks, or on small islands along the Huang River.

I used to enjoy this type of vaction very much. On more than ten occasions I slept along the Huang River in the summer with friends and old men. I always yearned for this type of leisure life and happiness. These places were between Huey Mieng and Kang Kha, along the Southern Huang River, as it was called by the people. After 1963 the practice of adult men taking a leisurely vacation for about ten to fifteen days a month along the Huang River banks seemed to disappear completely. Adult men began to work even in hot summer months to clear land for growing more rice, jute, ground nuts, and corn for sale. The people's life style has changed a lot during the past eleven years.

The following events were highlights of the development in Tambol Nahaew from 1963 to 1972.

1963 government officials surveyed the situations in Tambol Nahaew.

1964 the Government Mobile Accelerated Development Unit moved into Tambol Nahaew to develop Ban Muangprae, and Ban

Muangprae was proclaimed an exemplary village for rapid development.

1965 a rough road was built to Tambol Nahaew so that cars and trucks could reach Ban Muangprae for the first time.

1966 a new monastery was built in Ban Muangprae, and the road was improved and widened.

1967 a police compound and the subdistrict headquarters were built in Ban Nahaew.

1968 a mobile library was operated in Ban Muangprae for six months.

1969 Tambol Nahaew was raised to the status of a subdistrict and about ten permanent government officials were sent to serve the people there.

1970 a health center was built in Ban Muangprae.

1971 a military road passing through Tambol Nahaew was built, the fifth grade was started at Ban Muangprae School, and a new border police headquarters was built in Ban Muangprae. This year there was the first Songrant Festival Beauty Contest in Nahaew Subdistrict. About four thousand people came to see the festival. This was the largest crowd that had ever assembled at Ban Napho and Ban Muangprae in the past one hundred years.

1972 Mr. Tat Kamya who was the Dansai District Officer presented the Keng Sarawichitr Award to Chantong Tipudom, the Kam Sarawichitr Award to Banchop Doungupa, and the Pote Sarawichitr Award to Klieng Sripet, at Ban Muangprae Community Hall, on May 16, 1972.

In 1971 when I visited Ban Nahaew, there were no shops in Ban Nahaew, but in 1973 there are three shops. In 1971 I observed that there were 12 shops in Ban Muangprae, whereas in 1973 there is one less comprised of 6 general shops, 4 tailor shops, and 1 barber shop. In 1973 there are 1 monk and 3 novices in Wat Sriponpia, and there are 2 monks and 2 or 3 novices in Wat Nahaew. In 1973 there are 269 pupils in Ban Muangprae School. Many changes have taken place in Tambol Nahaew in the past two years.

After eleven years of hardship and many disappointments in carrying out the University of Development Project, I have begun to see my efforts materialize. The overview of the development of Tambol Nahaew seems to be evidence that my dreams of resurrecting my native community were not futile. As the initiator of the University of Development Project, I am happy and satisfied with what I have dreamed and done.

The names of the twelve citizens of Tambol Nahaew who went to mark the site of the University of Development led by Mr. Keng Sarawichitr, on March 23, 1966, are as follows:

1. Mr. Keng Sarawichitr Ban Napho, Leader

2.	Mr. Tee Chaichana	Ban Muangprae, Village Headman
3.	Mr. Tat Sripet	Ban Napho, Village Headman
4.	Mr. Tong Sanit	Ban Napho
5.	Mr. Larn Chantakoon	Ban Napho, Vice-Headman of Ban Napho
6.	Mr. Korn (Pan) Srifong	Ban Muangprae, Vice-Headman of Ban Muangprae
7.	Mr. Poon Kongsuk	Ban Muangprae
8.	Mr. Pian Tipudom	Ban Muangprae
9.	Mr. Daeng Prommarat	Ban Napho
10.	Mr. Pan Saengkam	Ban Napho
11.	Mr. Ma Praipibal	Ban Napho
12.	Mr. Pisit Sarawichitr	Ban Napho

NOTE: THE OVERVIEW OF THE DEVELOPMENT OF TAMBOL NAHAEW was adapted from UNIVERSITY OF DEVELOPMENT by Pisit Sarawichitr, p. 59, compiled on June 1, 1971 at 64 Soi Meesuwan 1, Phrakhanong, Bangkok 11, Thailand. This revised version was compiled May 6 - 13, 1973 in Room 5 - 297 Territorial Hall, University of Minnesota, Minneapolis, Minnesota, U.S.A. Some information was added on June 21, 1973.

--- Pisit Sarawichitr
1103 Centennial Hall
University of Minnesota
Minneapolis, Minnesota
U.S.A., 55455
June 21, 1973
9.47 p.m.

แบบสอบถาม ๑

โครงการวิจัยเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง มหาวิทยาลัยสรินครินทรวิโรฒ
แบบสอบถามความสนใจของประชาชนและนักเรียนในตำบลนาแห้ว อำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย

	มากยิ่ง	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก
๑. การประดิษฐ์สร้างสรรค์					
๑. ตัดเสื้อ กางเกง เครื่องแต่งกาย					
๒. ช่างไม้					
๓. เครื่องจักร เครื่องยนต์					
๔. ปลูกผัก ผลไม้					
๕. ปั้นรูป					
๖. เขียนภาพ					
๗. แกะสลักไม้					
๘. ทำเครื่องใช้ในครัวเรือน					
๙. ทอผ้า					
๑๐. ถักเสื้อ เครื่องใช้					
๑๑. อื่น ๆ					
๒. การเพิ่มพูนความรู้ ความชำนาญ					
๑. เรียนพิเศษวิชาชีพใหม่ ๆ					
๒. ไปเที่ยวกรุงเทพมหานครหรือเมืองอื่น ๆ					
๓. ไปชมแหล่งฝึกอาชีพ					
๔. ไปรับการอบรมอาสาพัฒนาหมู่บ้าน					
๕. ไปรับการอบรมวิชาแพทย์					
๖. ไปรับการอบรมวิชาพยาบาล					
๗. สนทนาแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดจากหนังสือพิมพ์					

	มากยิ่ง	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก
๘. เข้าเรียนในโรงเรียนผู้ใหญ่					
๙. เรียนต่อในชั้นที่สูงกว่าประถมศึกษา					
๑๐. อื่น ๆ					
๓. การเพิ่มพูนรายได้					
๑. ขายสินค้าที่ทำเอง					
๒. เปิดร้านขายของในหมู่บ้าน					
๓. เลี้ยงสัตว์ไว้ขาย					
๔. รับซื้อถั่วเขียว ข้าวโพด หรือผลิตผลอื่น ๆ ไว้ขายต่อ					
๕. ทำขนมขาย					
๖. สร้างบ้านขาย					
๗. ขายที่ดิน					
๘. อื่น ๆ					
๔. การเพิ่มผลผลิต					
๑. ใส่ปุ๋ยและฉีดยาฆ่าแมลงให้แก่พืช					
๒. ใช้เครื่องจักรไถนา					
๓. ยืมเงินญาติมาทำนาทำไร่					
๔. กู้เงินธนาคารมาทำการค้า					
๕. ไปรับการอบรมการเกษตรแผนใหม่					
๖. ทดลองเพาะปลูกพืชพันธุ์ใหม่ ๆ					
๗. ร่วมมือกันทำงานเพาะปลูกเพื่อขายผลิตผล					
๘. ลงทุนร่วมกันเพื่อผลิตสินค้า					
๙. อื่น ๆ					

	มากยิ่ง	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก
๕. การสร้างความสงบสุข การพักผ่อนหย่อนใจ					
๑. การสร้างสนามเด็กเล่นในหมู่บ้าน					
๒. การจัดงานประจำปีของท้องถิ่น					
๓. การสร้างสนามกีฬาในหมู่บ้าน					
๔. การทำบุญต่าง ๆ					
๕. การจัดงานสังสรรและงานสังคม					
๖. การไปเยี่ยมเยียนสนทนากับเพื่อนบ้าน					
๗. การไปตกปลาเพื่อการพักผ่อน					
๘. การไปล่าสัตว์เพื่อความเพลิดเพลิน					
๙. การทำงานอดิเรกเพื่อความเพลิดเพลิน					
๑๐. อื่น ๆ					
๖. สิทธิ เสรีภาพและความเป็นพลเมืองดี					
๑. การมีส่วนรู้เห็นในการเลือกผู้ใหญ่บ้านกำนัน					
๒. การสมัครเป็นกรรมการสภาตำบล					
๓. การเป็นกรรมการเหมืองฝายของหมู่บ้าน					
๔. การเป็นกรรมการจัดงานวัดและงานบุญต่าง ๆ					
๕. การออกทรัพย์ช่วยกิจการสาธารณะ					
๖. การอาสาป้องกันหมู่บ้าน					
๗. การเป็นกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร					
๘. การสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร					
๙. การออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร					
๑๐. การช่วยเหลือเพื่อนบ้านในคราวฉุกเฉิน					
๑๑. อื่น ๆ					

แบบสอบถาม ๒

โครงการวิจัยเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แบบสอบถามความใฝ่สูงทางการศึกษาของประชาชนและนักเรียน ในตำบลนาแห้ว อำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย

ท่านมีความปรารถนาหรือปฏิบัติสิ่งต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด ?

๑. ระดับการศึกษา	มากยิ่ง	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก
๑. อนุบาล					
๒. ประถมศึกษาตอนต้น					
๓. ประถมศึกษาตอนปลาย					
๔. มัธยมศึกษาตอนต้น					
๕. มัธยมศึกษาตอนปลาย					
๖. ป.กศ. ต้น					
๗. ป.กศ. สูง					
๘. ปริญญา, มหาวิทยาลัย					
๙. อื่น ๆ					
๒. ประเภทของสถานศึกษาที่ต้องการเรียน					
๑. สถานศึกษาของทางราชการ					
๒. สถานศึกษาของเอกชน					
๓. วิทยาลัยครู					
๔. โรงเรียนอาชีวศึกษา					
๕. มหาวิทยาลัย					
๖. วิทยาลัยเอกชน					
๗. วิทยาลัยครู					
๘. โรงเรียนการศึกษาผู้ใหญ่					
๙. โรงเรียนภาคค่ำ					
๑๐. สถานฝึกอาชีพระยะสั้น					
๑๑. อื่น ๆ					

	มากยิ่ง	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก
๓. วิชาที่ต้องการศึกษา					
๑. ความรู้วิชาสามัญทั่ว ๆ ไป					
๒. วิชาแพทย์					
๓. วิชาพยาบาล					
๔. วิชาครู					
๕. วิชาการทหาร					
๖. วิชาการตำรวจ					
๗. วิชาการ เกษตร					
๘. วิชากฎหมาย					
๙. วิชาการค้าและธุรกิจ					
๑๐. วิชาเครื่องยนต์กลไก					
๑๑. วิชาไฟฟ้า					
๑๒. วิชาเหมืองแร่					
๑๓. วิชาก่อสร้าง					
๑๔. วิชาเขียนภาพ					
๑๕. วิชาอาหาร					
๑๖. วิชาดนตรี					
๑๗. อื่น ๆ					
๔. ความสำเร็จในการศึกษา					
๑. เรียนพอสอบได้					
๒. เรียนให้เก่ง					
๓. เรียนให้ได้ที่หนึ่ง					
๔. เรียนจนได้รางวัลและทุนการศึกษา					
๕. เรียนให้เชี่ยวชาญประกอบอาชีพได้					
๖. เรียนจนมีชื่อเสียงโด่งดัง					
๗. เรียนจนได้ไปศึกษาต่อต่างประเทศ					
๘. อื่น ๆ					

	มากยิ่ง	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก
๕. ความเสียสละทุ่มเทเพื่อการศึกษา					
๑. คิดถึงการเรียนในวันหนึ่ง ๆ					
๒. พยายามเรียนวิชาต่าง ๆ					
๓. จดบันทึกสิ่งที่เรียนหรืออ่านไว้					
๔. ทบทวนสิ่งที่เรียนแล้ว					
๕. แสวงหาอุปกรณ์การเรียนเพิ่มเติม					
๖. ออมเงินไว้ใช้จ่ายในการเรียน					
๗. อดอาหารกลางวันเพื่อออมเงินไว้ซื้อหนังสือ					
๘. ขายที่นาหรือที่สวนเอาเงินมาใช้จ่ายในการเรียน					
๙. แม้เจ็บป่วยก็ไปโรงเรียน					
๑๐. หาทรัพย์ในทางผิดกฎหมายมาใช้จ่ายในการเรียน					
๑๑. ยืมเงินมาใช้จ่ายในการศึกษา					
๑๒. อื่น ๆ					

แบบสอบถาม ๓

โครงการวิจัยเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
แบบสอบถามรายละเอียดแต่ละครอบครัว ในตำบลนาแห้ว อำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย ครอบครัวที่ _____
บ้าน _____ หัวหน้าครอบครัว _____
สอบถามวันที่ _____ เวลา _____ ถึง _____

๑. จำนวนคนในครอบครัว _____ ชาย _____ หญิง _____ เด็ก _____ ผู้ใหญ่ _____

๒. อายุของคนในครอบครัว ๑ – ๕ _____ ๖ – ๑๐ _____ ๑๑ – ๑๕ _____
๑๖ – ๒๐ _____ ๒๑ – ๒๕ _____ ๒๖ – ๓๐ _____ ๓๑ – ๔๐ _____
๔๑ – ๕๐ _____ ๕๑ – ๖๐ _____ ๖๑ – ๗๐ _____ ๗๑ – ๘๐ _____
๘๑ – ๙๐ _____ ๙๑ – ๑๐๐ _____ ๑๐๑ – ๑๑๐ _____ ๑๑๑ – ๑๒๐ _____

๓. กำลังเรียนหนังสือ _____ ไม่ได้เรียนหนังสือในขณะสำรวจ _____

๔. ที่กำลังเรียนอยู่ ชั้นเด็กเล็ก _____ ชั้นประถมต้น _____ ชั้นประถมปลาย _____
ชั้นมัธยมต้น _____ ชั้นมัธยมปลาย _____ โรงเรียนอาชีวศึกษา _____
วิทยาลัยครู _____ มหาวิทยาลัย _____ อื่น ๆ _____

๕. รายได้ของครอบครัวรวมประมาณปีละ _____ บาท
รายได้จากการทำนาข้าวประมาณปีละ _____ บาท ทำไร่ข้าวโพดประมาณปีละ _____ บาท
ต้มเกลือขายประมาณปีละ _____ บาท จับปลาขายประมาณปีละ _____ บาท
ขายควายปีละประมาณ _____ บาท ขายหมูที่เลี้ยงประมาณปีละ _____ บาท
ขายสัตว์เลี้ยงพวกวัวประมาณปีละ _____ บาท ขายเป็ดไก่ประมาณปีละ _____ บาท
ขายของป่าประมาณปีละ _____ บาท รายได้จากการขายไหมประมาณปีละ _____ บาท
รายได้จากการขายของต่าง ๆ ในร้านประมาณปีละ _____ บาท
รายได้จากเงินเดือนประมาณปีละ _____ บาท รายได้จากเบี้ยเลี้ยงประมาณปีละ _____ บาท
รายได้อื่น ๆ ประมาณปีละ _____ บาท

๖. รายจ่ายเกี่ยวกับการศึกษาของคนในครอบครัวประมาณปีละ _____ บาท เฉลี่ยคนละ _____ บาท
ต่อปี หรือประมาณวันละ _____ บาท คนที่ใช้มากที่สุดประมาณปีละ _____ บาท
คนที่ใช้น้อยที่สุดประมาณปีละ _____ บาท

๗. เนื้อที่ทำนามีประมาณ _____ ไร่ เนื้อที่ทำสวนมีประมาณ _____ ไร่
ข้าวงามดี ____ ข้าวไม่งาม ____ น้ำทำนาใช้น้ำเหมือง ____ น้ำฝน (ฟ้า) ____ น้ำพุด ____
พืชที่ปลูกในสวนมี มะขาม ____ มะพร้าว ____ ส้มโอ ____ มะไฟ ____ ขนุน ____
สับปะรด ____ หน่อไม้หวาน ____ อ้อย ____ ผักต่าง ๆ ____ อื่น ๆ _____

_____

๘. ผู้ผลิตในครอบครัวมีจำนวน _____ คน ชาย _____ หญิง _____

๙. ผู้มีเงินเดือนประจำในครอบครัวมีจำนวน _____ คน ชาย _____ หญิง _____

๑๐. ผู้ช่วยตนเองไม่ได้ในครอบครัวมีจำนวน _____ คน ชาย _____ หญิง _____

๑๑. ผู้เจ็บป่วยในครอบครัวมีจำนวน _____ คน ชาย _____ หญิง _____

๑๒. รายได้ส่วนใหญ่ของครอบครัวได้มาจาก การทำนา _____ การทำสวน _____ การทำไร่ _____
เงินเดือน _____ เล่นการพนัน _____ เลี้ยงสัตว์ _____ ค้าขาย _____
เงินตอบแทนในตำแหน่ง อาสาป้องกันหมู่บ้าน ____ กำนัน ____ ผู้ใหญ่บ้าน ____
ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ____ แพทย์ประจำตำบล _____ อื่น ๆ _____

_____

๑๓. สัตว์เลี้ยงที่เลี้ยงไว้มี ช้าง ____ ตัว ม้า ____ ตัว ควาย ____ ตัว วัว ____ ตัว
หมู ____ ตัว สุนัข ____ ตัว เป็ด ____ ตัว ไก่ ____ ตัว ปลา ____ ตัว นก ____ ตัว
อื่น ๆ _____

๑๔. เวลาส่วนใหญ่ของครอบครัวใช้ในการ ทำนา ____ ทำสวน ____ ทำไร่ ____ ทอผ้า ____
ค้าขายของ ____ รับจ้าง ____ ล่าสัตว์ ____ ทำราชการ ____ เล่นการพนัน ____
หาอาหาร ____ อื่น ๆ _____

๑๕. สมาชิกในครอบครัวที่เคยไปเที่ยวกรุงเทพมหานครมี _____ คน ไปเที่ยวด่านซ้ายแล้ว ____ คน
ไปเห็นจังหวัดเลยแล้ว ____ คน ไปเห็นหล่มสักแล้ว ____ คน
ไปเห็นเพชรบูรณ์แล้ว ____ คน ไปเห็นพิษณุโลกแล้ว ____ คน
เคยไปเห็นเวียงจันทน์มาแล้ว ____ คน เคยไปประเทศในยุโรปหรืออเมริกามาแล้ว ____ คน
อื่น ๆ _____

๑๖. สมาชิกในครอบครัวนับถือศาสนา พุทธ _____ คริสต์ _____ อิสลาม _____
ผีสางเทวดา _____ อื่น ๆ _____

๑๗. ความปรารถนาสูงสุดของหัวหน้าครอบครัว คือ _____

๑๘. มีคนไปมาหาสู่ที่บ้านบ่อย ๆ หรือไม่ บ่อย ๆ _____ บ่อย _____ มีคนไปมาหาสู่น้อย _____

๑๙. มีคนเจ็บป่วยในครอบครัวหรือไม่ มี _____ ไม่มี _____ ผู้ใหญ่ _____ เด็ก _____
ผู้ป่วยเป็นชาย _____ คน หญิง _____ คน เด็ก _____ คน
เจ็บป่วยด้วยโรคอะไร _____

๒๐. ครอบครัวนี้มีความภาคภูมิในอะไรมากที่สุด ความสำเร็จในการเรียนของบุตรหลาน _____
ลูกหลานได้รับราชการ _____ ครอบครัวมีรายได้ดี _____ เป็นสกุลที่มีชื่อเสียงมานาน _____
อื่น ๆ _____

๒๑. ครอบครัวนี้มาตั้งหลักแหล่งอยู่ที่หมู่บ้านนี้ประมาณกี่ปีแล้ว _____ ปี

๒๒. ครอบครัวนี้ต้องการความช่วยเหลือจากคนอื่นหรือทางราชการทางด้านใดบ้าง สุขภาพ _____
ความปลอดภัย _____ เศรษฐกิจ _____ การศึกษา _____ ที่อยู่อาศัย _____
อื่น ๆ _____

๒๓. สมาชิกในครอบครัวต้องการให้มีที่อ่านหนังสือพิมพ์ในหมู่บ้านหรือไม่ ต้องการ _____ ไม่ต้องการ _____

แบบสอบถาม ๔

โครงการวิจัยเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
แบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการและปัญหาของหมู่บ้าน ในตำบลนาแห้ว อำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย

๑. สิ่งที่จำเป็นในการดำรงชีวิต	มีแล้ว	ยังไม่มี	หมายเหตุ
๑. ข้าว			
๒. น้ำดื่ม น้ำสะอาด			
๓. น้ำใช้			
๔. ยารักษาโรคเมื่อเจ็บป่วย			
๕. ฟืน ถ่าน เชื้อเพลิงหุงต้มอาหาร			
๖. น้ำมันก๊าซสำหรับจุดให้แสงสว่าง			
๗. อาหารสด			
๘. อื่น ๆ			
๒. สิ่งจำเป็นสำหรับความปลอดภัย			
๑. เวรยามดูแลหมู่บ้าน			
๒. เจ้าหน้าที่ตำรวจรักษาการณ์			
๓. เจ้าหน้าที่ฝ่ายรักษาความปลอดภัย			
๔. หมวดตำรวจตระเวณชายแดน			
๕. หน่วยอาสาป้องกันหมู่บ้าน			
๖. สัญญาณเตือนอันตรายเมื่อถูกโจมตี			
๗. ที่หลบภัยเมื่อถูกโจมตีทางพื้นดิน			
๘. ที่หลบภัยเมื่อถูกโจมตีทางอากาศ			
๙. อื่น ๆ			

	มีแล้ว	ยังไม่มี	หมายเหตุ
๓. สิ่งจำเป็นเกี่ยวกับด้านสุขภาพพลานามัยของประชาชน			
๑. สถานพยาบาลหรือสุขศาลา			
๒. แพทย์ประจำตำบล			
๓. แพทย์ปริญญา			
๔. อนามัยอำเภอ			
๕. ร้านขายยา			
๖. บริการรักษาพยาบาลเวลาเจ็บป่วย			
๗. การป้องกันโรคติดต่อ			
๘. การระวังรักษาสุขภาพ			
๙. การส่งเสริมสุขภาพของประชาชน			
๑๐. การรับประทานอาหารที่ถูกหลักอนามัย			
๑๑. อื่น ๆ			
๔. สิ่งส่งเสริมการศึกษา			
๑. โรงเรียนอนุบาล			
๒. โรงเรียนประถมศึกษา			
๓. โรงเรียนมัธยมศึกษา			
๔. โรงเรียนอาชีวศึกษา			
๕. วิทยาลัยครู			
๖. มหาวิทยาลัย			
๗. หอสมุด			
๘. ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน			
๙. ร้านขายหนังสือพิมพ์			
๑๐. ร้านขายเครื่องเขียนแบบเรียน			
๑๑. หน่วยบริการข่าวสารทางราชการ			
๑๒. อื่น ๆ			

๕. สิ่งส่งเสริมวัฒนธรรม ประเพณี ความเป็นมาของท้องถิ่น	มีแล้ว	ยังไม่มี	หมายเหตุ
๑. วัด			
๒. ศาลาประชาคม			
๓. ดอนหอ			
๔. ป่าช้า			
๕. อื่น ๆ			
๖. สิ่งส่งเสริมการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ			
๑. ตลาดขายสินค้ารวม			
๒. ตลาดสด			
๓. ร้านขายของ			
๔. ร้านขายทองคำ			
๕. ร้านขายอาหาร			
๖. ร้านสหกรณ์			
๗. ธนาคาร			
๘. โรงรับจำนำ			
๙. สถานที่แลกเงินตรา			
๑๐. ร้านขายกาแฟ			
๑๑. โรงงาน			
๑๒. คลังสินค้า			
๑๓. โรงสีข้าว			
๑๔. โรงหีบอ้อย			
๑๕. บ่อเกลือ			
๑๖. โรงตีเหล็ก			
๑๗. อื่น ๆ			

๗. สิ่งส่งเสริมกำลังใจและความหวังของชีวิต	มีแล้ว	ยังไม่มี	หมายเหตุ
๑. พระภิกษุ สามเณร			
๒. คนแก่			
๓. ผู้รู้			
๔. เจ้าหน้าที่ยุติธรรม			
๕. บุตรหลานที่ได้เรียนหนังสือชั้นสูง			
๖. รายได้ที่สม่ำเสมอ			
๗. ที่นาที่เพาะปลูกงาย			
๘. น้ำที่ใช้เพาะปลูกสะดวก			
๙. สุขภาพดีไม่มีโรคภัยเบียดเบียน			
๑๐. อื่น ๆ			
๘. สถานที่พักผ่อนหย่อนใจและเล่น			
๑. สนามกีฬา			
๒. ลานกว้างในหมู่บ้าน			
๓. โรงภาพยนตร์			
๔. โรงละคร			
๕. สวนสัตว์			
๖. สวนพฤกษชาติ			
๗. สถานที่พักผ่อน			
๘. โรงอาบ อบ นวด			
๙. บ่อนไก่			
๑๐. สนามชนสุนัข			
๑๑. สถานที่เล่นโบว์ลิ่ง			
๑๒. ร้านขายเครื่องกีฬา			
๑๓. แหล่งการพนัน			
๑๔. อื่น ๆ			

	มีแล้ว	ยังไม่มี	หมายเหตุ
๙. สิ่งอำนวยความสะดวกในการติดต่อสื่อสารและการคมนาคม			
๑. ถนนลูกรัง			
๒. ถนนลาดยาง			
๓. ทางน้ำที่เรือแล่นได้			
๔. รถประจำทาง			
๕. รถยนต์ส่วนตัว			
๖. รถจักรยานสองล้อ			
๗. รถจักรยานยนต์			
๘. รถจักรยานสามล้อ			
๙. รถยนต์รับจ้างสองแถว			
๑๐. ไปรษณีย์โทรเลข			
๑๑. บริการฝากเงิน – จ่ายเงินทางธนาณัติ			
๑๒. บุรุษไปรษณีย์			
๑๓. อื่น ๆ			
๑๐. สิ่งส่งเสริมการผลิต			
๑. เหมืองฝาย			
๒. แม่น้ำ			
๓. คลองส่งน้ำ			
๔. บึง หนองน้ำ			
๕. ที่ดินทำการเพาะปลูก			
๖. ยากำจัดศัตรูพืช			
๗. กำลังงานของครอบครัว (คนผู้ผลิต)			
๘. ทุนทรัพย์ที่ใช้ในการผลิต			

	มีแล้ว	ยังไม่มี	หมายเหตุ
๑๐. สิ่งส่งเสริมการผลิต (ต่อ)			
๙. ความรู้และวิทยาการ			
๑๐. ตลาดจำหน่ายสินค้า			
๑๑. สถานที่เก็บผลิตผล			
๑๒. พันธุ์พืช			
๑๓. พันธุ์สัตว์			
๑๔. ปุ๋ย			
๑๕. อื่น ๆ			

๑๑. สรุปความต้องการและปัญหาสำคัญ

๑. ..... ๒. .....

๓. ..... ๔. .....

๕. ..... ๖. .....

(สำเนา)

ที่ ทม. ๑๐๐๑(๑)/๒๒๓ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๒๒ กันยายน ๒๕๒๑

เรื่อง แจ้งผลการพิจารณาอนุมัติโครงการ

เรียน หัวหน้าโครงการ "โครงการวิจัยเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง ตำบลนาแห้ว จังหวัดเลย"
(โครงการต่อเนื่องใหม่)

ตามที่ท่านได้เสนอร่างโครงการ "โครงการวิจัยเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง ตำบลนาแห้ว จังหวัดเลย" (โครงการต่อเนื่องใหม่) ต่อมหาวิทยาลัย เพื่อขออนุมัติดำเนินการ โดยขอเงินงบประมาณประเภทเงินอุดหนุนนั้น บัดนี้คณะกรรมการพิจารณาอนุมัติโครงการ ได้ดำเนินการพิจารณาอนุมัติเสร็จสิ้นแล้ว โครงการที่ท่านรับผิดชอบอยู่ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการในวงเงิน ๒๐,๐๐๐ บาท (สองหมื่นบาทถ้วน)

สำหรับการเริ่มต้นดำเนินการตามแผนงานที่กำหนดไว้นั้น จะเริ่มได้ภายหลังที่การของวดเงินงบประมาณเสร็จเรียบร้อยแล้ว ดังนั้นกรณีที่ท่านยังไม่ได้จัดทำแผนการเบิกจ่ายเงินตามงวดปีงบประมาณ โปรดร่างแผนดังกล่าว ตามแบบแสดงแผนงานและผลการปฏิบัติงาน ที่แนบมาพร้อมหนังสือนี้ และจัดส่งให้กับฝ่ายวางแผนและพัฒนาโดยด่วนด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

สมควร อภัยพันธุ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมควร อภัยพันธุ์)
รองอธิการบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา

ฝ่ายวางแผนและพัฒนา
โทร. ๓๔๑๒๕๘๓ ต่อ ๒๐

(สำเนา)

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ โครงการปริญญาการศึกษาคุษฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ทม. ๑๐๐๑(๗)/๑๑๗๑ วันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๒๑

เรื่อง ขออนุมัติแผนปฏิบัติงานโครงการวิจัย เสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง

ขอประทานเสนอ

เนื่องด้วยข้าพเจ้า นายพิสิทธิ์ สารวิจิตร และ นายบุญธรรม คำพอ ได้รับอนุมัติให้ทุนการวิจัยในปีงบประมาณ ๒๕๒๒ เพื่อดำเนินการวิจัยเรื่อง โครงการวิจัยเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง ตำบลนาแห้ว จังหวัดเลย ตามหนังสือที่ ทม. ๑๐๐๑(๑)/๒๒๓ ลงวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๒๑

บัดนี้เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย จึงได้กำหนดแผนปฏิบัติงานภาคสนามที่ตำบลนาแห้ว ในอำเภอนาแห้ว จังหวัดเลยขึ้น ดังแผนปฏิบัติงานที่ได้แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุมัติ

พิสิทธิ์ สารวิจิตร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิสิทธิ์ สารวิจิตร

หัวหน้าโครงการวิจัย

ขอประทานเสนอท่านอธิการบดี

ดร. พิสิทธิ์ สารวิจิตร ได้รับอนุมัติเงินงบประมาณแผ่นดิน จำนวน ๒๐,๐๐๐ เพื่อทำการวิจัย บัดนี้มีโครงการที่จะไปปฏิบัติงานตามรายละเอียดที่แนบมานี้ จึงขออนุมัติเพื่อให้ไปปฏิบัติราชการได้ตามเวลาที่ระบุ

กานดา ณ ถลาง

ขอประทานเสนอท่านอธิการบดี

เพื่อโปรดพิจารณาอนุมัติให้ ดร. พิสิทธิ์ สารวิจิตร ไปปฏิบัติงานภาคสนามที่ตำบลนาแห้ว อ.นาแห้ว จ.เลย ในวันที่ ๑๑ – ๑๓ พ.ย., ๙ – ๒๐ ธ.ค., ๓๐ ธ.ค. – ๑ มกราคม ๒๒, ๑๗ – ๒๒ มกราคม ๒๒, และ ๑๒ – ๑๗ เมษายน รวม ๓๐ วัน

วันชัย ๑ พ.ย. ๒๑

วรวิทย์ ๑/๑๑/๒๑

จรูญ ๒ พ.ย. ๒๑

ถ้าไม่ติดขัดกับการสอนและงานอื่น ๆ อนุมัติ

สุดใจ

๒ พ.ย. ๒๑

แผนปฏิบัติงานโครงการวิจัยเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง

ณ ตำบลนาแห้ว ในอำเภอนาแห้ว

จังหวัดเลย

งบประมาณ ๒๕๒๒

ชื่อผู้ปฏิบัติงาน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิสิทธิ์ สาระวิจิตร

อาจารย์บุญธรรม คำพอ

ครั้งที่	จากวันที่	ถึงวันที่	รวมเวลา – วัน	หมายเหตุ
๑	เสาร์ที่ ๑๑ พ.ย. ๒๕๒๑	จันทร์ที่ ๑๓ พ.ย. ๒๕๒๑	๓ วัน	สำรวจข้อมูลเบื้องต้น
๒	เสาร์ที่ ๙ ธ.ค. ๒๕๒๑	พุธที่ ๒๐ ธ.ค. ๒๕๒๑	๑๒ วัน	สำรวจข้อมูลทางภูมิศาสตร์ การศึกษา วัฒนธรรม
๓	เสาร์ที่ ๓๐ ธ.ค. ๒๕๒๑	จันทร์ที่ ๑ ม.ค. ๒๕๒๒	๓ วัน	สำรวจข้อมูลทางการศึกษา และวัฒนธรรม
๔	พุธที่ ๑๗ ม.ค. ๒๕๒๒	จันทร์ที่ ๒๒ ม.ค. ๒๕๒๒	๖ วัน	ทดสอบนักเรียน
๕	พุธที่ ๑๒ เม.ย. ๒๕๒๒	จันทร์ที่ ๑๗ เม.ย. ๒๕๒๒	๖ วัน	ติดตามผลและรวบรวม ข้อมูลที่ยังไม่สมบูรณ์

รวมเวลาปฏิบัติงาน ๓๐ วัน (สามสิบวัน)

ลงชื่อ พิสิทธิ์ สาระวิจิตร ผู้ปฏิบัติงาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิสิทธิ์ สาระวิจิตร)

หัวหน้าโครงการวิจัยเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง

๓๐ ตุลาคม ๒๕๒๑

(สำเนา)

ที่ ทม. ๑๐๐๑/๔๓๔๗ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๖ พฤศจิกายน ๒๕๒๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์และความสะดวกในการวิจัย

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดเลย

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แผนปฏิบัติงานโครงการวิจัยเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง ๑ ชุด
๒. สำเนาหนังสือแจ้งผลการพิจารณาอนุมัติโครงการ ๑ ชุด
๓. โครงการวิจัยเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง ตำบลนาแห้ว ในอำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย ๑ ชุด

เนื่องด้วยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้สนับสนุนให้มีโครงการวิจัยใหม่ ๆ เพื่อส่งเสริมความริเริ่มของอาจารย์ ความก้าวหน้าทางวิชาการ และเพื่อเป็นการบริการทางวิชาการแก่ชุมชน โดยเฉพาะการพัฒนาชนบท อันเป็นการตอบสนองนโยบายของรัฐบาลและส่งเสริมพัฒนาความมั่นคงปลอดภัยของชาติ ในการนี้ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิสิทธิ์ สารวิจิตร และ อาจารย์บุญธรรม คำพอ ได้เสนอโครงการวิจัยเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง ต่อมหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยได้พิจารณาอนุมัติให้ดำเนินการได้ และได้รับอนุมัติเงินงบประมาณสำหรับปีงบประมาณ ๒๕๒๒ จำนวน ๒๐,๐๐๐ บาท (สองหมื่นบาทถ้วน) โครงการวิจัยเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองเป็นโครงการต่อเนื่อง ผู้วิจัยจะได้ดำเนินงานวิจัยติดต่อกันไปเป็นเวลาหลายปี ทั้งนี้เพื่อทดลองใช้การศึกษาเป็นสื่อในการส่งเสริมความเจริญความมั่นคงปลอดภัยและการแก้ปัญหาของท้องถิ่น หัวหน้าโครงการวิจัยคือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิสิทธิ์ สารวิจิตร เกิดที่บ้านนาโพธิ์ ตำบลนาแห้ว นับเป็นครั้งแรกที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้ให้ผู้ที่เกิดในชนบทได้มีโอกาสกลับภูมิลำเนาเดิม เพื่อทำการวิจัยส่งเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองร่วมกับทางราชการหน่วยอื่น ๆ แต่เดิมมาการส่งผู้มีความรู้สูง จบปริญญาเอก มีหน้าที่สอนปริญญาโท ปริญญาเอก ไปประจำในชนบทตามหมู่บ้านและตำบลนั้นทำไม่ได้ เพราะไม่มีโครงการวิจัยหรือตำแหน่งให้ ครั้งนี้เป็นครั้งแรก

ที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้ริเริ่มโครงการนี้ขึ้น ถ้าผลการวิจัยได้ผลดี ก็จะส่งเสริมให้มีโครงการทำนองเดียวกันในท้องถิ่นอื่น ๆ อีก

อนึ่ง ผู้ที่จะไปปฏิบัติงานวิจัยภาคสนาม ณ ตำบลนาแห้ว อำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย มี ๓ คน คือ โครงการวิจัยเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิสิทธิ์ สารวิจิตร และ อาจารย์บุญธรรม คำพอ โครงการวิจัยภาษาถิ่นตำบลนาแห้ว คือ ดร. ประพาศน์ พฤทธิประภา นอกจากนี้ยังจะมีนิสิตปริญญาโท นิสิตปริญญาเอก และคณาจารย์ผู้สอนไปสังเกตการณ์เป็นครั้งคราว

มหาวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์และความสะดวกในด้านต่าง ๆ เพื่อให้การวิจัยตามโครงการวิจัยเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง ณ ตำบลนาแห้ว อำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย บรรลุผลตามเป้าหมาย มหาวิทยาลัยจึงขอขอบพระคุณอย่างยิ่งล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

สุดใจ เหล่าสุนทร

(ศาสตราจารย์ สุดใจ เหล่าสุนทร)

อธิการบดี

กองกลาง
สำนักงานอธิการบดี
โทร. ๓๙๒๒๕๖๕

(สำเนา)

ที่ ทม. ๑๐๐๑/๔๔๘๕ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๒๑ ธันวาคม ๒๕๒๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ขอหนังสืออนุมัติให้เข้าไปปฏิบัติงานในพื้นที่เขตแทรกซึม

เรียน ผู้อำนวยการกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แผนปฏิบัติงานโครงการวิจัยเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง ๑ ชุด
๒. สำเนาหนังสือแจ้งผลการพิจารณาอนุมัติโครงการ ๑ ชุด
๓. โครงการวิจัยเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง ตำบลนาแห้ว ในอำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย ๑ ชุด
๔. โครงการวิจัยภาษาถิ่น หมู่บ้านนาแห้ว ๑ ชุด

เนื่องด้วยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จะทำการวิจัยเกี่ยวกับความต้องการ ความสนใจ ปัญหา แรงบันดาลใจและความใฝ่สูงทางการศึกษาของนักเรียนและประชาชนในตำบลนาแห้ว อำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย เพื่อสนับสนุนโครงการวิจัยเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งเป็นโครงการระยะยาว และจะทำการวิจัยภาษาถิ่นหมู่บ้านนาแห้วอีกโครงการหนึ่ง ในการวิจัยครั้งนี้คณะผู้วิจัยประกอบด้วย

๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิสิทธิ์ สารวิจิตร เป็นหัวหน้าโครงการวิจัยเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง
๒. อาจารย์บุญธรรม คำพอ เป็นรองหัวหน้าโครงการวิจัยเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง
๓. อาจารย์ ดร. ประพาศน์ พฤทธิประภา เป็นหัวหน้าโครงการวิจัยภาษาถิ่นหมู่บ้านนาแห้ว
๔. นายชาคริต อนันทราวัน นิสิตปริญญาโท วิชาเอกภาษาไทย เป็นนักวิจัยผู้ช่วยโครงการวิจัยภาษาถิ่นหมู่บ้านนาแห้ว

คณะผู้วิจัยจะต้องเดินทางไปสำรวจหาข้อมูลในพื้นที่ดังกล่าวซึ่งเป็นพื้นที่ที่เป็นเขตแหรกซึม และรองเสนาธิการ กองทัพภาค ๒ ส่วนหน้า ได้แนะนำว่าให้ทำเรื่องขอหนังสืออนุมัติให้คณะผู้วิจัยดังกล่าวเข้าไปปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ดังได้แจ้งไว้ข้างต้น ทางมหาวิทยาลัยจึงใคร่ขอความกรุณาขอหนังสืออนุมัติให้คณะผู้วิจัยทั้ง ๔ นาย เข้าไปปฏิบัติงานในการรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อกรุณาพิจารณาออกหนังสืออนุมัติให้ด้วยและพร้อมนี้ทางมหาวิทยาลัยขอถือโอกาสขอบคุณมา ณ ที่นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

สุดใจ

๒๑ ธ.ค. ๒๑

(ศาสตราจารย์ สุดใจ เหล่าสุนทร)

อธิการบดี

กองกลาง

สำนักงานอธิการบดี

โทร. ๓๙๒๒๕๖๓

(สำเนา)

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ ฝยก. กอ.รมน. (ส่วนปฏิบัติการ)
ที่ สร ๔๐๐๑/๒๕ วันที่ ๑๐ ม.ค. ๒๒
เรื่อง คณะวิจัยจะเดินทางมาปฏิบัติงานที่ จว.ล.ย.

เสนอ กอ.รมน. เขต ๒

กอ.รมน. ได้อนุมัติให้คณะวิจัยจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ รวม ๔ นาย ซึ่งมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิสิทธิ์ สารวิจิตร เป็นหัวหน้าคณะเดินทาง มาทำการวิจัยเกี่ยวกับความต้องการ ความสนใจ ปัญหา แรงบันดาลใจและความใฝ่สูงทางการศึกษาของนักเรียนและประชาชนในตำบลนาแห้ว อำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย ในระหว่าง ๑๑ พ.ย. ๒๑ – ๑๗ เม.ย. ๒๒

จึงเสนอมาเพื่อโปรดแจ้งให้หน่วยเกี่ยวข้องในพื้นที่ทราบ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่คณะฯ ดังกล่าวตามสมควร

พล.อ. ส. จิตปฏิมา
เสธ.รมน.

(สำเนา)

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ ฝยก.กอ.รมน. (ส่วนปฏิบัติการ)
ที่ สร ๔๐๐๑(๐๓)/๐๐๖ วันที่ ๓ ม.ค. ๒๒
เรื่อง ขออนุมัติเข้าไปปฏิบัติงานวิจัยในพื้นที่เขตแทรกซึม

เรียน ผอ.ปค. (ผ่าน เสธ.รมน.)

อ้างถึง น.ม. ศรีนครินทรวิโรฒ ที่ ทม. ๑๐๐๑/๔๔๔๕ ลง ๒๑ ธ.ค. ๒๑

ตามอ้างถึง ม. ศรีนครินทรวิโรฒ ใคร่ขออนุมัติให้คณะวิจัย รวม ๔ นาย โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิสิทธิ์ สารวิจิตร เป็นหัวหน้าเดินทาง ไปทำการวิจัยเกี่ยวกับความต้องการ ความสนใจ ปัญหา แรงบันดาลใจ และความใฝ่สูงทางการศึกษาของนักเรียน และประชาชนในตำบลนาแห้ว อำเภอนาแห้ว จว.ล.ย. ในระหว่าง ๑๑ พ.ย. ๒๑ – ๑๗ เม.ย. ๒๒

ฝยก.กอ.รมน. พิจารณาแล้วเห็นควรอนุมัติ ให้คณะวิจัยดังกล่าวเดินทางไปดำเนินงานได้ ทั้งนี้เพื่อเป็นการสนับสนุนงานวิจัยที่จะปรับปรุงสภาพท้องถิ่นให้ดียิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อกรุณาพิจารณาอนุมัติและลงนามใน บ. แจ้งให้ กอ.รมน. เขต ๒ ทราบ

พล.ต. (ชื่ออ่านไม่ออก)
หน.ฝยก.กอ.รมน.

เรียน ผอ.ปค. (ผ่านเสธ.รมน.)

๑. เห็นควรสนับสนุนเป็นอย่างยิ่ง

๒. เห็นควรกำชับให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองในท้องถิ่นให้ความสนใจติดต่อสัมพันธ์แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นตามระยะเวลาสมควรตลอดเวลา จะได้ประโยชน์มาก

พล.ท. ภิญโญ
รอง เสธ.รมน.ฝยก.
๔ มค. ๒๒

อนุมัติ

ลงนามแล้ว

รับคำสั่ง ผอ.ปค.

พล.อ. ส. จิตปฏิมา

เสธ.รมน.

๕ ม.ค. ๒๒

สำเนาถูกต้อง

เสนอ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อทราบ

พ.ท. (ชื่ออ่านไม่ออก)

หน. ควบคุม กจ.สปฏก.ฝยก.ฯ

๔ ม.ค. ๒๒

ชอประทานเสนอท่านอธิการบดี

เพื่อโปรดทราบ

วันชัย ๑๑ ม.ค. ๒๒

จรูญ ๑๑ ม.ค. ๒๒

ทราบ เรารู้ไว้อย่างนี้จะดี

สุดใจ ๑๑ มค. ๒๒

(สำเนา)

ที่ ลย. ๕๙/๒๑๗๒ ที่ว่าการอำเภอนาแห้ว

๑๑ ธันวาคม ๒๕๒๑

เรื่อง ขอความร่วมมือในการให้ข้อมูลตามโครงการวิจัยเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง

เรียน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ทุกตำบล ทุกหมู่บ้าน อำเภอนาแห้ว

ด้วยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ต้องการทราบข้อมูลต่าง ๆ เพื่อดำเนินงานตามโครงการวิจัยเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง

ในการนี้มี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิสิทธิ์ สารวิจิตร แห่งมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พร้อมด้วยคณะ รวม ๔ นาย ได้ขออนุญาตสำรวจข้อมูลต่อทางอำเภอ อำเภอได้อนุญาตให้บุคคลดังกล่าวสำรวจข้อมูลด้วยการสอบถามสัมภาษณ์ประชาชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในท้องที่อำเภอนาแห้วได้ทุกหมู่บ้านตำบล ตั้งแต่ วันที่ ๙ – ๒๐ ธันวาคม ๒๕๒๑

จึงขอให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน โปรดอำนวยความสะดวกตามสมควร และให้ความร่วมมือด้วย.

ขอแสดงความนับถือ

ว่าที่นายหมวดโท โอภาส ศรีสัมพุทธ

(โอภาส ศรีสัมพุทธ)

ปลัดอำเภอ รักษาราชการแทน

นายอำเภอนาแห้ว

ปกครอง.

บ้านเหมืองแพร่ สำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๐

รวบรวมเมื่อ ๑๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๑ จาก นาย ที ชัยชนะ กำนันตำบลนาแห้ว
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิสิทธิ์ สารวิจิตร เป็นผู้รวบรวมและพิมพ์ไว้เป็นหลักฐาน

ครอบครัว			ชาย	หญิง	รวม
๑.	นาย ที	ชัยชนะ (กำนัน)	๖	๕	๑๑
๒.	นาย พูล	คงสุข	๘	๔	๑๒
๓.	นาย ประสิทธิ์	วงศ์คำจันทร์	๒	๓	๕
๔.	นาย แดง	สีเพชร	๔	๕	๙
๕.	นาย อำนวย	สีหะวงษ์	๓	๒	๕
๖.	นาย ซอง	ฤทธิศักดิ์	๓	๕	๘
๗.	นาย เพียร	ทิพย์อุดม	๖	๔	๑๐
๘.	นาย แท่ง	ยศปัญญา	๑	๘	๙
๙.	นาย จำรัส	สีหะวงษ์	๔	๕	๙
๑๐.	นาย รส	มินทะนา	๕	๖	๑๑
๑๑.	นาย กองมี	ราชพรหมา	๓	๒	๕
๑๒.	นาย ทาบ	ไพรภิบาล	๒	๔	๖
๑๓.	นาย ชูป	นันตวงศ์	๒	๔	๖
๑๔.	นาง อาน	จันทะคุณ	๓	๖	๙
๑๕.	นาย เล็ด	หุมอาจ	๓	๔	๗
๑๖.	นาย เพ็ง	เนตรแสงสี	๓	๓	๖
๑๗.	นาย ทอง	สีหะวงษ์	๙	๔	๑๓
๑๘.	นาย แอ	จันทะคุณ	๓	๒	๕
๑๙.	นาย คำ	ภูครัง	๓	๒	๕
๒๐.	นาย บุญเกื้อ	สารวิจิตร	๒	๓	๕
๒๑.	นาย เหลี่ยม	พึงกุศล	๑	๓	๔
๒๒.	นาย ทองนาค	สารแสง	๓	๓	๖

(ต่อ) บ้านเหมืองแพร่

ครอบครัว			ชาย	หญิง	รวม	
๒๓.	นาย บุญทรง	สีหะวงษ์	๒	๑	๓	
๒๔.	นาย ทัด	สีหะวงษ์	๔	๒	๖	
๒๕.	นาย ฤทธิ์	นนทโคตร	๑	๓	๔	
๒๖.	นาย เกิด	วงศ์คำจันทร์	๓	๒	๕	
๒๗.	นาย แจ้ง	สีเพชร	๒	๓	๕	
๒๘.	นาย จัด	ปัญญาศิริ	๔	๒	๖	
๒๙.	นาย ช่วง	อ่อนธรรม	๕	๒	๗	
๓๐.	นาย ไทย	บุญพรม	๖	๓	๙	
๓๑.	นาย กอง	พรรษาศิริ	๒	๓	๕	
๓๒.	นาย สีลา	สีหะวงษ์	๓	๕	๘	
๓๓.	นาย หอง	บรรหาร	๓	๑	๔	
๓๔.	นาย เสิ่น	สีหะวงษ์	๒	๓	๕	
๓๕.	นาง ปัน	ทองปลิว	๔	๒	๖	
๓๖.	นาย คูณ	พลธรรม	๔	๒	๖	
๓๗.	นาย ปัน	ภูครั้ง	๒	๑	๓	
๓๘.	นาง น้อย	บุญพรม	๓	๔	๗	
๓๙.	นาย วันดี	ยศปัญญา	๓	๒	๕	
๔๐.	นาง ฟ่อน	สีเพชร	๑	๓	๔	
๔๑.	นาย สาร	ดวงอุปะ	๔	๖	๑๐	
๔๒.	นาย ปูน	ทองมา	๕	๔	๙	
๔๓.	นาง เปี่ยม	นนทโคตร	๑	๒	๓	
		รวม	๑๔๓	๑๔๓	๒๘๖	

บ้านนาโพธิ์ สำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๐

รวบรวมเมื่อ ๑๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๑ จาก นาย ที ชัยชนะ กำนันตำบลนาแห้ว
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิสิทธิ์ สารวิจิตร เป็นผู้รวบรวมและพิมพ์ไว้เป็นหลักฐาน

ครอบครัว			ชาย	หญิง	รวม	
๑.	นาย เมฆ	ดวงอุปะ	๓	๗	๑๐	
๒.	นาย คำผุก	จันทะคุณ	๔	๒	๖	
๓.	นาย ทอง	สนิท	๒	๖	๘	
๔.	นาย คำพัน	กัณทะศรี	๖	๔	๑๐	
๕.	นาย บุญ	บรรหาร	๓	๓	๖	
๖.	นาย มา	ไพรภิบาล	๕	๒	๗	
๗.	นาย มา	จันทะคุณ	๑	๓	๔	
๘.	นาย อวด	แสงรัตน์	๓	๗	๑๐	
๙.	นาย บุญทัน	จันทะคุณ	๒	๔	๖	
๑๐.	นาย ลิ	เนตรแสงสี	๔	๓	๗	
๑๑.	นาย แดง	พรมรัตน์	๕	๓	๘	
๑๒.	นาย ลิด	พรมรัตน์	๑	๑	๒	
๑๓.	นาย เชิด	วงศ์คำจันทร์	๔	๓	๗	
๑๔.	นาย คำหมวด	อุ่นแก้ว	๒	๓	๕	
๑๕.	นาย กองสี	แสงคำ	๘	๔	๑๒	
๑๖.	นาง กุ่ม	จันทะคุณ	๑	๑	๒	
๑๗.	นาย ชู	จันทะคุณ	๒	๓	๕	
๑๘.	นาย ถาด	สีเพชร	๕	๕	๑๐	
๑๙.	นาย สุข	ดวงอุปะ	๖	๓	๙	
๒๐.	นาย คุณ	จันทะวงศ์	๓	๓	๖	
๒๑.	นาย ไหล	ทองมา	๓	๔	๗	
๒๒.	นาย ลาน	จันทะคุณ	๗	๒	๙	

(ต่อ) บ้านนาโพธิ์

ครอบครัว			ชาย	หญิง	รวม	
๒๓.	นาย สาร	จันทะคุณ	๔	๒	๖	
๒๔.	นาย เชี่ยน	หุมอาจ	๔	๔	๘	
๒๕.	นาย น้อย	สีเพชร	๗	๓	๑๐	
๒๖.	นาง พา	สุพรหม	๖	๓	๙	
๒๗.	นาย ลอง	บัวรพัน	๓	๓	๖	
๒๘.	นาย ถัด	สารมโน	๒	๓	๕	
๒๙.	นาย หลอ	ดวงอุปะ	๔	๔	๘	
๓๐.	นาย น้อย	วันทองสังข์	๓	๔	๗	
๓๑.	นาย อาน	สีเพชร	๕	๕	๑๐	
๓๒.	นาย สงวน	ฤทธิศักดิ์	๒	๔	๖	
๓๓.	นาย จัน	บุญพรม	๒	๒	๔	
๓๔.	นาย ท้อน	สีดวงจันทร์	๒	๓	๕	
๓๕.	นาย กุล	แสงคำ	๒	๒	๔	
๓๖.	นาย กำมา	เนตรแสงสี	๙	๖	๑๕	
๓๗.	นาย เมิน		๓	๓	๖	
๓๘.	นาย ชู	สารแสง (ผู้ใหญ่บ้าน)	๕	๕	๑๐	
		รวม	๑๔๓	๑๓๒	๒๗๕	

บ้านบุ่ง สำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๐

รวบรวมเมื่อ ๑๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๑ จาก นาย ที ชัยชนะ กำนันตำบลนาแห้ว
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิสิทธิ์ สารวิจิตร เป็นผู้รวบรวมและพิมพ์ไว้เป็นหลักฐาน

ครอบครัว			ชาย	หญิง	รวม	
๑.	นาย อาน	ไชยบัน	๖	๓	๙	
๒.	นาง สุข	สีหะวงษ์	๗	๗	๑๔	
๓.	นาง บัวไข	วงศ์สถาน	๕	๕	๑๐	
๔.	นาย เลิง	สีหะวงษ์	๔	๑๐	๑๔	
๕.	นาย มูล	แสงรัตน์	๖	๑	๗	
๖.	นาง วาน	มั่นมา	๙	๒	๑๑	
๗.	นาย จันทร์	ปัญญาคำ	๔	๑	๕	
๘.	นาย ชม	สุดแสง	๒	๗	๙	
๙.	นาย น้อย	ไพบูลย์วงศ์	๖	๕	๑๑	
๑๐.	นาง คำ	ดวงอุปะ	๕	๒	๗	
๑๑.	นาย เรียม	สุขเจริญ	๔	๔	๘	
๑๒.	นาย บัน	ปัญญานะ	๖	๕	๑๑	
๑๓.	นาง แนว	จันทะคุณ	๓	๓	๖	
๑๔.	นาง ไหม	แสนคุ้ม	๒	๖	๘	
๑๕.	นาย เฉย	แสงรัตน์	๓	๘	๑๑	
๑๖.	นาย บุญจันทร์	ดวงอุปะ	๕	๒๑	๒๖	
๑๗.	นาย จวน	ผสม	๒	๓	๕	
๑๘.	นาย ลา	สุทธิ	๔	๕	๙	
๑๙.	นาย ทองใบ	แสนสมบัติ	๗	๔	๑๑	
		รวม	๘๐	๑๐๒	๑๘๒	

หมู่ที่ ๑ บ้านนาแห้ว (เก่า) สำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๐

รวบรวมเมื่อ ๑๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๑ จาก นาย ที ชัยชนะ กำนันตำบลนาแห้ว

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิสิทธิ์ สารวิจิตร เป็นผู้รวบรวมและพิมพ์ไว้เป็นหลักฐาน

ครอบครัว			ชาย	หญิง	รวม	
๑.	นาย แหวน	สีหะวงษ์ (ผู้ใหญ่บ้าน)	๖	๓	๙	
๒.	นาย ปัน	ญาบูฮา	๘	๔	๑๒	
๓.	นาย โสภณ	อุ่นแก้ว	๒	๒	๔	
๔.	นาย ถนอม	แสงรัตน์	๑	๕	๖	
๕.	นาย คำ	สีหะวงษ์	๑	๒	๓	
๖.	นาย สุพี	แสงรัตน์	๓	๓	๖	
๗.	นาย เทียม	แสงรัตน์	๔	๒	๖	
๘.	นาง แพง	แสงรัตน์	–	๒	๒	
๙.	นาย ทัน	สีหะวงษ์	๓	๔	๗	
๑๐.	นาย ขีด	ษรจันทร์	๔	๓	๗	
๑๑.	นาย สาน	สีหะวงษ์	๒	๔	๖	
๑๒.	นาย สาร	สีหะวงษ์	๑	๒	๓	
๑๓.	นาย สวาง	กันดวง	๑	๒	๓	
๑๔.	นาย โถ	กันดวง	๓	๒	๕	
๑๕.	นาย สุรินทร์	ศรีสุธรรม	๒	๕	๗	
๑๖.	นาย ถัน	สีหะวงษ์	๔	๕	๙	
๑๗.	นาย ละ	สีหะวงษ์	๓	๑	๔	
๑๘.	นาย บาน	แสงรัตน์	๓	๒	๕	
๑๙.	นาย เพ็ง	แสนคุ้ม	๑	๑	๒	
๒๐.	นาย ไสว	พรมผาบ	๒	๓	๕	
		รวม	๕๔	๕๗	๑๑๑	

หมู่ที่ ๕ บ้านนาแห้ว (ใหม่) สำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๐

รวบรวมเมื่อ ๑๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๑ จาก นาย ที ชัยชนะ กำนันตำบลนาแห้ว
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิสิทธิ์ สารวิจิตร เป็นผู้รวบรวมและพิมพ์ไว้เป็นหลักฐาน

ครอบครัว			ชาย	หญิง	รวม	
๑.	นาย ดี	เนตรแสงสี	๔	๕	๙	
๒.	นาย สุพี	ลิดสถาน	๒	๒	๔	
๓.	นาย แผน	เนตรแสงสี	๓	๖	๙	
๔.	นาย สอน	เนตรแสงสี	๗	๔	๑๑	
๕.	นาย ยุวิชน	เสนานุต	๒	๔	๖	
๖.	นาย สวน	เนตรแสงสี	๓	๓	๖	
๗.	นาย สงวน	บองเพชร	๑	๔	๕	
๘.	นาย มั่ง	คุ้มวันดี	๓	๓	๖	
๙.	นาย กอง	สีเพชร (ผู้ใหญ่บ้าน)	๒	๑	๓	
๑๐.	นาย กิ่ง	สีหะวงษ์	๕	๓	๘	
๑๑.	นาย ทอง	โสประดิษฐ์	๓	๕	๘	
๑๒.	นาย ชุน	สีหะวงษ์	๔	๔	๘	
๑๓.	นาย โจ่	แสงรัตน์	๒	๓	๕	
๑๔.	นาย ทองพัด	สีหะวงษ์	๓	๔	๗	
๑๕.	นาง หล้า	ขันตีชู	๒	๘	๑๐	
๑๖.	นาง หนู	ขันตีชู	๑	๑	๒	
๑๗.	นาย สูวาง	แสงรัตน์	๒	๔	๖	
๑๘.	นาย ลูอม	จันทะคุณ	๕	๓	๘	
๑๙.	นาย ตุ๊ะ	ศรีสุธรรม	๕	๓	๘	
๒๐.	นาย สาน	แสงรัตน์	๒	๓	๕	
๒๑.	นาย หอม	ศรีสุธรรม	๕	๖	๑๑	
๒๒.	นาย ภู	แสนคุม	๗	๖	๑๓	
๒๓.	นาย เปลี่ยน	แกวเกตุศรี	๓	๔	๗	

(ต่อ) บ้านนาแห้ว (ใหม่)

ครอบครัว			ชาย	หญิง	รวม	
๒๔.	นาย ช่วง	แสงรัตน์	๒	๓	๕	
๒๕.	นาย กอง	แสงรัตน์	๓	๒	๕	
๒๖.	นาง เทียม	สิมมา	๕	๓	๘	
๒๗.	นาย บ่วง	แสงรัตน์	๔	๕	๙	
๒๘.	นาย ภู	สีหะวงษ์	๓	๓	๖	
๒๙.	นาย ปา	ปัสล่าง	๒	๒	๔	
๓๐.	นาย เถิง	ปัสล่าง	๕	๒	๗	
๓๑.	นาย ถา	ปัสล่าง	๒	๕	๗	
๓๒.	นาย ไว	แสงรัตน์	๔	๕	๙	
๓๓.	นาย มา	แสงรัตน์	๒	๓	๕	
๓๔.	นาย แดง	จันทะคุณ	๓	๒	๕	
๓๕.	นาย ก้อน	สีหะวงษ์	๔	๔	๘	
๓๖.	นาง เฮือง	จันทร์ศรี	๓	๓	๖	
๓๗.	นาย คาน	ศรีบุญเฮือง	๑	๑	๒	
๓๘.	นาย เซียน	แสงรัตน์	๒	๓	๕	
๓๙.	นาย นอง	แสงรัตน์	๒	๕	๗	
๔๐.	นาย จำรัส	แกวสุวรรณ	๑	๑	๒	
๔๑.	นาย กาสี	พรมผาบ	๓	๕	๘	
๔๒.	นาย เอี่ยม	บรรหาร	๒	๒	๔	
๔๓.	นาย เพียด	สิทธิศักดิ์	๒	๓	๕	
๔๔.	นาย ทอง	สุพรหม	๒	๒	๔	
๔๕.	นาย จันดี	เนตรแสงสี	๕	๖	๑๑	
๔๖.	นาง เวียง	เนตรแสงสี	๕	๖	๑๑	
		รวม	๑๔๓	๑๖๕	๓๐๘	

บ้านโป่งกูด สำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๐

รวบรวมเมื่อ ๑๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๑ จาก นาย ที ชัยชนะ กำนันตำบลนาแห้ว
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิสิทธิ์ สารวิจิตร เป็นผู้รวบรวมและพิมพ์ไว้เป็นหลักฐาน

ครอบครัว			ชาย	หญิง	รวม	
๑.	นาย ทรวง	เหมือนศรีชัย (ผู้ใหญ่บ้าน)	๒	๕	๗	
๒.	นาย เกี๋ยว	แสนคำ	๔	๔	๘	
๓.	นาย ล้อม	ดวงอุปะ	๕	๓	๘	
๔.	นาย เที่ยง	สิงห์รัก	๕	๔	๙	
๕.	นาย อ้วน	ศรีกุม	๓	๓	๖	
๖.	นาย พรหมา	แสนคำ	๒	๓	๕	
๗.	นาย ยา	ปัญญาคำ	๖	๔	๑๐	
๘.	นาย สิมมา	สีเพชร	๔	๕	๙	
๙.	นาย เฉย	สารวิจิตร	๒	๕	๗	
๑๐.	นาย กาจ	ดวงอุปะ	๒	๒	๔	
๑๑.	นาง ล้อม	ชัยชนะ	๕	๑	๖	
๑๒.	นาย คำพัน	ไชยปัญ	๒	๑	๓	
		รวม	๔๒	๔๐	๘๒	

ประวัติหัวหน้าโครงการ

๑. ชื่อ นายพิสิทธิ์ สารวิจิตร เกิดวันที่ ๒ กันยายน พ.ศ. ๒๔๘๑
ที่บ้านเลขที่ ๓๖ บ้านนาโพธิ์ ตำบลนาแห้ว อำเภอนาแห้ว
จังหวัดเลย

๒. ตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์

๓. วุฒิ กศ.บ., วิชาเอกภาษาไทย และภาษาอังกฤษ จาก มศว ประสานมิตร
M.A. in Educational Psychology
จาก University of Minnesota, U.S.A.
Ph.D. in Education (Higher and Teacher Education)
จาก University of Minnesota, U.S.A.
Dip. in the Science of Personal Achievement
จาก Napoleon Hill Academy, U.S.A.

๔. การศึกษา

๒๔๘๘ – ๒๔๙๒ โรงเรียนบ้านเหมืองแพร่ จบ ป.๔ พ.ศ. ๒๔๙๒
๒๔๙๒ – ๒๔๙๘ โรงเรียนเลยสโมสรวิทยาลัย จบ ม.๖ พ.ศ. ๒๔๙๘
๒๔๙๘ – ๒๕๐๐ วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จบ ป.กศ. พ.ศ. ๒๕๐๐
๒๕๐๐ – ๒๕๐๔ มศว ประสานมิตร จบ กศ.บ. พ.ศ. ๒๕๐๔
๒๕๐๖ – ๒๕๐๗ University of Minnesota, U.S.A จบ M.A. พ.ศ. ๒๕๐๗
๒๕๑๕ – ๒๕๑๙ University of Minnesota, U.S.A จบ Ph.D. พ.ศ. ๒๕๑๙

๕. ทุนการศึกษาที่ได้รับ

๒๔๙๒ – ๒๔๙๘	ทุนส่งเสริมนักเรียนฉลาด ปีละ ๖๐๐ บาท	รวม	๖ ปี
๒๔๙๘ – ๒๕๐๐	ทุนเรียนครู ป.กศ. ปีละ ๑,๒๐๐ บาท	รวม	๒ ปี
๒๕๐๐ – ๒๕๐๔	ทุนเรียน กศ.บ. ปีละ ๒,๕๐๐ บาท	รวม	๔ ปี
๒๕๐๖ – ๒๕๐๗	ทุน Smith - Mundt/Fulbright เรียน M.A.		๑ ปี
๒๕๑๕ – ๒๕๑๙	ทุนรัฐบาลไทย เรียน Ph.D.	รวม	๔ ปี

๖. วิชาที่เคยสอน

๑) ภาษาอังกฤษ ม.ศ. ๑ – ๕ และ ป.กศ. สูง	
๒) จิตวิทยาการศึกษา	ปริญญาตรี
๓) การแนะแนวเบื้องตัว	ปริญญาตรี
๔) ระเบียบวิธีสอนทั่วไป	ปริญญาตรี
๕) การสอนจุลภาค ๑	ปริญญาตรี
๖) ประวัติและปรัชญาการศึกษาไทย	ปริญญาตรี
๗) ปรัชญาการศึกษา	ปริญญาโท
๘) สัมมนาวิจัยและพัฒนาหลักสูตร	ปริญญาเอก
สัมมนาการวิจัยและการประเมิน หลักสูตร	ปริญญาเอก
วิชาปฏิบัติงาน	ปริญญาเอก

๗. หนังสือที่แต่ง

๑) วิชาครู พ.กศ. พ.ศ. ๒๕๐๕

๒) ภาษาอังกฤษและวิธีสอนภาษาอังกฤษ ครู พ.กศ. พ.ศ. ๒๕๐๕

๓) สรุปใจความสำคัญวิชาครู พ.กศ. และ ๕๐๐ แนวความคิดสำคัญทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๐๖

๔) คู่มือพัฒนาและส่งเสริมความก้าวหน้านักเรียน พ.ศ. ๒๕๐๘

๕) คู่มือพัฒนาเพื่อความรุ่งโรจน์และส่งเสริมความก้าวหน้านักเรียน พ.ศ. ๒๕๐๓

๖) สู่เส้นชัยงาม (แต่งเป็นโคลงสี่สุภาพ ๖๔๑ บท – ยังไม่ได้พิมพ์) พ.ศ. ๒๕๒๐

๗) ยุทธศาสตร์การสอนวิชาพัฒนาตนเองจากระดับอนุบาลถึงปริญญาเอก (ยังเป็นต้นฉบับอยู่) พ.ศ. ๒๕๒๑

วิทยานิพนธ์ปริญญาเอก คือ

Continuing Certification for Teachers : Analysis of Professional Growth Activities for Renewal Units in Minnesota.

๘. หน้าที่ในปัจจุบัน

๑) เป็นอาจารย์ประจำบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

๒) เป็นกรรมการดำเนินการโครงการปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต มศว ประสานมิตร

๓) เป็นหัวหน้างานตำราและคำสอน

๙. ระหว่าง วันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๒ ถึงวันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๒ ได้ไปดูงานในโครงการเพิ่มพูนมาตรฐานโครงการปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิตที่ University of Hawaii, Stanford University, University of Northern Colorado, University of Minnesota, ในประเทศสหรัฐอเมริกาและ University of Sussex และ University of Burmingham ในประเทศอังกฤษ เป็นการเดินทางรอบโลกทางเครื่องบินเป็นครั้งที่สาม

ประวัติรองหัวหน้าโครงการวิจัย

๑. ชื่อ นายบุญธรรม คำพอ เกิดวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๘๑
ตำบลกลาง ๑ อำเภอเสลภูมิ
จังหวัดร้อยเอ็ด

๒. ประวัติการศึกษา

๒๔๘๘ – ๒๔๙๒ โรงเรียนประชาบาล ตำบลกลาง ๑ อำเภอเสลภูมิ
๒๔๙๒ – ๒๔๙๘ โรงเรียนร้อยเอ็ด "ร้อยเอ็ดวิทยาลัย" จบ ม. ๖
๒๔๙๘ – ๒๕๐๓ วิทยาลัยเทคนิคกรุงเทพ จบ ปว.ส. (ช่างไฟฟ้าเทคนิค)
๒๕๐๓ – ๒๕๐๔ วิทยาลัยเทคนิคกรุงเทพ จบ ป.ม. (เทคนิค)
๒๕๐๔ – ๒๕๐๘ วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒปัจจุบัน)
จบ กศ.บ. วิชาเอก คณิตศาสตร์ – ฟิสิกส์
๒๕๑๗ – ๒๕๒๐ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จบ ศศ.ม. (สาขาพัฒนาชุมชน)
๒๕๑๘ – ๒๕๒๐ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ จบ พบ.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์)
วิชาเอก การบริหารโครงการและการจัดการ

๓. ตำแหน่ง อาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
เริ่มเข้ารับราชการ ตั้งแต่วันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๐๔ ที่ สถาบันระหว่างชาติ
สำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ

๔. อายุราชการ ตั้งแต่เริ่มปฏิบัติหน้าที่ราชการจนถึงปัจจุบัน เป็นเวลา ๑๗ ปี

๕. ปัจจุบัน เป็นอาจารย์ประจำ สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร

๖. เครื่องราชอิสริยาภรณ์ บม. จม. จช.

๘. ปริญญานิพนธ์

ความแตกต่างระหว่างผู้ยอมรับ และผู้ไม่ยอมรับวิทยาการเกษตรแผนใหม่ การศึกษาเฉพาะกรณี หมู่ที่ ๒๐ ตำบลโพงาม อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท